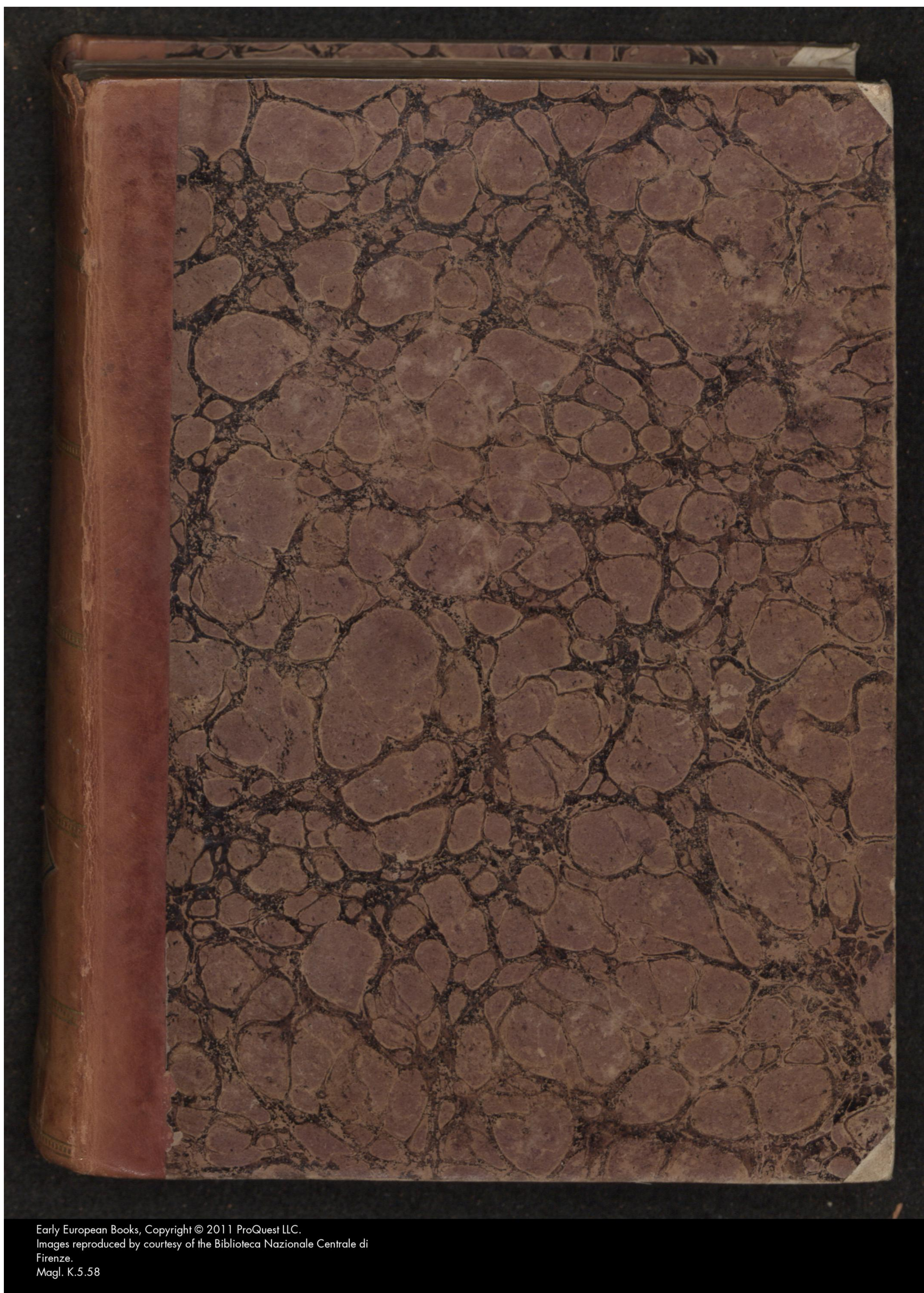

VI
PLAVTVS
59
K5
58
VENETIIS
1495

PLAVTVS POETA

Francisci Melchiorati Mincavensis.

Plautus.

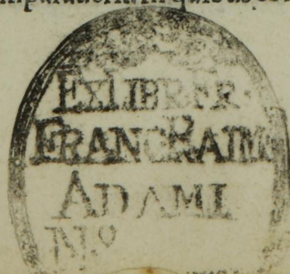
Consilio facto mihi tecum reddere librum
Retro si is bravus forte repertus erit.
Ni velis idem Chaos te convertere crimine rectum,
Me nisi scias, Gaspar nomine dictus ego.

1477

Reuerendissimo in Christo patri. & domino Iacobo. Zeno pontifici patauino Georgius Alexandrinus Salutem plurimam dicit.

Ibet laboriosi mei conatus: ne dicā temerarii difficultatē iis uerbis præfari Reuerendissime pater. Quibus apud eū poetā: quē ꝑ uirili nr̄a corrigēdū & emendādū sūpsimus. toxilus seruus & pauper amorem suum grauem: molestū: atq; erumnosum cōquerit.
Qui amans egens ingressus est princeps in amoris uias:
Superauit erumnis suis erumnas herculis:
Nam cum lenone: cum excedra: cum ceruo: cū apro ætolico:
Cum auibus stymphalicis: cum anteo deluctari mauelim:
Quam cum amore: ita fio miser quærendo argento mutuo:
Nec quicq̄ nisi non est: sciunt mihi respondere: quos rogo.
Nam plautinæ uiginti comediæ: quæ ad hoc æui dūtaxat extant. Latinæ scilicet linguæ deliciæ: rerū atq; uerborū uenustate: & festiua sermonis elegātia: legentium animos mira uoluptate afficerent: nisi pluribus in locis dimidiatæ haberentur. Et tum temporū iniuria tum litteratorū negligenti arrogantia: & librariorum inscitia deprauatæ forent. Et siue gentium siue naturæ historiæ non indigerent: atq; tam græcorū q̄ Romanorum prisca consuetudine. Et iampridem desita obscuræ essent. Quo fit ut frequentem ac curiosum lectorem non minus solicitum faciant & uexent: quā si cupidinis sagitta illa aurea confixus rusticā: & in totum uiros perosam uirginē sequeretur. Quare qui prouinciam huiusmodi duram: ac sane perdifficilem cœperit quippiam ille non solū amantis inconcessa. sed plane Herculei laboris habere uidetur. Is siquidem est plautus: quē uelut aliena lingua locutum: maiores nostri quorum temporibus litteræ latinæ: & florescebant: & summū conscenderant locum: uix attingere conati fuerint. Adeo ad eius ꝑcipiendos sensus necessaria erat multiplex: uaria & exquisitissima quædā eruditio. Quam rem tum Varro ad Ciceronem scribens: tum donatus Terentium explanans: testantur. Quod si quispiam nr̄o isto sæculo: ubi pleraq; ueterum scriptorū. aut iterierunt: aut fracta & mendosa habent in tanta librorū inopia. & bonarū lr̄arū egestate opus. quod prisci uiri macti ingenio & omnifariā doctrina præstantes. cognitu difficilimū existimauerunt. recognoscere & corrigere. imo abdita. & pluribus ignorata aperire temptauerit. Is si cœpti sui aliqua ex parte compos euaserit. nimirum quid magnum effecit. Nam ut de octo prioribus taceam. quis duodecim comœdias quadraginta ab hinc annis: repertas lectionis tum confusæ tum falsæ. duodecim Herculis ærumnis apud poetas famigeratis iure non comparauerit. In quibus corrigendis ope

ram atq; studium insumere uelle: mõstra persequi atq; debellare quod amodo ẽ. Siqdẽ nõ magis cõfici posse uidet̃ rẽ in dispationẽ delapsam & librũ. qui iaceat atq; sordescat in pristinũ statũ: pristinãque grãm uel ex minima parte uindicare. q̃ lenonẽ ꝑdigiosum. q nec ferro nec saxis ledi poterat deuincere porro cũ nec tantũ dictiones examinandæ. sed litteræ atq; syllabæ pensitandæ fuerint atq; enumerandæ: ut ex eaꝝ po situ atq; figura aliqd uel ueꝝ uel uero ꝓximũ aucuparemur Quo deꝑ hen so undiq; multa erũperent: uel magis aperiẽda. uel plane cõfundẽda Excedræ hoc qppiam hr̃e uidet̃. Tum aũt multa quæ a nobis lõge ab sunt. lõgeq; insectantes relinquũt conseq tẽptasse. hoc certe fuit perni cem. & ut nobilis poeta cecinit: æripedẽ ceruã delassare. Aetolicũ illum aprum uicinæ regioni formidolosum: magniloquẽtiã plautinã iure di xerim quæ amplitudinẽ & religiosa ueteꝝ uerboꝝ maiestate: q̃si fulmẽ quoddã ingenia. & eruditionẽ legentiũ attonare. & concutere ita solet ut nõ minus plautinoꝝ uerboꝝ uim & copiã: q̃ ruentis in se apri ĩpetũ exhorrescant. ĩmo fulgurantẽ plautũ trepidi expauescant. Aues stim phalicas argutuloꝝ grãmaticuloꝝ interpretatiũculis: q discipulos inter uera & falsa ducunt cõparare possumus. nã quẽadmodũ ĩnumerabiles illæ aues uicini agri fructus absumentes ꝑ multitudine fugari non po terant. sic isti infinitimã prauitatẽ. multa alioqn recta & emẽdatissima deducentes mẽtes studiosoꝝ iuuenũ uel falsa doctrina inbuunt uel eos halucinãtes reddunt. adeo turpissimo & manifestario errato nũq̃ defu it assertor. Veꝝ tamẽ numerosa hæc & ĩpudens grãmaticoꝝ turba. nõ æreo tinitu quemadmodũ stimphalices paludis olim uolucres abactæ fuerunt. sed uera rõne & multiplici ueteꝝ auctoꝝ testimonio absterre bitur: ĩmo fugabit̃ atque ꝑteret̃: deluctari cũ anteo est ea cognitiõe: eaq; eruditione: quæ ꝑ hæc tẽpora exigua haberi põt: uelle in recõditos & penitissimos poetæ sensus penetrare. & priscarũ atq; ignotissimarũ uo cum interpretamenta indagare. Quæ quo magis enarrant̃. atq; apiun tur: eo acrius & grauius quasi sumptis a uetustate uiribus: contra enar ratorem insurgunt. Absunt præterea ueteres grãmatici & glossematũ scriptores a qbus tanquã ab amicis: non argentum mutuo: q; se ubis se non inuenire dolet. Sed questiones poeticæ & minus usitataꝝ dictio num etymologia atq; origo requirenda erat: & si qui fuerũt: nescio qd & modicum & obscurum nobis dederunt. His oĩbus accedit unũ tan tum fuisse librum: a quo uelut archetypo omnia deducta sunt quæ ha bentur exempla: qui si in manus nostras aliqua uia uenire potuisset. Bacchides Mustelaria. Menæchini. Miles atque mercator emendatio res sane haberent̃. Namque in his recognoscendis: libros contulimus de corruptis exemplaribus factos. At septem ultimæ: ut in eas incidi-

2

mus quæ simplices & intactæ a censoribus fuerant. quanq̄ mendosæ forent. multo ueriores erūt. Sed quales legebantur octo illæ priores: in qbus pro quorundā intelligentia: q̄ pro eruditione. & docta diligentia plurima in puersum mutata. & inter se oppugnātia offendimus. hanc ego tam arduam & tam imensi laboris rem ueritus: præserti cum uide rem multorꝝ damnandas esse opiniones. & eorꝝ in primis q siue mandante Nicolao Quinto romano ponti. siue alfonso Rege Apuliæ. qui auctores & Disalutis bonarꝝ lrarum fuerunt. tam temere & barbare. tū plautinos sensus inuertissent. tū sales uenustos & subtiles. insipidos & absurdos reddidissent. pene ab emēdatione huiusmodi sum deterritus. nisi me potissimum hortati fuissent patricii duo generosa prudentia & spectata eruditione ueri Hieronymus Baduarius: & Fraucifcus minius: qbus cū multa peruersa & falsa corrigi. & in uerā lectionē redigi posse dicerem ut hoc noie rem latinā iuuarē. singularięq quodam beneficio: & qui uiuerent & posteros demererer. non destiterīt. Donec me ut hoc grauissimum & formidandū onus susciperem perpulerunt continenter instantes. ut quo ad possem reuolutis tam nostris q̄ græcorum scriptoribus uiginti Comœdias emendarē. ut aliquādo legētibus uoluptati non fastidio forent. Sed neq̃ is sum q omnia me emendasse dicā. aut amissa acquisiuisse. aut defecta suppleuisse. aut numeros ad certā regulam & librā ut examussim quadrarent: redegisse. immo qui uel in meipso plurima desyderans multa ita ut inueni reliquerim. Illa enim tantisper a nobis. uel demutata. uel emendata fuerūt. dum sic esse ex diligenti. & multa lectione comperimus. quæ aut falor. aut ueriora ueris sunt. Reliqua iis relinquimus cognoscenda & corrigenda. quibus maior eruditio. maiusq̃ superesset ocium. quā modestiam si publici quondam censores seruassent. haud ita multa elegantissimi poetæ facete dicta peruersa fuissent. Quale illud est quod pro madulsam habeo. probe mulsaui. pro manta mane posuerunt. & ignorātes qd significet in prouerbio Rom. ue uictis ue mihi dixerunt. Et ubi scriblitæ legebatur sub lite factum est. & pro sartis tectis sancta legunt. & pro numero nunc Grāmatici sane semidocti: ne dicā deridiculi. qui itē oues Tarentinas. Sic enim deprehendimus scripsisse plautū. in frumentū mutauerunt Alia item notauimus quæ nunc consulto præterimus pro falsis scilicet redarguēda ip eo opere: quod maturamus: iamq̃ emisisse mus. nisi successiuo atq̃ tumultuario studio plautinas Comœdias colerenus Tu uero interea patauine pont. cui nominatim emendationem hanc nostram dicamus. q̃ sis Pontificii iuris consultissimus & omniū sacrarum litterarꝝ fons atq̃ thesaurus. quod uel ex hoc apparet. ut siquādo de diuinis humanisq̃ rebus disceptatꝫ. te omnes unicū adeant di-

sceptatorem.& uelut oraculum quoddam consulent. Tuque ita prudenter & scite de omnibus respondeas.atq; iudices.ut te unum nostra ætas habeat quē uere sanctarum legum.iterpretrem . & disciplinarum patrem appellare possit.Has Comœdias leges.reuol ues.& pensitabis a studiis sane tuis non abhorrentes.Quippequi in eloquentia non mi nus præstes.quã in sacris litteris.& acutis philosophorum dogmatis si ue præceptis.Quam rem grauissimæ illæ & mira artæ elaboratæ totiens cum summa laude & admiratione in conspectu Romanorum pontificum habitæ orationes declarant:Tum decem illi libri: quibus li uiano exemplo in decadis formam præclara illa aui tui caroli Zeni fa cinora memoriæ prodidisti:immo immortalitati consecrasti. Nec sinis eum interire uirum quē aliquando urbs hæc longe lateq; imperãs: Europæ decus & ornamentum:saluberrimæ Religionis propugnaculum:& q maris sit domina cunctarũ pene gentiũ cõmunis patria asser torem habuit:Atq; ita leges:ut si quicq̃ te offenderit uel eorũ quæ nos mutauimus.uel eorum quæ infirmitatem ingenii nostri excedentia: ut inuenta sunt ita manent notabis & corriges.modo illud sic esse autoritate ueterum:& ratione antiquorũ scriptis nixa constet:Res agitur Cõmunis.Comœdiæ plautinæ: quæ paucæ ad nos peruenerunt ab oĩbus iuuandæ sunt:quicunq; musas latinas colunt. Verum hæc exigunt acre iudicium:q plurima multiplici:& assidua lectione habetur. Nam & Græcis scriptoribus:& Varrone asserente iudicium poematum est quid maximum & difficillimũ:quanto magis temporibus nostris quibus uix bonarum litterarum principia percipi possunt.Quare siqs diligens fuerit & sedulus uetustatis explorator : poterit & ipse opẽ aliquã poetæ ueteri & eleganti ferre.Nos quoq; ut fecundius fructum nostri labores ferant:in comentarios conferemus.quæcũq; a nobis siue emendata.siue aperta fuerunt. Lectoremq; rogamus.qui plautinas has legerit Comœdias boni interim consulat.dum siue annotamenta siue questiones nostras plautinas ediderimus.Vale.

De uita Comœdiisq; plauti excerpta quædam ex Auctoribus grauissimis.

p Lautus linguæ Latinæ pater.Etcuius sermone ut Varro Epii Stolõis sententia dixit musæ locutæ forent si latine loqui uoluissent Sarsinas ex Vmbria fuisse legitur.nam ad natalẽ terram alludens.seruilem iocum in Mustelaria aduersus Simonem. qui umbram usque a domo abesse aiebat sic intulit.

Quid Sarsinatis ecqua est.si umbram non habes? Floruit in scæna qn-
todecimo ferme anno post quã bellũ aduersus pœnos secundum sum
ptum ẽ. Nã ut portius Licinius dixit punico bello secũdo musa pẽnato
gradu itulit sese bellicosam in romuli gentẽ ferã quo itẽ tẽpore marcus
Cato Orator clarus in ciuitate est habitus Et quanquã a pluribus græcis
comicis fabulas sũptas in latinũ conuerterit. Oratii tamẽ sententia. plau
tus ad exẽplũ Siculi pperare Epicharmi dicitur. Hic ut uarro & plæriq;
alii memoriæ prodiderũt. cũ pecũia omni: quã ĩ operis artificũ sænicorũ
pepererat: in mercationibus pdita inops romã rediuisset: & ob quærẽ
dũ uictũ ad circũ agendas molas: quæ trusatiles appellãtur opã pistori
locasset in pistrino saturionẽ & addictũ. & tertiã quãdã fabulam. cuius
nomen non legitur scripsit. mortuus est circiter cẽtesimã & qdragesimã
quintam olympiadẽ: quantũ ex uerbis Hieronimi in Eusebii phãphili
chronico colligere possumus. iussit que Epigramma tale suo sepulchro
incidi: quod an plauti foret dubitasset Aulus gelius. nisi a marco Var-
rone positum esset in libro de poetis primo.

postq est morte captus plautus
Comœdia luget scæna est deserta:
Deinde risus: ludus iocusq; & numeri
In numeri simul omnes collachrymarunt:

Plurimæ sub plauti noïæ comœdiæ apud priscos ferebantr qrũ una
& uiginti uarroniane dicte sunt: quas iccirco a cæteris segregauit. qm
dubiosæ non erant: sed consensu omniũ plauti esse censebant: quasdã
itẽ alias probauit: adductus stilo atq; facetia sermonis plauto cõgruẽtis.
easq; iam noïbus aliorũ occupatas plauto uindicauit. aliæ dicuntur am
biguæ utrum plauti an aliorũ fuerint. Illud idem subdit Gelius. Marcũ
Varronem scripsisse plautium fuisse quempiam poetam comœdiarũ:
cuius quoniam fabule plauti inscriptæ forent: acceptas esse quasi plau
tinas. cum essent non a plauto plautinæ: sed a plautio plautianæ ascri-
ptæ autem plauto comœdiæ circiter centũ atq; triginta fuerunt Sed ho
mo eruditissimus lelius quiq; & uiginti eius solas existimauit. nec dubi
um est: quin quædam comœdiæ: quæ scriptæ a plauto non uiden-
tur: & nomini eius adiiciuntur. ueterum poetarum fuerint & ab eo
retractatæ: & expolitæ sint: ac propterea excipiant dictum plautinum:
sed de Iudicio Varronis; lelii & fauorini qui: Heruulariam plauti
esse dixit: & eius qui fretum nomen est id comœdiæ plauti putauit plu
ra leguntur in libro qui insceptus est noctium atticarum: Quem ue-
ro locum plautus inter comicos latinos habeat: docet uulcanus se digi-
tus. in poetica illustris: in libro quem scripsit de poetis ubi: idem quid
de iis sentiat, qui comœdias fecerunt & quem præstare ex omnibus

Cæteris putet: Ac deinceps quo quęque in loco & honore ponat is uer bis suis demonstrat.

Multos in certo certare hanc rem uidimus
Palmam poetæ comico cui deferant
Cum me iudice errorem dissoluam tibi
Contra ut siquis sentiat: nihil sentiat.
Cecilio palmam statuo de comico:
Plautus secundus facile exuperat cæteros.
Dein neruus: quis seruet: præcio in tertio est.
Si quid quarto detur: dabitur licenio:
Post insequi licenium facio attilium.
In sexto consequitur hos terentius.
Turpilius septimum: trabea octauum optinet.
Nono loco esse facile facio luscium
Decimum addo antiquitatis causa Ennium.

Georgii. Alexandrini. Epistola ad Iacobum. Tenum. patauinum pōtificem quæ incipit: Libet laboriosi mei conatus: Et uita poetæ extra ordinem comœdiarum posita. fabularū nomina subiecta sunt. ut facilius quam quisque desyderauit fabulam: eam inueniat.

Amphytrio cuius principium.	Infaciem uorsus	7
Asinaria.	Hoc agite.	21
Aulularia.	Senex auarus.	33
Captiui duo.	Captus est in pugna	44
Curculio.	Curculio missus:	57
Cassina:	Saluere iubeo.	66
Cistellaria:	Comprimit adolescens.	86
Epidicus.	Emit fidicinā:	92
Bachides mutilatæ.	Quid si hoc potis es.	100
Mustelaria.	Manu misit emptos.	110
Menatechmi	Mercator siculus	127
Miles.	Meretricem athenis	[illegible]
Mercator.	Missus.	155
Pseudulus.	præsentis numerat.	166
Penulus.	puer septuennis:	182
Persa.	profecto domino	197
Rudens.	Recte piscator.	207
Sticus.	Senex castibat filias.	2[illegible]3
Trinummus	Thesaurum abstrusum.	231
Truculentus.	Tres unam:	244

Dramatis personę
Mercurius prologus. Sosia seruos.
Juppiter. Almena.
Amphitrio. Blefaro gubernator.
Bromia ancilla.

Plauti Comici clariss. Amphytrio.

Argumentum.

In faciem uorsus amphytrionis iuppiter
Dum bellum gereret cũ telobois hostibus
Alcumenam uxorem cœpit usurariam
Mercuris formam sosiæ serui gerit
Absentis:his alcumena decipitur dolis
Postquam rediere ueri amphytrio & sosia
Vterq; deluduntur dolis mirum in modum.
Hinc iurgium:tumultus uxori & uiro
Donec cum tonitru uoce missa ex æthere
Adulterum se iuppiter confessus est.

Argumentum.

More captus alcumenæ iuppiter
Mutauit sese in formam eius coniugis:
Pro patria amphytrio dũ cernit cum hostibus:
Habitu mercurius ei subseruit sosiæ
Is aduenientis seruum & dominum frustra habet.
Turbas uxori ciet amphytrio:atq; inuicem
Raptant pro mœchis:blepharo captus arbiter
Vter sit non quit amphytrio decernere.
Omnem rem noscunt:geminos alcumena enititur.

Prologus. Mercurius.

Vt uos in uostris uoltis mercemoniis
Emundis:uendundisq; me lætum lucris
Afficere:atq; adiuuare in rebus omnibus
Et ut res:rationesq; uestrorum omnium
Bene expedire uultis peregriq; & domi
Bonoq; atq; amplo auctare perpetuo lucro,
Quasq; incepistis res:quasq; inceptabitis.
Et uti bonis uos:uestrosq; omnis nunciis
Me afficere uoltis:ea afferam:ea ut nunciem.
Quæ maxime in rem uostram cõmunem fient:
Nam uos quidem iam scitis concessum & datum
Mihi esse ab diis aliis nunciis præsim & lucro.
Hæc ut me uoltis approbare adnitier,
Lucrum ut perenne uobis semper superet:
Ita huic facietis fabulæ silentium.
Itaq; æqui & iusti hic eritis omnes arbitri
Nunc cuius iussu uenio:& quamobrem uenerim,

Dicam:simulque ipse eloquar nomen meum.
Iouis iussu uenio:nomen mercurii est mihi.
Pater huc me misit ad uos oratū meus,
Tametsi pro imperio:uobis quod dictū foret,
Scibat facturos:quippe qui intellexerat
Vereri uos & se,& metuere:ita ut æquō est,iouem.
Verum profecto hoc petere me precario
A uobis iussit leniter dictis bonis.
Et enim ille,cuius huc iussu uenio,iuppiter,
Non minus,quā uostrū quiuis,formidat malum,
Humana matre natus,humano patre:
Mirari non est æquū,sibi si prætimet.
Atq ego quoq & qui iouis sum filius,
Contagione mei patris metuo malum.
Propterea pacem aduenio,& pacem ad uos affero:
Iustam rem,& facilem esse oratum a uobis uolo.
Nam iuste ab iustis iustus sum orator datus,
Nam iusta a iustis impetrari non decet.
Iusta autem ab iniustis petere,insipientia est.
Quippe illa iniqui ius ignorant:neque tenent.
Nunc iā huc animū ad ea,quæ loquar,aduortite.
Debetis uelle,quæ uelimus meruimus
Et ego:& pater de uobis,& republica.
Nam quid ego memorem(ut alios in tragœdiis
Vidi,neptunum:uirtutem:uictoriam:
Martem:bellonam:cōmemorare quæ bona
Vobis fecissent)quis benefactis meus pater
Deorum regnator,architectus omnibus?
Sed mos nunquā illi fuit patri meo,
Vt exprobaret quod bonis faceret boni.
Gratum arbitratur esse id a uobis sibi,
Meritoque uobis bona se facere,quæ facit.
Nunc quā rem oratum huc ueni,primum proloquar.
Post argumentum huius eloquar tragœdiæ.
Quid contraxistis frontem:quia tragœdiam
Dixi futuram hanc:deus sum,commutauero
Eandem hanc:si uoltis:faciam ex tragœdia
Comœdia ut sit omnibus isdem uersibus.
Vtrum sit,an non uoltis:sed ego stultior,
Quasi nesciam uos uelle,qui diuus siem.

Teneo quid animi uostri super hac re siet.
Faciam,ut commista sit tragico comœdia.
Nam me perpetuo facere,ut sit comœdia,
Reges quo ueniant,& dii non par arbitror.
Quid igitur?quoniã hic seruos quoq; pares faciã
Sit proinde(ut dixi)tragico comœdia.
Nunc hoc me orare a uobis iussit iuppiter,
Vt conquisitores singuli in subsellia
Eant per totam caueam spectatoribus:
Si cui fautores delegatos uiderint,
Vt his in cauea pignus capiatur togæ:
Siue qui ambissent palmam histrionibus;
Siue quoiquam artifici:seu per scriptas litteras:
Siue adeo ædiles perfidiose cui diunt.
Si similem rem ipse in legem iussit esse iuppiter,
Quasi magistratum sibi,alteriue ambiuerit.
Virtute dixit,uictores innuere,
Non ambitione,neque perfidia.qui minus
Eadem histrioni sit lex,quæ summo uiro?
Virtute ambire oportet,non fautoribus.
Sat habet fautorum semper,qui recte facit,
In illis fides est,quibus est ea res in manu.
Hoc quoque etiam mihi in mandatis dedit,
Vt conquisitores fierent histrionibus:
Qui sibi mandassent,delegati ut plauderent,
Quiue quo placerent alter,fecisset minus.
Eius ornamenta,& corium uti conciderent.
Mirari nolim uos,quapropter iuppiter
Nunc histriones curet,ne meremini,
Ipse hanc acturus est iuppiter comœdiam.
Quid admirati estis?quasi uero nouum
Nunc proferatur,iouem facere histrioniam:
Etiam histriones anno cum proscenio hic
Iouem inuocarunt.uenit.auxilio is fuit
Præterea certo prodit in tragœdia.
Hanc fabulam inquam hic iuppiter hodie ipse aget.
Et ego una cum illo.nunc animum aduortite.
Dum huius argumentum eloquar comœdiæ.
Hæc urbs est thebæ:in illisce habitat ædibus
Amphytrio natus argis ex argo patre,

Qui cum alcmena est nupta electri filia
Is nunc amphytrio præfectus est legionibus,
Nam cum telobois est bellū thebano populo:
Is priusquam hinc abiit ipsemet in exercitum,
Grauidam alcmenam uxorem fecit suam.
Nā ego uos nouisse credo iam, ut sit pater meus:
Quam liber harum rerum multarum siet:
quom Quantusq; amator siet quod cōplacitum est semel.
Is amare occepit alcmenam clam uiro,
Vsuramque eius corporis cœpit sibi,
Et grauidam fecit is eam compressu suo.
Nunc de alcmena, ut rem teneatis rectius,
Vtrinq; est grauida; & ex uiro, & ex summo ioue:
Et meus pater nunc intus cum illa cubat.
Et hæc ob eam rem nox est facta longior,
Dum illa quā cum uolt uoluptatem capit.
Sed ita assimilauit se, quasi amphitryo siet.
Nunc ne hunc ornatum uos meum admiremini,
Quod ego huc processi sic cum seruili schema
Veterem atque antiquā rē, nouā ad uos proferā.
Propterea ornatus in nouum incessi modum.
Nam meus pater intus nunc est eccum iupiter.
In amphitryonis uertit sese imaginem.
Omnesq; eum esse censent serui qui uident.
Ita uersipellem se facit, quando lubet.
Ego serui sumpsi sosiæ mihi imaginem:
Qui cum amphitryone abiit hinc in exercitum,
Vt præseruire amanti meo possem patri.
ut Atque ne qui essem familiares quærerent
Versari crebro hic quom uiderent me domi.
Nūc quō esse crederent seruū & conseruō suum
Haud quisquā quęret qui siem: aut qd uenerim.
Pater nunc intus suo animo morem gerit.
quoius Cubat complexus: cuius cupiens maxime est.
Quæ illi ad legionem facta sunt memorat pater.
at Meus alcmenæ: illa illum censet uirum
Suū esse, quæ cū mœcho est. ibi nunc meus pater
Memorat legiones hostium ut fugauerit.
Quo pacto sit donis donatus plurimis.
Ea dona, quæ illic amphitryoni sunt data,

Abstulimus:facile meus pater,quod uult,facit.
Nunc hodie amphytrio ueniet huc ab exercitu.
Et seruos:cuius ego hanc fero imaginem.
Nunc internosse ut uos possitis facilius,
Ego has habebo usq; in petaso pinnulas.
Tũ meo patri autem torulus inerit aureus
Sub petaso.id signum amphytrioni non erit.
Ea signa nemo horum familiarium
Videre poterit:uerum uos uidebitis.
Sed amphytrionis illic est seruos sosia.
A portu illic nunc cum laterna aduenit.
Abigam iam ego illum aduenientem ab ædibus.
Adest:ferit:operę precium hic spectantibus
Iouem,& mercurium facere histrioniam.

Sosia. Mercurius.

So. q Vi me alter est audacior homo. Aut qui confidentior.
Iuuetutis mores qui sciam:qui hoc noctis solus ambulem:
Quid faciam nunc si tres uiri me in carcerem compegerint.
Inde cras e promptaria cella depromar ad flagrum.
Nec causam liceat dicere mihi:neque in hero quicq̃ auxilii siet.
Nec quicquam sit,quin me omnes esse dignum de putent
Ita quasi incudem,me miserum homines octo ualidi cędant.
Nec æquum anne iniquum imperet cogitabat.
Ita peregre ueniens,hospitio publicitus accipiar,
Hæc heri imodestia coegit me,q hoc noctis a portu ingratis excitauit.
Non ne idem hoc lucis me mittere potuit.
Opulento homini hæc,seruitus dura est,
Hoc magis miser est diuitis seruos.
Noctesq; diesq; assiduos satis superq; est.
Quo facto,aut dicto,adest opus,quietus ne sis.
Ipse dominus diues operis & laboris expers,
Quodcunq; homini accidit,libere posse retur,
Aequum esse putat:non reputat laboris quid sit.
Nec æquum an ne iniquum imperet cogitabit.
Ergo in seruitute expetunt multa iniqua.
Habendum & ferendum hoc opus est cum labore.
Mer. Satius est me queri nullo modo seruitutem,hodie qui fuerim liber:
Eam nũc potius pater,seruitutis hic qui uerna natus est queritur
S. Sum uero uerna uerbo,S. nũc uero mihi in mente fuit.
Dis aduenientem gratias pro meritis agere:atq; alloqui.

Næ illi edepol si merito meo referre studeant gratias,
Aliquem hominem allegent, qui mihi aduenięti os occillet probe.
Quoniam bona quæ in me fecerint, ingrata ea habui: atq; irrita.
me. Facit ille, quod uulgo haud solent, ut quid se sit dignum sciat.
So. Quod nunquã opinatus fui: neque alius quisquam ciuium
Sibi euenturũ, id contigit, ut salui potiremur domum.
Victores: uictis hostibus legiones reueniunt domum,
Duello extincto maximo: atq; internectis hostibus.
Qui multa thebano populo acerba obiecit funera,
Id ui, & uirtute militum uictum, atq; expugnatum oppidum est,
Imperio, atq; auspicio heri mei amphytrionis maxime,
Præda, atq; agro, adoreaq; affecit populares suos.
Regiq; thebano creonti regnum stabiliuit suum.
Me à portu præmisit domum: ut hæc nunciem uxori suæ,
Vt gesserit rem publicam ductu, imperio: auspicio suo.
Ea nũc meditabor, quo mõ illi dicã, quom illò aduenero:
Si dixero mendacium, solens meo more fecero.
Nam quom pugnabant maxime: ego fugiebam maxime.
Verũtamẽ quasi ad fuerim, simulabo, atq; audita eloquar.
Sed quo modo, & uerbis quibus me deceat fabularier:
Prius ipse mecũ etiam uolo hic meditari, si hoc proloquar.
Principio ut illò aduenimus, ubi primum terram tetigimus,
Continuo amphytrio delegit uiros primorum principes.
Eos legat thelobois: iubet sententiam ut dicant suam.
Si sine, ui & sine bello uelint rapta, & raptores tradere:
Si quæ asportassent, redderẽt: se exercitũ extemplo domum
Reducturum: abituros agro argiuos, pacem, atq; ocium
Dare illis: sin aliter sient animati: neq; dent, quæ petat:
Sese igitur summa ui: uirisq; eorum oppidum expugnasse.
Hæc ubi thelobois ordine iterarunt, quos præfecerat
Amphytrio, magnanimi uiri, freti uirtute: & uiribus
Superbi, nimis ferociter legatos nostros increpant:
Respondent, bello se, & suos tutari posse. proinde uti
Propere de suis finibus exercitus deducerent.
Hæc ubi legati pertulere: amphytrio, castris illico
Producit omnem exercitum. contra teloboæ ex oppido
Legiones educunt suas, nimis pulchris armis præditas.
Postquam utrinq; exitum est maxima copia:
Dispertiti uiri: dispertiti ordines:
Nos nostras more nostro, & modo instruximus legiones: item

Hostes contra legiones suas instruunt.
Deinde utriq; imperatores in medium exeunt.
Extra turbam ordinum colloquuntur simul.
Conuenit,uicti utri sint eo prœlio
Vrbem:agrum:aras:focos:seque dederent.
Postq̄ id actum est,tube utrinq; canunt contra
Consonat terra:clamorem utrinque efferunt.
Imperator utrinque hinc,& illinc ioui
Vota suscipere:hortari exercitum.
Pro se quisque id,quod quisque potest,& ualet,
Edit:ferro ferit:tela frangunt:boat.
Cœlum fremitu uirum,& spiritu,atq; anhelitu:
Nebula constat.cadunt uulneris ui,& uirium
Deniq; ut uolumus nostra superat manus
Hostes crebri cadunt:nostri contra ingruunt,uicimus ui feroces
Sed fugam in se tamen nemo conuortitur:
Nec recedit loco,quin statim rem gerat.
Animum omittunt priusq̄ loco demigrent.
Quisq; ut steterat,iacet:obtinetq; ordinem.
Hoc ubi amphytrio herus conspicatus est,
Illico equites iubet dextera inducere.
Equites parent citi:ab dextera maximo
Cum clamore inuolant impetu alacri
Fedant,& proterunt hostium copias iure iniustas.
me. Nunq̄ & iam quicq̄ adhuc uerborum est prolocutus perperam.
So. Namq; ego fui illic in re præsenti:& meus,quom pugnatus est,pater:
Per duelles penetrant se in fugam:ibi nostris animus additus est.
Vortentibus telobois telis complebantur corpora.
Ipsusq; amphytrio regem pterelam sua obtruncauit manu.
Hæc illic est pugnata pugna,usque a mane ad uesperum.
Hoc adeo hoc commemini magis,quia illo die impransus fui.
Sed prœlium id tandem diremit nox interuentu suo.
Postridie in castra ex urbe ad nos ueniunt flentes principes
Velatis manibus orant,ignoscamus peccatum suum.
Deduntq; se diuina,humanaq; omnia,urbem & liberos
In ditionem,atq; in arbitratum cuncti thebano populo
Post,ob uirtutem hero amphytrioni patera donata est aurea.
Qui pterela potare rex solitus est.hæc sic dicam heræ.
Nunc pergam heri imperium exequi:& me domum capessere.
Me. Atat illic illuciturus est:ibo ego illi obuiam:

Neq; ego hũc hominẽ hodie ad ædis has sinã unq̃ accedere.
Quando imago est huius in me, certum est hominem eludere.
Et enimuero quoniam formam cœpi huius in me, & statum:
Decet & facta, moresq; huius habere me similes item.
Itaq; me malũ esse oportet, callidum, astutum admodum.
Atq; hunc telo suo sibi malicia sua a foribus pellere. at uacat
Sed quid illuc est? cælum aspectat: obseruabo quã rem agat.
So. Certe edepol scio: si quicquã est aliud quod credã aut certo sciam, at uacat item
Credo ego hac noctu nocturnum obdormiuisse ebrium.
Nam neque sese septentriones quoquam in celo commouent,
Neque se luna quoquam mutat atq; uti exorta est semel.
Nec iugula: nec uesperugo: neq; uergiliæ occidunt.
Ista statim stant signa: neq; nox quoquam concedit die.
Me. Perge nox, ut occœpisti: gere patri morem meo.
Optume optumo optumam opam das: datã pulcre locas.
So. Neq; ego hac nocte longiorem me uidisse censeo:
Nisi item unam uerberatus quam pependi perpetem.
at uacat Eam quoq; edepol etiam multo hæc uincit longitudine.
at uacat Credo edepol equidem dormire solem, atq; appotum probe.
Mira sunt, nisi inuitauit sese in cœna plusculum.
Me. Ain uero uerbero? deos esse tui similis putas?
Ego pol te istis tuis pro dictis, & malefactis furcifer
Accipiam. modo sis ueni huc: inuenies infortunium.
So. Vbi sunt isti scortatores, qui soliti inniti cubant?
Hæc nox scita est exercendo scorto conducto male.
Me. Meus pater nunc pro huius uerbis recte, & sapienter facit.
Qui complexus cõ alcumena cubat amans, animo obsequens.
So. Ibo, ut herus quod imperauit alcumenæ nunciem.
Sed qs hic ẽ homo, quẽ ante ædis uideo hoc noctis? nõ placet.
me. Nullus est hoc meticulosus æque. So. quem in mentem uenit.
Illic homo hoc denuo uolt pallium ~~dexteræ~~ detexere.
me. Timet homo. deludam ego illum. So. pol dentes pruriunt
Certe aduenientem hic me hospitio pugnæ accepturus est.
Credo misericors est, nunc propterea quod me meus herus
Fecit, ut uigilarem, hic pugnis faciet hodie, ut dormiam.
Oppido interii. obsecro hercle quantus, & quã ualidus est?
me. Clara uersum fabulabor: hic auscultet, quæ loquar.
Igitur magis modum maiorem in sese concipiet metum.
Agite pugni, iam diu est, quod uentri uictum non datis.
Iam pridem uidetur factum, heri quod homines quattuor.

In soporem collocastis nudos .So.formido male
Ne ego hic nomen meum cōmutem:& quintus fiam ē sosia.
Quattuor uiros sopori se dedisse hic autumat.
Metuo ne numerum augeā illū.Me.hem nunc iam ergo sic uolo
So. Cingitur:certe expedit se.Me.non feret quin uapulet.
So. Quis homo? Mer.quisqs homo huc uenerit,pugnos edat.
So. Apage.non placet,me hoc noctis esse,cœnaui modo.
Pro in tu istam cœnam largire(si sapis)esurientibus.
Me. Haud malum huic est pondus pugno.So.perii: pugnos ponderat.
Me. Quod si ego illum tractī tangā,ut dormiat. So.seruaueris,
Nam continuas has tris noctes peruigilaui.Me.pessumum est
Facimus. nequiter ferire malam male discit manus.
Alia forma esse oportet,quem tu pugnō legeris.
So. Illic homo me interpolabit:meumq; os finget denuo.
Me. Exossatum os esse oportet:quem pbe percusseris
So. Mirum ne hic me quasi muræнam exossare cogitat.
• Vltro istic,qui exossat homines :perii si me aspexerit.
Me. Olet homo quidam malo suo.So.hei nunq̄ obolui.
Me. Atq; haud longe abesse oportet.So.uerum longe hic abfuit.
Me. Illic homo superstitiosus est.gestiunt pugni mihi.
So. Si in me exerciturus,quæso in parietem ut primum domes.
Me. Vox mihi ad aures aduolauit.So.næ ego homo infelix fui,
Qui non alas interuelli:uolucrem uocem gestito.
Me. Illic homo a me sibi malam rem arcessit iumento suo.
So. Non equidem ullū habeo iumentum.Me.onerandus ē pugnis pbe.
So. Lassus sum hercle.ē naui ut uectus huc sum,etiam nunc nauseo.
Vix incedo inanis:ne ire posse cū onere existimes.
Me. Certe enim hic nescio quis loquitur.So.saluus sum non me uidet
Nescio quem loqui autumat.mihi certo nomen sosia est.
M . Hinc enim mihi dextera uox aeris(ut uidetur)uerberat.
So. Metuo uocis ne uice hodie hic uapulem:quæ hunc uerberat.
Me. Optume eccum incedit ad me.So.timeo: totus torpeo.
Non edepol nunc ubi terrarum sim scio,ubi roger.
Neque miser me cōmouere possum præ formidine
Illic enim mandata heri perierunt,unà & sosia.
Verum certo est confidenter hominem contra colloqui
Igitur,q possim uideri huic fortis,a me ut abstineat manum.
Me. Quo ambulas tu qui uulcanum in cornu cōclusum geris.
So . Quid id exquiris tu,qui pugnis exossas homines.
Me. Seruus ne,an liber. So. ut cunq; animo collibitum est meō.

Me. Ain uero!So. aio enimuero. Me. uerbero. ſo. mentiris nunc.
Me. At iam faciam, ut uerum diſcas dicere. So. quid eo opus eſt!
Me. Poſſum ſcire quo profectus: cuius ſis, aut quid ueneris!
So. Huc eo: heri ſum ſeruus: nunquid nunc es certior!
me. Ego bene pudiceq; aſſeruatur. Me. pergin argutarier!
Bene pudiceq; aſeruatur. Me. pergin argutarier.
Quid apud haſce ædis negotium eſt tibi: So. immo quid tibi eſt!
me. Rex creõ uigiles nocturnos ſingulos ſemper locat.
So. Bene facit, quia nos er amus peregre, tutatus eſt domum.
At nunc abi: ſane aduenisſe familiares dicito.
Me. Neſcio quantum familiaris ſis: niſi actutum hinc abis.
Familiaris accipier e faxo haud familiariter.
So. Hic inquã habito ego: atq; horum ſeruus ſum: Me. at ſin quõ!
Faciam ego hodie te ſuperbum, niſi hinc abis. So. quonam modo!
Me. Auferre: non abibis: ſi ego fuſtem ſumpſcro.
So. Quin me eſſe huius familiæ familiarem prædico.
Me. Vide ſis: quam mox uapulare uis: niſi actutum hinc abis.
So Tun domo prohibere peregre me aduenientem poſtulas!
Me. Hæccine tua domus eſt. So. ita inquam.
Me. Q uis herus eſt igitur tibi!
So. Amphytrio, qui nunc præfectus eſt thebanis legionibus,
Q uicum nupta eſt alcumena. Me. quid ais! quod nomen tibi eſt!
So. Soſiam uocant thebani dauo prognatum patre.
Me. Ne tu iſtic hodie malo tuo compoſitis mendaciis
Aduenisti audaciæ columen, conſutis dolis.
So. Immo equidem tunicis conſutis huc aduenio, non dolis.
Me. At mentiris etiam. certo pedibus, non tunicis uenis:
So. Ita profecto. Me. nunc profecto uapula ob mendacium.
So. Non edepol uolo profecto. Me. at pol profecto ingratis.
Hoc quidem profecto certum eſt: non eſt arbitrarium.
So. Tuam fidem obſecro. Me. tun te audes ſoſiam eſſe dicere.
Qui ego ſum. So. perii. Me. parum etiam pre ut futurũ eſt prædicas
Quoius nunc es! So. tuus nam pugnis uſufeciſti tuum.
Proh fidi thebani ciues. Me. etiam clamat carnifex.
Eloquere: quid uenisti! So. ut eſſet, quem tu pugnis cæderes.
Me. Quoius es! So. amphytrionis inquã ſoſia: Me. ergo iſtoc magis
Quia uaniloquus, uapulabis. ego ſum, non tu, ſoſia.
Me. Ita dii faciant, ut tu potius ſis: atq; ego te ut uerberem.
Me. ẽt m utis. So. iam tacebo. Me. qs tibi herus eſt. So. quẽ tu uoles.
Me. Quid igitur: qui nunc uocare: So. nemo, niſi quem iuſſeris.

Me. Amphytrionis te esse aiebas sosiam:So.peccaueram
Nam amphytrionis socium næ me esse uolui dicere
Me. Sciebam equidem nullum esse nobis,nisi me seruum sosiam.
Fugit te ratio.So.utinam istuc pugni fecissent tui.
Me. Ego sum sosia ille,quem tu dudum esse aiebas mihi.
So. Obsecro ut per pacem liceat te alloqui,ut ne uapulem.
Me. Immo induciæ parump fiant,si quid uis loqui.
So. Non loquar nisi pace facta,quando pugnis plus uales?
Me. Dicito si quid uis:non nocebo.so.tuæ fidei credo?Me.meæ.
So. Quid si falles? me.tũ mercurius sosiæ iratus sciet.
So. Animum aduorte,nunc licet mihi liber quiduis loqui.
Amphytrionis ego sum seruos sosia.me.etiam denuo?
So. Pacem feci,fœdus feci,uera dico.Me.uapula.
So. Vt libet,quid tibi libet,fac:quoniam pugnis plus uales:
Verum utut es facturus,hoc quidem hercle haud reticebo tamen
Me. Tu me uiuus hodie nunq̃ facies:quin sim sosia.
So. Certe edepol tu me alienabis nunq̃:quin noster siem.
Nec nobis præter me,aliusq̃squam est seruus sosia,
Qui cum amphytrione hinc una ieram in exercitum.
Me. Hic homo sanus non est.So.quod mihi prædicas uitium,id tibi est.
Quid malum non sum ego seruus amphytrionis sosia?
Nonne ac noctu nostra nauis ex portu persico
Venit,quæ me aduexit?nõne me huc herus misit meus?
Nonne ego nunc sto ante ædes nostras?nõ mihi est laterna in manu?
Non liquor?nõ uigilo,nõne hic homo me pugnis contudit?
Fecit hercle.nam etiam misero nũc malæ dolent
Quid igitur ego dubito?aut cur non introeo in nostram domum?
Me. Qui domũ nostram?So.ita enimuero.me.quecunq̧ dixisti mõ,
Omnia ementitus:eq̃dem sosia amphytrionis sum.
Nam noctu hac soluta est nauis nostra e portu persico.
Et ubi pterela rex regnauit,oppidum expugnauimus.
Et legiones teloboarum ui pugnando cœpimus.
Et ipse amphytrio obtruncauit regem pterelam in prælio
So. Egomet mihi non credo quum illæ illum autumare audio.
Hic q̃dem certe quæ illic sunt res gestæ memorat memoriter.
Sed quid ais?quid amphytrioni a telobois datum est?
Me. Pterela rex,q̃ potitare solitus est,patera aurea.
So. Elocutus est.ubi patera nunc est?me.in cistula
Amphytrionis obsignata signo est.So.signi dic quid est?
Me. Cum quadrigis sol exoriens:quid me captas carnifex?

So. Argumentis uicit:aliud nomen quærendum eſt mihi.
Neſcio unde hæc hic ſpectauit:iam ego hunc decipiam ꝓbe.
Nam quod egomet ſolus feci:nec quiſq̃ alius affuit
In tabernaculo:id quidem hodie nunq̃ poterit dicere.
Si tu ſoſia es legiones quom pugnabant maxime:
Quid in tabernaculo feciſti:uictus ſũ ſi dixeris.
Me. Cadus erat uini:inde impleui cirneam. So. ingreſſus iam.
Me. Eam ego,ut matre fuerat natum,uini eduxi meri.
So. Mira ſunt,niſi latuit intus illic in illac cirnea.
Me. Factum illuc,ut ego illic ueni cirneam ebiberim meri.
Me. Quid nunc:uincon argumentis te non eſſe ſoſiam?
So. Tu negas me eſſe:Me. quid ego ni negem,qui egomet ſiem?
So. Per iouem iuro,me eſſe:neque me falſum dicere.
Me. At ego per mercurium iuro,tibi iouem non credere.
Nam iniuriato ſcio plus crederet mihi:quam iurato tibi.
So. Quis ego ſum ſaltem ſi non ſum ſoſia te interrogo.
Me. Vbi ego ſoſia nolim eſſe:tu eſto ſanè ſoſia.
Nunc quando ego ſum,uapulabis :ni hinc abis ignobilis:
So. Certe edepol quum illũ cõtemplo,& formã cognoſco meam,
Queãdmodum ego ſæpe in ſpeculũ inſpexi,nimis ſimile eſt mei.
Itidem habet petaſum,ac ueſtitum:tam cõſimile eſt,atq; ego:
Sura:pes:ſtatura: tonſus: oculi:naſu:uel labra
Malæ:mentum:barba:collum:totus:quid uerbis opuſt?
Si tergum cicatricoſum:nihil hoc ſimile eſt ſimilius.
Sed quom cogito,equidem certo idem ſum,qui ſemper fui.
Noui herum:noui ædis noſtras:ſanè ſapio,& ſentio.
Non ego illi obtempero,quod loquitur. pultabo fores.
Me. Quo agis te:So. domum. Me. quadrigas ſi nũc inſcendas iouis.
Atq; hinc fugias:ita uix poteris effugere infortunium.
So. Nonne heræ meæ nunciare,quod herus meus iuſſit licet?
Me. Tu eſ quid uis,nunciare:hanc noſtram adire non ſinam.
Nam ſi me irritaſſis:hodie lumbifragium hinc auferes.
So Abeo potius:di immortales obſecro ueſtram fidem.
Vbi ego perii:ubi immutatus ſum:ubi ego formam perdidi?
An egomet me illic reliqui;ſi forte oblitus fui?
Nã hic qdẽ omnẽ imaginẽ meã:quæ ante hac fuerat poſſidet.
Viuo fit,quod nunquã quiſquã mortuo faciet mihi.
Ibo ad portum:atq; hæc ut ſunt facta,hæro dicam meo.
* et Niſi etiam is quoque me ignorabit:quod ille faciat iuppiter.
Vt ego hodie raſo capite caluus capiam pilleum.

Mercurius.

b Ene,prosperecꝫ hoc hodie operis processit mihi.
Amoui a foribus maximam molestiam,
Patri ut liceret tuto illam amplexarier.
Nam ille illuc ad herum quum amphitryonē aduenerit.
Narrabit seruum hinc sese a foribus sosiam
Amouisse.ille adeo illum mentiri sibi
Credet.neque credet huc profectum,ut iusserat:
Erroris ambo ego illos & dementiæ
Complebo:atqꝫ omnem amphitryonis familiam
Adeousque satietatem dum capiet pater
Illius,quam amat.igitur demum omnes scient
Quæ facta.denique alcumenam iupiter
Rediget antiquam in concordiam coniugis.
Nam amphitryo actutum uxori turbas conciet:
Atque insimulabit eam probri.tum meus pater
Iam seditionem illi in tranquillum conferet.
Nunc de alcmena dudum quod diximus us.
Hodie illa pariet filios geminos duos.
Alter decumo post mense nascetur puer,
Quam seminatus,alter mense septimo.
Eorū amphytrionis alter est:alter iouis.
Verum minori puero maior est pater.
Minor maiori:iam ne hoc scitis,quid siet.
Sed alcumenæ huius honoris gratia:
Pater curauit,uno ut fœtu fieret,
Vno ut labore absoluat ærumnas duas:
Et ne in suspicione ponatur stupri.
Et clandestina ut celetur suspicio:
Quanquam (ut iamdudum dixi) rescisset tamen
Amphytrio rem omnem.quid igitur.nemo id probro
profecto ducet alcumenæ.nam deum
Non par uidetur facere,delictum suum,
Suamqꝫ culpam expetere immortalem ut sinat.
Orationem comprimam:crepuit foris.
Amphytrio subditicius eccum exit foras,
Cum alcumena uxore usuraria.

Iuppiter: Alcumena. Mercurius

Iu. b Ene uale alcumena:cura rē cōmunē,qꝫ facis.
At quin pge quæso:menses iā tibi esse actos uides,

Mihi necesse est ire hinc:uerum quod erit natū,tollito.
Al. Quid istuc est mi uir negocii,quod tu tam subito domo
Abeas.Iu.edepol haud quod tui,me neq; domi distedeat.
Sed ubi sūmus imperator non adest ad exercitum,
Citius,quod non facto est usus,fit q̃ quod facto est opus,
Me. Nimis hic situs est sicophanta,qui quidem sit meus pater:
Obseruatote q̃ blande mulieri palpabitur.
Al. E castor te experior quanti facias uxorem tuam
Iu. Satin habes si fœminarum nulla est quam æque diligam?
Me. Edepol ni illa furtiuis rebus te sciat operam dare.
Ego faxin te amphytrionem esse malis,quam iouem.
Experiri istuc mauellem me:quā mihi memorarier
Al. Prius abis,quā lectus,ubi cubuisti,concaluit locus:
Heri uenisti media nocte:nunc abis,hoccine placet?
Me. Accedam,atq; hanc appellabo:& supra sitabor patri.
Nunq̃ edepol quēquam mortalem credo ego uxorem suā
Sic efflictim amare,pinde,ut hic te efflictim deperit.
Iu. Carnifex,non ego te noui?abin ē conspectu meo?
Quid tibi hanc curatio est rem uerbero?aut mutito haud hic
Quoi ego iam hoc scipione.al.ah noli.iu.mutito modo.
Me. Nequiter pene expediuit prima parasitatio.
Iu. Verum quod tu dicis mea uxor,non te mihi irasci decet.
Clanculum abii à legione:operam hanc surripui tibi.
Ex me primo prima scires,rem ut gessissem publicam.
Ea tibi omnia enarraui:nisi te amarem plurimum,
Non facerem.me.facit ne ut dixi:timidam palpo percutit.
Iu. Nunc ne legio persentiscat,clam illuc redeundū est mihi:
Ne me uxorem præuertisse dicant præ republica.
Al. Lacrimantē ex abitu concinnas tu tuam uxorem:Iu.tace:
Ne corrumpe oculos,redibo actutū.al.id actutū diu est.
Iu. Non ego te hic lubēs relinquo,neq; ab eo abs te.al.sentio.
Nam qua nocte ad me uenisti,eadem abis.Iu.cur me tenes?
Tempus exire ex urbe,priusquā lucescat,uolo.
Nūc tibi hāc pateram,quæ dono mihi illic ob uirtutem datest;
Pterela rex qui potitauit:quem ego mea occidi manu,
Alcumena tibi condono.al.facis,ut alias res soles.
E castor condignum donum:qualis est qui donum dedit.
Me. Immo sic cōdignum donum,qualest quoi dono datum est.
Iu. Pergin autem?nonne ego possum furcifer te perdere?
Al. Noli amabo amphytrio irasci sosiæ causa mea.

Iu. Faciam ita,ut uis.me.ex amore hic admodum quã sæuus est:
Iu. Nunquid uis.al.ut quõ absim me ames:me tuam te absente
Tamen.me.eamus amphytrio:lucescit hoc iam. at uacat
Iu. Abi præ sosia.iã ego sequar:nunqd uis.al.etiã ut actutũ aduenias.
Iu. Licet,prius tua opinione hic adero.bonũ animum habe.
Nunc te nox quæ mansisti,mitto:ut cedas die.
Vt mortalibus illucescas luce clara & candida.
Atq; quanto nox fuisti longior hac proxima,
Tãto breuior dies ut fiat,faciam ut æque dispar
emcht Et dies,& nox accedat:ibo & mercurium subsequar.

Amphytrio. Sosia. ACTVS SECVNDVS

Am. Ge tu secundum:sequor.So.subsequor te at uacat
Am. Scelestissimum te arbitror.so. an quamobrem.
Am. Quia id,quod neq; est,neq; fuit:neq; futurũ est,
Mihi prædicas.So.ecce re[illegible]iam tu autem
Facis,ut tuis nulla apud te sit fides.
Am. Quid est.quo modo.iam quidem hercle ego tibi istam
Scelestam scelus,linguam abscindam.So.tuus sum.
Proinde,ut cõmodum fiet:lubet quidq; facias.
Tamen quin loquar hæc,uti facta sunt,hic. at uacat
Nunq̃ ullo modo me potes deterrere
Am. Scelestissime,audes mihi prædicare id,
Domi te esse nunc,qui hic ades.so.uera dico.
Am. Malum,quod tibi dii dabunt:atq; ego hodie dabo.
So. Istuc tibist in manu:nam tuus sum.
Am. Tum me uerbero audes herum ludificarier.
Tun id dicere audes,quod nemo unq̃ homo ante hac
Vidit:nec potest fieri tempore uno
Homo idem duobus locis ut simul sit.
So. Profecto,ut loquor,res ita est.am.iuppiter te perdat.
So. Quid mali sum here tua ex re promeritus.
Am. Rogas ne improbe etiam qui ludificas me.
So. Merito maledicas mihi,si ita id factum est.
Verũ haud mẽtior:resq; uti facta dico:am.homo hic ebrius ẽ ut opior
So. Vtinam ita essem.am.optas,quæ facta.so.ego.ne.
Am. Tu istic,ubi bibisti.so.nusq̃ eqdem bibi.am.qd hoc sit hominis.
So. Equidem decies,dixi domi ego sum inq̃.ecqd audis.& apud te
Ad sum sosia idem.satin hoc plane:satin diserte here
Nunc uideor tibi locutus esse.am.uah apage te a me:so.quid est at uacat
Negotii.am.pestis te tenet.so.nam quid istuc

Dicis:equidem ualeo,& saluus sum recte amphytrio.

Am. At ego faciam hodie proinde,ac meritus es,
Vt minus ualeas,& miser sis:saluus domum si rediero:iam
Sequere sis,herum qui ludificas,dictis delirantibus.
Qui quoniam herus quod imperauit,neglexisti persequi,
Nunc uenis etiam ultro irrisum dominum:quæ neq; fieri
possunt:neq; fando unq̃ accepit quisq̃:profers carnifex,
Quoius ego hodie in tergo faxo ista expetant mendacia.

So. Amphytrio miserrima istæc miseria est seruo bono:
Apud herũ qui uerba loquitur,si id ui uerum uincitur.

Am. Quo id(malũ)pacto potest:nam mecũ argumentis puta)
Fieri,nunc ut tu hic sis,& domi:id dici uolo.
Sum profecto & hic,& illic.hoc cuiuis mirari licet.
Neque tibi istuc mirum magis uidetur,q̃ mihi.

Am. Quo modo:so.nihilo inquam mirum magis tibi istuc,q̃ mihi.
Neq; ita me dii ament,credebam primo mihimet sosiæ,
Donec sosia ille egomet fecit,sibi uti crederem.
Ordine omne,ut quicquam actum est,dum apud hostes sedimus
Edissertauit:tum formam unà abstulit cum nomine.
Neque lac lacti magis est simile:quam ille ego similis est mei.
Nam ut dudum ante lucem à portu me præmisisti domum.

Am. Quid igitur:so.prius multo ante ædis stabam,q̃ illo aduenerã.

Am. Quas(malũ)nugas:satin tu sanus es:so.sic sum,ut ut uides. *at uacat*

Am. Huic homini nescio quid est mali mala obiectum manu,
Postq̃ à me abiit.so.fateor.nã sum obtusus pugnis pessume.

Am. Quis te uerberauit:so.egomet memet:qui nunc sum domi.

Am. Caue quicquã:nisi quod rogabo te mihi responderis,
Omnium primum:iste qui sit iste sosia:hoc dici uolo.

So. Tuus est seruus.am.mihi quidem uno te plus etiam est,quã uolo.
Neq; postquam sum natus,habui nisi te seruũ sosiam.

So. At ego nunc amphytrio dico,sosiam seruum tuũ,
Præter me alterum inquã,aduenìens faciam,ut offendas domi;
daus *Dabo prognatum patre eodem,quo ego sum,forma:ætate item
Qua ego sum.quid opus est uerbis:geminus sosia hic factus est tibi.

Am. Nimia memoras mira:sed uidistin uxorem meam?

So. Quin introire in ædis nunquã licitum est.am.quis te prohibuit?

So. Sosia ille:quẽ iamdudum dico is qui me contudit.

Am. Quid istic sosia est?so.ego inquam quotiens dicendum est?

Am. Sed quid ais:num obdormiuisti dudum?nusquam gentium sosia. **Sos. nusquam gentium.*

Am. Ibi forte istum si uidisses quendam insomnis sosiam.

So. Non soleo ego somniculose heri imperia persequi.
Vigilans uidi uigilans nunc uideo, uigilans fabulabar,
Vigilantem ille me iamdudum uigilãs pugnis contudit.
am. Quis hõ? So. sosia inquã ego ille. quæso non me intelligis?
am. Qui malũ intelligere quisquã potis est ita nugas blactis.
So. Verum actutũ nosces inquã illũ, nosces seruum sosiam.
am. Sequere hac igitur me: nã mihi istuc primum exqsito est opus.
Sed uide ex naui efferantur quæ iam imperaui omnia.
So. Et memor sum, & diligens ut quæ imperes compareant.
Non ego cum uino simitu ebibi imperium tuum.
am. Vtinam di faxint: infecta dicta recte ueniant tua.

Alcumena. Amphytrio. Sosia.

al. Atin parua res est uoluptatum in uita,
Atq; in ætate agunda
Præq̃ quod molestũ est? ita quoiq; cõperatũ
est in etate hominum,
Ita dis placitũ, uoluptati ut mœror comes consequatur.
Quin incõmodi plus, maliq; illico adsit: boni si obtigit quid,
Nam ego id nunc experior domo: atq; ipsa de me scio, cui uoluptas
Parumper datast: dum uiri mei mihi potestas uidendi fuit
Noctem unam modo: atq; is repente abiit a me hinc ante lucem.
Sola hic mihi nũc uideor: qa ille hinc abest, quẽ ego amo præter oẽs
Plus ægri ex abitu uiri: q̃ ex aduentu uoluptatis cœpi, sed hoc me beat,
Saltẽ q; perduelles uincit: & domũ laudis cõpos reuenit, in solatio est.
Absit: dum modo laude parta domũ recipiat se. ferã: & pferã usq;
Abitũ eius animo forti, atq; obfirmato: id modo si mercedis
Datur mihi ut meus uictor uir belli redeat: satis
Mihi esse dicam. uirtus premium est optimum.
Virtus omnibus rebus anteit profecto,
Libertas: salus: uita: res, parentes: patria: & prognati
Tutantur: seruantur. uirtus omnia in sese habet.
Omnia adsunt bona, quem penest uirtus.
am. Edepol me uxori exoptatum credo aduenturũ domum
Quæ me amat: quã contra amo, præsertim re gesta bene.
Victis hostibus: quos nemo posse superari ratus est.
Eos auspicio meo: atq; ductu primo cœtu uicimus.
Certe enim me illi expectatum, optatum uenturum scio.
So. Qui me non expectatum rete amicæ uenturum meæ?
al. Meus uir hic qdẽ est. am. sequere hac tu me. al. nã qd ille reuertit?
al. Qui dudum properare sese aiebat? an ille me tentat sciens?

Atque id si uult experiri suum abitũ ut desiderem.
E castor me haud inuita se domum recepit suam.
So. Amphytrio redire ad nauem melius est nos. Am. qua gratia.
So. Quia domi daturus nemo est prandium aduenientibus.
am. Qui tibi nunc istuc in mentem uenit? So. quia enim sero aduenimus
am. Quia? So. quia alcmenã ante ædis stare saturam intelligo.
am. Grauidam ego illam hic reliqui quã habeo. So. hei perii miser.
am. Quid tibi est? So. ad aquam prebendã adueni domũ:
Decumo post mense ut rationẽ te dictare intelligo.
Am. Bono animo es. So. scin quã bono animo sim. si situlã iam cœpero
Nunquã ædepol tu mihi diuino quicquã creduis post hunc diẽ
Ni ego illi puteo si occepso animã omnẽ intertraxero.
am. Sequere hac me modo. aliũ ego isti rei alligabo: ne time.
al. Magis nunc meum officiũ facerẽ: si huic eã aduersũ arbitror.
am. Amphytrio uxorem salutat lætus speratã suam:
Quam omnium thebis uir unã esse optimam diiudicat
Quamque adeo ciues thebani uero rumificant probam.
Valuistin usq;? expectatus aduenio? So. haud uidi magis
Expectatũ. eum salutat haud quisquã q̃ canẽ.
am. Et quum te grauidam. & quũ te pulchre plenã aspicio gaudeo.
al. Obsecro castor quid tu me deridiculi gratia
Sic salutas: atque appellas quasi dudũ non uideris?
Quasi qui nunc primum recipias te domũ huc ex hostibus?
Atque me nũc proinde appellas: quasi multo post uideris.
am. Immo equidem te nisi nunc hodie nusq̃ uidi gentium.
al. Cur negas? Am. qa uera didici dicere. Al. haud æquũ facit:
Qui quod didicit id dediscit: an periclitamini
Quid animi habeam? sed quid huc reuortimini tam cito?
Ante te auspicium cõmoratũ est? ante tempestas cõtinet.
Qui non abisti ad regiones ita ut dudum dixeras?
am. Dudũ. q̃ dudũ istuc factũ est. Al. tentas. iam dudũ: pridẽ: modo.
am. Qui istuc potis est fieri quæso: ut dicis iam dudum modo:
al. Quid enim censes te ut deludam contra lusorẽ meũ
Qui nunc primum te aduenisse dicas: modo qui hinc abieris.
am. Hæc quidẽ deliramẽta loquitur: paulisper mane.
Dum edormiscat unum somnum. quæ ne uigilans somniet.
al. Equidẽ ecastor uigilo: & uigilans id quod factum est fabulor.
Nam dudum ante lucẽ & istũc & te uidi. Am. quo in loco.
al. Hic in ædibus ubi tu habitas. Am. nũq̃ factũ est. So. nõ taces:
Quid si e portu: nauis huc nos dormientis detulit.

am. Etiam tu quoq; assentaris huic? So. quid uis fieri?
Non tu scis bacchæ bacchanti si uelis aduersarier
Ex insana insaniorem facies: feriet sæpius.
Si obsequaris una resoluas plaga. Am. atpol qn certa res.
Hanc est adiurgare: quæ me hodie aduenientē domum
Noluerit salutare. So. irritabis crabrones. Am. tace.
Alcumena unū rogare te uolo. al. quid uis rogare roga.
am. Nunc tibi aut stulticia accessit: aut superat superbia?
al. Qui istuc in mente est tibi mi uir percontarier.
am. Quia si salutare uenientem me solebas ante hanc.
Appellare itidem: ut pudicæ suos uiros quæ sūt solent
Eo more expertē te factā aduenien offendi domum.
al. Ecastor equidē te certo heri aduenientem ilico
Et salutaui & ualuisses ne usq; exquesiui simul
Mi uir: & manū prehendi: & osculum detuli tibi.
So. Tun heri hunc salutauisti? Al. & te quoq; etiam sosia.
So. Amphytrio speraui ego istam tibi parituram filium.
Verum non est puero grauida. Am. quid igitur. So. insania
al. Equidem sana sum: & deos quæso ut salua pariam filium
Verum tu magnum malum habebis: si hic suum officium facit
Ob istuc omen ominator capies quod te condecet.
So. Enimuero prægnanti oportet malum dari:
Vt quod obrodat sit animo si male esse occeperit.
am. Tu me heri hic uidisti? al. ego inquam si uis decies dicere
am. In somnis fortasse: al. immo uigilans uigilantē. am. ue misero mihi:
So. Quid tibi est? am. delerat uxor. So. atra bili percita est.
Nulla res tam delerantis homines concinnat cito:
am. Vbi primum sensisti mulier impliciscier?
al. Equidē castor sana & salua sum. Am. cur igitur prædicas.
Te heri me uidisse: qui hac noctu in portum aduecti sumus?
Ibi cœnaui: atq; ibi quieui in naui noctem perpetem.
Neque meum pedem huc intuli etiam in ædis: ut cum exercitu
Hinc profectus sum ad teloboas hostis: eosq; ut uicimus
al. Immo mecum cœnauisti: & mecum cubuisti. am. quid idest
al. Vera dico. am. non de hac quidem hercle re. de aliis nescio.
al. Primo diluculo abisti ad legiones: Am. quo modo.
So. Recte dicit ut commeminit: somnium narrat tibi.
Sed mulier postq̄ experrecta es prodigiali ioui
Aut mola salsa hodie: aut thure comprecatam oportuit.
al. Ve capiti tuo. So. tua istuc refert si curaueris.

al. Iterum iam hic in me inclementer dicit atq; id sine malo.
am. Tace tu:tu dic:ego ne abs te habii hinc hodie cũ diluculo?
al. Quis igitur nisi uos narauit mihi illic ut fuerit prœliũ?
am. An etiã id tu scis? Al.quippe qui ex te audiui ut urbẽ maximã
Expugnauisses:regẽq; pterelã tu te occideris.
am. Egone istuc dixi? Al.tu te istic etiam ad stante hoc sosia.
am. Audistin tu me narrare hoc hodie? So.ubi ego audiuerim.
am. Hanc roga.So.me quidem præsente nũq̃ factũ est quod sciam.
al. Mirum quin te aduersus dicat.Am.sosia age me huc aspice.
So. Specto.Am.uera uolo loqui.te nolo assentari mihi.
Audistin tu hodie me dicere ea quæ illa autumat.
So. Quæso edepol num tu quoq; et insanis quũ id me interrogas.
Qui ipsius equidẽ nunc primũ istanc tecum cõspicio simul.
am. Quin nunc mulier audin illũ.Al.eo fit quia mihi
Primũ credo & scio ista & facta proinde ut proloquor.
am. Tum me heri aduenisse dicis.Al.tun te abisse hinc negas.
am. Ego enimuero.& me aduenire nũc primũ aio ad te domũ.
al. Obsecro etiã ne hoc negabis:te aureã paterã mihi
Dedisse dono hodie qua te illic donatũ esse dixeras.
am. Neque edepol dedi:neque dixi:uerũ ita animatus fui
Itaque nunc sũ ut ea te patera donẽ:sed quis istuc tibi
Dixit.Al.ego equidẽ ex te audiui:& ex tua accepi manu
Paterã.Am.mane mane obsecro te.nimis demiror sosia
Qui illæc illic me donatũ esse aurea patera sciat.
Nisi tu dudũ hanc conuenisti:& narrauisti hæc omnia
So. Neque edepol ego dixi:neque istã uidi nisi tecũ simul
am. Quid hoc sit hominis.Al.uin pferri paterã.Am.pferri uolo.
al. Fiat.tu thessala intus paterã proferto foras:
Qua hodie meus uir donauit me.Am.secede huc tu sosia
Enimuero illud præter alia mira miror maxime
Si hæc habet paterã illã.So.an etiam credis id q̃ in hac cistellula
Tuo signo obsignata ferunt.Am.saluũ signũ est.So.inspice.
am. Recte ita est ut obsignaui.So.quæso quin tu istanc iubes
Pro cerita circũferri.Am.edepol qui facto est opus.
Nã hæc quidẽ edepol laruarũ plena sunt qd uerbis opus est.
Hem tibi paterã eccam.Al.credo mihi age aspice huc sis nunc iã
Tu qui quæ facta inficiare:quem ego iam hic conuincã palã.
Est ne hæc patera qua donatus illic.Am.summe iuppiter.
Quid ego uideo.hæc est ea profecto patera:perii sosia
So. Aut pol hæc præstigiatrix mulier multo maxima est.

Aut pateram hic inesse oportet. Am. agedon eam solue cistulam.
So. Quid ego istam exoluam. obsignatast recte: res gesta est bene.
Tu peperisti amphytrionem: ego alium peperi sosiam.
Nunc si pateram patera peperit. omnes congeminauimus.
am. Certum est aperire: atque inspicere. So. uide sis signi quid siet
Ne posterius in me culpam transferas. Am. aperi modo.
Nam hæc quidem nos delirantes facere dictis postulat.
al. Vnde hæc igitur est nisi abs te quæ mihi dono data est.
Am. Opus mihi est istuc exquisito. So. iuppiter proh iuppiter
Am. Quid tibi est. So. hæc patera nulla incistulast. Am. quid ego audio.
So. Id quod uerust. Am. actum cruciatu iam nisi apparet tuo.
al. Hæc quidem apparet. Am. quis igitur tibi dedit. Al. qui me rogat.
So. Me captas quia tute ab naui clanculum huc alia uia
Præcucuristi: atq; hinc pateram tute exemisti. atq; eam
Huic dedisti: posthac rursum obsignasti clanculum.
Am. Hei mihi iam tu quoq; huius adiuuas insaniam.
Ain heri nos uenisse huc? Al. aio adueniensq; illico.
Me salutauisti: & ego te. & osculum tetuli tibi
Am. Iam illud non placet de osculo: pergam exequi.
al. Lauisti. Am. quid postq̄ laui. Al. accubuisti. So. euge optime
Nunc exequire. Am. ne interpella. perge porro dicere.
Al. Cœna apposita est: cœnauisti mecum: ego accubui simul.
Am. In eodem lecto. est Al. in eodem. So. ei non placet cōuiuium.
Am. Sine modo argumenta dicat: qd postq̄ cœnauimus.
Al. Te dormitare aiebas: mensa ablata est: cubitum hinc abimus.
am. Vbi tu cubuisti. Al. in eodem tecum una in cubiculo
am. Perdisti. So. quid tibi eū. Am. hæc me mō ad mortem dedit.
al. Quid iā amabo. Am. ne me appella. So. qd tibi eū. Am. perii miser.
Quia pudicitiæ huius uicium me hic absente est aditum
al. Obsecro e castor cur istuc mi uir ex te audio.
am. Vir ego tuus sim. ne me apella falso nomine.
So. Hæret hæc res: si quidem hæc iam mulier facta est ex uiro.
al. Quid ego feci: q̄ istæc propter dicta dicantur mihi.
am. Tu te edictas facta tua: ex me quæris quid deliqueris.
al. Quid ego tibi deliqui. si cui nupta sum tecum fui.
am. Tum mecum fueris. quid illac impudente audacius.
Saltē tute si pudrois egeas sumas mutuū.
al. Istuc facinus q̄ tu insimulas nostro generi non decet
Tu si me impudicitiæ captas non potes capere
am. Proh di immortalis cognoscin tu me sosia saltem.

So. Propemodum.am.cœnaui ego heri in naui in portu persico?
So. Mihi quoq; adsunt testes: qui illud quod ego dicam assentiant.
Nescio quid istuc negocii dicam nisi quispiam est
Amphytrio alius: qui forte te hic absente tamen
Tuam rem curet: teq; absente hic munus fungatur tuum.
Nanq; de illo subditiuo sosia mirum nimis est:
Certe de hoc amphytrione iam alterum nimis est magis.
Nescio quis præstigiator hanc frustratur mulierem
al. Per supremi regis regnum iuro: & matremfamilias
Iunonem: quam me uereri & metuere est par maxime:
Vt mihi extra unum te mortalis nemo corpus corpore
Contigit: quo me impudicam faceret.am.uera istæc uelim
al. Vera dico: sed nequicq̃: quoniam non uis credere.
am. Mulier es audacter iuras.al.quæ non deliquit decet
Audacem esse: cofidenter pro se & proterue loqui.
am. Satis audacter.al.ut pudicam decet.am.in uerbis probas
al. Nõ ego illam mihi dotem duco esse: que dos dicitur.
Sed pudicitiam: & pudorem: & sedatum cupidinem.
Deum metum: parentum amorem: & cognatum concordiam.
Tibi morigera: atq; ut munifica sim bonis: prosim probis.
So. Ne ista edepol si hæc uera loquitur examussim est optima.
am. Delinitus sum profecto ita: ut me qui sim nesciam.
So. Amphytrio es profecto: cauesis ne tu te usu perduis.
Ita nunc homines immutantur: postq̃ peregre aduenimus.
am. Mulier istam rem inquisitam certum est non amittere.
al. Edepol me libente facies.am.quid ais? responde mihi.
Quid si adduco tuum cognatum huc a naui naucraten:
Qui mecum una uectus est una naui: atq; is si denegat
Facta quæ tu facta dicis quid tibi æquum est fieri:
Nunquid causam dicis quin te hoc mulctem matrimonio.
al. Si deliqui nulla causa est.am.conuenit: tu sosia
Duc hos intro.ego huc ab naui mecum abducam naucraten
So. Nunc quidem præter nos nemo est: dic uerum serio.
Ecquis alius sosia intust: qui mei similis siet?
al. Abin hinc a me dignus domino seruus? So.abeo si iubes.
al. Nimis ecastor facinus mirum est qui illi collibitum siet.
Meo uiro sic me insimulare falsum facinus tam malum.
Quidquid id est: iam ex naucrate cognato id cognoscam meo.

Iuppiter.

ACTVS TERTIVS

Go ſum ille amphytrio cuius eſt ſeruus ſoſia
e Idem mercurius quĩ ſit quando comoduſt.
In ſuperiore qui habito cœnaculo.
Q ui interdum fio iuppiter quando lubet.
Nunc autem quo exemplo aduentum apporto illico
Amphytrio fio:ueſtitum immuto meum.
Nunc huc honoris ueſtri uenio gratia
Ne hanc incohatam tranſigam comœdiam.
Simul alcumenæ quã uir inſontem probri
Amphytrio accuſat ueni ut auxilium feram
Nam mea ſit culpa:quod egomet contraxerim
Si id alcumenæ innocenti expetat.
Nunc amphytrionem memet ut occepi ſemel.
Eſſe aſſimulabo:atq; in horum familiam
Fruſtrationem hodie iniciam maximam.
Poſt igitur demum faciam res fiat palam.
Atq; alcumenæ in tempore auxilium feram.
Faciamq; ut uno fœtu & quod grauida eſt uiro:
Et me quod grauidaſt pariat ſine doloribus.
Mercurium iuſſi me continuo conſequi
Si quid uellem imperarem:nunc hanc alloquar.

Alcumena. Iuppiter.

Al. Vrare nequeo in ædibus ita me probri:
d Stupri:dedecoris:a uiro argutam meo.
Ea quæ ſunt facta infecta re acclamitat
Quæ neq; ſũt facta:neq; ego in me admiſi arguit
Atq; id me ſuſq; deq; eſſe habituram putat.
Me edepol faciam:neque me perpetiar probri
Falſo inſimulatam:quin ego illum aut deſeram:
Aut ſatiſfaciat mihi:atq; adiuret inſuper
Nolle eſſe dicta quæ in me inſontẽ protulit:
Iu. Faciundũ eſt mihi illud fieri quod illæc poſtulat:
Si me illã amantẽ ad ſeſe ſtudeã recipere:
Quãdo ego quod feci factũ id amphytrioni obfuit:
Atq; ille dudũ meus amor negociũ
Inſonti exhibuit.nunc autẽ ſonti mihi
Illius ira in hanc & maledicta expetent.
al. Et eccum uideo qui me miſeram arguit
Stupri:dedecoris.Iu.te uolo uxor colloqui.
Quo te auertiſti?al.ita ingenium meũ eſt

Inimicos osa sum semper obtuerier.
Iu. Eia autem inimicos. Al. sic est. uera praedico.
Nisi etiam hoc falso dici insimulaturus es.
Iu. Nimis uerecunda es: Al. potin est ut abstineas manum.
Nam certo si sis sanus: aut sapias satis.
Quam tu impudicam esse arbitrere & praedices
Cum fatus sermonem nec ioco nec serio
Tibi habeas nisi sis stultior stultissimo.
iu. Si dixi nihilo magis es: neque esse arbitror.
Et id huc reuorti: ut me purgarem tibi
Nam nunq̃ quicquã meo animo fuit egrius
Quam postq̃ audiui te esse iratam mihi.
Cur dixisti inquies. ego expediam tibi.
No nedepol quo te esse impudicam crederem.
Verum periclitatus sum animum tuum.
Quid faceres: & quo pacto id ferre induceres
Et quidem ioco illa dixeram dudum tibi
Ridiculi causa. uel hunc rogato sosiam.
Quin huc adducis meum cognatum naucraten?
al. Testem quem dudum te adducturum dixeras
Te huc non uenisse. Iu. si quid dictum est per iocum
Non æquum est id te serio præuortier.
Ego illud scio quam doluerit cordi meo.
al. Per dexteram tuam te alcumena ora obsecro
Iu. Da mihi hanc ueniam: ignosce: irata ne sies.
Ego istæc feci uerba uirtute irrita.
al. Nun quando factis me impudicis abstines
Ab impudicis dictis auorti uolo?
Valeas: tibi habeas res tuas: reddas meas.
Iuben mihi ire comites. iu. sanan es? Al. si non iubes
Ibo egomet. comitem mihi pudicitiam duxero.
Mane: arbitratu tuo iusiurandum dabo
Me meam pudicam esse uxorem arbitrarier.
Iu. Id ego si fallo tum te summe iuppiter
Quæso amphytrioni ut semper iratus sies
Ah propicius sit potius. iu. confido fore.
Nam iusiurandum uerum te aduersum dedi.
al. Iam nunc irata non es. Al. non sum. iu. bene facis.
Nam in hominum ætate multa eueniunt huiusmodi.
Capiunt uoluptates capiunt rursum miserias:

Iræ interueniunt:redeunt rurſum in gratiam.
Verum iræ ſi quæ forte eueniunt huiuſmodi:
Inter eos rurſum ſi reuentum in gratiam eſt
Bis tanto amici ſunt inter ſe quam prius.
al. Primum cauiſſe oportuit ne diceres.
Verum.eadem ſi eiſdem purgas mihi patiunda ſunt.
iu. Iube uero uaſa pura adornari mihi
Vt quæ apud legionem uota uoui:ſi domum
Rediſſem ſaluus:ea ego exoluam omnia.
al. Ego iſtuc curabo.iu.euocate huc ſoſiam
Gubernatorem qui in mea naui fuit
Blepharonem arceſſat:qui nobiſcum prandeat.
Is adeo impranſus ludificabitur.
Quum ego amphytrionem collo hic obſtricto traham.
al. Mirum quid ſolus ſecum ſecreto ille agat
Atq̧ aperiuntur ædes:exit ſoſia.

Soſia. Iuppiter. Alcumena.

So. Amphytrio adſum:ſi quid opus eſt impa:impium exequar.
iu. Optume aduenis.So.iam pax eſt inter uos duos
Nam quia uos tranquillos uideo:gaudeo:& uolupe eſt mihi.
Atq̧ ita ſeruum par uidetur frugi ſeſe inſtituere.
Proinde heri ut ſint idſe item ſit uultum e uultu comparet
Triſtis ſit:heri ſi triſtes:hylarus ſit ſi gaudeant.
Sed age reſponde:iam uos rediſtis in concordiam.
iu Derides qui ſcis hæc iamdudum me dixiſſe per iocum.
So. An id ioco dixiſti:equidem ſerio ac uero ratus
iu: Habui expurgationem.facta pax eſt.So.optume eſt.
iu. Ego rem diuinam intus faciam:uota quæ ſunt.So.cenſeo.
iu. Tu gubernatorem a naui huc euoca uerbis meis
Blepharonem ut re diuina facta mecum prandeat.
So. Iam hic ero quum illic cenſebis eſſe me.Iu.actutũ huc redi.
al. Nun quiduis.quin abeam iam intro ut aparetur quibus opuſt
iu. I ſane:& quantũ potes fac parata ſint omnia.
al. Quin ueni quando uis intro:faxo haud quicq̃ ſit more
iu. Recte loquere.& proinde diligentem ut uxorem decet.
Iam hi ambo & ſeruus & hera fruſta ſunt duo.
Qui me amphytrionen rentur eſſe errant probe
Nunc tu diuine huc fac adſis ſoſia.
audis quæ dico tametſi preſens non ades
Fac amphytrionem aduenientem ab aedibus

Vt abigas quouis pacto:fac cõmentus sies.
Volo diludi illum:dum cum hac usuraria
Vxore nunc mihi morigero.hæc curata sient
Fac sis.proinde adeo ut uelle me intelligis.
Atq; ut ministres mihi.cum mihi sacrificem.

Mercurius.

Oncedite:atq; absedite:omnes de uia decedite
c Nec quisq̃ tam audax fuat homo qui obuiam obsistat mihi
Nam mihi quidem hercle qui minus liceat deo minitarier
Populo ut decedat mihi:q̃ seruulo in comœdiis?
Ille nauem saluam nunciat:aut irati aduentum senis.
Ego sum iouis dicto audiens: eius iussu nunc huc me affero.
Quamobrem mihi magis par est de uia decedere & concedere.
Pater uocat me:eum sequor:eius dicto imperio sum audiens
Vt filium bonum patri esse oportet:itidem
Amanti supparasit arbor:horto:asto:admoneo:gaudeo:
Si quid patri uolupest:uoluptas ea mihi multo maximast
Amat:sapit:rectæ facit animo quando obsequitur suo
Quod omnes homines facere oportet.,dum id modo fiat bono.
Nũc amphytrionem uult deludi meus pater:faxo probe
Iam hic deludetur spectatores uobis spectantibus.
Capiam coronam mihi in caput:assimulabo me esse ebrium.
Atq; illuc sursum ascendero:inde optume cispellam uirum:
De supero quum huc accesserit: faciam ut sit madidus sobrius.
Deinde ille actutum sufferret suus seruus pœnas sosia.
Eum fecisse ille hodie arguet quæ ego fecero hic. quid est mea.
Meo me æquum est morigerum patri eius studio seruire/addecet
Sed eccum amphytrionem aduenit iam ille hic deludet̃ pbe.
Si quidem uos uultis auscultando operam dare:
Ibo intro:ornatum capiam qui potius decet.
Deinde sursum ascendam in tectum:ut illum hinc phibeam:

ACTVS QVARTVS

Amphytrio:

Aucratem quem conuenire uolui in naui non erat.
n Neq; domi. neq; in urbe inuenio quenq̃ qui illum uiderit.
Nam omnis plateas preptaui:gymnasia: myropolia.
Apud emporium:atq; in macello:in palestra:atque in foro:
In medicinis:in tonstrinis:apud omnis ædis sacras:
Sum defessus quæritando:nusq̃ inuenio naucratẽ.
Nunc domum ibo atq; ex uxore hanc rẽ pergam exquirere
Quis fuerit quẽ propter corpus suum sturpi cõpleuerit.

Nam me quã illam questionẽ inquisitã hodie amittere
Mortuũ satius est:sed ædis occluserunt:euge pariter hoc fit
Atq; ut alia facta sũt:feriam foris: aperite hoc
Heus ecquis hic est?ecquis hoc aperit hostium?
Mercurius. Amphytrio.
Me. Vis ad fores?Am.ego sũ.Me.qd ego sũ?Am.ita loquor
Me. q Tibi iuppiter diq; oẽs irati certo sũt qui sic frãgas fores
am. Quo modo.Me.eo mõ ut pfecto uiuas etatẽ miser
am. Sosia.Me.ita sum sosia nisi me esse oblitum existimas:
Quid nunc uis.Am.sceleste at etiã quid uelim id tu me rogas
Me. Ita rogo.pene effregisti fatue foribus cardines.
An foris cẽsebas nobis publicitus præberier.
Quid me aspectas stolide?qd nunc uis tibi aut quis tu es hõ?
am. Verbero etiã qs ego sim me rogitas. ulmorũ acheruns?
Quẽ pol ego hodie ob istæc dicta faciã feruentẽ flagris.
Me. Prodigũ te fuisse oportet oli in adolesentia.Am.q dũ?
Me. Quia senecta ætate a me mendicas malũ;
am. Cũ cruciatu tuo istæc hodie uerna uerba funditas
Me. Sacrufico ego tibi.Am.q?Me.quia enim te macto.
am. Tun me mactes carnifex nisi formam dii hodie meã perdiunt.
Faxo ut bubulis coriis onustus sis saturni hostia.
Me. Larua umbratilis me minis territas: ni hinc fugias.
Si denuo pultaueris:si iam minusculo digito fores increpuerint.
Hac tegula tuum diminuam caput ut cum dentibus linguam expuas.
am. Tun furcifer meis me procul prohibes edibus.
Me. Tũ meas pultare fores:am.hasce illico toto demoliar cardine.
Me. Pergin?am.pergo.me.accipe.am.hem sceleste in hec
Si te hodie apprehẽdero ad id te redigam miseriarũ: ut semp sis miser
Me Bachanal te exercuisse opportuit senex.am.quidum?
Me. Quo tu me tuum seruum censes.am.quid censeo?
Me. Malum tibi:nam mihi herum preter amphytrionem noui neminem.
am Nun formam perdidi?quum me minus norit sosia.
Scrutabor:eho dic mihi quid uideor nũ satis amphitrio?
Me. Amphytrio sanus ne es nõ ne tibi predictum senex?
Bachus bacchanal exercuisti:cum qui sis alium roges.
Abscede moneo molestus ne sies:dum amphytrio
Cum uxore modo ex hostibus aduenions uoluptatem capit
am. Qua uxore?me.alcmena.am.quis illic homo.
Me. Quotiens dictum uis:amphytrio herus meus.molestus nesies.
am. Qui cum cubat:me.uide ne infortunium quæras qui me ludifices.

am. Dic quæso mi sosia.me. blandiris cũ alcmena.a.in eodem cubiculo
Me. Immo ut arbitror corpore corpus incubat.am.ue misero mihi
Me. Lucrum est quod miserie deputat:nam uxorem usurariam.
Peride est præberier:ac si agrũ sterilem bene fodiendum loces.
am. Sosia.me.Quid sosia:am.non me nosti uerbero.
Me. Noui te hominem molestum:quiue emas litigium:
am. Adhuc amplius non ego herus sum tuus amphytrio.
Me. Tu bacchus es.haud amphytrio:quotiens tibi dictum:nũ denuo
Amphytrio intus uno cubiculo uno complexu acmenam tenet
Si pergas huc eum sistam:neq; sine tuo magno malo
am. Cupio accersi ut ueniat pro benefactis hodie dii faciant
Patriã:edes:uxorem:familiam cum forma una perduam
Me. Accersam equidem sed de foribus interea uidebis
Credo iamq; uolabat sacrificiaad epulum id conducier.
Si molestus fueriseuades nunq̃ qui te sacrificem.

Amphytrio Blefaro:sosia:

Ii uestram fidem:quæ pitomperie nostram agunt familiã:
d Quæ mira uideo postq̃ aduenio peregre.
Nũ uerũ quod olim auditum fabularier.
Mutatos atticos in arcadia homines.& seuas beluas
Mansisse:neq; unq̃ deuuo parentibus cognitos.
Bl. Quid illud sosia magna sunt quæ mira predicas.
Ain tu alium reperiisse domi consimilem sosiam.
So. Ain ais immo & ego sosiam & amphytrionem amphytro.
Puto peperimus:forte tu aliũ blefaronem paries:odii faciant.
Vt concisus pugnis & illisis dentibus id impransus creduas.
Nam ille ego alter sosia qui illic sum me malis mulctauit modis.
Bl. Mira profecto sed gradus grandire eo condecet:ut uideo
Expectat amphytrio:& uacuus mihi uenter crepitat
am. Ecquid aliena fabulor:in nostro olim thebano genere
Plusq̃ mira memorant martigena ille aggressus beluã
Magnus europe exquisitor anguineus repente hostis perit.
Et illac pugnata pugna fratrem fraudabat hasta & galea.
Et nostre auctorem gentis cum pulcra ueneris filia
Repsisse anguem tellus uidit epyrothica.
Sic de summo summus iuppiter statuit sic factum habet
Homines martis optimis pro claris factis duris angunt̃ malis.
So. Blefaro:Bl.Quid est.So.nescio quid mali suspicor.
Bl. Quid.So.uide sis:herus ut salutator ob pesultas fores graditur
Bl. Nihil mea & famem spectat obambulare :dum ob ambulabat.

So. Curiose quidem fores nostras clausit ne preuorteretur foris.
Bl. Obgannis. So. nec gannio nec latro si me audias.
Obserues: nescio quid sercum solus: puto rationes colligit.
Quid dicat: de loco excipiamus: ne propera.
am. Vt metuo ne uictis hostibus dii partam expugnent gloriam.
Totam miris modis nostram uideo turbatam familiam.
Vxor stupro uitio dedecore me plena enecat.
Sed depatera mirũ signum tñ erat designatum probe
Quis &.n. pugnas pugnatas & pterulã
Nostris expugnatum occisum fortiter manibus.
At at noui iam id sosiæ factum opera.
Qui me hodie quoq; præsentem ausit indigne præuortier.
So. De me loquitur & quæ minus uelim
Quæso ne congrediamur: priusq̃ stomachum detexerit.
Bl. Consistam: Am. si illum datur hodie mastigiam apprehendere
Ostendam quid sit herũ fallere: minis & dolis incessere
So. Audin tu illum: Bl. audio. so. illac machina
Meas onerat scapulas: sed eum compellemus
Sic inde quod uulgo dici solet.
Bl. Quid dicturus: nescio quid tibi faciendũ ariolor
So. Vetus est adagiũ: fames & mora bilem in nasum conciunt.
Bl. Verũ: ideo hominem cõpellabo: amphytrio.
Am. Blefaronem audio mirũ quid ad me ueniat
Oportune tñ se offert: ut facta uxoris cõuincam turpia
Quid huc me blefaro. Bl. oblitus tã cito
Qui diluculo misisti sosiã ut hodie tecũ conuenirem
Am. Nusq̃ id factũ gentiũ sed illic scelestus ubi Bl. quis. am. sosia
Bl. Eccũ illũ: am. ubi. Bl. ante oculos nõ uides: am. uix præ ira uideo
Adeo me istic hodie delyrũ fecit: nun te sacrificem
Nũq̃ euades: sine blefaro: Bl. ausculta præcor.
Am. Dic ausculto: tu uapula: qua de re nõ facis in tempore
Bl. Non ocyus quasi dedaleis me tulissem remigiis
Abstine quæso nõ potuimus nostros grãdius grãdire gradus.
Am. Siue gradatorius siue testudineus fuerit. certũ est mihi.
Hunc scelestũ perdere en tectũ en tegulas
En obductas fores en ludificatum herum.
En uerborũ scelus. Bl. quid mali fecit am. Rogas
Ex illo tecto exclusum foribus me deturbauit edibus.
So. Ego ne. am. negas sceleste. so. nego en testis ampliter.
Quocũ ueni q missus sedulo ut ad te uocatum ducerem

am. Quis te misit furtifer: So. qui me rogat: Am. quoq̄ gentiū!
So. Dudum iā pridē mō ubi cū uxore doris redisti ignotā.
Bachus te irritasit. So. nec bacchū salutaui: nec cerorem.
Tu purgan iusseras uasa diuinā rem ut faceres
Et hunc me accersitū misseras ut tecū prādeat.
am. Blefaro dispersam si aut intus fui: aut si hūc miserā
Dic ubi me liquisti. So. domi cū alcmena coniuge a te abiens.
Portū uersus uolito hunc tuis uerbis uoco
Venimus nec te nisi nunc uideo postea. Am. scelestū caput
Cum uxore hac nūq̄ abis qn uapules. Bl.
Mitte hunc modo mea gratia & me audias.
Am. En mitto quiduis loquere. Ble. istic dudū maxima
Memorauit mira forte præstigiator aut ueneficus.
Hanc excantat familiam inquire aliunde uide quid fiet.
Nec ante excrutiatū hunc miserū facias q̄ rem intelligas.
Am. Recte mones eamus te aduersum uxori ēt aduocatū uolo.

Iuppiter. Sosia. Blefaro. Amphytrio.

Vis tā uasto ipse tu has fores toto cōuulsit cardine
q Quis ante edes tantas tamdiu turbas concitat
Quem si cōperio teleboīs sacrificabo manibus.
Nihil est ut dici solet quod hodie bene succedat mihi
Desenu blepharonem & sosiā: ut cognatū naucratem
Conuenirem: hunc non repperi & illos perdidi.
Sed eos uideo ibo aduersus ut siquid habene
Blepharo illic qui ex edibus est herus hic uero ueneficus.
Bl. Proh iuppiter quid ego uideo hic non est sed ille amphytrio.
Istic si fuat illū sane non esse opportuit nisi sit geminus.
Iu. Eccū cū blepharone sosiā: cōpellabo hos pruis
Sosia tandem ad nos esurio. So. dixim tibi hunc ueneficū!
Here tu esuris ego sator pugnis ad te uolito
Am. Pergin mastigia: So. abi ad acherontem uenefice
Men ueneficū: uapula: Iu. quæ hospes intemperiæ
Am. Vt tu meū uerteres. Am. tuū! Iu. meū. Am. mentiris.
Iu. Sosia i intro dū hunc sacrifico: fac paretur prandium:
So. Ibo amphytrionem arbitror ita comiter amphytrio
Accipiet: ut me ego ille alter sosia sosiam:
Dum isti certant in popinā diuertendū est mihi
Lances detergām oēs: omnesq̨ tegulas auriā:
Iu. Tun me mentiri ais! Am. mentiris inquā meæ corruptor falsis.
Iu. Ob istuc indignum dictū te abstricto collo hac diripiam
am. Ve misero mihi. Iu. antea id præcauisse opportuit.

am. Blepharo suppetias mihi:Bl.consimiles sunt adeo
Vt utri adsim nesciā:rixam tñ ut possum dirimā.
Amphytrio noli amphytrionem duello perdere.
Linque colliū precor:Iu.hūc amphytrionem dictas.
Bl. Quidni unus olim nunc uero partus est geminus.
Dum tu uis esse alter forma quoq esse nō desinit
Interea quelo colliū linq.iu.linquo:sed dic mihi
Videtur ne tibi istic amphytrio:bl.uterq quidem.
am. Proh summe iuppiter ubi hodie mihi forma adimis.
Pergo querere:tun amphytrio?iu.tū negas.am.pernego
Q ñ thebis preter me nemo est amphytrio.
Iu. Immo preter me nemo:atq blepharo iudex sies.
Faciam id si queo signis palam:respondet tu pruis
am. Lubens.bl.antequā cū taphiis pugna sit inita.
Quid mādasti:Am.parata naui clauo hereres sedulo
Iu. Si nostri fugā facerent illuc me tuto reciperem
am. Item aliud me:ut nummatū seruaretur marsupiū
Bl. Quæ peraniæ:bl.tacesis meū est querere
Ble. Scisti numerū.iu.talenta quadrinta attica.
Hic ex amussim rem enarrat & tu:quod philippei.am.duo milia
Oboli uero bis totidem:bl.uterq rem tenet probe.
Iu. Intus in crumena alterū clausum esse opportuit
Attende sis hac dextra(ut nosti)regem mactaui pterela.
Spolia ademi & paterā qua ille potare solitus est
In cistella pertuli:& dono uxori meæ dedi.
am. Quicū hodie domi laui sacrificaui & cubui
Hei mihi quid audio uix apprime sum uigilans.
Quippe dormio uigilans somnio & sanus intereo
Ego ille idem sum amphytrio geraphonis nepos.
Thebanorū imperator & creontis inimicus
Teleboorum perduellis:qui
Vi uici & summa regem uirtute bellica
Illi isti pretuli caphalū magni acionis filium:
Iu. Ego latrones hostes uirtute & bello contudi:
Electionides perdiderat nostræ germanus coniugis
Acaiam etholiam phocida aoniam.per freta
Ioniam egeū & creticū uagans uertebat pyratica
am. Dii immortales iam mihi non credo:ita hic omnia.
Quæ facta sunt examussim loquitur:bl.uide.
Vnū superest id si fuat amphytriones sito te gemini.iu.qđ dicas noui

Ex illoc uulnere quod mihi nupegit pterela.
Bl. Hoc equidem. am. apposite uiden en aspice
Iu. en aspice. Bl. aspiciam.
Bl. Supreme iuppiter: qd intueor utriq; minustulo
Dextro: eodem in loco: signo eodem apparet probe
Vt primũ tonuit cicatrix rufula sub lurida
Iacent rationes silet iudiciũ: quid dicã nescio.

Blepharo. Ampytrio. Iuppiter.

Ble. Os inter uos partite: ego abeo: mihi negociũ est.
Neque ego unq̃ usq̃ tanta mira me uidisse censeo.
am. Blepharo q̃so te ut aduocatus mihi adsis. ne ue abeas. Ble. uale
Quid opust me aduocato: qui utri sim aduocatus nescio.
Iu. Intro ego hinc eo: alcumena parturit. am. perii miser.
Quid ago: quem aduocati iam atque amici deserunt.
Nunquã edepol me inultus istic ludificauit: quisquis est.
Nam iã ad regẽ recta me ducã: resq; ut facta est eloquar
Ego pol illum ulciscar hodie thessalũ ueneficum:
Qui peruerse perturbauit familiæ mentẽ meæ:
Sed ubi illest. intro edepol abiit credo ad uxorẽ meã.
Qui me thebis alter uiuit miserior: quidnã agam.
Quem omnes mortales ignorant & ludificant ut lubet.
Certust introrũpam in ædibus: ubi quẽque hominẽ aspexero:
Siue ancillã: siue seruũ. siue uxorẽ: siue adulterũ:
Seu patrẽ: siue auum uidebo: obtruncabo in ædibus.
Neque me iuppiter: neque di omnes id proibebunt. si uolunt.
Quin sic faciam ut constitui: pergam in ædibus nunc iam.

ACTVS QVINTVS

Bromia ancilla. Amphytrio

Apes atq; opes ui tæ meæ iacent sepultæ in pectore
Neque ullast confidentia iã in corde q̃n amiserim.
Ita mihi uidentur omnia: mare: terra: cælũ consequi
Iam ut opprimar: ut enecer: me miseram. quid agam nescio.
Ita tanta mira in ædibus sunt facta: ue miseræ mihi
Animo malest: aquã: uelim: corupta sũ atq; asumpta sum.
Caput dolet: neq; audio: nec oculis prospicio satis
Nec me miserior fœmina est: neq; ulla uideatur magis
Ita heræ meæ hodie contigit: nã ubi parturit: deos sibi inuocat
Strepitus: crepitus: sonitus: tonitrus: ut subito: ut ꝓpe: ut ualide tõuit
Vbi quisque institerat concidit crepitu. ibi nescio quis maxima
Voce exclamat alcumena adest auxilium: ne time:
Et tibi: & tuis propicius cæli cultor aduenit.

Exurgite inquit qui terrore meo occidistis præ metu.
Vt iacui exurgo:ardere censui ædis:ita tum fulgebant.
Ibi me inclamat alcumena:iam ea res horrore afficit.
Herilis præuertit metus:accurro ut sciscam quid uelit
Atque illam geminos filios pueros peperisse conspicor.
Neque nostrum quisq̃ sensimus quum peperit:
Neque preuidimus:sed hoc quid.quis hic est senex.
Qui ante ædis nostras sic iacet.nũnam hunc percussit iuppiter
Credo edepol:nam proh iuppiter sepultus est quasi sit mortuus.
Ibo & cognoscam quisquis est amphytrio hic quidem
Amphytrio.am.perii.Bro.surge.am.interii.bro.cedo manũ
am. Quis me tenet.bro.tua broma ancilla.
am. Totus timeo:ita me increpuit iuppiter:
Nec secus est q̃ si ab acheronte ueniam:sed quid tu foras
Egressa es.bro.eadem nos formido timidas terrore impulit.
In ædibus tu ubi habitas nimia mira uidi:ue mihi
• Amphytrio ita mihi animus etiã nũc abest.am.agedũ expedi.
Sin me tuũ esse heꝵ amphytrionẽ.Bro.scio.Am.uide etiã nũc.
Bro. Scio.am.hæc sola sarcã gestat mea familiarium.
Bro. Immo omnes sani sunt ꝓfecto.am.at me uxor insanum facit
Sui fedis factis.Bro.at ego faciam tu idem ut aliter prædices
Amphytrio piam & pudicam esse tuã uxorẽ ut scias
De ea re signa atq; argumenta paucis uerbis eloquar.
Omnium primum alcumena geminos peperit filios
am. Ain tu gemios.Bro.geminos.am.di me seruant.Bro.sine me dicere
Vt scias tibi tuæq; uxori deos esse omnis propicios.
am. Loquere.bro.postq̃ parturire hodie uxor occepit tua.
Vbi utero exorti dolores ut solent puerperæ
Inuocat deos immortales:ut sibi auxilium ferant.
Manibus puris:capite operto.ibi continuo contonat
Sonitu maximo.ædes primo ruere rebamur tuas.
Aedes totæ confulgebant tuæ quasi essent aureæ:
am. Quæso obsoluito hinc me extẽplo quãdo satis deluseris.
Quid fit deinde?Bro.dum hæc aguntur interea uxorẽ tuã
Neque gementem:neq; plorantem nostꝵ quisq̃ audiuimus:
Ita profecto sine dolore peperit.Am.iam istuc gaudeo
Vt ut erga me merita.Bro.mitte istæc:atq; hæc q̃ dicã accipe.
Postq̃ peperit pueros:lauare iussit nos:occepimus.
Sed puer ille quẽ ego.laui ut magnus est & multum ualet.
Neq; cum quisq̃ colligare quiuit in cunabulis

am. Nimia mira memoras: si istæc uera sunt: diuinitus
Non metuo quin meæ uxori latæ suppetiæ sient:
Bro. Magis iam faxo mira dices: postq̃ in cunas conditus est:
Deuolant angues iubati deorsum in impluuium duo
Maximi: continuo extollunt ambo capita. Am. hei mihi.
Bro. Ne paue: sed angues oculis omnis circunuisere.
Postq̃ pueros conspicati. pergunt ad cunas citi.
Ego cunas recessum uorsum trahere & ducere
Metuens pueris: mihi formidans: tantoq; angues acrius
Persequi: postq̃ conspexit angues ille alter puer:
Alterum alter apprehendit eos manu perniciter:
Citus e cunis exilit. facit recta in anguis impetum
am. Mira memoras: nimis formidolosum prædicas facinus.
Nam mihi horror membra misero percipit dictis tuis.
Quid fit deinde porro loquere. Bro. puer ambos anguis enecat.
Dum hæc aguntur: uoce clara exclamat uxorem tuam.
am. Quis homo? Bro. summus imperator diuũ atq; hominũ iuppiter.
Is se dixit cũ alcumena clam consuetum cubilibus:
Eumq; filiũ suum esse qui illos angues uicerit.
Alterũ esse tuũ dixit puerũ. Am. pol me haud pœnitet
Scilicet boni dimidium mihi diuidere cum ioue.
Abi domum: iube uasa pura actutum adornari mihi:
Vt iouis supremi multis hostis pacem expetam.
Ego tiresiam coniectorem aduocabo & consulam.
Quid faciundũ censeat: simul hanc rẽ ut facta est eloquar.
Sed quid hoc? q̃ ualide tonuit: di obsecro uestram fidem.

Iuppiter.

Ono animo es. adsum. auxilio amphytrio tibi & tuis
b Nihil est quod timeas: hariolos: haruspices
Mitte omnis: quæ futura & quæ facta eloquar.
Multo adeo melius q̃ illi: quum sum iuppiter.
Primum omnium alcumenæ usuram corporis
Cœpi: ex concubitu grauidam feci filio
Tu grauidam ita fecisti: quum in exercitum
Profectus: uno partu duos peperit simul:
Eorum alter nostro qui est susceptus semine:
Suis factis te immortali afficiet gloria.
Tu cum alcumena uxore antiquam in gratiam
Redi: haud promeruit quãobrem uitio uorteres:
Mea ui subacta est facere: ego in cœlum migro.

Amphytrio.

Aciã ita ut iubes:& te oro ꝓmissa ut serues tua
f Ibo ad uxorẽ intro:missum faciam tiresiã senẽ.
Nũc spectatores iouis summi cã clare plaudite.

Plauti poetæ clariss. Asinaria.

Prologus.

PERSONE. Prologus. Libanus seruus. Demenetus senex. Argirippus adolescens. Cleretus lenus. Leonida seruus. Mercator. Philenium mulier. Dyabolus adolescens. Parassitus. Artemona uxor.

HOc agite sultis spectatores nunciam
Quæ quidem mihi atq; uobis res uortat bene.
Gregiq; huic:& dominis atq; cõductoribus
Ecce iã nunc tu præco omnẽ auritũ populũ
Age.nunc reside:caue modo ne gratis. modo ne gratis caue
Nunc quid processerim huc:& quid mihi uoluerim
Dicam:ut sciretis nomen huius fabulæ.
Nam quod ad argumentum attinet:sane breuest.
Nunc quod me dixi uelle uobis dicere
Dicam:huic nomen græce onagrost fabulæ.
Demophilus scripsit:macrus uortit barbare.
Asinariam uolt esse si per uos licet.
Idem lepos.ludusq; in hac comœdia:
Ridicula res est:date benigne operam mihi.
Vt uos item alias:pariter nunc mars adiuuet.

Argumentum.

Manti argento filio auxiliarier
a Sub imperio uiuens uolt senex uxorio,
Itaque ob asinos relatũ præcium saureæ
Numerari iussit seruo leonidæ:
Ad amicam id fertur:cedit noctem filius.
Riuinus amens ob raptam mulierem
Is rem omnem uxori per parasitum nunciat.
Accurrit uxor:ac uirum eius triste agit:

Libanus seruus. Demenetus senex.

ACTVS PRIMVS

Li. SIcut tuum uis unicum gnatum tuæ
f Superesse uitæ:sospitem & superstitem:
Ita te obtestor per senectutem tuam:
Perque illam quam tu metuis uxorem tuam:
Si quid me erga hodie falsum dixeris:
Vt tibi superstes uxor ætatem fiet:
Atque illa uiua:uiuus ut pestem oppetas.
De. Per deum fidium quæris:iurato mihi
Video necesse esse æloqui quicquid roges.

Ita me obstinate aggressus:ut non audeam
Profecto percunctanti quin promam omnia:
Proinde actutum istuc quid est:quod scire expetis
Eloquere:ut ipse scibo te faciam ut scias.
Li. Dic obsecro hercle serio quod te rogem.
Caue mihi mendacii quicq̃.De.quin tu ergo rogas.
Li. Num me illuc ducis ubi lapis lapidem terit.
De. Quid istuc est:aut ubi istuc est terrarum loci.
Li. Vbi flent nequam homines:qui polentā pinsitāt
Apud fustidinas ferricrepidinas insulas.
Vbi uiuos homines mortui incursant boues.
De. Modo pol percepi libane quid istuc sit loci.
Vbi fit polenta te fortasse dicere:Li.ah.
Neq; hercle:ego istuc dico:nec dictum uolo.
Teq; obsecro hercle ut quæ locutus despuas.
De. Fiat geratur mos tibi.Li.age age usq; excrea.
De. Etiam ne.Li.age quæso hercle usq; ex penitis faucibus.
De Etiam amplius.De.nam quousq;.Li.usq; ad mortem uolo.
De. Caue sis malam rem.Li.uxoris dico non tuam.
De. Dono te ob istuc dictum:ut expers sis metu
Li. Di tibi dent quæcunq; optes.De.redde operam mihi
Cur hoc ego ex te quæram:aut cur miniter tibi.
Quid istuc est:aut ubi istuc sit nequeo noscere
Vbi flent neq̃ homines:qui polentam pinsitant
Propterea quod me nescientem feceris.
Aut cur postremo filio succenseam
Patres ut faciunt cæteri.Li.quid istuc noui est.
De. Equidem scio iam filius quod amet meus
Istanc meretricem e proximo philenium:
Estne hoc ut dico libane.Li.rectam instas uiam
Ea res est:sed eum morbus inuasit grauis.
De. Quid morbi est:Li.quia non suppetunt dictis data.
De. Tune es adiutor nunc amanti filio.
Li. Sum uero:& alter noster est leonida.
De. Bene hercle facitis:& a me initis gratiam:
Verum meam uxorem libane nescis qualis siet?
Li. Tu primus sentis:nos tamen prænoscimus
De. Fateor eam esse importunam atq; incōmodam:
Li. Posterius istuc dicis:q̃ credo tibi.
De. Omnes parentes libane liberis suis

Qui mihi auscultabunt facient obsequelam.
Quippe qui mage amico utantur gnato & beneuolo.
Atq; ego me id facere studeo: uolo amari a meis.
Volo mei patris me similem: qui causa mea
Nauclerio ipse ornatu per fallaciam
Quam amabam abduxit ab lenone mulierem.
Neque puduit eum id ætatis sycophantias
Struere: & beneficiis me emere gnatum suum sibi.
Eos me decretust persequi mores patris:
Nam me hodie orauit argirippus filius
Vt sibi amanti facerem argenti copiam:
Et id ego percupio obsequi gnato meo.
Volo amori obsecutum illius: uolo amet me patrem
Quanq̃ illum mater arcte contenteq; habet.
Patres ut consueuerunt: ego mitto omnia hæc:
Præsertim quum is me dignum quoi crederet Comcrederet
Habuit: me habere honorem eius ingenio decet.
Quum me adiit (ut pudentem gnatum æquum est) patrem.
Cupio esse amicæ quod det argentũ suæ.
Li. Demiror quid sit: & quo euadat sum in metu.
De. Equidem iam scio filius quod amet meus.
Li. Cupis id quod cupere te nequicq̃ intelligo.
Dotalem seruum sauream uxor tua
Adduxit: cui plus in manu sit quam tibi:
De. Argentum accepi: dote imperium uendidi.
Nunc uerba in pauca conferam quid te uelim:
Viginti iam usust filio argenti minis:
Face id ut paratũ iam sit: Li. unde gentium?
De. Me defraudato. Li. maximas nugas agis.
Nudo detrahere uestimenta me iubes.
Defrudem te ego? age sis tu sine pennis uola.
Te ne ego defrudem? quoi ipsi nihil est in manu
Nisi quid tu porro uxorem defraudaueris?
De. Qua me uxorem qua tu seruom sauream
Potes circunduce: aufer: promitto tibi
Non offuturum si id hodie effeceris.
Li. Iubeas una opera me piscari in aere
Venari autem retiaculo in medio mari. iaculo
De. Tibi optionem sumito leonidam
Fabricare quiduis: quid uis comminiscere.

Perficito argentum hodie ut habeat filius:
Amicæ quod det. Li. quid ais tu demenete:
Quid si forte in insidias deuenero?
Tu redimes me si me hostes interceperint?
De. Redimã. li. tum tu igitur aliud crura quid lubet.
Eo ego ad forum nisi qd uis. De. fiet. ne ambula.
Atq; audi etiã. Li. ecce. De. si qd te uolã ubi eris?
Li. Vbicunq; libitũ erit animo meo: profecto nemo est
Quem iam de hinc metuam mihi.
Ne quid nocere mihi possit: quum tua oratione
Omnem animum ostendisti tuum:
Quin te quoq; ipsum faciam haud magni: si hoc patro.
Pergam quo occepi. atq; ibi consilia exordiar
Audin tu? apud archibulum ego ero argentarium.
De. Nempe in foro? Li. ibi si quid opus fuerit. De. meminero.
Non esse seruus peior hoc quisq̃ potest.
Nec magis uersutus: nec quo ab caueas ægrius
Eidem homini si quid recte curatum uelis
Mandes: moriri sese misere mauolet
Quam non perfectum reddat: quod promiserit:
Nam ego illud argentum tam paratum filio:
Scio esse quam me hunc scipionem contui.
Li. Sed quid ego cesso ire ad forum: quod inceperam?
Atque ibi manebo apud argentarium.

Argirippus. Adolescens:

Iccine hoc fit foras ædibus me eiici?
Promerenti optume hoccine precii redditur?
Bene merenti mala es: male merenti bona es.
At malo cum tuo. nam iam ex hoc loco
Ibo ego ad tres uiros: uestraq; ibi nomina
Faxo erunt capitis: te perdam ego & filiam
Perlecebræ: pernicies: adulescentum exitium.
Nam mare haud est mare: uos mare accerrimum.
Nam in mari repperi: hic elaui bonis.
Ingrata: atq; irrita esse omnia intellego
Quæ dedi: & quod benefici: at posthac tibi
Male quod potero facere faciam: meritoq; id faciam tuo.
Ego pol te redigã eodẽ unde orta es ad egestatis terminos:
Ego edepol te faciã: ut quæ sis nũc: & quæ fueris scias:
Quæ prius q̃ istã adii. atque amans ego animũ meũ isti dedi

Sordido uitam oblectabas pane:in panis inopia.
Atque ea si erant magnas habebas omnibus dis gratias.
Eadẽ nunc quũ est melius:me cuius opera est ignoras mala
Reddam ego te ex fera fame mansuetam:me specta mõ.
Nã isti quid succẽseam ipsi nihil est:nihil quicq̃ meret.
Tuo facit iussu:tuo imperio paret:mater tu:eadẽ hera es.
Te ego ulciscar:te ego ut digna es perdã:atque ut de me meres.
At scelesta uiden ut ne id quidẽ me dignũ esse existimat:
Quem adeat:quẽ colloquatur:cuiq; irato supplicet.
Atq; eccam illecebra exiit tandẽ.opinor hic ante hostium
Meo modo loquar quæ uolam:quoniam intus nõ licitum est mihi.

Lena clereta. Argirippus adolescens.

Num quodq; istoꝝ uerbũ nũmis philippeis aureis
u Non potest auferre hinc a me siquis emptor uenerit.
Nec recte:quæ tu in nos dicis auꝝ atque argentũ meruist
Fixus hic apud nos est animus tuus clauo cupidinis.
Remigio.ueloque quãtum poteris festina & fuge.
Quam magis te in altum capessis:tam æstus te in portũ refert
Ar. Ego pol istum portitorem priuabo portorio
Ego te dehinc ut merita es de me & mea retractare exequar.
Quom tu me ut meritus sum non tractas.quæ eiicis domo:
Le. Magis istuc percipimus lingua dici:quã factis fore.
Ar. Solus solitudine ego te atque ab egestate abstuli.
Solus si ductem:referre gratiam nunquam potes.
Le. Solus ductato:si semper solus quæ poscã dabis.
Semper tibi promissum habeto hac lege dum supes datis.
Ar. Qui modus dãdi.nam nunquã tu quidẽ expleri potes.
Modo quidẽ accepisti haud multo post aliqd quod poscas:paras
Le. Quid modist:ductando amando nunq̃ ne expleri potes.
Modo remisisti:continuo iam ut remittam ad te rogas.
Ar. Dedi equidem quod mecum egisti. Le.& tibi ego misi mulierẽ.
Par pari datum hostimentust opera pro pecunia.
Ar. Male agis mecum. Le.quid me accusas si facio officium meum.
Nã neque usq̃ fictum:nec pictũ:neque scriptũ in pœmatis
Vbi lena bene agat:cũ quiq̃ amante quæ frugi esse uolt.
Ar. Mihi quidẽ te parcere æquum est tandẽ:ut tibi durẽ diu:
Non tu scis quæ amanti parcet:eadem sibi parcet parũ.
Le. Quasi piscis itidẽ est amator lenæ:nequã est nisi recens.
Is habet sucum:is suauitatem:eum quouispacto cõdias.
Vel patinarium:uel assum:uerses quo pacto lubet.

Is dare uolt:is se aliquid posci:nã ubi de pleno promitur
Neque ille scit qd det:quid dã ni faciat:illi rei studet.
Volt placere sese amicæ:uolt mihi:uolt pedissequ.
Volt famulis:uolt etiã ancillis:& quoq catulo meo.
Subblanditur nouos amator:se ut quũ uideat gaudeat.
Ar. Vera dico:ad suum queq hominẽ q̃stũ eẽ æquũ est calidum.
Le. Perdidici istæc esse uera dãno cũ magno meo.
Sic castor nunc habeas quod des.alia uerba prohibeas.
Ar. Nunc quia nihil habes maledictis tu eã ductare postulas.
Non meũ est.Le.nec meũ quidẽ edepol ad te ut mittã gratis:
Verũ ætatis atq honoris gratia hoc fiet tui.
Quia nobis lucro fuisti potius q̃ decori tibi.
Si mihi dantur duo talenta argenti numerata in manũ:
Hanc tibi noctẽ honoris causa gratis dono dabo.
Ar. Quid si non est.Le.tibi non esse credã illa:alio ibit tamen.
Ar. Vbi illæc quæ dedi ante?Le.abusa.nã si durarent mihi
Mulier mitteretur ad te:nunquã quicquã poscerem.
Diem:aquam:solem:lunã:noctẽ:hæc argẽto nõ emo:
Cætera quæ uolumus uti:græca mercamur fide.
Quum a pistore panẽ petimus:uinũ ex œnopolio:
Si æs habent:dant mercẽ:eadẽ nos disciplina utimur.
Semper oculatæ nostræ sunt manus:credunt quod uident.
Vetus est:nihili coactio ẽ:scis cuius?nõ dico amplius.Ar.aliã nunc
Mihi orationem despoliato prædicas.
Longe aliam inquã præbes nũc atq olim quom dabã.
Aliam atq olim quom illiciebas me ad te blãde ac benedice
Tũ mihi ædes quoq arridebãt:quom ad te ueniebã tuæ.
Me unice unũ ex omnibus te atq illã amare aiebas mihi.
Vbi quid dederã quasi columbæ pulli in ore ambę meo
Vsq eratis.meo de studio studia erant uostra omnia
Vsq adherebatis:quod ego iusserã.quod poluerã
Faciebatis:quod nolebam ac uetueram de industria
Fugiebatis:neq conari id facere audebatis prius.
Nũc neq quid uelim:neq nolim facitis magni pessime
Le. Non tu scis hic noster quæstus aucupii simillimus est.
Auceps quando concinauit aeram:effundit cibum.
Aues assuescũt:necesse est facere sumptũ q quærit lucrũ.
Sæpe edunt:semel si sunt captæ rem soluunt aucupi.
Itidem hic apud nos:ædis nobis area est:auceps sum ego
Esca ẽ meretrix.lectus illex est:amatores aues.

Bene salutando consuescunt:compellando blanditer.
Osculando oratione uinula uenustula
Si papillam pertractabit:haud est ab re aucupis
Suauium si sumpsit:sumere eum licet sine retibus.
Hæccine te esse oblitum in ludo qui fuisti tam diu!
Ar. Tua ista culpa est quæ discipulum semidoctũ abs te semoues
Le. Remeato audacter mercedẽ si eris nactus:nunc abi.
Ar. Mane:mane:audi:dic qd me æquũ cẽses ꝑ illa tibi dare
Annũ hunc ne cũ quiq̃ alio sit: Le.tu ne! uiginti minas:
Atq; ea lege si alius ad me prius attulerit.tu uale.
Ar. At ego est ẽt priusq̃ abis qd uolo loq. Le.dic quod lubet.
Ar. Non omnino iam perii:est reliquũ quod pereũ magis
Habeo unde istuc tibi qd poscis dem:sed in leges meas
Dabo ut scire poscis ppetuũ annũ hunc mihi uti seruiat.
Ne quenq̃ interea alium admittat prorsusq̃ me ad se uirum
Le. Quin si tu uoles domi serui qui sunt castrabo uiros
Postremo ut uoles nos esse syngrapham facito afferas:
Vt uoles:ut tibi lubebit nobis legem imponito.
Modo tecum una argentum afferto:facile patiar cætera
Ar. Portitorum simillimæ sunt ianuæ lenoniæ
Si affers tũ patent:si nõ est quod des:ædes non patent:
Interii si non inuenio ego illas uiginti minas.
Et profecto.nisi illud perdo argentũ:pereundũ est mihi:
Nunc pergã ad forum:atq; experiar opibus oĩ copia.
Supplicabo exobsecrabo:ut quenq; amicum uidero.
Dignos indignos adire:atq; experire certum est mihi.
Nam si mutuas non potero certum est sumam fœnore.

ACTVS SECVNDVS

Libanus.

Ercle uero libane non te melius uel expergiscier
h Atq; argento comparando fingere nõ fallaciam!
Iamdiu factũ est quom discesti ab hero:atq; abisti ad forum:
Igitur inueniũdo argento ut fingeres fallaciã.
Ibi tu ad hoc diei tempus dormitasti in ocio.
Qui tu socordiã omnẽ abs te reice & segniciem amoue.
Atq; ad ingenium uetus uersutum te recipis tuum.
Serua herum:caue tu idem faxis:alii quod serui solent.
Qui ad heri fraudationem callidũ ingeniũ gerunt.
Vnde sumam! quẽ iteruortam! quo hãc celocẽ cõferã!
Impetritum inauguratust quouis admittunt aues
Picus & cornix est ab leua:coruos porro ab dextera.

Consuadent.certum hercle st uestrã consequi sentẽtiam.
Sed quid hoc quod picus ulmum tõdit? non temerarium st
Certe hercle ego quantũ ex augurio auspicii intelligo
Aut mihi in mundo sunt uirgæ:aut atriensi laureæ.
Sed quid illuc ꝙ exanimatus currit huc leonida.
Metuo ꝙ illic obscænauit meæ falsæ fallaciæ.

Leonida.libanus.Seruus.

Bi ego nũc libanũ requirã:aut familiarẽ filiũ
Vt ego illos lubẽtiores faciã quã lubentia st.
Maximã prædã & triũphũ eis adfero aduẽtu meo:
Quando mecũ pariter potant.pariter scortari solent.
Hãc quidẽ quã nactus predã:pariter cũ illis partiam.
Li. Illic homo ædis compilauit more si fecit suo.
Væ illi qui tã indiligenter obseruauit ianuam.
Le. A etatem uelim seruire:libanũ ut conueniam modo.
Li. Mea quidẽ hercle opera liber nũquam fies ocius.
Le. Etiam de tergo ducẽtas plagas prægnãtis dabo.
Li. Largitur peculium omne:in tergo thesaurum gerit.
Le. Nã si huic occasioni tempus sese subterduxerit.
Nunq̃ edepol quadrigis albis indipiscet postea.
Herum in obsidione linquet:inimicũ animos auxerit.
Sed si mecũ occasionẽ opprimere hãc:quæ obuenit studet
Maximas optimitas & gaudio effertissimas
Suis heris ille una mecum pariet gnatoque & patri.
Adeo ut ætatem ambo ambobus nobis sint obnoxii
Nostro deuincti beneficio.li.uinctos nescio quos ait.
Nõ placet:metuo in cõmune ne quã fraudẽ frausus siet.
Le. Perii ego oppido nisi libanũ inuenio iam ubiubi est gentium.
Li. Illic homo socium ad malam rẽ querit:quẽ adiungat sibi.
Non placet:pro monstro extẽplo est quãdo qui sudat tremit.
Le. Sed quid ego hic ꝑperans cõcesso pedibus lingua largior.
Quin ego hanc iubeo tacere quæ loquens lacerat diem.
Li. Edepol hominem infelicẽ qui patronam comprimat.
Nam si quid scelesté fecit lingua pro illo peierat.
Le. Approperabo:ne post tempus præde præsidium parem.
Li. Que illec præda est.ibo aduorsum.atq; electabo quicquid est.
Iubeo te saluere uoce sũma quoad uires ualent.
Le. Gymnasium flagri:salueto.li.quid ais custos carceris.
Le. O catenarum colone.li.o uirgarum lasciua.
Le. Quot pondo te esse censes nudũ.li.non edepol scio.

Le. Scibam ego te nescire:at pol ego q̄ te expendi scio.
Nudus uinctus cētum pondo es:quādo pendes per pedes.
Li. Quo argumento istuc?le.ego dicam quo argumento & quo modo.
Ad pedes quando aligatus est æquum centum pondium.
Vbi manus manicæ cōplexæ sunt:atq; aductæ ad trabem
Nec dependis nec propendis:quin malus nequāq; sis.
Li. Væ tibi.le.hoc testamento seruitus legat tibi.
Li. Verbis uelitationem fieri compendio uolo
Quid istuc negocii est?le.certū est credere.li.audacter licet sis.
Amanti subuenire familiari filio
Tantum adest boni de improuiso : uerum cōmixtum malo.
Omnes de nobis carnificū concelebrabuntur dies
Le. Libane nunc audacia usus est nobis inuenta & dolis.
Tantū facinus modo inuenio ego:ut nos dicamur duo
Omnium dignissimi esse:quo cruciatus confluant.
Li. Ergo mirabar q; dudum scapulæ gestibant mihi
Ariolariq; occeperunt sibi esse in mundo malū.
Quicquid est eloquere.le.magna est præda cum magno malo.
Li. Siquidē omnes coniurati cruciamenta conferant.
Habeo opinor familiare tergum ne quæram foris:
le. Si istam fortitudinem animi obtines salui sumus.
Li. Quin si tergo resoluenda est rapere cupio publicum.
Pernegabo:atq; obdurabo:periurabo:denique.
le. Hem ista uirtus est quādo usus est q̄ malū fert fortiter.
Fortiter malū qui patitur:idem post patitur bonum.
li. Quin rem actutū edeseris:cupio malū nanciserier.
le. Placide ergo unum quodq; derogita:ut acqescā non uides
Me excursura anhelitum etiā ducere?li.age.age.māsero
Tuo arbitratu:uel adeousq; dū peris.le.ubinā est herus?
li. Maior apud forunst:minor hic est intus.le.iam satis est mihi
Li. Tum igitur tu diues es factus.le.mitte ridicularia.
li. Mitto:istuc afters aures expectant meæ
Le. Animūaduerte:ut æque mecū hæc scias.li.taceo.le.beas
Meministin asinos arcadicos mercatori pelleo
Nostrū uendere atriensem.li.memini.qd tūc postea?
le. Hem ergo is argentū huc remisit qd daretur saureæ
Pro asinis:adolescens uenit modo qui argentum attulit.
li. Vbi is homost?le iam deuorandum censes si conspexeris:
li. Ita enimuero :sed tamen tu nempe eos asinos prædicas
Vetulos,claudos:quibus subtritæ ad fœmina iā erāt ungulæ

Le. Ipsos:qui tibi subuectebant rure huc uirgas ulmeas.
Li. Teneo:atq; idē te hic uexerūt uictū rus. Le. memor es probe.
Verum in tostrina ut sedebam me me insio percontaris?
Ecquem filium stratonis nouerim demenetum?
Dico me nouisse extemplo:& me eius seruom prædico
Esse de ædis demonstraui nostras. Li. quid tum postea?
Le. Ait se ob asinos ferre argentum atriensi saureæ
Viginti minas:sed eum sese non nouisse hominē q siet.
Quum ille elocutus hæc sit. Li. qd tū? Le. asculta:ego scies:
Ipsum uero nouisse callide demenetum.
Extemplo facio facetum me:atq; magnificum uirum.
Dico me esse atriensem. sic hoc respondit mihi.
Ego pol sauream non noui: neq; qua facie sit socio.
Te non æquū est succensere:si herum uis demenetum
Quē ego noui adduce:argentum non morabor:q̄n feras.
Ego me dixeram adducturū:& me domi præsto fore.
Ille in balneas iturus est:inde huc ueniet postea.
Quid nunc consilii captādū censes? dic. Li. hem istuc ago
Quo modo argentum interuortā:& aduentorem:& saureā.
Iam hoc opus est exasceatū. nam si ille argentum prius
Hospes huc affert:continuo nos ambo exclusi sumus
Nam me hodie senex se duxit solum seorsum ab ædibus:
Mihi tibiq; interminatus est nos futuros ulmeos:
Ni hodie argirippo essent uiginti argenti minæ.
Iussit uel nos atriensem uel nos uxorem suam
Defraudare: dixit sese operā promissā dare.
Nunc tu abi ad forū:ad herū:& narra hæc:ut acturi sumus.
Te ex leonida futurum esse atriensem sauream.
Dum argentum afferat mercator pro asinis. Le. faciam utiubes.
Li. Ego illum interea hic oblectabo prius si forte aduenerit.
Le. Quid ais? Li. quid uis? Le. pugno malā si tibi percussero
Mox quum sauream imitabor caueto ne succenseas
Li. Hercle uero tu cauebis:ne me attingas:si me faxis
Ne hodie malo cum auspicio nomen cōmutaueris.
Le. Quæso æquo animo patitor. Li. patitor tu itē cū ego te referiam
Le. Dico ut usus fieri. Li. dico hercle ego quoq; ut facturus sum.
Le. Ne nega. Li. qum ꝓmitto inquam hostire contra ut merueris.
Le. Ego habeo. tu iam patiere:sed quis hic est? is est.
Ille est ipsius:iam ego recurro huc:tu hunc interea hic tene
Volo seni narrare. Li. quin tuum officium facis. ergo hac fugis.

Mercator. Libanus.

T demonstratæ sunt mihi hasce ædis esse oportet
D emensus ubi dicitur habitare. puere pulta
Atq atriensem sauream si est intus: euocato huc.
Li. Quis nostras sic frangit fores, ohe inq si quid audis!
Me. Nemo etiam tetigit. sanus ne es! Li. at censebam attigisse
Propterea qa huc hēbas iter. nolo ego fores conseruas meas
Ate uerberarier. sane ego sum amicus nostris ædibus.
Me. Pol haud periclum est cardines ne foribus effringantur
Si istoc exemplo omnibus qui quærunt respondebis.
Li. Ita hæc morata est ianua extemplo ianitorem
Clamat: procul si quem uidet ire ad se calcitronem
Sed quid uenis. qd queritas. Me demenetu uolebam
Li. Si sit domi dicam tibi. Me. quid: eius atriensis.
Li. Nihilo magis intus est. Me. ubi est. Li. ad tonsorem ire dixit
Me. Q um uenisset. post non rediit. Li. non edepol: quid uolebas.
Me. Argenti uiginti minas si adesset accepisset.
Le. Qui pro istuc. Me asinos uendidit pælleo mercatori.
Mercatu. Li. scio tu id nunc refers iam hic credo eum ad futurum.
Me. Qua facie noster saurea est: sis is est iam scire potero.
Li. Macilentis malis: rufulus: aliquantum uentriosus:
Truculentis oculis: commoda statura: tristi fronte.
Me. Non potuit pictor rectius describere eius formam.
Li. Atq hercle ipsum adeo contuor: quassanti capite incedit
Q uisq obuiam huic occesserit irato uapulabit.
Me. Siquidē hercle eacidinis minis animisq expletus incedit.
Si me iratus tetigerit. iratus uapulabit.

Leonida. Mercator libanus

Le. Q uid hoc sit negocii. neminē meū dictū magnū facere.
Libanū in tonstrinā ut iusserā uenire: is nullus uenit
Ne ille edepol tergo & cruribus cōsuluit haud decore.
Me. Nimis imperiosus est. Li. ue mihi hodie. Le. saluere iussi
Libanum libertum. iam manu emissus. obsecro te.
Le. Næ tu hercle cum magno malo mihi obuiam occessisti.
Cur nō uenisti ut iusserā in tōstrinā. Li. hic me moratus est.
Le. Siqdem hercle nunc summū iouem te dicas detinuisse.
Atq is precator adsiet ad malam rem effugies nūquam.
Tu uerbero imperiū meum cōtēpsisti. Li. perii hospes.
Me. Quæso hercle noli saurea mea causa hunc uerberare:
Le. Vtinam nunc stimulus in manu mihi sit. Me. quiesce quæso.

Le. Qui latera cōteram tua: quæ occaluere plagis.
Abſcede hac ſine me hunc ꝑdere: q ſemper me ira incendit.
Cui unꝗ unam rē me licet ſemel præcipere furi
Quincenties eandem impem: atque ogganiam itaque iam hercle
Clamore: ac ſtomacho: non queo labori ſuppeditare.
Iuſſin ſceleſte hac ianua hoc ſtercus hinc auferri?
Iuſſin columnis deici operas aranearum?
Iuſſin in ſplendorē dari bullas has foribus noſtris?
Nihil eſt tanquā ſi claudus ſim cum fuſtiſt ambulandum.
Quadriduū hoc unum mō foro operam aſſiduā dedi.
Dum reperiam q quæritet argentū in fœnus. hic uos
Dormitis interea domi. atque herus in hara haud ædibus habitat.
Hem ergo hoc tibi. Li. hoſpes te obſecro defende. me. ſaurea oro
Mea cauſa ut mittas. Le. eho: ecquis pro uectura oliui
Reſoluit. Li. reſoluit. Le. cui datum ſit. Li. ſtico uicario ipſi
Tuo. Le. uah delenire: apparas. mihi ſcio uicarium eſſe:
Neque eſſe ſeruom in ædibus heri qui ſit pluris ꝗ illic ſit.
Sed uina que heri uendidi uinario exaerambo
Iam pro iis ſatiſfecit ſtico. Li. feciſſe ſatis opinor
Nam uidi huc ipſū aducere & rapere ita exaerambo.
Le. Sic dedero prius ꝗ credidi. uix anno poſt exegi
Nunc ſatagit: adducit domū etiā ultro & ſcribit nūmos.
Dromo mercedē rettulit. Li. dimidio minus opinor.
Le. Quid. reliquom. Li. aiebat reddere ꝗ extēplo redditū eſſet.
Nā retineri ut quod ſit ſibi operis locatum efficeret
Le. Scyphos quos utēdos dedi philodamo retulit ne.
Li. Non etiā. Le. hem nunc ſi uelis accōmoda homini amico
Me. Perii hercle. iam hic me abegerit ſuo odio. Li. heus iā ſatis tu.
Audin quæ loquitur? Le. audio & quieſco. Me tandē opinor.
Conticuit. nunc adeam optimum eſt: priuſꝗ incipit tinnire
Quam mox mihi operā das? Le. ehem optūe: ꝗdudū tu aduenisti
Non hercle te prouideram: quæſo ne uitio uortas.
Ita iracundia obſtitit oculis. Me. non mirū factum eſt.
Sed ſi domi eſt demenetum uolebam. Le. negat eſſe intus.
Verum iſtuc argentum tamen mihi eſt ſi uis denumerare
Repromittam iſtoc nomen ſolutam rem futuram.
Me. Sic potius ut demeneto tibi ero præſente reddam.
Li. Herus iſtunē nouit. atqꝫ herꝫ hic. Me. hero huc præſente reddā
Li. Da modo meo periclo: rem ſaluam ego exhibebo.
Nam ſi ſciat noſter ſenex fidem non eſſe huic habitam

Succenſeat: qui omnium ſummam rerꝫ ipſius ſemper credidit.
Le. Non magnipendo ne duit:ſi non uult:ſic ſine aſtet.
Li. Da inquam:uah formido miſer ne hic me tibi arbitretur
Suaſiſſe ſibi ne crederes:da quæſo:ac ne formida.
Saluũ hercle erit. Me. credã fore dũ quidẽ ipſe in manu habeo.
Peregrinus ego ſum:ſauream non noui: Li. at noſce ſane.
Me. Sit non ſit non edepol ſcio:ſi is eſt:eum eſſe oportet.
Ego certe me incerto ſcio hoc datuꝝ nemini homini.
Le. Hercle iſtum di omnes perdiunt:uerbo caue ſupplicaſſis.
Ferox eſt uiginti minas meas tractare ſeſe:
Nemo accepit:aufer te domũ:abſcede hinc moleſtus ne ſis:
Me. Nimis iracunde non decet ſuperbũ eſſe hominem ſeruum.
Li. Malo hercle iam magno tuo nunc iſtuc recte dicis.
Impure bili non uides iraſci? Le. perge porro.
Li. Flagitium hominis da obſecro argentum huic ne male loquatur.
Me. Malũ hercle uobis queritis. Le. crura hercle diffringentẽ:age inpudice
Ni iſtum impudicum percuties. Li. perii hercle.
Sceleſte non audes mihi ſceleſte ſubuenire?
Le. Pergin precari peſſimo? Me. quæ res? tun libero homini
Male ſeruos loquere? Le. uapula. Me. id qdem tibi hercle fiet.
Vt uapules:demenetum ſimulac cõſpexero hodie
In ius uoco te. Le. non eo. Me. non is memento. Le. memini
Me. Dabitur pol ſupplicium mihi de tergo? ueſtro. Le. ue te.
Tibi quidẽ ſupplicium carnifex de nobis detur. Me. atq; etiam
Pro dictis ueſtris male dictis pœne pendentur mihi hodie.
Le. Quid uerbero ain tu furcifer? herũ noſmet fugitare cenſes?
Inunc iam ad herũ. quo uocas. iãdudum quo uolebas
Me. Nunc demũ tamen nunquã hinc feres argẽti nummũ:niſi me
Dare iuſſerit demenetus. Le. ita facito. age ambula ergo.
Tu cõtumeliã alteri facias:tibi non dicatur.
Tam ego homo ſum q̃ tu. Me. ſcilicet ita res eſt. Le. ſequere hac ergo.
Proficiſci hoc dixerimus. nemo etiam me accuſauit
Merito meo:neq; me athenis alter eſt hodie quiſq̃
Cui credi recte æque putẽt. me. fortaſſis. ſed tamen me
Nunquã hodie induces ut tibi credam hoc argentum ignoto.
Lupus eſt homo homini:non homo:quom qualis ſit nõ nouit:
Le. Iam nũc ſecunda mihi facies:ſcibam hoc te capitulo hodie
Facturũ ſatis pro iniuria:quanq̃ ego ſum ſordidatus:
Frugi tamen ſũ:nec poteſt peculium enumerari:
Me. Fortaſſe: Le. etiã nunc dico periphanes rhodo mercator diues.

Absente hero solus mihi talentum argenti soli
Ad numerauit:& mihi credidit:neque deceptus in eo:
Me. Fortasse. Le. atq; etiam tu quoq; ipse si esses pcunctatus
Me ex aliis scio pol crederes nunc quod fers. Me. haud negassim.

Cl. Clareta Lena. Phylenium. Meretrix.

ACTVS TERTIVS

Equeon ego te interdictis facere mansuetā meis.
n An ita tu es animata:ut qui matris expers imperii sies.
Phy. Vbi piem pietatem si isto more morata tibi
Postulem placere:mater mihi quo pacto præcipis.
Cl. An decorum est aduersari meis te præceptis:quid est.
Hoccine est pietatem colere:matris imperium minuere.
Phy. Neq; quæ recte faciūt culpo:neque quæ delinquunt amo:
Cl. Satis dicacula es amatrix: Phy. mater est questus mihi est:
Lingua poscit:corpus quærit animus orat:res monet:
Cl. Ego te uolui castigare.tu mihi accusatrix ades.
Phy. Neque edepol te accuso:neq; id me facere fas existimo.
Verū ego meas queror fortunas:quum illo quē amo prohibeor.
Cl. Ergo una pars orationis de die dabitur mihi.
phy. Et meam partem loquendi:& tuam trado tibi
Ad loquendū:atq; ad tacendū tu te habeas portisculum.
Quin pol si reposui remū sola ego in casteria
Vbi quiesco omnis familiæ causa consistit tibi.
Cl. Quid ais tu:quā unam uidi mulierem audacissimam!
Quotiens te uetui:argyrippum filium demeneti
Cōpellare:aut cōtrectare:conloquiue: aut contui!
Cl. Quid dedit! quid deportari iussit ad nos!an tu tibi
Verba blanda esse aurū rere!dicta docta pro datis!
Vltro amas: ultro expetessis:ultro ad te accersi iubes.
Illos qui dant:eos derides:qui deludunt deridens.
An te id expectare oportet:si quis promitat tibi.
Te facturum diuitē:si morirur mater sua!
E castor nobis periclum magnum & familię portenditur
Demeneti:si expectamus mortem:ne nos moriamur fame.
Nunc adeo nisi mihi huc argenti affert uiginti minas.
Næ ille ecastor hinc trudetur largus lachrymarum foras.
Hic dies summæ est apud me inopiæ excusatio.
phy. Patiar si cibo carere me iubeas mater mea.
Cl. Non ueto te amare qui dant:qua amentur gratia.
Phy. Quid si hic animus occupatus est mater. qd faciā mone. Cle. hem
Meum caput contemples. si quidē ex re consultas tua:

Phy. Etiam opilio qui pascit mater alienas ouis:
Aliquam habet peculiarem: qui spem soletur suam.
Sine me amare unũ argyrippũ animi causa quẽ uolo.
Cl. Intro abi. nam te quidẽ edepol nihil est impudentius.
Phy. Audientem dicto mater produxisti filiam.
Leonida. Serui duo. Libanus. d[..] ut d[..]
Erfidie laudes: gratiasq; habemus merito magnas
p Quum nostris sicophantiis: dolis astutiisque
Scapularum confidentia: uirtute ulmorum freti.
Q ui aduorsum stimulos: laminas: crucesq;: cõpendesq;
Neruos: catenas: carceris: numelas: pedicas: boias.
Tortoresq; acerrimos: gnarosq; nostri tergi.
Qui sæpe ante in nostras scapulas cicatrices indiderunt.
Eæ nũc legiones: copiæ: exercitusq; furum
Vi pugnando periuriis nostris euge potiti.
Id uirtute huius collegæ: meaque comitate
Li. Factum est. qui me uir fortior ad sufferendas plagas
Le. Edepol uirtutes qui tuas nunc possit conlaudare
Sicut ego possim quæ domi: puæ lli quæ male fecisti. duello
Næ illa edepol pro merito nunc tuo memorari multa possunt.
Vbi fidentẽ fraudaueris: ubi hero infidelis fueris.
Vbi uerbis conceptis sciens libenter periuraris
Vbi parietes perfoderis: in furto ubi sis prehensus.
Vbi sæpe causam dixeris pendens aduersus octo
Astutos: audacis uiros ualentis iurgatores:
Li. Fateor profecto ut prædicas leonida esse uera
Verum edepol ni etiam tua quoq; malefacta iterari multa
Et uero possunt ubi sciens fideli infidus fueris.
Vbi prehensus in furto sćies: & manifesto uerberatus.
Vbi periuraris. ubi sacro manus sis admolitus.
Vbi heris damno: molestiæ: & dedecori sæpe fueris.
Vbi creditum tibi quod sit: tibi datum esse pernegaris.
Vbi amicæ: quam amico tuo fueris magis fidelis.
Vbi sæpe ad languorem tua duritia dederis octo
Validos lictoris ulmeis adfectos lentis uirgis:
Nũ male relata est gratia: ut collegam collaudaui.
Le. Vt mecq; teque maxime atq; ingenio nostro decuit.
Li. Iam omitte ista: atq; hoc quod rogo respõde. le. rogita q uis:
Li. Argenti uiginti minas habesne: le. ariolare:
Edepol senem demenetum lepidũ fuisse nobis.

Vt ad simulabat sauream me esse:quã facete:
Nimis ægre risum continui ubi hospitẽ inclamauit
Quam se absente mihi fidẽ habere noluisset:
Vt memoriter me sauream uocabat atriensem.
Li. Manedũ.le:quid ẽ.li.philenium est ne hæc quæ intus exit.
Atque argirippus una.le.opprime os.is est subarscultemus.
Lachrymantẽ lacinia tenet lachrymans:quid nam esse dicam.
Li. Tacite auscultemus.li.atat modo hercle in mentẽ uenit.
Nimis uellem habere perticã.le.quoi rei.Li.q uerberarem
Asinos si forte occeperint clamare hinc ex crumina.

Argirippus.philenium.libanus.leonida.

Ar. Vt me retantas.Ph.quia tui amans abeuntis egeo.
Ar. Vale.Ph.aliq̃to amplius ualerem:si hic maneres
Ar. Salue.Ph.saluere me iubes:quoi tu abiens affers morbũ
Ar. Mater supremũ mihi tua dixit:domum ire iussit.
Ph. Acerbũ funus filiæ facit si te carendum est.
Li. Homo hercle hic exclusus est foras:Le.ita res ẽ.Ar.mitte quæso:
Ph. Quo nunc abis?quin tu hic manes.Ar.mox si uoles manebo.
Li. Audin hunc opera ut largus est nocturna?nũc enim est.
Negociosus interdius.uidelicet solon est.
Leges ut conscribat:q̃bus se populus teneat.gerræ.
Qui sese parere apparẽt huius legibus profecto.
Nunq̃ bone frugi fient:dies noctesq; potent.
Le. Ne iste hercle ab ista non pedẽ discedat:si licessit:
Qui nũc festinat:atq; ab hac minatur sese abire.
Li. Sermoni iam finẽ face tuo:huius sermonẽ accipiam.
Ar. Vale.ph.quo properas?ar.bene uale apud horcũ te uidebo.
Nam equidem me iã quantũ potest a uita abiudicabo.
Ph. Cur tu obsecro immerito meo me morti dedere optas?
Ar. Ego te?quam si intelligã deficere uita:iam ipse
Vitam meam tibi largiar:& de mea ad tuam addam.
Ph. Cur ergo minitaris tibi te uitam esse amissurum.
Nam quid me facturam putas:si istuc quod dicis faxis.
Mihi certum est efficere in me omnia tandem quæ tu in te faxis.
Ar. O melle dulci dulcior mihi tu es.ph.certe.n.tu uita es mihi.
Complectere.ar.facio lubens.ph.utinã sic efferamur.
Le. O libane ut miser est homo qui amat.Li.immo hercle uero.
Qui pendet multo est miserior.Le.scio:qui periclum feci.
Circunsistamus alter hinc:hinc alter appellemus:
Li. Here salue.e.sed num fumus est hæc mulier q̃ amplexare.

Ar. Quid dum? Li. quia oculi sunt tibi lachrymãtes ego rogaui.
Ar. Patronus qui uobis fuit futurus perdidistis:
Li. Equidem hercle nullũ perdidi ideo quia nunq̃ ullum habui.
Le. Philenium salue. phi. dabũt di quæ uelitis uobis.
Li. Noctem tuam & uini cadum uelim si optata fiant.
Ar. Verbũ caue faxis uerbero. li. tibi equidem: non mihi opto.
Ar. Tum tui igitur loquere quod iubet. li. hunc hercle uerberare.
Le. Quisnam istuc tibi adcredat cinede calamistrate?
Tum uerberes qui pro cibo habeas te uerberari?
Ar. Vt uestræ fortunæ meis præcedunt libane longe?
Qui hodie usq; ad uesperũ uiuam. li. quapropter quæso?
Ar. Quia ego hãc amo: & hæc me amat: huic quod dẽ usq̃ qcq̃ est
Hinc me clamantẽ ex ædibus delegit huius mater.
Argenti uiginti minæ me ad mortem appulerunt.
Quas hodie adolescens diabolus ipse daturus dixit.
Vt hanc ne quoq̃ mitteret nisi ad se hunc annum totum.
Videtin uiginti minæ quid pollent quidue possunt?
Ille qui illas perdit saluus est. ego qui non perdo pereo.
Li. Iam dedit argentũ? Ar. nõ dedit. li. bono animo es: ne formida.
Le. Scede huc libane: te uolo. li. si quid uis. ar. obsecro uos
Eadem istac opera suauius est complexos fabulari.
Li. Non eadem omnia atq; omnibus here suauia esse scito:
Vobis est suaue amantibus complexos fabulari.
Ar. Ego complexum huius nihil moror. meum autẽ hæc aspernatur.
Proinde istud facias ipse quod faciamus nobis suades.
Ar. Ego uero & quidem edepol lubens. interea si uidetur
Concedite istuc. le. uin herũ deludi? li. dignũ est sane
Le. Vin faciam ut me philenium præsente hoc amplexetur?
Li. Cupio hercle. le. sequere hac. ar. ecquid salutis locuti?
Le. Auscultate: atq; operã date: & mea dicta deuorate.
Primum omnium seruos tuos nos esse non negamus.
Sed si tibi uiginti minæ argenti proferentur
Quo nos uocabis nomine. ar. libertos. le. non patronos.
Ar. Id potius. le. uiginti minæ hic insunt in curmina.
Has ego si uis tibi dabo. ar. di te seruassint semper.
Custos herilis: decus popli. thesaurus copiarum.
Salus interioris corporis: amorisq; imperator
Hic pone: hic istam colloca curminam in collo plane.
le. Nolo ego te qui herus sis mihi onus istuc sustinere
Ar. Quin tu labore liberas te atq; istam imponis in me.

Le. Ego baiulabo:tu ut decet dominũ ante te ito inanis.
Ar. Quid nũc:qd est:quin tradis hũc crumenã pressatũ herũ.
Le. Hanc quoi daturus hanc iube petere atq; orare mecum.
Nã istuc procliue est quo͂d iubes plane colocare:
Ph. Da meus ocellus:mea rosa:mi anime:mea uoluptas
Leonida argentum mihi ne nos deiunge amãtis.
Le. Dic igitur me tuũ passerculũ:gallinam conturnicẽ:
Agnellũ :hædillum me tuũ dic esse uel uitellum.
Prehende auriculas:compara labella cum labellis.
Ar. Ten osculetur uerbero:le.q̃ uero indignum uisum est.
Atqui pol hodie non feres.ñi genua confricantur.
Ar. Quiduis:egestas imperat:fricetur: da nũc quod oro.
Ph. Age mi leonida obsecro fer amãti hæro salutẽ.
Redime istoc beneficio te ab hoc & tibi eme hunc isto argento:
Le. Nimis bella es atq; amabilis:& si hoc esset meum hodie.
Nunq̃ remorarem quin darem:illum te orare meliust
Illic hanc mihi seruandam dedit:& sane bella belle.
Cape hoc sis libane. Ar. furcifer & iam me delusisti:
le. Nunq̃ hercle facerem:genua ni tã neqter fricares:
Agesis tu in partem nunc iam hũc delude:atq; amplexare hanc:
Li. Taceas:me spectes.ar.quin adhuc philenium adgredimur
Virum quidem pol optimũ:& non similem furis huius.
Li. In ambulandum est.nunc mihi uicissim supplicabunt.
Ar. Quæso hercle libane sis herum tuis factis sospitari
Da mihi istas uiginti minas.uides meam ante mergere.
Li. Videbitur:factum uolo.redito huc conticinio
Nunc istam nunc tantisper iubes petere atq; orare meũ:
Ph. Amando ne exorarier uis te:an osculando:
Li. Immo uero utrũq;.Ph.ego obsecro & tu utrũque nostrũ serua
Ar. O libane mihi patrone mihi trade istuc.li.magis decorunst.
Libertum potius q̃ patronũ onus in uia portare.
Ph. O libane occellus aureus:donũ decusq; amoris.
Amabo faciam quod uoles.da istuc argentum nobis.
Li. Dic igitur mihi te anaticulam:columbam uel catellum
Hirundinem monedulam.putillum passerculum.
Fac pserpentem bestiam me duplicem ut habeam linguam.
Circundatorque me brachiis.meum collum circumplecte
Ar. Ten complectatur carnifex:li.quã uero indignus uideor.
Ne istuc nequicquam dixeris tam indignum dictum in me.
Veheѕ pol hodie me siquidẽ hoc argentũ ferre speres

Ar. Ten ego ueham? Li. tum hoc feras argentum aliter a me.
Ar. Peri hercle. si uero quidẽ est decorum herum uehere seruom
Inscẽde. li. sic istuc solent superbi subdomari.
Asta igitur ut consuetus es puer olim. scin ut dicam?
Hem sic: abi. laudo. nec te equo magis est equus ullus sapiens.
Ar. Inscende actutum. li. ego fecero: hem quid istuc est ut tu uides is
Demam hercle iam de ordeo tollutim ni badizas.
Ar. Amabo libane iam sat est. li. nunquam hercle hodie exorabis
Nam iam calcari quadrupedo agitabo aduorsum cliuom.
Postea ad pistores dabo ut ibi cruciere currens
Asta ut descendam nunc iam in procliui quanquam neq̃ es.
Ph. Quid nunc quoniam ambo ut est libitum nos delusistis.
Datis ne argentum. li. si quidem mihi statuam & aram statuis.
Atq ut deo mihi hic immolas bouem: nam ego tibi salus sum.
Le. Etiam tu here istunc amoues abs te: atq ipse me aggredere:
Atq illa sibi quae hic iusserat mihi statuis supplicasq
Ar. Quem te autem deum nominẽ. le. fortunam atq obsequellam.
Ar. Iam istoc es melior. li. an quid est olim homini salute melius?
Ar. Licet laudem fortunam tamen ut ne salutem culpem.
Ph. Ecastor ambae sunt bonae. ar. sciam ubi boni quid dederint.
Le. Opta id quod ut contingat tibi uis. ar. qd si optaro? le. euẽiet
Ar. Opto annum hunc perpetuũ mihi huius operas. le. ĩpetrasti.
Ar. Ain uero? le. certe inquam. li. ad me adi uicissim atq experire.
Exopta id quod uis maxime tibi euenire fiet:
Ar. Quid ego aliud exoptem amplius nisi illud cuius inopia st
Viginti argenti cõmodas minas huius quidẽ matri?
Li. Dabuntur: animo sis bono. facile exoptata obtingent.
Ar. Vt consuere homines salus frustratur & fortuna.
Le. Ego caput huic argento fui hodie reperiundo.
Li. Ego pes fui. ar. quin nec caput: nec pes sermonis apparet.
Ne quid dicatis nec me cur ludatis scire possum.
Li. Satis iam delusum censeo: nunc rem ut est eloquamur.
Animum argyrippe aduortes is: pater nos ferre hoc iussit
Argentum ad te. ar. ut tempore: oportuneq attulistis
Li. Hic inerunt uiginti minae bonae mala opera partae.
Has tibi nos pactis legibus dare iussit. ar. quid id ẽ quaeso.
Li. Noctẽ huius & coenã sibi ut dares. ar. iube aduenire quaeso.
Meritissimo eius quae uolet faciemus: qui hosce amores
Nostros dispulsos compulit haec faciet facile ut patiar
Ar. Leonida curre obsecro: partem huc orato ut ueniat.

Lr. Iamdudũ est intus hac quidem non uenit angi porto.
Illac per ortum circuit clam ne quis se uiderit
Huc ire familiarium ne uxor rescifcat metuit
De argento si mater tua sciat ut sit factum. ar. heia.
Benedicite. ite intro cito ualete. Le. & uos amate.

ACTVS QVARTVS

Diabolus. adolescens. parasitus

Gedum istum ostende quẽ cõscripsisti syngraphũ
a Inter me & amicam & lenam: leges perlege
Nam tu poeta es prorsus ad eam rem unicus.
Par. Horrescet saxo lena leges quum audiet.
Dia. Age quæso mi hercle translege. pa. audim? Di. audio.
Pa. Diabolus niclauci filius claretæ
Lenæ dedit dono argenti uiginti minas.
Philenium ut secum esset noctes & dies
Hunc annum totum. Di. neq; cum quiq̃ alio quidem.
Pa. Addone? Di. adde ut scribas uide. plane: & probe.
Pa. Alienum hominem intromittat neminem.
Quod illa aut amicum: aut patronum neminem.
Aut quod illa amica amatorem prædicet.
Fores occlusæ omnibus sint nisi tibi
In foribus scribat occupatum esse se.
Patrẽ hãc amplexari tuũ. Di. hic faciet facile ut patiar.
Pa. Aut quod illa dicat peregre allatam epistolam
Ne epistola ↄpinbulla sit in ædibus.
Ne cerata adeo tabula: & si qua inutilis
Pictura sit: eam uendat: ni quadriduo
Abalienarit: quod ex te argentum acceperit
Tuus arbitratus sit: comburas si uelis.
Ne ulla sit cera ubi facere possit litteras.
Vocet conuiuiam neminem: illam tu uoces
Ad forum: ne quem oculos adiiciat suos.
Si quem alium aspexit: cæca continuo fiet:
Tecum una postea æque pocula potitet
Adstet: accipiat: tibi propinet: tu bibas.
Næ illa minus: aut plus: q̃ tu sapiat. Di. satis placet.
pa. Suspiciones omnes ab se segreget.
Neq; illæc ulli pede pedem homini premat.
Consurgat: neq; in lectum inscendat proximum:
Neq; quum descendat inde det cuiq̃ manum
Spectandum ne cui anulum det: neq; roget.

Talos ne cuiq̄ homini admoueat nisi tibi.
Q[..]uum iaciat te ne dicat nomen nominet.
Deam sibi inuocet quam libebit propiciam.
Deum nullum: si magis religiosa fuerit:
Tibi dicat. tu pro illa ores ut sit propicius.
Neq̧ illa ulli homini nutet: nictet: annuat:
Post id si lucerna extincta sit: ne quid sui
Membri sui commoueat quicq̄ in tenebris. Di. optimum est.
Ita scilicet facturam. uerum in cubiculo
Deme istuc: equidem illam moueri gestio
Nolo habere illam causam: & uotitam dicere.
pa. Scio captiones metuis. Di. uerum. pa. ergo ut iubes
Tollam. Di. quid ni? pa. audi reliqua. Di. loquere audio.
Neq̧ ullum uerbum faciat perplexibile:
Neq̧ ulla lingua sciat loqui nisi attica.
Forte si tussire occepsit: nec sic tussiat
Vt cuiq̄ linguam in tussiendo proferat.
Quod illa autem simulet quasi grauedo profluat:
Hoc ne sic faciat: tu labellum abstergeas.
Potius: q̄ cuiq̄ salium faciat palam.
Nec mater lena ad uinum accedat interim.
Nec ulli uerbo malo dicat: si dixerit
Hæc multa ei esto uino uiginti dies
Vt careat. Di. pulchre scriptis scitum syngraphum.
pa. Tum si coronas: serta unguenta iusserit
Ancillam ferre ueneri aut cupidini:
Tuus seruus seruet ueneri ne eas det an uiro
Si forte pure uelle habere dixerit
Tot noctes reddat spurcas quod puras habuerit.
Hæc sunt non nugæ. non enim mortualia.
Di. Placent profecto leges. sequere intro. pa. sequor.

Diabolus. parasitus.

Di. [.]Equere hac: ego hæc patiar? aut taceam? emori
Me malim: q̄ hec non eius uxori indicem
Ain tu apud amicam: munus adolescentuli
Fungare: uxori excuses te & dicas senem.
Præripias scortum amanti: atq̧ argentum obicias
Lenæ: suppilles clam domi uxorem tuam.
Suppendas potius me: q̄ tacita tu hæc auferas.
Iam quidem hercle ad illam hinc ibo q̄ tu propediem.

Nisi quidem illa ante occupassit. te effliges scio
Luxuriæ sumptus suppeditare ut possies.
Pa. Ego sic faciundum censeo. me honestius est.
Quam te palam hanc rem facere: ne illa existimet
Amoris causa percitum id fecisse te:
Magis quā sua cā. Di. at pol quin dixisti rectius.
Tu ergo fac ut illi turbas. lites concias.
Cum suo sibi gnato una ad amicam de die
Potitare: illam expilare iam emone.
Pa. Esto istuc curabo. Di. at ego te operiar domi.

Argir. adolescens. Senex. Demenetus. ACTVS QVINTVS

Ar. Gedum cubamus sis pater. Se. ut iusseris:
Mignate: ita fiet. ar. pueri mensam apponite.
Se. Nūqdnā tibi molestū est mignate si hæc mecū accubat?
ar. Pietas pater oculis dolorē prohibet. quāq̄ ego istanc amo.
Possum equidē inducere animū ne ægre patiar: quia tecū accubat
Se. Decet uerecundū esse adulescentē argirippe. ar. edepol pater
Merito tuo facere possum. Se. age ergo hoc agitemus conuiuium.
Vino ut sermone suaui: nolo ego metui: amari mauolo
Mignate mi abs te. ar. pol ego utrūq; facio: ut æquū est filium.
Se. Credā istuc si esse te hillarē uideo. ar. an tu esse me tristē putas?
Se. Autē ego? quem uideam æque esse mœstū ut quasi dies si dicta sit.
ar. Ne dixeris istuc. se. ne sic fueris illico ego non dixero.
ar. Hem aspecta. rideo: se. utinā male qui mihi uolunt sic rideant.
ar. Scio equidem quāobrem me pater tristē credas nunc tibi:
Quia istæc est tecū atq; ego qdem hercle ut uerū tibi dicam pater.
Ea res me male habet: ac non eo quin tibi non cupiā quæ uelis
Verū istā amo: aliam tecū esse equidē facile possum perpeti.
Se. At ego hāc uolo. ar. ergo sunt quæ exoptas. mihi quæ ego exoptē uolo
Se. Vnum hunc diē perpetere. quoniā tibi potestatē dedi.
Cū hac annū ut esses atq; amanti argenti feci copiā.
ar. Hem istoc me facto tibi deuinxisti. Se. quin te ergo hilarē das mihi.

Arthemone mulier. parasitus. Demenetus. argirippus
Philenium meretrix.

ar. In tu meū uirum hic potare obsecro cū filio.
Et ad amicam detulisse argenti uiginti minas.
Meoq; filio sciente id facere flagitium patrem.
Par. Neq; diuini: neq; mihi humani posthac quicq̄ accreduas.
Artemona: si huius me rei esse mendacem inueneris.
ar. At scelesta ego præter alios meum uirum frugi rata.

 32

Siccum:frugi:continentem:amantem uxoris maxime.

Pa. At nunc dehinc scito illum ante omnes minimi mortales precii
Madidū:nihili:incontinentem:atq̧ osorem uxoris suæ.
Pol ni uera ista essent nunq̄ faceret ea quæ nunc facit.
Ego quoq̧ hercle illū ante hac hominē semper sum frugi ratus
Verum hoc facto sese ostendit qui quidem cum filio
Potet una:atq̧ unam amicam ductet decrepitus senex

art. Hoc ecastor est quod ille it ad cœnam quotidie
Ait sese ire ad archidemum.chaream:cherestratum.
Cliniam:cremem:cratinum:climiam:demosthenem.
Is apud scortum corruptelæ:& liberis lustris studet.

Pa. Quin tu illū iubes ancillas rapere sublimem domum.

art. Tace modo:næ illū ecastor miserū habebo.ph.ego istuc scio
Ita fore illi:dum quidē cū illo nupta eris.ar.ego censeo
Eum etiam hominē in senatu dare operam aut clientibus.
Ibi labore delassatum noctem totam stertere.
Ille opere foris faciendo lassus noctu aduenit.
Fundum alienum arat.in cultum familiarem deserit.
Is etiam corruptus porro suum corrumpit filium.

pa. Sequere hac me modo iā faxo ipsū hominē māifesto opprimas

ar. Nihil ecastor est qđ facere mauelim.pa.mane dū.ar.qd est.

pa. Possis si forte accubantē tuum uirum conspexeris:
Cum corona amplexum amicam:si uideas cognoscere.

ar. Possū ecastor.pa.hē tibi hoīem.ar.perii.pa.paulisp mane.
Aucupemus ex insidiis clanculum quam rem gerant.

ar. Quid modi pater amplexandi facies.De.fateor gnate mi.

ar. Quid fatere.De.ex amore huius corruptum oppido.

pa. Audin qd ait.ar.audio.De.egon ut nō domo uxori meæ
Surripiam in delitiis pallam quam habet:atq̧ ad te deferam.
Non edepol conduci possum uita uxoris annua.

pa. Censen tu illum hodie primum ire adsuetum in ganeum.

ar. Ille ecastor suppillabat me:quod ancillas meas
Sūspicabar:atq̧ insontis miseras cruciabam.ar.pater
Iube dare uinum.iādudū factū est quum primū bibi.

De. Da puere ab summo.ar.age tu iteribi ab infimo da suauium.

art. Perii misera:ut osculatur carnufex:capuli decus

De. Edepol animam suauiorem aliquanto q̄ uxoris meæ.

ph. Dic amabo.an fetet anima uxoris tuæ.

De. Nauteam malim si necessum est:quā illam oscularier.

art. Non queo durare.Pa.si non didicisti fulonicam

Osculando ego ulciscar potissimum: ar: iace pater talos
ut porro nos iaciamus: De: maxime et philenium mi
Atq̧ uxoris mortem hoc uenereum est pueri plaudite
Et mi obiectum contrario mulsum date

Non mirandum est in oculos inuadi optimum est.
Ar. Ego pol uiuā: & tu his hæc hodie cū tuo magno malo
Inuocasti. Pa. ecquis currit pollinctorem accrescere?
Ar. Mater salue. ar. sic salutas? pa. mortuus est demenetus:
Tempus subducere hinc me pulcre: hoc gliscit prælium.
Ibo ad diabolum. mandata dicā facta ut uoluerint.
Atq; interea ut decumbamus suadebo: hi dum litigāt.
Post demū huc cras adducā ad lenam: ut uiginti minas.
Ei det. in parte hac amanti: ut liceat ei potirier.
Argyrippus exorari spero poterit: ut sinat.
Sese alternas cum illo noctes hanc frui: nā ni impetro
Regem perdidi: ex amore tantū est homini incendium.
Ar. Quid tibi huc receptio ad te est meū uirū? ph. pol me quidē
Miserum hodie enecabit. ar. surge amator: i domum.
De. Nullus sum. ar. immo es: ne nega: omniū pol nequissimus.
At etiā cubat cuculus. surge amator: i domum.
De. Ve mihi. ar. uera ariolare: surge amator: i domū.
De. Abscede ergo paululū istuc. ar. surge amator: i domū
De. Iam obsecro uxor. ar. nūc uxorē me eē meministi tuam?
Modo quum dicta in me ingerebas: odiū nō uxor eram
De. Totus perii. ar. quid tādē? anima fetet ne uxoris tuæ?
De. Mirrhā olet. ar. iam subripuisti pallā: quā scorto dares?
Ar. Ecastor qui subrepturum pallam promissit tibi?
Ar. Non taces? arg. ego dissuadebam mater. art. bellum filium
Istoscine patrem æquum mores est liberis largirier.
Nihil ne te pudet. De. pol si aliud nisi sit: tui me uxor pudet.
Ar. Cano capite te cuculum uxor ex lustris rapit.
De. Non licet manere: cœna coquitur: dum cœnē modo?
Ar. Ecastor cœnabis: hodie ut dignum est magnū malum.
De. Male cubandum est: iudicatum me uxor adducit domum:
Ar. Dicebam pater tibi ne matri consuleres mali.
Phy. De palla memento amabo. de. iubē hanc hinc abscedere.
Ar. Immo intus potius: sequere me hac mi anime.
Ar. I domum. ph. da suauium etiā prius q̄ abis. de. i in crucem
Grex hic senex si quid clā uxore suo animo fecit uoluptatis
Neq; nouum: neq; mirum: fecit: nec secus q̄ alii solent.
Nec quisquam est tam ingenio duro: nec tam firmo pectore.
Quin ubi quicquam occasionis sit. sibi faciat bene.
Nunc si uoltis deprecari huic seni ne uapulet
Remur impetrari posse. si plausum sic clarum datis

Plauti Aulularia.

Argumentum.

Senex auarus uix sibi credens euclio:
Domi suæ defossam multis cum opibus
Aulam inuenit:rursumq; penitus conditam
Exanguis.amens.seruat:eius filiam
Liconides uitiarat.interea senex
Megadorus a sorore suasus ducere
Vxorem auari gnatam deposcit sibi.
Durus senex uix promittit:atq; aulæ timens
Domo sublatam uariis abstrudit locis.
Insidias seruos facit huius liconidis
Qui uirginem uitiarat:atq; obsecrat
Auunculum megadorum sibimet cedere
Vxori amanti:per dolum mox euclio
Quum perdidisset aulam insperato inuenit.
Lætusque natam collocat liconidi.

Argumentum.

Aulam repertam auri plenam euclio
Vi summa seruat miseris adfectus modis.
Liconides istius uitiat filiam.
Volt hanc megadorus indotatam ducere.
Lubensq; ut faciat:dat coquos cum obsonio
Auro formidat euclio:abstrudit foris.
Re omni inspecta compressoris seruulus
Id surpit:illic euclioni rem refert.
Ab eo donatur auro uxore & filio.

Lar Familiaris. prologus.

Ne quis miretur qui sim paucis eloquar.
Ego lar sum familiaris:ex hac familia
Vnde & euntem me aspexistis:hanc domum
Iam multos annos est quum possideo:& colo.
Patri:auoque iam huius qui nunc hic habet.
Sed mihi auus huius obsecrans concredidit.
Thesaurum auri clamo omnis in medio foco
Defodit uenerans me:ut id seruarem sibi.
Is quando moritur ita auido ingenio fuit.
Nunquam indicare id filio uoluit suo.
Inopemq; optauit potius eum relinquere.
Quam eum thesaurum commostraret filio.

PERSONE
Lar prologus. Euclio senex.
Staphila anus. Eunomia mulier.
Megadorus senex. Strobilus seruos.
Anthrax coquus. Congrio coquus.
Pythodicus. Strobilus serui
Lyconides adulescens. Phedra puella.

Agri reliquit ei non magnum modum.
Quo cum labore magno:& misere uiueret.
Vbi is obiit mortem:qui mihi id aurũ credidit:
Cœpi obseruare ecquid maiorem filius
Mihi honorem haberet q̃ is habuisset.
Atq; ille uero minus minusq; impendio
Curare.minusq; me impartire honoribus
Item a me contra factum est.nam item obiit diem
Is ex se hunc reliquit qui hic nunc habitat filium
Pariter moratum:ut pater auusq; huius fuit.
Huic filia una est.ea mihi quotidie
Aut thure:aut uino aut aliquod semper supplicat.
Dat mihi coronas:eius honoris gratia
Feci thesaurum ut hic reperiret euclio.
Quo eam facilius nuptum si uellet daret:
Nam compressit eam de summo adolescens loco.
Is scit adolescens quæ sit:quam compresserit.
Illa illum nescit:neq; compressam autem pater
Eam ego hodie faciam:ut hic senex de proximo
Sibi uxorem poscat:id ea faciam gratia
Quo ille eam facilius ducat qui compresserat.
Et hic qui poscet eam sibi uxorem senex.
Is adulescentis illius est auunculus.
Qui illam stuprauit noctu cereris uigiliis.
Sed hic senex iam clamat intus ut solet.
Anum foras extrudit ne sit conscia.
Credo aurum inspicere uolt:ne surreptum fiet.

Senex Euclio.Staphila anus. ACTVS PRIMVS

Eu. Xi inquam:age exi:exeundũ hercle tibi hinc est foras.
e Circunspectatrix cum oculis emissiciis.
Sta. Nam cur me miseram uerberas.Eu.ut misera sis.
Atq; ut te dignam mala malam ætatem exigãs.
Sta. Nam qua nunc causa extrusisti ex ædibus?
Eu. Tibi ego rationem reddam stimulorum seges?
Illuc regredere ab hostio:illuc sis uide
Vt incedit:at scin quo modo tibi res se habet?
Si hodie hercle fustem cepero aut stimulum in manum
Testudineum istum tibi ego grandibo gradum.
Sta. Vtinam me diui adassint ad suspendium
Potius quidem:q̃ hoc pacto apud te seruiam:

Eu. Vt scelesta soal secum murmurat
Oculos hercle ego istos improba effodiam tibi
Ne me obseruare possis: quid rerum geram.
Abscede etiã nunc: etiam nunc: etiam hoc:
Istic adesto: si hercle tu ex istoc loco
Digitum transuersum: aut unguem latũ excesseris:
Aut si respexeris donec ego te iussero
Continuo hercle ego te dedam discipulam cruci.
Scelestiorem me hac anu certe scio
Vidisse nunquam: nimisq́ ego hãc metuo male.
Ne mihi ex insidiis uerba imprudenti diut.
Neu præsentiscat aurum ubi est absconditum.
Quæ in occipitio quoq́ habet oculos pessima.
Nunc ibo ut uisam: est ne ita aurum ut condidi?
Quod me sollicitat plurimis miserum modis?
Sta. Nec nunc me castor quid hero ego dicã meo
Male rei euenisse: quanue insaniam
Quæo cõminisci ita me miseram ad hunc modũ
Decies die uno sæpe extrudit ædibus
Nescio pol quæ illunc hominem intemperiæ tenẽt.
Peruigilat noctes totas: tum autem interdius
Quasi claudus sutor domi sedet totos dies.
Neque iam quo pacto celem herilis filiæ
Probrum: propinqua partitudo cui appetit
Queo cõminisci: neque quicquam melius ẽ mihi
Vt opinor: quam ex me ut unam faciam litteram.
Longam laqueo collum quando obstrinxero.

Euclio senex. Staphila anus.

Eu. Vnc defecato demũ aio egredior domo.
n Postq̃ perspexi salua esse intus omnia.
Redi nũc iã intro: atq́ intus serua. Sta. quippe nil
Ego intus seruem: an ne quis ædes auferat.
Nam hic apud nos nihil est aliud quæsti furibus.
Ita inanis sunt. oppletæ: atq́ araneis
Eu. Mirum quin tua nunc me causa faciat Iuppiter
Philippum regem: aut dareum triuinefica
Araneas mi mihi ego illas seruari uolo.
Pauper sum fateor: patior: quod di dant fero.
Abi intro: occlude ianuam: iam ego hic ero
Caue quenq̃ alienum in ædis intromiseris:

Sta. Quid si quispiã ignẽ quærit.eu.extingui uolo.
Ne causæ quid sit quod te quispiam quæritet.
Nam si ignis uiuet:tu extinguere extemplo.
Tum aquam aufugisse dicito si quis petet.
Sta. Cultrum:securim:pistillum:mortarium.
Quæ utenda uasa semper uicini rogant
eu. Furis uenisse atq; abstulisse dicito.
Profecto in ædibus meis me absente neminem
Volo intromitti:atq; etiam hoc prædico tibi.
Si bona for una ueniat ne intromiseris.
Sta. Pol ea ipsa credo ne interomittatur cauet.
Nam ad ædis nostras nusq̃ adiit quãquã prope
eu. Tace atq; abi intro:Sta:taceo atq; abeo.Eu.ocludesis
Fores ambobus pessulis.iam ego hic ero.
Discrucior nimi.quia ab domo abeundũ est mihi.
Nimis hercle inuitus abeo:sed quid agam scio.
Nam noster nostræ qui est magister curiæ.
Diuidere argenti dixit nummos ut uiros:
Id si relinquo:ac non peto omnes illico
Me suspicentur credo habere aurum domi.
Nam non est uerisimile hominem pauperem
Pauxillum parui facere quin nũmum petat.
Nam nũc quum cælo sedulo omnes ne sciant
Omnes uidentur scire & me benignus
Omnes salutant:quam salutabant prius:
Adeunt:consistunt:copulantur dexteras.
Rogitant me ut ualeam.quid agam.quid rerum geram.
Nunc quo profectus sum ibo.post idem domum
Me rursum q̃tum potero tantum recipiam:

Eumonia.Megadorus senex:

eu: u Elim te arbitrari me hæc uerba frater
Meæ fidei tuæq; rei hoc uel hoc
Causa facere ut æquum est germanã sororẽ:
Quanq̃ haud falsa sum nos odiosas haberi.
Nam multum loquaces merito omnes habemur.
Nec mutam profecto repertam ullam esse
Hodie dicunt mulierem ullo in sæculo.
Verum hoc frater unum tamen cogitato.
Tibi proximam me mihiq; item esse te
Vt æquum est quod in rem esse utrique arbitremur:

Et mihi te:& tibi me consulere & monere.
Neque occultum id haberi:neq; per metum mussari:
Quin participem pariter ego te:& tu me ut facias.
Eo nunc ego secreto te huc foras seduxi.
Vt tuam rem ego tecum hic loquerer familiariter.
Me. Da mihi optuma fœmina manũ.Eu. ubi ea est.
Q uis ea est nam optuma.Me.tu.Eu.tu ne ais.me.si negas neg
Eu. Decet te equidem uera ꝓloqui:nam optuma nulla potest eligi.
Alia alia peior frater est.Me.idem ego arbitror:nec tibi
Aduersari certum est de istac re nunq̃ soror.quid uis.
Eu. Da mihi operam ambo.me.tu ast utere:atque impera:si quid uis.
Eu. Id quod in rem tuã optumũ esse arbitror te id admonitũ aduento.
Me. Soror more tuo facis.eu.facta uolo.me.quid est id soror.
Eu. Quod tibi sempiternũ salutare sit liberis procreãdis. Me.ita di faxint
Eu. Volo te uxorẽ domũ ducere.me.hei occidi.eu.quid ita.
Me. Quia misero cerebrũ excutiũt tua dicta soror:lapides loqueris.
Eu. Eia hoc face quod te iubet soror.me.si iubeat faciam
Eu. In rẽ hoc tuã est.me.ut quidẽ:emoriar prius q̃ ducam.
Quæ cras ueniat perendie foras feratur soror
His legibus quum dare uis cedo nuptias adorna.
Eu. Quam maximã possum tibi dare frater dotem.
Sed est grandior natu:media est mulieris ætas.
Eam si iubes frater tibi me poscere poscam.
Me. Num non uis me interrogare te:eu.imo si quid uis roga.
Me. Post mediã ætatẽ qui mediam ducit uxorem domũ.
Si eam senex anum prægnantem fecerit fortuito
Quid dubitas quin sit paratũ nomẽ puero posthumus.
Nunc ego istũ soror laborẽ degam:& dimminuã tibi.
Ego uirtute deum & maioꝝ nostrorum diues sum satis:
Istas magnas factiones.animos dotes dapsiles:
Clamores:imperia:eburata:uehicula:pallas: purpurã.
Nihil moror:quæ in seruitutem redigunt uiros.
Dic mihi quæso quis ea est quã uis ducere uxorem?Eu.eloquar.
Me. Nouistin hunc senẽ euclionẽ ex proximo pauperculum?
Noui hominem haud malũ me castor:eius cupio filiam.
Virginẽ mihi desponderi.uerba ne facias soror.
Scio quid dictura es hanc esse pauperẽ:hæc pauper placet.
Eu. Di bene uertãt.Me.idẽ ego spero.Eu.qd me nũc uis.Me.uale
Eu. Et tu frater.me.ego conueniam euclionẽ si domi est.
Sed eccuum nescio unde sese homo recipit domum.

Euclio. Meg. ſenex.

P Ræſagibat mihi animus fruſtra me ire quũ exibã domo
Itaq; abibam inuitus: nã neq; quiſq̃ curialium
Venit: neque magiſter: quem diuidere argentum oportuit.
Nũc domũ properare propero: nã egomet ſum hic: aius domi eſt.
Me. Saluus atq; fortunatus euclio ſemper ſies.
Eu. Di te ament megadore. Me. quid tu. recten atq; ut uis uales.
Eu. Non temerarium eſt ubi diues blande appellat pauperem:
Iam illic homo aurum me ſcit habere: eo me ſalutat blandius:
Me. Ain tu te ualere. Eu. pol ego haud a pecunia perbene.
Me. Pol ſi eſt animus æquus tibi ſatis habes qui bene uitã colas.
Eu. Anus hercle hoc indiciũ fecit de auro perſpicue. palam eſt
Cui ego iam linguam præcidam atq; ocullos effodiam domi.
Me. Quid tu ſolus tecum loquere. eu. meã pauperiẽ conqueror.
Virginem habeo grandem: dote caſſam atq; inlocabilem.
Neque eã queo locare cuiq̃. me. tace bonum habe aium euclio.
Dabitur: adiuuabere a me: dic ſi quid opus eſt impera.
Eu. Nũc petit quum pollicetur inhiat aurum ut deuoret.
Altera manu fert lapidem: panem oſtentat altera.
Nemini credo. qui large blandus eſt diues pauperi.
Vbi manũ inicit: benigne ibi onerat aliquã zamiã.
Ego iſtos noui polypos qui ubi quicquid tetigerunt.
Me. Da mihi operam parũper: paucis euclio eſt quod te uolo.
De cõmuni re appellare mea & tua. Eu. hei miſero mihi.
Aurum mihi intus arpagatũ eſt: nunc hic eam rem uolt ſcio
Mecum adire ad pactionem: uerũ interuiſam domi.
Me. Quo abis. eu. iã ad te reuortar. nã eſt quod uiſam domum.
Me. Credo edepol ubi mentionẽ ego fecero de filia
Mihi ut deſpõdeat ſeſe a me derideri rebitur.
Neq; illo quiſq̃ eſt alter hodie ex pauptate parcior
Eu. Di me ſeruant ſalua res eſt: ſaluũ eſt ſi quid non perit.
Nimis male timui: priuſq̃ intro redii exanimatus fui.
Redeo ad te megadore ſi quid me uis. Me. habeo gratiã.
Quæſo quod te percõtabor: ne id te pigeat proloqui.
Eu. Dum qdem nequid pconteris qđ mihi non libeat proloqui
Me. Dic mihi quali me arbitrare genere prognatũ. Eu. bono.
Me. Quid fide. eu. bona. me. qd factis: Eu. neque malis: neque improbis.
Me. Aetatẽ meã ſis. Eu. ſcio eſſe grandẽ itidẽ ut pecuniam
Me. Certe edepol equidẽ te ciuẽ ſine omni mala etiam malitia
Semper ſum ratus & nunc arbitror. eu. aurũ huic olet.

Quid nunc me uis? Me. quoniam tu me: & ego te qualis sis scio.
Quæ res recte uortat: mihiq: tibiq: tuæq filiæ.
Filiam tuam mihi uxorem posco: pmitte hoc fore.
Me. Hei megadore haud decorū facinus tuis factis facis
Vt inopem atq innoxium abs te: atq abs tuis me irrideas'
Nam te neq re: neq uerbis merui uti faceres quod facis.
Me. Neq edepol ego te derisum uenio: neq derideo.
Neq dignum arbitror. Eu. cur igitur poscis meam gnatā tibi?
Me. Vt propter me tibi sit melius: mihiq propter te & tuos.
Eu. Venit hoc mihi in mentem megadore te esse hominem diuitem
Factiosum: me item esse hominem pauperum pauperrimum.
Nunc si filiam locassim meam tibi: in mentem uenit.
Te bouē esse. & me esse asellum: ubi tecum cōiunctus siem.
Vbi onus nequeam portare pariter iaceam ego asinus in luto.
Tu me bos haud magis respicias: gnatus q̄ si nunq̄ siem.
Et te utar iniquore: & meus me ordo irrideat.
Neutrobi habeam stabile stabulum: si quid deuortii fuat.
Asini me mordicus scindant: boues incursent cornibus
Hoc magnum est periculum me ab asinis ad boues transcēdere.
Me. Quam ad probos ppinquitate proxime te adiunxeris.
Tam optimum est: tu conditionem hanc accipe ausculta mihi.
Atq eam desponde mihi. Eu. at nihil est dotis quidem.
Me. Ne duas: dum modo morata recte ueniat: dotata est satis.
Eu. Eo dico ne me thesaurum reperisse censeas.
Me. Noui: ne doceas: desponde: Eu. fiat: sed proh iuppiter.
Non ego disperii? Me. quid crepuit q̄si ferꝝ modo?
Me. Hic apud me hortum cōfodere iussi: sed ubi hic est homo.
Abiit: neq me certiorem fecit: fastidit mei:
Quia uidet me sua amicitiam uelle: more hominum facit:
Nam si opulento sit petitum pauperioris gratiam
Pauper metuit congredi: per metum male rem gerit
Idem quando illæc occasio perit: post sero cupit.
Eu. Si hercle ego te non elinguandam dedero: usq ab radicibus.
Impero: auctorq sum. ut me cuiuis castrandum loces.
Me. Video hercle ego te me arbitrari euclio hominem idoneum
Quem senecta ætate ludos facias haud merito meo.
Eu. Neq edepol megadore facio: neq si cupiam copia est.
Me. Quid: nunc etiam mihi despondes filiam: Eu. illis legibus.
Cum illa dote quam tibi dixi. Me. sponden ergo: Eu. spondeo.
Istuc di bene uortāt. Me. ita di faxit. Eu. illud facio ut memineris

f

Conueniſſe:ut ne quid dotis mea ad te afferat filia
Me. Memini. Eu. at ſcio quo uos pacto ſoleatis perplexarier:
Pactum non pactum eſt:non pactũ pactũ eſt ꝗ uobis lubet.
Me. Nulla controuerſia mihi tecum erit: ſed nuptias
Hodie quin facimus nũ quæ cauſa ẽ:Eu. imo edepol optuma.
Me. Ibo igitur parabo:nunquid me uis: Eu. iſtuc fiet uale.
Me. Heus ſtrobile ſequere propere me ad macellum ſtrenue:
Eu. Illic hinc abiit. di imortales obſecro aurũ quid ualet:
Credo ego iam illum inaudiiſſe mihi eſſe theſaurum domum.
Id inhiat:ea affinitatem hanc obſtinauit gratia.

Euclio ſenex. Staphila anus.

Eu. Bi tu es quæ deblateraſti iam uicinis omnibus
u Me meæ filiæ daturũ dotem:heus ſtaphila te uoco:
Ecquid audis:uaſcula intus pure:propera atq; elue.
Filiam deſpondi ego hodie. huic nuptũ megadoro dabo
Sta. Di bene uortant. uerum e caſtor non poteſt:ſubitum eſt nimis:
Eu. Tace atq; abi:curata fac ſint quum a foro redeam domum.
Atq; occlude ædes iam ego hic ero. St. quid ego nunc agam:
Nunc nobis prope adeſt exitium mihi atq; herili filiæ.
Nam probrum atq; partitudo prope adeſt ut fiat palam.
Quod celatum eſt:atq; ocultatum uſq; adhuc:nunc non poteſt.
bo i ntro ut hæc quæ imperauit facta cũ ueniat fient.
Nam e caſtor malũ mœrorem metuo ne miſtũ bibam.

Strobilus ſeruus. Anthrax. Congrio coqui:

ACTVS SECVNDVS Stro. O tĩ obſonauit herus:& conduxit coquos
p Tibicinaſq; haſce apud forum edixit mihi
Vt diſpartirem obſonium hic bifariam.
Con. Me quidem hercle dicam palam non diuides.
Si quo tu totum me ire uis operam dabo.
Ant. Bellum & pudicum uero proſtibulum populi.
Poſt ſi quis uellet te aut non uelles diuidi
Con. Atque ego iſtuc anthrax aliouorſum dixeram
Nõ iſtuc quod tu iſimulas. St. ſed herus nuptias meus hodie faciet.
Con. Cuius ducit filiam:St. uicni huius euclionis e proximo.
Ei adeo obſonii hinc dimidium iuſſit dari.
Coquum alterum:itidemque alteram tibicinam.
Nempe huic dimidium dicis:dimidium domi:
Sta. Nempe ſicut dicis. Ant. quid hic non poterat de ſuo.
Senex obſonari filiæ in nuptiis? St. uah.
Ant. Quid negocii eſt:St. quid negocii ſit rogas:

Pumex non æque aridus:atque hic est senex:
Ant. Ain tandem ita esse ut dicis:St.tute existima
Suam rem periisse:seque eradicarier.
Quin diuum atque hominum clamat continuo fidem
De suo tigillo fumus si qua exit foras
Quin quum it dormitum follem obstrinxit ob gullam
Ant. Cur:Str.ne quid animæ amittat dormiens.
Ant. Etiã ne obturat inferiorem gutturem
Ne quid animæ forte amittat dormiens:
Str. Hæc mihi te ut tibi me æquum est credere credo.
Ant. Immo equidem credo.Str.at scin etiam quo modo:
Aquam hercle plorat quum lauat profundere.
Ant. Censen talentum magnum exorari potesse
Ab istoc sene ut det:qui fiamus liberi:
Str. Famem hercle utendam si roges nunq̃ dabit.
Quin ipsi pridem tonsor ungues dempserat
Collegit:omnia abstulit præsegmina
Ant. Edepol mortalem parce parcum prædicas.
Str. Censen uero adeo esse parcum & misere uiuere?
Pulmentum pridem ei eripuit miluus.
Homo ad prætorem plorabundus deuenit
Infit ibi postulare plorans eiulans
Vt sibi liceret miluum uadarier.
Sexcenta sunt quæ memorem si sit ocium.
Sed uter uestrorum est celerior memora mihi.
Con. Ego ut multo melior.St.coquum ego:non furem rogo.
Ant. Coquũ ego dico.St.quid tu ais?Con.sic sum:ut uides.
Str. Coquus ille nundinalis est:in nonum diem
Solet ire coctum.Con.tu trium litterarum homo
Vituperas me.Str.etiam fur trifurcifer.

Strobilus.Antrax.Congrio.

Ant. t Ace nunc iam tu atq; agnum horum uter est pinguior
Licet.Str.tu cõgrio eũ sũe atq; abi intus illuc & uos eũ seqmĩ
Vos cæteri illuc ad nos.Con.hercle iniuria
Dispertiuisti.pinguiorem agnum isti habent.
Str. At nunc tibi dabitur pinguior tibicina.
I sane cum illo phrygia:tu autem eleusium
Huc intro abi ad nos.Con.o strobile subdole
Huccine detrusisti me ad senem parcissimum?
Vbi si quid poscamus ad rauim poscamus prius

Quam quicq̄ detur. Str. stultus & sine gratia es.
Tibi recte facere quando quid facias perit?
Con. Qui uero? Str. rogitas? iam principio in ædibus
Turba istuc nulla tibi erit: si quid uti uoles.
Domo abs te afferto: ne operam perdas poscere:
Hic apud nos magna turba ac familia est.
Suppellex: aurū uestes. uasa argentea. ibi si periit quippiam
Quod te scio facile abstinere posse: si nihil obuiam est
Dicant coqui abstulerunt comprehendite.
Vincite. uerberate. in puteum condite.
Horum tibi istic nihil eueniet quippe qui
Vbi quid nihil est. sequere hac me. Con. sequor.

Strobilus. Euclio. Staphyla

Str. h Eus staphyla prodi atq; hostiū aperi. Sta. qui uocat?
Str. Strobilus. Sta. quid uis? Str. hos ut accipias coquos,
Tibicinamq;: & obsonium in nuptias.
Megadorus iussit euclioni hec mittere.
Sta. Cererin strobile has facturi nuptias?
Str. Qui? Sta. quia temeti nihil allatum intelligo.
Str. At iam afferetur si a foro ipsus redierit.
Sta. Ligna hic apud nos nulla sunt. Str. sunt afferes.
Sta. Sunt pol: str. sunt igitur ligna ne quæras foris:
Sta. Quid impurate quanq̄ uulcano studes
Cœnæue causa aut tuæ mercedis gratia
Nos nostras ædes postulas comburere.
Str. Haud postulo duc istos intro. Sta. sequimini.

Pythodicus seruus.

c Vrate: ego interuisam quid faciant coqui
Quos pol ut ego hodie seruem cura maxima est:
Nisi unum hoc faciam: ut in puteo cœnam coquant
Inde coactam sursum subducemus corbulis:
Si autem deorsum comedent: si quid coxerint
Superi incœnati sunt: & cœnati inferi
Sic uerba hic facio. quasi negocii nihil fiet.
Rapacidarum ubi tantum fiet in ædibus.

Euclio. Congrio.

u Olui animum tandem consolare meum
Vt bene haberem filiæ nuptiis.
Venio ad macellum: rogito pisces: indicant
Caros: agninam caram: caram bubulam:

Aul.

Vitulinam:cetum:porcinam.cara omnia:
Atq; eo fuerunt cariora es non erat.
Abeo iratus illinc:quoniam nihil est qui emam.
Ita illis impuris omnibus adii manum.
Deinde ego met mecum cogitare inter uias
Occepi.festo die si quid prodegeris.
Profecto egere liceat:nisi peperceris
Post hanc rationem cordi uentriq; edidi.
Accessit animus ad meam sententiam:
Quam minimo sumptu filiam ut nuptum darem:
Nunc tusculum emi:& hasce coronas floreas.
Hæc imponentur in foco nostro lari
Vt fortunatas faciat gnatæ nuptias:
Sed quid ego apertas ædes nostras conspicor?
Et strepitus est intus.num nam compilor miser ego

Con. Aulam maiorem si potes uicina
Pete:hæc parua est capere non quit.eu.hei mihi
Perii hercle:aurum rapitur aula quæritur.
Nimirum occidor:nisi ego intro huc propero currere.
Apollo quæso subueni mihi:atque adiuua.
Confige sagittis fures thesaurarios.
Cui in re tali subuenisti ante hac.
Sed cesso priusq̃ prorsus perii currere.

Anthrax.euclio.

Romo desquama piscis:tu macherio
d Congrum murænam exdorsua quantum potes:
Ego hinc artoptam ex proximo utendam peto
A congrione.tu istum gallum si sapis
Glabriorem reddes mihi:q̃ uolsus ludius est.

Eu. Sed quid hoc clamoris oritur hinc ex proximo?
Coqui hercle credo faciunt officium suum.
Fugiam intro:nequid turbæ hic itidem fiat.

Congrio. ACTVS TERTIVS

Ptati ciues populares:incolæ.acolæ.aduenæ omnes
Date uiam qua fugere liceat:facitæ totæ plateæ pateant.
Nũqd ego ũq̃ nisi hodie ad bacchas uẽi ĩ bacchanal coquinatũ?
Ita me miserum & meos discipulos fustibus male contuderunt
Totus doleo.atque oppido perii:ita me iste habuit senex gymnasiũ:
Atat perii hercle ego miser:aperit bacchanal adest
Sequitur.scio quam rem geram.hæc ipsus magister me docuit.

Neq; ligna ego usq̃ gentium præberi uidi pulchrius.
Itaq; omnis exegit foras: me: atq; hos honustos fustibus.

Euclio senex. Congrio.

Eu. Edi: quo fugis nunc? tene tene. Con. qd stolide clamas?
Quia ad triuiros iam ego deferam tuũ nomẽ. cõ. quãobrem?
Eu. Quia cultrum habes. con. cocũ decet. eu. quid comminatus
Mihi. con. istuc malefactum arbitror: quia non latus fodi.
Eu. Homo nullus est te scelestior qui uiuat hodie.
Neq; cui ego de industria amplius male plus lubens faxim
Con. Pol etsi taceas: palã id quidem est: res ipsa testis est.
Ita fustibus sum mollior magis miser q̃ ullus cinedus:
Sed quid tibi nos mendice homo tactio est? quæ res?
Eu. Etiam rogitas? an quia minus q̃ æquum erat feci?
Con. Sine: hercle cum malo magno tuo si hoc caput sentiet.
Eu. Sed in ædibus quid tibi meis nam erat negocii
Me absente: nisi ego iusseram uolo scire. Cõ. tace ergo:
Quia uenimus coctũ ad nuptias. Eu. quid tu malũ curas
Vtrum crudum an coctum edam nisi tu mihi es tutor?
Con. Volo scire sinas: an non sinas nos coquere hic cœnam
Eu. Volo scire item ego meæ domi mea salua futura.
Con. Vtinã mea mihi modo auferam quæ attuli salua.
Eu. Me haud pœnitet: tua ne expetã? Cõ. scio. ne doce. noui
Quid est qua ph beas nunc gratia nos coquere hic cœnam.
Quid fecimus? quid diximus tibi secus quam uelles?
Eu. Etiam rogitas sceleste homo qui angulos omnis
Mearum ædium: & conclauium mihi peruium facitis?
Id ubi tibi erat negocium ad focum si adesses
Non f ssile haberes caput merito id tibi factum est
Adeo ut tu meam sententiam iam noscere possis.
Si ad ianuam huc accesseris: nisi iussero propius
Ego te faciam miserrimus mortalis uti sis.
Scis iam meam sententiam. quo abis. redi rursum.
Con. Ita me bene amet lauerna te iam nisi redi
Mihi uasa iubes pipulo hic differam ante ædis.
Quid ego nunc agam. næ ego edepol ueni huc auspicio malo.
Nummo sum cõductus plus iam medico mercede opus est.

Euclio Congrio.

Eu. h Oc quidem hercle quoquo ibo mecum erit mecum feram
Neq; istuc in tãtis periculis nunq̃ committam ut siet.
Ite sane nunc iam intro omnes & coqui & tibicinæ.

Etiam introduce si uis uel gregem uenalium
Coquite:facite:festinate:nunc iam quantum lubet.
Hem perii. Eu. abi. opera huc cōducta est uestra non oratio.
Con. Heu senex pro uapulando hercle ego abs te mercedē petam
Coctum ego:non uapulatum dudum conductus sum.
Eu. Lege agito mecum molestus ne sis:& cœnam quoque.
Aut abi in malum cruciatum ab ædibus. con. abi tu modo.

Euclio.

Eu. Hinc,hinc abiit:di immortales facinus audax incipit:
Qui cum opulento pauper hoīe cœpit rē hr̄e:aut negocium
Velut megadorus tentat me omnibus miserum modis:
Qui simulauit mei honoris mittere huc causa coquos.
Is ea causa misit hoc qui surriperent misero mihi.
Condigne etiam meus me intus gallus gallinacius.
Qui erat anui peculiaris perdidit penissime.
Vbi erat hæc defossa occepit ibi scalpurire ungulis
Circuncirca. quid opus est uerbis. ita mihi pectus peracuit
Capio fustem:obtrunco gallum furem manifestarium:
Credo ego edepol illi mercedem gallo pollicitos coquos
Si id palam fecisset:exemi ex manu manubrium.
Quid opus est uerbis. facta est pugna in gallo gallinatio.
Sed megadorus meus affinis:eccum incedit a foro.
Iam hunc non ausim præterire:quin consistam & colloquar.

Megadorus. euclio.

Arraui amicis meis consilium meum.
De conditione hac:euclionis filiam laudant:
Sapienter factum & consilio bono
Nam meo quidem animo si idem faciant cæteri.
Opulentiores pauperorum filias
Vt indotatas ducant uxores domum.
Et multo fiat ciuitas concordior.
Et inuidia minore nos utamur:quam utimur.
Et illæ malam rem metuant quam metuunt magis.
Et nos minore sumptu simus:quam sumus
In maxima illec populi parte est optuma
In pauciore auidis altercatio. est.
Quorum animis auidis:atq̄ insatietatibus
Neq̄ lex:neq̄ tutor capere est qui possit modum.
Neq̄ hoc qui dicat quo illæ nubent diuites.
Dotata es:istud ius pauperibus ponitur

Quo iubeant nubant: dum dos ne fiat comes.
Hoc si ita fiet mores meliores sibi
Parent pro dote quos ferant: quam nunc ferunt.
Ego faxim muli precio qui superant equos
Sient uiliores gallicis canteriis.
Eu. Ita me di amabunt ut ego hunc ausculto lubens.
Nimis lepide fecit uerba ad parsimoniam.
Me. Nulla ergo dicat equidem dotem ad te attuli.
Maiorem multo q̃ tibi erat pecunia
Enim mihi quidem æquum est
Purpuram atq; aurum dari.
Ancillas: mulos: muliones: pedissequas:
Saluti gerulos pueros: uehicula qui uehat.
Eu. Vt matronarum hic facta pernouit probe:
Moribus præfectum mulierum hunc factum uelim.
Me. Nunc quoq; inuenias plus plaustrorum in ædibus
Videas q̃ ruri quando ad uillam ueneris:
Str. Sed hoc etiam pulchrum est.
Præ quam ubi sumptus petunt
Stat fullo: phrygio. aurifex: lanarius:
Caupones: patagiarii: indusiarii: flamearii: uiolarii: carinarii.
Aut manulearii. aut mirobrecarii.
Propolæ lintheones calceolarii.
Sedentarii sutates diabathraii
Solearii adstant. adstant molochinarii
Petunt fullones: sarcinatores petunt.
Strophiarii adstant: adstant semisonarii.
Iam hosce absolutos censeas: cedunt: petunt:
Terceni quum stant phylacistæ in atriis
Textores: limbolarii; arcularii ducuntur: datur
Aes: iam hosce absolutos censeas
Q uum incedunt infectores crocotarii
Aut aliqua mala crux semper est quæ petat:
Eu. Compellarem ego illum ni metuam: ne desinat
Memorare mores mulierum: nunc sic sinam.
Me. Vbi nugiuendis res soluta est omnibus
Ibi ad postremum cedit miles: aes petit.
Itur: putatur ratio cum argentario:
Miles impransus adstat: æs censet dari.
Vbi disputata est ratio cum argentario

Etiam plus ipsus ultro debet argentario.
Spes prorogatur militi in alium diem.
Hæc sunt atque aliæ multæ in magnis dotibus
Incommoditates sumptusque intolerabiles
Nam quæ indotata est:ea est in potestate uiri.
Dotatæ mactant & malo & damno uiros:
Sed eccum affinem ante ædes:quid agitur euclio?

Euclio. Megadorus.

Eu. Imium lubenter audiui sermonem tuum:
Me. An audiuisti?eu.usque a principio omnia.
Me. Tamen e meo quidem animo
Aliquanto facias rectius.
Si nitidior sis nuptiis filiæ.
Pro re nitorem & gloriam pro copia.
Qui habent meminerint sese unde oriundi sient.
Neque pol megadore mihi:neque cuiq̃ pauperi
Opinione melius res structa est domi.
Me. Immo est:& dii faciant ut siet
Plus plusque sospitent quod nunc habes
Eu. Illud mihi uerbum non placet quod nunc habes
Tam hic scit me habere q̃ egomet:anus fecit palam.
Me. Quid tute solus e senatu seuocas?
Eu. Pol ego te ut accusem merito meditabar. Me.quid est?
Eu. Quid sit me rogas?qui mihi omnis angulos
Furum impleuisti in ædibus misero mihi
Qui mihi intromisisti in ædibus quingentos coquos
Cum senis manibus genere geryonaceo.
Quos si argus seruet:qui oculeus totus fuit.
Quem quondam ioni iuno custodem addidit.
Is nunq̃ seruet:præterea tibicinam
Quæ mihi interbibere sola si uino scateat
Corinthiensem fontem & pyreneum potest:
Tum obsonium autem. Me.pol uel leoni sat est
Etiam agnum misi. eu. quo quidem agno sat scio
Magis curiosam nusquã ullã esse bestiam
Eu. Volo ex te ego scire qui sit agnus curio
Me. Qui ossa atq; pellis totus est:ita cura macet.
Quin exta inspicere in sole etiam uiuo licet.
Ita is pellucet quasi laterna punica.
Me. Cedundum illum ego conduxi.eu.tum tu idem optumus est

Loces efferendum:nam iam credo mortuus est.
Me. Potare ego tecum hodie euclio uolo.
Eu. Non potem ego quidem hercle. Me. At ego iussero
Cadum unum uini ueteris a me afferier.
Eu. Nolo hercle:nam mihi bibere decretum aquam est.
Me. Ego te hodie reddam madidũ si uiuo probe.
Tibi an decretum est bibere aquã. eu. scio quã rem agat
Vt me deponat:uino eam affectat uiam.
Post hoc quod habeo ut cõmutet coloniam.
Ego id cauebo:nam alicubi abstrudam foris.
Ego faxo & operam & uinum perdiderit simul.
Me. Ego nisi quid me uis eo lauatum ut sacruficem.
Eu. Edepol nae tu aula multos inimicos habes.
Atq; istuc aurum quod tibi concreditum est.
Nunc hoc mihi factum est optumum:ut te auferam
Aula in fidei phanum:ibi abstrudam probe:
Fides nouisti me. & ego te:caue sis tibi
Ne tu in me mutassis nomen:si hoc concreduo.
Ibo ad te fretus tua fides fiducia.

Strobilus.

ACTVS QVARTVS Str. h Oc est serui facinus frugi facere quod ego ꝑsequor
Ne morae molestiaeq; imperium herile habeat sibi.
Nam qui hero ex sententia seruire seruus postulat.
In herum matura in se sera condecet capessere.
Sin dormitet ita dormitet seruum sese ut cogitet.
Nam qui amanti hero seruitutẽ seruit:quasi ego seruio
Si herum uidet superare amorẽ hoc serui esse officium reor.
Retinere ad salutem non eum quo incubat eo impellere.
Quasi pueri qui nare discunt scirpea inducitur ratis
Qui laborent minus facilius ut nent:& moueant manus.
Eodem modo seruum ratem esse amanti hero aequum censeo.
Vt tolleret ne pessum eat tanquam
Imperium herile ediscat:ut quod non nos uelit oculi siant.
Quod iubeat citis quadrigis citius ꝓperet persequi.
Qui ea curabit:abstinebit censeo ne bubula.
Nec sua opera reddet unq̃ in splendorem compedes.
Nunc herus meus amat filiã huius euclionis pauperis:
Eam hero nũc renũciatũ est nuptũ huic megadoro dari.
Is speculatũ huc misit me:ut q̃ fieret participes:
Nunc sine omni suspitione in ara hic assidam sacra.

Hinc ego huc & illuc potero quid agant arbitrarier.

Euclio senex. Strophilus seruus.

Vmõ caue quicq̃ indicassis aurũ meũ esse istic fides
t Nõ metuo ne quisquam inueniat ita probe in latebris situũ est.
Edepol ne illic pulchram prædam agat siqs i lá inuenerit
Aulam onustam auri: uerum id te quæso ut prohibessis fides.
Nunc lauabo: ut rem diuinam faciam ne afflinem morer.
Quin ubi accesat me: meam extemplo filiam ducat domũ.
Vide fides etiã: atq; etiam nunc saluam ut aulã abs te auferam.
Tuæ fidei concredidi aurũ: in tuo luco & fano modo est situũ.
Str. Di immortales quod ego hunc hominem facinus audio loqui.
Se aulam onustam auri abstrusisse hic intus in fano fidei.
Caue tu illi fidelis: quæso potius fueris q̃ mihi.
Atq; hic pater est ut ego opinor huius herus quã amat.
Ibo hinc intro perscrutabor fanum si inueniam uspiam
Aurũ: dum hic est occupatus. sed si repperero o fides
Mulsi congialem plenam faciam tibi fideliam.
Id adeo tibi faciam: uerum ego mihi bibam ubi id fecero.

Euclio.

On temere est q coruos cãtat mihi nunc ab leua manu
n Semel radebat pedibus terrã: & uoce crocitabat sua
Continuo meum cor cœpit artem facere ludicram
Atq; in pectus emicare: sed ego cesso currere

Eu. Euclio. Strophylus

Oras lumbrice qui sub terra erepsisti modo
f Qui modo nusq̃ comparebas: nunc quũ cõpares peris.
Str. Ego edepol te præstigiator miseris iam accipiam modis
Quæ te mala crux agitat? quid tibi mecum est cõmertii senex?
Eu. Quid me afflictas? quid me raptas. qua me causa uerberas?
Str. Verberabilissime etiam rogitas non fur sed trifur?
Str. Quid tibi subripui. Eu. redde huc sis. Str. quid uis reddã. eu. rogitas.
Str. Nihil equidem tibi abstuli. eu. at illud quod tibi abstuleras cedo.
Eu. Ecquid ais. eu. quid agam. auferre non potes. Str. quid uis tibi.
Str. Pone hoc scis. aufer cauillam: non ego nunc nugas ago.
Quid ego ponam quin tu eloquere quicquid est suo nomine?
Str. Non hercle equidẽ qcq̃ sũpsi nec tetigi. eu. ostẽde huc manus
Str. Hem tibi ostendi: eccas. eu. uideo. age ostende etiã tertiam
Laruæ hunc atq; intẽperiæ: insaniæq; agitant senem
Facis ne muriam mihi an nõ? eu. fateor quia non perdo maximã
Atq; id quoq; iam fiet nisi fatere. str. quid fatear tibi?

Eu. Q uid abstulisti hinc? str. di me perdant si ego tui quidq̃ abstuli.
Ni ue adeo abstulisse uellem. Eu. agedum excute dum palium
Str. Tuo arbitratu. eu. ne inter tunicas habeas. str. tēta qua lubet.
Eu. Vah scelestus q̃ benigne ut ne abstulisse intellegam.
Noui sicophantias. age rursum ostende huc
Dextram. str. hem. eu. nunc leuā ostende. str. quin equidē ambas pfero
Eu. Iam scrutari mitto redde huic. str. quid reddā? eu. ah nugas agis.
Certe hēs. str. habeo ego quid hēo. eu. nō dico audire expetis.
Id meum quicquid habes redde: str. insanis perscrutatus es
Tuo arbitratu: neq₃ tui me quicq̃ inuenisti penes
Eu. Mane: mane: quis illic est? quis hic intus alter erat tecū simul?
Perii hercle: ille nunc intus turbat: hunc si amitto: hic abierit
Postremo iam hūc perscrutari. hic nihili habet: abi quo lubet.
Iuppiter te diq₃ perdant. str. haud male agit gratias.
Eu. Ibo hinc intro: atque illi socieno tuo iam interstringā gulam.
Fugin hinc ab oculis? abin hinc an non? str. abeo. eu. caue si te uideā.

Strophilus.

m Ortuum ego me mauelim leto malo
Quam non ego illi dem hodie insidias seni
Nam hic iam non audebit aurū abstrudere.
Credo referet iam secum: & mutabit locum
Atat foris crepuit: senex eccum aurum effert foras
Tantisper hic ego ad ianuam concessero.

Euclio. Strophilus.

f Idei censebam maximā multo fidem
Esse: ea subleuit os mihi penussume.
Ni subuenisset coruus perissem miser.
Nimis hercle ego illum coruum ad me ueniat uelim
Qui indicium fecit: ut ego illi aliquid boni
Dicam: nam quo dedit tādiu: quam perdium:
Nunc hoc ubi abstrudam: cogito solum locum:
Siluani lucus extra murum est aulus
Crebro salicto oppletus: ibi sumam locum:
Certum est syluano potius credam q̃ fidei:
Fuge: fuge: dii me saluom & seruatum dolunt:
Str. Iam ego illuc percurram: atq₃ inscendam aliq̃ in arborem:
Indeq₃ obseruabo aurum ubi abstrudat senex.
Quāquam hic manere me herus sese iusserat
Certum est malam rem potius quæram cū lucro.

Liconides adolescens. Eunomia: Ph.

Li. d Ixi tibi mater:iuxta rem mecum tenes
Super euclionis filiam nunc te obsecro
Fac mentionem cum auonculo mater mea.
Resecroq; mater quod dudum obsecraueram.
Eu. Scis tute facta uelle æque tu uelis
Et istuc confido fratre me impetrassere
Et causa iusta est siquidem ita est ut prædicas:
Te eam compressisse uinulentum uirginem.
Li. Ego ne ut te aduorsum mentiar mater mea:
Ph. Perii mea nutrix:obsecro te uterus dolet:
Iuno lucina tuam fidem. Li. hem mater mea.
Tibi rem potiorem uideo:clamat:parturit.
Eu. I hac intro mecum gnate mi ad fratrem meum
Vt istuc quod me oras efficiam tibi impetratum ab eo auferam.
Li. Iam sequor te mater:sed seruum meum
Strobilum miror ubi sit:quem ego me iusseram
Illic opperiri.num ego mecum cogito.
Sed mihi dat operam:me illi irasci iniurium est.
Ibo intro:ubi de capite meo sunt comitia. Strophylus.
p Ici diuitiis qui aureos montis colũt
Ego solus supero.nam istos reges cæteros
Memorare nolo hominum mendicabula
Ego sum ille rex philippus o lepidum diem.
Nam ut dudum hinc abii:multo illuc adueni prior
Multoq; prius me collocaui in arborem.
Indeq; expectabam aurum ubi abstrudebat senex
Vbi ille abiit ego me deorsum duco de arbore.
Exfodio aulam auri plenam inde ex eo loco;
Video recipere se senem:ille me non uidet
Nam ego modo declinaui paulum me extra uiam
Atat eccum ipsum:ibo ut hoc condam domum.
Euclio senex. Liconides adolescens.
p Erii:interii:occidi:quo curram:quo nunc curram:
Tene tene quem.quis.nescio nihil uideo:cæcus eo.atq;
Equidem quo eam:aut ubi sim:aut qui sim
Nequeo cum animo certum iuestigare.obsecro uos ego mihi auxilio
Oro obtestor sitis:& hominem demonstretis qui eam abstulerit:
Qui uestitu & creta ocultant sese:atq; sedent quasi sint frugi.
Quid ais tu:tibi credere certum est:nã esse bonum & uoltu cognosco.
Quid est.quid ridetis:noui omnes:scio fures esse hic complures.

Hem nemo habet horum:occidisti.dic igitur quis habet.nescis.
Heu me miserum miserum:perii male perditus:pessime ornatus eo
Tamen gemiti & mali molestiæ hic dies mihi obtulit famē & paupiē.
Perditissimus ego sum omnium in terra:
Nam quid mihi opus est uitā.qui tantum auri
Perdidi quod custodiui sedulo egomet me fraudaui.
Animumq; meum:geniumq; meum:nunc eo alii lætificantur
Meo malo & damno.pati nequeo.

Li. Quinam homo hic ante ædis nostras eiulans:cōqueritur mœrens:
Atq; hic quidē euclio est:ut opinor.oppido ego interii:palāt res.
Scit peperisse iam ut ego opinor filiam suam.nec mihi incertum est.
Quid agā.abeā an maneā.an adeā:an fugiā:qd agam edepol nescio.

Euclio senex. Liconides adolescens.

Vis hic loquitur.Li.ego sum.Eu.imo ego sum miser
Et misere perditus:cui tanta mala mœstitudoque obtigit

Li. Aio bono es.eu.quo obsecro pacto eē possū.li.qa istuc facinus ꝙ tuū.
Sollicitat animū id ego feci & fateor.eu.quid ego ex te audio.

Li. Id quod uerum est.eu.quid ego emerui adulescens mali.
Quaobrem ut faceres meq; meosq; perditum ires liberos.

Li. Deus mihi impulsor fuit.is me ad illam illexit.eu.quo modo.

Li. Fateor me peccauisse:& me culpam commeritum scio.
Id adeo te oratum aduenio:ut aio æquo ignoscas mihi.

Eu. Cur id ausus facere:ut id quod non tuum esset tangeres.

Li. Quid uis fieri.factum illud fieri infectum non potest.
Deos credo uoluisse:nam ni uellent non fieret scio.

Eu. At ego deos credo uoluisse ut apud te me in neruo enecem

Li. Ne istuc dixi.eu.qui tibi ergo meam me inuito tactio est.

Li. Quia uini uitio atq; amoris feci.eu.homo audacissime.
Cum istac in te oratione huc ad me adire ausin impudens.
Nam si istuc ius est ut tu istuc excusare possies.
Luce clara deripiamus aurum matronis palam:
Post id si prēsi simus excusemus ebrios
Nos fecisse amoris causa:nimis uilest uinum atq; amor.
Si ebrio atq; amanti impune facere quod lubeat licet.

Li. Quin tibi ultro supplicatum aduenio ob stulticiam meam.

Eu. Non mihi homines placent:qui quando malefecerunt purgant
Tu illam scibas non tuam esse:non attactam oportuit.

Li. Ergo quia sum tangere ausus haud causificor quin eam
Ego habeam potissimum.eu.tun habeas me inuito meam.

Li. Haud te inuito postulo:sed meam esse oportere arbitror.

Quin tu eam inuenies inq̃ meam illam esse oportet euclio.
Eu. Nisi refers. Li. quid tibi ergo referam. eu. q̃ subripuisti meum
Iam quidem ad prætorem hercle te rapiam: & tibi scribam dicam.
Li. Subripui ego tuum: unde. aut quid est. eu. ita te amabit iuppiter.
Vt tu nescis. li. nisi quidem tu mihi quid quæras dixeris.
Eu. Aulam auri in quã te reposco q̃ tu confessus mihi
Te abstulisse: Li. neque edepol dixi neq; feci. eu. negas.
Li. Pernego. immo neq; ego aurum: neque istæc aula quæ sciet
Scio. nec noui. eu. illam ex syluani luco q̃ abstuleras eedo
I refer dimidiam tecum potius partem diuidam.
Tametsi fur mihi es: molestus non ero furi: refer.
Li. Sanus tu non es: qui furem me uoces. ego te euclio
De alia re resciuisse censui: quod ad me attinet.
Magna est res quam ego tecum ociose si ocium est cupio loqui.
Eu. Dic bona fide tu id aurum non subripuisti. li. bona non.
Eu. Istuc quoq; bona. atq; id scies quod abstulerit.
Neque scis qui abstulerit mihi indicabis. li. faciam. eu. neque partem
Tibi ab eo cui est indipisces. neque furem excipies.
Li. Ita. eu. id fallis. li. tum me faciat quod uolt magnus iuppiter.
Eu. Sat habeo: age nunc loquere quid uis. li. si me nouisti minus
Genere quo sim gnatus. hic mihi est megadorus auonculus
Meus fuit pater antimachus. ego uocor lyconides.
Mater est eunomia. eu. noui genus. nunc quid uis? li. id uolo
Noscere. filiam ex te tu abes. eu. immo ec illam domi.
Li. Iam tu despondisti opinor meo auunculo. eu. omnem rem tenes
Li. Is me nunc renunciare repudium iussit tibi.
Eu. Repudium rebus paratis: atq; exornatis nuptiis?
Vt illum di immortales omnes: quantum est perdiunt
Quem propter hodie auri tantum perdidi infelix miser.
Li. Bono animo es: & bene dice: nunc quæ res tibi & gnatæ tuæ
Bene feliciterque uortat: ita di faxint. inquito.
Eu. Ita di faciant. li. & mihi ita di faciant audi nunc iam.
Qui homo culpam admisit in se: nullus est tam parui præcii
Quin pudeat: quin purget sese nunc te obtestor euclio.
Vt quod ego erga te imprudens peccaui aut gnatam tuam
Vt mihi ignoscas: eamq; uxorem mihi des ut leges iubeant.
Ego me iniuriam filiæ fecisse fateor tuæ
Cereris uigiliis per uinum atq; impulsu adoloscentiæ.
Hei mihi quod facinus ex te ego audio. li. curro in uias
Eu. Quem ego auom feci iam ut esses filiæ nuptiis.

Nã tua gnata peperit decumo mense post. numerum cape.
Ea re repudium remisit auonculus causa mea.
Intro exquere sit ne ita ut ego prædico. Eu. perii oppido
Ita mihi ad malum malæ res plurimæ se ad glutinant.
Ibo intro ut quid huius ne sit sciam. Li. iam te sequor.
Hæc propemodum iam esse in uado salutis res uidetur.
Hunc seruum esse ubi dicam meum strobilum: non reperio.
Nisi etiam hic opperiar tamen paulisper: postea intro hunc subsequar.
Nunc interim spacium ei dabo exquirendi.
Meum factum ex gnatæ pedisse qua nutrice an uera nouit.

ACTVS QVINTVS

Strophilus. Liconides.

Str. Ii immortales quibus & quantis me donatis gaudiis.
d Quadrilibrem aulam auro onustã habeo. quis me est diuitior.
Quis me athenis nũc magis qsq̃ est homo cui dii sint ꝑpitii.
Certo enim ego uocem hic loquentis modo me audire uisus sum
Heꝝ ne ego aspicio meum. Li. uideo ego nunc strobilũ seruum meũ.
Str. Ipsus est. Li. haud aliud est. str. cõgrediar. Li. contollã gradum
Credo ego illum ut iussi eampse anum adisse huius nutricẽ uirginis:
Str. Quin ego illum inuenisse dico hanc prædam atq; eloquar.
Igitur orabo ut manu me mittat: ibo atq; eloquar.
Reperi. Li. quid reperisti. str. non quod pueri clamitant
In faba se reperisse. Li. iamr e autem ut soles deludis.
Str. Here mane: eloquar: iam ausculta:
Li. Age ergo loquere: str. repperi hodie here diuitias nimias.
Li. Vbi nam. str. quadrilibrem inquã aulam auri plenã
Li. Quod ego facinus audio ex te: str. euclioni huic seni subripui.
Li. Vbi id aurum. str. in arca apud me: nunc uolo me emitti manu.
Li. Ego ne te emittam manu scelerum cumulatissime.
Str. Abi here: scio quam rem geras:
Lepide hercle animum tuum tẽtaui: iam ut eriperes apparabas.
Quid faceres si reperissem. Li. non potes probasse nugas.
I redde aurũ. str. reddam ego aurum. Li. redde inquam.
Vt huic reddatur. str. ah unde.
Li. Quod mõ fassus es eẽ in arca. str. soleo hercle ego garrire nugas
Ita loquor. li. at scin quomodo. str. uel hercle eneca:
Nunquam hinc feres a me Imperfecta fabula.

Captiui duo. Comedia quarta.

Aptus est in pugna egionis filius.
Alium quadrimum fugiens seruus uendidit
Pater captiuos cõmercatur alios.

DRAMATIS PERSONE

Prologus. Ægio senex. Colarius.
Philocrates. Tyndarus. Aristophontes.
Ægionis puer. Philopolemus. Stalagmus
seruus.

Tantum studens ut natum recuperet
Et inibi emit olim amissum filium.
Is suo cum domino ueste uersa ac nomine
Vt amittatur fecit:ipsus plectitur.
Et is reduxit captum & fugitiuum simul
Inditio cuius alium agnoscit filium.

Prologus.

Os quos uidetis stare hic captiuos duos.
Illi qui stant:hi stant ambo:non sedent.
Vos:uos mihi testes me uerum loqui:
Senex qui hic habitat egio est huius pater.
Sed is quo pacto seruiat suo sibi patri:
Id ego hic apud uos proloquar si operam datis
Seni huic fuerunt filii nati duo.
Alterum quadrimũ puerum seruus subrupuit.
Eumq; hinc profugiens uendidit in aulide
Patri huiusce:iam hoc tenetis?optumum est.
Negat hercle ille ultimus accedito.
Si non ubi sedeas locus est:est ubi ambules.
Quando histrionem cogis mendicarier
Ego me tua causa ne erres nõ rupturus sum
Vos qui potestis ope uestra censerier
Accipite reliquom:alieno uti nihil moror.
Fugitiuus ille ut dixeram ante huius patri.
Domo quẽ profugiens dominum abstulerat uendidit.
Hic postquã hunc emit dedit eum huic gnato suo
Peculiarem:quia quasi una ætas erat.
Hic nunc domi seruit suo patri:nec scit pater
Est uero dinos:quasi pilas homines habens:
Rationem habetis quo modo unum amiserit.
Postquam belligerant ætoli cum aulidis
Vt fit in bello capitur alter filius.
Medicus menarcus emit ibidem in aulide
Cœpit captiuos commercari hic alios.
Si quem reperire posset cum quo mutet suum.
Illum captiuom hunc suũ esse nescit qui domist.
Et quoniam heri inde audiuit de summo loco.
Summoq; genere captum equitem alium.
Nihil precio parsit filio dum parceret.
Reconciliare ut facilius posset domum.

Emit hosce de præda: ambos de quæstoribus
Hisce autem inter sese confinxerunt dolum
Quo pacto hic seruus suum herum hinc amittat domum
Atq; inter se commutant uestem & nomina.
Illic uocatur philocrates: hic tyndarus
Huius illic. hic illius: hodie fert imaginem.
Et hic hodie expediet hanc docte fallaciam.
Et suum herum faciet libertatis compotem.
Eodemque pacto fratrem seruabit suum.
Reducemque faciet liberum in patriam ad patrem.
Imprudens. itidem & sæpe iam in multis locis
Plus insciens quid fecit: quam prudens boni.
Sed inscientes sua sibi fallacia
Ita compararunt & confinxerunt dolum.
Itaque hi commenti de sua sententia.
Vt in seruitute hic ad suum maneat patrem.
Ita nunc ignorans suo sibi seruit patri
Homunculi quanti sunt quum recogito!
Hæc res agetur nobis. uobis fabula
Sed etiam est paucis uos quod monitos uoluerim.
Profecto expediet fabulæ huic operam dare
Non pertractate facta est: neq; item ut cæteræ:
Neque spurcidici in sunt uersus immemorabiles.
Hic neque periurus leno est: nec meretrix mala:
Neque miles gloriosus: esse ne uereamini
Quia bellum ætolis dixi cum aulidis.
Foris illic extra scenam fient prœlia
Nam hoc pene iniquom st comico choragio
Conari de subito ntos agere tragœdiam.
Proin si quis pugnam expetat lites contrahat
Valentiorem nactus aduersarium.
Si erit ego faciam ut pugnam inspectet non bonam.
Adeo ut spectare postea omnis oderit.
Abeo. ualete iudices iustissimi
Domi bellique duellatores optimi

ACTVS PRIMVS

Parasitus.

Vuentus nomen indidit scorto mihi:
Ego quia inuocatus soleo esse in conuiuio.
Scio absurde dictum hoc derisores dicere.
At ego dico recte: nam scortum in conuiuio

Sibi amator talos quum iacit inuocat.
Est ne inuocatum an non?planissume:
Verum hercle uerum nos parasiti planius
Quos nunquam quisquam neque uocat:neque inuocat
Quasi mures semper edimus alienum cibum.
Vbi res prolatæ sunt quum rus homines eunt.
Simul prolatæ res sunt nostris dentibus.
Quasi quum caletur cocleæ in occulto latent
Suo sibi suco uiuont ros si non cadit.
Item parasiti rebus ploratis latent.
In oculto miseri uictitant suco suo:
Dum ruri rurant homines:quos liguriant.
Prolatis rebus parasiti uenatici canes
Sumus.quando rure redierunt molossici.
Odiosique:& multum incomodestici
Et hic quidem hercle nisi qui colaphos perpeti
Potest parasitus:frangi quæ aulas in caput.
Vel ire extra portam trigeminam ad sacculum licet:
Quod mihi ne eueniat nonnullum periculum est.
Nam postquam meus rex est potitus hostium.
Ita nunc belligerant ætoli cum aulidis.
Nam ætolia hæc est illic est captus in aulide.
Philopolemus huius egionis filius:
Senis qui hic habitat:quæ ædes lamentariæ
Mihi sunt:quas quotienscunque conspicio:fleo:
Nunc hic occepit quæstum hunc filii gratia.
Inhonestum:& maxime alienum ingenio suo.
Homines captiuos commercatur:si queat
Aliquem inuenire suum quicum mutet filium.
Nunc ad eum pergam:sed aperitur hostium
Vnde saturitate sæpe ego exii ebrius

Egio senex. Ergasilus parasitus. Lorarius.

Duorte animũ scis tu istos captiuos duos
a Heri quos emi de præda de quæstoribus.
His indito cathenas singularias
Istas maiores quibus sunt uincti demito
Sinito ambulare si foris si intus uolent.
Sed uti adseruentur magna diligentia.
Liber captiuus auis fere consimilis est.
Semel fugiendi si data est occasio.

Satis est nunquam post illam possis prendere:
Omnes profecto liberi libentius
Sumus:quam seruimus. Lo. non uidere ita tu quidem
Si non est quod dem:mene uis dem ipse impedes?
Se. Si dederis erit extemplo mihi quod dem tibi.
Lo. Auis me fere consimilem faciam ut prædixisti.
Se. Ita ut dicis:nam si faxis te in caueam dabo.
Sed satis uerborum est. cura quæ iussi:atque abi.
Pa. Quod quidem ego nimis quam cupio ut imperet.
Nam ni illum recipiat:nihil est quo me recipiam
Nulla est spes iuuentutis. sese omnis amant:
Ille demum antiquis est adulescens moribus
Cuius nunquam uoltum tranquillauit gratus
Condigne pater est eius moratus moribus:
Se. Ego ibo ad fratrem:ad alios captiuos meos.
Visam ne nocte hac quippiam turbauerint.
Inde me continuo recipiam rursum domum.
pa. Aegre est mihi hunc facere quæstum carcerarium
Propter sui gnati miseriam miserum senem.
Sed si ullo pacto ille huc conciliari potest
Vel carnificinam hunc facere possum perpeti.
Se. Quis hic loquitur? P. ego qui tuo mœrore maceror
Macesco. consenesco:& tabesco miser.
Ossa:atque pellis ut miser macritudine.
Neque unquam quicq̄ me iuuat:quod edo domi
Foris aliquantulum etiam quod gusto id beat.
Se. Ergasile salue. er. di te bene ament egio
Ne fle. Se. ego ne illum fleam? ego ne non defleam
Talem adulescentem? semper. sensi filio
Meo te esse amicum:& illum intellexi tibi.
Tum denique homnes nostra intelligimus bona
Q uum quæ in potestate habuimus:ea amisimus.
Er. Ego postquam gnatus tuus potitus est hostium
Expertus quanti fuerit nunc desidero.
Se. Alienus quum eius incommodum tam ægre feras
Quid me patrem par facerest cui ille est unicus.
Er. Alienus ego alienus ille? ah egio
Nunquam istuc dixis:neque animum induxis tuum:
Tibi ille unicus est:mihi etiam unico magis unicus.
Se. Laudo malum quum amici tuum ducis malum.

 76

Nunc habe bonum animum.pa.heu.Se.huic illud dolet.
Quia nunc remissus est edendi exercitus:
p. Nullum ne interea nactus qui posset tibi
Remissum quem dixti imperare exercitum.
S. Quid credis?fugitant omnes hanc prouinciam.
p. Quod obtigerat.postq̃ captus philopolemus tuus.
S. Non pol mirandum est fugitare hanc prouinciam.
p. Multis & multigeneribus opust tibi
Militibus:primo dum opus est pistorensibus
Eorum sunt aliquot genera pistorensium.
Opus paniceis est:opus placentinis quoque
Opus turdetanis:opust ficedulensibus.
Iam maritumi omnes milites opus sunt tibi.
S. Vt sæpe summa ingenia in occulto latent.
Hic qualis imperator,nunc priuatus est:
Habe,modo bonum animum:nam illum cõfido domum
In his diebus me reconciliascere.
Nam eccum hic captiuum adulescentem alium
Prognatum genere summo & summis diuitiis
Hoc illum me mutare confido fore.
p. Ita di deæq; faxint.S.sed num quo foras
Vocatus ad cœnam?nusquam quod sciam.
Sed quicdum id quæris?quia mihi est natalis dies
Propterea te uocari ad cœnam uolo.
p. Facete dictum.S.sed si pauxillum potes
Contentus esse.P.næ per pauxillum modo
Nam istoc me assiduo uictu delecto domi.
S. Agesis roga.emptum nisi quis meliorem adfert
Quæ mihi:atq; amicis placeat conditio magis
Quasi fundum uendam:meis me addicam legibus
p. Proh fundum uendis.S.tu quidem haud fundum mihi
Sed si uenturus: tempori.p.æmulis iam ocium est
S. I modo:uenare leporem:nunc itym tenes.
p. Non meus scruposam uictus commeat uiam.
Nunquam istoc uinces me egio:ne postules
Cum calceatis dentibus ueniam tamen
S. Asper meus uictus sane est:sentis ne?hæsitas
Terrestris cœna est.p.sus terrestris bestia est.
S. Multis oleribus.p.curato ægrotos domi.
Nũ quid uis?S.uenias tempori.p.memorem mones

S. Ibo intro:atq; intus subducam ratiunculam.
Quantulum argenti mihi apud trapezitam.siet
Ad fratrem quo ire dixeram:mox iero.

ACTVS SECVNDVS

Lorarius.philocrates.tindarus.Captiui
I immortales id uoluerunt uos hanc erumnam exequi
d Decet id pati animo æquo:si id facietis leuior labos erit.
Domi fuistis credo liberi.
Nunc seruitus si euenit:ei uos morigerari mos bonust.
Eamq; & herili imperio ingeniis uostris leuem reddere.
Indigna digna habenda sunt hærus quæ facit.Ca.ohohoh
L. Eiulatione haud opus est multa oculis multa misera editis
In re mala animo si bono utare adiuuat.
Ca. At nos pudet quia cum cathenis sumus.L.at pigeat postea
Nostrum herum:si uos eximat uinculis:
Aut solutos sinatq;:quos argento emerit:
Ca. Quid a nobis metuit?scimus nos.
Nostrum officium quod est si solutos sinat
L. At fugam fingitis:sentio quam rem agitis.
Ca. Nos fugiamus?quo fugiamus?L.in patriam.Ca.apage
Haud nos deceat fugitiuos imitari.L.immo edepol.
Si erit occasio haud dehortor.
Ca. Vnum exorare uos sinite nos.L.quidnam id est?Ca.ut sine hisce
Arbitris atq; uobis nobis detis locum loquendi.
L. Fiat.abscedite hinc.nos concedamus huc:sed breuẽ orationẽ icipesse.
p. Hem istuc certum erat.concede huc.Lo.abite abistis.
Obnoxii ambo uobis sumus ppter hanc rem quũ quæ uolumus nos
Copia est ea facitis nos compotes:
Secede huc nunc iam si uidetur procul.
Ne arbitri dicta nostra arbitrari queant.
Ne ue permanet palam hæc nostra falacia:
Nam doli non doli sunt ni astu colas.
Sed malum maximum si id palam prouenit.
Nam si herus mihi es tu:atq; ego me tuum esse seruum assimulo.
Tamen uiso opust:cauto est opus:ut hoc sobrie sineq; arbitris
Accurate hoc agatur:docte & diligenter.
Tanta incepta res est:haud somniculose hoc
Agendum est.t.ero ut me uoles esse.p.spero.
Nam tu nunc uides pro tuo caro capite
Carum offerre meum caput uilitati.
T. Scio.P.at scire memento quando id q; uoles habebis.

Nam fere maxima pars morem hunc hoĩes habent:q̃ sibi uolunt
Dũ id impetrant boni sũt:sed id ubi iam penes sese habẽt
Ex bonis pessimi & fraudolentissimi
Sunt.nunc ut mihi te uolo esse autumo.
Quod tibi suadeam:suadeam meo patri.
Pol ego si te audeam meum patrem nominem:
Nam secundum patrem tu es pater proximus.
T. Audio.p.& propterea sæpius te ut memineris moneo:
Non ego herus tibi sed seruus sũ:nunc obsecro te hoc unum
Quoniam nobis di immortales animum ostenderunt suum:
Vt qui herum me tibi fuisse atq; esse nunc conseruum uelint:
Quod antehac ꝓ iure ĩperitabã modo:nũc te oro per precẽ:
Per fortunã incertam:& per mei te erga bonitatẽ patris:
Perq; conseruitium commune:quod hostica euenit manu.
Ne me secus honore honestes:q̃ ego te quum seruiebas mihi:
Atq; qui fueris:& q nunc sis meminisse ut memineris.
T. Scio quidem me te esse nunc:& te esse me.P.hem istuc si potes
Memoriter meminisse inest spes nobis in hac astutia.

Egio senex.philocrates.Tindarus.

Eg. I Am ego reuertar intro si ex his quæ uolo exq̃siuero
Vbi sunt isti quos ante ædis iussi huc ꝑduci
Foras?p.edepol tibi ne q̃stioni essemus cautũ intelligo
Ita uinclis:custodiisq; circũmuniti sumus.
Eg. Qui cauet ne decipiatur:uix cauet quũ etiam cauet:
Etiam quũ cauisse ratus est:sæpe is cautor captus est.
An uero non iusta causa est:ut uos seruẽ sædulo.
Quos tam grandi sim mercatus præsenti pecunia.
ph. Neq; pol tibi nos quia nos seruas æquum stultitiæ uertere
Neq; te nobis si abeamus hinc:si fuat occasio.
Eg. Vt uos hic:itidem illic apud uos meus seruatur filius.
ph. Captus est.Eg.ita.ph.non igitur nos soli ignaui sumus:
Eg. Secede huc:nam sunt quæ ex te solo citari uolo
Quarum reꝝ te falsiloquum mihi esse nolo.ph.non ero
Quod sciam.si quid nesciui id nesciũ tradam tibi.
Eg. Nunc senex est in tonstrina.nunc iam cultros attinet.
Ne id quidem inuolucre iniicere uoluit uestem ut ne inquinet.
Sed utrum strictim ne adtonsurũ dicã esse:an perpectinem.
ph. Nescio:ueꝝ si frugi est usq; admutilabit probe.
Eg. Quid tu seruus ne:esse an liber mauelis.memora mihi.
ph. Proximũ quod sit bonum:quodque a malo longissime.

Id uolo quanq̄ non multum fuit molesta seruitus.
Nec mihi secus erat: q̄si essem familiaris filius.
Eg. Euge pol thalem talento non emam milesium.
Nam ad sapientiam huius nimius nugator fuit
Vt facete orationem adseruitutem contulit:
Quo de genere natust illic philocrates? Ph. polyplusio.
Quod genus illic est unum polens atq; honoratussumum.
Eg. Quid ipsus hic quo honore est illic. ph. sūmo atq; ab sūmis uiris.
Eg. Tum igitur ei quum in aliis tanta gratia est ut prædicas
Quid diuitiæ. sunt ne optumæ. ph. unde excoquat seuū senex.
Eg. Quid pater uiuit ne. ph. uiuum quum inde abiimus liqmus
Nunc uiuat nec ne id orcum scire oportet scilicet.
Eg. Salua res est: philosophatur quoq; iam nō mendax modo est.
Quod erat ei nomen. ph. thesauro chrysonico crisydes.
Eg. Videlicet propter diuicias inditū id nomen q̄si est.
ph. Immo edepol ꝑpter auaritiam ipsius atq; audaciam
Nam illi qdem theodoromedes fuit germano nomine.
Eg. Quid tu ais. tenax ne pater est eius. ph. immo edepol pertinax.
Quin etiam ut magis noscas genio suo ubi q̄do sacruficat.
Ad rem diuinam quibus est opus saniis uasis utitur.
Ne ipse genius surripiat: proinde aliis ut credat uide
Eg. Sequere hac me igitur: eadem ego ex hoc quæ uolo exquisiuero.
Philocrates hic fecit hominem frugi ut facere oportuit.
Nam ego ex hoc quo genere natus scio sis: hic fassus est mihi.
Hæc tu eadem confiteri uis tua re feceris
Quæ tamen scito scire me ex hoc. t. fecit officium hic suum
Quum est tibi confessus quem uolui sædulo
Meam nobilitatem occultare & genus & diuitias meas.
Egio nunc quando patriam & libertatem perdidi:
Non ego istuc me potius quam te metuere æquum censeo.
Vis hostilis cum istoc fecit meas opes æquabiles.
Memini quum dicto haud audebat facto nūc lædat licet.
Sed uiden. fortuna humana fingit artatq; ut lubet.
Me qui liber fueram seruom fecit: e summo infimū.
Qui imperare insueram: hinc alterius imperio obsequor:
Equidem si proinde ut ipse fui imperator familiæ.
Habeā dominū nō uerear: ne iniuste aut grauiter mihi impet:
Egio hoc te monitū nisi forte ipse non uis uolueram.
Loquere audacter. t. tā ego fui ante liber q̄ gnatus tuus.
Eg. Tam mihi q̄ illi libertatem hostilis eripuit manus.

 x8

Tam ille apud nos seruit: quam ego nunc hic apud te seruio.
Est ꝓfecto deus qui quæ nos gerimus auditq; & uidet.
Is uti tu me hic habueris: ꝓinde illum illic curauerit.
Bene merenti bene profuerit: male merenti par erit.
Quam tu filium tuum: tam pater me meus desiderat.
Eg. Memini ego istoc: sed faterin eadē q̄ hic fasus est mihi.
T. Ego patri meo esse fateor summas diuitias domis.
Neq; summo genere gnatū: sed te obtestor egio:
Ne tuum animum auariorem faxint diuitiæ meæ.
Ne patri tametsi unicus sum decere uideatur magis.
Me saturum seruire apud te sumptu & uestitu tuo.
Potius q̄ illic ubi minime honestust mēdicātem uiuere.
Ego uirtute deum & maiorum nostrū diues sū satis.
Eg. Non ego omnino lucrū omne esse utile homini existimo.
Scio ego multos iā lucrū luculentos homines reddidit.
Est etiam ubi ꝓfecto damnū præstet facere quā lucrum:
Odi ego aurꝫ: multa multis sæpe suasit perperam.
Nunc hoc animum aduortite: ut ea q̄ sentio pariter sciatis:
Filius meus illic apud uos seruit captus aulide.
Eū si reddis mihi præterea unum nūmū ne duis.
Et te & hunc amittam hinc: alio pacto abire non potes.
T. Optimum: atq; æquissimū oras: optumusq; hominū ex homo
Sed is priuatam seruitutem seruit illic: an publicam.
Eg. Priuatam medici menarchi. T. pol hic q̄dem huius est cliens:
Tā hoc quidē tibi in procliui quā imber est quando pluit.
Eg. Facis homo ut redimat. T. faciā: sed te id oro egio.
Eu. Quid uis dum ab re ne q̄d ores faciā. T. ausculta tu scies.
Ego me amitti donicū ille huc redierit non postulo.
Verꝫ te q̄so ut æstimatū hūc mihi des quē mittā ad patrem.
Vt is homo redimatur illic. Eg. imo aliū potius misero
Hinc ubi erunt indutiæ: illuc tuum qui conueniat patrē:
Qui tua quæ tu iusseris mandata ita ut uelis proferat.
T. At nihil est ignotum ad illum mittere: operam luseris
Hunc mitte. hic omne transactū reddet si illuc uenerit:
Nec quenq̄ fideliorem: neq; cui plus credat potes
Mittere ad eum. nec qui magis sit seruus ex sententia
Neque adeo quoi suum concredat filiū hodie audacius.
Ne uereare meo periclo huius ego experiar fidem.
Fretus ingenio eius: q; me esse scit erga sese beniuolum.
Eg. Mittam equidem istū æstimatū tua fide si uis. T. uolo.

Quam citissime potest tam hoc cedere ad factum uolo.
Eg. Num quæ eam est.qn si ille huc non redeat uiginti minas
Mihi des p illo? T.optume imo.Eg.soluite istū nunc iam
Atq; utrunq;.T.di tibi omnis omnia optata ferant.
Quū me tāto honore honestas:quūq; ex uinclis eximis:
Hocqdē haud molestunst iā quod collus collaria caret
Quod bonis benefit beneficiū gr̄a ea grauida est bonis:
Eg. Nūc tu illum si illo es missurus dice.demonstra:præcipe:
Quæ ad patrē uis nūciari:uin uocē huc ad te. T.uoca.

Egio.Philocrates.Tindarus.

Eg. Væ res bene uortat mihi meoq; filio:
q Vobis quæ uolt te nouus herus operam dare
Tuo ueteri domino:quod is uelit fideliter.
Nam ego te æstumatum huic dedi uiginti minis
Hic autem te ait mittere hinc uelle ad patrem
Meum ut illic redimat filium:mutatio
Inter me atq; illum ut nostris fiat filiis
ph. Vtroq; uorsum rectunst ingenium meum
Ad te atq; ad illum prorota me uti licet:
Vel ego huc uel illuc uortar:quo imperabitis.
Eg. Tute tibi ea tuopte ingenio prodis plurimū
Quum seruitutem ita fers ut ferri decet:
Sequere.en tibi hominem.T.gratiā habeo tibi.
Quum copiam istam mihi & potestatem facis
Vt ego ad parentes hunc remittam nuncium.
Qui me quid rerum agitem:& qd fieri uelim
Patri meo ordine omnem rem illuc perferat.
Nunc ita conuenit inter me atq; hunc tindare
Vt te æstimatum in aulidem mittam ad patrem.
Si non rebitas huc ut uiginti minas
Dem pro te.ph.recte conuenisse sentio.
Nam pater expectat aut me aut aliquē nuncium
Qui hinc ad se ueniat.T.ego animū aduortas uolo
Quæ nunciare hinc te uolo in patriam ad patrē.
ph. Phylocrates ut adhuc locorum feci faciam sædulo:
Vt potissimū quod in rem recte conducat tuam.
Id petā id persequarq; corde & animo:atq; uiribus:
T. Facis ita ut te facere oportet:nūc animū aduortas uolo.
Omnium primum salutem dicito matri & patri.
Et cognatis:& quem alium bene uolentem uideris.

Me hic ualere & seruitutē seruire huic homini optumo.
Qui me honestiorem honore semper fecit & facit.
ph. Istuc non præcipias: facile memoria memini. T. tamen.
Nam quidem nisi quod custodem habeo liberum me esse arbitror:
Dicito patri quo pacto mihi cum hoc conuenerit
De huius filio. ph. quæ memini mora mera est monerier
Vt eum redimat: & remittat huc nostrum ambo℞ uicem.
Meminero. Eg. at q̄ primū poteris: istuc in rem utriquest maxime:
ph. Non tuū tu magis uidere: q̄ille suum gnatum cupit.
Eg. Meus mihi: suus cuiq͂ est carus. ph. nū quid aliud uis patri nūciari?
T. Me hic ualere: & tu te audacter dicito tindare inter nos fuisse
Ingenio haud discordabili. neque te cōmeruisse culpam:
Neq͂ me aduorsatum tibi beneq͂ hero gessisse morem.
In tantis ærumnis tamen neq͂ me unquā deseruisse te
Neq͂ factis: neq͂ fide: rebus in dubiis egenis: hoc pr̄ quando sciet.
Tindare ut fueris aiatus erga suum gnatum: atq͂ se:
Nunq̄ erit tam auarus quin te gratus emittat manu.
Et mea opera si hinc redibo faciam ut faciat facilius.
Nam tua opera & comitate & uirtute & sapientia
ph. Fecisti ut redire liceat ad parentis denuo:
Quū apud hunc confessus es & genus & diuitias meas.
Quo pacto emisisti e uinculis tuum herum tua sapientia.
Feci ego ista ut cōmemoras & te meminisse id gratū est mihi:
Merito tibi ea euenerunt a me: nam nūc philocrates
Si ego item memorē quæ me erga multa fecisti bene
Nox diem adimat. nā si seruus meus esses nihilo secius
Mihi obsequiosus semp fuisti. Eg. di uestrā fidē hominum ingenium
Liberale ut lachrymas excutiunt mihi: uideas corde
Amare inter se quantis laudibus suum he℞ seruus
Collaudauit. ph. pol istic me haud centesmā partem
Laudat: quam ipse meritus est ut laudet laudibus
Eg. Ergo quum optume fecisti: nunc adest occasio:
Benefacta cumulare: ut erga hunc rem geras fideliter.
ph. Magis non factum possum uelle: quā opera experiar persequi
Id ut scias iouem supremum testem do egio
Me infidelem non futu℞ philocrati. Eg. ꝓbus es homo.
ph. Nec me secus unq̄ ei factu℞ quicq̄ q̄ memet mihi.
T. Istæc dicta te experiri & opera & factis uolo
Et quod minus dixi q̄ uolui de te animum aduortas uolo.
Atq͂ horum uerborum causa caueto mihi iratus fuas.

Sed te quæso cogitato: hinc te mea fide mitti domum
Te æstimatum: & meam esse uitam hic pro te positam pignori.
Ne tu me ignores. quum extemplo meo e conspectu abscesseris.
Quum me seruom in seruitute pro te hic reliqueris.
Tuque te pro libero esse pignus desideras.
Atq; des operam pro me: ut huius reducem facias filium.
Scito te minis uiginti æstumatum mittier.
Fac fidelis sis fideli: caue fidem fluxam geras:
Nam pater scio faciet quæ illum facere oportet omnia
Serua tibi imperpetuum amicum me: atq; hunc inuentũ inueni
Hæc per dexteram tuam te dextera retinens manu
Obsecro infidelior mihi ne fuas q̃ ego sum tibi
Tu hoc age: mihi herus nunc es: tu patronus: tu pater.
Tibi commendo spes opesq; meas. Phi. mãdauisti satis.
Satin habes mandata quæ sunt facta si refero? T. satis.
ph. Et tua huc ornatus reueniam ex sententia?
Nunquid aliud? T. ut q̃primum possis redeas. ph. res monet
Eg. Sequere me uiaticum ut dem a trepezita tibi.
Eadem opera a prætore sumas syngraphum. T. quẽ syngraphum?
Eg. Quem hic ferat secum ad legionem hinc ire huic ut liceat domum
Tu intro abi. Te. bene ambulato. ph. bene uale. Eg. edepol rẽ meam
Constabiliui quum illos emi de præda a quæstoribus:
Expediui ex seruitute filium si dis placet.
Ac etiam dubitaui hos homines emerem an non emerem diu.
Seruate istum sultis intus serui: ne quoquã pedem
Efferat sine custode: ego apparebo domi.
Ad fratrem modo captiuos alios inuiso meos
Eadem percontabor ecquis adolescentem nouerit?
Sequere te ut amittam ei rei primum præuorti uolo.

TERTIUS ACTUS

Parasitus.

Miser homo ẽ q ipse sibi quod edit quærit: & id ægre inuenit
Sed ille est miserior: qui & ægre quærit: & nihil inuenit.
Ille miserrimus est qui quũ esse cupit: quod edat: non habet:
Nam hercle huic diei si liceat oculos effodiam libens:
Ita malignitate onerauit omnes mortales mihi.
Neque ieiuniosiorem: neque magis effractum fame
Vidi: ne cui minus procedat quicquid facere occeperit.
Itaq; uenter guttur que resident: esuriales ferias
Licet parasiticæ arti maximam malam crucem.
Ita iuuentus iam ridiculos inopesq; ab sese segregat.

Nihil morantur iam lacones imi subsellii uiros
Plagipatidas:quibus sunt uerba sine penu & pecunia.
Eos requirunt qui libenter quum ederint redant domi:
Ipsi obsonant quæ parasitorum ante erat prouincia.
Ipsi de foro tam operto capite ad leones eunt.
Quam in tribu operto capite sontes condẽnant reos.
Neq ridiculos tam terrunci faciunt.sese omnes amant:
Nam ut dudum hinc abii accessi ad adolescentes in foro.
Saluete inq̃.quo imus una inq̃ adprandium atq illi tacent.
Quis ait hoc:aut quis profitetur inquã.quasi muti silent
Neq me rident.ubi cœnamus inquã. atq illi abnuunt
Dico unum ridiculum dictum de dictis melioribus
Quibus solebam mestruales epulas ante adipiscier.
Nemo ridet:sciui extẽplo rem de compacto geri.
Ne canem quidem iritatam uoluit quisquã imitarier:
Saltem si non arriderent dentes ut restringerent.
Abeo ab illis.postq̃ uideo me sic ludificarier.
Pergo ad alios:uenio ad alios:deinde ad alios:una res
Omnes compacto rem agunt quasi:in uelabro olearii
Nunc redeo inde quum me tibi uideo ludificarier.
Item alii parasiti frustra obãbulabant in foro.
Nunc barbarica lege certũst ius meũ omne persequi
Qui conciliũ iniere quo nos uictu & uita prohibeant.
His diem dicam.irrogabo mulctam ut mihi cœnas decem
Meo arbitratu dent:quum cara ãnona sit:sic egero:
Nunc ibo ad portũ hinc:est illic mihi una spes cœnatica.
Sic ea decollabit.redibo huc ad senem ad cœnam asperã.

Egio.

Vide suauius q̃ bene rẽ gerer bono publico sicut ego feci heri
q Quum emi hosce homines.ubi quisq̃ uident eunt obuiam
Gratulantur eam rem:ita me miserum restitando.
Retinendoq lassum rediderunt.
Vix ex gratulando miser iam eminebam.
Tandem abii ad prætorem:ibi uix requieui:
Rogo syngraphũ.datur mihi illico de tyndaro:ille abiit domum.
Inde illico præuortor domũ postq̃ id actum est.
Eo protinus ad fratrem inde abii: mei ubi sunt alii captiui
Rogo:phylocratem,ex aulide ecquis omnium
Nouerit.hic exclamat eum sibi esse sodalem.
Dico eum esse apud me:hic extemplo orat:obsecratque.

Eum ſibi ut liceat uidere: iuſſi illico hunc exolui.nũc tu ſequere me.
Vt quod me orauiſti impetres.eum hominem ut conuenias.

Tindarus

Vnc illud eſt quum me fuiſſe q̃ eſſe nemo mauelim.
n Nunc ſpes.opes:auxiliaq; a me ſegregant ſpernuntq; me.
Hic ille eſt dies:quum nulla uitæ meæ ſalus ſpabilis eſt mecũ:
Neq; exilium exitio eſt:neq; adeo ſpes quæ mihi hunc aſpellat.
Nec mendaciis ſubdolis mihi uſq̃ mantellum eſt meis.
Nec ſycophantiis:nec fucis ullum mantellum obuiam eſt.
Neq; precatio perfidiis meis:nec malefactis fuga eſt.
Nec confidentiæ uſq̃ hoſpitium eſt:nec diuerticulum dolis.
Operta quæ fuere aperta ſunt:patent præſtigie.
Omnis res palam eſt:neq; de hac re negocium eſt
Q uin male occidam:oppetãq; peſtem:heri uicem meãq;.
Perdiditq; me ariſtophontes hic qui uenit modo intro.
Is me nouit:is ſodalis philocrati & cognatus eſt.
Neq; iam ſalus ſeruare ſi uolt me põt:nec copia eſt.
Niſi ſi aliquam corde machinor aſtutiam.
Quam malum?quid machiner?quid cõminiſcar maximas
Nugas:ineptias incepiſſe hæreo.

Egio.Tindarus.Ariſtophontes:Colaphus.

Eg. Vo illum nunc hominem ꝓripuiſſe foras ſe dicã ex ædibus?
T. q Nunc enimuero occidi:eunt ad te hoſtes tyndare.
Q uid loquar.qd fabulabor.qd negabo.aut qd fatebor.mihi
Res omnis in incerto ſita eſt:qd rebus confidam meis?
Vtinam te di prius perderent q̃ periſti e patria tua
Ariſtophontes:qui ex parata re inparatã rem oẽm facis.
Occiſa eſt hæc res.niſi reperio atrocem mihi aliquã aſtutiã.
Eg. Sequere hem tibi hominem:adi atq; adloquere
T. Quis eſt homo me hominum miſerior?
Ari. Quid iſtuc eſt qđ meos te dicam fugitare oculos tindare?
Proq; ignoto me aſpernari quaſi me nunq̃ noueris?
Equidem tam ſum ſeruus q̃ tu:& ſi ego domi liber fui
Tu uſq; a puero ſeruitutem ſeruiuiſti in aulide.
Eg. Edepol minime miror his ſi te fugitat:aut oculos tuos.
Aut ſi te odit qui iſtum appelles tindarum ꝑ philocrate.
T. Egio hic homo rabioſſus habitus eſt in aulide.
Ne tu quod iſtic fabuletur auris imittas tuas.
Nam iſtic haſtis inſectatus eſt domi matrem & patrem:
Et illic iſti qui ſputatur morbus interdum uenit.

Proin tu ab istoc ꝓcul recedas.eg ultro istum a me. A.ain uerbero
Me rabiosum atq; insectatum esse hastis meum memoras patrem.
Et eum morbum mihi esse ut qui me opus sit insputarier.
Eg. Ne uerere multos istæc morbus homines macerat:
Quibus insputari saluti fuit:atq; iis ꝓfuit:
A. Quid tu autē etiā huic credis. E.qd ego credā huic.a.insanū esse me.
T. Viden tu hunc q̄ inimico uoltu intuetur concedi optumunst.
Egio sic quod tibi ego dixi gliscit rabies caue tibi.
Eg. Credidi esse insanum extemplo ubi te appellauit tindarꝫ
T. Quia suum ipse interdum ignorat nomen:neq; scit qui siet.
Eg. At etiam te suum sodalem esse aiebat. T.audiui.di magni
Et quidem alcinous:atq; orestes & licurgus postea
Vna opera mihi sunt sodales qua iste.a.at etiam furcifer
Male loqui mihi audes.non ego te noui.Eg.pol phanō id quidem est
Non nouisse qui istum appellas tindarum pro philocrate.
Quem uides eum ignoras.illum nominas quē non uides
A. Immo iste eum sese ait qui non est esse:& qui uero est negat.
T. Tu enim repertus philocratem qui superes ueriuerbio.
A. Pol ego ut rem uideo tu inuentus uera uanitudine
Qui conuincas.sed quæso hercle agedum aspice ad me.
T. Hem.A.dic modo.te negas tydarum esse.
T. Nego inquam.A.tu te philocratem esse ais.
T. Ego inquam.A.tu ne huic credis.
Eg. Tibi plus quidem q̄ aut mihi.
Nam ille quidem quem tu memoras esse:hodie hinc abiit aulidem
Ad patrem huius.A.quē patrem qui seruus est. T.& tu quidem
Seruus & liber fuisti & ego me confido fore
Si huius huc reconciliasso in libertatem filium
A. Quid ais furcifer.tun te gnatum memoras liberum.
T. Non equidem me liberum.sed philocratem esse aio. A.quid est
Vt scelestus egio nunc iste ludos facit.
Nam is est seruus ipse neq; præter eum quisq̄ ei seruus fuit.
T. Quia tute ipse eges in patria:nec tibi qui uiuas domist.
Omnis inuenire similes tibi uis:non mirum facis.
Est miserorum ut male uolentes sint:atq; inuideant bonis.
A. Vides segio:ne quid tu huic temere insistas credere.
Atq; ut perspicio profecto iam aliquid pugnæ edidit.
Filium tuum quod redimere se ait:id ne inquā mihi placet.
T. Scio te id nolle fieri:efficiam tamen ego id si dii adiuuant:
Illum restituam huic:hic autem in aulidem me meo patri

Propterea ad patrem hinc amisi tindarũ. A.qn tute is es?
Neq; præter te in aulide ullus seruus istoc nomine est.
T. Pergin seruom me exprobare esse id qđ ui hostii. obtigit
A. Enimuero iam nequeo contineri. T.heus tu quid agis? quin fugis?
Iam illic hic nos insectabit lapidibus:nisi illum iubes
Conpræhendi. A.crutior. T.ardent oculi:fune opus egio:
Viden tu illi maculari corpus totum maculis luridis.
Atra bilis agitat hominem. A.at pol te si hic sapiat senex
Atra pix agitet apud carnificem:tuoq; capiti in luceat.
T. Iam deliramenta loquitur:laruæ stimulant uirum.
Eg. Hercle quid si hunc comprehendi iusserim. T.sapias magis.
A. Crucior lapidem non habere me ut illi mastigiæ
Cerebrum excutiam.qui me insanum uerbis concinat suis.
T. Audin lapidem quæritare. A.solus te solum uolo
Egio.eg.istinc loquere siqd uis ꝓcul tamen audiam.
T. Nanq; edepol si addites propius:os denasabit tibi
Mordicus. A.neq; pol me insanum egio esse creduis.
Neq; fuisse unquã:neq; esse morbum quæ istic autumat.
Verum si quid metuis a me:iube me uinciri uolo.
Dum istic itidẽ uinciatur. T.imo enimuero egio:
Istic qui uolt uinciatur.a.tace modo ego philocrates
False faciam ut uerus hodie reperiare tindarus:longius
Quid mihi abnutas. T.tibi ego abnuto.quid agat si absis?
Eg. Quid ais quid si adeam hunc insanum. T.nugas ludificabit:
Garriet:quod neq; pes unq̃ neq; caput compareat.
Armenta absunt:aiacem hunc quum uides ipsum uides.
Eg. Nihil facio:tamen adibo. T.nunc ego omnino occidi.
Nunc ergo:inter sacrum saxumq; sto.nec qd faciã scio
Eg. Do tibi operam aristophontes:si quid est quod me uelis:
A. Ex me audibus uera:quæ nunc falsa opinare egio.
Sed hoc primum expugnare tibi uolo:me insaniam
Neq; tenere:neq; mi esse ullum morbum:nisi quod seruio
At ita me rex deorũ atq; hominum faxit patriæ conpotem
Vt istic philocrates non magis est q̃ aut ego aut tu.eg.eho dic mihi
Quis illic igitur est?a.quem dudum dixi a principio tibi.
Hoc si secus reperies:nullam causam dico quin mihi
Et parentum & libertatis apud te deliquio siet.
Eg. Quid tu ais. T.me tuum esse seruum:& te meum herum.
Eg. Haud istuc rogo.fuistin liber. T.fui. A.enim uero nõ fuit nugas ait.
T. Qui tu sis an fortasse fuisti meæ matri obstetrix?qui id tam

Audacter dicere audes. A. puerꝝ te uidi puer.
T. At ego te uideo maior maiorem. hem rursum tibi meā rem
Non cures si recte facias. num ego curo tua. Eg. fuit ne huic
Pater thesauro chrysonico chrysides. A. non fuit.
Neq; ego istuc nomē unq̄ audiui ante hunc diem.
Philocrati theodoromedes fuit pater. T. pereo ꝓbe.
Quin quiescis directum cor meū: ac suspende te.
Tu sussultas: ego miser uix asto præ formidine.
Eg. Satin istuc mihi exquisitum est fuisse hunc seruū in aulide.
Neq; esse hunc philocratē. A. tam satis q̄ nunquā hoc inuenies secus
Sed ubi is nunc est. Eg. ubi ego minime atq; ipsus se uolt maxime
Tum igitur ego erumnatus: dearmatus sum miser.
Huius scelesti technis: qui me ut lubitum est ductauit dolis
Sed uidesis. A. quin exploratum dico & prouissum hoc tibi.
Eg. Certon. A. qn nihil unq̄ inuenies magis hoc certo certius.
Philocrates iā inde usque amicus fuit mihi a puero puer.
Eg. Sed qua facie est tuus sodalis philocrates. A. dicā tibi.
Macilēto ore: naso accuto. corpore albo & oculis nigris:
Subrufus aliquantum. crispus cincinatus. Eg. conuenit.
T. Vt quidem hercle in mediū ego hodie pessume ꝓcesserim.
Ve illis uirgis miseris quæ hodie in tergo morientur meo.
Eg. Verba mihi data esse uideo. T. quid cessatis cōpedes
Currere ad me: meaque amplecti crura: ut uos custodiam.
Eg. Satin me illi hodie scelesti. capti ceperunt dolo.
Illic seruum se assimulabat: hic sese autē liberꝝ.
Nucleum amissi: reliquit pignori putamina.
Ita mihi stolido sursum uersus os subliuere offuciis.
Hic quidem me nunquā irridebit. colaphe: cordalio. corax
Ite istinc: atque efferte lora. Co. nū lignatū mittimur.

Egio. Lorarius. Tindarus. Arist.

Eg. i Niicite huic manicas mastigiæ.
T. Quid hoc est negocii. quid ego deliqui. Eg. rogas.
Sartor: satorque scelerꝝ. & messor maxume.
T. Occatorem dicere debebas prius.
Nam semper occant prius. q̄ sarriunt rustici.
Eg. At ut confidenter mihi contra hastitit.
T. Decet innocentem seruom: atque innoxium.
Confidentem esse suum apud herum potissimum.
Eg. Astringite isti sultis uehementer manus.
T. Tuus sum: tu has quidem uel præcidi iube.

Sed quid negotii quãobrem succenses mihi?
Eg. Quia me meamq; rem quod in te uno fuit
Tuis scelestis falsidicis fallaciis
Delacerauisti deartuastiq; opes:
Confecisti omnes res:atq; rationes meas
Ita mihi emisisti philocratem fallaciis
Illum esse seruom credidi te liberum.
Ita uosmet aiebatis itaq; nomina
Inter uos permutastis. T. fateor omnia
Facta esse ita ut dicis & fallaciis
Abisse eum abs te mea opera atq; astutia
An obsecro hercle te id nunc succenses mihi?
Eg. At cum cruciatu maximo id factunst tuo.
T. Dum ne ob malefacta peream parui æstumo.
Si ego hic peribo:ast ille ut dixit non redibit
At erit mihi hoc factum mortuo memorabile:
Meum herum captum ex seruitute atq; hostibus
Reducem fecisse liberum in patriam ad patrem.
Meumq; potius me caput periclo promptauisse q̃ is piret ponere
Eg. Facito ergo ut acherunti ducas gloriam. T. q p uirtutẽ pitat: nõ interit.
Eg. Quando ego te exemplis pessimis excruciauero atque ob sutellas.
Tuas te morti misero uel te interiisse:uel periisse prædicent.
Dum pereas nihil interdico:dicant uiuere. t. pol si istuc faxis
Haud sine pœna feceris:si ille huc redibit:& sicut confido affore.
A. Proh di immortales:nunc ego teneo:nunc scio quod sit negocii.
Meus sodalis philocrates in libertate est ad patrem in patria:
Bene est:nec quisq̃ est mihi æque melius cui uelim.
Sed hoc mihi ægre est me huic dedisse operam malam
Qui nunc propter me meaq; uerba uinctus est. Eg. uetuin te qcq̃
Mihi hodie falsum ꝓloqui. T. uetuisti. Eg. cur es ausus mẽtiri mihi.
T. Quia uera obessent illi cui operam dabam:nunc falsa prosunt.
Eg. At tibi oberunt. T. optumũst at herum seruaui:quem seruatum
Gaudeo:cui me custodem addiderat herus maior meus.
Sed male ne id factum arbitrare? Eg. pessume. T. at ego aio recte:
Qui abs te seorsum sentio:nam cogitato si qs hoc gnato tuo
Tuus seruus faxit qualem haberes gratiam:emitteres ne?
Necne eũ seruũ manu? esset ne apud te is seruus acceptissimus rñde.
Eg. Opinor. T. cur ergo iratus mihi es? E. quia illi fuisti q̃ mihi fidelior.
T. Quid tu una nocte postulauisti & die recens captũ hoĩem & nupum
Et nouicium te perdocere ut melius consuleret tibi q̃ illi.

Quicum una puero ætatem exegeram? Eg. ergo: ab eo petito
Istā gratiam: ducite ubi ponderosas crassas capiat compedes.
Inde ibis porro in latomias lapidarias. ibi quū alii
Octonos lapides effodiunt. nisi quottidianos sesquiopus cōfeceris
Sexcēto plago nomen indetur tibi
A. Per deos atq; homines te ego obtestor egio
Ne tu istunc hominem perduis. Eg. curabitur.
Nā noctu neruo uictus custodibit. Interdiu sub terra lapides eximet
Diu hunc ego cruciabo: non uno absoluam die. A. certū ne ē tibi istuc
Eg. Nō moriri certius: abducite istū actutum ad hippolytum fabrum.
Iubete huic crassas compedes impingier. inde extra portam ad meum
Libertum cordalum in lapicidinas facite diductus siet.
Atq; hunc ita me uelle dicite curarier: ne quid deterius huic sit
Quam cui pessime est. T. cur ego te inuito me esse saluū postulem
Periculum uitæ meæ tuo stat periculo post mortem: in morte
Nihil est ꝙ metuā mali: & si peruiuo usq; ad summam ætatem: tamen
Breue spacium est perferundi quæ minitas mihi.
Vale atq; salue: & si aliter ut dicam meres.
Tu aristophontes de me ut meruisti ita uale:
Nam mihi propter te hoc obtigit. Eg. abducite:
T. At unū hoc te quæso si huc rebitet philocrates
Vt mihi eius facias conueniundi copiam.
Eg. Peristis: nisi hunc iam e conspectu abducitis.
T. Vis hæc quidem hercle est & trahi & trudi simul.
Eg. Illic est abductus recta in phylacam ut dignus est.
Ego illis captiuis aliis documentum dabo:
Ne tale quisq̄ facinus incipere audeat
Quod absq; hoc esset: qui mihi hoc fecit palam:
Vsq; offerre natū suis me ductarent dolis.
Nunc certum est nulli post hæc quicq̄ credere:
Satis sum semel deceptus: speraui miser
Ex seruitute me exemisse filium
Ea spes elapsa est perdidi unum filium
Puerum quadrimum quem mihi seruus surripuit.
Neq; eum seruum unquam repperi: nec filium.
Maior potitus hostium est: quod hoc est scelus.
Quasi in orbitatem liberos perduxerim.
Sequere hac reducam te ubi fuisti: neminis misereri certum est
Quia mei miseret nemo: exauspicaui ex uinculis.
Nunc intellego redauspicandum esse in catenas denuo.

Ergasilus Parasitus.

Er. Vppiter supreme seruas me: measq; auges opes

ACTVS QVARTVS i Maximas optumitas opiparasq; offers mihi.

Laudem lucrū: ludum: iocū: festiuitatem: ferias:
Pompam penum: potationes: saturitatem: gaudium.
Nec cuiq̄ homini supplicare nunc certum est mihi
Nam uel prodesse amico possum: uel inimicum perdere.
Ita hic me dies amœnitate amœna amœnus onerauit me
Sine sacris hæreditatem sū adeptus effertissimā
Nunc ad senem cursum capessam hūc egionē cui boni
Tantum offero: quantū ipse a dis optat atq; etiam amplius
Nunc certa res est eodem pacto: ut comici serui solent.
Coniiciam in collū palliū primo ex me hanc rem ut audiat.
Speroq; me ob hunc nuncium æternū adeptuꝝ cibum.

Egio. Ergasilus.

Er. Vanto in pectore hanc rem meo magis uoluto.
q Tanto mihi ægritudo auctior est in animo.
Ad illum modum sublitū os esse hodie mihi: neq; id perspicere quiui
Quod quum scibitur: per urbem iridebor.
Quum extemplo ad forum aduenero omnes loquētur:
Hic ille est senex ductus quoi uerba data sūt.
Sed ergasilus est ne hic procul quem uideo?
Collecto quidem est pallio. quidnā acturust?

Er. Moue abs te moram: atq; ergasile age hanc rem
Eminor: interminorq; ne quis mihi obstiterit obuiam
Nisi quis satis diu uixisse sese homo harbitrabitur.
Nam q obstiterit: hore sistet. Eg. hic homo pugilatū incipit.

Er. Facere certū est proinde ut omnes itinera insistāt sua.
Ne quis in hac platea negocii conferat quicq̄ sui.
Nam meus est balista pugnus: cubitus catapultast
Humerus aries: tū genu ad quemq; iecero ad terram dabo.
Dentilegos omnes mortales faciam: quenque offēdero.

Eg. Quæ illæc eminatio est? nam nequeo mirari satis.

Er. Faciam ut huius diei lociq;: meiq; semper meminerit:
Qui mihi in cursu obstiterit. faxo uitæ is extēplo obstiterit suæ.

Eg. Quid hic homo tantū incipissit facere cum tantis minis?

Er. Prius edico ne quis propter culpā capiatur suā.
Continete uos domi: prohibete a uobis uim meam.

Eg. Mira edepol sunt ni hic in uentrem sumpsit confidentiam.
Ve misero illi cuius cibo iste factust impensior.

Er. Tum pistores.scrophipasci:qui alunt furfure sues
Quarum odore præterire nemo pistrinum potest.
Eorum si quoiusq̃ scropham in publico cõspexero:
Ex ipsis dominis meis pugnis exculcabo furfures.
Eg. Basilicas edictiones atq; impersiosas habet.
Satur homost:habet profecto in uentre confidentiam:
Er. Tum piscatores qui præbent populo pisces fetidos.
Qui aduehuntur quadrupedanti:crucianti canthe/io.
Quorum odos sub basilica nos omnes abegit in forum:
Eis ego ora uerberabo surpiculis piscariis.
Vt sciant alieno naso quam exhibeant molestiam.
Tũ lanii autẽ qui cõcinant liberis orbas oues.
Qui locãt cædundos agnos & duplam agninam danũt.
Qui petroni nomen indunt ueruecí sectario.
Eum ego si in uia petronem publica conspexero.
Et petronem & dominũ reddam mortales miserrimos.
Eg. Euge edictiones ædilitias hic quidem habet.
Mirũq; adeost nisi hunc fecerunt sibi ætholi agoranomiũ.
Er. Non ego nũc parasitus sum:sed regum rex regalior.
Tantus uentri cõmeatus meo adest in portu cibus.
Sed ego cesso hunc egionem onerare lætitia senem.
Qui homine adæque nemo uiuit fortunatior.
Eg. Quæ illæc est lætitia quam illic lætus largitur mihi.
Er. Heus ubi estis.ecquis hoc aperit hostium.
Eg. Hic homo ad cœnã recipit se ad me.er.apite hasce ambas fores
Priusq̃ pulltando assulatim foribus exitiũ adfero.
Eg. Perlubet hũc hominẽ colloq:ergasile.Er.ergasilũ q uocat.
Eg. Respice.er.fortuna quod tibi ne faciet hoc me iubes:
Sed quid est.eg.respice ad me egio sum.Er.o mihi q̃tum est:
Eg. Hominũ optumorũ optume in tempore aduenis.
Er. Nescio quẽ ad portũ nactus es ubi cœnes.eo fastidis?
Eg. Cedo manũ.Eg.manũ.Er.manũ inquã cedo tuam actutum.
Eg. Tene.Er. gaude? eg.qd ego gaudeã?er.qa ego ipo:age gaude modo
Pol mœrores mihi ante uortũt gaudiis.er.noli irascier.
Iam ego ex corpore exigam omnis maculas mœrorum tibi.
Er. Gaude audacter.Eg.gaudeo & si nihil sciam q gaudeam.
Eg. Bene facis:iube:Eg.quid iubeam?er.ignem ingentem fieri.
Ignẽ ingentem.er.ita dico magnus ut sit.eg.quid uolturi?
Tuan causa me ædis incensurum censes.Er.noli irascier.
Iubem an non iubes astitui aulas?patinas elui.

Laridũ, atq; epulas foueri foculis feruentibus!
Alium pisces præstinatũ abire. eg. hic uigilans somniat.
Er. Alium porcinam: atq; agninam & pullos gallinaceos.
Eg. Sis bene esse si sit unde. er. pernam atq; optalmiam
Horeum: scombrum: & trigonũ: & cetũ: & mollẽ caseũ
Eg. Nominandi istoꝝ tibi erit magis q̃ edundi copia.
Hic apud me ergasile. er. mea me causa hoc censes dicere.
Eg. Nec nihil hodie nec multo plus tu hic ædes: ne frustra sis.
Proin tu tui quottidiani uicti uentrem ad me afferas.
Er. Quin ita faciam ut recupias facere sumptum & si ego uetem
Eg. Ego ne. er. tu ne. eg. tũ tu mi igitur herus es. er. imo bene uolens
Vin te faciã fortunatũ. eg. malim q̃ miserũ quidẽ.
Er. Cedo manum. eg. hem. manũ. er. dite omnes adiuuant.
Eg. Nihil sentio. er. non enim es in senticeto eo nõ sentis. sed iube
Vasa tibi pura apparari ad rem diuinam cito
Atq; agnũ afferri ꝓprium pinguem. eg. cur. er. ut sacrufices:
Eg. Cui deorũ. er. mihi hercle: nam ego nũc tibi sum sũmus iuppiter.
Idem ego sum salus. fortuna. lux. lætitia gaudium.
Proin tu deum hunc saturitate facias tranquillum tibi.
Eg. Esurire mihi uidere. er. mihi equidẽ esurio: non tibi:
Tuo arbitratu facile patior. eg. credo consuetus puer:
Iuppiter te diq; perdant. er. te hercle: mihi æquum est gratias
Agere ob nuntium: tantum ego nunc porto a portu tibi boni.
Nunc tu mihi places. eg. abi stultus: sero post tempus uenis.
Er. Igitur olim si aduenissem: magis tu tum istuc diceres.
Nunc hanc lætitiam accipe a me quam fero: nam filium
Tuum modo in portu philopolemũ uiuũ: saluum: & sospitẽ
Vidi in publica celoce. ibidẽq; illum adolescentulum.
Alium una & tuũ stalaginum seruũ q aufugit domo.
Qui tibi subripuit quadrimum puerum filiolum tuum.
Eg. Abi in malam rem. ludis me. er. ita me amabit sancta saturitas
Egio: itaq; suo me semper cõdecoret cognomine
Vt ego uidi. eg. meum gnatum. er. tuũ gnatũ & geniũ meũ
Et captiuũ illũ aulidensem. eg. maton apollo. er. ut seruolum.
Eg. Meũ stalaginũ! meũ qui gnatũ subripuit! er. næ tan corã!
Eg. Iiamdiu. er. næ tan prænestem. eg. uenit. er. ne tan figniam.
Eg. Certon. er. næ tã frusinonem. eg. uidesis. er. ne tã alternã.
Eg. Quid tu barbaricas urbes iuras. er. quia enim item asperæ
Sunt: ut tuum uictum autumabas esse uæ ætati tuæ.
Quippe quando mihi nihil credis. quod ego dico sædulo.

Sed stalaginus quoius erat tunc nationis quum hinc abiit?
Eg. Cuius & nunc.er.si cuius nunc est:boius boiam terit.
Liberorum querundorum causa ei credo uxor data est:
Eg. Dico bonan fide tu mihi istæc uerba dixisti?er.bona.
Eg. Di imortales iterum gnatus uideor.si uera autumas.
Er. An tu dubium habebis etiam.sancte quum ego iurē tibi?
postremo egio si parua iuriiurandost fides.
Vise ad portum.eg.facere certumst:tu intus cura quod opus est.
Sume:posce pme:quid uis:te facio celarium:
Nā hercle nisi manticinatus pbe hæro fuisti petito.
Aeternum tibi dapinabo uictum:si uera autumas.
Er. Vnde id?eg.a me:meoque gnato.er.spōde tu istud.eg.spōdeo
Er. At ego tuum tibi aduenisse filium respondeo.
Eg. Cura quoptume potes.er.bene ambula & redambula.

Ergasilus.

Llic hinc abit:mihi rem sūmā credidit cibariam:
Di imortales ut ego collos detruncabo tergoribus.
Quanta pernis pestis ueniet:quanta labes larido:
Quanta sumini absumēdo:quāta callo callamitas:
Quanta laniis lassitudo:quanta porcinariis:
Nā si alia memorem quæ ad uentris uictum cōducūt:morast:
Nunc ibo:ut præfecturam & ius dicā larido.
Et quæ pendent indemnatæ pernix auxiliū ut feram.

Egiomis puer.

d Iespiter te diquæ ergasile perdant:& uentrem tuū.
Parasitosque omnis:& q posthac cœnā parasitis dabit.
Cladis calamitas quæ intēpies modo i nostram aduenit domū
Quasi lupus exuriens metui ne in me faceret impetū.
Nimisque hercle ego illum male formidabam ita frēdebat dentibus
Aduenïens deturbauit totum cū carne carnarium.
Arripuit gladiū:prætruncauit tribus tergoribus glandia.
Aulas calicesque omnis:confregit.nisi quæ modiales erant.
Coquū percontabatur:possent ne seri referuescere.
Cellas refregit omnis intus:reclusitque armarium.
Adseruate istuc sultis serui.ego ibo ut cōueniam senem:
Dicam ut sibi penum aliud ornet siquidem sese uti uolet.
Nam hic qdem ut adornat:aut iam nihil est aut iam nihil erit:

Egio.Philocrates.Philopolemus. QVINTVS ACTVS

Eg. i Oui diisque ago gratias merito magnas:
Quum te reducem tuo patri rediderunt.

Quumq; & miseriis plurimis me exemerunt:
Q uæ adhuc te carẽs (dum hic fui) sustentabam
Q uumque hunc conspicio in potestate nostra.
Q uũq; hæc reperta est fides firma nobis.
ph. Satis iam dolui ex animo & cura. me satis & lachrymis maceraui hic
Satis iam audiui tuas ærumnas ad portũ: mihi quas memorauisti
Hoc agamus: quid nunc? quoniam tecum seruaui fidem:
Tibiq; hunc reducem in libertatem feci? eg. fecisti ut tibi
Philocrates nunq̃ referre gratiam possim satis
Proinde ut tu promeritus de me & filio. ph. immo potes.
Pater & poteris & ego potero: & di eam potestatem dabunt:
Vt beneficiũ benemerenti nostro merito munere
Sicut tu huic potes pater mi facere merito maxime
Eg. Quid opus uerbis? lingua nulla est qua negem quidquid roges.
phil. Postulo abs te: ut mihi illum reddas seruom quem hic reliqueram
Pignus pro me: qui mihi melior q̃ sibi semper fuit.
Pro benefactis eius uti precium possim reddere.
Eg. Quod benefecisti refertur gratia: id quod postulas:
Et id & aliud quod me orabis impetrabis atq; te
Nolim succensere: quod ego iratus ei feci male.
phi. Quid fecisti? Eg. in lapicidinas compeditum condidi:
Vbi resciui mihi data esse uerba. phi. uæ misero mihi
Propter meum caput labores homini euenisse optumo.
Eg. At ob eam rem mihi libellam pro eo argenti ne duis.
Gratis a me ut sit liber abducito. ph. edepol egio
Facis benigne: sed quæso hominem ut iubeas arcessi. Eg. licet.
Vbi estis uos? ite actutum tyndarũ huc arcessite
Vos ite intro: interibi ego ex hac statua ueruecea uolo
Erogitare meo minore quod sit factum filio.
Vos lauate interibi. ph. sequere hac philocrates me itro. ph. sequor.

Senex egio. Stalaginus fugitiuus.

eg. Ge tu illuc procede bone uir lepidum mancipiũ meum
St. Quid me oportet facere. ubi tu talis uir falsum autumas?
Fui ego bellus: Lepidus: bonus uir: nunq̃ neq; frugi bonæ
Neq; ero unq̃ neq; spero ponas me bonæ frugi fore.
eg. Propemodum ubi loci fortunæ tuæ sint facile intelligis.
Si eris uerax tua ex re facies: ex mala meliusculam
Recte & uera loquere: sed neq; uere neq; recte adhuc
Fecisti unq̃. St. qd ego fatear? credin pudeat quum autumes.
eg. At ego faciam ut pudeat: nam in ruborem te totum dabo.

St. Eia credo ego imperito plagas minitaris mihi:
Tandem ista aufer:dic qd fers:ut feras hinc quod petis
Eg. Satis facundus:sed iam fieri dictis compendium uolo.
St. Vt uis fiat. Eg. bene morigerus fuit puer:nunc non decet.
Hoc agamus iam animum aduorte:hæc mihi quæ dicã edissere.
Si eris uerax rebus tuis feceris meliusculas.
St. Nugæ istæc sunt:non me censes scire qui dignus siem
eg. At ea potis es subter fugere pauca si non omnia
St. Quia & fugi & tibi surripui filium & uendidi
eg. Cui homini. St. Theodoro medico in aulide polipluſio
Pauca efficiam scio:nam multa euenient & merito meo
Sex minis. eg. proh di imortales is quidem huius est pater
Philocratis: St. quem melius noui q̃ te & uidi sæpius.
eg. Serua iuppiter supreme & me & meum gnatum mihi:
Philocrates per tuum genium obsecro exi:te uolo.

Philocrates:Egio:Stalaginus.

ph. Gio adsum:si qd me uis impera. Eg. hic gnatũ meũ
e Tuo patri ait se uendidisse sex minis in aulide:
ph. Quãdiu id factum est. St. hic annus incipit uigesimus
ph. Falsa memorat. St. aut ego aut tu:nam tibi quadrimulum
Tuus pater peculiarẽ paruulum puero dedit
ph. Quod erat ei nomen:si uera dicis memoradum mihi:
St. Pegmium uocitatus est:post uos indidistis tindaro:
ph. Cur ego te non noui? St. quia mos est obliuiscier hominibus.
Neq; nouisse cuius nihil sit faciunda gratia
ph. Dic mihi is ne istic fuit quem uendidisti meo patri
Qui mihi peculiaris datus est huius filius:
eg. Viuit ne is homo. St. argentũ accepi nihil curaui cæterum.
eg. Quid tu ais. ph. Quin istic tindarus est tuus filius.
Vt quidem hic argumenta loquitur nam is mecũ a puero puer
Bene pudiceq; est educatus hucusq; ad adolesentiam
eg. Et miser sum & fortunatus si uera dictitatis
Eo miser sum qui male illi feci signatus meus est.
Heu cum ego plus minusq; feci q̃ æquum fuit.
Quod male feci crucior modo:si infectum fieri possiet
Sed eccum incedit huc ornatus audax suis uiribus.

Tindarus:Egio:Philocrates.

Tin. Idi multa ego sæpe picta quæ acherunti fierent
u Cruciamenta:ueꝝ.n.uero nulla adæq; est acheruns
Atq; ego ubi fui in lapidicinis illic ibi demũ est locus

Vbi labore lassitudo est omnis exigunda ex corpore
Nam ubi illo adueni quasi patriciis pueris aut monedulæ
Aut anates aut cothurnices dantur quis cum lusitent
Itidem mihi huc aduenienti upupa quæ me delectet data est
Sed herus eccum ante hostiũ & herus alter eccũ ex aulide
Redit.eg.salue exoptate gnate mi.T.hem quid gnate mi.
Atat scio cur te patrem ad simules esse:& me filium:
Qui mihi item ut parentes lucis das tuendæ copiam:
ph. Salue tyndare.T.& tu quoius causa hanc erumnam exigo.
ph. At nunc liber in diuitias faxo uenies:nam tibi
Pater hic est:hic seruus qui te huic hinc quadrimũ surripuit
Vendidit patri meo te sex minis:is te mihi
Paruulum peculiarem paruulo puero dedit.
Illic indicium fecit.nam hunc ex aulide huc reducimus
T. Quid huius filiũ.ph.intus eccum fratrem germanum tuum.
T. Quid tu ais.adduxtin illum huius filium captiuum.
ph. Quin inquam intus hic est.t.fecisti edepol & recte & bene
ph. Nunc tibi pater hic est:hic fur est tuus:q paruũ hinc te abstulit.
T. At ego nunc grandis grandẽ natu ob furtũ ad carnificẽ dabo.
ph. Meritus est.t.ergo edepol meritam mercedem dabo.
Sed dic oro pater meus tu'ne es.eg.ego sum gnate mi.
T. Nunc demũ in memoriam redeo quum mecum cogito:
Nunc edepol demũ in memoriam regredior audisse me.
Quasi per nebulam egionẽ meũ patrem uocarier.
Eg. Ego sum.t.compedibus quæso ut tibi sit leuior filius:
Atq; hic grauior seruus.eg.certum est principiũ id præuortier:
Eamus intro:ut arcessatur faber ut istas compedes
Tibi adimam:huic dem.t.cui peculii nihil est:recte feceris.

Caterua.

Pectatores ad pudicos mores facta hæc fabula est
Neq; in hac subitæ cogitatiões sunt:neq; ulla amatio
Nec pueri suppositio:nec argẽti circunductio.
Neq; ubi amans adolescens scortũ liberet clã suũ patrẽ
Huiusmodi paucas poetæ reperiunt comœdias.
Vbi boni meliores fiant.nunc uos si uobis placet.
Et si placuimus:neq; odio fuimus signũ hoc mittite.
Qui pudiciciæ esse præmium uoltis plausum date.

Plauti poetæ Clarissimi curgulio.

Vrgulio missus phedromi it cariam
Vt petat argentum:ibi eludit annulo

DRAMATIS PERSONE
Prologus. Palinurus seruus. Phedromus adolescẽs. Lena anus. Planesium uirgo. Cappadox leno. coquus. Curculio parasitus. Lyco trapezita. Choragus. Terapontigonus miles.

Riualem:scribit atq; obsignat litteras
Cognoscit signum lyco ubi uidit militis
Vt amicam mittat precium lenoni dedit.
Lyconem miles ac lenonem in ius rapit.
Ipsus sororem quæ peribat re peperit:
Oratu cuius phedromo nuptum locat.

Palinurus seruus. phædromus adolescens: ACTVS PRIMVS

pa. Vo te hoc noctis dicam proficisci foras.
q Cũ istoc ornatu cũq; hac pompa phædrome.
ph. Quo uenus cupido imperat:suadetq; amor
Si media nox est:siue est prima uespera:
Si status condictus cũ hoste intercedit dies.
Tamen est eundũ quo imperat ingratus
At tandem tandem.pa.tandẽ es odiosus mihi.
Istuc qdem nec bellum est:nec memorabile.
Tute tibi puer es lautus:luces cereum:
ph. Egon apicularum opera congestum non feram:
Ex dulci oriundũ melliculo dulci meo.
pa. Nam quo te dicam ego ire.ph.si tu me roges
Dicam ut scias.pa.si rogitem quid respondeas.
ph. Hoc æsculapii fanum est.pa.plus iam anno scio.
ph. Huic proximũ illud hostium occlusissimũ
Salue ualuistin ostium occlusissimum
pa. Caruit ne febris te heri uel nudiustertius?
Et heri cœnauisti ne?ph.derides ne me?
pa. Q uid tu ergo insane rogitas ualeat ne ostium?
ph. Bellissimũ hercle uidi:& taciturnissimum.
Nunquam ullum uerbũ mittit:quũ aperit̃ tacet.
Q uum illa noctu clanculum ad me exit tacet.
pa. Nunqd tu quod te aut genere indignum sit tuo
Facis:aut inceptas facinus facere phedrome.
Nũ tu pudicæ cuipiam insidias locas:
Aut quam pudicam esse oportet.pa.nemini
Nec me illi sinit iuppiter.pa.ego item nolo
Ita tuum conferto amorem semper:si sapis
Ne id quod ames populus si sciat tibi sit probro.
Semper curato ne sis intestabilis.
Quod amas ama testibus præsentibus.
ph. Quid istuc est.pa.caute ut incedas uia.
ph. Quin leno hic habitat.pa.nemo hinc ꝓhibet nec uetat

DRAMATIS PERSONAE

Quin quod palam est uenale si argentum est emas:
Nemo ire quêquam prohibet publica uia.
Dum ne per fundum septum facias semittam.
Dum te abstineas nupta:uidua:uirgine:
Iuuentute.& pueris liberis:ama quod lubet.
ph. Lenonis hæ sunt ædes.pa.mal istis eueniat.
ph. Qui.pa.quia scelestam seruitutem seruiunt.
ph. Obloquere.pa.fiat maxime.ph.etiam taces.
pa. Nempe obloqui me iusseras.ph.at.nunc ueto.
pa. Inducias occepi dicere.ph.ei ancilla est.
pa. Nempe huic lenoni q hic habitat.ph.recte tenes
pa. Nimis formido ne exedat.ph.odiosus es
Eam uolt meretricem facere ea me deperit
Ego autem cum illa facere nolo mutuum.
pa. Quid ita.ph.quia proprium facio.amo pariter simul.
Malus clandestinus est amor damnũst merum.
pa. Est hercle ut dicis ita:iam ne ea fert iugum.
ph. Tam a me pudica est quasi soror mea sit:nisi
Si est osculando quippiam impudicicior.
pa. Semper tu scito:flamma fumo est proxima.
Fumo comburi nihil potest:flamma potest.
Qui e nuce nucleum esse uolt:frangit nucem.
Qui uolt cubare.pangit saltem suauium.
ph. At illa est pudica:neq; dum cubitat cum uiris.
pa. Credam pudor si cuipiam lenoni siet.
ph. Immo ut illam censes:ut quæq; illi occasio est
Subripere se ad me ubi sauium oppegit.fugit
Id eo fit quia hic leno ægrotus Incubat.
In æsculapi phano:is me excruciat.p.quid est.
ph. Alias me poscit pro illa triginta minas
Alias talentum magnum:neq; quicq̃ queo
Aequi boniq; ab eo impetrare.pa:iniurium est
Quid quod lenoni nullist id ab eo petas.
ph. Nunc hinc parasitum in cariam misi meum.
Petitum argentum a meo sodali mutuum.
Quod si non affert:quo me uortam nescio.
pa. Si deos salutas dextrouorsum censeo:
ph. Nunc ara ueneris hæc est ante horum fores
Me inferre ueneri uoui iam ientaculum.
pa. Quid ante pones ueneri a ientaculo.

ph. Me:te atq; hosce oēs.pa.tum tu uenerem uomere uis?
ph. Cedo pure sinum.pa.quid facturus?ph.iam scies.
Anus hic recubare solet custos ianitrix
Nomen est lenæ multibiba:atq; merobiba.
pa. Quasi tu lagenam dicas ubi uinum chium solet esse
ph. Quid opus est uerbis?uinosissima est ea que extēplo ubi uino
Has conspersi fores de odore adesse me scit:aperit illico.
p. Ei ne hic cum uino sinus fertur?ph.nisi ne ui .p.nolo hercle:
Nam istuc qui fert afflictū uelim:ego nobis afferri cēsui.
ph. Quin tu taces?siquid super illi fuerit:id nobis sat est
p. Quisnā hic fluuius est:quem nō recipiat mare?
ph. Sequere hac palinure me ad fores:si mihi obsequeris.
p. Ita faciam.ph.agite bibite festiuæ fores.
Potate: site mihi uolentes:propiciæ.
p. Voltis ne oliuas:aut pulpamentū:aut caparim?
ph. Exuscitate uostram huc custodem mihi.
p. Profundis uinū:quæ te res agitant?ph.sine
Viden ut aperiuntur ædes festiuissimæ?
Non mutit cardo?est lepidus.p.quin das sauium?
ph. Tace:occultemus lumen & uocem.p.licet.

Lena Anus.phedromus.palinurus.

Los ueteris uini meis naribus obiectus est.
f Eius amos cupidam me huc prolicit per tenebras.
Vbi ubi ē?prope me est.euax habeo.salue aīe mi liberi lepos
Vt ueteris uetusti cupida sum:nam omnium unguentum
Odor præ tuo nausea est:tu mihi stacte:tu cinamomū:
Tu rosa.tu crochum:& casia:es tu petalium.
Nam ubi tu profusus:ibi ego me preuelim sepultam:
Sed quū adhuc naso odos obsecutus est meo.
Da uicissim meo gutturi gaudium:nihil ago tecum.
Vbi est ipsus.ipsum expecto tangere:inuergere in me loquores tuos.
Sino ductim:sed hac abiit:hac persequar.
ph. Sitit hæc anus.p.quantulū sitit.ph.modica est.capit quadrantal.
ph. Pol ut prædicas uindemia hæc huic anui non satis est soli
Canem esse hanc quidem magis par fuit.sagax nasum habet.
A. Amabo cuia uox sonat procul.ph.censeo hanc appellendam anum.
Adibo:redi & respice ad me huc lena.A.impator qs es.ph.uini pollēs
Lepidus liber tibi qui screanti siccæ semi somnæ
Adfert potionem:& te sedatum it.
A. Quā a longe a me abest.ph.lumen hoc uide.

Grandiorem gradum ergo fac ad me obſecro
Salue. A. egon ſalua ſim quæ ſiti ſicca ſum. ph. at iam bibes.
A. Diu ſit: ph. hem tibi anus lepida. A. ſalue occuliſſime homo.
p. Age effunde hoc cito in baratrum propere.
Prolue cloacam. ph. tace nolo huic maledici
p. Faciam igitur male potius.
A. Venus de paulo: paululũ hoc tibi dabo haud lubenter.
Nam tibi amantes propinantes uinum potantes dant
Mihi haud ſæpe eueniunt tales hæreditates.
p. Hoc uide ut ingurgitat impura in ſe merũ auariter faucibus plenis
ph. Perii hercle: huic q̃d primum dicam neſcio. p. hem iſtuc q̃d mihi dixti.
ph. Quid id eſt. p. periiſſe ut te dicas. ph. male tibi di faciant. p. dic iſti.
Ah. p. q̃d ẽ. ecq̃d lubet. a. lubet. p. ẽt mihi quoq; ſtimulo fodere lubet te
ph. Tace: noli. p. taceo. ecce aũt bibit arcus pluet credo hercle hodie
ph. Iã ne ego huic dico. p. q̃d dices. ph. me piiſſe. p. age dice. ph. ãus audi.
Hoc uolo ſcire te ꝑditus ſum miſer. A. at pol ego oppido ſeruata
Sed quid eſt quod lubet perditum dicere
Te eſſe. ph. quia id quod amo careo.
A. Phedrome mi ne plora amabo.
Tu me curato ne ſitiam. ego tibi quod amas iam huc adducam
ph. Tibi: næ ergo ſi fidem ſeruas mecum uineam pro aurea ſtatua
Statuam quæ tuo gutturi ſit monumentum.
Qui me in terra æque fortunatus erit: ſi illa ad me bitet.
Palinure. p. edepol qui amat ſi eget: miſera adficitur ærumna
ph. Non ita res eſt. nam confido paraſitum hodie aduenturum
Cum argento ad me. p. magnum inceptas ſi id expectas ꝙ nuſq̃ſt.
ph. Quid ſi adeam fores: atq; occentem. p. ſi lubet neq; ueto: neq; iubeo
Quando ego te uideo immutatis moribus eſſe here atq; ingenio.
ph. Peſſuli heus peſſuli uos ſaluto lubens:
Vos amo: uos uolo: uos peto: atq; obſecro.
Gerite amanti mihi morem amœniſſimi
Scite cauſa mea lydi barbari.
Suſſilite obſecro: & mittite iſtanc foras:
Quæ mihi miſero amanti ebibit ſanguinem
Hoc uide ut dormiunt peſſuli peſſumi:
Nec mea gratia cõmouent ſe ocius:
Reſpicio nihil meam uos gratiam facere.
Sed tace tace. p. taceo hercle: quid eſt. p. ſentio ſonitum.
Tandem edepol mihi morigeri peſſuli fiunt.

Anus. planeſium uirgo. phedromus. palinurus.

Lacide egredere:& sonitū prohibe forꝝ:& crepitum cardinū.
Ne quod hic agimus:herus pcipiat fieri meꝫ planesium.
Māe suffundā aqulā.p.uidē ut anus tremula medicinā facit!
Eapse merū quum didicit bibere.foribus dat aquā quā bibant.
pla. Vbi tu es quime cōuadatus ueneriis uadimoniis.
Vbi tu es quime libello uenerio citasti.ecce me sisto ades contra
Sisto ego tibi me:& mihi contra itidem ut sistas suadeo:
ph. Adsum:nā si absim aut recusem:qn mihi male sit mel meum.
pl. Anime mi pcul amantem abesse haud consentaneum est.
ph. Palinure palinure.p.eloquere.qd est ꝙ palinurū uoces!
ph. Est lepida.p.nimis lepida.ph.sū deus.p.imo haud.
ph. Quid uidisti.aut quid uidebis magis diis equiparabile.
p. Male ualere te:ꝙ mihi ægre est.ph.male mihi morigerus.tace.
p. Ipsus se excruciat q homo ꝙ amat uidet:nec poterit dū licet.
ph. Recte obiurgat.sane haud quicqͣ magis quod cupiā tādiu.
pl. Tene me amplectare ergo.ph.hoc etiā qobrē cupiā uiuere.
Quia te prohibet herus:clā hero potior.pl. phibet:nec phibere quit
Nec prohibebit nisi mors meū animum ab te abalienauerit.
p. Enimuero nequeo durare qn ego heꝝ accusem meum.
Nam bonum est pauxillum amare sane:insane non bonum est.
Veꝝ totū insanū amare hoc est quod meus herus facit.
pl. Sibi sua habeant regna reges:sibi diuitias diuites.
Sibi honores:sibi uirtutes:sibi pugnas:sibi prœlia.
Dum mihi abstineāt inuidere:sibi quisquā habeāt ꝙ suū est.
p. Quid tu ueneri peruigilare te nouisti phedrome.
Nā hoc qdē edepol haud multo post luce lucebit.ph.tace.
p. Quid taceam.qn tu is dormitum.ph.dormio:ne occlamites:
p. Tu quidē uigilas.ph.at meo more dormio:hic somnus est mihi:
p. Heus tu mulier male mereri de imerente insitia est.
pl. Irascere si te edentē hic cibo abigat.p.ilicet
Pariter hos perire amādo uideo:uterqꝫ insaniunt.
Viden ut misere moliuntur:neque queūt cōplecti satis.
Etiam dispertimini.pl.nulli est homini ppetuū bonū.
Iam huic uoluptati hoc adinuētum est odiū.p.quid ais ppudiū.
Tun etiam cum nocturnis oculis ocium me uocas.
Ebriola persolæ nugæ.ph.tun meā uenerē uituperas.
Quod quidē mihi pollutus uirgis seruus sermonē serat.
At ne tum hercle cū cruciatu magno dixisti id tuo.
Hem tibi maledictis pistis dictis moderari ut queas.
p. Tuam fidē uenus:noctu uigila.ph.pgin etiā uerbero.

pl. Noli amabo uerberare lapidem: ne perdas manum.
p. Magnũ flagicium: ꝓbrũq; phedrome expergefacis:
Bene monstrantẽ pugnis cædis: hanc amas nugas meras.
Hoccine fieri ut in modestis hic te moderere moribus.
ph. Auro contra cedo modestum amatorem: a me auꝝ accipe
p. Cedo mihi contra oricalco cui ego sane seruiam.
pl. Bene uale ocule mi: nã sonitũ & crepitum claustrorũ audio
Edituum aperire fanũ quousq; quæso ad hunc modum
Inter nos amore utimur semper surreptitio?
ph. Minime: nam parasitum misi nudiusquartus cariam
Petere argentũ: is hodie hic aderit. pl. nimium consultas diu
ph. Ita me uenus amet ut ego te hoc triduum nunq̃ sinam.
In domo esse istac: qn ego te liberalem liberem.
pl. Facito ut memineris: tene etiam priusq̃ hinc abeo sauium
ph. Si quidẽ hercle mihi regnum detur: nunq̃ id potius persequar.
Quando ego te uidebo. Pl. hem istoc uerbo uindictam para
Si amas eme: ne rogites: facito ut precio peruincas tuo.
Bene uale. Ph. iam ne ego relinquor pulchre? palinure occidi:
p. Ego quidẽ qui & uapulãdo & somno pereo. ph. sequere me.

Capadox leno. & palinurus seruus.

Ca. Igrare certunst iam nunc e fano foras.
ACTVS SECVNDVS. Quando æsculapi ita sentio sententiam
Vt qui me nihili faciat nec saluon uelit.
Valetudo decrescit: adcrescit labor.
Nam iam quasi zona liene cinctus ambulo.
Geminos in uentre habere uideor filios.
Nihil metuo nisi ne medius disrumpar miser:
pa. Si recte facias phedrome auscultes mihi.
Atq; istam exturbes ex animo ægritudinem
Paues parasitus quia non redit caria
Adferre argentum credo: nam si non ferat:
Tormento non retineri potuit ferreo
Quin reciperet se huc esum ad præsepe suum.
Ca. Quis hic est qui loquitur? pa. quoiam uocem audio.
Ca. Est ne hic palinurus phedromi. pa. qui hic est homo.
Cum collatiuo uentre: atq; oculis herbeis?
De forma noui: de colore non queo
Nouisse: iamiam noui leno est capadox.
Congrediar. ca. salue palinure. p. o sceleꝝ caput.
Salue to. quid agis. ca. uiuo. p. nempe ut dignus es

Sed quid tibi est. Ca. lien necat. renes dolent.
Pulmones distrahuntur. cruciatur iecur.
Radices cordis pereunt cirræ omnes dolent.
pa. Tum te igitur morbus agitat epatarius.
ca. Facilest miserum irridere. pa. qn tu aliquot dies
Perdura: dum intestina exputrescunt tibi.
Nunc dum saltura sat bonast. si id feceris.
Venire poteris intestinis uiluis.
ca. Lien diruptus. pa. ambula id lieni optumunst.
ca. Aufer istec quæso: atq; hoc responde quod rogo
Potin coniecturam facere: si narrem tibi.
Hac nocte quod ego somniaui dormiens.
pa. Vah solus hic homost qui sciat diuinitus.
Quin coniectores a me consilium petũt.
Quod eis respondi: ea omnes stant sententia.

Coquus. Capadox. Palinurus. Phedromus.

co. Alinure quid stas quin depromũtur mihi:
Quæ opus sunt parasito: ut sit paratũ prandium
Quom ueniat. pa. manesis dũ huic coniicio somnũ.
Tute ipse si quid somniasti ad me refers.
ca. Fateor. Co. abi deprome. p. age tu interea huic somniũ
Narra: meliorẽ quã ego sum suppone tibi.
Nam quod scio omne ex hoc scio. ca. operã ut det. pa. dabit.
ca. Facit hic quod pauci ut sit magistro obsequens.
Da mihi igitur operam. co. tametsi non noui dabo.
ca. Hac nocte in somnis uisus sum uiderier.
Procul sedere longe a me æsculapium.
Neq; eum ad me adire: neq; me magnipendere.
pa. Vsust. co. item alios deos facturos scilicet.
Sane illi inter se congruũt concorditer.
Nihil est mirandũ melius si nihil sit tibi.
Nãque incubare te satius fuerat ioui
Qui tibi auxilio in iureiurando fuit:
ca. Si quidem incubare uelint qui periurauerũt:
Locus non præberi potis est in capitolio.
co. Hoc animũaduorte pacem ab æsculapio
Petas ne forte tibi euen iat magnũ malũ.
Quod inquiete tibi portẽtũst. ca. benefacis.
Ibo atq; orabo. co. quæ res male uortat tibi:
Pro di inmortales quẽ conspicio, qui illicest!

Est ne hic parasitus qui missus est in cariam?
Heus phædrome exi exi inquam ocius.
ph. Quic istic clamorem tollis? co. parasitum tuum
Vide occurrenté ellum usq in platea ultima.
Hinc auscultemus quid agat. ph. sane censeo.

Curgulio. phedromus. palinurus seruus:

d Ate uiam mihi noti atq ignoti: dũ ego hic officiũ meũ
Facio. fugite omnes: abite: & de uia secedite
Ne qué in cursu capite: aut cubito: aut pectore offẽdã: aut gẽu.
Ita nunc subito ꝓpere & celere obiectunst mihi negociũ.
Nec quisq̃ tam opulentus qui mihi obsistat in uia:
Nec strategus. nec tyrânus qsq̃: nec agoranomus
Nec demarcus: nec comarcus: nec cũ tãta gloria
Q uin cadat: quin capite sistat in uiã de semita.
Tum isti græci palliati capite operto q ambulãt:
Q ui incedunt suffarcinati cũ libris: cũ sportulis
Constant: cõferũt sermones inter se drapetæ.
Obstant: obsistunt: incedũt cũ suis sententiis
Quos semper uideas bibẽtes esse in hermopolio:
Vbi qd subripuere operto capitulo calidũ bibũt:
Tristes atq ebrioli incedunt eos ego si offendero:
Ex uno quoq eoꝝ eiiciam crepitũ polentarium.
Tum isti qui ludunt datatim serui scurraꝝ in uia.
Et datores & fartores omnis subdam subsolium.
Proinde domi contineant: uitent infortunia.
ph. Recte hic mõstrat si imperare possit: nam ita nunc mos uiget
Ita nunc seruitiunst profecto modus haberi non potest.
cur. Ecquis est q mihi cõmostret phedromum geniũ meũ?
Ita res subita est celeriter: mihi hoc homine cõuẽto est opus.
pa. Te ille quærit: ph. qd si adeamus. heus curgulio te uolo.
cur. Quis uocat: qs nominat me? ph. q te conuentũ cupit
cur. Haud magis cupis q̃ ego te cupio. ph. o mea oportunitas
Curgulio exoptate salue. cur. salue. ph. saluum gaudeo
Te aduenire. cedo tuam mihi dextrã: ubi sunt spes meæ?
Eloq̃re obsecro hercle. cur. eloq̃re te obsecro: ubi sunt meæ?
ph. Quid tibi est. cur. tenebræ oboriunt̃: genua media succidũt.
ph. Lasitudine hercle credo. cur. retine retine me obsecro.
ph. Viden ut expalluit. datin isti sellam: ubi assidat cito.
Et aqualẽ cum aqua? properatin ocius. cur. animo male est.
ph. Vin aquam? cur. si frusculenta est da obsecro: hercle obsorbeã.

ph. Ve capiti tuo.cur.obsecro hercle facite uentũ ut gaudeam.
ph. Maxime.cur.qd facitis quæso.pa.uentũ. cur.no'o eqdẽ mihi
Fieri uentulũ.ph.qd igitur uis.cur.esse ut uentũ gaudeam.
ph. Iuppiter te:diq; perdant cur.perii:prospicio parum.
Os amarꝝ habeo:dentes plenos.lippiunt fauces fame.ita cibi
Vacuitate uenio lassis lactibus.ph.iã edes aliquid.
cur. Nolo hercle aliquid:certũ q̃ aliquid mauolo.
ph. Immo si scias reliquiæ quæ sint.cur.scire nimis iubet
Vbi sient:nam illis conuentis sane opus est meis dentibus.
ph. Pernam:ab domem:suis glandiũ.cur.ain tu omnia hæc.
In carnario fortasse dicis.ph.immo in iancibus quæ tibi sunt
Parata postq̃ scimus uenturũ.cur.uide ne me.
ph. Ita me amabit quam ego amo ut haud mentior.
Sed quo te misi nihilo sum certior.cur.nihil attuli
ph. Perdidisti me.cur.inuenire possim si mihi operam datis:
Postq̃ tuo iussu ꝑfectus sum perueni in cariam.
Video tuũ sodalem.argenti rogo uti copiam faciat.
Scire uelles gratiam tuam noluit frustrarier.
Vt decet uelle hominem amicũ amico atq; opitularier.
Respondit mihi paucis uerbis.atq; adeo fideliter.
Quod tibi est:item sibi esse magnam argenti inopiam.
ph. Perdis me tuis dictis.cu.imo seruo & seruatũ uolo.
ph. Postq̃ mihi responsum est:abeo ab illo mœstus ad forꝝ
Me illo frustra aduenisse:forte aspicio militem.
Agredior hominem saluto aduenıens:salue inquit mihi:
prehendit dextram:seducit:rogat qd ueniam cariam:
Dico me illo aduenisse animi causa:ibi me interrogat.
Ecquẽ in epidauro lyconem trapezitam nouerim
Dico me nouisse qd lenonem cappadocem annuo
Visitasse.sed quid eum uis? quia de illo emi uirginem.
Triginta miis:uestem:auꝝ & ꝑ his decẽ coaccedũt minæ
Dedisti tu argentũ inquam.imo apud trapezitam sitũ est
Illũ quem dixi lyconem:atq; ei mandaui q anulo meo
Tabellas obsignatas obtulisset ut daret operam
Vt mulierem a lenone cũ auro:& ueste abduceret.
Postq̃ hoc mihi narrauit abeo ab illo.reuocat me illico.
Vocat me ad cœnam:religio fuit:denegare nolui.
Quid si adeamus:ac decũbamus inquit: consiliũ placet.
Neq; diem decet me memorari:neq; nocti nocerier.
Omnis res parata st.& nos quibus paratũ est asumus.

Postquã cœnati:atq; appoti:talos poscit sibi in manum.
Prouocat me in aleam ut ego ludam:pono palliũ.
Ille suũ anulũ opposuit:inuocat planesium.
ph. Meos ne amores.cur.tace parũp:iacit uoltorios q̃ttuor
Talos arripio:inuoco almam meam nutricẽ herculem.
Iacto basilicũ ꝓpino magnum poculũ ille ebibit.
Caput deponit:quũ dormiscit:ego ei subduco anulũ.
Deduco pedes de lecto clam ne miles sentiat
Rogant me serui quo eam:me dico ire quo saturi solent.
Ostium ubi conspexi:exinde me illico ꝓtinam dedi.
ph. Laudo.cur.laudato quando id quod cupis effecero.
Eamus nunc intro ut tabellas consignemus.ph.non moror.
cur. Atq; aliq̃d prius obtrudamus pernan:sumen:glandiũ.
Hec sunt uentri stabilimenta:panem & assa bubula.
Poculum grãde:aula magna:ut satis consilia suppetant.
Tu tabulas consignato:hic ministrabit.ego edam.
Dicã queadmodũ cõscribas:seq̃re me hac intro.ph.sequor.

Lico. Gurgulio. Leno

L. Eatus uideor subduxi ratiunculam.
b Quantũ æris mihi sit.quantunq; alieni siet.
Diues sum:si non reddo eis quibus debeo.
Si reddo illis quibus debeo plus alieni est.
Veꝝ hercle uero conuellere cogito.
Si magis me instabunt ad prætorem sufferam
Habent hunc morem plæriq; argentarii.
Vt alius alium poscant:reddant memini.
Pugnis rem soluant siquis poscat durius.
Qui homo mature quæsiuit pecuniam:
Nisi eam mature parsit:mature exurit
Cupio aliquem emere puerum qui usurarius
Nunc mihi quæratur:usus est etiam pecunia
cur. Nil tu me satuꝝ monueris:memini:& scio
Ego hoc effectum lepide tibi tradã:tace.
Edepol ne ego hic me intus expleui probe
Et equidem reliqui in uentre cellæ uni locum.
Vbi reliquiaꝝ reliquias reconderem.
Quis hic est qui operto capite æsculapium salutat?
Atat quẽ quærebã sequere me simulabo quasi non nouerim
Heus tu te uolo.L.une ocule salue.cur.queso derides ne me
L. De coclitum ꝓsapia te esse arbitror.nã hi sunt unoculi

cur: Catapulta hoc ictu m est mihi apud sityonem. L. nam quid
Id refert mea. an aula quassa cũ cinere effossus sciet.
cur: Susperstitiosus hic qdẽ est: uera prædicat: nã illæc catapultæ
Ad me crebro cõmeant. adolescens ob rempublicam
Hoc intus mihi quod insigne habeo quæso ne me incomities.
L. Licet ne inforare si incomitiare non licet. cur. non inforabis.
Me quidẽ non mihi placẽs tuũ ꝑfecto nec foꝝ: nec comitiũ
Sed hunc quæro cõmostrare si potes: inibis a me solidam
Et grãdẽ gratiã: lyconem quæro trapezitã. Ly. dic mihi
L. Quid eum nunc qris aut cuiatis. cur. eloquar ab thera
Põtigono platagidoro milite. L. noui edepol nomen.
Nã mihi istoc nomie dũ scribo expleui totas ceras qttuor
Sed quid lyconem quæris. cur. mandatust mihi
Vt has tabellas ad eũ ferã. L. quis tu homo es?
cur. Libertus illius: quẽ omnis sũmanũ uocant.
L. Sũmane salue. q sũmanus fac sciam.
cur. Quia uestimenta ubi ob dormiui ebrius
Sũmano ob eam rem me omnes sũmanũ uocant
L. Alibi te meliust quærere uel hospiciũ tibi.
Apud me ꝑfecto nihil est summano loci.
Sed istũ quẽ quæris ego sum. cur. quæso tu ne is es.
Lyco trapezita. Ly. ego sum. cur. multam me tibi
Salutem iussit therapontigonus dicere.
Et has tabellas dare me iussit. Ly. mihin. cur. ita.
Cape: signum nosce: nostin. ly. quid ni nouerim.
Clipeatus elephantum tibi machera dissicit.
cur. Quod istic scriptũ est id te orare iusserat
Profecto ut faceres suam si uelles gratiam:
Ly. Concede. inspiciam quid sit scriptum. cur. maxime.
Tuo arbitratu dum auferam abs te id quod peto.
Miles lyconi in epidauro hospiti
Suo therapontigonus platagidorus plurimam
Salutẽ dicit. meus hic est: animum uorat.
Te cur oro: & quæso qui has tabellas adferet
Tibi ut ei detur quam istic emi uirginem.
Quod te præsente istic egi: teq; interprete.
Et aurum & uestem: iam scis ut conueneris.
Argentum des lenoni: huic des uirginem.
Ly. Vbi ipsus. cur. non uẽit. cur. ego dicã tibi qa nudiusqrtus
Venimus in cariã ex idia: ibi nũc statuã uolt dare auream

Solidam faciũdam ex auro philippeo quæ fiet.
Septem pedalis factis monumentum suis
Ly. Quamobrem istuc. Cur. dicam. qa enim persas: paphlagonas
Synopas: arabes: caras: cretanos: syros: rhodiam: atq; lyciam
Perhediam: & perhelesiam: contauromachiam: & classiam.
Onomaminiam: lybiamq; oram omnem conterebrominiam.
Dimidiam partem nationum usq; omnium subegit solus
Intra uiginti dies. Ly. uah. cur. quid mirare?
Ly. Quia enim in cauea si forent conclusi itidem ut pulli
Gallinacei ita non potuere uno anno circumirier.
Credo hercle te esse ab illo: nam ita nugas blatis:
Immo etiam porro si uis dicam. Ly. nihil moror.
cur. Sequere hac redabsoluam qua aduenisti gratia.
Atq; eccum uideo. leno salue. Le. di te ament.
Quid hoc quod ad te uenio? Le. dicas quid uelis.
Ly. Argentũ accipias cum illo mittas uirginem.
Ly. Quid quod iratus sum? Ly. quid id refert tua?
Le. Dum argentum accipias. le. qui monet quasi adiuuat.
Sequimini. cur. leno caue in te sit morari mihi.

Miles.

Depol nugatorem lepidũ: lepide hũc nactus est phedromus
e Halophantã an sycophantã hũc magis hoc esse dicã nescio
Ornamenta quæ locaui: metuo haud possin recipere
Quanq̃ cum istoc mihi negocii nihil est. ipsi phedromo
Credidi: tamẽ asseruabo: sed hinc dum egreditur foras.
Cõmostrabo qui in quenq; hominem inueniatis loco:
Ne nimio opere sumat operam: siquem conuentum uelit:
Vel uitiosum: uel sine uitio: uel probum: uel improbum
Qui periurum conuenire uult hominem: mitto in comitiũ
Qui mendacem & gloriosum: apud cluacinæ sacrum.
Dictis damnosos maritos sub basilica quærito.
Ibidem erunt scorta exoleta quiq; stipulari solent.
Symbolorũ collatores apud forum piscarium.
In foro infimo boni homines: atq; dites ambulant.
In medio propter canalem ibi ostentatores meri
Confidentes garruliq; & maleuoli supra lacum.
Qui alteri de nihilo audacter dicunt contumeliam.
Et qui ipsi sat habent: quod ipsis possit uere dicier.
Sub ueteribus ibi sunt q dant: quiq; accipiunt fœnore:
Pone ædem castoris: ibi sunt subito quibus credas male.

In tusco uico ibi sunt homines: qui ipsi sese uenditant.
In uelabro: uel pistorem: uel lanium: uel haruspicem.
Vel qui ipsi uortant: uel qui alii subuersentur præbeant.
Ditis damnosos maritos apud leucadiam oppiam
Sed iterim fores crepuere: linguæ moderandũ est mihi.
Curgulio. lyco. capadox.
cur. Tu præ uirgo: non queo quod pone me est seruare:
Et auꝶ: & uestem: oẽm suam aiebat. qcqd hæc haberet
Nemo it inficias. cur. attamen meliusculum est monere
Memento promisisse te: si qsq̃ hanc liberali
Causam manu adsereret: mihi omne argentum redditũ iri
Mines triginta. ca. meminero: de istoc quietus esto.
Et nunc idem dico. ly. & commeminisse ego hæc uolam te.
ca: Memini & mãcipio tibi dabo. cur. egon ab lenone qcq̃
Mancipio occipiam. quibus sui nihil est nisi una lingua
Qui abiurant si quid creditum est: alienos mancupatis.
Alienos manumittitis: alienisq; imperatis:
Nec uobis auctor ullust: nec uosmet estis ulli.
Item genus est lenonũ inter homines meo quidem animo:
Muscæ: culices: pedesq;: pulicesq;
Odio & malo & molestiæ: bono usui estis nulli
Nec uobiscũ quisq̃ in foro frugi cõsistere audet.
Qui constitit culpatur eum: conspuitur: uituperatur
Eum rem fidemq; perdere tametsi nihil fecit aiunt.
Ly: Edepol lenones meo animo nouisti lusce lepide:
ca. Eodem hercle uos pono: & paro. parissimi estis ibus
Hi saltem in occultis locis prostant uos in foro ipso.
Vos fœnore: hi male suadendo: & lustris lacerant homines
Rogitationis plurimas propter uos populus sciuit.
Quas uos rogatas rumpitis: aliquam reperitis rimam.
Quasi aquam feruentem frigidam esse: ita uos putatis leges.
Ly: Tacuisse mallem. cur. aut male meditantem. male dicax es.
Ly: Indignis si male dicit: maledictum id esse dico.
Veꝶ si dignis dicitur benedictũ st meo qdem animo
cur. Ego mancipem te nihil moror: nec lenonem alium quemq̃
Lyco: nũquid uis? l. bene uale. cur. uale. ca. heus tu tibi ego dico.
cur. Eloquere qd uis. ca. quæso ut hanc cures bene sit isti.
cur. Bene ego istam eduxi meæ domi & pudice. cur. si huius miseret.
Ecqd das q; bene sit? ca. malum. cu. tibi opus est hoc quo te procures.
Quid stulta ploras? ne time: bene hercle uendidi ego te

Fac sis bonæ frugi siés:sequere istum bella belle.
Ly. Sumane nunqd nunc iam me uis?cur.uale.
Nam & operam & pecuniam benigne præbuisti.
Ly. Salutem multam dicito patrono.cur.nunciabo.
Nũ quid uis leno.ca.istas minas decem q me procurem
Dum melius sit mihi des.cur.dabunt cras peti iubeto.
Ca. Quando bene gessi rem uolo hic in fano supplicare.
Nam illam minis olim decem puellam paruolam emi.
Sed eũ q mihi uendidit illam nũquam post illa uidi.
Periisse credo.qd id mea refert?ego argentum habeo.
Quoi homini dei sunt propitii:lucrũ ei profecto obiiciũt:
Nũc rei diuinæ operam dabo certũ sit bene me curare.
Miles.Terapontigonus.Lyco trapezita.
mi. On ego nũc mediocri incedo iratus iracũdia.
Sed eapse illa qua excidionem facere condidici oppidis.
Nũc nisi tu mihi propere properas dare iam triginta mias
Quas ego apud te deposui:uitam propera ponere.
Non edepol nũc ego te mediocri macto infortunio.
Ly. Sed eapse illa qua mactare soleo:quoi nihil debeo
Ne te mihi facias ferocem haud supplicare censeas.
m. Nec tu me quidem unq̃ subiges redditũ ut reddam tibi.
L. Nec daturus sum.M.idem ego istuc quom credebam credidi.
Te nihil esse redditurꝫ.tra.quur.nũc a me igitur petis.
Scire uolo quoi reddidisti.t.lusco liberto tuo
m. Is summanum se uocari dixit:ei reddidi.
Qui has tabellas obsignatas attulit.M.q̃s tu mihi tabellas
Quos tu mihi luscos libertos.quos suumanos somnias?
Nec mihi qdem libertus est ullus.T.facis sapientius:
Quam pars lenonũ libertos qui habent:& eos deserunt
Quid fecisti?Ly.quod mandasti feci tui honoris gratia.
mi. Tuũ q signum ad me attulisset nuntiũ ne spernerem
Stultior stulto fuisti qui iis tabellis crederes.
mi. Quis respublica & priuata geritur:nonne iis crederem.
T. Ego habeo tibi res solutas recte bellator uale.
Q uid ualeam.Tr.at tu ægrota si uiues per me qdem ætatem.
mi. Quid ego nunc faciam.qd refert me fecisse regibus
m. Vt mihi obedirent:si hic me hodie umbraticus deriserit.
Capadox leno.Miles.
Quoi homini dii sunt propitii.ei non esse iratos puto.
Postq̃ rem diuinam feci:uenit in mentem mihi.

Ne trapezita exulatũ abierit argentũ ut petat
Vt ego potius comedam:q̃ ille:iussseram saluere te
Therapontigone salue:saluus quom aduenis
In epidaurũ.hic hodie apud me nunq̃ delinges salem.
m̃. Bene uocas:uerũ uocata res est:ut male sit tibi.
Sed qd agit meũ mercimoniũ apud te.C.nihil apud me qdem
Ne facias testis:neq; eqdem debeo quicq̃.m.quidem est.
C. Quod fui iratus feci.m.redin an non uirginem.
Prius q̃ te huic meæ macheræ obitio mastigia.
C. Vapulare ego te uehementur iubebo:ne me territes.
Illa abducta est.tu auferere hinc a me si perges mihi
Male eloqui profecto:cui ego nisi malum nihil debeo
m. Mihin malũ minitare.c.atq; edepol non minitabor:sed dabo mihi
Si perges molestus esse.m.leno minatur mihi.
Meæq; pugnæ prœliares plurimæ obtritæ iacent.
At ita me machera:& clipeus bene iuuent pugnantem
In acie:nisi mihi uirgo redditur
Iam ego te faciam ut hic formicæ frustillatim differant:
C. At ita me uolsellæ:pecten:speculũ:calamistũ meum
Bene me amassint:meaq; exitia liteũque extersũ.
Vt ego tua magnifica uerba:neq; istas tuas magnas mias
Nõ pluris facio q̃ ancillam meam:quæ latrinam lauat.
Ego illam reddidi qui argentũ a te attulit.m.qs is est homo.
C. Tuũ libertũ esse aiebat sese sũmanum.m.meum.
Atat curgulio hercle uerba mihi dedit quũ cogito:
Is mihi annulũ subripuit.c.perdidistin tu anulũ.
Miles pulchre centuriatus est expuncto in manipulo.
m. Vbi nunc curculionem inueniam.C.in tritico facillume.
Vel quingentos curculiones pro uno faxo reperias.
Ego abeo:uale:atq; salue.m.male uale.uale.male sit tibi.
Quid ego faciam:maneam.an abeam:siccine mihi esse os oblitum.
Cupio dare mercedem qui illunc ubi sit commostret mihi.

Parasitus.

Ntiquom poetam audiui scripsisse in tragœdia.
a Mulieres duas peiores esse:quam una:res ita est.
Verũ mulierem peiorem:q̃ hæc amica est phedromi
Non uidi.neque audiui:neq; pol dici nec fingi potest
Peior q̃ hæc est:quæ ubi me hũc habere conspicata est anulũ:
Rogat unde habeam:quid id tu quæris:qa mihi quæsitost opus
Nego me dicere:ut eũ eriperet:manũ arripuit mordicus.

Vix foras me arripui: atq; effugi apage istanc caniculã.

Planusiũ uirgo. phedromus adolescens. Curgulio. Mi.

pl. Hedrome propera. ph. qd properem. pl. parasitũ ne amiseris.
Magna res est. ph. nulla ẽ mihi: nã quã habui absũpsi celeriter
pl. Teneo. ph. qd negocii. pl. rogita istuc unde habeat anulum
cur. Pater istũ meus gestauit. pl. at mea matertera
Mater ei utendum dederat. Cur. pater tuus rursum tibi:
pl. Nugas garris. Cur. soleo. nam propter eas uiuo facilius
Quid nũc. pl. obsecro parentesne meos mihi prohibeas.
cur. Quid ego. sub gemmom abstrusos habeo tuam matrem & patrem.
pl. Libera ego sum nata. cur. & alii multi qui nũc seruiũt.
pl. Enimuero irascor. cur. dixi equidem tibi unde ad me hic perueniet
Quotiens dicendũ est. elusi militem inquam in alea:
mi. Saluos sum: eccõ quærebam qd agis bone uir. ph. audio.
Si uis tribus bolis uel in clamydem. m. qn tu is in malam crucem
Cũ bolis: cum bullis: redde etiam argentũ aut uirginem.
ph. Quod argentũ: quas tu mihi trichas narras? quã tu uirginem
Me reposcis. m. quam ab lenone abduxisti hodie scelus uiri.
ph. Nullam abduxi. m. certe eccistam uideo. ph. uirgo hæc libera est
m. Mean ancilla libera ut sit: q̃ ego nunq̃ emisi manu.
ph. Quis tibi hanc dedit mancipio: aut unde emisti? fac sciam.
m. Ego quidem pro istac rem solui ab trapezita meo.
Quam ego pecuniam quadruplicem abs te & lenone auferam.
ph. Qui scies mercari furtiuas atq; ingenuas uirgines
Ambula in ius. m. non ego. ph. licet antestari. m. non licet.
ph. Iuppiter te male perdat: intestatus uiuito.
m. At ego quẽ licet te accede huc. cur. seruũ antestati. m. uide
cur. Hem ut scias me liberum esse. m. ergo ambula in ius hem tibi
cur. O ciues ciues. m. qd clamas. ph. qd istum tibi tactio est.
m. Quia mihi libitũ est. ph. accede huc tu: ego illum tibi dedam. tace.
cur. Phædrome obsecro serua me. ph. tanq̃ metgenium
Miles quæso ut mihi dicas unde illum habeas annulum.
Quem parasitus hic te elusit. pl. per tua genua te obsecro.
Vt nos facias certiores. m. qd istuc ad uos attinet.
Quæratis chlamydem & macheram hanc unde ad me peruenerit.
cur. Vt fastidit gloriosus. m. mitte istũ: ego dicam omnia
cur. Nihil est quod ille dicit. ph. fac me certiorem obsecro
m. Ego dicam: surge: hanc rem agite: atq; animũ aduortite.
Pater meus habuit periplanes planesium.
Is priusq̃ moritur mihi dedit tanquã suo.

Vt æquum fuerat filio. pl.proh iuppiter:
m. Et iste me heredem fecit.pl.pietas mea serua me quando ego te
Seruaui sedulo.frater mi salue.m.q credam ego istuc cedo
Si uera memoras:quæ fuit mater tua.pl.eleobula
m. Nutrix quæ fuit.pl.archestrata:ea me spectatū tulerat.
Per dionysia postquā illo uentū est iam ut me collocauerat
Exoritur uentus:turbo:spectacula ibi ruunt:ego pertimesco.
Tum ibi me nescio quis arripit timidam atq; pauidam:
Nec uiuam:nec mortuā:nec quo me pacto abstulerit possum dicere
m. Meministi hanc turbā fieri.sed tu dic mihi ubi is est homo
Qui te subripuit.pl.nescio:ueꝝ hunc seruaui semper mecū una
Anulum.cū hoc olim perii.m.cedo ut inspiciam.
ph. Sanan es quæ isti committas.pl.sine modo.m.proh iuppiter.
Hic est quem ego tibi misi natali die:tam facile noui:q̄ me.
Salue mea soror.pl.frater mi salue.
Deos uolo bene uortere istam rem nobis.
cur. Et ego nobis omnibus tu ut hodie aduenien s
Cœnam des sororiā:hic nuptialē cras dabit.ph.pmittimus
m. Tace tu.cur.nō taceo quando res uortit bene:tu istanc desponde huic
Miles:ego dotem dabo.ph.quid dotis.cur.egone.ut semper
Dum uiuat me alat.m.ueꝝ hercle dico me iubēte feceris
Et leno hic debet nobis triginta minas.ph.quamobrem istuc.
m. Quia ille repromisit mihi si quisquā hanc liberali asseruisset manu:
Sine controuersia omne argentū redderet.ph.nūc eamus ad lenonē:
m. Laudo.ph.hic prius uolo meam rem agere.m.qd id est.
ph. Vt mihi hanc despondeas.cur.qd cessas miles hāc huic uxorem dare.
m. Si hæc uolt.ph.mi frater cupio.m.fiat.cur.bene facis.
ph. Spondes ne miles mihi hanc uxorem.m.spondeo.
cur. Et ego hoc idem unum spondeo.m.lepide facis.
Sed eccum lenonem incedit thesaurum meum.

Leno capadox.miles.phædromus.planusium:

C. Rgentariis male credi qui aiunt nugas predicant.
Nā & bene:& male credi dico.id adeo hodie ego exptus sum.
Nam male credit qui nūquam reddūt:sed prorsus perit.
Velut decem minas dū soluit omnis mensis transiit.
Postq̄ nihil fit clamore hominem posco:ille in ius me uocat
Pessume metui:ne minis hodie apud prætorem solueret.
Veꝝ amici compulerunt.reddit argentum domo.
Nūc domum properare certunst.m.heus tu leno te uolo.
ph. Et ego te uolo.c.at ego uos uolo ambos.M.stasis ilico.

Atq; argentum ꝑpere ꝑpera uomere.c.quid mecũ est tibi.
Aut tecũ.aut.M.quia ego ex te hodie faciã pilũ catapultariũ
Atq; ita te neruo torquebo itidem ut catapultæ.solent.
Delicatũ te hodie faciam cũ catello ut accubes
Ferreo:ego dico.ca.ego uos ambo in robusto carcere
Vt pereatis.M.collũ obstringe abduce istũ in malã crucem.
ph. Quicquid est ipse ibit potius.c.proh deũ atq; hominũ fidem.
Hoccine pacto indẽnatũ atq; itestatũ me arripi?
Obsecro planesium & te phædrome auxilium ut feras.
pl. Frater obsecro te noli hũc cõdennatum pedere.
Bene & pudice me domi habuit.m.haud uolũtate id sua.
Aesculapio huic habeto quod pudica es gratiã.nã si uoluisset
Iam pridẽ quoq; posset mittere.ph.animũaduorte si possũ hoc
Inter uos snia cõponerꝫ:mitte istuc:accede huc dicã meã sniam
Si qdem uultis quod decrero facere.ca.tibi permittimus.
Dũ quidẽ hercle ita iudices nequisquã a me argentum auferat:
m. Quid ne promisisti.ca.qui promisi:lingua eadẽ nunc nego
Dicendi:non rem perdendi hæc gratia nata ẽ mihi.m.nihil agit
Collum obstringe homini.pl.iamiam faciam ut iusseris.
m. Quando uir bonus es responde quod rogo.ca. roga quod lubet
m. Promisistin si liberali quisq̃ hanc assereret manu.
Te omne argentum redditurꝫ.ca.non cõmemini dicere.
m. Quid.negas.ca.nego hercle uero.quo præsente quo. in loco.
m. Meipso præsente:& lycone trapezita ca.non taces.
m. Non taceo.ca.nõ ego te floccifacio:ne me territes.M.meipso præsẽte
Et lycone factũ est.ph.satis credo tibi.nũc adeo ut tu
Scire possis leno meam sententiam:libera hæc est.
Hic huius frater est:hæc autem illus soror:hæc mihi nubet.
Tu huic argẽtum redde hoc iudiciũ meum est.
m. Tu autem in neruo iam iacebis:nisi mihi argentũ redditur.
ca. Hercle istam rem iudicasti perfidiose phædrome:& tibi oberit:
Et te miles di deæq; perdiũt:tu me sequere.m.quo sequar te.
ca. Ad trapezitã meũ ad prætorẽ nã inde rẽ resoluo oĩbus quibus debeo.
m. Ego te in neruo haud ad prætorẽ hinc rapiam ni argẽtũ refers.
ca. Ego te uehementer perire cupio ne tu me nescias.
m. Ita ne uero.ca.ita hercle uero.m.noui ego hos pugnos meos
ca. Quid tu.m. quid tu rogitas.hisce ego si tu me irritaueris
Placidum te hodie reddã.ca.age ergo recipe actutũ.pl.licet:
Tu miles apud me cœnabis.hodie fiet nuptiæ.m.q̃ res bene
Vortat mihi & uobis spectatores plaudite plaudite.

Plauti poetæ Clariſſimi.caſſina

Aluere iubeo ſpectatores optūos fidē qui facitis maxumi
Et uos fides ſi uerum dixi ſignum clar date mihi
Vt uos mihi æquos iam inde a principio ſciam
Qui utuntur uino uetere ſapientis puto.
Et qui libenter ueteres ſpectant fabulas
Antiqua opera & uerba quum uobis placent
Aequum eſt placere ante ueteres fabulas.
Nam nunc noue quæ prodeunt comœdiæ
Multo ſunt nequiores q̄ nummi noui.
Nos poſtq̄ populi rumorem intelleximus.
Studioſe expetere uos plautinas fabulas.
Antiquā eius edimus comœdiā quā uos pbaſtis q eſtis in ſenioribus
Nam iuniorum qui ſunt non norunt ſcio.uerum ut cognoſcant
Dabimus operam ſædulo. hæc quū prima tum acta ē uicit omnis
Fabulas:eā tempeſtate flos poetarum fuit.
Qui nunc abierunt hinc in communem locum
Sed tamen abſentes proſunt præſentibus.
Vos omnes opere magno operatos eſſe uolo.
Benigne ut operam detis ad noſtrum gregem.
Ducite ex animo curam atq; alienum æs.
Ne quis formidet flagitatorem ſuum:
Ludi ſunt:ludus datus eſt argentariis.
Tranquillum eſt:alcedonia ſunt circa forum.
Ratione utuntur.ludis neminem poſcunt.
Secundum ludos reddunt autem nemini.
Aures uotiuæ ſi ſunt animum aduortite.
Comœdiæ nomen dare uobis uolo.
Clerumenæ uocatur hæc comœdia græce:
Latine ſortientes.diphilus hanc græce
Scripſit:poſt id rurſum denuo
Latine plautus cum latranti nomine:
Senex hic maritus habitat.ei eſt filius:
Is una cum patre in illiſce habitat ædibus
Eſt ei quidam ſeruus qui in morbo cubat.
Immo hercle uero in lecto ne quid mentiar
Is ſeruus:ſed ab hinc annos factum eſt ſexdecim
Quum conſpicatus eſt primo crepuſculo
Puellam exponi:adit extemplo ad mulierem:
Quæ illam exponebat:orat ut eam det ſibi

Exorat:aufert:detulit recta domum.
Dat heræ suæ:orat ut eam curet:educet:
Hera facit:educauit magna industria.
Quam si esset ex se nata:non multo secus.
Postq̃ adoleuit ad eam ætatem ut uiris
Placere posset:at eam puellam hic senex
Amat efflictim:& item contra filius.
Nunc sibi uterq; contra legiones parat.
Pater filiusq; clam alter alterumq;
Pater allegauit uillicum qui posceret
Sibi istam uxorem:is sperat si ei sit data
Sibi fore paratas clam uxore excubias foris
Filius autem armigerum allegauit suum
Qui sibi eam uxorem poscat:scit si id impetret
Futurum quod amat intra præsepis suas.
Senis uxor sensit uirum amori operam dare.
Propterea una consentit cum filio.
Ille autem postq̃ sensit filium suum
Eandem illam amare:& esse impedimento sibi.
Hinc adolescentem peregre ablegauit pater.
Sciens eius mater ei dat operam absenti tamen:
Is ne expectetis hodie in hac comœdia
In urbem non rediuit:plautus noluit
Pontem interrupit:qui erat in itinere.
Sunt hic quos credo nunc inter se dicere.
Hercle quid istuc est?seruiles nuptiæ?
Seruin uxorem ducent?aut poscent sibi?
Nouum attulerunt quod fit nusquam gentium
At ego aio hoc fieri in græcia & carthagini.
Et hic in nostra terra in apulia
Maioreq; opera ibi seruiles nuptiæ q̃ liberalis etiam curari solent
Id ni fit mecũ pugnos siquis uolt dato in urnam mulsi.
Penus dũ iudex siet græcus adeo uel mea causa apulus.
Qui nunc nihil agitis sentio nemo sitit.
Reuortar ad illam puellam expositiciam.
Quam serui summa ui sibi uxorem expetunt.
Ea inuenietur & pudica & libera ingenua atheniensis:
Neq; quiq̃ stupri faciet profecto in hac quidem comœdia.
Mox hercle uero post transacta fabula argentum si quis
Dederit ut ego suspicor ultro ibit nuptum

Non manebit aufpices.
Tantum eft.ualete.bene rem gerite.& uincite
Virtute uera quod feciftis antehac.

Argumentum in caffina.

c Onferuam uxorem duo conferui expetunt.
Alium fenex allegat:alium filius.
Sors fenem adiuuat:uerum decipitur dolis:
Ita ei fubiicitur pro puella:feruulus
Nequam:qui dominum mulgat atq; uillicum
Adolefcens ducit ciuem caffinam cognitam

Chalinus.Olympio.

cha. n On mihi licere meam rē me folum ut uolo loqui atq; cogitare
Sine te arbitro?quid tu malum me fequere?
Oly. Decretum eft mihi quafi umbra quoquo ibis tute perfequi.
Quin edepol etiam fi in crucem uis pergere fequi decretum eft:
De hinc coniicito cæterū poffis ne nec ne:clam me futelis tuis
Præripere caffinam uxorem proinde ut poftulas.
cha. Quid tibi negocii mecum eft.Ol.quid ais impudens.
cha. Qui in urbe reftas uillice hic non magni precii?Ol.libet.
cha. Quin ruri es in præfectura tua?quin potius quod legatū eft tibi
Negocium id curas:atq; urbanis rebus te abftines?
Huc uenifti fponfam præreptum meam.abi rus.abi
Dierectus tuam in prouinciam.Ol.chaline non fum
Oblitus officium meū:præfeci ruri recte q curet:tamen
Ol. Ego huc quod ueni in urbem impetrauero:uxorem ut iftanc
Ducam:quam tu deperis bellam:& tenellam cafinam:conferuā tuam:
cha. Quando ego eam mecum rus uxorem abduxero rure incubabo
Ol. Vfq; in præfectura mea.Cha.tu illam ducas?hercle me
Sufpendio quam tu eius potior fias fatius eft mortuum:
O. Mea præda eft illa:proin tute in laqueū ne duas.
Ex fterquilinio effoffe tua illec præda eft.
Scies hoc ita effe.Cha.uæ tibi.o.quot te modis fi uiuo
Habebo in nupiis mife℞ meis.ch.quid tu mihi facies.
Ego ne quid faciā tibi:primū omniū huic lucebis nouæ nuptæ facem
Poftilla ut femper improbus nihilq; fis:poft id loco℞
Quando ad uillam ueneris dabitur tibi amphora una:& una femita.
Fons unus:unū ænum & octo dolia:quæ nifi erunt femper plena
Ego te implebo flagris.ita te aggerūda curuū aqua faciam.
Probe ut poftilena poffit ex te fieri:poft autem nifi ruri tu
Aceruo mederis:aut quafi lumbricus terram:q; te poftules

Gustare: quicq̃ nunq̃ edepol: ieiunum esse
Aeq; atq; ego te ruri reddibo: post id quũ lassus fueris
Et famelicus noctu ut condigne recubes curabitur.
cha. Quid facies. Ol. concludere in fenestra firmiter.
Vnde auscultare possis quum ego illam osculer: quũ mihi illa dicet
Mi animule: mi olympio mea uita: mea mellilla mea festiuitas.
Sine tuos ocellos deosculer uoluptas mea. sine amabo te amari
Meus festus dies: meus pullus passer: mea columba: mi lepus.
Quũ mihi hæc dicentur: tum tu furcifer quasi mus in medio
Pariete uersabere. Cha. nunc ne tu me tibi respondere postules.
Abeo intro: tedet sermonis tui. O. te sequor hic quidem pol.
Certo nihil ages sine me arbitro.

Cleostrata. pardalisca ancilla.

cl. Bsignate cellas: referte annulum ad me.
a Ego huc transeo in proximum
Ad meam uicinã. uir siqd uolet me facite hic me accersatis.
pa. Prandiũ iusserat senex sibi parari. Cl. sta: tace. atq; abi.
Neq; paro: neq; hodie quoquet̃ quando is mihi & filio aduorsat̃ suo
Animi: amorisq; causa sui flagitiũ illud hominis: ego illum fame.
Ego illum siti: maledictis: malefactis: amatorem ulciscar:
Ego illum probe incommodis dictis angã: faciã uti proinde ẽ dignus.
Vitã colat acherũtis pabulũ: flagitii persequẽtem: stabulũ nequitiæ
Nũc hinc meas fortunas eo questũ ad uicinas: sed foris concrepuit.
Atq; eia ipsa eccam egredit̃ foras: non pol hoc per tempus iter incœpi

Mirena coniũx. Cleostrata.

Mi. Equimini comites in proximũ me huc.
Heus uos: ecquis hæc quæ loquar audit.
Ego hic ero: uir: si aut qspiam quæret: nam ubi domi sola sum
Sopor manu scalpit: iussi in colũ ferri mihi. cl. mirina salue.
Mi. Salue me castor. cl. sed quid tu es tristis amabo.
Mi. Ita solent oẽs q̃ sũt male nuptæ: domi & foris ægre qd sit satis semp ẽ
Nam ego ibam ad te. cl. edepol. ego istuc ad te: sed qd est qd tuo
Nũc animo ægre est. nam quod tibi ægre idem mihi est diuidue.
Mi. Credo ecastor: nam uicinam neminem amo merito magis quam te.
Nec quã plura sunt mihi quæ ego uelim. cl. amo te: atq;
Istuc expeto scire quid est. Mi. uir me habet pessimis despicatã modis
Nec mihi ius meũ obtinendi optio est. cl. hoc qd ẽ. dic idem hoc:
Obsecro: nam pol haud satis meo corde accepi querellas tuas
Mi. Vir me habet pessumis despicatam modis
cl. Mira sũt uera si pdicas. nã uiri ius suũ ad mulieres obtinere haud q̃unt

mi. Quin mihi ancillulã ingratis poſtulat quæ mea eſt quæ meo
Educata ſumptu ſiet uillico ſuo ſe dare:ſed ipſus eam amat.
cl. Obſecro tace:nã nũc hic licet dicere nos ſumus.mi.ita eſt
cl. Vnde ea tibi eſt.nam peculi ꝓbam nihil habere addecet
Clam uiro:& quæ habet partũ ei haud cõmodi eſt
Quin uero aut ſubtrahat:aut ſtupro inuenerit.
Hoc uiri cenſeo eſſe omne quicquid tuum eſt
mi. Tu quidẽ aduerſum tuam amicam omnia loqueris
cl. Tace ſis ſtulta:& mihi auſculta: noli ſis tu illi aduorſari.
Sine amet:ſine qđ libet:id faciat:q̃do tibi nil domi dereliquiũ
mi. Satin ſana es?nã tu qdẽ aduorſus tuã iſtã rẽ loqre.cl.inſipiens
Semper tu huic uerbo uitato ab tuo uiro.mi.cui uerbo?
mi. I foras.mi.mulier es.tace.cl.quidẽ.hem quis eſt quẽ uides.
mi. Vir eccum it intro:abi.adpropa age amabo ipettas:abeo.
cl. Mox magis quũ ociũ mihi & tibi erit:igitur tecũ loquar
Nunc uale.Mi. Valeas.

Senex:Stalino: Cleoſtrata mulier.

ſen. o Mnibus rebus ego amorẽ credo & nitoribus nitidis ãteuenire.
Nec potis qcq̃ cõmemorari ꝙ plus ſalis pluſq; leporis hodie
Habeat:coquos equidẽ nimis demiror:q utunt cõdimẽtis
Eos eo condimento uno nõ utier:omnibus quod preſtat:
Nam ubi amor condimentũ inerit cuiuis placiturũ credo.
Neq; ſalſũ neq; ſuaue eſſe poteſt quicq̃.ubi amor nõ admiſetur
Fel quod amarꝫ eſt:id mel faciet:hominẽ ex triſti lepidũ & lenẽ:
Hanc ego de me cõiecturam domi facio:magiſq̃ ex auditis.
Qui poſtq̃ amo caſinã magis initio mũdiciis mũdiciãti deo.
Myropolas omnes ſolicito ubicũq; eſt lepidũ unguẽtũ ungor
Vt illi placeã.& placeo(ut uideor)ſed uxor me excruciat qa uiuit.
Triſtem aſtare aſpicio blande hæc mihi mala res appellanda eſt.
Vxor meaq; amenitas qd tu agis?Cl.abi:atq; abſtine manum
ſta. Eia mea iuno non decet te eſſe tam triſtem tuo ioui.
Quo nunc abis.cl.mitte me.Se.mane.cl.nõ maneo.Se.at pol
Ego te ſequar.cl.obſecro ſanus es.Se.ſanus q̃ te deamo.cl.nolo
Ames.Se.nõ põt impetrare.cl.enecas.Se.uera dicas uelim.
cl. Credo ego iſtuc tibi.Se.reſpice o mi lepos.cl.nẽpe ita ut tu mihi es
Vnde hic amabo unguẽta olent.Se.o perii
Manifeſto miſer teneor.ceſſo caput pallio detergere?
Vt te bonus mercurius pdat myropola quia hæc mihi dediſti.
cl. Eho o tu nihil cana culex uix teneor qn quæ decẽt te dicam.
Senecta ætate unguentis perlitus ignaue incedis.

Se. Pol amico dedi cuidam operam dum emit
Vnguenta.cl.ut cito cōmētatus est.
Ecquid te pudet.Se.oia quæ tu uis cl.ubi in lustra iacuisti?
Se. Ego ne in lustra.cl.scio plusq̄ tu me arbitrare.Se.quid id est?
Quod tu scis.cl.te sene omniū senē neminē esse ignauiorē
Vnde is nihil? ubi fuisti.ubi lustratus ubi bibisti
Adest mecastor uide paliolū ut rugat.se.denet me & te infelicē
Si ego in os meum uini guttā indidi.cl.imo age ut libet.
Bibe aes.disperde rē.se.ohe iā satis uxor est cōprime te nimiū tinnis.
Relinq̄ aliquātū orationis cras ꝙ mecū litiges
Sed quid ais.iā domuisti animū potius:ut qd uir uelit
Fieri id facias potius q̄ aduersere cōtra.cl.qua de re.
Se. Rogas?super ancilla cassinæ ut detur nuptū nostro uillico
Seruo frugi:atq̄ ubi illi bene sit:ligno:aqua calida:cibo.
Vestimentis:ubiq̄ educet pueros quos pariat
Potius q̄ illi seruo neq̄ des armigero nihili atq̄ improbo.
Cui homini hodie peculi nummus nō est plūbeus.
Cl. Mirū ecastor te senecta ætate officium tuum
Non meminisse.se.quid iā.cl.qa si facias recte & cōmode
Curare me sinas ancillas quæ mea est curatio.se.q malū homini
Scutigerulo dare iubet.cl.quia enim filio nos oportet
Opitulari unico.se.at q̄q̄ unicus est nihilo magis
Vnicus est ille mihi filius:q̄ ego illi pater:illum mihi æquius est
Quam me illi quæ uolo concedere.cl.tu ecastor tibi homo
Malā rē q̄ris:subolet sentio.se.egon.cl.tu nā qd friguttis.
Quid istuc tam cupide cupis.se.ut enim frugi seruo detur
Potius q̄ seruo improbo.cl.quid si ego impetro:atq̄ exoro:
A uilico causa mea ut eam illi pmittat.se.qd si ego autē
Ab armigero īpetro eā illi pmittat:atq̄ hoc credo īpetrassere.
Cl. Conuenit:uis tuis chalinum huc euocē uerbis foras?
Tu eum orato:ego autē orabo uillicū.se.sane uolo.cl.iam hic
Erit:nunc experiemur nostrū uter sit blandior.
Se. Hercules:diq̄ istam perdant:quod nunc liceat dicere:
Ego discrutior miser amore:illa autē quasi ob industriā
Mihi aduorsatur.subolet hoc iā uxori:quod ego machinor:
Propter eam rem magis armigero dat operam de industria:

Stalino sen.Chalinus Seruus.

se. Vi illū dii omnes pdāt deæq̄:Cha.te uxor aiebat tua
q Me uocare.st.ego.n.uocari iussi te.ch.eloq̄re qd uelis
se. Primū ego te porrectiore frōte uolo mecū loqui:

Stultitia eſt ei te eſſe triſtem cuius poteſtas plus poteſt.
Pro bonæ frugi hominē iāpridē eſſe arbitror.Ch.intelligo.
Quin ſi ita arbitrare emittis me manu.ſe.quin id uolo
Sed nihil eſt cupere me factum:niſi tu factis adiuuas.
cha. Quod uelis modo:id ueli me ſcire.ſe auſculta:ego loquar.
Caſſinā ego uxorē ꝓmiſi uillico noſtro dare.Cha.at tua uxor
Filiuſqꝫ ꝓmiſerunt mihi.ſe.ſcio:ſed utrū nūc tu celibē te eſſe
Mauis liberū:an maritū ſeruū ætatē degere:& gnatos tuos.
Optio hæc tua eſt.utrū amharum uis conditionem accipe.
cha. Liber ſi ſim:meo periclo uiuam.nunc uiuo tuo.
De caſſina certum eſt concedere homini nato nemini.
ſe. Intro abi:atqꝫ actutum uxorem huc euoca ante ædis cito:
Et ſitulā huc tecum efferto cū aqua:& ſortis.Cha.ſatis placet.
ſe. Ego pol iſtā iam aliquorſum tragulam decidero.
Nam ſi ſic nihil impetrare potero ſaltem ſortiar.
Ibi ego te & ſuffragatores tuos ulciſcar.ch. attamen
• Mihi obtinget ſors St.ut quidē pol paras cruciatu malo.
ch. Mihi illa nubet:machinare quod lubet quouis modo.
ſe. Abin hinc ab oculis:cha.inuitus me uides:uiuam tamen.
ſe. Sumne ego miſer homo:ſatin omnes res ſunt aduorſæ mihi:
Iam metuo ne olympionem mea uxor exorauerit:
Ne caſſinam ducat:ſi id factum eſt:ecce me nullum ſenem:
Si non impetrauerit etiā ſpicula inſortita ſunt mihi.
Si ſors autē decolaſſit gladium faciam culcitram
Eūque incūbam.ſed progreditur optume:eccum olympio.

Olimpio uilicus.Senex Stalino.

Ol. u Na edepol opera in furnum calidum condito:
Atqꝫ tibi torreto me ꝓ pane rubido hera q̄ iſtā opā a me
Impetres ꝙ poſtulas.ſe.ſaluus ſum:ſalua ſpes ē:ut uerba audio
Ol. Quid tu me hera libertate territas:qd ſi tu nolis:filiuſqꝫ etiā tuus:
Vobis inuitis:atqꝫ amborū ingratiis una libella liber poſſum fieri:
ſe. Quid iſtuc eſt:qui cum litigas olympio:Ol.cum eadē qua tu
Semper:ſe.cum uxore mea:Ol.quam tu mihi uxorem:quaſi
Venator tu quidē es.dies atqꝫ noctes cum cane ætatē exigis:
ſe. Quid ait:quid loquitur tecum:ol.orat:obſecrat ne caſſinā
Vxorem ducam.ſe.quid tu poſtea:ol.negaui enim ipſi me
Conceſſurum ioui ſi is mecum oraret.ſe.di te ſeruaſſint mihi
Nunc in fermento totaſt.ita turget mihi:edepol ego illam
Mediam diruptam uelim.ol.credo edepol eſſe ſiquidem tu
Frugi bone es:uerum edepol tua mihi odioſa eſt amatio.

Inimica est tua uxor:mihi tuus inimicus filius
Inimici familiares.S.quid id tua:unus tibi hic dum
Propitius sit iuppiter.tu istos minutos deos floccifeceris:
Ol. Nugæ sunt istæ magnæ:quasi tu nescias repente ut emoriantur
Humani ioues.sed tandem si tu iuppiter sis emortuus:
Quum ad deos minores redierit regnum tuum.
Quis mihi subueniet tergo:aut capiti:aut cruribus?
Se. Opinione melius res tibi habeat tua:si hoc impetramus ut
Ego cũ cassina cubem.Ol.non hercle opinor posse:ita
Vxor acriter tua instat ne mihi detur.Se.ego sic agam
Coniiciam sortis in sitellam:& sortiar tibi & chalino.ita rẽ
Natam intelligo:necessum est uorsis gladiis depugnarier.
Ol. Quid si sors aliter euenerit quã uoles.
Se. Benedice dis:sum fretus:deos.sperauimus.
Ol. Non ego istud uerbum empsitem titiuilicio
Nam omnes mortales deis sunt freti:sed tamen
Vidi ego dis fretos sæpe multos decipi.Se.sed tace parũ.
Ol. Quid uis.Se.eccũ exit foras chalinus intus cũ sitella & sortibus.
Nunc nos colatis signis depugnabimus.

Mirina coniunx.Chalinus.Olympio

cl. Face chaline me certiorem quid meus uir me uelit.
ch. Ille edepol ardentem te uidere extra portam metiam
Credo ecastor uellet.cl.at pol ego haud credo: sed certo scio.
Se. Plus artificum est mi q̃ rebar ariolũ hunc habeo domi
Quid si propius attollamus signa fiamusq; obuiam.
Sequere quid uos agitis.ch.adsunt quæ imperauistis omnia
Vxor:sortes:situla atq; egomet.Se.te uno adest plusq̃ ego uolo
ch. Tibi quidem edepol ita uidetur:stimulus ego nunc sum tibi
Eo dico corculum adsudassis iã ex metu mastigia.
cl. Tace chaline:cõprime istunc.cal.immo istunc qui dicit clare:
Se. Depone hic sitellam:sortis cedo mihi:animum aduortite.
Atq; ego censui abs te posse hoc me tum impetrare uxor mea:
Vt uxor cassina mihi daretur.& nunc etiã censeo.
cl. Tibi daretur illa?Se.mihi enim ah non id uolui dicere.
Dum mihi uolui huic dixi:atq; adeo dum mihi cupio pperã
Iamdudũ hercle fabulor.cl.pol tu quidem atq; etiã facis
Se. Huic immo hercle mihi:uah:tandem redii:uix erã in uia.
cl. Per pol sepe peccas:ita fit ubi quid tantopere expetas.
Se. Sed te uterque tuo pro iure:atq; ego & hic oramus.cl.quid est
Se. Dicam enim mea mulsa:de istac cassina huic nostro uillico

Gratiam facias.cl.at pol ego neq; facio:neq; cenſeo.
ſe. Tum igitur ego ſortis utrinque.cl.iam quis uetat?
ſe. Optimum atq; æquiſſimũ iſtud eſſe iure iudico:
Sin ſecus:patiemur animis æquis.cha.tene
Sortem tibi:uide quod ſcriptum
Vnde unicus eſt:quia iſti priuſq̃ mihi es:accipe hanc ſis.
ſe. Cedo.ch.mane:unũ uẽit in mẽtẽ modo.cha.uide ne qua illic ſit
Alia ſortis ſub aqua.ſe uerbero men te cenſes eſſe?nulla
Eſt habe quietũ animum.modo quid bonũ atq; fortunatũ
Tuum ſit mihi magnum malum.
ch. Tibi quidem edepol credo eueniet.pietatem tuam noui.
Sed manedum:num iſta aut populna ſors:aut abiegna eſt tua.
mi. Quid tu curas.cha.quia enim metuo ne in aqua ſũma natet
ſe. Age.caue coniicite ſortis nunc iam amabo huc.eccere.
Vxor æqua.Ol.nolim uxori credere.ſt.habe animum bonũ
Ol. Credo hercle hodie deuorabit ſortis ſi attigerit.cha.tace.
Ol. Taceo.deos quæſo ut quidem hodie canem & furcã feras:
cha. Mihi ut ſortitio eueniat:ut quidem hercle pedibus pendeas.
Ol. At tu ut oculos emungare ex capite pernaſum tuos.
Quid times.paratũ oportet eſſe iam laqueum tibi.
ſe. Periiſti.animũaduortite amabo.taceo.nunc tu
Cleoſtrata ne ame memores malitioſe de hac refactũ:aut
Suſpicere tibi permitto tute ſorti.cha.perdis me.Ol.lucrũ facit.
cl. Benefacis.cha.deos quæſo ut tua ſors ex ſitella effugerit.
Ol. Ain tu.quia tute es fugitiuos omnes te imitari cupis.
cha. Vtinam tua quidem ſicut herculeis prædicant
Quondam prognatis iſta in ſortiendo ſors deliquerit.
ſe. Tu ut liqueſcas ipſe actutum uirgis calefacto aere.
Hoc ageſis olympio.Ol.ſi hic litteratus me ſinat.
Quod bonũ atq; fortũatũ mihi ẽ.ch.ita uero & mihi.ol.ñ imo hercle
ch. Immo mihi hercle.cl.hic uicunt.tu uiues miſer.ſe.præcide os
Tu illi hodie age ecquid ſit ne obleſis manum.
Ol. Cõpreſſá palma an porrecta ferio?Se.age ut uis.ol.hem tibi.
cle. Quid tibi iſtunc tactio eſt.ol.quia iuppiter iuſſit meus.
cle. Feri malam utille rurſus.ol.pii pugnis cædor iuppiter.
ſe. Quid tibi tactio hunc fuit.ch.quia iuſſit hæc iuno mea.
ſe. Patiundum eſt:ſi quidem me uiuo mea uxor imperium exhibet.
cl. Tam huic loqui licere oportet q̃ iſti?cur omnem mihi
Vituperat malo.ſe.chaline tibi cauendum cenſeo
ch. Tẽpori poſtq̃ oppugnatum eſt os.ſe.age uxor mea iam nunc

Sorti:uos aduortite aīum præbe tu.Ol.ubi sim nescio.
Perii:cor lienosum opinor habeo iamiādudum salit.
De labore pectus tūdit.se.teneo sortem effer foras.
Iāne mortuus.Ol.ostende:mea est mala:crucias quid est.
se. Victus es chaline.tum nos diu uiuere olympio gaudeo.
Pietate factum est mea:atq; maiorum meorum.
Intro abi uxor:atque adorna nuptias.cl.faciam ut iubes:
se. Scin tu ruri esse ad uillā longe quo ducat.cl.scio.se.intro abi.
Et q̄q̄ hoc tibi ægre est:tamen fac accurres.cl.licet.
se. Eamus nos quoque intro:hortemur ut properent:nūquid moror.
Nam præsente hoc plura uerba non desidero.

Chalinus.seruus.

ch. I nunc me suspendeam meam operam luserim:
Et præter operam restim sumpti fecerim:& meis inimicis
Voluptatem creauerim.quid opus est:qui sic mortuus eqdem
Tamen sorti sum uictus:cassina nubet uillico.
Atq; id non tam ægrest iam uicisse uilli cū:q̄ id expetiuisse
Opere tam magno senem ne ea mihi daret:atque ut illi nuberet.
Vt ille trepidabat:ut festinabat miser:ut susultabat
Postq̄ uicit uillicus:atat concedam huc:audio aperiri fores
Mihi beneuolenti:atq; ad me ꝓdeūt hic ex isidiis: hic ego isidias dabo

Ol.Villicus:St.senex.chalinus.

Vi. Ine modo rus eueniat:remittam ad te uirum cū furca.
In urbem tanquam carbonarium.St.ita fieri oportet.
Vi. Factū & curatū dabo.se.uolui chalinum si domi eēt mittere
Tecum obsonatum:ut etiam in mœrore insuper inimico nostro
Miseriam hanc adiūgerem.ch.retro uersum:cedam ad parietem:
Imitabor nepam:captandus est hoꝝ clanculum sermo mihi
Nam illorum me alter crucitat:alter macerat.
At candidatus cedit hic mastigia stimulorum loculi.
Protollo mortem mihi certum est hunc acherūtem
Premittā prius.ui.ut tibi ego inuentus sum obsequens.
Quod maxime cupiebas:eius copiam feci tibi:erit hodie tecum
Quod amas clam uxore.se.tace:ita me di bene ament.
Vt ego uix reprimo labra ob istanc rem quin te deosculer
Voluptas mea.ch.qd deosculer.quæ res.quæ uoluptas tua:
Effodere hercle hic uolt credo uesicam uillico.ui.ecquis
Amas nunc me.se.immo edepol me quā tu minus:licet ne
Amplecti te:Ch.qd amplecti:ui.licet.Se.ut quia te
Tango:mel mihi uideor lingere.ol.ultra te amator apage te

A dorſo meo.cl.illuc eſt illuc quod hic fecit hũc uilicũ:& idẽ me
Pridẽ quum ei aduorſũ uenerã facere atrienſẽ noluerat ſub ianua.
Vi. Vt tibi morigerus hodie ut uoluptati fui.
Se. Vt tibi dũ uiuam bene uelim pluſq̃ mihi.ch. hodie hercle
Opinor is conturbabit pedes ſolet hic barbatos ſane ſectari uiros
Se. Vt ego hodie caſſinam deoſculabor:ut mihi bona multa
Faciam contra meã uxorẽ aſtute:ch.nunc pol ego demũ
In rectã redii ſemitã:hic ipſus caſſinã deperit.ſe. abeo.
Viros iam hercle amplexari:iam oſculari geſtio. Vi.ſine prius
Deduci:quid malum operas. Se.amo. Vi.at nõ opinor fieri
Hoc poſſe hodie:ſe.poteſt:ſiquidẽ cras cẽſes te poſſe
Mitti manu.ch.enimuero huc aures magis ſunt
Adhibẽdæ mihi.iam ego uno in ſaltu apros capiã duos.
ſe. Apud hũc ſodalẽ meũ atque uicinum mihi locus eſt paratus:
Si ego omnem amorem meum cõcredui is mihi ſe locum
Dixit dare. Vi.quid eius uxor. ubi erit.Se.lepide reperi
Mea uxor uocabit huc eam ad ſe in nuptias:ut hic ſit ſecum.
Se adiutet:ſecum cubet:ego iuſſi & dixit ſe facturã uxor mea.
Illa huc cubabit:ſi uir abierit faxo tu rus uxorem duces.
Idrus domus hæc erit tantiſper dũ ego cum caſſina faciã nuptias.
Hinc tu ante lucem rus:cras duces poſtea.ſatin aſtute.
ch. Age modo fabricamini:malo hercle noſtro tam uorſuti uiuitis.
Se. Sin quid nunc facias.ui.loquere.ſe.tene marſupium.
Abi atq; obſona:propera:ſed lepide uolo molliculas eſcas ut ipſa
Mollicula ẽ.ui.licet. Se.emito ſopiolas lepidas lolligiunclas
Ordeas.ch.imo triticeias ſi ſapis ſoleas.qui quæſo potius
Quam ſulponeas q̃bus batuatur tibi os ſenex nequiſſime.
Vi. Vin lingulacas.ſe.quid opus eſt quando uxor domi eſt:
Ea lingulaca ẽ nobis:nam nũquã tacet.ui.in re præſenti
Ex copia piſcaria conſule q̃d emã.Se.æquũ oras.abis:
Argẽto parci nolo obſonato ampliter:nam mihi uicino hoc etiã
Conuento eſt opus:ut q; mandaui curet. Vi.iam ne abeo?
ſe. Malo.ch. tribus non conduci poſſum libertatibus quin ego illis
Hodie comparem magnum malum:quique hanc omnem rem
Meæ heræ iã faciam palã manifeſto teneo innoxa inimicos meos.
Sed ſi nunc facere uolt hera officium ſuũ noſtra omnis lis eſt.
Pulchra re præuortar uiros noſtro omie:it dies:iã uicti uicimus
Ibo intro:ut id quod alius condiuit cocus.ego nunc uiciſſim
Vt alio pacto condiam q̃cquid prandii eſt ut paratũ ne ſiet
Sietq; ei paratũ quod paratũ non erat.

81

Stalino. Alcesſimus. ſenes. duo.

Sta. Vnc amici anne inimici ſis imago alceſſime mihi ſciam

n Nũc ſpecimen ſpecitur: nũc certamen cernitur:

Al. Curã erue: curam exime: caſtiga te: id poito ad compendiũ.

Cano capite: ætate aliena: eo addito ad compendiũ.

Cui ſit uxor: id quoq; illuc ponito ad cõpẽdium

Miſeriorem ego ex amore quã te uidi neminem.

Sta. Fac uacent ædes. al. quin edepol ſeruos: ancillas domo certũ eſt

Omnis mittere ad te. ſta. eho nimiũ ſcite ſcitus: es: ſed facito

Dum merui aper uorſus quos cantat colax cũ cibo.

Tũ quoque facito ut ueniant quaſi eant ſutriũ.

Al. Meminero hẽ nunc enim tu demum nullo ſcito ſcitus es.

Sta. Cura: ego ad forũ modo ibo: iam hic ero. al. bene ambula.

Se. Fac habeant linguam tuæ ædes. al. quid ita? ſta. quũ ueniã inuocẽt.

Al. Aetate cedũdus tu homo es: nimias delicias facis. ſta. qd me amare

Refert niſi ſũ doctus? dicas unus: ſed tu caue inqſitiõe mihi ſis al. uſq;

adero domi. Cleoſtrata. Alceſſimus.

Cle. T properarem arceſſere hanc ad me uicinã meam hoc erat.

u Ecaſtor id quod me uir tanto opere orabat meus liberæ ædes

Vt ſibi eſſent: caſſinam q̄ deducerent: nũc adeo nequaquã

Arceſſam: ignauiſſumis liberi loci poteſtas ne ſit uetulis ueruecibus.

Sed eccũ egreditur ſenaticolumen: præſidium populi

Meus uicinus meo uiro qui liberum præbet locũ.

Non ecaſtor uilis emptus eſt modius q uenit ſalis.

Al. Miror huc iam non arceſſi in proximũ uxorem meam

Quæ iam ſi arceſſatur dudũ ornata expectat domi.

Sed eccam opinor arceſſit. ſalue cleoſtrata.

cl. Et tu alceſſime ubi tua uxor. al. intus illa te ſi ſe arceſſas

Manet nam tuus uir me orauit ut eam iſtuc ad te adiutũ mitterem

Vin uocem. cl. ſine nolo ſi occupata eſt. al. otium eſt.

cl. Nihil moror. cha. moleſta ei eſſe nolo. poſt cõuenero.

Al. Non ornatis iſtic apud nos nuptias. cl. orno & paro:

Al. Non ergo opus eſt adiutrice. cl. ſatis domi eſt ubi nuptiæ

Fuerint. tũ iſtam conuenibo: nũc uale atq; iſtam iube.

Al. Quid ego nunc faciam flagitium maximũ feci miſer:

Propter operam illius hirqui improbi edentuli

Qui hoc mihi cõtraxit: operam uxoris polliceor foras

Quaſi catillatũ: flagitiũ hominis qui dixit mihi

Suam uxorem hanc arceſſituram eſſe ea ſe eam negat morarier:

Atq; edepol mirũ: ni ſubolet iam hoc huic uicinæ meæ.

Veꝝ autem altrouersum meam mecum rationem puto.
Sed quid eius esset mecum postulatio.
cl. Ibo intro:ut subducā nauim rursum in poluinarium.
Iam hic est lepide ludificatus:miseri ut festinant senes.
Nunc ego illū nihili decrepitū meum uiꝝ ueniat uelim:
Vt eum ludificem uicissim:postquam hūc delusi alterum.
Nam ego aliquid contrahere cupio litigi inter eos duos.
Sed eccum incedit.at quū aspicias tristem:frugi censeas.

Stalino Senex.Cleostrata.

Tulticia magna est mea.ꝙ sinam hominem amatorem
s Vllū ad forū ꝓcedere in eū diē:cui ꝙ amet imundū fiet.
Sic ego feci stultus:contriui diem dū asto aduocatus cuidam
Cognato meo quem hercle ego litem adeo perdidisse gaudeo
Ne me nequicq̄ sibi hodie aduocauerit:rogitare oportet.
Prius & contarier ad sit ne ei animus:necne adsit: quē aduocet.
Si neget adesse examinatum amittat domū:sed uxoremante
Aedis eccā ei misero mihi metuo:ne nō sit surda:atq; hæc audiuerit
Cle. Audiui ecastor cū malo magno tuo.sta.accedam
Quid agis mea festiuitas?cl.te ecastor præstolabar
se. Ianne ornata res est.iāne hanc tradusti huc ad nos uicinam tuam.
Quæ te adiutaret?cl.acersiui ut iusseras:uerū hic sodalis
Tuus amicus optimus nesc o quid se sufflauit uxori suæ
Negauit posse:quando arcesso:mittere.St.uitium tibi istuc
Maximū est:blanda es parum.cl.non matronaꝝ est
Officium:sed meretricum uiris alienis mi uir subblandirier
I tu atq; arcesse illam ego intus quod facto est opus
Volo accurare mi uir.se.ꝓpera ergo.cl.licet.iā pol ego huic aliquem
In pectus iniiciam metū:miserrimū hodie hūc ego habeo amasium.

Alcessimus.Senex Stalino.

Al. Olo huc amator si a foro rediit domū q me atq; uxorem
Ludificatus ē larua.sed eccū āte ædis.ad te hercle ibā cōmodū.
St. Atq; ego hercle ad te.quid ais uir minimi precii.
Quid tibi mandaui:quid tecū oraui.al.quid est.
St. Vt bene uacuas ædis fecisti mihi:ut traduxisti huc ad nos
Vxorem tuam satin propter te pereo ego:atq; occāso.
Al. Quin tu suspēdis te nēpe tute dixeras tuā arcessituram
Esse uxorem meam.Sta.ergo accersiuisse ait sese:& dixisse te
Eam non missurum.Al.quin ea ipsa ultro mihi
Negauit eius operam se morarier.Sta.quin ea ipsa
Me ad legauit qui istam accerserem?Al.qui nihil facio.

St. Quid me perdis. Al. quin bene est.
Quin etiam diu morabor: quin cupio tibi: qn aliquid ægre
Facere: qn faciam libens. nũquam tibi hodie qui erit
Plus quam mihi. quin hercle dei te perdant postremo quidem.
st. Quid nunc? missurus ne es ad me uxoré tuam?
al. Ducas: easq; in maximam malam crucem
Cum hac: cum istac: cunque amica etiam tua
Abi: & aliud cura. ego iam per ortum iussero
Meam istuc transire uxorem ad uxorem tuam
st. Nunc tu mihi amicus es in germanum modum.
Qua ego hunc amoré mihi esse aut dicam datũ:
Aut quod ego unq̃ erga uenerẽ inique fecerim.
Cui sic tot amanti mihi obuiam eueniant moræ:
Atat quid illud clamoris obsecro in nostra domo est:

Stalino Senex. pardalisca. Ancilla.

par. Ulla nulla sum tota tota occidi: cor metu mortuũ est
Mẽbra misere tremũt: nescio unde auxilii: præsidii
Perfugii mihi: aut opũ copiá cõparem aut expetam.
Tanta factis modo mira ueris modis intus uidi: nouam
Atq; integrã audaciam: caue tibi cleostrata abscede
Ab ista obsecro: ne quid in te mali faxit ira percita.
Eripite isti gladium quæ sui est impos animi.
St. Nã q̃d est quod hæc huc timida atq; exanimata exiluit
Pardalisca. par. perii unde meæ usurpant aures sonitum.
St. Respice modo ad me. par. here mi. sta. quid tibi est:
Quid timida es: par. perii. sta. quid peristi:
pa. Perii & tu peristi. sta. aperi quid tibi: par. ue tibi.
St. Immo istuc tibi sit. pa. necat: amabo tene me.
Se. Quicquid est eloquere mihi cito. par. contine pectus
Face uentulum amabo pallio. sta. timeo hoc negocium q̃dem
Nisi hæc imeraglosæ uspiam percussit flore lybico.
pa. Obtine auris amabo: sta. in malam crucem pectus:
Auris: caput: teq; di perdiunt: nam nisi ex te scio.
Quicquid hoc scito: nã tibi istuc cerebrũ disptiam execrata
Ludibrio pessuma adhuc quæ me habuisti.
pa. Here mi. sta. quid uis mea ancilla. pa. nimium sæuis
St. Numero dicis sed hoc qcquid est loquere in pauca refer.
Quid intus tumulti fuit: par. scibis audi.
Malum pessimũq; hic modo intus apud nos.
Tua ancilla hoc pacto exordiri cœpit: q; haud atthicam

Addecet disciplinam.sta.quid est id.pa.timor;
Præpedit dicta linguæ.sta.qd est:possum scire ego istuc
Ex te quid negocii est:par.dicam tua ancilla:quã tuo
Villico uis dare uxorem ea intus.St.qd intus:quid est.
pa. Imitatur malarũ malum disciplinam uiro suo quæ interminatur
Vitam.St.quid ergo.par.ah.sta.quid:
St. Interimere ait uelle uitã gladio.sta.hem.pa.gladium:
pa Quid eum gladium.pa.habet.St.hei misero mihi cur eum habet.
pa. Insectatur omnis domi per ædis:nec quẽq̃ ꝑpe ad se sinit adire:
Ita omnis sub arcis:sub lectis latentes metu mussitant
St. Occidi:atqꝫ interii.quid illi obiectum est malitiæ repente:
pa. Insanit.St.scelestissimũ me esse credo.pa.imo si scias
Dicta quæ dixit hodie.sta.istuc expeto scire:quid dixit:
pa. Audi per omnis deos & deas deiurauit occisurꝫ eum hac
Nocte quicũ cubaret.sta.me occidet.pa.an quippiam
Ad te attinet:St.uah.par.qd cũ ea negocii tibi est.
St. Peccaui: illunc dicere uillicũ uolebam.pa.sciens de uia
In semitã regredere.St.nũquid mihi minatur.
pa. Tibi infesta soli est plusq̃ cuiq̃.sta.quãobrem:
Quia si des uxorẽ olympioni neqꝫ se tuã:nec se suã neqꝫ uiri:
Vitam sinet in crastinũ ꝓtolli:id huc missa sum tibi ut dicerẽ
Ab ea ut caueas tibi.St.perii hercle ego miser
Neqꝫ est:neqꝫ fuit me senex quisq̃ amator,
Adæque miser.pa.ludo ego hunc facete.
Nam quæ facta dixi:oia huic falsa dixi hera atqꝫ hæc dolum
Ex proximo hunc protulerunt.ego huc missa sum ludere.
Se. Heus pardalisca.pa.quid est:sta.est.
Quod uolo exquirere a te.pa.morã offers mihi.St.at tu.
Mihi offers mœrorẽ:sed etiam ne habet.& nunc cassina gladium:
pa. Habet:sed duos.St.quid duos.pa.altero te occisurum
Ait:altero uillicum hodie.sta.occisissimus sum omniũ qui uiuunt.
Loricã in duam mihi:optumum esse opinor:quid uxor
Mea non adiit atque ademit.par.nemo audet prope accedere.
St. Exoret.pa.orat negat ponere alio mõ ullo profecto:
Ni se sciat uillico non datum iri.sta.atqꝫ ingratis quæ nõ uult
Nubet hodie:nã cur non ego id perpetrem quod cœpi.
Vt nubat mihi:illud quidem uolebã:non.sed nostro uillico.
Sæpicule peccas.St.timor præpedit uerba:uerum obsecro.
pa. Dic me uxorem orare.ut exoret illam gladium ut ponat:&
Redire me intro ut liceat.pa.nũciabo.St.& tu orato.

pa. Et ego orabo.sta.at blande orato ut so'es.sed audin:
Si effexis hoc soleas tibi dabo & anulũ in digito aureũ & bona pluria
pa. Operã dabo.sta.face ut impetres.Pa.sed nunc iam
Nisi quippiã remorare me.sta.abi:& cura.
pa. Redit eccũ tãdem obsonatu eius adiutor pompã ducit.

Seruus & senex.

Ide fur ut sentis sub signũ ducas:qui uero sunt sentes:
u Quia quod tetigere illico rapiunt:si eas ereptũ illico scindunt
Ita quoquo adueniunt ubi ubi sunt duplici dãno mulctant.
Se. Eia.ser.atatcesso magnifice patriceq; amiceq; ita hero meo ire
Aduorsum.se.bone uir salue.ser.fateor.se.quid sit:ser.tu amas
Ego esurio:& sitio:se.lepide excurratus incesisti.ser.ah hodie.
se. Mane uero quãq̃ fastidis.ser.hei hei fetet tuus mihi sermo,
se. Quæ res:ser.hæc res.se.etiam ne astas:enimuero pragmata.
Ser.dabo ut ego opinor nisi resistis.
ser. Poti a me abeas:nisi me uis uomere hodie
se. Mane.ser.quid est:quis hic homo est:
se. Herus sum.ser.qui herus:se.cuius tu seruus es:
ser. Seruus ego:se.atq; meus.ser.non sum ego liber:
Meměto:memento.se.mane.atq; asta.ser.omitte:
Seruus sum tuus:se.optime est.obsecro
Olympice mi:mi pater:mi patrone.ser.hem sapis sane
Tuus sum equidẽ.se.qd mihi seruo opus est tã nequã:
ser. Quid nũc:se.quã mox recreas me.ser.cœnã mõ si sit cocta.
se. Ergo abeant propere:cito introite:& cito deproperate:
Iã intus ero:facite cœnam mihi ut ebria sit.
Lepide:nitideq; uolo nihil moror barbarico ritu.
Ne etiã is.is.ser.ego hic hito.se.nunqd ẽ ceterũ quod moræ sit:
ser. Cassina intus habere ait qui me atq; te inuitat
se. Scio:sic sine habere:nugas agũt noui ego illas malas merces:
se. Quin tu i modo mecũ domũ.se.at pol malum metuo
I tu mõ pspicito prius quid intus agatur.ser.tã mihi mea
Vita q̃ tua tibi cara est.se.uerũ modo.ser.si tu iubes inibitur tecũ.

Ancilla.

An. Ec pol ego nemeæ credo:neq; ego olympiæ:neq; usq̃ ludos:
n Tam festiuos fieri quam hic intus fiũt ludi ludificabiles
Seni nr̃o:& nostro olympioni uillico:oẽs festinãt itus totis
Aedibus:senex in culina clamat:hortatur cocos quin agitis.
Hodie qn datis:si qd datis properate cœnã iã esse coctã opto.
Villicus hic aũt cũ corona candide uestitus laute:exornatusq;

Ambulat:illæ autem in cubiculo armigerum ornant.
Quem dent pro caſſina nuptũ noſtra:ſed nimiũ lepide diſſimulant
Fore huius quod futurum eſt. digne autem coqui
Nimis lepide ei rei dant operam ne cœnet ſenex:aulas peruortunt.
Ignem reſtringunt aqua illarũ oratu faciunt:illæ autem ſenem
Cupiunt extrudere incœnem ex ædibus:ut ipſæ ſolæ uentres
Diſtentan ſuos:noui ego illas ambas eſtrices.
Corbitant ubi comes eſſe poſſũt:ſed aperitur oſtium

Senex. Ancilla.

Se. I ſapitis uxor:uos tamen cœnabitis:cœna ubi erit cocta
Ego ruri cœnauero:nam nouũ maritũ: & nouã nuptam uolo
Rus pſeq(noui hominũ mores maleficos)ne qs cã arripiat.
Facite noſtro animo uolupe:ſed properate iſtum:atq; iſtam
Actutũ emittere tandem ut ueniamus luci:ego cras hic ero
Cras habuero uxor ego tamen conuiuium
An. Fit quod futurũ dixi:incœnatũ ſenem foras extrudunt mulieres.
Se. Quid tu hic agis. An. ego eo quo me ipſa miſit.
Se. Veron. an. ſerio. Se. quid ſpeculare.
An. Nihil eqdem ſpeculor. Se. abi tu hinc cũctas. alii feſtinant.
An. Eo. ſe. abi hinc ſis ergo peſſumarum peſſuma:iam ne abiit illæc
Dicere quid uis licet:q amat tantũ hercle ſi eſurit:nullũ eſurit
Sed eccum pregreditur cum corõa & lampade meus
Socerus compar commaritus uillicus.

Seruus. Senex.

Ser. Ge tibicen dum illam educunt huc nouam nuptam foras
Suaui cantu concelebra omnem hãc plateam hymenæo
Io hymen hymeneæ o hymen. Se. qd agis mea ſalus.
Ser. Eſurio hercle:atq; adeo aut ſitio. Se. at ego amo.
Ser. At ego hercle:nihil facio:tibi amor pericli:mihi inanitate
Iamdudum inteſtina murmurant.
Se. Nam quid illæc nunc tam diu intus remoratur.
Quaſi ob induſtriam quanto ego plus propero:tanto minus.
Ser. Quid ſi etiam offendam hymenæum.
Se. Cenſeo:& ego te adiutabo in nuptiis communibus.
Ser. Hymen hymenæ o hymen. Se perii hercle ego miſer.
Dirumpi cantãdo hymeneũ:licet illo morbo quo dirumpi
Cupio:non eſt copia. Ser. edepol næ tu ſi eſſes equus:eſſes
Indomabilis. ſe. quo argumento. ſer. nimis tenax es.
Se. Numen expertus uſpiam. ſer. di melius faciant.
Sed crepuit oſtium:exitur foras. ſe. di hercle me

Cupiunt seruatum: iam obolUit cassina procul
Ancillæ Duæ Villicus Olympio. senex.
An. Ensim super attolle limen pedes noua nupta:
f Sospes iter incipe hoc ut uiro tuo semper sis supstes.
Atq; ut potior pollentia: utuincasq; uirum: uictrixq; sies.
Superetq; tuũ imperiũ: uir te uestiat: tu uirũ despolies.
Et diu'ut uiro subdola sies obsecro memento.
Vi. Maximo suo hercle illico: ubi tantulũ peccassit malo
Non taceo. se. quæ res. Vi. mala malæ male monstrat.
Hanc rem mihi exparata imparatam
Id'quærunt uolunt hæc ut infecta faciant:
An. Age olympio quando uis uxorem accipere hanc a nobis.
Se. Date ergo: daturæ unq̃ si estis hodie uxorẽ. ui. abite intro.
An. Amabo integre atq; imperitæ huic impera atq;.
Se. Futurũ est. ualete: ite iam ualete: iam ne abcessit uxor.
Vi. Domi est: ne time. se. euax nunc pol demũ ego sum liber.
Meũ corculũ: melliculũ: uerculũ: Vi. heus tu malo si sapis
Cauebis. mea est hæc. se. scio. sed meus fructus est prior.
Vi. Tene hanc lampadam. se. imo ego iam tenebo.
Venus multipotẽs bonam uitam mihi dedisti. huius quũ copiã mihi
Dedisti. corpusculũ melliculũ. Vi. mea uxorcula.
Se. Quid est. ui. institit plantam. se quasi iocabor.
Nebula haud est mollis atq; huius est.
Vi. Edepol papillam bellulam: hei misero mihi.
Se. Quid ẽ. ui. pectus mihi agit nunc cubito
Se. Quid tu ergo hanc quæso tractas tam.
At mihi qui belle hanc tracto non. Vi. uaha.
Se. Quid negocii est. ui. obsecro ut ualentula ẽ.
Pene exposuit cubito. se. cubitum ergo ire uult.
Vi. Quin imus ergo. se. bella bellatura.
Ancillæ mulier. seruus. chalinus.
An. Cœpte bene & cõmode eximus intus.
a Ludos uisere huc in uia nuptialis.
Mu. Nunquã ecastor ullo die risi adæque
Neq; hoc quod reliquũ est plus risuram opinor.
Lubet chalinũ q̃d agat scire nouũ nuptũ cũ nouo marito
Nec fallaciam astutiorẽ ullus fecit poeta: atq; ut hæc ẽ.
Fabrefacta a nobis obtunso ore nũc peruelim progrediri
Senem: quo senex nequior nullus uiuit: ne ullum quidem;
Nequiorem arbitror eẽ qui locũ præbet illi nũc præsidem.

 85

Hic pardaliſca eſſet qui hinc exeat.eum ut
Ludibrio habeas.par.libens fecero & ſolens.
ectato hinc omnia intus.quid intus agant
Pone me amabo.& ibi audacius licet.
Quæ uis libere proloqui:tace uoſtra foris crepuit.

Olympius.Mulier.

Ol. E q̨ quo fugiam:neq̨ ubi lateam:neq̨ hoc dedecus qũo celẽ
n Scio:tantũ fraus:atq̨ ego flagitio ſupauimus nuptiis noſtris.
Ita nũc pudeo:atq̨ ita nũc paueo:atq̨ ita in ridiculo ſumus ãbo
Sed ego inſipiens noua nũc facio.pudet qđ prius non puditũ unq̃ eſt
Operam date.dum mea facta itero:eſt opere auribus accipere.
Ita ridicula auditu:iteratu ea ſunt:quæ ego intus tuli.
Vbi intro hanc nouam nuptam deduxi uia recta clauem
Abduxi:ſed tamen tenebræ ibi erant:tanq̃ nox abs te decumbem
Colloco:fulcio:mollio.ut prior qua ſenex nuper.
Tardus eſſe illico cœpi:quoniam reſpecto identidem ne ſenex.
Inlecebram ſtupri.principio eam ſauium poſco
Repulit mihi manum:neq̨ enim dare ſibi ſauium me ſinit.
Enim iam magis:iam adpropero magis:iam libet in caſſinam irruere
Cupio illã operã ſeni ſurripere:forem obdo: ne ſenex me opprimeret
Mu. Agedum tu:adi hunc obſecro:ubi tua noua nupta eſt.
Ol. Perii hercle ego:manifeſta res eſt:omnem in ordine rem
Fateri:ergo actum eſt.Mu.quid intus agitur:quid agit
Caſſina?ſatin morigera eſt.ſer.pudet dicere me.

M. Emora ordine ut occepas.Vi.pudet hercle.M.age audacter
m Quam debuiſti:inde uolo memorare quid eſt factum
Flagitium eſt:cauebunt qui audierint cum faciant:
Hoc magnuſt.perdis:quin tu pergis ubi ubi ſumptus port

m. Quid:Vi.ubi habet.M.quid:Vi.pape:
Al.eſt:Vi.oh.M.erat.Vi.maximum
Haberet(metui)id quærere occepi
Dum gladium quæro ne habeat:arripio capulum
Sed quũ cogito:non habuit gladiũ nam eſſet frigidus.M.eloquere.
Vi. At pudet.M.nũ radix fuit:Vi.nõ fuit.Al.nũ cucumis:
Vi. Profecto hercle non fuit quicq̃ olerum.
Niſi quicquid erat:calamitas profecto attigerat nunquã
Ita quicquid erat grande erat.
M. Q uid fit deniq̨ ediſerta.Vi.ubi apello caſſinam inquit

Amabo mea uxorcula:cur uirum tuũ sic me spernis?
Nimis tu quidem hercle nunc erit immerito
Meo mihi hoc facis quia mihi te expetiui.
Ille haud uerbum facit:& sæpit ueste.idq; estis.
Vbi illũ saltũ uideo obseptũ rogo ut alterũ sinat adire
Nolo ut obuertam cubiti sim:ullum mittite.
Surgo ut ineam atq; illam in
Perlepide narrat sauium
Ita quasi setis labra mihi compungit barba.
Continuo in genua astanti pectus mihi pedibus percutit.
Decido de lecto præceps:subsilit:obtundit os mihi.
Inde foras tacitu:exeo cum ornatu quo uides
Vt senex hoc eodem poculo quo ego bibi biberet.m.optume est.
M. Sed ubi est palliolum tuum?Vbi.hic intus reliqui
Quid nunc?satin lepide addita uobis manus merito?
Sed concrepuerunt fores num illa senem sequitur.

Senex.mulier.Serui.

Se. Aximo ergo ardeo flagitio:nec qd agam meis rebus scio.
m Nec meam ut uxorem aspiciam cõtra oculis ita disperii
Quia palam sunt probra:omnibus modis occidi miser
Ita manifesto faucibus teneor.
Neq; quibus modis purgem scio me meæ uxori:q expoliatus
Sum miser.clandestinæ nuptiæ cẽseo.mihi optumum est.
ea dux uxorem meam riam.
Sed ecqs est qui homo munus uelit fungier pro me?
Quid nũc agam?nescio:nisi ut improbos famulos imiter:ac domo
Fugiam:nam salus nulla est scaphulis si domũ redeo.
Nugas istuc dicere licet uapulo hercle ego inuitus tamen
Et si malũ merui:hac dabo protinam:& fugiam.m.heus stalino.
Amator.Se occidi.reuocor:quasi non audiamus abibo.

Mulier cleostrata.Senex.Villicus.

Cle. Bi tu es:qui colere mores masilienses postulas?
a Nunc tu si uenis subicitare me:proba est occasio.
Peristi hercle.Se.age accede huc.
S. Adibo:caninam scæuam spero meliorem fore.
m. Quid agis tu marite mi uir.unde ornatu hoc
Aduenis.quid fecisti.scipionem:aut quod habuisti pallium.
In adulterio:dum mœchus sat cassinam credo perdidit
Ncidit:etiam ne imus cubi ũ:cassina sum.Se.in malam crucem.
m. Non amas me.quin responde tuo quid factum est pallio

Sc. Bacche ergo:hercle uxor.bacche bacche.hercle uxor:
m. Nugatur ſciens:nā ecaſtor.nunc bacchæ nullæ ludunt.
ſc. Oblitus fui.ſed tantū bacche. M.quid bacche?id fieri non poteſt.
Times ecaſtor.Se.ego ne.haud mentire hercle nampa
ſc. Non taces.M.non hercle uero taceo:nā tu maxime
Me obſecrauiſti caſſinam ut poſcerem uxorem mihi.
Tui amoris cauſa.ego iſtuc feci.ſe.immo hercle illius.
Te quidē oppreſſiſſet.feci ego iſta hæc dicta quæ uos dicitis.
m. Rogitas.ſe.& ſi quidem hercle feci:feci nequiter:
m. Redi modo huc intro.monebo ſi quidem meminiſti minus.
ſc. Hercle opinor potius uobis credam quod uos dicitis
Sed uxor da uiro hanc ueniam:miryna ora cleoſtratam.
Si unq̄ poſt hac aut amaſſo caſſinam aut occeſſo modo.
Ne autē eam amaſſo:ſi ego unq̄ adeo poſthac tale admiſero:
Nulla cauſa eſt quin pendentē me uxor uirgis uerberes.
m. Cenſeo ecaſtor ueniam hanc dandā:faciam ut iubes
Propter eam rē hanc tibi nūc rē ueniam minus grauate proſpero
Hanc ex longa longiorē ni faciamus fabulam.
ſe. Non irata es.M.non ſum irata.ſe.tuæ fidei credo.M meæ.
ſe. Lepidiorē uxorē nemo quiſq̄ q̄ ego habeo hanc habet
m. Age tu redde huic ſcipionē & pallium.Vi.tene. libet.
Mihi quidē edepol inſignite facta eſt magna iniuria
Duobus nupſi:neuter fecit:quod nouæ nuptæ ſolet.
Pectatores quod futurū eſt intus id memorabimus
Hæc caſſina huius reperietur filia eſſe ex proximo.
Eaq; nubet theutyurnico noſtro herili filio.
Nunc nos æquum eſt manibus meritā mercedem dare.
Qui faxit clam uxorem ducat ſemp ſcortū quod uolet.
Verum qui non manibus clare quantū poterit plauſerit]
Ei pro ſcorto ſupponetur hircus unctus nauſea.

Plauti Poetæ Ciſtellaria.

Argumentum.

Omprimit adoleſcens lemnius ſityoniam
Is redit in patriam:& gnatā generat nuptiis
Sityoni atq; pariter puellam.hanc ſeruolus
Tollit:atq; exponit:& ex inſidiis aucupat.
Eam ſublatam meretrix alii detulit.
Lemno poſt rediens ducit qui eam compreſſerat
Lemniq; natam deſpondit adoleſcentulo
Amore capto illius proiecticiæ

Requirens seruos reperit quam proiecerat:
Itaq; lege & rite ciuem cognitam
Alcesimarchus ut erat nactus possidet:

Meretrices Duae. Gymnasium. Silenium. Lena.

Si. Vm ego antehac te amaui & mihi amicā esse creui
t Mea gymnasium:& matrem tuā:tum id mihi hodie
Aperuistis:tu atq; hæc soror si mea esses
Qui magis potueritis mihi honorem ire habitum.
Nescio ut meus est animus fieri nō posse arbitror
Ita oībus relictis rebus mihi frequentē operam dedistis.
Et ego uos amo:& eo a me magnā in istis gratiam:
Gy. Pol istoc quidem nos precio facile est frequentare.
Tibi ut illis quæ habere
Ita in prandio nos lepide:ac nitide.
Accepisti apud te ut semper meminerim.
Si. Lubentiq; edepol animo factum:& fiet a me.
Quæ uos arbitror uelle ea ut expetes.
Le. Quod ille dixit:q secundo uento uectus est tranqllo mari
Ventum gaudeo ecastor ad te : ita hodie hic acceptæ sumus suauibus modis.
Hæc nisi disciplina apud te fuit quiq̄ ibi:quin mihi placeret.
Si. Quid ita amabo:Gy. raro nimiū dabat qđ biberē id merū insuscabat.
Si. Amabo hiccine istud decet:Gy. iusq; fasq; est.
Le. Nemo alienus hic est. Si. merito uestro amo uos.
Quia me colitis & magnifacitis. Le. decet pol mea silenium.
Hunc esse ordinem beneuolentis inter se beneq; amicitia utier.
Vbi istas uideas summo genere natas summatis matronas.
Vt amicitiā colunt:atq; ut eam uinctā bene habent inter se.
Si idē istud nos faciamus :si idē imitamur. ita tamen uix uiuimus
Cū inuidia summa suarum opum nos uolunt esse indigentes.
Nostra copia nihilo uolunt nos potesse.
Suiq; omnium rerū nos indigere:ut sibi simus supplices.
Eas si adeas abitum q̄ aditū malis:ita nostro ordini
Palam blandiuntur clam si occasio usquam est
A quam frigidam subdole suffundunt.
Viris cum suis prædicant nos solere:
Suas pellices esse aiunt:eunt depressum.
Quia nos libertinæ sumus:& ego:& tua mater. ambæ.
Meretrices fuimus:illa te:ego hanc educaui.
Ex patribus contiguis:ego neq; hanc superbiæ

Causa repuli ad meretriciũ quæstũ: nisi ut ne esurirem
At satius fuerat eam uiro dare nuptum potius. Le. eia.
Hæc quidē ecastor quottidie uiro nubit nupsitq́ hodie
Nubet mox noctu: nunq̄ ego hanc uiduam cubare siui:
Nam si hæc non nubat lugubre fame familia pereat.
Gy. Necesse est quo tu me modo uoles esse ita esse mater:
Le. Ecastor haud me pœnitet si ut dicis ita futura es.
Nam si quidē ita eris ut uolo nunq̄ hecale fies.
Sempq́ istā: quam nunc habes ætatulā obtinebis
Multisq́ damno: & mihi lucro sine meo sæpe eris sumptu.
Gy. Di faxint. Le. sine opera tua nihil di horũ facere possunt
Gy. Equidē hercle addam operā sedulo: sed tu inter hæc uerba
Meus oculus mea silenium nunq̄ ego te tristiorem
Vidi esse: quid cedo: te obsecro tam abhorret hilaritudo
Neq́ munda adæque es ut soles hoc sis uide ut petiuit
Suspirium alte: & pallida es eloquere nobis utrunq́.
Et quid tibi est. & quid uelis nostram operā ut nos sciamus.
Noli obsecro lachrymis tuis mihi excruciatum imperare.
Si. Mea excrucior gymnasium mea: male mihi est. male maceror
Doleo ab aīo: doleo ab uculis: doleo ab ægritudine.
Quid dicam: nisi stulticia mea me in mœrorem rapit.
Gy. Indidē unde oritur facito ut facias stulticiam sepelibilem
Si. Quid faciam? Gy. in latebras abscondas pectore penitissimo.
Tuam stulticiam solam facito ut scias sine aliis.
Si. At mihi cordolium est. Gy. quid id? unde est tibi cordolium?
Cōmemora obsecro: quod neq́ ego habeo: neq́ quisq̄ alia mulier
Vt perhibent uiri. Si. si quid est quod doleat dolet: si autē nō est
Tamen hoc hic dolet. Gy. amat hæc mulier. si. eho
An amare occipere amarum est obsecro? Gy. nanq́ ecastor
Amor & melle & felle est fœcundissimus: gustu dat dulce
Amarum ad facietatē usq́ aggerit. Si. ad istam faciem est
Morbus qui mea gymnasiũ macerat. Gy. perfidiosus
Est amor: Si. ergo in me peculatum facit? Gy. bono animo es.
Erit isti morbo melius. Si. confidam fore si medicus ueniat.
Qui huic morbo facere medicinam potest. Gy. ueniet.
Si. Spissum istud amanti est uerbum ueniet. nisi uenit:
Sed ego mea culpa & stulticia peius misera maceror:
Quia ego illum unum mihi exoptaui qui cum ætatē degerem:
Gy. Matronæ magis conducibile est istuc mea silenium
Vnum amare. & cum eo ætatem exigere: cui nupta est semel

Verum enim meretrix fortunati est oppidi simillima.
Non potest suam rem optinere sola sine multis uiris.
Si. Hoc uolo agatis. qua accersitæ causa ad me estis eloquar.
Nam mea mater quia ego nolo me meretricem dicier
Obsecuta est:de ea re gessit morē morigeræ mihi
Vt me quem ego amarem grauiter sineret cum eo uiuere.
Le. Sulte ecastor fecit.sed tu en unquam cum quiq̄ uiro
Consueuisti.si.nisi quidem cum alcesimarcho nemine.
Neque pudiciciam meā mihi alius quisquā imminuit.
Le. Obsecro quo is homo insinuauit pacto se ad te?
Si. Per dionysia mater pompam me specitatū duxit:dū redeo domū
Conspicillo consecutus est clanculum me usque ad fores
Inde in amiciciam insinuauit cum matre & mecum simul
Blandiciis:muneribus:donis. Gy. mihi istū hominē uellē dari:
Vt ego illum uorsarē.si.quid opus est uerbis.consuetudine
Cœpi amare contra ego illū.& ille me. Le.o mea sileniū.quid est?
Assimulare amare oportet nā si ames extēplo
Melius illi multo quem ames consulas:q̄ rei tuæ:
Si. At ille conceptis iurauit uerbis apud matrē meā me uxorem
Ducturum esse ei nunc alia ducēda est domū suā cognata leniēsis
Quæ habitat hic in proximo.nā eū pater eius subegit nūc mea mater
Irata est mihi quia non redierim domū ad se postq̄ eā rē resciuerim
Eum uxorem ducturum esse aliam. Le. nihil amare iniuriū est.
Si. Nunc te amabo ut hanc triduum hoc solū sinas
Esse:& hic seruare apud me:nam ad matrem accersita sum
Le. Quāq̄ mihi istud erit molestū triduum:& damnum dabis
Faciam. S. facis benigne & amice:sed tu gymnasium mea
Si me absente alcesimarchus ueniet nolito acriter
Eum inclamare:& ut erga me est meritus incordies tamē
Sed amabo tranquille.ne quid quod illi doleat dixeris:
Accipias clauis.si quid tibi opus erit promptu promitto.
Ego uolo ire. Gy. ut mihi exciuisti lachrymas.
Si. Gymnasium mea bene uale. Gy. cura te amabo: siccine
Immunda obsecro ibis. Si. imundas fortunas æquū est
Squallorem sequi. Gy. amiculū hoc sustolle saltem.
Si. Sine trahi quum egomet trahor. Gy. quando ita tibi iuuat.
Vale atq; salue. Si. si possum uelim
Gy. Nunquid me uis mater intro quin eā ecastor mihi uisa amare
Le. Istoc ergo auris grauiter obtundo tuas:ne quem ames
Gy. Nunquid me uis? Le. ut ualeas. Gy. uale.

Lena.

Dem mihi magnæ quod parti est uitiũ mulierũ quæ nunc
i Quæstũ facimus:q̃ ubi saburratæ sumus largiloquæ extẽplo
Sumus.plus loquimur q̃ sat est.nã illã ego olim quæ hinc
Flens abiit paruolã puellam proiectam ex angiportu sustuli.
Adulescens quidã hinc adprime nobilis:quin ego nunc
Quasi sum honesta mea ex sententia.quia quæ adeo me compleui
Flore liberi magis libera uti lingua conlibitum est mihi.
Tacere nequeo misera qđ tacito usus est sityone summo genere ei
Viuit pater:is amore misere hanc deperit mulierculam
Quæ hinc modo flens abiit:cõtra amorem eũ hæc ꝑdite perditast:
Eam meæ ego amicæ dono huic meretrici dedi quod sæpe mecum
Mentionem fecerit puerũ aut puellam alicũde ut reperirẽ sibi.
Recens natũ eapse ꝙ sibi supponeret:ubi mihi potestas primũ euenit
Ilico feci eius ei:quod me orauit copiã.postq̃ eã puellam a me
Accepit.ilico eandẽ puellã peperit:quã a me acceperat sine obstetricis
Opera:& sine doloribus itẽ ut aliæ pariũt quæ malũ querunt sibi.
Nam amatorẽ aiebat esse peregrinũ sibi:suspitionem eius rei
Facere gratia:id duæ nos solæ scimus.ego quæ illi dedi:& illa quæ
A me accepit:præter uos quidẽ hæc sic res gesta est. si qđ usus uenerit
Meminisse ego hanc rem uos uolo.ego abeo domum.

prologus. Auxilium.

ii Trunq; hæc & multiloq̃ & multibiba ẽ anus:satine uix reliq̃t
Deo ꝙ loqueret̃ loci:ita ꝓperauit de puellæ ꝓloqui suppõne.
Quod si tacuisset tamen ego erã dicturus deus q̃ poterã planius
Nam mihi auxilio ẽ nomẽ:nũc operã date:ut ego argumentum
Hoc uobis plane perputem.fuere sityoni iamdiu dionysia:
Mercator uenit huc ad ludos lemnius:isq; hic cõpressit
Virginẽ adulescentulus uinulentus multa nocte in uia
Is ubi malã rẽ scit se meruisse ilico pedibus perfugiũ peperit.
Is lemnium aufugit:ubi habitabat:tũ illa quam cõpresserat
Decumo post mense exacto hic peperit filiã:quoniã reũ eius facti
Nescit qui sciet:paternũ seruũ sui participat consilii:
Dat eam puellam ei seruo exponendam ad necem:
Is eã proiecit:hæc puellam sustulit:ille clam obseruauit seruus
Quo aut quas in ædis hæc puellam deferat:ut eãpse uos audistis.
Confiterier:dat eam puellam meretrici melenidi:eaque
Educauit eam sibi pro filia bene:ac pudice:tum illic autem
Lemnius propinquam uxorem duxit cognatam suam.
Ea diem suũ obiit:facta morigera est uiro postq̃ ille uxori

Iusta fecit:ilico huc commigrauit:duxit uxorem huc sibi
Eandem:quam olim uirginem hic compresserat:& eam
Cognoscit esse quam compresserat:illa illi dicit
Eius se ex iniuria peperisse gnatam:atq; eã se seruo ilico
Dedisse exponendam.ille extemplo seruolum iubet illum
Eundem prosequi si qua queat reperire quæ sustulerit.
Ei rei nunc suam operam usq; seruus dat si possiet
Meretricem illam inuenire:quam olim tollere:quum ipse
Exponebat ex insidiis uiderat:nunc quod reliquum
Restat uolo persoluere:ut expungatur nomen:ne quid
Debeam:adulescens hic est sityoni:ei uiuit pater.
Is amore proiecticiam illam deperit.
Quæ dudum flens hinc abiit ad matrem suam:& illa
Hunc contra:qui est amor suauissimus:ut sunt humana
Nihil est perpetuum datum.pater adulescenti
Dare uult uxorem.hoc ubi
Mater resciuit:iussit accersi ad eam domum.
Hæc res gesta sic est:bene ualete & uincite
Virtute uera:quod fecistis antihac.
Seruate uostros socios:ueteres & nouos.
Augete auxilia uestris uictis legionibus:pdite pduelles.
Parite laudem & lauream:& uobis uicti peni pœnas sufferant

Alcesimarchus Adol. Melenis Lena.

Al. Credo ego amorem primũ apud hoĩes carnificinã cõmentum
Hanc ego de me coniecturam domi facio:ni foras quæram:
Qui omnes hoĩes supo: atq; antideo cruciabilitatibus animi:
Iactor:crucior:agitor:stimulor:uersor in amoris rota miser.
Exanimor:feror:differor:distrahor:deripior:ita nullam mentem
Animi habeo:ubi sum:ibi non sum:ubi non sum:ibi est animus.
Ita mihi omnia ingenia sunt:qđ lubet:nõ lubet iã id continuo.
Ita me amor lapsum animi ludificat:fugat:agit:appetit.
Raptat:retinet:iactat:largit̃:quod dat non dat: deludit.
Modo quod suasit dissuasit:quod dissuasit:id ostentat:
Maritumis moribus mecũ expetitur:ita meum frangit amantem
Animum:neq; nisi quia miser ne eo pessum.mihi nulla abest.
Perdito pernicies:ita pater apud uillã detinuit me hos dies sex
Ruri continuos:neq; licitum interea est meam amicam uisere.
Est ne hoc miserum memoratu? Me.eo facetus: quia tibi
Alia ẽ sponsa locuples lẽnia:habeas:neque nos factione tanta
Quanta tu sumus neq; opes nostræ tam sunt ualidæ q̃ tuæ.

Veruntamen haud metuo ne iusiurandũ nostrũ quisquam
Culpitet:tum iam si quid tibi dolebit.scies qua doleat gratia
Di me perdant.me.quodcunque optes tibi uelim contingere.
Al. Si illam uxorem duxero mihi unq̃ quam despondit pater:
Al. Et me si unq̃ tibi uxorem filiam dedero meam
me. Periurare me patiere?me.atque aliquanto facilius:
Al. Quam me meamque rem perire.& ludificare filiam.
Abi quærere ubi tuo iurando satis sit subsidii.hic apud nos iam
Alchesimarche confregisti tesseram.al.face semel periculum
Sæpe feci.quod factum queror.al.redde mihi illam.me.inter nouam
m. Rem uerbũ usurpabo uetus.quod dedi datũ non uellem qđ reliquum
Est non dabo.al.non remissura es mihi illã?me.pro me responsa
Tibi.Al.non remittes?me.scis iamdudũ omnẽ meã sententiam
Al. Satin istuc tibi in corde certum est?me.quin ego cõmentor quidem
Non edepol istæc tua dicta nunc in auris recipio.
Al. Non:hem quid agis:me.igitur animũ aduortite:iã ut qđ agas scias
At ita me di deæq; superi:atque inferi:& medioxumi:itaq; me
Iuno regina:& iouis supremi filia:itaque me saturnus
Eius ecastor pater:itaq; ops opulenta illius auia.
Immo mater qđẽ.M.iuno filia:& saturnus patruus ẽ summus iuppiter
Al. Tu melenis propter te hæc pecco.Me.perge dicere.
Al. An ne ut etiam quid consultura sis sciam.M.pge eloq:non remittam:
Al. Definitum est.Al.enimuero ita me iuppiter.itaque me iuno:&
Saturnus ita:quid dicam nescio.iã scio.immo mulier audi:meam.
Vt scias sententiam.di me omnes magni:minutiq;.& patellearii
Faxint ne ego uiuus dem sauium silenio:nisi ego te
Tuamque filiam:meque hodie obtruncauero.postea autem
Cum primo luci cras nisi ambo occidero:& equidẽ hercle nisi
Perdam te tertio:omnis efflixero.nisi tu illam remittis ad me
Dixi quæ uolui.uale.Me.abiit intro iratus:quid ego nunc agam.
Si redierit illa ad hunc:ibidem loci res erit.ubi odium occeperit.
Illam extrudet quum hanc uxorem lemniam ducet domum.
Sed tamen ibo & persequar amans ne quid faciat cauto opus est.
Postremo quando æqua lege pauperi cum diuite non licet perdam
Operam potius.q̃ carebo filia:sed quis hic est qui recta platea
Cursum hic contendit suum:& illud paueo:& hoc formido
Ita tota sum misera in metu

Lampadiscus.

u Num sectatus sum clamore per uias miserrimam habui
Vt illæc hodie quot modis moderatrix fuit:

Atq; imemorabilis? quot illi blandicias? qd illi pmisi boni. quot
Admoui fabricas: quot fallacias in quæstione uix exculpsi ut
Diceret: quia ei promisi modiolum uini dare.

Phanostrata. Melenis. Lampadiscus.

ph. a Vdire uocem uisa sum ante ædis modo mei lampadisci serui
la. Non surda es hera: recta audiuisti. ph. quid agis hic. La. qd
Gaudeas. ph. qd id ē. La. hinc ex hisce ædibus paulo prius uidi exeūtē
Mulierem. ph. illam quæ meam gnatam sustulerat. La. rem tenes.
ph. Quid postea. La. dico ei quo pacto eā ab hippodromo uiderim
Herilem filiam nostram sustollere. ph. extimuit tū illa. M. iā horret
Corpus: cor salit: nā mihi ab hippodromo memini adterri paruulam
Puellam: eamq; me mihi supponere. ph age perge quæso: animus
Audire expetit ut res gesta sit. La. ut audire non queas
Pergo illa dictis illæc te anus
fortu feras uocat.
Nā illæc tibi nutrix ē. me matrem cēseas. ego & reduco: & uoco
Ad diuitias ubi tu locere in luculentam familiam: unde tibi talenta
Magna uiginti pater det dotis: non enim hic ubi ex tusco modo
Tute tibi indigne dotem quæras corpore.
ph. An amabo meretrix illa est quæ illā sustulit.
la. Immo meretrix fuit. sed ut sit de ea re eloquar: iam
Perducebam illam ad me suadela mea: anus ei amplexa est genua
Plorans. obsecrans non deserat se: eam suam esse filiam: seque eam
Peperisse sancte adiurabat mihi: istāc quam quæris inquit.
Ego amicæ meæ dedi: quæ educaret eam pro filiola sua.
Et uiuit inquit. ubi ea est inquam extemplo.
Seruate di me obsecro. me. at me perditis
ph. Quo illam dedisset exquisisse oportuit. la. quæsiui: & dixit
Meretrici melenidi. me. meum elocutum est nomen: interii.
la. Vbi elocuta est ego continuo anum interrogo ubi habitat inquam
Duc: ac demonstra mihi. auecta est inqt pegre hinc habitatum.
me. Obstipat aquulam. la. quo auecta est eo sequemur.
Siccine agis nugas: peristi ne hercle hoc longe dedisti instare usque
Adeo donec se adiurat anus iam mihi monstrare.
ph. Ah non missam oportuit. la. seruatur. sed illæc sequandam
Aiebat mulierem suā bene uolentē conuenire etiam prius cōmune
Qua cū id esset sibi negotiū: & scio uenturam. m. me indicauit.
Et suas ad meas miserias alias faciam consciam: ph. quid nunc
Vis facere me. la. intro abi. atq; animo bono es uir tuus si ueniet
Iube domi opperirier: ne in quæstionē mihi sit: si quid eum

Ego ad anum recurro rursum.ph.lampadio obsecro
Cura.la.perfectum ego hoc dabo negociũ.ph.deos teq;
Spero:la.eosdem ego uti abeas domum.me.adulescens
Asta atq; audi.la.mē mulier uocas.me.te.
La. Quid negotii est:nam occupatus sum ampliter
me. Quis istic habitat.la.dephino dominus meus
me. Nempe istic est.qui alcesimarcho filiam suam despondit
In diuitias maximas.la.is ipsus est.me eo tu quam uos
Igitur filiam nunc queritatis alterā?la.ego dicam tibi
Non ex uxore gnatam:uxoris filiam.me.quid istuc est uerbi?
La. Ex priore muliere nata inq̃ meo hero est filia.me.certo modo
Huiusquæ locuta est quærere aiebas filiā. La.huius ego quero.
me. Quo modo igit̃ obsecro hæc est prior quæ nupta nũc ē.la.conteris
Tu tua me oratione mulier quisquis es
Medioxuma quam duxit uxorem ex ea
Nata est hæc uirgo alcesimarcho quæ datur:ea uxor diē obiit:scis?
me. Teneo istuc satis:sed ego illud quæro cōfragosum quo modo
Prior posterior sit.posterior sit prior.la.prius hanc compressit:
Quam uxorē duxit domũ;prius grauida facta ē: prius q̃ pepit filiam.
Eā postq̃ peperit iussit paruam proiici:ego eam proieci:alia mulier
Sustulit:ego inspectaui herus hāc duxit post:ibi eā nunc puellam
Filiā eius q̃rimus:qd nũc supina sursum iā cæ ũ cōspicis.me.hei nec iā
Istuc qđ pparabas nihil moror.nũc ītellexi.la.diis hercle hēo gratiam.
Nā ni intellexisses:nunq̃ credo amitteres.m.nũc mihi bonæ necessust
Esse igratis q̃q̃ eē nolo rē palā eē ītelligo:nũc egomet potius hāc in ibo:
Grām ab illis q̃ illæc me īdicet:ibo domũ:atq; ad pentes reducā sileniũ

Melenis. Alcesimarchus. Silenium.

me. Em elocuta sum tibi omnē.sequere me mea silenium
r Vt eoꝝ.cuiam eē oportet te sis potius q̃ mea.
Quanq̃ in uita te carebo:animũ ego indicā tamen
Vt illud:Quod tuā in rē bene conducat consulam.
Nam hic crepundia insunt quibus cũ te illa olim ad me detulit
Quæ mihi dedit:parentes te ut cognoscant facilius.
Accipe hanc cistellam halisca:agedũ pulta illias fores.
Dic me orare ut aliquis ītus prodeat.propera ocius.
Al. Recipe me ad te mors amicum & beneuolũ.Si.mater mea
Perimus miseræ.al.utrum hac me feriam:an ableua latus.
Quid tibi est:si alcesimarchum nō uides ferrum tenentem?
me. Ecquid agis?ne me morare:lumen linque.Si.amabo accurrite.
Ne se interimat.Al.o.salute mea salus salubrior

Tu nunc ſſ ego uolo:ſeu nolo:ſola me ut uiuam facis
me. Haud uoluiſti iſtuc ſæuerum facere.al.nihil mecū tibi:
Mortuus tibi ſum:hanc ut habeo certum eſt non amittere.
Nam hercle iam ad me adglutinandū totam decretū eſt dare.
Vbi eſtis ſerui?occludite ædis peſſulis repagulis.
Ibo:hanc ego tetulero intra limen.me.abiit abſtulit.
Mulierē ibo perſequar:iam illum intro ut hæc ex me ſciat
Eadem ſic poſſum tranquillum facere ex irato mihi.

Seruus Lampadiſcus.phanoſtrata mulier.

La. Vllam ego me uidiſſe credo magis anum excruciabilem
n Quā illæc eſt quæ dudū faſſa ē mihi:quæ ue inficias eat
Sed eccā heram uideo ſed quid hoc ē ꝙ ciſtella hic iacet.
Cum crepundiis:nec quenquam conſpicor alium in uia.
Faciundum eſt puerile officiū:conquiniſcam ad ciſtellam
ph. Quid agis lampadio.la.hæc ciſtella nūnā hinc ab nobis domo ē.
Nam hinc ab hoſtio iacentem ſuſtuli.ph.quid nuncias.
Super anu.la.ſceleſtiorem in terram nullam eſſe alteram.
Omnia inficiare ea quæ dudum confeſſa eſt mihi.
Nam hercle ego illam anum irridere me ut ſinam ſatius ē mihi ꝗ
Quouis exitio interire.ph.di obſecro uoſtram fidem.
La. Quid deos obſecras.ph.ſeruate nos.la.quid ē.ph.crepūndia
Hæc ſunt:quibuſcum tu extuliſti noſtram filiolam ad necem.
la. Sana ne es.ph.hæc ſunt profecto perge hinc.la.hæc ſunt ſi mihi
Alia mulier iſtoc pacto dicat dicam eſſe ebriam
ph. Non ecaſtor caſſa memoro:nam obſecro unde hæc gentium:
Aut quis deus obiecit hanc ante hoſtium noſtrum:quaſi
Dedita opera in tempore ipſo ſpes mihi ſancta ſubuenit.

Haliſca Ancilla Lampadiſcus.phanoſtrata.

Ha. Iſi quid mihi opes di dant diſpii.neq; unde auxiliū expetā hēo
n Itaq; petulātia mea me animi miſeram hēt:quæ in tergū meū
Ne ueniat male formido:ſi hera mea tam ſocordē eē ꝗ ſū
Quā ne i māibus teñit atq; accepit hic añ ædis ciſtella:ubi ea ſit:neſcio
Niſi ut opinor loca hæc circiter excidit mihi
Mi homines:mi ſpectatores facite indicium ſi quis uidit
Si quis eam abſtulerit:quiſue ſuſtulerit:& utrum hac.
An illac iter inſtiterit.
inſitior quæ hos rogem aut quæ fatigem.
Qui ſemp malo muliebri ſunt lubētes:nūc ueſtigia ſi ꝗ ſunt noſcitabo
Nam ſi nemo hac præteriit poſtꝗ itro abiit.ciſtella hic iaceret:qd hic
Periit opinor:actum ē:illicet me infelicem & ſceleſtam.

Nulla ē:atq neque ego ſum uſquā:perdita perdidit me.
Sed pergam ut cœpi tamen quæritabo
Nā & itus paueo:& foris formido:ita nunc utrobiq metus me agitat
Illos hominis miſere miſereri:ille nunc lætus qſquis ē illā q habet
Quæ neq illa illi qcquā uſuiſt mihi eē pōt:ſed memet moror quō hoc
Haliſca h age:ad terrā aſpice.& deſpice oculis iueſtiges aſtute augura
la. Hera.ph.hem.la.tibi.ph.quid eſt.la.hæc ē.ph.quis
la. Q uoi excidit ciſtella.certe eccum locus ſignat ubi ea excidit apparet
Hal. Sed his hac ut hac:ſocci uideo ueſtigiū in puluere:perſequar hac
In hoc iā loco cū altero cōſiſtit:hic meis turba hic oculis mō ſe obiecit:
Neq prorſum iniit hac:hic ſtetit:hinc illuc exiit
Hic cōciliū fuit:ad nos attinet ſi quis:at at ſingulū uideo ueſtigiū:
Sed is hac abit:contemplabor:hinc huc iit hic nuſquā abiit:
Actam rem ago:quod periit:periit meum corium:ciſtella:redeo intro
ph. Sunt qui uolunt te conuentam.ha.quis me reuocat.
ph. Bona fœmina:& malus maſculus uolūt te.ha. poſtremo ille
Plus qui uocat ſcit quod uelit:q̄ ego quæ uocor reuertor.
Ecquem uidiſti quærere hic amabo in hac regione
Ciſtellam cum crepundiis:quam ego hic amiſi miſera.
Nam dudum ut accurrimus ad alceſimarchum:ne ſe uita
Interimeret tum more excidiſſe
Ciſtellam e mulier amuſera parumper
Diſperii miſera.quid ego heræ meæ dicam:quæ me opere tanto
Seruare iuſſit quis uos ſilenium parentes
Facilius poſſet noſcere:quæ heræ meæ ſuppoſita ē parua
Q uam quædam meretrix ei dedit. La.noſtram hæc rem fabulatur:
Hanc ſcire oportet filia tua ubi ſit:ſigna ut dicit.
Nunc eam uolt ſuæ matri & patri quibus nata ē reddere ultro.
ph. Mi homo obſecro alias res geris:ego tibi res meas mando.
la. Iſtuc ago.atq iſtic mihi cibus eſt quod fabulare
Sed inter rem agendam iſtam heræ huic reſpondi quod rogabat
Nunc ad te redeo ſi quid eſt opus dic impera & tu
Quid quæritabas.Hal.mi homo.& mea mulier uos ſaluto
ph. Et nos te.ſed quid quæritas?ha.ueſtigium hic requiro
Q ua aufugit quædam:neſcio quid id quidnam eſt.
ph. Alienum & memorem familiarem.
la. Mala mens hera hæc & callida eſt.ph.ecaſtor ita uidetur.
Imitatur nequā beſtiam & dānificā. La.quidnā amabo
ph. Inuoluolum quæ in pampini folio intorta implicat ſe
Itidē hæc exorditur ſibi intortā orationē:

Quid quæritas:Ha.cistellam hic mihi adulescens euolauit.
La. In caucam latam oportuit.Ha.non edepol præda magna
La. Mirum quin grex uenalium in cistella infuerit una.
ph. Sine dicat.La.si dicat quidē.Ph.age loquere tu qd ibi infuerit
Ha. Crepundia una.La.est quidā homo qui illā ait se scire ubi sit
ha. At pol ille ad quandā mulierē si eam monstret gratiam ineat
la. At sibi ille qdā uolt dari mercedē.Ha.at pol illa quædam
Quæ illā cistellā perdidit quot dat negat esse quod det.
la. At enim ille quidam argentum expetit.
ha. At pol illa quædā mulier in nulla opera gratuita est.
la. Commendo loquellā tuā tibi nunc proderis confitemur
Cistellam habere.Ha.at uos salus seruassit:ubi ea nunc est:
ph. Saluam eccam:sed ego rē meam magnam confabulari
Tecum uolo:sociam te mihi adopto ad meam salutem.
ha. Quid istuc negocii est:aut quis es:Ph.ego sum illius mater.
Quæ hæc gestitauit.Ha.hic intus ergo habitas.ph.ariolare.
Sed quæso ambages mulier mitte atq; hoc age.
Eloquere unde hæc sunt tibi cito crepundia.
la. Mea hæc herilis gestitauit nō tua.ph.ne obloquere.La.taceo.
ph. Mulier perge dicere ubi ea est quæ gestitauit.Ha.hic in proximo.
ph. Istic qdā edepol mei uiri habitat gener.La.ne obloquere rursus
Perge porro dicere quot annos nata dicitur.Ha.septem decem.
ph. Mea est.eas tu us annorum attulit
Quid qua iam quæro meam
At po sunt quæro tertiam
ph. Quod quæritabā:filiā inueni meā.Ha.æquū est p fidē qd creditū est
Ne bene merenti sit malo benignitas nostra:hæc alūna est tua pfecto
Filiā & redditura est tibi tuā:& ea gr̄a domo pfecta ē cæterū ex ipsa
Obsecro exquiritote:ego serua sum.ph.æquum postulas.
Illius ego istam incesso male gratiam.Ha.sed istanc
Cistellam te obsecro ut reddas mihi.
ph. Quid fit lampadio.La.quod tuum est.teneas tuum:
ph. At me huius miseret.La.sic faciundū censeo.
ph. Da cistellam.La.tu intro abi cum istac simul:
ph. Tibi auscultabo:tene tu cistellam tibi.
Abeamus intro.sed quod nomen tuæ dominæ:Ha.melenis.
ph. I præ:iam ego te sequar.

Delmipho Senex.Lampadio Seruus.

De. q Vid hoc negocii est quod omnes homines fabulantur p uiā
Mihi esse filiā inuentam:& lampadionē me in foro

Quæsiuisse aiunt. La. here unde is? De. ex senatu. La. gaudeo
Tibi mea opa liberorũ esse amplius. De. & enim non placet:
Nihil moror aliena mihi opera fieri pluris liberos.
Sed quid istuc est? La. propera ire intro ad affinem tuum
Filiam tuã iam cognosces: intus ibidem uxor tua est.
De. Abi cito præuorti hoc certum st rebus aliis omnibus

Caterua.

E expectetis spectatores: dũ illi huc ad uos exeant
n Nemo exibit: oẽs intus conficient negocium.
Vbi id erit factũ ornamenta ponẽt post id ea loci
Qui deliquit uapulabit: qui non deliquit bibet.
Nunc quod ad uos spectatores reliquũ reliquitur.
More maiorum date plausum postrema in comœdia.

Plauti poetæ clariss. epidicus.

Argumentum.

Mit fidicinam filiam credens senex
e Persuasu serui: atq; conductam
Iterum pro amica ei subiecit filii
Dat herili argentum eo sororẽ destinat:
Imprudens iuuenis compressæ ac militis
Cognoscit opera sibi senex os sublitũ
Vt ille amicam: hic querebat filiam.
Sed inuenta gnata seruolũ emittit manu.

Epidicus. Tesprio. Serui duo.

Ep. Eus adolescens. T. quis ꝓperantẽ me prehendit pallio.
Ep. h Familiaris. Te. fateor. nã odio es. nimium familiariter
Ep. Respice uero Tesprio. Te. epidicũ ne ego conspicor.
Ep. Certe oculis uteris. Te. salue. Ep. dii dent quæ uelis.
Venire saluom gaudeo. Te. quid cæterũ: ep. esse quod assolet.
Cœna tibi dabit. Te. spondeo. Ep. quid? Te. me accepturũ si dabis.
Ep. Quid tu agis ut uelis. Te. exemplũ adesse intelligo. ep. euge
Corpulẽtior uidere atq; habitior. Te. hac gratia
Ep. Quam quidem te iamdiu perdidisse oportuit.
Te. Minus iã furtificus sum q̃ antehac. ep. qd ita. T. qd ita: rapio ꝓpalam
Ep. Dii immortales infælicent: ut tu is gradibus grandibus
Nã ut apud portũ te conspexi curriculo occepi sequi:
Vix adipiscendi potestas modo fuit. Te. scurra es. Ep. scio.
Te esse quidẽ hominẽ militarẽ. Te. audacter quid uis dicito
Quid agis? perpetuon ualuisti: Te. uarie. Ep. qui uarie ualent.
Ep. Caprigenum hominum non placet mihi neq; pãtherinum genus.

Te. Quid tibi uis dicã:nisi quod est.ep.ut illa respondeas probe.
Quid herilis noster filius ualet.te.pugilice atq; athletice.
Ep. Voluptabilẽ mihi nunciũ tuo aduẽtu attulisti.
Sed ubi est is. Te.adueni simul.ep.ubi is ergost.nisi si in uidulo.
Aut si in mellina attulisti.te.dii te perdant.ep.te uolo
Percõtari:opam da:opa reddit̃ tibi. Te.ius dicis.ep.me decet
te. Iam tu autem nobis præturã geris.ep.quem
Dices digniorẽ esse hominẽ hodie athenis alterũ.
te. At unũ a prætura tua epidice abest.ep.qdnã.te.scies.
Lictores duo:duo uiminei fasces uirgarum:ep.uæ tibi.
Sed quid ais.te.quid rogas.ep.ubi arma sunt stratiphocli.
te. Pol illa ad hostes trãsfugerũt.ep.armáne.te.atq; qdẽ cito
Ep. Serione dicis tu.te.serio inquam hostes habent:
Ep. Aedepol facinus improbũ.te.at iam ante alii fecerũt idẽ.
Erit illi illa res honori.ep.qui.te.quia antea aliis fuit:
Mulciber credo arma fecit quæ habuit stratiphocles.
Transuolauerũt ad hoste.ep.tum ille prognatus tethi.
Sine pdat:alia apportabũt nerei filiæ.
Id modo uidendũ ẽ ut materies suppetat scutariis:
Si in singulis stipendiis is ad hostis exuuias dabit.
te. Supsede istis rebus iam.ep.tu ipse ubi lubet finem face.
te. Desiste percunctarier.ep.loquere ubi ipse ẽ stratiphocles.
Est cã qua cã simul mecum ire ueritust.ep.quidnã id est
te. Patrẽ uidere senem nõ uolt ẽt nunc.ep.q̃propter:te.tu scies
Quia forma lepida & liberali captiuam adolescẽtulam
De præda mercatust.ep.quid ego ex te audio.te.hoc qd fabulor
Ep. Cur eam emit. Te.animi causa.ep.quot illic homo
Animos habet.nam certo priusq̃ hinc ad legionẽ abiit domo.
Ipse mãdauit mihi ad lenonẽ ut fidicina quã amabat
Emeretur sibi.id ei imperatũ reddidi.te.ut cunq;
In alto uẽtus ẽ epidice ex imo uelũ uortit̃.ep.ue misero mihi.
Male pdidit me:te.quid istuc:quidnã ẽ.ep.quid istanc
Quam emit:quanti eã emit.te.uili.ep.haud
Istuc te rogo.te.quid igitur.ep.quot minis.
te. Tot quadraginta minis.ep.id adeo argentũ.te ab danista.
Apud thebas.ep.sumpsisti fœnore.te.indies minasq; argẽti
Singulas nummis.ep.papæ.te.& is danista aduenit
Vna cum eo qui argentum petit.ep.dii immortalis ut ego
Iterii basilice.te.quid iam aut quid est
Epidice.ep.pdidit me.te.quis.ep.ille qui pdidit arma:

te. Nam qd ita.ep.quia quottidie ipse ad me ab legione epistolas
Mittebat:sed.taceam optumum est.plus scire satius ē quā loqui
Seruum hominē ea sapientia est.te.nescio edepol quid tu
Trepidas epidice:ita u ltū tuū uideor uidere cōmeruisse
Hic me absente in te aliquid mali:ep.potin ut molestus ne sis:
te. Abeo.ep.asta abire nūc non sinam.te.qd nūc me retines:
Ep. Amat ne istā:quā emit de præda.t.rogas:deperit
Ep. Degit̄ coriū de tergo meo.te.plus te amat:q̄ te unq̄ amauit:
Ep. Iuppiter te ꝑduit.te.mitte nūc iam:nā ille me uetuit domū
Venire ad cheribolū iussit huc in proximum:ibi manere iussit
Eo uenturus est ipse.ep.quid ita.te.dicā quia patrem
Prius se cōuenire nō uolt:neq; cōspicari q̄ id argentum
Quod debetur ꝑ illa dinumerauerit.ep.tu edepol re es turbulentus
te. Mitte me ut eā nūc iam.ep.hæccine ubi scibit senex pupis
Pereūda est ꝓbe.te.qd istuc ad me attinet quo tu intereas modo.
Ep. Quia perire solus nolo:te cupio perire mecū beneuolēs cū bn̄uolente
te. Abi in malā rem maximā a me cū istac conditione.
Ep. I sane:si qd festinas magis.Te.nūq̄ hominē quenq̄ cōueni unde
Abierim lubētius.ep.illic hic abiit:solus es:nūc q̄uo me expeditum
Ex impedito faciam:consiliū placet ego miser ꝑpuli meis dolis
Senē:ut cēseret suam sese emere filiam:is suo filio fidicinam
Emit:quā ipse amat:quā abiens mandauit mihi.
Sibi nūc alteram ab legione adduxit animi causa:coriū ꝑdidi.
Nā ubi senex senserit sibi data eē uerba uirgis dorsum despoliet meū:
At.n.nūc præcaue:nihil est istuc plane hoc corruptūst caput.
Neq̄ homo es epidice qui libidost male loqui
Quia tute deseris:qd faciam:men tu rogas:
Tu quidē antehac aliis solebas dare cōsilia mutua.
Quid:aliqua reperiundum ē.sed ego cesso ire obuiam
Adolescenti.ut quid negocii sit sciam:atq; ipse illic est:tristis ē.
Cū chæribolo incedit æquali suo:huc concedam:
Orationē unde hoꝝ placide persequar

Stratiphocles.Chæribolus adolescens.Epidicus.

St. Em tibi sū elocutus oēm chæribole atq; admodū meoꝝ
Mœrorū:atq; amorum:summam edictaui tibi.
Ch. Præter ætatē & uirtutē stultus es stratiphocles.id ne pudet te:
Quia captiuā genere prognatā bono in præda es mercatus:qs erit
Vitio qui id nō uortat tibi.St.qui iuidēt oēs inimicos mihi
Istoc facto reperi:ac pudiciciæ nunq̄ nec uim nec uitium attuli.
Ch. Iam istoc ꝓbior es modo quidem animo cū in amore tēperes.

St. Nihil agit q diffidēte uerbis cōsolatur suis:is ē amicus q in re
Dubia te iuuat:ubi re est opus.ch.qd tibi me uis facere?
St. Argēti dare quadraginta minas:quod danistæ dat:unde ego
Illud sumpsi fœnore.ch.si hercle haberem
St. Nā quid te igitur rettulit te beneficiū eē oratione:si ad rem
Auxiliū emortuum ē:ch.quin edepol egomet amore
Differor:defatigor.St.malim istiusmodi mihi amicos
Furno mersos:q̄ foro sed opā epidici nec me emere p̄cio precioso uelī
Quēqdē ego hominē irrigatū plagis pistori dabo nisi hodie
Prius comparassit mihi quadraginta minas q̄ argenti fuero
Elocutus ei postremā syllabam.ep.salua res est bene promitte:
Spero seruabit id sine meo sumptu:patæ iā sunt scapulis symbolæ.
Aggrediar hominem aduenientē pegre.herum suū stratiphoclem.
Salua impartit salutē seruus epidicus.St.ubi is est?ep.adest.
Saluum te gaudeo huc aduenisse.St.tam tibi istuc credo quā mihi
Ep. Benene usq; ualuisti.St.a morbo ualui.ab animo æger fui.
Ep. Quod ad me attinuit.ego curaui:quod mādasti mihi īpetratū est.
Emptast ancilla:quod tu te ad me lr̄as missiculabas.
St. Perdidisti omnem opam.ep.nam qui p̄didi.St.quia meo neq;
Cara ē cordi neq; placet.ep.qd retulit mihi tātopere te mandare
Et mittere ad me epistolas.St.illā amabā olim:nūc iam alia cura
Impēdet pectori.ep.hercle miserum ē ingratū esse hominē
Id qd facias bene:ego qd bene feci malefeci:qa amor mutauit locum
St. Desipiebā mentis quū illas scriptas mittebā tibi.ep.men piacularem
Oportet fieri ob stulticiā tuā ut meū tergum stulticiæ tuæ
Subdas succidaneū?Ch.quid istic uerba facimus huic homini?
Opus ē quadraginta minis celeriter calidis danistæ quas resoluas
Et cito.ep.dic modo unde auferre me uis.a quo trapezita peto.
St. Vnde libet.nam ni ante solis occasum
Meam domum ne imbitas:tu te in pristinum
Ep. Facile tu istuc sine periculo & cura corde libero fabulare ioui.
Tergo nr̄o:sed mihi dolet quū ego uapulo.St.qd tu nūc:patierim
Vt ego me interimam.ep.ne feceris:ego istuc accedam.
Periculum potius atq; audaciam.st.nunc places:nunc
Ego te laudo.ep.patiar ego istuc quod lubet.
St. Quid de illa fiet fidicina igitur.ep.al.aliqua reperibitur
Aliqua ope exoluam:extricabor aliqua.St.plenus cōsilii es.
Noui ego te.ep.euboicus miles locuples multo auro potēs.
Qui tibi emptā esse scibit:atq; hāc adductam alteram.
Cōtinuo te orabit ultro ut illā trāsmittas sibi.sed ubi illa est

Quã tu adduxisti tecũ? St. iã faxo hic erit. Ch. qd hic nũc
Agimus? St. eamus intro ad te ut hunc hodie diem
Luculẽte habeamus. ep. ite intro. ego de re argẽtaria
Iam senatũ cõuocabo in corde consiliarium: cui potissimũ
Indicatur bellum: unde argentũ auferam: epidice uide
Quid agas: ita res subito hæc obiectast tibi nõ. n. nũc tibi
Dormitãdũ: neq; cũctandi copia ẽ tibi adeundũ ẽ senem
Oppugnare certũ est consiliũ abi intro atq; adolescẽti
Dic iã nr̃o herili filio ne hic foras ambulet: neue usq̃ seni obuiã ueniat.

Apocides. periphanes. Senes duo.

Ap. Leriq; homines: quũ nihil refert: pudet: ubi pudẽdũ ẽ
p Ibi eos deserit pudor quũ usus ẽ ut pudeat: is adeo tu es qui
Des quod pudẽdũ siet: genere natã bono: pauperẽ domũ
Ducere uxorẽ: p̃sertim eã qua ex tibi cõmemores
Hanc quæ domi est filiã prognatã. per. reucreor filium.
Ap. At pol ego te credidi uxorẽ quã tu extulisti pudore exequi.
Cuius: quotiẽs sepulchrũ uides sacrificas ilico horco hostias
Neq; adeo iniuria: quia licitũ est eã tibi uiuẽdo uicere
per. O hercules ego fui: dũ illa mecũ fuit: neq; sexta ærumna
Acerbior herculi: q̃ illa mihi obiectast. ap. pulchra
Edepol dos pecuniast. per. quæ quidẽ pol nõ maritatast.

Epidicus Seruus. apocides. periphanes.

Epi. Tat tacete: hẽte aĩum bonũ liqdo exeo foras auspicio aui sinistra
Acutũ cultrũ hẽo: senis q exẽterẽ marsupiũ. sed eccũ
Ipsũ ante ædis cõspicor apocidæ. qualis uolo uetulos duos
Iã ego me cõuortã ĩ hirudinẽ. atq; eoꝝ exugebo sanguinẽ senati
Qui columẽ cluent. ap. continuo ut maritus fiat. pe. laudo
Cõsiliũ tuũ: nã ego illũ audiui iuniorẽ hærẽr apud nescio quã fidicinã
Id ego excrucior. ep. di hercle oẽs me adiuuant: augent amant.
Ipsi quidẽ hi mihi dant uiã quo pacto ab se argentũ auferam
Age nũc iã orna te epidice: & palliolũ ĩ collũ cõiice atq; adsimulato
Quasi p urbẽ totã hoĩem quæsieris: age si qd agis: di imortales utinam
Cõueniã domi periphanẽ: p oẽm urbẽ quẽ sum defessus quærere.
Per medicinas: tõstrias: ĩ gymnasio. atq; ĩ foro. p myropolia: & laneans
Circũq; argẽtarias: rogitãdo sum raucus factus: pene ĩ cursu cõcidi
Ap. Epidice: ep. epidicũ qs est q reuocat. pe. ego sum periphanes.
Ap. Et ego apocides sum. ep. & ego qdẽ sum epidicus: sed here optũa
Vos uideo amabo aduenire opportunitate. pe. quid reist?
Ap. Mane: sine respirẽ quæso. pe. imo acquiesce. ep. animo malest
Recipiã anhelitũ. ap. clemẽter requiesce. ep. animũ aduortite.

A legione omnes remissi sunt domũ thebis.ap.sic factum
Ep. Ego ita factũ esse dico.per.scin tu istuc?ep.scio.
per. Qui tu scis?ep.qa ego ire uidi milites plenis uiis
Arma referunt & iumenta ducunt.pe.nimis factum bene.
Tũ captiuorũ qd ducũt secum.Ep.pueros uirgines:
Binos:ternos:alius qsq; fit concursus per uias:
Filios suos quisq̃ uisit.pe.hercle rem gestam bene:
Ep. Tũ meretricũ numerus tantus:quãtus in urbe omni fuit.
Obuiã ornatæ occurrebãt suis quæq; amatoribus eos captabãt:id
Adeo qui maxime animũaduorterim plereq; hæ sub uestimẽtis secũ
Hẽbãt retia quũ ad portã uenio.atq; ego illã illi uideo præstolarier
Et cum ea tibicinæ ibant quattuor.pe.quicũ epidicæ?
Ep. Cum illa quam tuus gnatus annos multos deamat:deperit
Vbi fideq;:remq;:seq; teq; properat perdere.
Ea prestolabatur illũ apud portã.pe.uiden ueneficam.
Ep. Sed uestita aurata ornamenta:ut lepide ut concinne:ut noue
pe. Quid erat induta:an regillam induculam:an mendiculam.
Ep. Impluuiatam:ut istæc facimus uestimentis nomina
Vt impluuiũ inducta erat.per.quid istuc mirabilest?
Quasi non fundis exornatæ multæ incendat per uias.
At tributus cũ imperatus est:negant pendi potesse.
Illis quibus tributus maior penditur pendi potest.
Quid istæ quæ uesti quotannis nomina inueniunt noua
Tunicam rallam:tunicam spissam:linteolum cæsicium.
Indusiatam:patagiatam:caltulam:aut croculam
Supparũ:aut subminiam:ricam basilicũ::aut exoticum
Cymatile:aut plumatile:cerinum aut gerinũ:gerere maximæ
Cani quoq; etiã ademptũst nomẽ.ep.q.per.uocãt laconum
Hæc uocabula auctiones subigũt:ut faciant uiri.
pe. Quin tu ut occæpisti loquere.ep.occepere aliæ mulieres
Duæ post me sic fabulari iter sese:ego abscessi solens
pauiũ ab illis dissimulabã me harũ sermoni operã dare.
Nec satis exaudiebã:nec sermonis falebar tamen.
Quæ loquerentur.pe.id lubido est scire.ep.ibi illarũ altera
Dixit illi qui cũ ipsa ibat.per.quid.ep.tace ergo ut audias.
Postq̃ illã sunt conspicatæ:q̃ tuus gnatus deperit:q̃ facile
Et q̃ fortunate euenit:illi obsecro mulieri liberæ.
Quã uult amator quisnã is ẽ inqt altera:illi ibi nominat.
Stratiphoclẽ periphanæ filiũ.per.perii hercle:qd ego ex te audio
Hoc quod actũ.egomet post ibi illas audiui loq cœpi rursum

Vorsum ad illas pauxilatim accedere.qsi retruderet hominem.
Me uis inuitum.per.intellego:ep.ibi illa interrogauit illã
Qui scis?qui id dixi tibi?qn hodie allatæ sunt tabellæ ad eam
Atratiphocle eũ argentũ sumpsisse apud thebas ab danista
Fœnore.id paratũ & sese ob eã rem id ferre.per.ego occidi.
Ep. Hæc aiebat sic audiuisse se abs se.atq; epistola.per.quid ego faciã nũc
Cõsilium a te expetesso apocides reperiamus aliquid callidi
Cõducibilis cõsilii nã ille qđ aut iam hic aderit credo hercle.
Aut iam adest.ep.si æquũ siet me plus sapere q̃ uos dederim
Vobis consiliũ catum quod laudetis:ut ego opin or uterq;
pe. Ergo ubi id est epidice.ep.atque ad eam rem cõducibile.
Ap. Quid istuc dubitas dicer̃.ep.uos ꝑores eẽ oportet:& nos posterio dicer̃
Quod plus sapitis.ap.eia uero age dic.ep.at.deridebitis.
Ap. Nõ edepol faciemus.ep.imo si placebit utitor cõsiliũ
Si nõ placebit reperitote rectius.mihi istic nec seritur.
Nec metitur nisi ea quæ tu uis uolo.per.g̃ram hẽo fac ꝑticipes nos
Ep. Nunc occasiost faciũdi priusq̃ in urbẽ aduenit.
Sicut cras hic aderit.hodie nõ uenerit.per.q scis?ep.scio.
Ep. Quia mihi alius dixit q illinc uenit.mane hic hunc adfore
pe. Quin tu eloquere quid faciemus.ep.sic faciundũ censeo.
Quasi tu cupias liberare fidicinã animi gratia:
Quasi quæ ames uehemẽter tu illã.per.quã ad rẽ istuc refert?
Ep. Vt enim præstines argento priusq̃ ueniat filius:atq; ut eã te in
Libertatẽ dicas emere.per.intelligo.ep.ubi erit empta
Vt aliquo ex urbe amoueas:nisi quid tua secus sententia est.
pe. Immo docte.ep.quid tu autem apœcides?ap.quid ego
Iam nisi te cõmentũ nimis astute intelligo.ep.iam igitur
Amota ei erit omnis cõsultatio nuptiarũ:ne grauet̃ qđ uelis.
Ap. Vt sapis.& placet.tũ tu igitur callide quicquid acturus age.
pe. Rem hercle loquere.ep.& repperi hæc te qui abscedat suspic[illegible]
pe. Sine scire.ep.scibis.audi.ap.sapit hic pleno pectore.
Ep. Opus est homine qui illo argentũ deferat ꝓ fidicina.
Nã tælo nõ æque opus factost.per.qđ iam.ep.ne te censeat
Filii causa facere.per.docte.ep.quo illũ ab illa prohibeas.
Ne qua ob eam suspitionẽ difficultas eueniat.
pe. Quẽ hominẽ inueniemus ad eam rẽ utilẽ?ap.hic erit optimus
Hic poterit cauere recte iura qui & leges tenet.
pe. Epidice habeas g̃ram.ep.sed ego istuc faciam sedulo.
Ego illũ cõueniam.atq; adducã huc ad te quoiast fidicina
Ap. Illanc?ep.atq; argentũ ego cũ hoc feram.per.quãti emi põt.

Maxie.ep.ad quadragita fortasse eā posse emi minimo minas
Ve¿ si plus dederis referā:nihil in ea te captiost.
Atq̃ id nō decet:occupatū tibi erit argentū dies.per.quidū.
Q uia.n.mulierē illā alius adolescens deperit auro opulētus.
Magnus miles rhodius.raptor hostiū gloriosus.hic emet illā de te
Et dabit au¿:iubeas tace mō.est lucrū hic tibi amplum
Pe. Deos quidē oro.ep.impetra.ap.quin tu is intro.atq̃ huc
Argentū ꝓmis.ego uisam ad forum.epidice eo ueni.
Ep. Ne abeas prius q̃ ego ad te uenero.ap.usq̃ opperiar.
pe. Sequere tu intro.ep.i numera:nihil ego te remoror.

Epidicus.

Vllum esse opinor agrum in agro atthico æq̃ færacem
n Quā hic ē noster piphanes:quin ex occluso:atq̃ obsignato:
Atq̃ armario decutio argenti tātum:quantū mihi lubet:
Quod pol ego metuo si senex resciuerit ne ulmos parasitos
Faciat atq̃ usq̃ attondeat.sed me una turbat res:ratioq̃
Apœcidi quam ostendam fidicinam aliquam conducticiā
Atq̃ id quoq̃ habeo.mane me iussit senex conducere aliquam
Fidicinam sibi huc domum.dū rem diuinam faceret.cātaret sibi
Ea conducetur:atq̃ ei præmonstrabitur quo pacto fiat subdola
Aduersus senem.ibo intro.argentum accipiam ab dānoso sene.

Stratophocles:Cheribolus

St. Xpectando exedor miser.atq̃ exēteror quo modo mihi
Epidici blanda dicta eueniāt nimis diu maceror.
Sit ne quid:nec ne sit scire cupio.ch.per illā tibi copiam
Copiam parare aliam licet:sciui equidem in pricipio illico
Nullam tibi esse in illo copiam.St.interii hercle ego.
ch. Absurde facis.qui angas te animi.St.si hercle ego illum semel
Prehendero:nunq̃ irridere nos illū inultū sinam seruū hominem.
Ch. Quid illum ferre uis:qui tibi:qui si diuitiæ domi maximæ sunt
Nūmum his nullum habes.nec sodali tuo in te copiast.
St. Si hercle habeā pollicear lubens:uerū aliquid aliqua aliquo modo.
Alicunde ab aliquibus aliqua tibi spes ē fore mecum fortunam.
Ve tibi muricide homo.ch.qui tibi lubet mihi male loqui.
St. Quippe tu mihi aliquid aliquo modo alicūde ab aliquibus blatis.
Quod nusquāst:neq̃ ego id immitto in aures meas.
Nec mihi plus adiumenta des:q̃ ille qui nunq̃ etiam natust.

Epidicus.Stratiphocles.Cheribolus.adolescēs.

f Ecisti officium iam tuū:me meū nūc facere oportet
Per hanc curam qeto tibi licet esse:hoc q̃dem iam perit.

Nisi quid tibi huic in spem referas oppido hoc politum est.
Crede modo mihi sic ego ago: sic egere nostri proh di imortales
Mihi hunc diem dedistis luculentũ: ut facilem: atq; impetrabilem.
Sed ego hinc migrare cesso: ut importẽ in coloniam hunc
Hunc auspicio cõmeatũ mihi? cesso quũ sto. sed quid hoc?
Ante aedis duos sodales herũ: & cheribolum cõspicor: qd hic agitis.
Accipe hoc sis. St. quantũ hic inest. ep. quantum sat est.
Et plus satis supersit. decem minis plus attulit: q̃ tu danistæ debes.
Dum tibi egi placeam: atque obsequar meũ tergũ floccifacio.
St. Nam quid ita. ep. quia ego tuũ patrem faciam parẽticidam.
St. Quid istuc ẽ uerbi. ep. nihil moror uetera & uulgata uerba.
Paratũ ductare: at ego follitum ductitabo: nam leno omne
Argentũ abstulit pro fidicina ego resolui manibus his
Dinumeraui: pater suam natam quam esse credidit.
Nunc iterum ut fallatur pater: tibiq; auxiliũ apparetur inueniam
Ita suasi sẽi: atq; hãc habui orõnẽ. ut quũ reddisses ne tibi eius copia
Esset. St. euge eia iã domist puella: teneo. ep. nũc actorẽ
Dedi mihi ad hanc rẽ apœcidem. is apud forũ manet me
Quasi quæ amaret caueat. haud male. iã ipse cautor captus est
Ipse in meo collo tuus pater eruminã collocauit: is adornat ueniens.
Domi extẽplo ut maritus fias. St. uno persuadebit modo si illam
Quæ adducta est mecũ mihi adẽpsit horcus. ep. nũc ego hanc
Astutiã istitui. deueniã ad lenonẽ domũ egomet solus cũ ego docebo
Si quidẽ ad eũ ueniã ut sibi esse datũ argẽtũ dicat p̃ fidicina argẽti
Minas se habere quinquaginta. qppe ego qui nudiustertius
Meis mãibus dinumeraui p̃ illa tua amica: q̃ pater suã filiã eẽ retur.
Ibi leno caput suũ sceleratũ iprudens alligauit: quasi pro illa
Argentũ acceperit. quæ tecum nuuc est adducta. ch. uorsutior
Es quã rota figularis. ep: ego parabo aliquam dolosam fidicinã
Nũmo conducta quæ sit: quæ se emptã simulet. quæ senes duos
Docta ludificetur. eã ducet simul apœcides ad tuũ patrẽ ut parate
Eam p̃meditatã meis dolis. astutiisq; onustam mittam. sed nimis
Lõgũ loquor: diu me estis demorati. hæc scitis iã ut futura sint. abeo
St. Bene ambulabo. ch. nimis doctus ille ad malefaciendum.
St. Me quidẽ certo seruauit consiliis suis. ch. abeamus itro hic ad me.
St. Atq; aliquanto lubentius q̃ abs te sum egressus intus
Virtute: atque auspicio epidici cũ præda in castra redeo.

Periphanes. Apocides Senes duo.

per. Onoris cã modo hoies æquũ fuit sibi habere speculũ. ubi os
Contẽplarent suũ. si id q perspicere possent cor sapientiæ:

Igitur perspicere ut possint cordis copiā:ubi id inspexissent
Cogitarent postea uitam ut uixissent olim in adolescentia.
Vel quasi egomet:qui dū filii causa cœperam
Ego me excruciare animi quasi quid filius
Meus deliquisset mederga:aut quasi non plurimum
Malefacta mea essent solida in adolescētia
Profecto deliramus interdum senes:fuit cōducibile hoc qdē mea snīa
Sed meus sodalis it cū præda apœcides:uenire saluū mercatorē
Gaudeo:qd fit.ap.di deæq; te adiuuāt.res prosperæ:omē placet
Quom homini oēs suppetūt res.psperæ.sed tu hāc iubes intro abduci
pe. Heus foras exite huc aliquis duce istam itro mulierē cōcludi uolo:
Atq; audin.ap.qd uis.pe.cauesis cum filia mea.
Copulari hāc:neq; cōspicere.iam tenes in ædiculam istæc seorsum
Diuortunt mores uirgini longe ac lupe.ap.docte & sapienter
Dicis non nimis potēst pudiciciam quisquā suæ seruare filiæ.
Edepol ne istam gnato tuo sumus præmercati.
pe. Quid iam.ap.quia dixit mihi iādudum se alius tuū uidisse hic filiū
pe. Hanc edepol rem apparabat.ap.plane hercle hoc quidem est.
Næ tu hēs seruō graphicū & q̄ti uis precii.per.nō carust auro contra
Ap. Vt ille fidicinam fecit nescire esse emptam tibi illam redibūdam
Atq; hilaram huc adduxit simul.pe.mirum hoc quidē potuit fieri.
ap. Te pro filio facturū dixit rē esse diuinam domi.ego illic
Me aūt sic adsimulabam quasi stolidum cū bardum me faciebam.
pe. Immo sta.decet.ap.res magna aīci apud forū agitur:ei uolo
Ire aduocatus.pe.atq; ubi erit ocium reuertere
Ad me extemplo.ap.continuo hic ero.pe.nihil homini
Amicost opportuno amicius.sine tuo labore qd̄ uelis actunst.tamen
Ego si adlegassem aliquem ad hoc negocium minus hominem
Quā doctū minusq; ad hanc rem callidum.os sublitū esset:itaque
Me aleatis dentibus derideret filius merituissumo.
Atque hæc stultitiast:me illi uitio uortere:egomet qd̄ factitaui
Quū militabā:pugnis memorādis meis eradicabā hoīum adolescētiā
Aureis qn̄ occeperam:sed quis hic ē quē huc aduenientē conspicor
Suā qui undantem clamidem quassando facit.

Miles.senex.periphanes.Fidicina.

mi. Aue præterbitas ullas ædis quin roges senex hic ubi habitat
c Periphanes platenius.pe.incertus sū caue ad me retulit pedē
Adolescēs si istūc hoīem quē tu quæritas tibi cōmōstrasso ecq̄
Abs te inibo gratiā.Mi.uirtute belli armatus promerui ut mihi
Omnes mortalis deceat agere gratias.pe.non reppetisti

Adolescens tranquillũ locũ ubi tuas uirtutes explices ut postulas.
Nã strenuiori deterior si pdicat suas pugnas de illius ore fiũt sordidæ
Sed istũ quẽ quæris periphanẽ platenium ego sum si quid uis.
mi. Nẽpe quẽ in adolescentia memorãt apud reges armis arte duellica
Diuitias magnas adeptum.pe.immo si audias meas pugnas.
Fugias manibus demissis domũ.mi.pol ego magis unũ quæro
Meas cui prædicẽ q̃ illũ q memoret suas mihi.pe.hic nõ est locus.qn
Tũ aliũ quæras cui centones farties.mi.animũaduorte ut quod ego
Ad te uenio itelligas:meã amicã audiui te esse mercatum.pe.atat nũc
Demũ scio ego hũc q sit quẽ dudũ epidicus mihi prædicauit militẽ.
Adolescẽs itast ut dicis emi.mi.uolo te uerbis pauculũ si tibi molestũ
Nõst.pe.non edepol scio molestũ nõ est nisi dicis quid uelis.
mi. Mihi illam ut tramittas argentũ accipias.habeas.
Nam quid ego apud te parem proloqui?ego illam hodie uolo
Facere libertam meã:mihi cõcubina quæ sit.pe.te absoluã:
Breui argenti quinquagita mihi illa empta est minis.
• Sexaginta mihi denumerantẽ minæ:tuas possidebit mulier faxo ferias
Atq ita pfecto ut eã ex hoc exoneres agro.mi.ẽ ne empta mihi
Hæc.pe.istis legibus:hẽas licet.mi.cõciliauisti pulchre.per.heus
Foras educite quã itroduxistis fidicinã:atq etiam fides
Eiq accessere tibi,addã dono gratias.age accipe hanc sis
mi. Quæ itemperiæ tenẽt?quas tu mihi tenebras cudis?quin tu
Fidicinã pduci intus iubes?hæc ergo est fidicia.pe.hic alia nullast.
mi. Nõ mihi nugari potes.quin tu hic producis fidicinã cropolistidem
pe. Hæc inquã est.mi.nõ hæc iquã ẽ.nõ nouisse me eã recte amicã posse
pe. Hanc inquã filius meus depibat fidicinã.mi.hæc nõ est ea
pe. Quid nõ ẽ.mi.nõ est.per.unde hæc igitur gentiũ est?
Eqdẽ hercle argẽtũ p hac dedi.mi.stulte datũ reor:& peccatũ largiter
pe. Immo hæc east.nam seruũ misi sectari solet.
Meum gnatũ ipse hanc fidicinam
mi. Hem istic homo te articulatim cõcidit senex tuus seruus.
pe Quid cõcidit mi.sic suspiciost.nã pro fidicina hæc supposita ẽ tibi
Senex tibi os ẽ sublitũ plane & probe.pe.ego illã requirã iã ubi ubi est:
Bellator uale:euge fruge epidice frugi es pugnasti:homo es:
Qui me emũxisti mucidũ minimi precii mercatus te hodie est
De lenone apœcides.Fi.eũdẽ ego istũc hoiem unq̃ audiui
Ante hũc diẽ:neq me quidem emere quisq̃ ulla pecunia potuit.
Plus iã sum libera qnquẽniũ.pe.qd tibi negotii est meæ domi igitur.
Fi. Audies:cõductã ueni:ut fidibus cantarẽ seni dũ rem diuinã faceret
pe. Fateor me oium hominũ esse athenis atticis minimi precii:sed tu

Nouistin fidicinam cropolistidem. Fi. tam facile: q̄ me.
pe. Vbi habitat. Fi. postq̄ libertast ubi habitat
Dū incerto scio. per. eo an aliquis eam liberauerit
Volo scire si scis. Fi. id qđ audiui audies: stratiphoclem periphā
Filiū absentē curauisse ut fieret libera. pe. perii hercle
Si istæc uera sunt planissime meū exenterauit epidicus marsupium
Fi. Hæc sic audiui. nunquid me uis cæterū. pe. malo cruciatu
Vt pereas. atque obeas cito. Fi. fides nō reddis. pe. neque fides: neque
Tibias propera igitur fugere hinc si te di amant. Fi. abiero:
Flagitio cū maiore post reddes tamen. per. qd nunc q in tantis
Positus sum sententiis: eā ne ego sniam īpune. imo & si alterū tantum
Perdundunst pdām potius q̄ sinā me ipune irrisum esse habitum.
Depeculatū eis sic data esse uerba præsenti palam. atq; memineris.
Facio præ illo qui omniū legū atque iurum fictor conditor: cluet.
Is etiam sese sapere memorat malleum
Sapientior est manubrio mulier

Mulier periphanes:

Mu. SI quid ē homini miseriarum quod miserescat ex animost.
Id ego experior quoi multa in unū locū confluūt quæ meū
Pectus pulsant simul: multiplex erūnā exercitā habet paupertas
Pauor territat mentē animi: neq; ubi meas collocem spes
Habeo usq̄ munitum locum: ita gnata mea hostiust potita
Neq; ea nūc ubi sit nescio. pe. quis illæc est mulier timido
Pectore peregre adueniens. quæ ipsa se miseratur!
mu. In his dictus locis habitare mihi periphanes.
per. Me nominat hæc. credo ego illi hospitio usus inuenit
mu. Peruelim mercedem dare qui mōstret eū mihi hominē aut ubi habitet.
per. Noscito ego hác! nā uideor nescio ubi me uidisse prius ē ne ea an nū:
Quam animus retur meus. di boni uisitaui antidhac.
Certe east: quam in epidauro pauperculam memini comprimere
mu: Plane hiccine est q mihi in epidauro primus pudiciciam pepulit.
per. Quæ meo compressu peperit filiā quā domi nūc hēo. Mu. qd si adeā
per. Haud scio an cōgrediar si hæc ea ē. mu. sin ē is hoc sicut anni multi
Dubiā dant. per. longa dies meū incertat animū sin east q̄ incerto aio
Hanc congrediar astu. mu. muliebris adhibenda mihi malicia nūc est
per. Cōpellabo. mu. orationis aciē cōtra conferam. per. salua sis.
mu. Salutem accipio mihi & meis. per. quid cæterum. mu. saluus sis.
Quod credidisti reddo. per. haud accuso fidem nouin ego te.
mu. Si ego te noui animū inducā uti noueris. per. ubi te uisitaui:
mu. Iniq; iniurius. per. quid iam. mu. quia tuæ memoriæ interpretari

Me æquum censes.per.cōmode fabulata es.Mu.mira memoras.
Per. Hē istuc rectius meministin:Mu.memini id.per.in epidauro
Mu. An gutula pectus ardens mihi aspsisti.pe.uirgini pauperculæ.
Tuæq; matri me leuare pauptatem.Mu.tun is es qui p uoluptatem
Tuā in mea ærumna obseuisti grauiter.per.ego sum salue.
Salua sum:quia te esse saluum sentio.per.cedo manum.
Mu. Accipe ærumnosam & miseriarū compotem mulierem retines
per. Quid quod digitus te turbat tuus:filiam quam ex te suscepi.
Quid eam:mu.eductam perdidi.hostium est potita.
per. Habe animū lenē:& tranquillū face.domi meæ eccā saluā & sanam.
Nā postq̄ audiui illico ex meo seruo illā esse captā cōtinuo argētū dedi
Vt emeretur:ille eā rē adeo sobrie & frugaliter accurauit
Vt alias res est impense improbus.mu.fac uideam si me
per. Eo cantara statim iube cropolistidē prodire filiam ante ædis meam.
Vt suam uideat matrē.mu.remigrat animus nunc demū mihi.

Fidicina.Periphanes Senex:Mulier.

Fi. Quid ē pater qd me exciuisti āte ædis.pe.ut matrē tuā uideas
Adeas:uenienti des salutē atq; osculū.Fi.quā meā matrem
per. Quæ exanimata exequitē aspectū tuū.Mu.qs istæc est q̄ tu
Osculum mihi ferre iubes.pe.tua filia.mu.heccine.per.hæc
Mu. Ego me osculum hic dē.per.cur.non quæ ex te natast:
Tu homo insanis.per.ego ne.mu.tu.pe.cur.M.quia ego hāc quæ
Siet neq; scio:neq; noui.neq; ego hanc oculis uidi ante hunc diem
per. Scio qd erres:qa uestimētū atque ornatū īmutabilē habet hæc.
Mu. Aliter catuli longe olent:aliter sues:nego eam nouisse.
per. Proh deū atq; hominū fidē:qd ego lenociniū facio.q hēā alienos domi
Atq; argentū egurgitē domo prorsum:qd tū quem patrem tuū
Vocas me atq; osculare:qd stas stupida:quid taces.
Fi. Quid loquar uis:per.hæc negat se tuā esse matrē.Fi.non fuat.
Si nō uolt equidem hanc in uita tamen ero matris filia.nō me istāc
Cogere æquū est meā esse matrē si nō uult.pe.cur me igitē patrem
Vocabas.fi.tua istæc culpa nō mea:nō patrē ego nominē
Vbi tu tuā me appellas filiā:hanc quoq; etiam si me appellet filiam
Matrē uocē negat hæc filiā me suā esse.nō ergo hæc mater mea est.
Postremo hæc mea culpa nō est quæ didici dixi oīa:epidicus mihi
Magister fuit.per.perii.austrum perculi.fi.nunqd ego ibi.
per. Si hercle te unq̄ me patrē uocare uitā tuam ego interimam.
Fi. Non uoco:ubi uoles pater esse ibi esto:ubi noles ne fueris pater.
mu. Quid:ob eā rem hanc emisti:qa tuā gnatā ratus:qbus designis
Agnoscebas.pe.nullis.mu.quare filiam credidisti nostram.

per. Seruus epidicus dixit mihi. Mu. qd si seruo aliter uisum est: non
Poteras nouisse obsecro. per. qd ego qui illā ut primā qui uidi
Nunquā uidi postea. mu. perii misera. pe. ne fles mulier intro
Abi habeto animū bonū. ego illam reperiā. mu. hinc
Athenis ciuis quis eā emit atticus: adolescentē equidē dicebant
Emisse. per. inueniā: tace: abi modo intro: atq; hanc asserua
Circem solis filiā: ego relictis rebus epidicū operā quærendo dabo
Si inueniā exitiabilē ego illi faciā hunc ut fiat diem.

Stratiphocles adolescens. Epidicus. Danista Virgo.

St. Ale morigerus mihi est danista q de me argētū non petit:
m Neq; illā adducit quæ ex præda: sed eccū incedit epidicus
Quid illuc est quod illi caperat frons seueritudine:
Ep. Si undecim deos præter se secū adducat iuppiter ita non omnes
Ex cruciatu poterunt eximere epidicū: perip hanē emere lora uidi
Aderat ibi una apæcides: hinc homines me quæritare credo
Senserunt: sciunt sibi data esse uerba. St. quid agis mea cōmoditas:
ep. Quod miser. St. qd est tibi: Ep. quin tu mihi adornas ad fugam
Viaticū: quæritant me: in manibus gestant copulas secum sua ui
Priusq̄ pereo: nam per urbē duo defloccati senes.
St. Habe bonū animū. Ep. quippe ego cui libertas in mundo sitast
St. Ego te seruabo. Ep. edepol me illi melius: si nacti fuant.
Sed qs est hæc muliercula: & ille grauastellus qui uenit:
Hic ē danista. hæc illa ē aūt quā emi ex præda. St. heccinest:
Hæc est estne ut dixi tibi: aspecta. Ep. hæc. St. cōtēpla epidice.
Vsq; ab unguiculo ad capillum summū.
Est ne conspice: signū pictum pulchre uideris.
ep. Ex tuis uerbis meum futurū corium pulcrum prædicas
Quem appelles: atq; zeusis duo pingent pigmentis ulmeis:
St. Dii immortales socio iussi adimere pedibus pulmones.
Quod perhibent prius uenisset q̄ tu aduenisti mihi.
Da. Hæc edepol remorata est me: St. siquidem istius gratia.
Id remoratus quod ista uoluit nimiū aduenisti cito
Da. Age age absolue. atq; argentū numera ne comites morer.
St. Pernumeratust. Ep. tene cruminā huc inde. Da. sapienter uenis.
St. Opperire dum effero ad te argentū: Da. matura: Ep. domi est:
Statin ego oculis utilitatem obtineo sincere an parum:
Ephillippa matre natam es thebis epidauri satan:
Video ne ego telestidem te periphani filiam:
Vi. Quis tu homo es q meū parentū nomen memoras & meum:
ep. Non me nouisti: Vir. qui qdē nunc ueniat in mentē mihi.

Ep. Lunulā atq; anellū aureolum in digito. Vi. memini mi homo.
ep. Non meministi me auream ad te adferre natali die:
Vi. Tu ne is es: Ep. ego sum & istic frater tuus ē alia matre: uno patre
Vi. Quid pater meus uiuust? Ep. animo liqdo & tranqllo es: tace:
Vi. Dii me ex perdita seruatam cupiunt si uera autumas.
ep. Non habeo ullam occasionem: ut apud te falsa fabuler.
Accipe argentū hoc danista. hic sunt quadraginta minæ.
Si quid erit dubiū immutabo. Da. benefecisti: bene uale.
St. Nunc enī tu mea es. Vi. soror qdē edepol ut tu æque scias.
Salue frater. St. sanan hæc est. Ep. sana si appellat suum.
St. Quid ego modo huic frater factus dū intro eo atq; exeo?
ep. Quod boni est tacitus taceas tute tecum & gaudeas.
St. Perdidisti & repperisti me soror. Ep. stultus tace.
Tibi quidē quod ames domi præstost fidicina opera mea.
Et sororem in libertatem idem opera concilio mea.
St. Epidice fateor. Ep. abi intro: ac iube huic aquā calefieri:
Cætera hæc posterius faxo scibis quum erit ocium
St. Sequere hac me soror. Ep. ego ad uos thesprionem iussero
Huc transire. sed memento si quid seuiunt senes
Suppetias mihi cum sorore ferre. St. facile istuc erit
ep. Tesprio exi istac per ortum. adfer domum auxiliū mihi.
Magnas res minoris multo facto q̄ dudum senes
Remeabo intro ut accurentur aduenientes hospites:
Eadem hæc intus edocebo: quæ ego scio stratiphoclem.
Non fugio: domi adesse certunst neq; ille haud obiiciet mihi
Pedibus sese prouocatum. abeo intro. nimis longum loquor.

Periphanes. Apecides. Senes duo: Epidicus Mulier

per. Atine ille homo ludibrio nos uetulos decrepitos duos
Habet? ap. imo edepol tu qdē miseꝝ me habes miseris modis
pe. Tacesis modo. sine me hominē aspici. Ap. dico ego tibi iā ut scias
Alium tibi te comitem melius quærere. ita dum te sequor:
Lassitudinem inuaserunt miserum in genua flegmina
pe. Quot illic hodie me exemplis ludificatust: atq; te?
Vt illic autem exenterauit mihi opes argentarias
Ap. Apage illū a me. nam ille qdem uulcani irati est filius
Quaqua tangit: omne amburit: si ꝓpius astes æstu calefacit.
ep. Duodecim deis plusq̄ placeo: deorum immortalium
Mihi nūc auxilio adiutores sunt: & mecum militant.
Quicquid ego malefeci auxilia mihi & suppetiæ sunt domi
Apolactizo inimicos omnis. pe. ubi illum quæram gentium?

Ap. Dum ſine me quæras mea cauſa:uel medio in mari.
Ep. Quid me quæris:qd laboras:quid hunc ſolicitas:ecce me
Nũ te fugi:num ab domo abſum.num oculis cõceſſi tuis:
Nec tibi ſupplico:uincere ius eſt.oſtendo manus.
Tu habes lora.ego te emere uidi:quid nũc ceſſas:colliga.
pe. Ilicet uadimoniũ ultro mihi hic facis.Ap.quid colligas:
pe. Edepol mancipiũ ſceleſtum.te profecto apœcides:
Nihil moror nihil:de præfacili exoraſ epidice.Ep.eo qd agis:
pe. Tuon arbitratu:Ep.meo hercle uerbo atq; haud tuo:
Colligandæ hæc ſunt tibi hodie.pe.at non lubet:non colligo:
At mihi magis lubet ſolutũ te rogitare.Ep.at nihil ſcies.
Ap. Tragulã in te iniicere adornat.neſcio quã fabricam fecit
Ep. Tibi morã facis:cũ ego ſolutus aſto a lege.inquã colliga.
pe. At mihi magis lubet ſolutum te rogitarier.Ep.at nihil ſcies.
pe. Quid ago:Ap.qd agas:mos gerat̃.Ep.frugi es tu homo apœcides
pe. Cedo manus igitur.Ep.morant̃ nihil atq; arte colliga.
pe. Nihil uero obnoxias.Ep.facto opere.arbitra in me.
Bene hoc habet:age nũc iã ex me exquire:rogita quid lubet.
pe. Qua fiducia auſus primũ quæ emptaſt nudiuſtertius.
Filiam meam dicere eſſe:Ep.libuit ea fiducia.
pe: Ain tu libuit:Ep.aio.pe.uel ad pignus mea ſit filia
Quam negat nouiſſe mater.Ep.non ergo matris filia eſt.
pe. In meum nummũ:in tuum talentum pignus daniſtæ captioſt.
Sed quis ea eſt mulier:Ep.tu gnati amica:ut omnẽ ſcias.
pe. Dedin tibi minas triginta ob filiam:Ep.fateor datas
Et ego argento illam me emiſſe amicam filii fidicinam
Pro tua filia:is te ab ore tetigi triginta minis.
pe. Quomodo me ludos feciſti de illa cõductitia
Fidicina:ep.factum hercle uero.& rectum factum iudico'
pe. Quid poſtremo argento factum eſt quod dedi:ep.dicam tibi.
Neq; malo homini neq; benigno tuo dedi ſtratiphocli.
pe. Cur dare auſus:ep.quia mihi libitum eſt.per.quæ hæc malum:
Ep. Etiam inclamitor quaſi ſeruus.pe.tu es liber:gaudeo.
Ep. Merui ut fierem:pe.tu meruiſti:ep.uiſe intro.ego faxo ſcies
Hoc ita eſſe.pe.quid eſt negocii:ep.iam ipſa res decet tibi.
Abi mõ intro.per.ei non illuc temereſt:aduerſa iſtum apœcides.
Ap. Quid illuc epidice eſt negocii:ep.maxima hercle iniuria.
Vinctus aſto cuius hæc hodie opera inuenta ſit filia
Ap. Ain tu te illius inueniſſe filiam:ep.inueni:& domi eſt:
Sed ut acerbum eſt pro benefactis cũ malis meſſem metas:

Ap. Quam ne hodie per urbem:uterq; sumus defessi quærere.
Quid isti oratis opere tanto:meruisse intelligo.
Vt liceat merito huius facere.pe.cedo cui resoluam manus.
Ep. Ne attingas.pe.ostende uero.Ep.nolo.pe.nō equum facis:
Ep. Nunq̄ hercle hodie nisi supplicium mihi das.me solui sinam.
Pe. Optimum:atq; æquissimū oras socos: tunicam palium
Tibi dabo.Ep.qd deinde porro.pe.libertatem.Ep.at postea.
Nouo liberto opus est quod pappet.pe.dabit:præbebo cibum.
Ep. Nunq̄ hercle hodie nisi me orassis solues.pe.oro te epidice
Mihi ut ignoscas si quid imprudens culpa peccaui mea.
At ob eam rem liber esto.Ep.inuitus do hanc ueniam tibi
Nisi necessitate cogar:solue sane si lubet.

Grex.

h Hic is homo est qui libertatem malicia inuenit sua.
Plaudite.Valete:lumbos exporgite:atq; extollite.

Plauti Comici Clarissimi.
Bacchides.Dimidiatæ.

Vid si hoc potius ē ut taceas ego loqr:Ba.lepide licet:
Ba. q Vbi me effugerit mēoria ibi tu facito ut subuēias soror
Ba. Pol magis metuo mihi in monēdo ne defuerit oratio:
Ba. Pol ego quoq; metuo lusciniolæ ne defuerit cantio:
Sequere hac.pi.qd agunt duæ germanæ meretrices cognōies
Quid in concilio cōsuluistis.Ba.bene pol.pi.haud meretricum est:
Ba. Miserius nihil est q̄ mulier.pi.quid esse dicis dignius.
Ba. Hæc ita me orat sibi hominem reperiam.
Istoc milite ut ubi emeritum sibi sit.se ut reuehat domum.
Id amabo te huic caueas:pi.qd isti caueam.Ba.ut reuehat domum.
Vbi ei dederit operas.ne hanc ille habeat pro ancilla sibi.
Nā si hic habeat aurum:quod illi renumeret.faciat lubens
pi. Vbi nūc is hō ē.Ba.iā hic credo aderit.sed hoc idē apud nos rectius
Poteris agere:atq; is dum ueniat sedens hic opperibere.
Eadem bibes:eadē dedero tibi.ubi biberis sauium
pi. Viscus mirus uestra ē blandicia.Ba.qd iam.pi.qa enī intelligo.
Duæ unū expetitis palumbē.parua hyrundo alas uerberat
Non ego istuc facinus mihi mulier cōducibile esse arbitror:
Ba. Qui amabo.pi.qa bacchis bacchas metuo & bacchanal tuū.
Ba. Quid est q metuis ne tibi lectus malitiā apud me suadeat.
pi. Magis illectum tuū q̄ lectū metuo mala tu es bestia.
Nam huic ætati non conducit mulier latebrosus locus.

Egomet apud me quid stulte facere cupias prohibeā: Ba. sed
Ego apud me te esse ob eam rem miles cū ueniat uolo.
Quia cū tu aderis huic mihiq̧ haud faciet quisq̄ iniuriam.
Tu prohibebis. & eadē opera tuo sodali operam dabis
Et ille aduenies tuam me esse amicā suspicabitur.
Quid amabo obticuisti. pi. quia istæc lepida sunt memoratu.
Eadem in usu atq̧ ubi periculū facias. aculeata sunt.
Animū fodicant. bona dissimulāt facta. & famam sauciant.
Apage a me apage. ba. ah nimiū fero es. pi. mihi sū. ba. malacissādus es
Quid ab hac metuis. pi. quid ego metuā rogitas: homo adolescens
Penetrare huiusmodi in palestram: ubi dānis desudascitur.
Vbi pro disco damnū capiam. pro cursura dedecus:
Ba. Lepide memoras. pi. ubi ego capiam. pro machera turturem.
Vbiq̧ imponant in manu alius mihi pro cestu cantharum
Pro galea scafium: pro insigni sit corolla plectilis.
Pro hasta: talus. pro lorica malachum capiam pallium.
Vbi mihi pro equo lectus det: scortū pro scuto accubet. (dus es
Apage a me apage. Ba. ah nimiū ferus es. pi. mihi sū: Ba. malacissan-
Equidem tibi dabo hāc operā: pi. at nimium preciosa es operaria:
Ba. Simulato me amare. pi. uerum ego iocon adsimulē istud an serio:
Ba. Eia hoc agere melius: miles cum huc adueniat uolo
Me amplexari quidē opus est: ut ille te uideat uolo
Scio quod ago: pi. & pol ego scio quid metuo. sed qd ais: Ba. qd est.
pi. Quid si apud te ueniat desubito prandium aut potatio.
Forte aut cœna ut solet in istis fieri conciliabulis.
Vbi ego tum adcubiam: Ba. apud me mi anime. ut lepidus cum lepida accumbet.
Locus hic apud nos q̄uis subito uenias: semper liber est.
Vbi tu lepide uoles esse tibi mea rosa mihi dicito.
Dato qui bene sit. ego ubi bene sit tibi locum lepidum dabo:
pi. Rapidus fluuius est hic. non hac temere transiri potest:
Ba. Atque ecastor apud hunc fluuiū aliqd perdundū est tibi.
Manum da consequere: pi. aha minime: Ba. quid ita.
pi. Quia isto illecebrosius fieri nihil potest. nox. mulier. uinum.
Homini adulescentulo. Ba. age igitur equidem
Pol nihil facio nisi causa tua: ille quidem hanc abducet
Tu nullus adfueris si non lubet. pi. sum ne autem nihili
Qui nequeam ingenio moderari meo: Ba. quid est quod metuas
pi. Nihil ē nunc ego mulier tibi me emancupo: tuus sum tibi dedo opam
Ba. Lepidus es: nūc ego te facere hoc uolo. ego sorori meæ cœnā hodie

Dari uolo uiaticã:ego tibi argentũ iubeo iã intus efferre foras.
Tu facito sic nobis obsonatũ opulentũ obsonium.
Ego obsonabo.nã id flagitium meũ sit mea te gratia:
Et operã dare mihi.& ad eam operã facere sumptum de tuo:
pi. At ego nolo dare te quicq̃ sine.Ba.sine quidem si lubet
Propera amabo.pi.prius hic adero q̃ te amare desinam.
Ba. Bene me accipis aduenientẽ mea soror.pi.qd ita obsecro.
Quia piscatus meo quidem hic tibi hodie euenit bonus
Meus qdem ille est tibi nunc operam dabo:de mnesiloco soror.
Vt hinc accipias potius aurum q̃ hinc eas cum milite:
Ca. Cupio.pi.dabit opera:aqua calet.eamus hinc intro ut laues:
Nam ut e naui uecta es:credo timida es.Ba.aliquantum soror.
Simul hic nescio quid turbæ est:quin hinc decedamus.
Sequere hac igitur me intro in lectum:ut sedes lassitudinem:

Lydus Seruus pistoclerus adulescens.

Amdudum pistochlere tacitus te sequor.
Spectans quas tu res hoc ornatu geras.
Nam ita me dii ament.ut lycurgus mihi quidẽ uidetur:
Posse hic ad nequitiam adducier.
Quo nunc capessis te hinc aduersa uia:
Cum tanta pompa?pi.huc.Ly.qd huc.quis istic habet?
pi. Amor.uoluptas.uenus.uenustas.gaudium.iocus ludus sermo
Suauis suauiatio:Ly.qd tibi cõmertii est cũ diis dãnosissimis:
pi. Mali sunt homines:qui bonis dicũt male:tu dis nec dicis recte
Nec æquũ facis.ly.an deus est ullus suauis suauiatio:
pi. An non putasti esse nunq̃ olide es barbarus.quẽ ego sapere
Nimio censui plusq̃ thalem:is stultior est barbaro potio
Qui tãtus natu deorꝫ nescis noia:ly.nõ hic placet mihi ornatus:
pi. Nemo ergo tibi hoc aparuit mihi paratũ est.cui placet:
Ly: Etiã me aduersus exordire argutias:q si decem hẽaslinguas mutũ
Esse addecet.pi.nũ omnis ætas lyde ludo conuenit
Magis unũ in mente est mihi nũc satis.ut cõmode pro dignitate
Obsonii hæc cõcuret coquus:ly.iam pdidisti te atqꝫ me:atqꝫ
Operam meã.qui tibi nequicq̃ sæpe monstraui bene:
pi. Ibidem meã operam perdidi.ubi tu tuã tua disciplina
Nec mihi prodest nec tibi:ly.o perligatum pectus:
pi. Odiosus mihi es tace.ac sequere lyde me.ly.illuc scis uide.
Non pedagogum iam me sed lydũ uocat:pi.non par
Videre:neqꝫ sit cõsentaneũ cũ hic intus sit.& cum amica
Accubet cunqꝫ osculet.& cõuiuæ alii accubẽt:præsentibus illis

Pedagogus una ut fit:Ly.an hoc ad eas res ebsonatũ est obsecro
pi. Sperat quidẽ animus.quo eueniat diis in manu est.Ly.tu amicam
Habebis:pi.cum uidebis tũ scies.Ly.immo neqꝫ habebis.
Nec sinã.iturus sum domũ.pi.omitte lyde ac caue malo.
Ly. Quid caue malo.pi.iã excessit mihi ætas ex magistratu tuo.
Ly. Ob baratrum ubi nũc es ut ego te usurpem lubens
Video nimio iã multo plusquam uolueram
Vixisse nimio satius est quam uiuere
Magistrum quẽque discipulum minitarier.
Nihil miror discipulos mihi esse
Iam plenos sanguinis.calens afflictat me uacuũ uirium:
pi: Eia nunc esse ego opinor hercules.tu autem linus.
Ly. Pol metuo magis ne phœnix tuis factis fiam.
Teque ad patrẽ esse mortuũ renunciẽ.pi.satis historiarũ est
Ly. Hic uereri perdidit cõpendiũ.edepol haud ætati obtabile fecisti
Cũ istãc nactus es ĩpudentiã.occisus hic homo ẽ ecqd in mente est tibi.
Patrem tibi esse.pi.tibi ego:an tu mihi seruus es:
Ly. Peior magister te istæc docuit non ego:nimio es tu ad istas res
Discipulus docilior:ꝙ ad illa quæ te docui.ubi operam perdidi
pi. Ist hactenus tibi lyde libertas data est oratiõis:satis est sequere
Me:ac tace.Ly.edepol fecisti furtum ætati malum
Quum istæc flagitia me celauisti & patrem.

Chrysalus Seruus.

Erilis patria salue.quam ego biennio
h Postꝙ hinc in ephesum abii:conspicio lubens.
Saluto te uicine apollo q ædibus ꝓpinquus nostris accolis
Venero quæ te ne nicobolum me sinas nostrũ senem
Prius conuenire.ꝙ sodalem uiderim
Mnesilochi pistoclerũ.ꝙ ad epistolã mnesilocus misit sup aĩca bacchide

Pistoclerus adolescens.Charinus Seruus.Chrysalus.

Irum est ut redeam te ope tanto querere.
Qui abire hinc nullo pacto possim si uelim.
Ita me uadatum amore uinctũqꝫ attines:
Chr. Proh dii immortales pistoclerum conspicor.o pistoclere salue
pi. Salue chrysale.Chr.cõpendio uerba multa iam faciam tibi.
Veni tu me gaudes.ego credo tibi hospitiũ & cœnã pollicere
Vt conuenit
Peregre aduenienti:ego aũt uenturũ adnuo salutẽ tibi ab sodali
Solidam nuncio.rogabis me ubi sit.uiuit.pi.nempe recte ualet.
Ch. Istuc uolebam ego ex te percontarier:pi.qui scire possum:

Ch. Nullus plus: pi. quemadmodum: Ch. quia si illa
Inuēta est: quā ille amat uiuit. & recte ualet. si nō inuenta est
Nimis ualet: moribūdusq; est: anima est amica amanti
Si abest nullus est: si adest res: nullus est. ipsus ē neq̄ & miser.
Sed tu q̄d factitasti mandatis sup: pi. egon ut quid ab illo
Attigisset nuncius non impetratū id aduenienti redderem.
Regiones colere mauellem acheruntícas: Ch. eo an
Inuenisti bacchidem: pi. samiam quidem. ch. uide
Quæso ne q̄s tractet illā indiligens scis tu ut confringi uas cito
Samium solet. pi. iam ne ut soles: ch. dic ubi ea nūc est
Obsecro: pi. hic exeuntem me inde aspexisti modo:
Ch. Vt istucē lepidū. p̄xime uicine hītat. & q̄dnā meminit mnesilochi:
Pi. Rogas immo unice unū plurimipendit. ch. papæ:
pi. Immo ut eum credis: misera amans desiderat. ch. dictum istuc:
pi. Immo chrysale hem non tantillum unq̄ intermittit tempus.
Quin eum nominet: ch. tanto hercle melior bacchis:
pi. Immo. ch. imo hercle abiero potius: pi. nū inuitus.
Rem bene gestam audis heri: ch. non herus sed actor mihi
Cor odio sauciat. etiā epidicū quā ego fabulā æque ac me ipsum
Amo. nulla æquæ inuitus specto: si agit pelio sed bacchis etiam
Foris tibi uisa est: pi. rogas. ni nactus uenerē esse: hanc
Iunonē dicerē. ch. edepol mnesiloche ut hāc rē natā esse intelligo
Quod ames paratū est quod des inuento ē opus.
Nam istic fortasse auro est opus. pi. philippeo quidē.
Ch. Atq; eo fortasse iam opus est: pi. immo etiā prius.
Nam iam huc adueniet miles quidem: qui de admittenda
Bacchide aurum hic exigit: ch. ueniat quādo uult
Atq; ita ne sibi sit more domi ē non metuo nec cuiq̄ supplico:
Dum quidē hoc ualebit pectus perfidia meū: abi intro
Ego hic curabo: tu intus dicito nūc mnesilocū adesse bacchidi
pi. Faciam ut iubes: ch. negocium hoc ad me attinet aurarium
Mille & ducentos philippos attulimus aureos epheso quos hospes
Debuit nostro seni. inde ego hodie aliquā machinabor machinam.
Vnde aurum efficiam amanti herili filio:
Sed foris concrepuit nostra: qui nam exit foras.

Nichobolus Senex. Chrysalus Seruus.

Bo in pireeū: uisam ecquæ aduenerit ī portū ex epheso nauis
Mercatoria: nā meus formidat aīmus nostrū tā diu ubi desidē.
Neq; redire filium. Ch. Extexam ego illum pulchre iam
Si dii uolunt: haud dormitandū est: opus est chryso chrysale.

Adibo hunc quē quidē ego hodie faciam hic arietē phryxi:itaq;
Tondebo auro usq; ad uiuā cutē.seruus salutat nichobolū chrysalus
Ni. Proh dii immortales chrysale ubi mihi est filius.Ch.quin tu
Primum salutē reddis quā dedi.Ni.salue sed ubi nam est
Mnesilocus.ch.uiuit ualet?Ni.uenit ne:ch.uenit.
Ni. Euax aspersisti aquam:bene ne usq̄ ualuit:
ch. Pancratie atq; athletice Ni.quid hoc qua causa eum
In ephesum miserā.accepit ne aurū ab hospite archidemide:
ch. Heu cor meum & cerebrū nichobole findit istius hominis.
Vbi sit quaq; mentio.tu hospitē illū nominas:hostē tuū.Ni.
Quid ita hercle obsecro:ch.quia edepol certe scio.
Vulcanus:sol:luna:dies:dei quattuor scelestiorē nullū illuxere alterum
Ni. Quē ne archidemidem.ch.quē inq̄ me archidemidem
Quid fecit:ch.quid non fecit.quin tu id me rogis
Primū dū inficias ire cœpit filio.negare se debere tibi obolum
Continuo antiquum hospitem nostrum sibi mnesilocus aduocauit pelagonem
Senem eo præsente homini extēplo ostendit symbolum quem tute
Dederas ad eū ut ferret filio.Ni.quid ubi ei ostendit
Symbolū.ch.infit dicere adulterinū.& non eū esse symbolū
Quotq; innocēti ei dixit cōtumelias.adulterare eū agebat rebus cæteris
ni. Habet ni aurū.id mihi dici uolo.ch.postq̄ quidē prætor
Recuperatores dedit dānatus demum ui coactus reddidit
Ducentos & mille philippum.Ni.tantū debuit.
ch. Porro & ausculta pugnam quam uoluit dare.ni.
Etiam ne est quid porro.ch.hem accipe trine hæc nunc erit:
ni. Deceptus sum autolico hospiti aurum credidi.ch.quin tu
Audi:Ni.imo ingenium auidi haud pernoram hospitis.
ch. Posq̄ aurum abstulimus in nauem conscēdimus:domum
Cupientes:forte ut adsedi in stega.dum circūspecto.atq;
Ego lembū cōspicor.longū est rigorē maleficū exornarier.
ni. Perii lembus ille mihi ledit latus.ch.is erat
Cōmunis cū hospite & prædonibus.Ni.adeon me fuisse
Fungum ut qui illi crederē cū mihi ipsum nomē eius archidemidis
Clamaret adēpturū esse si quod crederē?ch.is lembus nostræ naui
Insidias dabat occepi ego obseruare eos:quā rem gerant.
Interea e portu nostra nauis soluitur.ubi portu eximus.homines
Remulco sequi:neq; aues neq; uenti citius.quoniam sentio
Quæ res gerentur.nauem extēplo statuimus.quom uident
Nos stare.occeperunt ratem turbare in portu?

ni. Edepol mortalis malos. quid denique agitis: ch. rursum in portum recipimus.
ni. Sapienter factum a nobis. quid illi postea: ch. reuersionem ad terram faciunt uesperi
ni. Aurum hercle auferre uoluere: ei rei operã dabãt. ch. nõ me fefellit
Sensi eo exanimatus fui cum uidimus auro insidias fieri
Capimus consiliũ continuo postridie auferimus aurũ oẽ illis pñtibus
Palã atq; apte. ut illi id factũ sciscerẽt. ni. scite hercle: cedo qd illi:
ch. Tristes illico cũ extẽplo a portu ire nos cum auro uident
Subducũt lembũ capitibus quassantibus. nos apud theotimum
Omne aurũ deposuimus. qui illic sacerdos est dianæ ephesiæ.
ni. Qui istic theotimus est. ch. megaloboli filius q nũc in epheso est
Ephesis carissimus. ni. ne ille hercle mihi sit multo tanto carior.
Si me illo auro tanto circũduxerit? ch. quin in ipsa æde dianæ
Conditum est ibidẽ publicitus seruant. ni. occidistis me. nimio
Hic priuati seruarẽt rectius. sed nihil nã attulistis inde auri domum?
ch. Immo etiã uerũ quantũ attulerit nescio. ni. quid nescis
ch. Quia mnesilochus noctu clãculũ deuenit ad theotimũ. nec mihi credere
Nec cuiq̃ i naui uoluit. eo ego nescio q̃tulũ attulerit uerũ haud
Permultũ attulit? ni. etiã dimidiũ censes? ch. non edepol scio
Verũ haud opinor. ni. fert ne partẽ tertiã. ch. nõ hercle opinor
Verum nescio: profecto de auro nihil scio nisi nescio.
Næ tibimet illuc naui capiundũ est iter: ut illud reportes aurum
Ab theotimo domũ. atq; heus tu. ni. qd uis? ch. anulũ gnati tui
Facito ut memineris ferre. ni. quid opus est anulo. ch. qa id
Signũ est cum theotimo: qui eũ illi affert: ei aurũ ut reddat.
ni. Meminero: & recte mones. sed diues ne est istic theotimus
ch. Etiam rogas qui auro habeat soccis subpactum solum:
ni. Cur ita fastidit. ch. tantas diuitias habet: nescit quid faciat auro
ni. Mihi dederit uelim: sed q præsente id aurũ theotimo datum est:
ch. Populo præsente: nullus est ephesi qn sciat. ni. istuc sapienter
Saltem fecit filius: cũ diuiti homini id aurum seruandum dedit:
Ab eo licebit quãuis subito sumere:
ch. Immo hem tantisper nunquã remorabitur
Quin habes illud quo die illuc ueneris.
ni. Censebam me effugisse a uita maritima:
Ne nauigarem tandem hoc ætatis senex.
Id mihi haud utrum uelim licere intelligo:
Ita bellus hospes fecit archidemides:
Vbi nunc est ergo meus mnesilocus filius

Ch. Deos atq; amicos iit salutatum ad forum
Ni. At ego hinc ad illum ut conueniam quantũ potest.
Ch. Ille est oneratus recte: & plus iusto uehit.
Exorsa hæc tæla non male est omnino mihi
Vt amantem herilem copem facerẽ filium
Ita feci ut aurum quantum uellet sumeret.
Quantum autem lubeat reddere: ut reddat patri.
Senex in ephesum ibi aurũ accersere
Hic. nostra agetur ætas in malachum modum
Si quidem hic relinquit: nec secum abducet senex
Me & mnesilochum: quas ego hic turbas dabo.
Sed quid futurum est: cum hoc senex resciuerit:
Quom se excucurrisse illuc frustra sciuerit:
Nosq; aurum abusos. quid mihi fiet posteá.
Credo hercle aduenïens nomen mutabit mihi.
Facietq; extemplo crucisalum me ex chrysalo.
Aufugero hercle: si magis usus uenerit.
Si ero reprensus macto ego illum infortunio
Si illi sunt uirgæ ruri: at mihi tergum domi est.
Nunc ibo herili filio hanc fabricam dabo
Super auro amicaq; eius inuenta bacchide!

Lydus Seruus

Andite atq; aperite ꝓpere ianuam hanc horci obsecro
Nam eqdẽ haud aliter esse duco qppe cui nemo aduenit
Nisi quem spes reliquere omnes: ex se ut frugi possiet.
Bacchides non bacchides: sed bacchæ sunt acerrimæ.
Apage istas a me sorores: quæ omnium sorbent sanguinem
Omnis ad perniciẽ instructa domus optime atq; opipare.
Quæ ut aspexi me contuli protinam in pedes.
Ego ne ut clusa gestem clanculũ. ut celem patrem
Pistoclere tua flagitia. aut damna. aut dispoliabula
Quibus patrẽ & me: teq; amicosq; omnes affectas tuos
Ad probrum. dãnum: flagitium appellere una & perdere.
Neq; mei neq; te tui intus puditum est factis quæ facis
Quibus tuum patrem meq; una amicos affines tuos
Tua infamia fecisti geruli figulos flagitii:
Nunc priusq̃ malũ istoc adis certũ est iam dicam patri'
De me culpam hanc demo. ibo iam & seni faciam palam
Vt eum ex luculento cœno propere hinc eiiciat foras.

Mnesilochus adolescens.

Vltis modis meditatus egomet mecũ sum. & ita eẽ arbitror
m Homini amico qui est amicus: ita uti nomen possidet:
Nisi deos ei nihil præstare. id opera expertus sum esse ita.
Nam ut in ephesum hinc abii hoc factũ est ferme. abhinc biennium
Ex epheso huc ad pistoclerum sodalem meum litteras
Misi. amicam ut mihi inueniret bacchidem: illum intelligo
Inuenisse. ut seruus meus mihi nunciauit chrysalus.
Condigne is quam technã de auro aduersum meũ facit patrẽ
Vt mihi amanti copia esset. sed eccum uideo incedere.
Nam pol quidẽ meo animo ingrato homine nihil impensius est
Malefactorem amitti satius: q̃ relinqui beneficium
Nimio præstat impendiosum te q̃ingratum dicier.
Illum laudabũt boni. hoc etiam ipsi culpabunt mali.
Qua me causa magis eum curam esse ea cũ obiurgato est opus:
Nunc mnesiloche specimen specitur: nunc certamen cernitur:
Scis ne nec ne: ut esse oportet malus bonusq; cuiusmodi
Iustus. iniustus: malignus. largus: cõmodus: incõmodus.
Caue sis te superare. seruũ sinas faciundo bene:
Vt eris moneo. haud celabas: sed eccos uideo incedere
Patrem sodalis & magistrũ. hinc auscultabo quam rem agant.
Lydus Seruus. Philoxenes. Mnesilochus adolescens.
Vnc experiar sit ne acetum tibi cor acre in pectore
Sequere. ph. quo sequar. quo ducis nunc me. ly. ad illam
Quæ tuũ perdidit pessundedit tibi filium unicum!
ph. Eia lyde leniter qui seuiunt sapiunt magis
Minus mirandũ est illæc ætas si qd illorum facit.
Q am si non faciat. feci ego istæc itidem in adolescentia
Ly. Hei mihi hei mihi istæc illum perdidit assentatio
Nam absq; te esset: ego illum haberẽ rectũ ad ingeniũ bonũ
Nunc propter te tuamq; prauus factus est fiduciam
Pistoclerus. Mn. dii immortales meũ sodalem
Hic nominat quid hoc negocii est pistoclerum lydus quod
Herum tam ciet. ph. paulisper lyde est libido
Homini suo animo obsequi iam aderit tempus cum sese etiam
Ipse oderit morem geras dum caueatur præter æquum
Ne qd delinquat sine: ly. non sino. neq; eqdem illum
Me uiuo corrumpi sinã: sed tu q tã pro corrupto dicis causam filio
Eadem ne erat hæc disciplina: quom tu adolescens eras.
Nego tibi hoc annis uiginti fuisse primis copiæ
Digitum longe a pedagogo pedem ne efferes ex edibus

Ante solem exorientem nisi in palestram ueneras
Gymnasii profecto haud mediocris pœnas penderes.
Idq; obtigerat hoc etiam ad malũ arcesebatur malum
Et discipulus & magister perhibebantur improbi.
Ibi cursu luctando.hasta.disco.pugillatu:pila.saliendo sese
Exercebant magis q̃ scorto:aut sauiis.ibi suã ætatẽ extendebant
Non in latebrosis locis.inde hippodromo & palestra.ubi
Reuenisses domũ cicticulo præcictus in sella apud magistrũ assideres
Tũ librũ legeres si unã peccauisses syllabã fieret coriũ tã maculosum
Quam est nutricis paliũ:mn.propter me hæc nunc meo sodali
Dici discrucior miser:innocens suspicionẽ hanc sustinet causa mea:
ph. Alii lydæ nunc sunt mores.ly.id equidem certe scio
Nam olim populi prius honorẽ capiebat suffragio:q̃ magistro
Desinebat esse dicto obediens.at nũc priusq̃ septuennis est:
Si attingas eũ manu extẽplo puer pedagogo tabula dirũpit caput:
Cum patrẽ adeas postulatũ:puero sic dicit pater:noster esto dũ te
Poteris defensare.iniuria prouocatur pedagogus:eho senex
Minimi præcii ne attingas puerũ:ista causa quando fecit strenue.
It magister quasi lucerna uncto expletus linteo.itur illinc
Iure dicto hoccine hic pacto potest inhibere imperium magister:
Si ipsus primus uapulet:mn.acris postulatio hæc est.
Cũ huius dicta ĩtelligo mira sunt ni pistoclerus lydũ pugnis cõtuderit.
Sed quis hic est quẽ astantem uideo ante hostium.
ph. O philoxene:mn.deos ꝑpitios me uidere q̃ illũ mauellem mihi:
Ly. Quis illic est.ly.mnesilochus gnati tui sodalis pistocleri
ph. Haud consimili ingenio:atq; ille est:q in lupanari accubat
Fortunatum nicobolum.qui illum produxit sibi:
Saluus sis mnesiloche.saluũ te aduenire gaudeo.
ph. Dii te donẽt philoxene.ly.hic enĩ rite ꝑductus est patri.
Mn. In mare it:rem familiarem curat:custodit domum.
Obsequens obediensq;:moræ:atq; imperiis patris.
Hic sodalis pistoclero iam puer puero fuit.
Triduum non interest ætatis uter maior siet.
Verum ingeniũ plus triginta annis maius est q̃ alteri.
pi. Caue malum.& compesce in illũ dicere iniuste.
ly. Tace stultus es qui illi male ægre patere dici qui facit
Nam illum meum malũ promptare malim q̃ peculiũ:
pi. Quidum.ly.quia malũ si promptet in dies faciat minus.
mn. Quid sodalẽ meũ castigas lyde discipulũ tuum:
ly. Periit tibi sodalis.mn.ne dixeris.ly.sic est ut loquor.

Cum ego peribat uidi. non ex audito arguo:
mn. Quid factum est. ly. meretricē indigne deperit: mn. nō tu taces:
ly. Atq; acerrime uiros ea absorbet: ubi quemq; attigit.
mn. Vbi ea mulier habitat. ly. hic: mn. unde eam esse aiunt:
ly. Ex samo. mn. quæ uocatur: ly. bacchis:
mn. Erras lyde: ego omnem rem scio quemadmodū est
Tu pistoclerū falso atq; insontem arguis:
Nam ille amico & beniuolenti suo sodali sedulo
Rem mandatā exequit. ipsus nec amat. nec tu creditas?
ly. Ita ne oportet rē mandatā gerere amici sedulo:
Et ipsius in gremio osculantem mulierē teneat sedens.
Nullo pacto res mandata potest agi: nisi identidē
Manus ferat ad papillas. labra a labris nusq̄ auferat:
Nam alia memorare: quæ illum facere uidi dispudet
Cum manū ub uestimenta ad corpus detulit bacchidi
Me præsente: neque pudere quicq̄. quid uerbis opus est:
Mihi discipulus tibi sodalis periit huic filius:
Nam ego illum perisse duco: cui quidē periit pudor.
Quid opus est uerbis? si opperiri uellē paulisper modo:
Vt opinor illius inspectandi mihi esset maior copia:
Plus uidissem q̄ deceret: q̄ me atq; illo æquū foret?
mn. Perdidisti me sodalis. ego ne illam mulierē
Capitis non perdam perire me malis malim modis.
Satin ut quē tu habeas fidelem: aut cui credas nescias
ly. Viden ut ægre patitur gnatum esse corruptum tuū:
Suum sodalem: ut ipsus sese cruciatur ægritudine?
ph. Mnesiloche hoc tecū oro ut illius aīum atq; īgeniū regas
Serua tibi sodalem: & mihi filiū. mn. factū uolo.
ph. In te ergo hoc onus omne impono lyde seq̄re hac me? ly. sequor.
Melius esset me quoq; una si cū illo relinqueres.
ph. Ad fatim est mnesiloche. cura & castiga hominē probe.
Qui dedecorat te: me: amicos atque alios flagitiis suis

Mnesilochus. Adolescens.

Miciorem nūc utrū credā magis sodalē ne eē: an bacchidem:
Incertum est admodū illum exoptauit potius habeat optū est.
Ne illa illud hercle cum malo fecit summo meo:
Nam mihi diuini nunquam quisquā creduat:
Ni ego illam exemplis plurimis planeq; amo.
Ego faxo haud dicet nactam: quem derideat.
Nam iam domum ibo atque aliquid subripiā patri.

Id isti dabo ego istanc multis ulciscar modis.
Adeo ego illam cogam: usq; ut mendicet meus pater:
Sed satin ego animum mente sincera gero.
Qui ad hunc modum hæc hic quæ futura fabulor
Amo hercle opinor: ut pote quod pro certo sciam
Verum quam illa unquam de mea pecunia
Ramenta fiat plumia propensior
Mendicum malim mendicando uincere:
Nunquam edepol uiua me irridebit: nam mihi
Decretum est renumerare iam omne aurũ patri:
Igitur mihi inani atq; inopi subblandibitur:
Tũ eũ mihi nihilo pluris referet: quã si ad sepulchrũ mortuo dicat iocũ
Sed anteq̃ illa unq̃ meis opulentiis ramenta fiat grauior:
Aut propensior: mori me malim excruciatum inopia.
Profecto stabile est me patri aurũ reddere: eadem exorabo
Chrysalo mea causa pater ne noceat: neu qd ei subcenseat
Mea causa de auro quod eũ ludificatus est: nam illi æquum est
Me consulere qui causa mea mendacium dixit: uos me sequimini.

Pistoclerus.

Ebus aliis anteuortã bacchis quæ mandas mihi mnesilochum
Vt requiram: atq; ut eũ mecũ ad te adducam simul.
Nam illud animus meus miratur si a me tetigit nuncius.
Quid remoratur. ibo & uisam huc ad eũ si forte est domi

Mnesilochus: Pistoclerus.

Mn. Eddidi patri omne aurũ. nunc ego illam me uelim conuenire
Postq̃ inanis sum: contẽptricem meam: sed cõueniam mihi
Quã grauate pater dedit de chrysalo. uerũ postremo ĩpetraui
Vt ne quid ei subcenseat: pi. est ne hic meus sodalis:
mn. Est ne hic hostis quem aspicio meus: pi. certe is est.
mn. Is est adibo cõtra: & tollam gradũ: pi. saluus sis mnesiloche.
mn. Salue: pi. saluus cum peregre aduenis. cœna detur
mn. Non placet mihi cœna quæ bilem mouet. pi. num quæ
Aduenienti ægritudo. obiecta est. Mn. atq; acerrime.
pi. Vnde: mn. ab homine quem mihi amicum esse
Arbitratus sum ante hac. pi. multi more isto atq; exemplo
Viuunt quos cũ censeas tibi amicos: reperiũtur falsis testimoniis.
Lingua factiosi: inertes opa: sublesta fide: nullus est q non inuideat
Rem secundam obtingere sibi ne inuideatur: ipsi ignaui recte cauẽt:
mn. Edepol ne tu illorũ mores per quã meditate tenes. sed etiã unũ hoc
Ex ingenio malum inueniunt suo.

Nulli amici sunt.inimicos ipsi in se omnis habent
Atque se cum frustantur:frustrari alios stolidi
Existimant:sicut est hic:quem esse amicum ratus
Ipsus sum mihi ipse quod in se fuit accuratum habuit:
Quod posset mali facere in me incôciliare
Copias omnis meas.pi.improbum istuc esse oportet hominem.
mn. Ego ita esse arbitror.pi.obsequere hercle loquere quis est.
mn. Bene ualens uiuit tibi:nam ne ita eêt tecum orarê:ut ei quod posses
Male facere faceres.pi.dic modo:hominem qui sit:si non fecero:
Et male aliquo pacto me etiam dicito ignauissimum.
mn. Nequam homo ê.uerû hercle amicus est tibi.pi.tâto magis
Dic quis est:neq̃ hominis ego paruipendo gratiam:
mn. Video non posse:quin tibi eius nomen pistoclere perdidisti
Me sodalem funditus.pi.quid istuc est.mn.quid est
Misi ne ego ad te ex ephebo epistolam sup amica:ut mihi inuenires
pi. Fateor factum & repperi?mn.qui tibi nô erat meretricum aliarum
Athenis copia.qbus cû haberes rê nisi cû illa quâ ego mâdassem tibi
Occiperes tu te amare & me ires consultû male.pi.sanun es.
mn. Rem repperi omnem ex tuo magistro ne nega:perdidisti me.
pi. Etiam ne ultro tuis me proiectas probris quid clamas?
mn. Bacchidem.pi.duas ergo hic intus eccas bacchides.mn.quid duæ?
pi. Atq; ambas.mn.loqueris nûc nugas sciens.pi.postremo si spergis.
Parum mihi fidem arbitrarier tollam ego te in collum
Atq; intro hinc auferam:imo.mn.ibi mane.
pi. Non maneo:neq; tu me habebis falso suspectum mn.sequor

Parasitus.puer.

pa. Aarasitus ego sum hominis neq̃ atq; improbi militis:
Qui amicam secum auexit ex samo.
Nunc me ire iussit ad eam:& percontarier,
Vtrum ne aurum reddat an ne eat secum simul
pu. Tu dudum puer cum illa usq; isti simul
Quæ harũ sunt ædes pulta.adi actutum ad fores.
pa. Recede hinc dierecte.pu.ut pulsat propudium.
Comesse panê tris pedes latû potes:fores pultare nescis:
pa. Ecquis his in ædibus est.heus ecquis hic est.
Ecquis hoc aperit hostium ecquis exit.

Pistoclerus.parasitus.

Vid istuc:quæ istæc ê pulsatio:quæ te mala crux agitat.'
Qui ad istûc modû alieno iuris tui extêtes hosti o.fores
Pene effregisti.qd nunc uis tibi.pa.adulescens salue.pi.salue

Sed quem quæritas.pa.bacchidem.
pi. Vtram ergo.pa.nihil scio nisi bacchidem
Paucis me misit miles ad eam cleomachus.
Vel ut ducentos philippos reddat aureos.
Vel ut hinc inelatiam hodie eat secum simul:
pi. Non id negato esse ituram:abi & renuntia
Alium ille amat:nō illum duc te ab ædibus.
pa. Nimis iracunde.pi.at sin q̃ iracundus fiem.
Ne tibi hercle haud longe est os ab infortunio:
Ita dentifrangibula hæc meis manibus gestiunt.
pa. Cum ego huius uerba interpretor mihi cautio ē:
Ne nuncifrangibula excussit malis meis.
Tuo ego istæc igitur dicam illi periculo.
pi. Quid ais tu.pa.ego istuc illi dicā.pi.dic mihi qs tu es.
pa. Illius sum integumentū corporis.pi.nequam
Esse oportet.cui tu integumentū improbus es.
pa. Sufflatus ille hucueniet.pi.diruptum uelim.
pa. Nunquid uis.pi.abeas celeriter:facto est opus.
pa. Vale dentifrangibule.pi.& tu integumentū uale.
In eum nunc hæc reuenit res locū ut quid cōsilii
Dem sodali super amica nesciam.
Qui iratus renumerauit omne aurum patri.
Neq; nummus ullus qui reddatur militi.
Sed huc concedam:nam crepuerunt fores
Mnesilocus eccum molestus pergreditur foras:

Mnesilocus.pistoclerus.

Etulans.ꝓteruo iracundo animo indomito incogitato.
p Sine modo & modestia sum sine bono iure.atq; honore.
Incredibilis imposq; animi:inamabilis.inlepidus.uiuo
Male uolente ingenio natus.postremo id mihi est quod uolo
Ego aliis incredibile hoc nequior nemo est.neque indignior
Q uoi dii benefaciāt:neq; quē qsq; homo:aut amet:aut adeat
Inimicos quam amicos æquū est me habere malos q̃ bonos.
Permagis me iuuare:oibus ꝓbis quā iprobis uiris digna ē dignior
Nullus ē homo:qui patri reddidi omne aurum amans
Quod fuit præ manibus:sum ne ego homo miser.
Perdidi me:atq; operam chrysali.pi.cōsolādus hic mihi ē:ibo ad eum
Mnesiloche quid fit.mn.perii:pi.dii melius faciant.
mn. Perii.pi.nō taces insipiens.mn.taceam.pi.sanus satis non es.
mn. Perii multa mala mihi in pectore nunc acria atq; acerba eueniūt

Crimini me habuisse fidem imerito tibi fartus fui.
pi. Eia bonum habe animū:mn.unde habeam:mortuus
Pluris precii quā ego sum.pi.militis parasitus modo uenerat
Aurum petere:hinc cū ego me his dictis malis:
Hic foribus atq; repuli.reieci hominem.mn.quid mihi id prodest.
Quid faciā nihil habeo miser:ille quidem hanc abducet scio.
pi. Si mihi nō est nō polliceor:mn.scio dares:noui:sed nisi ames
Non habeā tibi fidē tantā nunc agitas sat tute
Tuarū rer; ego ne opem mihi ferre putē posse inopem te.
pi. Tace modo deus secundus respiciet nos aliquis:mn.nugæ
pi. Mane!mn.quid est!pi.tuā copiam eccā:chrysalū uideo.
Chrysalus Seruus.Mnesilocus pistoclerus adolescens
Vnc hoīem decet auro expēdi:huc decet statuā statui ex auro
Nā duplex hodie facinus feci:duplicibus spoliis sum affectus
Her; maiorem meū:ut ego hodie lusi lepide:ut ludificatus est
Callidū senem callidis dolis:cōpuli.& pepuli mihi oīa ut crederet.
Nunc amanti hero filio secus:q cū ego bibo:qui cū edo:& amo:
Regias copias aureasq; attuli:ut domo sumeret:neu foris quæreret.
Non mihi placent isti parmenones syri.qui duas aut tres minas
Auferunt heris:nequius nihil est q̄ egens consilii seruus.
Nisi habet pectus multipotens ubicūq; usus siet pectore expromat
Nullus frugi esse potest homo nisi qui & bene:& malefacere tenet.
Improbis cū iprobus sit:harpaget:furibus furetur.qd queat
Versipellem:frugi cōuenit esse hominem pectus cui sapit.
Bonus sit bonis:malus sit malis:ut cūque res sit:ita animū habeat.
Sed lubet scire quātū au; heruf sibi dēpsit:& qdē suo reddidit patri.
Si frugi est herculem fecit ex patre decumam partem ei dedit.
Sibi nouem abstulit.sed quē quæro optime ecce obuiam mihi est
Num qui nūmi exciderunt here tibi:q; sic terram obtuere.
Quid uos mœstos:tanq̄ tristes esse cōspicor:nō placet nec temere ē.
Etiā quin mihi respondetis quia malū parū.mn.imo uero
Nimio minus multo parum chrysale occidi.ch.fortassis tu auri
Dempsisti parum:quid igitur stulte quoniā occasio ad eā rem fuit
Mea uirtute parta ut quantum uelles tantū sumeres.si hoc digitulis
Duobus sumebas prioribus.an nesciebas q̄ eiusmodi
Homini raro tempus se daret.mn.erras.ch.at quidē tute
Errasti cum parū immersisti ampliter.mn.pol tu
Quam nunc me accuses magis:si magis rē noueris!
ch. Occidi:iam animus istoc dicto plus præsagitur mali!
mn. Perii.ch.quid ita.mn.quia patri omne cū ramento reddidi!

Ch. Reddidisti.mn.reddidi.ch.omne ne.mn.omne oppido.
ch. Occisi sumus:qui in mentē uenit tibi istuc facinus facere tā malū
mn. Bacchidem atq; hunc suspicabar propter crimen chrysale me male
Consuluisse ob eam rem omne aurum iratus reddidi meo patri
ch. Quid ubi reddebas aurum dixisti patri.mn.me id aurum accepisse
Extemplo ab hospite archimenide.ch.hem istoc dicto dedisti
Hodie incruciatum chrysalum:nam nisi me aspicit ad carnificē
Rapiet continuo senex.mn.ego patrem exoraui.
ch. Nempe ergo hoc ut faceret:quod loquor:Mn.immo tibi ne noceat
Neu quid ob eam rem succenseat atq; ægre impetraui.
Nunc hoc tibi curandum est chrysale.ch.quid uis curem
mn. Vt ad senem etiam alterā facias.uiam compara.fabricare finge
Quod lubet cōglutina ut senem hodie doctum docte falsas aurumq;
Auferas.ch.uix uidetur fieri posse:mn.perge hac facile hæc
Feceris.ch.qua malum facile quem mendacii prehendit manifesto
Modo quem si orem ut mihi nihil credat:id non ausit credere.
mn. Immo si audias quæ dicta dixit me aduersum tibi.
ch. Quid dixit.mn.si tu illum solē:sibi solem esse dixeris: se illum lunam
Credere esse.& noctem qui nunc ē dies.ch.emūgam
Hercle hominem probe hodie:ne id nequicq̄ dixerit.
mn. Nūc quid nos uis facere.ch.enim nihil est nisi ut ames impero
Cæterum quālibet me poscitote aurū:ego dabo:quid mihi
Refert chrysalo esse nomen nisi factis probo:sed nunc quantulū
Vsus est auri tibi mnesiloche dic mihi.mn.militi nummis
Ducentis iam usus ē pro bacchide.ch.ego dabo
Tum nobis opus est sumptu.ch.ah.placide uolo unū quod agamus
Hoc ubi egero:tum istuc agam:de ducentis nummis:primū intendam
Balistam in senem:& balista si peruortam turrim & propugnacula
Recta porta inuadam extemplo in oppidum antiquū & uetus
Si id capso:geritote amicis nostris aurū:cor sperat bus si cui animus.
pi. Apud te est animus noster chrysale.ch.nunc tu abi intro
Pistoclere ad bacchidem:atq; effer cito:pi.quid.
ch. Stilum ceras & tabellas & linum.pi iam faxo hic erunt.
mn. Quid nunc es facturus.id mihi dice.ch.coctum prandium
Vos duo eritis atq; amica tua erit tecū tertia.mn.sicut dicis.
ch. Pistoclero nulla amica est.mn.immo est.alteram ille amat
Sororem.ego alterā.ambas bacchides.ch.quid tu loqueris.
mn. Hoc ut futuri sumus.ch.ubi est biclinium uobis stratum.
mn. Cur id exquæris.ch.res si ita est dici uolo.nescis quid ego
Acturus sim.neque facinus quantū exordiar:mn.cedo

Manũ ac subsequere propius me ad fores: intro inspice.
Ch. Euax nimis bellus: atq; ut esse maxime obtabam locus:
pi. Quæ imperauisti imperatum bene bonis factũ illico est.
ch. Quid parasti. pi. quæ parare tu iussisti omnia.
ch. Cape stilum propere: & tabellas tu has tibi: mn. quid postea:
ch. Quod iubeo: scribito istic: nam propterea uolo scribere.
Vt pater cognoscat litteras. quando legat. scribe.
mn. Quid scribam. ch. salutem tuo patri uerbis tuis.
pi. Quid si potius morbum mortem scribat: id erit rectius.
mn. Ne interturba: iam imperatũ in cera est.
ch. Dic quemadmodũ. mn. mnesilochus salutem dicit
Suo prĩ. ch. adscribe hoc cito. chrysalus mihi usq; quaq; loquitur
Nec recte pater: quia tibi auꝝ reddidi: & quia nõ te fraudauerim!
pi. Mane dum scribit. ch. celerem oportet esse amatoris manum.
pi. Atq; idem hercle ẽ perdũdum: magis q̃ adscribendum citus.
mn. Loquere hoc scriptum est. ch. nunc pater mi proin tu ab eo.
Vt caueas tibi sycophantias componit: aurũ ut abs te auferat
Et profecto se ablatuꝝ dixit plane adscribito. mn. dic modo.
ch. Atque id pollicet̃ se daturũ auꝝ mihi: quod dem scortis.
Quodque in lustris comedã. & cõgregem pater.
Sed pater ne tibi hodie uerba det q̃so caue. mn. loquere porro.
ch. Adscribe dum. mn. etiã loquere dũ id scribam modo.
ch. Sed pater quod ꝓmisisti mihi id quæso ut memineris:
Ne illũ uerberes. ueꝝ apud te uinctũ asseruato domi.
Cedo tu ceram ac linum actutũ: age obliga: obsigna cito.
mn. Obsecro quid istis ad istuc usus es conscriptus modũ.
Vt tibi ne quid credat: atque ut uinctũ te adseruet domi.
ch. Quia mihi ita lubet. potin ut cures te: atq; ne parcas mihi
Mea fiducia opus cõduxi: & meo periculo rem gero.
mn. A equũ dicis. ch. cedo tabellas. mn. accipe.
ch. Animaduortite: mnesiloche: & tu pistoclere iam facite.
In biclinio cũ amica sua uterque accubitũ eatis: ita negociũ est.
Atque ibidẽ ibi sunt lecti strati: potetis cito.
pi. Nũquid aliud. ch. hoc atq; etiã ubi erit accubitũ semel
Ne quoq̃ exurgatis: donec a me erit signum datum!
pi. O imperatorẽ: probum iam bis bibisse oportuit.
M. Fugiamus. ch. uos uestrũ curate officiũ: ego efficiam meũ

Chrysalus.

N sanum magnum molior negocium
Metuoq; ut hodie possim emolirier.

Sed nūc tu truculento mihi atq; sæuo usus sene est.
Nam non conducit huic sycophantiæ senem trāquillū esse
Vbi me aspexerit: uersabo ego illū hodie: si uiuo pbe.
Tam frictū ego illū reddam q̄ frictū est cicer.
Adambulabo ad hostium: ut quando exeat
Extemplo aduenienti tabellas dem in manu.

Nicobolus. Chrysalus.

Ni. Imo illæc res est mane diuidiæ mihi
Subter fugisse sic mihi hodie chrysalū.
ch. Saluus sum iratus est senex: nūc est mihi
Adeundi ad hominem tēpus. hic quis loquitur prope
Atq; hic quidem opinor chrysalus. ch. accessero.
ni. Bone serue salue: quid fit: q̄ mox nauigo in ephesum:
Vt aurum repetam ab theotimo domū: taces.
Per omnes deos adiuro: ut ni meum gnatū tam amem
Atq; ei facta cupiam: quæ is uelit. ut tua iā uirgis latera
Lacerentur probe: ferratusque in pistrino ætatē conteras.
Omnia resciui scelera ex mnesilocho tua.
ch. Men criminatus est: optime est: ego sum malus.
Ego sum sacer: scelestus spectare mō ego uerbū faciā.
ni: Et iam carnifex minitare. ch. nosces tu illum actutū
Qualis sit nunc hasce tabellas ferre me iussit tibi.
Orabat quod istic est scriptū fieret. Ni. cedo
ch. Nosce signum. ni. noui: ubi ipse est. ch. nescio:
Nihil iam me oportet scire: oblitus sum omnia
Scio me esse seruū: nescio etiam id quod scio:
Nunc ab trasenna hic turdus lumbricū petit.
Pendebit hodie. pulchre ita intendi tenus
Manedum parumper: iam ad te exeo chrysale.
ch. Vt uerba mihi dat: ut nescio quā rem gerat.
Seruos arcessit intus qui me uinciant.
Bene nauis agitatur pulchre hæc confertur ratis
Sed conticiscam. nam audio aperiri fores.

Nicobolus. Chrysalus.

ni. Onstringe tu illi arthamo actutum manus.
ch. Quid feci. Ni. impinge pugnū si mutiueris
Quid hæ loquuntur litteræ. ch. quid me rogas.
Vt ab illo accepi. ad te obsignatas adtuli: ni. eo tu
Loquitatus ne es gnato meo male per sermonem
Quia mihi id aurum reddidit: & te dixisti id aurum

Ablaturum tamen per sycophantiã.ch.ego ne istuc dixi.
Ni. Ita.ch.quis homo est qui dicat me dixisse istuc
ni. Tace:nullus homo dicit:hæ tabellæ te arguunt.
Quas tu attulisti hæ te uinciri iubent.ch.aha
Bellorophontẽ iam tuus me fecit filius
Egomet tabellas detuli ut uincirer sine
ni. Propterea hoc facio:ut suadeas gnato meo:ut pergræcet tecum
Te ruenefice.ch.o stulte stulte nescis nunc uendi te.
Atq₃ in eo ipso adstas lapide ubi preco prædicat?
ni. Responde quis me uendit.ch.quem diligunt di.
Adulescens moritur dum ualet.sentit.sapit.
Nunc si ullus deus amaret plus annis decem
Plus iam uiginti mortuum esse oportuit.
Terræ odiũ ambulat:iam nihil sapit.
Nec sentit.tanti est:quanti est fungus putidus?
ni. Tum terræ me odium esse autumas?
Abducite hũc intro:atq₃ astringite ad colũnam fortiter
Nunquã auferes hinc aurũ.ch.atqui iam dabis
ni. Dabo:ch.atque orabis me qdẽ ultro ut auferam
Cum illum rescisses criminatorem meum:
Quanto in periculo:& quanta in pernicie sciet.
Tum libertatem chrysalo largibere:ego adeo nunq̃ accipiam?
ni. Dic scelerũ caput:dic quo in periculo est meus mnesilocus filius
ch. Sequere hac me.ni.quo gentiũ?ch.tre unos passus
ni. Vel decem.ch.agedũ tu arthamo forem hanc pauxillũ
Aperi placide:ne crepa.faxo.iam scies:sat est.
Accede huc tu uiden conuiuium.Ni.uideo.
Ex aduorsum pistoclerũ & bacchidem.ch.qui sunt
In lecto illo altero.ni.interii miser.ch.nouisti ne hominem?
ni. Noui.ch.dic sodes mihi bellan uidetur specie mulier?
ni. Admodũ.ch.quid illam meretricẽ ne esse censes.
ni. Quippe.ch.frustras.ni.quis igitur obsecro est?
ch. Inueneris:ex me quidẽ hodie nunq̃ fies certior.

Cleomachus.Nicobolus.chrysalus

Eã ne hic mnesilocus nicoboli filius per uim ut retineat
m Mulierẽ quæ hæc factio est.ni.qs ille est.ch.p tempus
Hic uenit.miles.cle.non me arbitrat̃ militẽ:sed mulierem.
Qui meosq₃ nõ queam defendere:nã neq₃ bellona mihi unquã;
Neq₃ mars creduat:ni illũ exanimalẽ faxo?si conuenero:
Ni ue exhæredẽ fecero uitæ suæ.ni.chrysale quis ille est

Qui minatur filio.ch.uir hic est illius mulieris q̃ cũ accubat.
Ni. Quid uir.ch.uir inquã.Ni.nupta ẽ illa obsecro.
ch. Scies haud multopost.Ni.oppido interii miser.ch.qd nũc
Scelestus tibi uidet̃ chrysalus:age nunc:uincito me:auscultato
Filio:dixin tibi illum inuentu℞ te qualis fiet.Ni.quid nunc
Ego faciam.ch.iube sis me exolui cito:nam ni ego exoluor
Iam manifesto hominẽ opprimet.ch.nihil est lucri quod
Me hodie facere mauelim.q̃ illũ cubantẽ cũ illa opprimere.
Ambo ut necem.ch.audin quæ loquit̃:qn tu me exolui iubes?
ni. Exoluite istum:perii:pertimui miser.cl.tum illam quæ corpus
Publicat uulgo suũ faxo.se haud dicat nactã quẽ derideat.
Ch. Pacisci cũ illo paula pecunia potes.Ni.paciscere ergo
Obsecro quid tibi lubet dum ne manifesto hominẽ opprimat
Ne ue eniceat.cl.nũc nisi ducenti philippi redduntur mihi.
Iam illorum ego animã amborũ exorbabo oppido
ni. Hem illoc paciscere si potes perge obsecro.paciscere qduis.
ch'. Ibo & faciam sedulo:quid clamas.cl.ubi herus tuus est.
ch. Nusq̃ nescio:uis tibi ducentos nũmos iam promittier
Vt ne clamorẽ hic facias:nec conuitiũ.cl.nihil ẽ quod malim
ch. Atq; ut tibi mala multa ingeram.cl.tuo arbitratu.
ni. Vt sublanditur carnifex.ch.pater hic mnesilochi ẽ sequere
Is promittet tibi.tu eũ rogato cæterum uerbum sat est.
ni. Quid fit.ch.ducentis philippis rem pepigi.Ni.uah salus
Mea seruasti me quã mox dico dabo.ch.roga hunc tu:tu
Promitte huic.Ni.promitto roga.cl.ducentos nũmos
Aureos philippos probos dabin.ch.dabunt̃ inquã respõde.
ni. Dabo.ch.quid nũc impure:nũquid debetur tibi.
Quid illi molestus:quia illũ morte territas.& ego te & ille
Mactamus isortunio:si tibi ẽ machera:& nobis urbina ẽ domi
Quã qdẽ te faciã.si tu me irritaueris cõfessiorẽ soricina nenia
Iam dudũ hercle equidẽ sentio.suspitio quæ te solicitet:cũ
Esse cũ illa muliere.cl.imo est quoq;.ch.ita me iuppiter
Iuno.ceres.minerua.latona.spes:ops.uirtus.
Venus castor polluces:mars.mercurius.hercules
Sumanus.sol.saturnus diiq; omnes ament.ut ille cũ
Illa:neq; cubat neq; ambulat.neq; osculat̃ neq; illud qd̃ dici solet
ni. Vt iurat seruat me ille suis periuriis.cl.ubi nũc mnesilochus ergo
ch. Rus misit pater.illa autẽ in arcem abiit ædem uisere
Mineruæ:nũc aperta ẽ inuise:ẽ ne ibi.cl.abeo ad forum igitur.
Vel hercle in malã crucem.cle.hodie exigam aurũ hoc

ch. Exige ac suspende te. ne supplicare censeas nihil homo
ch. Ille ē amotus: sine me p te hr̄e obsecro deos imortalis: ire huc
Intro ad filiū. ni. quid eo introibis. ch. ut eū dictis plurimis
Castigem: cū hæc facta sic ad hūc faciat modū. ni. imo oro
Vt facias chrysale. & te obsecro: caue parsis in eū dicere:
Etiam ne mones: satin ē: si plura ex me audiet hodie mala.
ch. Quā audiuit unquā clinia ex demetrio. ni. lippi illi oculi.
Seruus ē simillimus. si nō ē: uollis esse. neq; desideres.
Si est abstinere: quin attingas nō queas: nā ni illic hodie
Forte fortuna hic foret. miles mnesilochū cū uxore opprimeret sua
Atq; obtruncaret mœchum manifestariū nūc quasi ducētis philippis
Emi filiū. quos dare promisi militi: quos nō dabo' temere: & iam
Priusquā filiū cōuenero: nunquā edepol qcquā temere credā chrysalo
Verum libet & mihi has perlegere denuo: æquum est tabellis consi-
gnatis credere.

Chrysalus. Nicobolus.

Trides duo fratres dicuntur fecisse facinus maximū
a Cū priami patriā pergamū diuina mœniū manu. armis: eqs.
Exercitu: atq; eximiis bellatoribus mille cū nūero nauiū decūo
Anno subegerūt: non pelides tormento fuit: prout ego herum
Expugnabo meū: sine classe: sineq; exercitu: & tanto numero militū
Cœpi expugnaui amanti herili filio aurū ab suo patre:
Nunc priusquā huc senex uenit: libet lamentarii dum exeat.
O troia. o patria o pergamū o priame peristi senex.
Qui misere male mulctabere quadringētis philippis aureis.
Nā ego has tabellas obsignatas cōsignatas: quas fero.
Non sunt tabellæ: sed equus quē misere achiui ligneū
Epeius ē pistoclerus ab eo hæc sumpta: mnesilochus si nō est
Relictus: ille nō in busto achilli sed lecto accubat: bacchidē
Habet secū: ille olim habuit ignem qui signū daret: hūc ipsum
Exurit ego sum ulysses cuius consilio hæc gerūtur: tum quæ hic sunt
Scriptæ litteræ: hoc in equo insunt milites armati atque animati.
Probe ita res successit meliusque: adhuc atque hic equus nō in
Arcem uerū in arcā faciet impetū: excidiū. exitiū ex latebra fiet
Hic equus hodie auro senis: nostro seni huic stollido ei ꝑfecto nomen
Facio ego ilio: miles menelaus ē. ego agamēnon idem ulysses
Laertius: mnesilochus ē alexander qui erit exitiū rei patriæ suæ.
Is helenam abduxit: cuius causa nunc facio obsideri ilion
Nā illic eidē audiui ulyssem: ut ego sum fuisse: & audacē. & malū
Dolis ego deprensus sum ille mēdicans pene inuētus interiit.

Dum sibi exquirit fata illoꝝ:adsimiliter mihi hodie obtigit.
Vinctus sum:sed dolis exemi:itē se ille seruauit dolis
Ilio tria fuisse audiui fata quæ illi forent exitio
Signū ex arce si perisset:alterꝝ etiā est troili mors
Tertiū cum portæ scææ limen superū scinderetur
Paria itē tria eis tribus sunt fata nostra huic ilio.
Nā dudū primo ut dixeram nostro seni mēdacium:
Et de hospite & de auro.& de lēbo.ibi signū ex arce iā abstuli.
Iam duo restabāt fata:tū nec magis id cœperam oppidum
Post ubi tabellas ad senem detuli:ibi occidi troilum.
Cū censuit mnesilochū cū uxore esse dudū militis
Ibi me iniūxit solui:atq; id periculū adsimilo ulyssem ut prædicant
Cognitū ab helena eē ꝓditū hecubæ:sed ut olim ille se
Blandiciis exemit:& persuasit se ut amitteret:
Itē ego dolis me illo expuli periculo:& decepi senem.
Post hæc cū magnifico milite urbes uerbis q inermis capit
Conflixi atq; hominē repuli:dein pugnā conserui seni.
Cū ego adeo:uno mendacio deuici uno ictu extemplo
Cœpi spolia:is nunc ducentos nūmos philippos militi
Quos dare se promisit dabit:nūc alteris etiam ducentis usus est
Qui dispensét ilio capto ut sit mulsum:qui triumphent milites
Sed priamus hic multo illi præstat non quinquaginta modo
Quadringētos filios habet:atq; equidem oīs lectos sine ꝓbro
Eos ego hodie omnes cōtrūcabo duobus solis ictibus.
Nunc priamo nostro:si est quis emptor:comicialem senem
Vendā ego uenalē quē hēo extēplo ubi oppidū expugnauero
Sed priamū astantē:eccū ante portā uideo.adibo atq; alloquar?
ni. Cuia nā uox ꝓpe me sonat.ch.o nicobole.ni.quid fit
Quid quod te misi:ecquid cogistin.ch.rogas cōgredere.ni. gradior
ch. Optimus sum orator:ad lachrymas coegi hominē castigando
Maleq; dictis quæ quidem quiui cōminisci?Ni.qd ait
ch. Verbū nullū fecit:lachrymās tacitus auscultabat:quæ ego loquebar
Tacitus conscripsit tabellas obsignatas mihi has dedit:
Tibi me iussit dare:sed metuo ne idem cantent quod priores:
Nosce signum ē ne eius.ni.noui libet perlegere has?
ch. Perlege nunc superū limen scinditur:nūc adest exitiū ilio
Turbat equus lapides ligneus.ni.chrysale ades dū ego has pellego
ch. Quid me tibi adesse opus ē.ni.uolo ut quod iubeo facias:ut scias
Quæ hic scripta sient.ch.nihil moror:neq; scire uolo.
ni. Tamen ades.ch.quid opus est.ni.taceas:quod iubeo:id facias.

ch. Adero.ni.heu lr̄as minutas.ch.qui quidē uideat parum
Verꝝ qui satis uideat grandes satis sunt.ni animū aduorte igitur
ch. Nolo inq̄.ni.at uolo inq̄.ch.q̄d opus ē.ni.at enim id quod
Iubeo facias.ch.iustū est tuus tibi seruus:tuo arbitratu seruiat
ni. Hoc age sis iā nunc.ch.ubi lubet recita.auriū operam tibi dabo
ni. Cæræ quidē haud parsit neq; stilo:sed quicq̄d ē:perlegere certū est
O pater ducentos philippos quæso chrysalo da:si esse saluū uis me
Aut uitalē tibi.ch.malū quidē hercle magnū tibi dico.
ni. Quid ē.ch.nō prius salutem scripsit.ni.nusq̄ sentio.
ch. Non dabis si sapies:uerū si das maxume ne ilie aliū gerulū
Quærat si sapiet sibi:nā ego non laturus sum:si iubeas maxume.
Sat sic suspectus sum:cū careo noxia.ni.ausculta porro dum
Hoc q̄ scriptū ē perlego.ch.inde a principio iā impudēs epistola est
ni. Pudet p̄dire me ad te in cōspectū pater.tantū flagitiū
Te scire audiui meū:quod cū peregrini cubui uxore militis
Pol haud derides:nam ducentis aureis philippis redemi uitam ex flagitio tuam.
ch.: Nihil ē illoꝝ q̄n ego illi dixeri.ni.stulte fecisse fateor.sed quæso pater.
Ne me in stulticia si deliqui deseras.ego animo cupido: atq; oculis indomitis fui.
Persuasū ē facere:cuius nunc me facti pudet prius te cauisse ergo:q̄
Pudere æquū fuit.ch.eadē istæc uerba dudū illi dixi oīa.
ni: Quæso ut sat habeas:id pater quod chrysalus me obiurgauit
Plurimis uerbis malis:& me meliorē fecit præceptis suis:
Vt te ei h̄re gratiā æquū sit bonā.ch.ne istuc istic scriptum.
ni. Hem specta tū scies.ch.ut q̄d deliquit supplex ē ultro oībus.
ni. Nūc si me fas ē obsecrare abest pater da mihi ducētos nūmos
Philipposte obsecro.ch.ne unum quidem hercle si sapis. ni. sine perlegam.
Ego iusiurandū uerbis cōceptis dedi datuꝝ id me hodie mulieri.
Ante uesperꝝ priusq̄ a me abiret:nūc pater ne piurē cura atq; abduc
Me hinc ab hac q̄tū potes:quapropter tantū dāni feci & flagitii
Caue tibi ducenti nūmi diuitiæ fuant sexcenta tantū reddā
Si uiuo tibi.uale atq; hæc cura:quid nūc censes chrysale.
ch. Nihil ego tibi consilii hodie quicquā dabo:neq; ego haud cōmittā
Vt si q̄d peccatū fiet:fecisse dicas de mea sentētia
Verꝝ ut ego opinor:si ego in istoc sum loco dem potius auꝝ
Quam illū corrūpi sinā.duæ conditiones sunt.utrā tu accipias uide
Vel ut auꝝ perdas.uel ut amator periuret.ego neq; te iubeo.
Neq; ueto neq; suadeo.ni.miseret me illius.ch.tuus est

Non mirũ facis:si plus perdundũ sit perisse suauius est
Quã illud flagitiũ uolgo dispalescere.ni.ne ille edepol
Ephesi multo mauellem foret dũ saluus esset:q̃ reuenisset domũ
Quid ego istic quod perdundum est properem perdere:binos ducentos philippos
Iam intus efferam:& militi quos dudũ ꝓmisi miser:& istos mane istic
Iam exeo ad te chrysale.Ch.fit uasta troia:scindunt proceres
Pergamũ:sciui ego iamdudũ fore me exitium pergamo
Edepol q me esse dicat cruciatu malo dignũ:ne ego cũ illo
Pignus haud ausin dare.tãtas turbellas facio.sed crepuit foris
Efferẽ præda ex troia.taceam nũc iã.ni.cape hoc tibi aurũ
Chrysale i fer filio:ego ad forũ autẽ hinc ibo:ut soluã militem
ch. Nõ eq̃dẽ accipiã.proin tu quæras qui ferat:nolo ego mihi credi
ni. Cape uero odiose facis.ch.nõ equidẽ capiã.ni.at quæso
ch. Dico ut res se habet.ni.morare.ch.nolo inquã aurum
Concredi mihi.ni.ohe odiose facis.ch.cedo si necesse est
Cura hoc:iam ego reuenero.ch.curatũ est esse te senem
Miserrimum hoc est icepta efficere pulchre ueluti mihi euenit
Vos ouãs præda onustus incederẽ salute nostra:atq; urbe capta
Per dolum domũ educo integrũ omnẽ exercitũ.
Sed spectatores uos nũc ne miremini.q̃d nõ triũpho:ꝑuulgatũ ẽ.
Nihil moror uerũtamen accipientur mulso milites.
Nunc hanc prædam omnem ad quæstorem deferam.

Nicobolus.

Vã magis ĩ pectore meo foueo:q̃s meus filius turbas turbet
Quã se ad uitã:& quos ad amores præcipitẽ isscitus capessat
Magis curæ ẽ.magisq; adformido.ne is pereat:neu corrũpatẽ
Scio ego fui illa ætate:& feci illa omnia:sed more modesto
Neq; placitant mores:quibus uideo uolgo gnatis esse parentes
Duxi.habui scortũ potaui.dedi.donaui.& enim id raro
Ego dare me ludũ meo nato istitui.ut aio obseq dãdo sumere possit
Aequũ eẽ puto:sed nimis uolo desidiæ ei dare ludũ:nũc mnesilocũ
Quod mãdaui uiso:ecquid cũ ad uirtutẽ.aut ad frugẽ opera sua
Compulerit:sic ut eum conuenit:scio fecisse eo c̃ ingenio natus.

Nicobolus.philoxenes.

ni. Vicũq; ubi sunt.qui fuere:quiq; futuri sũt posthac
q Stulti.stolidi.fatui.fũgi.bardi.blẽni.buccones:solus ego oẽs
Lõge ante eo stulticia & moribus indoctis.perii:pudet
Hoccine ætatis ludum his factum esse indigne q̃ magis id repeto
Tam magis uror:quem meus filius turbauit.perditus sum

Atq; etiam eradicatus sum:oibus exemplis crucior.oia me mala
Consectantur:oibus exitiis interii:chrysalus me hodie lacerauit:
Chrysalus me miserũ spoliauit.is me scelus auro usq; adtondit
Dolis doctis indoctũ ut libitũ ẽ.ita miles memorat meretricẽ esse
Quã ille uxorẽ esse aiebat:omniaq; ut quodq; actum ẽ:memorauit
Eam sibi hunc annũ conductã:reliquũ id auri factum:
Quod ego ei stultissimus homo pmisissem:hochoc ẽ peracescit.
Hoc ẽ demũ q; percrucior:me hoc ætatis ludificari:imo ædepol
Sic ludos factum cano capite:atq; alba barba:miserũ me auro
Esse emũctum:perii hoc seruũ meũ nõ nauci facere esse ausum.
Atq; ego si alibi plus pdideri:minus ægre habeã: minusq; id mihi
Dãno ducam.ph.certo hic ppe me mihi nescio quis
Loqui uisus ẽ sed quẽ uideo:hic quidẽ pater mnesilochi est.
ni. Euge sociũ ærumnæ:& mei mali uideo.philoxene salue.
ph. Et tu:unde agis.ni.unde homo miser atq; infortunatus
ph. At pol ego ubi sum esse ibi miserũ hoiem decet atq; ifortunatum
ni. Igitur pari fortũa ætate ut sumus:utimur:ph.sic ẽ sed tu
Quid tibi est.ni.pol mihi par idẽ quod est tibi.
ph. Nũquid nã ad filiũ hæc egritudo attinet.ni.admodũ
ph. Idẽ mihi morbus i pectore ẽ.ni.at mihi chrysalus optimus
Homo pdidit filiũ me atq; rẽ oẽm meã.ph.quid tibi ex filio
Nã obsecro ægre est.ni.scies is periit cũ tuo atq; ambo
Aeque amicas habẽt.ph.qui scis.ni.uidi.ph.hei mihi
Disperii.ni.quid dubitamus pultare atque huc euocare
Ambas foras.ph.haud moror.ni.heus bacchis:iube sis
Actutũ aperiri:nisi mauelis fores & postes cõminui securibus

Bachis.Nicobolus.Bachis philoxenes

Vis sonitu tumultuanti noie noiat me:atque pultat
q Aedes.Ni.ego atque hic.Ba.quid hoc est negocii:
Nam amabo qs has huc ouis adegit.ni.ouis nos uocant
Pessume.ba.pastor harũ dormit:cũ hæ eũt sic a pecu balitãtes
Ba. Et pol nitẽt:haud sordidæ uidẽtur ambæ
Ba: Attõsæ hæ qdẽ ambæ usq; sũt.ni.ut uidenẽ deridere nos.
ph. Sine suo usq; arbitratu.ba.rerin ter in anno tu has tõsitari.
ba. Pol hodie altera iam bis detonsa certo ẽ.ba.uetulæ sũt thimianæ
Et bonas fuisse credo uiden limulis obsecro ut intuentur.
ba. Ecastor sine omni arbitror malitia eẽ.ph.merito hoc nobis fit
Qui quidẽ huc uenerimus:Ba.cogãtur quidem intro
ba. Haud scio quid eo opus sit quæ nec lactem:nec lanã ullã habent
Sic sines astent:exoluere quanti fuere:omnis fructus iam illis

Decidit:non uides ut balantes solæ libere crassentur:quin ætate
Credo esse mutas.ne balãt quidem cũ a pecu cætero absũt:
ph. Stultæ atq; malæ uidentur.ba.reuertamur intro soror
ba. Ambæ.Ni.manete hæ oues uolunt uos.ba.prodigiũ hoc quidẽ est
Humana nos uoce appellant oues.ph.hæ oues:uobis malam
Rem:magnã cũ dent dabunt.ba.si quã debes te condono tibi habe
Nunquam abs te petam:sed quid est.quapropter nobis uos malum
minitamini?
ph. Quia nostros agnos cõclusos istic esse aiunt duos.ni.& præter eos
Agnos meus est istic clam mordax canis:qui nisi nobis producuntur
Iamque emittantur foras arietes truces nã erimus iã:in uos
Incursabimus.ba.soror est quod te uolo secreto.ba.eho
Amabo.ni.quo illæ abeunt.ba.senem illũ tibi dedo
Veteriorem.lepide ut lenitũ reddas.ego ad hũc iratũ
Adgrediar.ph.possumus nos hos intro illicere huc.ni.meũ
Pensum ego lepide accurabo q̃ odiosum est mortem amplexari?
ba. Facito ut facias.ph.taceas tu tuũ facito ego quod dixi
Haud mutabo.ni.quid illæc illic in consilio duæ secretæ cõsultant?
ph. Quid ais tu homo.ni.quid me uis.ph.pudet me dicere quiddam
ni. Quid ẽ quod pudeat.ph.sed amico hoĩ tibi quod uolo credere
Certũ ẽ:nihil sum.ni.istuc iampridem scio:sed quid nihil sis
Memora.ph.tactus sum uehementer uisco:cor stimulo foditur
ni. Pol tibi multo æquius est coxendicem:sed quid istuc ẽ:& si iam
Ego ipse quid sit prope scire puto me:uerũ audire etiã ex te studeo?
ph. Viden hanc ni.uideo.ph.haud mala est mulier
ni. Pol uero ista mala:& tu nihil.ph.quid multa:ego amo.
ni. An amas?ph.necas.ni.tu homo putidus amator istac fieri ætate
Audes.ph.qui non.ni.quia flagitiũ est.ph.qd opus uerbis est
Meo filio nõ sum iratus:neq; tuo est æquũ esse iratũ
Si amant sapienter faciunt:sequere hac:eunt
ni. Eccas tãdem probri perlecebræ:& psuastrices:qd nũc etiam
Redditis nobis filios & seruũ an ego experior tecũ ui maiore
ph. Abin hinc:nõ homo tu quidẽ es:q istoc pacto tã lepidã illepide
Appelles.ba.senex optime quãtũ est ĩ terra:sine hoc exorare
Abs te: ut istuc delictũ desistas tantopere ire oppugnatum:
ni. Nisi abeas.quanq̃ tu bella es malũ tibi malo dabo iam
ba. Patiar nõ metuo.ne qd mihi doleat:qđ ferias.ni.ut blãdiloqua ẽ
Hei mihi metuo.ba.hic magis tranquillũ est.i hac mecũ
Intro atq; abi.si quid uis filiũ cõcastigato.ni.abin a me scelus
ba. Sine mea pietas exorem.ni.exores tu me.ba.ego quidem

Ab hoc certe exorabo.ph.imo ego te oro.ut me itro abducas.
ba. Lepidũ te.ph.at scin quo pacto me ad te intro abducas
ba. Mecũ ut sis?ph.oia quæ cupio cõmemoras.ba.uidi ego neq̃ hoiem
Verũ te neminẽ deteriorẽ.ni.ita sum.ba.i hac
Mecũ intro ubi sit tibi lepide uictibus uino atq; unguentis.
Satis iã satis uos tristes.ph.cõuiuii me nihil pœnitet ut sũ acceptus
ni. Quadringentis philippis filius me & chrysalus circũduxerunt
Quẽ quidẽ ego:ut non excruciem:alterũ tãtũ auri nõ mercã
ba. Quid tandem si dimidium auri redditur:i mecum intro
Atq; ut eis delicta ignoscas.ph.faciet.ni.etiam tu homo
Nihili.ph.quid alii dant boni caue culpa tua amissis:
Dimidium auri datur accipias.potesq; & scortũ accumbas.
ni. Egon ubi filius corrũpatur meus ibi potem.ba.potandũ est
ni. Age iam id:ut ẽ & si est dedecorũ patiar facere:inducam animũ
Ego cum hæc cũ illo accubet inspectem.ba.immo equidẽ pol
Tecũ accũbam.te amabo.& te amplexabor.ni.caput prurit
Perii:uix negito:ph.non tibi uenit in mentẽ amabo:si(dũ uiuas)
Tibi bene facias.iam pol id quidem esse haud perlonginquũ:
Neq; si hoc hodie amiseris.post in morte id euentuꝝ esse unq̃.
ni. Quid ago.ph.quid agas:rogitas etiam.ni.libet & metuo
ba. Quid metuis:ni.ne obnoxius filio sim & seruo.ba.mel
Meũ amabo:istæc fiũt tuus ẽ.unde illum censes sumere
Nisi quod tu te illi dederis:hãc ueniam illis sine te exorem.
ba. Lepidũ te.ph.at sin quo pacto me intro abducas.
ni. Vt terebrat satin offirmatũ quod mihi erat.id me exorat.
Tua sum opera.& propter te improbior.ba.nusq̃ me auelles.
Satin ego istuc habeo obfirmatũ.ni.quod semel
Dixi haud mutabo:ba.ite intro accubitũ:it dies:filii uos
Expectant intus.ni.q̃ quidẽ actutũ emorimur.
ba. Vesper hic est.sequimi.philo.ducite nos quo lubet: tanquam quidem addictos.
ba. Lepide ipsi hic sunt capti suis q filiis fecere insidias.
Hi senes nisi fuissent nihili iam inde ab adulescentia:non hodie
Hic tantũ flagitiũ facerent canis capitibus:neq; adeo
Hæc faceremus ni antehac uidissemus fieri.
Vt apud lenones riuales filiis fierent patres.
Spectatores uos ualere uolumus:& clare ad plaudere

Finis.

Plauti Mustellaria.

Argumentum.

Anumsit emptos suos amores philolaches
m Omnemque absente rē suo absumit patre
Senem:ut reuenit ludificatur tranio
Terrifica monstra dicit sentiri in ædibus.
Et inde primum emigratum:interuenit
Lucripeta fœnus fœnerator postulans.
Ludusq rursum fit senex:nam mutuum
Acceptum suum dicit pignus emptis ædibus
Requirit quæ sunt.ait uicini proxumi.
Inspectat illas:post se derisum dolet.
Ab sui sodale gnati exoratur tamen?

Tranio.Grumio.Serui duo.

tr. Xi e culia sis foras mastigia.q mihi iter patias exhibes argutias
e Egredere herilis pernicies ex ædibus:ego pol te:ruri censes eē
Vlciscar probe:exi inquam nidore cupinā.quid lates?seqtur
Quid tibi malum hic ante ædis clamas io si.an ruri censes te
Esse:abscede ab ædibus abi rus.abi directa.abscede ab ianua
En hoccine uolebas.Gr.perii cur me uerberas.
tr. Q uia uiuis patinas.Gr.sine modo aduenia tsenex
Sine modo uenire saluum quem absentem comes.
tr. Nec uerisimile loquere.nec uerum frutex
Comesse quenquam ut quisquā absentē possit.
Gr: Tu urbanus uero scurra delitiæ populi
Rus mihi tuꝰ obiectas?sane credo tranio
Quod te in pistrinum scis actutum tradier.
Cis hercle paucas tempestates tranio
Augebis ruri numerum genus feratile:
Dum tibi lubet:licetque pota:perde rem:
Corrumpe herilem adolescētem optimum
Dies noctesque bibite:pergræcamini.
Amicas emite:liberate:pascite:parasitos obsonate pollucibiliter
Hæc ne mandauit tibi cum peregre hinc iit senex?
Hoccine modo hic rem curatam offendet suam?
Hoccine boni esse officium serui existimas.
Vt heri sui corumpat:& semet filium.
Nam ego illum corruptum duco cum his factis studet.
Quo nemo adæque iuuentute ex omni athica
Ante hac est habitus parcus:nec magis continens.
Is nunc in aliam partem palmam possidet.
Virtute id factum tua & magisterio tuo:

tr. Quid tibi malum:mea ut quod ego agã curatio est.an ruri quæso
Non sunt quos cures bouis.lubet potare.amare.scorta ducere.
Mei tergifacio hoc:non tui fiducia.Gr.q̃ confidẽter loquitur fur.
tr. At te iupiter di que omnes perdant.oboluisti alleũ germana illuuies
Rusticus:hircus:hara mostelaria:capra cõmista
Gr. Quid uis fieri.nõ omnes possũt olere unguenta exotica
Sicut tu oles:neque superior adcũbere.neque tã facetis q̃ tu uiuis
Victibus tu tibi istos tu habeas turtures:pisces:auis.sine me aliatum
Fungi fortunas meas tu fortunatus.ego miser.tra.patiunda est:
Meum bonũ me:te tuum maneat malũ: quasi inuidere
Mihi hoc uidere grumio:quia mihi bene est & tibi male est
Dignissimũ est licet me amare & te bubultuarier:
Me uictitare pulchre:te miseris modis.Gr. o carnificũ cribrũ
Quod credo fore:ita te forabũt patibulatũ per uias stimulis
Si huc reueniat senex:tra.qui scis an tibi istuc eueniat priusq̃ mihi.
Gr. Quia nunq̃ merui:tu meruisti.& nũc meres.tra orationis operã
Compendi face:nisi te mala re magna mactari cupis:
Gr. Eruum daturi estis bobus quod ferã.dato æs in honestis.agite
Porro pergite.quo occepistis.bibite pergræcamini.este ac ferite
Vos saginã cedite.tra.tace atq; abi tu rus:ego ire in pyreeũ
Volo:in uesperũ parare piscatum mihi:eruum tibi aliquis
Cras faxo aduillã afferat.quid est:quid tu me nũc obtuere furcifer
Gr. Pol tibi istuc credo nomen actutũ fore dũ intereas
tr. Sic sit istuc actutũ sino.Ge.ita est secundum hoc scito
Nimio celerius uenire quod moleste q̃ illud quod cupide petas.
tr. Molestus ne sis.nunc iã in rus te admoue.Gr. ne tu erres
Hercle præter hanc mihi non facies morã.tr.satin abiit neq; qđ
Dixi floci existumat.Gr:proh di imortales obsecro uestrã fidẽ
Facite huc ut redeat noster q̃ primũ senex:triẽniũ qui iã
Hinc abest priusq̃ oia perierint:& ædis & ager:qui nisi huc redit
Paucorũ mnesiũ sũt relictæ reliquiæ:nũc rus abibo:
Nam eccũ herilẽ filiũ uideo corruptũ ex adulescente optumo

Philolaches adolescens

r Ecordatus multũ & diu cogitaui argumentaq; in pectus multa institui.
Ego atq; in meo corde:si est qđ mihi cor eã rẽ uolutaui
Et diu disputaui hominẽ cuius rei quãdo natus est
Similẽ esse arbitrarer.simulacrũq; habere:id reperi iam.
Exẽplũ nouarũ ædiũ esse arbitror:similẽ ego hominẽ
Quando hic natus est ei rei argumenta dicã.atq; hoc

Haud uidetur ueriſimile uobis at ego id faciã eſſe.ita ut credatis
Profecto ita eſſe ut predico uera unicã:atque hoc uos metipſi
Scio perinde uti nũc ego eſſe autumo.quãdo dicta audietis mea.
Haud aliter id dicetis.auſcultate argumenta dũ dico
Ad hanc rem.ſimul gnauiri ſuo uelocem hanc rẽ mecũ
Aedes cũ extemplo ſunt paratæ.expolitæ.factæ: probæ: examuſſim
Laudant fabrũ.atq; ædes probant.ſibi quiſque inde exemplum
Sibi quiſq; ſimile ſuis:ſumptu ſuo operã paſcũt ſuam.
Atque ubi illo immigrat nequã homo indiligẽſq; cũ pigra familia
Immundus inſtrenuus.hic iã ædibus uitiũ additur: bonæ
Cum curantur male atque illud ſæpe fit:tẽpeſtas uenit
Cõfringit tegulas:ĩbriceſq;:ibi dominus ĩdiligẽs reddere alias ne uolt
Venit ĩber:lauat parietes.perpluunt tigna:putrefacitq; operã
Fabri:nequior iam factus eſt uſus ædiũ atque haud
Fabri culpa:ſed magna pars morã hanc induxerunt.
Si quod nũmo ſarciri poteſt uſq; dũ maneant:neq; id faciunt
Donicũ parietes ruunt.ædificantur ædes totæ denuo
Hæc argumẽta ego ædificiis dixi:nunc etiã uolo
Dicere ut homines ædiũ eſſe ſimiles arbitremini:
Primũ dum parentes fabri liberũ ſunt:& fundamentũ
Subſtruũt liberoꝝ:extollunt:parant:ſedulo infirmitatem
Et ut in uſũ boni:& in ſpeciem populo ſint:ſibique & materiẽ
Reparant:nec ſumptuſ ibi ſumptui eſſe ducunt.
Expoliũt docent litteras:iura:leges ſũptu ſuo:& labore
Nituntur.ut alii ſibi eſſe illoꝝ ſimiles expetant.
Ad legionem cum itu m adminiculum ejs clamant
Tũ iã aliquẽ cognatũ ſuũ eatenus abeũt
A fabris unũ ubi emeritũ eſt ſtipendum.
Igitur cũ ſpecimen cernitur:quo eueniat ædificatio.
Nã ego ad illud frugi uſq; & probus fui:ĩ fabroꝝ poteſtate dũ fui
Poſteaq̃ immigraui in ĩgeniũ meũ:perdidi operã fabrorum.
Illico oppido uenit ignauia:ea mihi tẽpeſtas fuit
Mihi aduento ſuo grandinẽ:imbremque atulit.
Hæc uerecũdiã mihi & uirtutis modũ deturbauit.texit.
Detexitque a me illico poſt illã:obtexere eam :negligens fui
Continuo pro imbre amor aduenit:nunc ſimul res fides
Permanauit.permadefecit cor meũ:nunc ſimul res fides
Fama uirtus decuſq; deſeruerunt:ego ſum in uſu factus
Nimio nequior:atque ædepol:ita hæc tigna humi deputant.
Num uideo mihi:ſarcire poſſe ædes meas:quin totæ perpetuæ ruant

Quin cũ fundaméto perierint:nec quisq̃ esse auxilio queat.
Cor dolet:cũ scio ut nunc sũ atque ut fui.quo neque industrior
De iuuentute erat arte gymnastica.disco.hastis:pila
Cursu:armis.equo uictabã.uolupe parasimoniã:& duricia:
Disciplinæ aliis erã:optimi quiq; expetebant eam
Doctrinã sibi:nunc postq̃ nihili sum id uero meopte ingenio reperi:
Philocomasiũ Mulier.Scapha Ancilla.philolaches adolescés
ph. i Am pridẽ mecastor frigida nõ laui magis lubẽter.
Nec cũ me melius mea scapha reris ædificatã:sca.euẽtus rebus
Omnibus uelut horno messis magna fuit.ph.quid ea messis
Attinet ad meam lauationem.sca.nihilo plusq̃ lauatio tua
Ad messim?ph.o uenus uenusta hæc illa est tempestas mea.
Mihi quæ modestiã omnẽ detexit tectus qua fui quã mihi amor
Et cupido in pectus perpluit meũ:neq; iã unq̃ obtingere possũ
Madent iam in corde parietes.periere hæc oppido ædes.
ph. Contempla amabo mea scapha satin hæc me uestis deceat.
Volo meo placere philolacheti meo ocello:meo patrono:
sca. Quin tu te exornas moribus lepidis:cũ lepida tu te es.
Non uestẽ amatores amant mulieris:sed uestis fartũ.
ph. Ita me dii ament lepida scapha sapit scelesta multũ?
Vt lepide oẽs res tenet:sniasq; amãtiũ:ph.qd nũc?
sca. Quid ẽ.ph.qui me aspice & cõtempla ut hoc me decet.
sca. Virtute formæ id euenit.te ut deceat quicquid habeas.
ph. Ergo ob hoc uerbũ te scapha donabo ego hodie aliq.
Neq; patiar te hanc gratis laudasse:quæ placet mihi.
ph. Nolo ego te assentari mihi nimis qdẽ tu stulta es mulier
sca. Eo mauis uituperari falso:q̃uero extolli:
ph. Equidem pol uel falso.tamẽ laudari multo malo q̃ uero
Culpari.ain meã speciem alios in ridere ego uerũ amo
Ver; uolo dici mihi.mendacem odi.Sca.ita tu me ames
Ita philolaches tuus te amet.ut uenusta es.ph. quid ait
Scelesta quomodo adiurasti:ita ego istam amarem.
Quid ita hæc me.id cur nõ additũ est ĩfecta dona facio:
Perit quod promiserã tibi. dona perdidisti.
sca. Equidẽ pol miror tam captã:tam doctã te & bene doctã
Non scire te stulte facere.ph.qn mone quæso si quid erro
sca. Tu ecastor erras:quæ quidẽ illũ expectes unũ atq; illi morem
Præcipue sic geras:atq; alios asperneris:matronæ nõ meretricium est
Vnũ inseruire amantẽ.ph.pro iuppiter:nã quid malũ
Versatur meæ domi dii deæq; omnes me pessimis exemplis

Interficiant. nisi ego illã anũ interfecero siti. fame. atq; gelu.
ph. Nolo ego mihi male te scapha praecipe. sca. stulta es plane
Quae illũ tibi aeternũ putas fore amicũ: & beniuolentem
Moneo ego te: te ille deseret: aetate & facietate. ph. nõ spero.
sca. Insperata accidũt magis saepe: q̃ quae speres
Postremo si dictis nequis perduci: ut uera haec credas
Mea dicta ex factis nosce rẽ: uides quae sim & quae fui ante
Nihilo ego q̃ nũc tu amata sum: atq; uni modo gessi morẽ.
Qui pol me: ubi aetate hoc caput colorẽ cõmutauit: reliq̃t.
Deseruit quae me: tibi idẽ futurũ credo. ph. uix comprimor
Quin inuolẽ illi in oculos stimulatrici. ph. solam illi meo
Soli censeo esse oportere obsequentẽ: solam ille soli
Sibi suo liberauit. ph. proh dii imortales mulierẽ lepidã
Et pudico ingenio bene hercle factũ & gaudeo mihi
Nihili esse huius causa. sca. insita ecastor tu quidem es.
ph. Quapropter. sca. quae istuc in te ille amet. ph. cur obsecro
Non curem. sca. libera es iã tu iam quod quaerebas habes.
Ille te nisi amabit ultro: id ꝓ capite tuo quod dedit perdiderit
Tantũ argenti. ph. perii hercle ni ego illam pessumis
Exemplis enicasso: illa hãc corrumpit mulierẽ male suada
Lena. ph. nunq̃ ego illi possũ gratiã referre ut meritus est
De me: scapha id tu mihi ne suadeas ut illũ minoris pẽdã.
sca. Et hoc unum facito cogites si illum inseruibus solũ.
Dum tibi nunc haec aetatula est. in senecta male querere
ph. In aginã ego nunc me uelim uerti ut uenificae illi
Fauces praendam atq; enecem scelestã simulatricẽ
Sca. Eundem animũ oportet nũc mihi esse gratũ ut impetraui
Atq; olim priusq̃ id extuli: cũ illi sublandiebar.
ph. Dii me faciãt quod uolũt: ni ob istã orationẽ te liberasso denuo
Et ni scapham enicasso. sca. si tibi acceptũ est fore tibi unicum
Sempiternũ: atq; illũ amatorem tibi propriũ futuꝝ in uita
Soli gerendũ censeo morem: & capiendos crines ut fama est
Hoĩ: exin sole pecuniam inuenire. ph. ego si bonam
Famã mihi seruasso: sat ero diues. ph. si quidẽ hercle
Vendũdũ sit pater uenibit multo potius: q̃ te me uiuo unq̃
Sinã egere aut mendicare. sca. quid illis futuꝝ est caeteris
Qui te amant. ph. magis amabunt cum uidebunt gratiam
Referentẽ. ph. utinã nunc meus mortuus pater ad me
Nũcietur: ut ego exheredẽ meis me bõis faciã atq; haec sit heres.
Iã ista quidem absumpta res erit dies noctesq; estur bibitur

Neq; quisq̃ parsimoniam adhibet sagina plane est
In te hercle certũ est principium ut sim parcus experiri
Nam neq; ædes quicq̃: neq; bibes apud me iisdem diebus
ph. Si quid tu in illum bene uoles loqui id loqui licebit
Nec recte si illi dixeris: iam ecastor uapulabis
ph. Edepol si summo ioui uiuo argento sacruficassem
Pro illius capite quid dedi: nunq̃ eque id bene colocassem
Vt uideas eam medulitus me amare oh probus homo sum
Qui pro me causam diceret patronum liberaui. Sca. uideo te
Nihilipendere præ philolache omnes homines: nunc ne eius causa
Vapulem tibi potius assentabor. is acceptus. sat habes tibi fore
Illum amicũ sempiternũ. ph. cedo mihi speculũ: & cũ ornamẽtis
Arculam actutũ scapha: ornata ut sim cũ huc ueniat
Philolaches uoluptas mea? sca. mulier quæ se suamque ætatẽ
Spernit: speculo elusa est? quid opus speculo tibi. quæ tute
Speculo speculũ es maximũ. ph. ob istuc uerbũ ne nequicq̃
Scapha tam lepide dixeris: dabo aliquid hodie. sca. pertuli
Tibi philocomassiũ mea. phi. suo quiq; loco uiden capillus satis
Cõpositus ẽ cõmode. sca. ubi tu comedas capillũ cõmodũ eẽ credito
ph. Vah quid illa potest peius quicq̃ muliere morarier? nũc assentatrix
Scelesta est: dudũ aduersatrix erat. ph. cedo cerusam. sca. qu id
Cerusa opus est? ph. nam qui malas oblinam. sca. una opera
Ebur atramento candefacere postules. philo. lepide dictũ
De atramento atq; ebore. euge plaudo scaphæ. philo. tũ tu igit̃ cedo
Purpurissũ. sca. nõ do scita es tu quidẽ noua pictura iterpollare uis
Opus lepidissimũ: nõ istã ætatem oportet pigmẽtũ illud attingere
Neq; cerusam neq; melinum neq; aliam ullam offuciam
Cape igitur speculũ. ph. ei mihi misero sauiũ speculo dedit
Nimis uelim lapidem qui ego illi speculo imminuam caput
Sca. Linteũ cape. tuque exterge tibi manus. ph. quid ita obsecro
Sca. Vt speculũ tenuisti: metuo me oleant argentũ manus.
Ne usq̃ argentũ te accepisse suspicetur philolaches.
ph. Non uideor uidisse lenã callidiorẽ ullã alterã.
Vt lepide atq; astute in mẽtẽ uenit de speculo. phi. mane
Etiam ne unguẽtis unguendã censes. sca. minime feceris
ph. Qua ꝓpter. sca. qa ecastor mulier recte olet ubi nihil olet
Nam istæ ueteres quæ se unguentis unctitant interpolles
Vetulæ. edentulæ. quæ uitia corporis fuco ocultant
Vbi sese sudor cum unguentis consociauit: illico
Itidem olent: quasi cum una multa iura confundit cocus.

Quid oleas nescias:nisi id unum nil male olere intelligas.
ph. Ut perdocte cuncta callet:nihil hac docta doctius:
Verum illud est maximũ:adeo pars nostrorũ intelligit
Quibus anus domi sunt uxores.quæ nos dote meruerunt.
ph. Agedũ contẽpla aurũ & palã:satin hæc decent scapha?
Sca. Non me curare istuc oportet.ph.quẽ obsecro igitur.sca. eloquar.
Philolaches nequid emat:nisi quod tibi placere censeat.
Nam amator meretricis mores sibi emit:auro & purpura
Quid opus est:quod suum esse nolit te ultro ostentarier
Purpura ætate occultanda est:aurũ turpi mulieri.
Pulchra mulier nuda erit q̃ purpurata pulchrior.
Postea nequicq̃ exornata est bene:si morata est male
Pulchrũ ornatũ turpes mores peius cœno concinnunt:
Nam ne si pulchra est nimis ornata est.ph nimis diu
Abstineo manũ.quid hic uos diu agitis.ph.tibi
Me exorno ut placeam.ph.ornata es satis.
Abi tu intro:atq; ornamenta hæc aufer.sed uoluptas mea
Mea philocomasiũ potare tecũ collibitũ est mihi.ph.libet edepol
Mihi tecũ.nã quod tibi libet idẽ mihi libet
Mea uoluptas.ph.iam istuc uerbũ uile est uiginti minis.
Cedo amabo:decũbe emptũ tibi dare hoc uerbũ uolo.
Etiam nunc decẽ minæ apud te sũt:uel rationẽ puta
Triginta minas pro capite tuo dedi.ph.cur exprobras
ph. Ego ne id exprobrẽ:qui mihimet cupio id opprobarier
Nec quicquã argenti locaui tam diu usq̃ æque bene
Mu. Certe ego quod te amo operã nusquã melius potui ponere.
ph. Bene igitur ratio accepti atq; expensi inter nos cõuenit.
Tu me amas:ego te amo:merito id fieri uterq; existimat:
Hæc qui gaudent:gaudeant perpetuo suo sem p bono.
ph. Age accũbe igitur:cedo aquã manibus puer appone hic mẽsam
Qui inuident ne unquã eo℞ quisquã inuideat prorsus cõmodi.
Sca. Vide tu an ibi sint unguẽta.ph.qd opus est cũ istac accubo
Sed est ne hic meus sodalis.qui huc incedit cũ amica sua
Is est callidamates:cũ amica eccum incedit.euge oculus meus
Conueniunt manipulares.eccos prædã participes petunt.
Callidamates.Scapha.Delphiũ.philolaches.philcomasium
Duersum uenire mihi ad philolachem
a Volo tempori.Sca.audi en tibi impetratum est
Nam illi ubi sunt:inde efugi foras
Ita me ibi male conuiuii sermonisq; cesunt

ca. Nunc comessatū ibo ad philolachetem.
Vbi nos hilari ingenio & lepido accipiet.
Ecquid tibi uideor mammam adire.
Semper istoc modo moratis uitæ debebas
Vis ne ego te ac tu me āplectere.del.si tibi ē cordi facere licet
ca. Lepida es duce me amabo.D.caue ne cadas:asta
ca. Ohoh ocellus es meus:tuus sum alumnus:mel meū.
De: Caue modo ne prius in uia accūbas:q̄ illic ubi lectus est
Stratus comus:cal.sine sine cadere me sine & hoc
Quod mihi in manu est.del.si cades nō cades qn cadā tecū.
Iacentis tollet postea nos ambos aliquis.
Mandet humo.cal.tū mea uis mammam adire
del. Cedo manū uolo equidē te affligi.cal. en tene age simul
Quo ego eā an scis.del.scio in mentē uenit.cal.mō nēpe
Domū eo comessatū.cal.imo istuc quidē iā memini
ph. Nūc non uis me obuiam hisce ire anime mi.ph.illico
Ex omnibus optie uolo.ph.iā reueriar.philoc.diu ē iā id mihi.
cal. Equis hic ē.phil.si est.ca.en philolaches salue
Amicissime mihi omniū hominū.philol.diite ament
Accuba callidamates unde agis te.cal unde homo ebrius
Mu. Probe.qn amabo accūbas delphium mea.cal.da illi quod ibibat
Dormiā ego iam.del.num mirū:aut nouū quippiā facit
ph. Quid ego hoc faciā postea mea.philoc.sic sine eū blespse.
Age interim da delphio cito cantharum circum

Tranio. philolaches.Calidamantes.Delphiū.philocomasiū

Tr. Vppiter supremus sūmis opibus atq; industriis
Me perisse & philolachetē cupit herilē filium.
Occidit spes nostra nusq̄ stabulū ē confidentie
Nec salus nobis saluti iam esse:si cupiat:potest:
Ita aliū erroris montē maximū ad portū modo
Conspicatus sum.herus aduenit peregre periit tranio
Ecquis homo ē.qui facere argenti cupiat aliquātū lucri.
Qui hodie sese excruciari me animo possit pati.
Vbi sunt isti plagipati ferrei.tri baces uiri
Vel isti qui hastis triū nūmorū cā subeunt sub asta
Vbi aliqui quique denis astis corpus transfigi solent
Ego dabo ei talētū:primus qui in crucē excurrerit.
Sed ea lege ut offigantur.bis pedes.bis brachia.
Vbi id erit factū:a me argentū petito præsentariū.
Sed ego sū ne ille infœlix qui nō curro curriculo domū

ph. Adest obsoniũ:ecũ tranio a portu adit.tra. philolaches
ph. Quid est.tra.ego & tu.ph.quid.tra.& ego & tu pimus
ph. Quid ita.tra.pr̃ adest.ph.qd ego ex te audio.tra. absũpti sumus
Pater inq̃ tuus uenit.ph.ubi est is obsecro.tra. adest
Quis id ait:quis uidit.tr.egomet ĩquã uidi.ph.uæ mihi
Quid ego agã.tr.nũqd tu malum me rogitas qd agas accũbas
ph. Vidisti.tra.egomet inq̃.philo.certe inq̃ occidi
Situ uera memoras.tra.quid mihi sit boni si mentirer.
ph. Quid ego nũc faciã.tra.iube hæc hinc oĩa amolirier
Quis istic dormit.ph.callidamantes.tra.suscita istũ dephiũ
Del. Callidamantes callidamantes uigila.Cal.uigilo.cedo ut bibã.
Del. Vigila pater aduenit peregre philolachis.cal.ualeat pater
ph. Valet ille quidẽ atq; disperii.cal.disperisti qui potest.
ph. Quæso edepol exurge:pater aduenit.cal.tuus uenit pater
Iube abire rursum.quid illi reditio etiam huc fuit.
ph. Quid ego agã.pater iã hic me offendet:miseꝝ aduenĩes ebriũ
Aedis plenas cũ uiuarũ:& mulierũ:miseꝝ est opus
Sicut ego aduentu patris:nũc quæro quid faciã miser
tr. Ecce autẽ hic deposuit caput & dormit suscita
ph. Etiam uigila pater inq̃ aderit iam hic meus.cal.ain tu pater
Cedo soleas mihi ut arma capiã iã pol ego occidã patrẽ.
ph. Perdis rẽ tace amabo:abripite hũc intro actutũ inter manus.
Cal. Iam hercle ego uos pro matula habebo:nisi matulã datis.
ph. Perii! Tra.habe bonũ animũ ego istũ lepide medicabo metũ.
ph. Nullus sum.Tra.taceas ergo q istæc sedens meditabor tibi.
Satin habes:si ego aduenientẽ ita patrẽ faciã tuum:
Non modo ne introeat:ueꝝ etiã ut fugiat longe ab ædibus.
Vos modo hinc abite intro:atq; hæc hinc ꝓpere amolimini!
ph. Vbi ego ero.tra.ubi maxime esse uis:cũ hac cũ istac eris.
Del. Quid est igitur abeamus hinc nos.cal.nõ hoc lõge delphiũ
Nam metuis potare haud tantillo hac quidẽ causa minus
ph. Hei mihi cõmista hæc blanda dicta.quo eueniat madeo metu
tr. Potin animo ut sis quieto:& faciat quid iubeo.philo.potest.
tr. Omniũ primũ philochomasiũ intro abi:& tu delphiũ
ph. Morigeræ tibi erimus ambæ.tra.ita illæ faxit iuppiter
Animũaduorte:nũc tu iam quæ uolo adcurarier
Omniũ primũ dũ ædes iã fac occlusæ scient.
tr. Intus caue mutire quenquã siueris.ph.curabitur
Tanquã si intus natus nemo in ædibus habitet.philo.licet
tr. Neu quisq̃ respõset quãdo hasce ædis pultabit senex

ph. Nūquid aliud .tra.clauim mihi harūscæ ædiū nūc iā
Iam iube efferri ītus hasce ego ædis occludā hinc foris
ph. In tuā custodiā meq;:& meas spes:trado tranio
tr. Pluma haud interest patronus:an cliens propior fiet
Homini cui nulla est in pectore audacia.
Nam cui uis homini.uel optumo uel pessumo
Q uāuis de subito facile est facere nequiter.
Clauē cedo atq; abi intro.atq; occlude hostiū:
ph. Verū id uidendū est id uiri docti est opus
Quæ designata sint.& facta nequitia
Nequid ponat:quāobrem pigeat uiuere
tr. Tranquille cūcta & tu proueniant sine modo.
Sicut ego efficiam:quæ facta hic turbabimus
Profecto ut liqueant omnia & tranquilla sint.
Neq; quicq̄ nobis pariant ex eo incōmodi.
Sed quid tu egrederis.spero iam iam optume
Præceptis paruisti :philoco.iussit maxumo ope orare ut patrē
Aliquo ut absterreres modo ne introiret.tra. adēst
Qui etiā hoc illi dicito factorū ut ne etiam
Aspicere ædis audeat:capite obuoluto ut fugiat
Sūmo cū metu.clauim cedo atq; abi hinc intro atq;
Occlude hostiū.& ego hinc occludam.iube uenire nūc iam
Ludos ego hodie uiuo præsenti hic seni faciam.
Quod credo mortuo nunquā fore
Concedam a foribus huc:hinc speculabor ꝓcul
Vnde aduenienti sarcinam imponam seni.

Teuropides senex. Tranio seruus.

Abeo neptune gratiam magnam tibi
Cum me amisisti a te uix uiuum modo.
Verum si posthac me pedem latū modo
Scies imposisse in undam haud causa illico est
Quod nūc uoluisti facere quin facias mihi
Apage apage me nūc iam post hunc diem
Quod crediturus tibi fui:omne credidi
tr. Aedepol neptune peccauisti largiter
Qui occasionem hanc amisisti tam bonam
teu. Triēnio post ægypto aduenio domū.
Credo expectatus ueniam familiaribus
tr. Nimio pol ille potuit expectatior
Venire:qui te nunciaret mortuum.

teu. Sed quid hoc occlusa ianua est interdius
Pultabo:heus ecquis istas aperit fores.
tra. Quis homo est.qui nostras ædis accessit prope
teu. Meus seruos hic qdē est tranio.tra.o teuropides
Persalue:saluum te aduenisse gaudeo
Vsq; iualuisti.teu.usq; ut uides.tra.factū optime.
teu. Quid uos insani estis.tra.quidū.teu.sic quia
Foris ambulatis:natus nemo in ædibus
Fuat.neq; qui recludat:neq; qui respondeat
Pultando pedibus pene confregi hasce ambas.
tra. Eo an tu tetigisti has ædes.teu.cur non tangerē?
Quin pultando inquā pene confregi fores.
tr. Tetigistin.teu.tetigi inquā & pultaui.tr.uah.teu. quid est?
tra. Male hercle factū.teu.quid est negocii.tra.non potest
Dici q̄ indignū facinus fecisti:& malū.
teu. Quid iam.tra.fuge obsecro atq; abscede ab ædibus
Fuge huc.fuge ad me propius.tetigistin fores.
teu. Quomodo pultare potui si non tangerē?
tra. Occidisti hercle.teu.quē mortalē.tra.oēs tuos
teu. Dii te deæq; omnis perduxint cū istoc omine
tra. Metuo te atq; istos expiare ut possies.
teu. Quāobrem ut q̄ subito rem mihi adportas nouam
tra. Et heus iube illos illinc:amabo abscede.
teu. Abscedite.tra.ædes ne attingite.tangite
Vos quoq; terram.teu.obsecro hercle qn eloquere.
tra. Quia septē menses sūt cū in hasce ædes pedem
Nemo intro detulit:semel ut emigrauimus.
teu. Eloquere quid ita.tra.circūspicedū nunquis est.
Sermonē nostrū qui aucupet.teu.tutū probe.
tra. Circūspice etiam.teu.nemo est:loquere nūc iam.
tra. Capitalis ædis facta est.teu.quid est:nō intelligo.
tra. Scelus inquā factū est iam diu antiquū & uetus:
Antiquū id adeo:nos nunc factū inuenimus.
teu. Quid istic est scelestे aut quis id fecit:cedo
tra. Hospes necauit hospitem captū manu.
Iste ut ego opinor:qui has tibi ædes uendidit.
teu. Necauit?tra.aurūq; ademit hospiti:
Eumque hic defodit hospitem ibidē in ædibus:
teu. Quapropter id uos factum suspicamini.
tra. Ego dicam ausculta:ut foris cœnauerat

Tuus gnatus postq̃ redita cœna domũ
Abimus omnes cubitũ condormiuimus
Lucernam forte oblitus fuerã extinguere
Atque ille exclamat derepente maxumũ!
teu. Quis homo an gnatus meus.tra.sic tace ausculta modo
Ait uenisse illũ insomnis ad sese mortuum
teu. Nempe ergo insomnis.tra.ita sed ausculta modo
Ait illũ hoc pacto sibi dixisse mortuum.
teu. Insomnis.tra.mirũ qui uigilanti diceret
Qui ab hinc sexaginta annis occisus foret
Interdũ inepte stultus es.teu.taceo.tra.sed ecce quæ illi ait
Ego transmarinus hospes sum diapontius
Hic habito.hæc mihi dedita est habitatio
Nã me in acheruntẽ recipere horcus noluit.
Quia præmature uita careo.per fidem
Deceptus sum hospes hic me necauit.isque me
Defodit in sepulchrũ clam ibidem in hisce ædibus
Scelestus auri causa.nunc tu hinc emigra
Scelestæ sũt ædes:simpla est habitatio.
Quæ hic monstra fiunt anno uix possum eloqui
Secede.teu.quid obsecro hercle factũ ẽ.tra.cõcrepuit foris
Hic me pcussit.teu.guttã haud habeo sanguinis
Viuũ me adcersunt ad acherontem mortui.
Perii hisce hodie hãccontra dabunt fabulã
Nimisq; formido ne manifesto hic me opprimant
tr. Quid tute tecum loquere.abscede ab ianua
Fuge obsecro hercle.teu.quo fugiã.etiã tu fuge.
tr. Nihil ego formido pax mihi est cum mortuis
te. Heus tranio. tra.nõ me appellabis si sapis
Nihil ego cõmerui:neq; istas percussi fores
te. Quæso.tra.quid e grege es.Te.qui te agitat tranio.
Qui cũ istæc loquere.tr.an quæso tu appellaueras
Ita me dii amabunt mortuum illum credidi
Expostulare:qa percussisses fores:sed tu etiã ne astas
Nec quod dico obtemperas.te.quid faciam.Tr.caue respexis
Fuge atq; opi caput.te.cur non fugis tu.tr.pax mihi est cũ mortuis
Scio quod modo igitur cur tantopere extimueras.
te. Nihil me curassis inq̃.ego mihi prouidero
tr. Tu ut occipisti tantũ quantũ quis fuge.
Atq; herculem inuocabis.te.hercules te inuoco.

Tr. Et ego tibi hodie ut det senex magnum malum
Proh dii imortales: obsecro uestram fidem.
Quid ego hodie negocii confeci malũ
Danista. Tranio. Teuropides Senex.
Celestiorem ego annũ locando argento fœnori
s Nunquã ullũ uidi quã mihi ãnus obtigit.
A mane ad noctem usq; in foro ego diem
Locare argenti nemini nummũ queo.
Nũc pol ego perii plane imperpetuum modũ.
tr. Danista adest qui dedit quia amica est empta
Manifesta res: nisi quod occurro prius
Ne hoc senex resciscat: ibo huic obuiam
Sed quid nam hic sese tam cito recipit domum.
Metuo ne de hac re quippiã inaudiuerit
Accedam atque appellabo: ut q̃ timeo miser
Nihil est miserius: q̃ animus hominis conscius
Sicut me habet. uerũ ut res hæc sese habet
Pergam turbare porro. ita hæc res postulat
Vnde is. te. cõueni illũ unde hasce ædes emerã.
tr. Num quid dixisti de illo quod dixi tibi?
te. Dixi hercle uero omnia. tra. hei misero mihi
Etiã fatetur de hospite. teu. immo pernegat.
tr. Cape hercle obsecro cum ea una iudicẽ:
Sed eum uideto ut capias: qui credat mihi:
Tam facile uinces: q̃ pirum uolpes comest.
Metuo ne technæ meæ perpetuo perierint
te. Quid tu te tecum. tra. nihil enim sed dic mihi
Dixtin quæso. Teu. dixi inquam ordine omnia.
tr. Etiam fatetur de hospite. te. imo pernegat
Negat quãdo cogitas. te. dicã si confessus sit
Quid nũc faciundũ censes. tra. egon qd censeam.
Cape obsecro hercle cum eo una iudicem
Sed eum uideto ut capias qui credat mihi
Tam facile uinces q̃ pirum uulpes comest.
Da. Sed philolachetis seruum eccũ tranium.
Qui mihi neq; fœnus neq; sortem argẽti damnũt
Quo te agis. tr. ne quoq̃ abeo næ ego sum miser
Scelestus natus est de his inimicis omnibus
Iam illo præsente adibit næ ego sum miser
Ita & hinc & illinc mihi exhibent negocium

Sed occupabo adire.da.hic ad me it saluus sum
Spes est de argento hilarus ē.tra.frustra est homo
Saluere iubeo te mi saturites bene.
Da. Salue & tu:qd de argento.ti.abisis belua
Continuo aduentens pilum iniecisti mihi.
Da. Hic homo inanis ē.tra.hic homo est certe ariolus.
da. Quid tu istas mutiscis trichas.qn quiduis cedo.
da. Vbi philolaches est.tra.nunq̃ potuisti mihi
Magis opportunus aduenire q̃ nunc aduenis.
da. Quid est.T.concede huc.da.quin mihi argentū redditur:
tr. Scio te bona esse uoce:ne clama.da.ego hercle uero clamabo.
tr. Ahah morem mihi gere.da.qd tibi morem ego uis geram.
tr. Abi quæso hinc domū.da.abeam.tra.redito huc circiter meridiem
da. Reddetꝰ ne igitur fœnus.tr.reddetꝰ:nūc abi.da.quid ego huc
Recursam aut operam sūmam:aut conteram
Quid si hic manebo potius ad meridiem.
tr. Immo abi domum ueꝝ crede dico:abi modo.
da. Quin uos mihi fœnus date:quod hic negamini:
tr. Tu hercle:ne tu abi modo:ausculta mihi.
da. Iam hercle ego illū nominabo.te.euge strenue
Beatus uero es nunc quum clamas me ut puto
da. Multos me hoc pacto iam dies frustramini
Molestus si sum.reddite argentū abiero.
tr. Responsiones omnes hoc uerbo eripit.
Sortem accipe.da.imo fœnus id primū uolo
tr. Quid tu hominū omnium deterrime
Venisti huc extentatū agas quod in manu est
Non dat non debet.da.nō debet.tra.nec erit quidem
Ferre hoc potes an quod abeat foras.
Vrbem exul hic causa tui qui sortem potius dare licebit.
pa. Quin non peto.tr.fuge:optume eccū ædiū dominus foras
Simo progreditur ipsus huc concessero.dum mi senatū
Cōsilii in cor conuoco.tū accedā huc quādo qd agā inuenero.

Simo senex. Tranio seruus.

Si. Elius anno hoc mihi non fuit domi.
m Nequid esca una meruerit magis.
Prandium uxor mihi perbonū dedit.
Nunc dormitum iubet me ire minime.
Nam mihi forte uisum in loco fuit
Melius quam prandium quod solum dedit.

Voluit in cubiculum abducere:eamus
Non bonus somnus est de prandio.apage
Clanculum ex ædibus me edidi foras
Tota turget mihi uxor:scio nunc domi:
tr. Res parata est.mala in uesperum huic seni
Nam & cœnandum:& cubandum:si intrabit.male.
Si. Quod magis cogito cum meo animo:
Si quis dotatam uxorem habet:male
Neminem sollicitat sopor:ire dormitum
Odio es tu exequi certa res est:ut abeam
Potius hinc ad forum.quam domi cubem.
Atq; pol nescio.ut moribus scient
Vestræ hæ.sat scio quam me habeat male
Peius post hac fore quam fuit mihi!
tr. Abitus tuus tibi senex fecerit male
Nil erit:quod deorum nullum accusites
Te ipse iure optimo merito incuses.licet
Tempus nunc est senem hunc alloqui me;
Hoc habet:repperi qui senem ducerem
Quo dolo a me dolorem procul pellerem
Accedam:di te ament plurimum simo!
Si. Saluos sis tranio.tra.ut uales.si.non male
Quid agis.tra.ominẽ optimũ teneo.si. amice facis
Cum me laudas.tra.decet certe.Si.hercle te ego
Haud bonũ teneo seruum.eia mastigia
A meridie amisti cero quid nunc mox.
tr. Quid est.si.qd solet fieri hic.tra.qd id est.si.loquar
Si decet morẽ geras:uita q̃ sit breuis simul cogita qdẽ.
tr. Hem uix tandẽ percepi super his rebus nostris te loqui.
Si. Musice hercle agitis ætatẽ ita ut uos decet
Vino & uictu piscatu:probo electili
Vitam colitis .tra.immo uita ante hac erat
Nunc nobis cõmunia hæc exciderunt.
Si. Quid dũ .tra.ita opido occidimus omnes simo.
Si. Non taces ꝓspere uobis cũcta usq; adhuc ꝓcesserũt.
tr. Ita ut dicis facta haud nego.nos ꝓfecto probe
Vt uoluimus.uiximus:sed simo ita nũc uetus nauẽ deseruit.
Si. Quid est quomodo pessumo:q̃ nec subducta erat tuto in terra.
tr. Hei.Si.quid est?tra.me miserũ occidi.si.qui.tr.qa
Venit nauis nostræ naui quæ frangat ratem.

Si. Velim ut tu uelles trãio.sed qd est negotii.tr.eloquar
Herus peregre uenit: si.tuus ne.tr.cor tenditur
Inde ferit iterũ:postea hem obsecro:ne indicium
Hero facias meo.si.e me ne quidem metuas:nihil fiet.
tr. Patrone salue.si.nihil moror mihi istiusmodi clientis?
tr. Nunc hoc quod ad te noster me misit senex
Si. Hoc mihi responde primũ:quod ego te rogo
Iam de istis rebus noster quid sensit senex.
tr. Nihil quicq̃.si.nunquid increpauit filiũ.
tr. Tam liquidũ est q̃ liquida esse tempestas solet.
Nunc te orare iussit opere maxumo:
Vt sibi liceret inspicere hasce ædis tuas
Si. Non sunt uenales.tr.scio equidẽ istuc:sed senex
Gyneceum ædificare uolt hic in suis: & balneas
Et ambulacrum:& porticum.si.qd consomniauit?
tr. Ego dicam tibi.dare uolt uxorẽ filio quantũ potest
Ad eam rem facere uolt nouũ gyneceũ.
Nam sibi laudasse ait architectorem
Nescio quẽ.ædificatas has sane bene
Nunc hinc exemplum capere uolt.nisi tu ne uis:
Si. Nam ille malo quidem ab opere exemplum petit
Quia hic esse æstatẽ pbonã subdiu sol perpetũ diẽ.
Immo edepol uero cum usquequaque umbra est
Tamen sol semper hic est.usque a mane ad uesperũ
Quasi flagitator adstat usque ad hostiũ:
Nec mihi umbra usquam est:nisi in puteo quæpiã est
tr. Quid sarsinatis ecqua est.si umbram non habes.
Se. Molestus ne sis:hæc sunt sicut prædico.
At tamen inspicere uolt.inspiciat si lubet
Si quid erit quod illi placeat:de exemplo meo
Ipse ædificato.tra.eon uoco huc hominem.Si.uoca
Alexandrum magnũ atq; agathoclem aiunt maxumas
Duo res gessisse.quid mihi fiet tertio q solus facio faciora ĩmortalia.
Vehit clitellas:uehit hic autem alter senex.
Nouum mihi questũ institui:non malũ
Nam muliones mulos clitellarios:habẽt
Ego habeo homines clitellarios:magni
Sunt oneris:quicquid imponas uehunt.

Tranio seruus Teuropides.Simo.senes duo.

tr. Vnc ausculto.an coloquar:congrediar

Heus teuropides.te.hem quis me nominat.
tr. Hero seruus multū suo:quo me miseras:astero:omne ipetratū
te. Quid illic obsecro tam diu destitisti?
tr. Seni non ocium erat:id sum opperitus.
te. Antiquum obtines hoc tuū:tardus ut sis
tr. Heus tu si uoles uerbum hoc cogitare:
Simul flare sorbereq;:haud factu facile est.
Ego hic esse:illic simul & haud potui.
te. Quid nunc.tr.uise specta tuo arbitratu.
te. Age. duc me:non moror:subsequor te.
tr. Senex ipse ante hostiū eccum opperitur.
Sed mœstus est:se hasce uendidisse.te.quid tandem.
tr. Orat ut suadeam philolacheti.ut istas remittat sibi.
te. Haud opinor:sibi quisq̄ iure metuit
Si maleēptæ forent:nobis istas redhibere haud placeret.
Lucri quicqd est:id domū trahere oportet.
tr. Latius demū est opere pretium iuisse
Recte edepol mōes.si.eho.istū puer cirūduce hasce ædis:& cōclauia
Nam egomet ductarem:nisi mihi esset ad forū negociū
te. Apage istū a me nihil moror ductarier quicquid est.
si. Perductet quispiam ædes dico.te.ego intro eo igitur
Sine perductore.si.ilicet.te.ibo intro igitur.
tr. Mane sis uideā ne canis.te.age dū uide est.si.abi.te canis est
Abi directa.tr.est.si.abi hinc in malam crucem:at etiā restas.
te. Est.si.abi hinc: nihil pericli est.age tam placida est
Quam fœta:qua uisere intro audacter licet.
Ego eo hinc ad forum.tr.fecisti commode bene ambula.
te. Tranio age canem istam a foribus abducat face
Et si non metuenda est.tr.quin tu istā aspice.ut placide accubat:
Nisi molestū iuideri te:atque ignauū iam.ut lubet.
te. Sequere hac me igitur.tr.equidē haud usq; ab ædibus abscedā tuis.

Danista. Tranio. Teuropides. Simo.

da. Erui qui cum culpa carent: tum malū metuunt
Hi solent esse heris utibiles :nā qui nihil metuūt
Postq̄ sunt malum meriti:stulta sibi expetunt consilia
Exercent sese ad cursurā:fugiunt:sed hi si reprensi sunt
Faciunt a malo peculio:quod nequeunt augent ex pauxil
Mihi ī pectore consillii malam rē prius
Quam ut meum.
Vt adhuc mihi fuit coriū:esse oportet

Sincerum:atque ut uetem uerberare.
Si huic imperabo.prope tectum habebo malũ
Cum impluit cæteros ne impluat mihi.
Nam ut serui uolunt esse herũ:ita solet
Boni improbi sunt.malus fuit.nam nũc domi
Nostræ tot pessimi uiuunt peculii sui prodigi
Plagigeruli:ubi aduersũ:ut eant uocãtur
Hero:non eo:molestus nescis:scio quo ꝑperas.gestis
Aliquo iam hercle ire uis mula foras pastũ:
Bene merens hoc preciũ.unde auscultaui foras:
Solus nũc eo aduersum hero ex plurimis seruis.
Hoc dii crastini cũ herus resciuerit mane
Castigabit eos bubulis exuuiis
Postremo minori spero tergum illorũ q̃ meũ.
Misericordias tandem habere hominẽ oportet
Morare hercle facis subsequere fiat
Do tibi ego operã senex illic est.tr.hẽ tibi adduxi hominẽ.
Si. Saluum te aduenisse peregre gaudeo teuropides:
te. Dii te ament.si.inspicere ædis te has uelle aiebat mihi:
te Nisi tibi icõmodũ est si.imo est cõmodũ i itro.atq; ispice
tr. Et enim mulieres?si.caue tu ullã floccifaxis mulierũ
Qua libet perambula ædes oppido tanq̃ tuas
te. Tanq̃.tr.ha caue ne illi obiectes nunc in ægritudine
Te has emisse:non tu uides hunc uultu ut tristi ẽ senex.
te. Video.tr.ergo irridere ne uideare:& gestire admodũ
Noli facere mentionẽ te emisse.te.intelligo
Et bene monitũ duco:ac esse existimo humani ingenii.
Quid nũc.si.quin tu is itro:atq; ociose ꝑspecta ut libet.
te. Bene boniq; arbitror te facere factum edepol uolo:
Si. Vin q perducitet.te.apage istũ perductorẽ non placet:
Si. Quid est.te.errabo potius q̃ perductet quispiã.
tr. Vide uestibulũ ante ædis hoc:& ambulachrũ cuiusmodi.
te. Luculentum edepol.tra.age specta postes cuiusmodi.
Quanta firmitate facti:& quanta crassitudine.
te. Non uideor uidisse postis pulchriores.si.pol mihi
Eo precio empti fuerant olim.tr.audin fuerant dicere
Vix uidetur continere lachrymas.te.quanti hosce emeras?
Si. Tris minas pro istis duobus præter uecturam dedi.
tr. Hercle qui multo improbiores sũt:quã a primo credidi.
te. Qua propter.tr.quia edepol amabo ab infimo terrã secãt.

Si. Intempestiuos excisos credo:id eis uitium nocet.
Atq; etiam nũc satis boni sunt.si sunt induti pice.
Non enim pultifagus opifex operã fecit barbarus.
tr. Viden coagmẽta in foribus.te.uideo.tr.specta quã arcte dormiunt.
te. Dormiũt.tr.illud quidem ut cõniuent uolui dicere
Satin habes.te.ut quicqd magis cõtemplor:tãto magis placet.
tr. Viden pictũ ubi ludificatur cornix una uulturios duo.
Cornix astat.ea uulturios duo uicissim uellitat.
Quæso huc ad me specta.cornicem ut conspicere possis
Iam uides.te.profecto nullam equidẽ illic cornicem intuor:
tr. At tu istac ad uos obtuere.quoniam cornicem nequis
Conspicari.si uulturios forte duos possis contui.
te. Omnino ut te absoluam:nullam pictam conspicio hicauem
tr. Age iam mitto:ignosco ætati non quis obtuerier.
te. Nec quæ possum:ea mihi profecto cuncta uehementer placent.
da. Illi erunt bucedæ multo potius.q̃ ego sim restio.
Mane tu atq; assiste illico:tr.molestus ne sis:nemo dat.
Age quid lubet:tu solus credo fœnore argentũ datas.
da. Cedo fœnus.tr.fœnus.illic fœnus.hic nescit quidẽ nisi fœnus
Fabularier ueto te neq; ego tetriorem bellum
Vidisse me unquã quenq̃ te censeo
da. Non edepol nũc me istis tu uerbis territas.
Callidum hoc est.& si procul abest urita male
te. Quid illud est fœnus.da.& sortem dabit pater:cũ aduenict pegre.
tr. Iam multo prius is tibi.& fœnus & sortem dabit.
Ne inconciliate:quid nos porro postules.
Vide num moratur.da.quin feram si quid datur.
te. Quid ais tu.tr.quid uis?te.quis illic ẽ:quid illic petit
Quid philolachetem gnatũ compellat:sic & præsenti
Tibi facit conuiciũ:quid illi debetur.tr.obsecro hercle iube
Obiici argentũ ob os impurum beluæ.te.iubeam.
Iube in hominem argenteos uerberarier.
da. Perfacile ego ictus perpetior argenteos.
te. Quod illud argentũ est.tr.huic debet philolaches
Paulum.te.quantulũ.tr.quasi quadraginta minas.
Ne sane id multũ censeas.te.paulũ id quidẽ est
tr. Audin uidetur obsecro hercle idoneus
Danista:qui sit genus quod improbissimũ est
te. Nõ ego istuc curo:q sit:unde sit:id uolo mihi dici.id me scire expeto
Ab eo etiã argenti fœnus creditũ audio:

tr. Quattuor quadraginta illi debentur minæ
Dic te datuꝝ ut abeat.te.egon dicā dare.tr.dic.
te. Ego ne?tr.tu ipsus dic:modo ausculta mihi
Promitte age inquā:ego iubeo.te.responde mihi
Quid eo est argento factū?tr.saluū est.te.soluite
Vosmet igitur si saluū est.tr.ædes filius tuus emit.
te. Aedis.tr.ædis.te.euge philolaches patrizat.iā homo
In mercatū auortitur:ain tu ædis.tr.inq̄
te. Sed cuiusmodi.tr.q scire possum.te.uah.tr.qd est.
te. Ne me roga.tr.quid ita speculo claras canorē meꝝ
te. Bene hercle factū:qd eas quanti destinat danista etiā respis.
da. Mihi molestus ne sis.tr.uide ut fastit simia.
da. Mihi sum libet esse quid hic curas:manes ne illico.
tr. Impure parasite:qui parasitus sum.da.ego enim dicam
Cibo perduci potes quo uis.tr.ferocem facis:quia te æratus amat.
da. Nū oculi dolent.Tr.cur.da.quia fumus molestus.
tr. Tace sis faber qui cudere soles plumbeos nummos.
da. Non potes tu cogere me ut tibi maledicā.
tr. Noui te.rus me suam quidem pol culcitrulam optat.
da. Si sobrius sis male non dicas:tibi obtempem:cū tu mihi neq̄as.
tr. At tu mecum pessume aduersus quæso hercle abstinet
Iam sermonem de istis rebus.da.faciam & pultabo fores.
tr. Heus ecquis hic est.maximam qui is iniuriam
Foribus defendat:da.ecquis ecquis huc exittatq; aperit.
Nemo hinc qdem foras exit.ut esse addecet neq̄ hoies:ita sunt.
Sed eo magis cauto ē opus.ne huc exeat q male me mulctet.

Tranio seruus.Teuropides senex.

tr. Vid tibi uisum ē mercimonii.te.totus gaudeo.
tr. q Nū nimio ēptæ tibi uident:te.nunq̄ edepol ego me scito
Vidisse unq̄ ablectas ædes nisi modo hasce:Tr.ecqd placent.
te. Ecquid placent me rogas.immo hercle uero perplacent.
tr. Cuiusmodi gynæciū:quod porticū.te.insanum bonam:
Non equidem ullā in publico esse maiorē hac existimo.
tr. Quin ego ipse:& philolaches in publico omnis porticus
Sumus cōmēsi.Te.quid igitur.tr.longe omniū longissima est:
te. Dii imortales mercimonii lepidi hercle nūc ferat
Sex talenta magna argenti pro istis præsentaria
Nunq̄ accipiet.tr.si recte accipere cupies ego nunq̄ sinam.
te. Bene res nostra collocata est istoc mercimonio.
tr. Me suasore atq; impulsore id factum audacter dicito.

Cui ſubegit fœnore argentũ ab daniſta ut ſumeret
Quod iſti dedimus araboni.te.ſeruauiſti omnẽ ratem.
tr. Nempe octoginta debent̃ huic minæ?te.at imo amplius
Hodie accipiat.tr.itã enim uero ne qua cã ſubſiet
Vel mihi denumerato:ego illi porro denumerauero.
te. At enim neqd captõni mihi ſit ſi dederim tibi?
tr. Ego ne te loculo modo auſim dicto aut facto fallere?
te. Egon abs te auſim:non caue ne quidem mittã tibi.
tr. Quia tibi unq̃ quicq̃ poſtq̃ tuus ſum uerborꝝ dedi.
te. Ego eni caui recte.tr.eãdẽ inis grãm.te.atq; aio meo
Sat ſapio ſi abs te modo uno caueo.tr.tecũ ſentio.
te. Nũc abi rus dic me adueniſſe filio.tr.faciam ut uoles.
te. Curriculo ubi iube in urbẽ ueniat iam ſimul tecũ licet.
tr. Nunc ego me illa per poſticũ ad congerrones cõferã;
Dicã ut hic res ſũt quietæ:atq; ut hũc hinc amouerim.

Aduerſitor.Daniſcus.Teuropides ſenex.

Ic qdẽ neq; conuiuarꝝ ſonitus itidẽ ut ante hac fuit
h Neq; tibicinã cantantẽ:neq; aliũ quenq̃ audio.
te. Quæ illec res ẽ:qd illic hoĩes quærunt apud ædis meas:
Quid uolũt:qui itro ſpectãt.da.pgã pultari hoſtiũ
Heus reclude:heus tranio & iã aperis.te.quæ hæc ẽ fabula:
da. Etiã ne aperis.callidamanti noſtro aduorſum uenimus.
te. Heus uos pueri.quid iſtic agitis.quid iſtas ædis frangitis.
da. Herus hic noſter potat.te.herus hic ueſter potãt.da.ita loquor.
te. Puer nimiũ delicatus.da.ei aduerſum uenimus.
tr. Cui homini.da.noſtro.quæſo quotiens dicendũ eſt tibi.
te. Puer hic nemo habitat:nã te eſſe arbitror puerꝝ probũ.
Da. Non hic philolaches adoleſcens habitat hiſcæ ædibus.
Ad. Senex hic cerebroſus ẽ certe.da.erras peruerſe pater.
Nã niſi hic hodie emigrauit aut heri:certo ſcio hic habitare
te. Quin ſex menſes iam hic nemo habitat.da.ſomnias.te.ego ne.
da. Tu tu.te.ne moleſtus:ſine me cũ puero loqui nemo habitat.
da. Habitat profecto:nam heri & nudius tertius:quartus:quintus.
Sextus.uſq; poſtq̃ hinc peregre eius pater abiit.
Nunq̃ hic triduũ unum deſitũ eſſe:& bibi.
te. Quid agis.da.triduũ unũ eſt haud intermiſſum hic eſſe & bibi
Scorta duci:pgræcari:fidicinas tibicinas ducere.
Quis iſtæc faciebat.da.philolaches.te.quid philolaches.
da. Cui patrem teuropidem eſſe opinor.te.hei occidi
Si hæc hic uera memorat:pergam porro percontarier.

Ain tu istic potare solitũ philolachem istũ quisquis ẽ cũ hero uestro
Da: Hic inquam. Te puere preter speciem stultus es: uisis ne forte
Ad merendam quopiam diuorteris. atq; ibi melius q̃ satis fuerit
Biberis. da. quid est. Te: ita dico ad alias ædis perperam ne ueneris.
da. Scio quo me ire oportet: & quo me ueneri noui loq: philolaches hic ha (bitat
Cuius est pater teuropides: qui postq̃ ad mercatũ abiit
Hic tibicinã liberauit. te. philolaches ergo. da. ita philematiũ qdẽ
te. Quanti? da. triginta talentis. te. maton apollo. ha. sed minis.
te. Ain minis triginta amicam destibatũ philolachem. Da. aio.
te. Atq; eam manu emisisse. Da. aio. te. & postq̃ eius hic pater
Sit profectus peregre. perpotasse assiduo tuo cũ domio. da. aio.
te. Quid ais? ædis hic proxumas. da. non aio. te. quadraginta & dedit
Vsq; pignori. da. neq; istuc aio. te. ei perdis. da. immo suum
Patrem illic perdit. te. uera cantas uana uellẽ: patris amicus uidelicet
Heu edepol patrem eum miserum prædico. Da. nihil hoc quidem est.
Triginta minæ præter q̃ alios dapsiles sumptus facit.
Perdidit patrem unus istic seruos acerrimus tranio.
Is uel herculi conterere quæstum potest. te. ædepol
Me eius patris miseret: qui cũ istæc sciet facta: ita amburet
Misero ei corculum carbunculus: si quidem istæc uera sunt.
da. Quid merear quãobrem mentiar: heu uos ecquis hasce aperit:
te. Quid ita pultas ubi nemo ĩtus ẽ. alio credo comessatũ
Abisse. da. abeamus nunc iam. Te. puer iã ne abis
Libertas penula est terga tuo? da. mihi nisi herum
Vt metuam & curẽ. nihil est qui tergum tegam.

Teuropides. Simo senes duo.

Eri hercle. quid opus ẽ uerbis: ut audio
P Non equidem in ægyptũ hinc modo uectus
Fui: sed etiam in terras solas: orasq; ultimas
Sum circumuectus: ita ubi nunc sim nescio
Verum iam ibo: nã eccũunde ædis filius
Meus emit: quid ais tu. Si. a. foro incedo domũ
te. Num quid præcessit ad forum hodie noui?
Si. Etiã. te. qd tandẽ. Si. uidi efferri mortuũ. te. hem
Si. Nouũ unũ uidi efferri mortuũ foras
Modo uixisse eum aiebant. te. ut capiti tuo:
Si. Quid tu ociosus res nouas requiritas.
te. Quia hodie adueni peregre: promisi foras:
Si. Ad cœnã me me tu euocare censeas. Te. haud postulo edepol
Verum cras nisi prius uocauerit me apud te cœnauero.

Si. Ne istuc quidem edepol postulo?te.nisi quid magis
Es occupatus.operam mihi da maxime:minas triginta
Accepisti quasi iā a philolachete.si nūq̄ nūmum quod sciam.
te. Quid a tranione seruo.si multo id minus.
te. Quas arraboni tibi dedit.se.quid somnias.
te. Ego ne.si.at quidem tu.te.qui istoc te speras modo
Potesse dissimulando infectum hoc reddere?
Si. Quid autem.te.quod me absente hic filius
Negocii gessit.si.mecum ut ille hic gesserit
Dum tu hic abes negocii:quidnam aut quo die.
te. Minas tibi octoginta argenti debeo.Si.nō mihi quidem hercle.
Verꝫ si debes cedo:fides seruanda ē:ne ire inficias postules.
te. Profecto non negabo debere & dabo:tu caue quadraginta
Accepisse hinc ne neges.si.quæso edepol huc me aspecta
Et responde mihi:te uelle uxorem aiebat tuo nato dare.
Ideo ædificare hoc uelle aiebat in tuis.te.habeo satis
Hic ædificare uoli.si.sic dixit mihi.te.hei mihi disperi uos o
Vicini:peri.interi.si.nunqd tranio turbauit.te.immo
Exturbauit omnia.si.te ludificatus ē.te.me hodie idignis modis
Si. Quid tu ais.te.hæc res hic est ut narro tibi.
Deludificatus est me hodie in perpetuū modum
Nunc te obsecro:ut me bene iuues:operamqꝫ des.
Si. Quid uis te.i mecū obsecro una simul.
Si. Fiat.te.seruorumqꝫ operam:& lora mihi cedo.
se. Sume.te.eademqꝫ opera hæc tibi narrauero.
Quis me exemplis hodie ludificatus est.

Seruus Tranio Teropides.Simo senex.Lorarii.danista.

Vi homo timidus erit in rebus dubiis is nauci non erit.
q Atqꝫ ecquidem quid id esse dicam uerbū nauci nescio
Nam herus me postq̄ rus misit:ut filium suū accerserem
Ab illo per angiportum ad ortum nostrū clanculum
Hostiū:quod in angiportu est:orti patefeci fores.
Eaqꝫ eduxi omnem legionem:& maris:& fœminas.
Postq̄ ex obsidione in tutum eduxi maniplares meos:
Capio consilium:ut senatum congeronum conuocem.
Q uoniam cum uocaui:atqꝫ illi me e senatu segregant.
Vbi egomet uideo uerti rē in meo foro:quantū potest
Facio idē:quid plurimi.qbus res timida aut turbida ē
Pergunt turbare:usqꝫ ut quid sit conquiescere.
Nam scio equidē nullo pacto:iam esse posse clam senē

Sed quid hoc ē. quod foris cōcrepuit proxima uicinia
Herus meus hic quidē ē: gustare ego eius sermonē uolo:
te. Illico contra limen astate illic: ut cū extēplo uocem
Continuo exiliatis: manicas celeriter connectite.
Si. Talentis a magnis totidem quot ego & tu sumus
Si arraboni has dedit quadringinta minas.
Hic sumpsit quasi dedimus: satin intelligis.
Nam postq̄ hic ædis uiderat: ut dixi tibi.
Cōtinuo ē alias ædis mercatus sibi. te. bene hercle factū
tr. Heus iam aperit meridie. absolue huc quæso uomitum.
Ne hic nos enecet: quattuor q̄draginta illi debent minæ
Et sors: & fœnus: tantū est. da. nihilo plus peto:
tr. Velim quidem hercle ut uno nūmo plus petas
da. Adolescēs mecum rem habet. nempe abs te petit.
te. Petito cras ab eo. da. sat habeo. si cras fero.
tr. Malum quod dii deæq; omnes diunt.
Ita mea consilia perturbat planissime.
Nullum edepol hodie genus est hominum tetrius:
Nec minus bono cum iure q̄ danisticum.
te. Qua in regione istas ædis emit filius.
tr. Ecce autem perii. te. dicis ne hoc quod te rogo:
tr. Dicā. sed nomen domini quæro quod sciet.
te. Age cōminiscere ergo. tr. qd agam nunc iam.
Nisi in uicinum hunc proximum mendacium
Eas emisse ædis huius dicam filium
Callidum hercle audiui esse optimū mendacium
Quicqd dei dicūt id decretū est dicere. te. qd igitur iā cōmentus
tr. Dii istū perdiūt: imo istūc potius de uicino hoc proximo
Tuus emit ædis filius. te: bona fide. tr. si quidē es argentū
Redditurus: tū bona: si redditurus nō es: non emit bona.
te. Nō in loco emit pbono. tr. imo optimo. te. cupio hercle īspicere
Has ædis: pulta dum fores atq; euoca aliquem itus a te terno.
tr. Ecce aūt iterū nūc quid dicā nescio. iterū iam ad unū saxum
Me fluctus efferūt. qd nūc hercle. qd nunc faciā. ecce manifesto tēor
te. Euoca dum aliquem foras roga circunducat
tr. Heus tu: at hinc sunt mulieres uidendū est primū.
Vtrū eē uelint ne: an nō uelint. te. bonū æquūq; oras
Percōtare & roga: ego hic tātisper: dū existo: opiar foris.
tr. Dii te deæq; omnes funditus perdant senex.
Ita mea consilia undiq; oppugnas mala.

Te. Ego illum ante ædis præstabo ludificatorem meum.
Cuius ego ludificabo corium. si uiuo.
tr. Res palam est. nunc te uidere melius est quid agat tranio
Docte atq; astute mihi captandū ē cū illoc: ubi illuc aduenerit
Non ego illi extemplo ita meū ostendam sensum.
Mittam lineam: dissimulabo me hoꝝ quicquā scire.
O mortale malū: alter hoc athenis nemo doctior dici potest:
Verba illi nō magis hodie quisq̄ q̄ lapidi pōt.
Aggrediar hoīem appellabo. te. nūc ego ille huc ueniat ueli.
tr. Si quidē pol me quæris id sum præsens præsenti tibi
te. Euge tranio quid agitur. Tr. ueniunt ruri rustici.
Philolaches iā hic aderit. Te. edepol mihi opportune aduenit
Nostrū ego hunc uicinū opinor esse hoīem audacem. & malum
(Nā nisi hic hodie emigrauit aut heri certo scio hic habitare)
tr. Quid dum. te. q. negat nouisse uos. tr. negat. te. nec uos sibi
Nūmum unquā argēti dedisse. tr. abi. ludis me: credo haud negat
te. Immo edepol negat profecto: neq; se hascæ ædis philolachi
Vendidisse. tr. eo negauit sibi datum argentū obsecro.
te. Quin iusiurandū: pollicitus es dare. si uellem mihi
Neq; se hasce ædis uendidisse: neq; sibi argentū datum esse.
Dixi ego istuc idē illi. tr. qd ait. te. seruos pollicitus est dare.
Suos mihi omnes quæstioni: nugas nunq̄ mihi edepol dabit.
tr. Dat profecto: qn & illum in ius inueniam mane.
te. Experiar ut opinor: certum ē mihi: tr. hominem cedo.
te. Quid si igit̄ ego accersam hoīes. tr. factū eē iam oportuit
Vel hominē iube ædis mācipio poscere. te. īmo primū uolo
Quæstioni accipere seruos. tr. faciundū edepol censeo
Ego interim hanc arā occupabo. te. quid ita. tr. nullā rē sapis
Ne enim illi hic cōfugere possint. quæstioni quos dabit
Hic ego tibi præsidere bone interbitat quæstio.
te. Surge. tr. minime. Te. ne occubassis obsecro: armati cur siens
Quia enim id maxime uolo. illi istoc confugiant sine
Tanto apud iudicem hunc argenti condēnabo facilius
tr. Quod agas: id agas. quid tu porro uis serere negocium
Nescis q̄ meticulosa res sit: ire ad iudicem.
te. Surge dū huc: est cōsulere igitur quiddā quod tecū uolo.
tr. Si tamen hinc cōsilium dedero: nimio plus sapio sedens.
Tunc consilia firmiora sunt de diuinis locis.
te. Surge ne nugare: aspice dū contra me. tr. aspexi. te. uides.
tr. Video: huc si quis intercedat tertius pereat fame.

te. Qui dum? Tr. quia nihil quæsti sit: mali hercle ambo sumus.
te. Perii? tr. quid tibi est. te. dedisti uerba: qui tandē probri
Me emunxit. tr. uide si satin recte nūmi huc fluunt.
te. Immo etiā cerebr℞ quoq; omnem e capite emunxi herum
Nam oia malefacta uestra repperi radicitus
Nunquā edepol hodie inuitus destinauit tibi.
Iam iube ignem: & carnem carnifex circūdari.
tr. Ne faxis. nā elixus esse q̄ assus soleo suauior.
te. Exēpla edepol faciā ego ī te. Tr. qa placeo exēplū expetis.
te. Loquere cuiusmodi reliqui quom hinc abibā filiū.
tr. Cū pedibus manibus: cū digitis: auribus: oculis: labris
te. Aliud te rogo. tr. aliud ego nunc tibi respondeo.
Sed eccū tui gnati sodalem uideo hic cedere
Callidamatem: illo præsente mecū agito si quid uoles.

Callidamates. Adoles. Teuropides. sen. Tranio. Se.

Cal. Bi somnū sepeliui omnēq; obdormiui crapulam.
u Philolaches uenisse mihi suū peregre huc patrem
Quoq; modo hominē ad seruos ludificatū sit.
Aut se metuere in conspectu accedere.
Nunc ego de sodalitate solus sum orator datus.
Qui a pre eius conciliarem pacem: atq; eccum optime.
Iubeo te saluere: & saluos cum aduenis teuropides
Peregre gaudeo: hic apud nos hodie cœnes. te. sic tale
Callidamate te dii ament: de cœna facio gratiam.
Cal. Quin uenis. tr: promitte. ego ibo pro te si ire non libet
te. Verbero ēt irrides. tr. qn me ꝓ te ire ad cænā autumo.
te. Non enim ibis: ego ferare faxo ut meruisti in crucem.
tr. Age mitte ista hæc & me ad cœnam dic itur℞. qd taces?
cal. Sed tu istic quid cōfugisti in aram inscitissimus.
tr. Adueniens perterruit me loquere nūc quid fecerim
Nunc utrisq; disceptator eccū adest age disputa.
te. Filiū corrupisse aio te meū. cal. ausculta modo:
Fateor peccauisse: amicam liberasse absentē fœnori
Argentū sumpsisse: id esse absumptū prædico:
Nūc qd aliud fecit nisi quod faciūt sūmis gnati generibus.
tr. Herile mihi tecum cauendū est nimis quis orator catus:
te. Sine me dum istuc iudicare. surge ego istuc adsedero.
Maxime accipite hūc ad te litē enim istic: captio est.
tr. Fac ego ne metuam. & tu meam timeas uicem
Iam minori scio predum. te. quibus modis

q

Me ludificatus est. tr. bene hercle factū. & factū gaudeo
Sapere ista ætate oportet. quis capite candido.
te. Quid ego nūc faciā. si amicus de philo aut philomontes.
tr. Dicito his quo pacto tuus te seruos ludificauerit
Optimas frustrationes dederis in comœdiis.
cal. Tace parumper sine me uicissim loqui ausculta. te. licet.
cal. Omnium primum sodalem me esse scis gnato tuo.
Is adiit me. nam illū prodire pudet in conspectū tuū
Propterea quia fecit. quæ te scire scit nūc te obsecro
Stultitiæ adolescentiæq; eius ignoscas. tuus est.
Scis solere illac ætate tali ludo ludere.
Quicqd fecit: una nobiscum fecit. nō delinqmus.
Fœnus. sortem. sumptūq; omnem. qui amica est. omnia
Nos dabimus. nos conferemus. nostro sūptu. non tuo.
te. Non potuit uenire orator magis ad me impetrabilis
Quam tu. ne illi sum iratus neq; quicq̄ subcenseo
Immo me præsente. amato. bibito. facito quod lubet.
Si hoc pudet fecisse sumptū: supplicii habeo satis.
tr. Dispudet. istam ueniam quid me fiet nunc iam
te. Verberibus cedere lutum pendens: tam & si pudet
Interimā hercle. cal. ego iubeo fac istā cunctā gratiā.
Tranioni remitte quæso hanc noxam causa mea.
te. Aliud quid uis impetrari a me facilius perferam.
Quam ut non ego istū pro suis factis pessumis
Pessum premam. tr. mitte quæso tu me. te. uidē ut restat furcifer.
cal. Tranio. te. quin sapis tu quiesce hanc rem modo petere.
Ego illum uerberibus ut sit quietus subegero.
tr. Nihil opus profecto. cal. age iam sine te exorarier.
te. Nolo. cal. quæso hercle. te. nolo nūquā oras. nequicquam uenis.
cal. Hanc modo unam noxiam unā queso hanc causa mea
Quid grauaris quasi gratiam non cōmeream.
Si aliam noxiam. ibi utrūq; & hoc & illud poteris ulcisci probe
Sine te exorem. te. age: habe: abi impune: hem huic habeto gratiam!
Spectatores fabula hæc ē acta: uos plausū date.

Plauti comici festiuiss. Menæchmi.

Argumentum.

m Ercator siculus cui erant gemini filii
Ei subrupto altero: mors obtigit
Nomen subrepti illi indit q domi est
Auos paternus. facit menæchmum sosidem

Et is germanum postq̄ adoleuit quæritat
Hic fuerat auitus ille subrepticius
Menæchmum omnes ciuem credunt aduenam:
Eumq; appellant. meretrix. uxor. & socer.
Hi se cognoscunt fratres postremo inuicem.

Prologus.

S Alutem primum iam a principio propiciam
Mihi atq; uobis spectatores nuncio.
Ad porto uobis plautum lingua non manu
Quæso ut benignis accipiatis auribus.
Nunc argumentum accipite: atq; animum aduortite
Quam potero in uerba conferam paucissima.
Atq; hoc poetæ faciunt in comœdiis:
Omnis res gestas esse athenis autumant.
Quo illuc uobis græcum uideatur magis
Ergo nusquam dicam: nisi ubi factum dicitur.
Atq; adeo hoc argumentum græcissat tamen
Non atticissat: uerum sycilicissat
Huic argumento elogium hoc fuit
Nunc argumentum uobis demensum dabo
Non modio neq; trimodio: uerum ipso horreo.
Tantum ad narrandum argumentum adest benignitas.
Mercator quidam fuit syracusis senex.
Ei sunt nati filii duo gemini.
Ita forma simili pueri: ut mater sua
Non internosse posset quæ mammam dabat.
Neq; adeo mater ipsa. quæ illos pepererat:
Vt quidem ille mihi dixit qui pueros uiderat.
Postq̄ iam pueri septuennes sunt: pater
Onerauit nauem magnam multis mercibus.
Imponit geminum alterum in nauem pater.
Tarentum auexit secum ad mercatum simul.
Illum reliquit alterum apud matrem domi.
Tarenti ludi forte erant: quom illuc uenit:
Mortales multi ut ad ludos conuenerant.
Puer inter homines aberrauit a patre.
Epidamniensis quidam ibi mercator fuit.
Is puerum tollit: auehitq; epidamnum.
Pater eius postq̄ puerum perdidit:
Animum despondit aquis ægritudine.

Paucis diebus post tarenti est mortuus.
Postq̃ syracusas de ea re rediit nuncius
Ad auom puerorum: puerum subductum alterum
Patremq; pueri tarenti esse mortuum.
Immutat nomen auos huic gemino alteri.
Ita illum dilexit: qui subruptus est alterum
Illius nomen indit illi qui domi est.
Menæchmo idem quod alteri nomen fuit
Et ipsus eodem est uocatus nomine.
Propterea illius nomen nemini facilius.
Quia illum clamore uidi flagitarier
Ne mox erretis: iam nunc prædico prius:
Idem est ambobus nomen geminis fratribus.
Nunc in epidamnũ pedibus redeundũ est mihi.
Vt hanc rem uobis examussim disputem.
Siquis quid uestrum epidamnũ curari sibi uelit.
Audacter imperato: & dicito. sed ita
Vt det unde curari id possit sibi.
Nam nisi qui non argentum dederit: nugas egerit.
Nam nisi qui dederit: magis maiores nugas egerit.
Verum illuc redeo unde abii: atq; uno adsto in loco:
Epidaniensis ille. quem dudum dixeram.
Geminũ illum puerum: qui subripuit alterum
Ei liberorum: nisi diuitiæ nihil erat.
Adoptat illum puerum subrupticium.
Sibi filiũ: eiq; uxorem dotatam dedit.
Eumq; heredẽ fecit: q̃ ipse obiit diem.
Nam rus ut ibat: forte ut multum pluerat.
Ingressus fluuium rapidum ab urbe haud longule:
Rapide raptori pueri subduxit fides.
Abstraxitq; hominem in maximam malam crucem.
Illi diuitiæ euenere maxumæ:
Istic habitat geminus subrupticius
Nunc ille germanus qui syracusis habet
Hodie in epidamnũ uenit cum seruo suo
Hunc quæritatum geminum germanum suum.
Hæc urbs epidamnus est: dum hæc agitur fabula.
Quando alia agetur: aliud fiet oppidum.
Sicut familiæ quoq; solent mutari modo.

Peniculus. Parasitus.

Vuentus nomen fecit peniculo mihi.
Ideo quia mensam quando edo detergeo:
Homines captiuos qui cathenis uinciunt:
Et qui fugitiuis seruis indunt compedes
Nimis stulte faciunt mea quidem sententia.
Nam homini misero si ad malum accedit malum
Maior lidido est fugere.& facere nequiter.
Nam si ex cathaenis eximunt aliquo modo.
Tum compediti ianuam lima praeterunt.
Aut lapide excutiunt clauum.nugae sunt hae.
Quem tu asseruare recte ne aufugiat uoles
Esca atq; potione uinciri debet
Apud mensam plenam homini rostrum deliges.
Dum tu illi quod edat:& quod potet praebeas
Suo arbitratu affatim quotidie.
Nunq̃ edepol te fugiet:iam & si capital fecerit
Facile asseruabis.dum eo uinclo uincies.
Ita istaec nimis lenta uincla sunt escaria.
Quam magis extendas:tanto astringant arctius
Nam ego ad menaechmum hunc eo:cui iam diu
Sum iudicatus:ultro eo ut me uinciat.
Nam illic homo homines non alit.
Verum educat recte:atq; nullus melius
Medicinam facit ita est adolescens ipsius escae maxumae
Cerealis coenas dat ita mensam extruit
Tantas struices concinnat patinarias.
Standum est in lecto:si quid de sūmo petas.
Sed mihi interuallum iam hos dies multos fuit.
Domi domitus sum usq; cum caris meis
Neq; edo neq; emo:nisi quod est carissimum
Id quoq; iam cari qui instruuntur deserunt.
Nunc ad eum inuiso:si aperitur hostium.
Menaechmum eccum ipsum uideo progreditur foris.

Menaechmus adolescens.peniculus parasitus.

I mala.ni stulta:ni idomita.iposq; animi:quod uiro esse odio
n Vides:tu te tibi odio hēas.praeter hanc simile tale post hūc diē
Faxis:faxo foris uidua uisas patrem:nam quotiens ire uolo
Me retines:reuocas:rogitas quo ego eam:q̃ rē agā:qd negocii geratur
Quid detur:quid feram:quid foris egerim.
Pōtitorem domum duxi:ita omnem mihi rem neccesse est loqui.

Quicqd egi:atq; ago:nimiũ ego te habui delicatã:nunc adeo
Vt facturus dicã.quando ego tibi ancillas.penũ.lanã.aurũ.
Vestem:purpuram bene præbeo:nec quicq̃ eges:malo cauebis
Si sapis:uirũ obseruare desines:atq; adeo me nequicq̃ serues:ob eam
Industriã hodie ducã scortũ ad cœnã.atq; aliquo conducã foras
pe. Illic homo se uxori simulat male loqui:loquitur mihi:
Nam si foris cœnat:profecto me haud uxorẽ ulciscitur.
me. Euax iurgio hercle tandẽ uxorem abegi ab ianua.
Vbi sunt amatores mariti:dona quid cessant mihi conferre omnes
Congratulantes:qa pugnaui fortiter hanc:modo uxori intus pallam
Subrupui:ad scortũ fero:si hoc decet dari.facete uerba custodi cate
Hoc facinus pulchrũ est.hoc ꝓbũ ẽ hoc lepidũ ẽ hoc factũ est fabre
Meo malo a mala sustuli.hoc ad dãnum deferetur.
Auerti prædam ab hostibus nostrum saluto socium
pe. Heus adolescens ecqua mihi istac pars inest
me. Perii in insidias deueni.pen.immo in præsidium ne time.
me. Quis homo est?pe.ego sũ.me.o.mea cõmoditas o mea opportunitas
Salue.pe.salue.me.quid ais.pe.teneo dextra genium meum.
me. Non potuisti magis per tempus mihi aduenire:q̃ aduenis.
pe. Ita ego soleo:cõmoditatis omnis articulos scio.me.uin tu facinus
Luculentũ inspicere.pe.qs id coxit coquus iam sciã siqd titubatũ est.
Vbi reliqas uidero.me.dic mihi nũqd tu uidisti tabulã pictã i pariete
Vbi aquila catamitũ raperet:aut ubi uenus adoneũ?
pe. Sepæ sed qd istæ picturæ ad me attinent.me.age me aspice.
Ecqdẽ assimulabo similiter.pe.q istic est ornatus tuus.me.dic hoiem
Lepidissimũ eẽ me.pe.ubi esuri sumus.me.dic mõ qd ego te iubeo
pe. Dico homo lepidissime.me.ecqd audes de tuo istuc addere
Atq; hilarissime perge.pe.non pergo hercle nisi scio qua gratia
Litigiũ est tibi cũ uxore.me.hoc mihi abs te caueo cautius
Clam uxorẽ ubi sepulchrũ habeamus atq; hũc conburamus diẽ.
pe. Age sane igiẽ.quando æquũ oras:q̃ mox incendo rogum.
me. Dies quidẽ iam ad umbilicũ est dimidiatus mortuus.
Remorare mihi.quom obloquere.pe.oculũ effodito per solũ
Mihi menæchme ſi ullum uerbũ faxo:nisi quod iusseris
me. Concede huc a foribus.pe.fiat.me.concede huc.pe.licet.
me. Etiã nũc concede audacter ab leomino cauo.
pe. Heu edepol:ne tu:ego opinor esses agitator probus.
me. Quidum.pe.ne te uxor sequatur:respectas idẽtidem.
me. Sed qd agis.pe.ego ne:id enim qd tu uis.id aio atq; id nego:
me. En ecquid tu de odore possis:siquid forte olfeceris

Facere coniecturã:captũ sit collegiũ:hanc quã ego habeo
Pallam quid olet:abstines fũmum olfactare.
pe. Agedũ odorare oportet uestimentũ muliebre.
Nec ex istoc loco spurcatum nasum odorare inlutibili.
me. Dũ facta igitur hinc penicule lepide:ut fastidis decet
Quid igit̃ quod olet responde.pe.furtũ:scortũ:prandiũ
me. Nunc ad amicam defertur hanc meretricem
Erotium:mihi tibi atq; illi iubeo iam apparari prandiũ.
Inde usq; ad diurnam stellam crastinã potabimus.
pe. Expedi te fabulatus:iam fores ferio.me.feri.
Vel mane etiam mille passum cõmoratus cantharum
Placide pulta.pe.credo:ne fores famiæ fient:
me. Mane mane obsecro hercle ab se ecca exit.pe.o.solem uides
Statim ut occecatus præ huius corporis cãdoribus.
Erotiũ mulier:peniculus parasitus.menæchmus adolescens
er. Nime mi menæchme salue qd ergo extra numerũ es mihi.
me. a Idem istuc aliis ascriptiuis ad legionem fieri solet.
Ego istuc mihi hodie apparari iussi apud te prœlium.
Hodie id feci:neq; uterq; pro illo potabimus.
Vter ibi melior bellator erit inuentus cantharo
Tu es legio.adiudicato cũ utro hanc noctem sies.
Vt ego uxorem:mea uoluptas ubi te aspicio.odi male.
er. Interim nequis quin eius aliquid indutus sis
Quid hoc est induuiæ tuæ:atq; uxoris exuuiæ.erosa
Superas facile:ut superior sis mihi:q̃ quisq;:qui impetrat.
pe. Meretrix tantisper blandit̃:dum illud quod rapiat:uidet.
Nam si amabas:iam oportebat nasum abreptum mordicus.
me. Sustine hoc penicule exuuias facere.q̃ suauiũ uolo
pe. Cedo.me.sed obsecro hercle salta sic cũ palla postea.
pe. Ego saltabo.m.sanus hercle non es.pe.ego ne.an tu magis.
me. Si non saltas:exi igitur.nimio ego hanc periculo
Subrupui hodie meo qdẽ animo:ab hippolyta subcingulũ
Haud hercules æque magno unq̃ abstulit periculo
Cape tibi hanc:quando una uiuis meis morigera moribus.
pe. Hoc animo decet animatos esse amatores probos:
Qui quidem ad mendicitatem se properent detrudere.
me. Quattuor minis ego istanc annom uxori meæ.
pe. Quattuor minæ periere plane:ut ratio redditur.
me. Scin qd uolo ego te accurare.ero.scio.curabo quæ uoles.
me. Iube igitur nobis tribus apud te prandium accurarier

Glandionicam suillam:laridum pernam itidem
Aut sinciput.aut polimenta porcina.aut aliqd ad eũ modũ
Madida quæ mihi apposita in mensam miluinã suggerant:
Atq; actutũ.ero.licet ecastor.me.nos prodimus ad foꝝ.
Iam hic nos erimus.dũ coquitur:interim potabimus.
er. Quando uis ueni parata res erit.me.propera modo
Sequere.pe.ego hercle uero te:& seruabo:& te sequar.
Neq; hodie ut te perdam:meream deoꝝ diuitias mihi:
er. Euocate intus cylindrũ mihi quoquũ actutũ foras

Erotium meretrix.Cylindrus coquus.

er. Portulã cape atq; argentũ.eccos tris nũmos habes.
cy: Habeo.ero.abi atq; obsoniũ affer:tribus uide qd sit satis
Neq; defiat:neq; supersit.cy.cuiusmodi homines erunt
er. Ego & menæchmus.& parasitus eius.cy.iam isti sunt decem.
Nam parasitus octo hominũ munus facile fungitur.
er. Elocuta sum conuiuas:cæterũ cura tu etiam
cy. Cocta sunt:iube ire accubitũ.er.& redi cito.cy.iam ego hic ero.

Menæchmus adolescens.mesenio seruus.

Vlla est uoluptas nautis messenio maior
Meo animo q̃ cum ex alto procul
Terram conspiciunt.mes.maior non dicam dolo
Quam si adueniens terrã uideas quæ fuerit tua.
Sed quæso q̃obrem nunc epidannum uenimus.
Iam quasi mare:omnis circuimus insulas.
me. Fratrem quæsitum geminum germanũ meũ.
mes. Nam quid modi futuꝝ est illũ quærere
Hic annus sextus est:postq̃ rei huic operam damus
Istros:hyspanos.massiliensis illyricos
Mare superum omne:græciamq; exoticam
Orasq; italicas omnis:quas adgreditur mare
Sumus circumuecti.si acum credo quærreres
A cum inuenisses:si appareret:tam diu
Hominem inter uiuos quæritamus mortuũ
Nam inuenissemus:iam diu si uiueret.
me. Ergo istuc quæro qui faciat mihi.
Qui sese dicat scire eum esse mortuum.
Operam præterea nunquã sumam quærere
Verum inter uiuos nunq̃ desistam.exequi
Ego illum scio:q̃ cordi sit carus meo.
mes. In scyrpo nodum quæris.quin nos hinc domum

Redimus:nisi historiam scripturi sumus.
Dictum facessas datum:ædis caueas malo.
Molestus ne sis non tuo hoc fiet modo.mene.hem
Illo enim uerbo esse me seruom scio.
Non potuit paucis plura plane proloqui.
Verumtamen nequeo continere quin loquar.
Audin menæchme:quum inspicio marsupiũ
Viaticati hercle admodum æstiue sumus.
Ne tu hercle opinor nisi domum reuorteris:
Vbi nihil habebis.geminũ dum quæris:gemes
Natio epidannia:nam ita est hæc hominũ:
Voluptarii atque potatores maxumi.
Tum sycophantæ & palpatores plurimi
In urbe hac habitant:tum meretrices mulieres
Nusq̃ perhibentur blandiores gentium
Propterea huic urbi nomen epidanno inditũ est.
Quia nemo ferme huc sine danno diuortitur.
me. Ego istuc cauebo:cedo dum mihi huc marsupiũ.
mes. Quid eo uis.me.iam abs te metuo de uerbis tuis.
mes. Quid metuis.me.ne mihi dãnũ in epidanno dias.
Tu magnus amator mulierum es messenio.
Ego autem homo iracundus animi perditi
Id utrunq;:argentum quando habeo:cauero.
Ne tu delinquas ne ue ego irascar tibi:
mes. Cape atq; serua me lubente feceris.

Cylindrus.menæchmus.messenio.

cy. Enæ obsonaui.atq; ex mea sententia bonum
c Anteponam prandiũ pransoribus:adibo.atq; adloquar
Sed eccum menæchmum uideon a tergo meo:
Prius iam conuiuæ ambulant ante hostium q̃ ego obsonatu redeo
me. tcis quis ego sum.
cy. Non hercle uero:ubi conuiuæ cæteri.me.quos tu conuiuas quæris
cy. Parasitũ tuũ.me.meũ parasitũ:certe hic insanus est homo.
mes. Dixin tibi esse hic sycophantas plurimos.
Quem tu parasitũ quæris adolescens.cy.meũ
Peniculũ.mes.eccũ in uidulo saluũ fero.
cy. Menæchme numero huc aduenis ad prandium.
me. Nunc ipso naturæ deo mihi responde
Adolescens:quibus hic præciis porci ueniunt
Sacri sinceri:nũmũ a me accipe:iube te piari

De mea pecunia. nã eqdē isanũ eē te certo scio.
Qui mihi molestus homini ignoto: quisquis es.
cy. Cylindrus ego sum non nosti nomen meũ?
Mes. Seu tu cilyndrus seu coriendrus: perieris
Ego te non noui. neque nouisse adeo uolo.
cy: Est tibi menæchmi nomen tãtũ: quod sciã:
me. Pro sano loqueris. qui me meo appellas nomine.
Sed ubi nouisti me. cy. ubi ego te nouerim
Qui amicam habeas heram meã hanc erotiũ.
me. Neq; hercle habeo: neque te: quis homo sis scio:
cy. Non scis quis ego sim: qui tibi sæpissime
Cyathisso apud nos quando potas: mes hei mihi
Cum nihil est: qui illi homini diminuam caput.
me. Tum cyathissare mihi soles: qui ante hunc diem
Epidamnũ nunquã uidi neque ueni. cy. negas.
me. Nego hercle uero. cy. non tu illisce ædibus
Habitas. me. dii illos homines qui illic habitant pdiunt.
cy. Insanit hic equidem qui ipse maledicit sibi
Audin menæchme: me. quid uis. cy. si me consulas.
Nummum illum quem mihi dudũ pollicitus dare:
Nam tu quidē hercle certo non sanus satis
Menæchme qui nunc ipsus maledicas tibi
Iubeas: si sapias. porculũ afferri tibi.
mes. Tu hercle homo es multum odiosus mihi.
cy. Solet iocari sæpe mecum illo modo:
Quanuis ridiculus est ubi uxor non adest.
me. Quid ais tu. cy. quiduis inquã: satin hoc quod uides.
Tribus uobis obsonatus: an obsono amplius.
Tibi & parasito: & mulieri. mes. quas tu mulieres
Quos tu parasitos loquere. cy. quod te urget scelus
Qui huic scis molestus. men. quid tibi mecum est rei.
cy. Ego te non noui: cum hoc quem noui: fabulor:
me. Non edepol tu homo sanus es certo scio
cy. Iam ergo hæc mandebunt faxo nihil morabitur.
Proin tu nequo abeas longius ab ædibus
Nunquid uis. me. ut eas maxumam in malam crucem.
cy. Ire hercle melius te intro: atq; accumbere.
Dum ego hæc appono ad uolcani uolentiam:
Ibo intro & dicam te hic astare erotio.
Vt te hinc abducat: potius q̃ hic adstes foris

me. Iam ne abiit:edepol haud mendacia tua uerba.
mes. Exterior sis obseruato modo nā istic meretricē credo
Habitare mulierē:ut qdē insanus ille dixit q hic abiit modo
me. Sed miror qui ille nouerit nomen meū.
mes. Minime hercle:mirū morē hunc meretrices habent
Ad portū mittunt seruulos:ancillas
Si qua peregrina nauis in portū aduenit
Rogitant cuiatis sit quid ei nomen siat
Post illæ extēplo se applicant:adglutināt
Si pellexerunt:perditum amittunt domū.
me. Sane censeo.mes.nūc in istoc portu stat nauis
Prædatoria absqua cauendū est nobis.
me. Mones quidem hercle recte.mes.tum demū sciam:
Recte monuisse si tu recte caueris.
Tacendū parumper:nā concrepuit hostiū.
Videamus qui hinc egreditur:hoc ponā.interim
Abseruatote hæc si uoltis nauales pedes.

Erotiū.Cylindrus.Menæchmus.Mesenio.

er. Ine fores sic abii.nolo operiri intus para
s Cura inde quod opus est.cy.fiat:
er. Sternite lectos.incēdite odores:mūdicia illecebra aio ē amātū.
Amanti amœnitas malo:si nobis lucro est.
Sed ubi est ille quē coquus ante ædis ait esse atq ecc ū uideo
Qui mihi est usui:& plurimū prodest:itē huic ultro fit ut meret
Potissimus nostræ domi:ut sit nunc:eum adhibo.alloquar ultro
Animule mi mihi mira uidentur te hic stare foris.
Fores cui pateant magis q̄ domus tua.cum hæc tua sit.
Prandiū:ut iussisti:hic curatum est:ubi lubet ire licet accubitū.
me. Qui cū hæc mulier loquitur.er.quidē tecū.me.qd mecū tibi
Fuit unq̄:aut nūc ē negocii.er.quia pol te unū ex omnibus
Venus uoluit me magnificare.neq id haud imerito tuo:
Nam ecastor solus bene factis tuis me florentē facis:
me. Certo hæc mulier aut insana aut ebria est messenio
Quæ hominē ignotum compellet me tam familiariter.
mes. Dixin ego istæc hic solere fieri folia nunc cadunt.
Nunc si triduum hoc hic erimus tum arbores in te cadent.
Nam ita sunt hic meretrices omnes illecebræ argentariæ
Sed sine modo hanc cōpellare heus mulier tibi dico.er.qd est.
mes. Vbi tu hunc hominem nouisti.ero.ibidem:ubi hic me:iādiu
mes. In epidamno:qui hic in hanc urbem pedem

Nisi hodie nunq̃ intro retulit.er.eia delitias facis
Mi menæchme quin amabo is intro. hic tibi erit rectius.
me. Hæc quidem edepol recte appellat meo me mulier nomine.
Nimis miror quid hoc sit negocii.mes.oboluit marsupium
Huic istuc quod habes.me.atque edepol tu me mõuisti prob e
Accipe dum iam hoc sibo utrum hæc me mage amet:an marsupiũ
er. Eamus intro ut prandeamus.me.bene uocas:tamen gratia est.
er. Cur igitur tibi me iussisti coquere dudum prandium.
me. Me ego ne te iussi coquere.ero.certo tibi & parasito tuo.
me. Cui malo parasito:certe hæc mulier non sana est satis
er. Peniculo.me.qs iste est peniculus:qui extergentur baxeæ.
er. Scilicet qui dudũ tecũ uenit.quom pallam mihi
Detulisti:quam uxori tuæ subripuisse aiebas.
me. Certe hæc mulier cantharino ritu astans somniat.
er. Qui lubet ludibrio habere me:atq; ire inficias mihi:
Facta quæ sunt.me.dic quid est id quod negem quid fecerim.
er. Palam te hodie mihi dedisse uxoris.me.iam nũc nego
Ego quidem neque unq̃ uxorem habui neque habeo neque huc
Postq̃ natus sum:intra portam penetraui pedem.
Prandi in naui inde huc sum egressus:te cõueni eccere.
er. Peri misera quam tu nunc mihi nauem narras: me.ligneam
Sæpe tritam sæpe fixam.sæpe excussam malleo.
Quasi suppellex cellionis palus palo proximus est.
er. Iam amabo desine ludos facere atq; in hac mecũ simul.
me. Nam quem mulier alium hominem non me quæritas.
er. Non ego te noui menæchum moscho prognatũ patre.
Qui syracusis perhibere:natus esse in sicilia.
Vbi rex agathocles regnator fuit:& iterum pinthia
Tertiũ lyparo:qui in morte regnum hieroni tradidit.
me. Nunc heroes haud falso mulier prædicas mes.ph iuppiter
Nunc istæc mulier illinc uenit:quæ te nouit tam cate
me. Hercle opinor pernegari nõ potest.mes.ne feceris.
Peristi:si intrassis intra limen.me.quin tu tace modo.
Bene res geritur:assentabor quicquid dicet: mulieri.
Si possem hospitiũ nancisci:iamdudũ mulieri tibi
Non imprudens aduersabar:hunc metuebã ne meæ
Vxori renunciaret de palla:& de prandio nunc quãdo uis
Eamus intro.er.etiã parasitũ manes.me.neq; ego illũ maneo
Neq; floccifacio:neque si uenerit:eum uolo intromitti.
er. Ecastor audiui ita fecero:sed scim qd te amabo ut facias impero.

Mes. Quid uis modo. Me. pallã illã quã dudũ dederã
Ad phrygionem ut deferas: ut reconcinnetur. atque ut opera
Addantur quæ uolo. er. hercle qn tu recte dicis. me. eadẽ ignorabitur
Ne uxor cognoscat te habere: si in uia conspexerit.
Er. Ergo mox auferto tecum quando abibis. me. maxume.
Er. Eamus intro. me. iam sequar te. hunc uolo etiam colloqui.
Eo messenio accede huc. mes. quid negocii est suscitri
Quid ergo opust. me. scio ut me dicas. tanto nequiorem
Habeo prædã. tantũ incepi operis & quantũ potes.
Abduc istoc in tabernam actutũ diuersoriã.
Tu facito ante solis occasum ut uenias aduorsũ mihi.
Mes. Non tu istas meretrices nouisti here. me. tace inquam
Mihi dolebit non tibi: si quid ego stulte fecero.
Mulier hæc stulta: atque inscita est. quantũ prospexi modo
Est hic præda nobis. mes. pi. me. iam ne abis. mes. pi tibi ꝓbe.
Ducit lembum directũ nauis prædatoria
Sed ego inscitus qui hero me postulem moderarier.
Dicto me emit audientem: haud imperatorem sibi.
Sequimini ut quid imperatũ est: ueniam aduorsum tempori.

Peniculus. parasitus

Lus triginta ãnis natus sum: quom interea loci
Nunquã quicq̃ facinus feci peius: neq̃ scelestius
Quam hodie: quom in contionẽ mediã me imersi miser.
Vbi egomet dii menæchmus se subtraxit mihi.
Atque abiit ad amicam credo. neq̃ me uoluit ducere.
Quem illum dii omnes perdiunt: qui primus cõmentus est
Contionem habere. qui homines occupatos occupat.
Non ad eam rem ociosos homines decuit deligi
Qui nisi adsint: quom citentur: census apiunt illico
Affatim est hominum in dies: qui singulas escas edunt
Quibus negocii nihil est: qui esum neq̃ uocãtur neq̃ uocant.
Eos oportet cõtioni dare operam: atque comitiis.
Si id ita esset: non ego hodie perdidissem prandium
Cui tam credo datum noluisse: q̃ me uideo uiuere.
Ibo etiam num relliquiarum spes animũ obiectat me.
Sed quid ego uideo menæchmũ: cũ choroã exit foras.
Sublatũ est conuiuium edepol ueio aduorsũ tẽpori.

Menæchmus. Peniculus.

Me. Otin ne ut quiescas si ego tibi hanc hodie ꝓbe
Lepideq̃ cõciatam referam tempori.

Non faxo eã esse dices: ita ignorabitur.
pe. Pallã ad phrygionẽ fert cõfecto prandio
Vinoq̃ epoto: parasito excluso foras
Non hercle is sum: qui sũ ni hanc iniuriã
Meq̃ ultus pulcher fuero. obseruabo qd agat
Hominem post adibo: atque alloquar.
me. Proh dii immortales. cui homini unq̃ uno die
Boni dedistis plus: qui minus sperauerit.
Prandi. potaui. scortũ accubui abstuli
Hanc: cuius heres nũquã erit post hũc diẽ.
pe. Nequeo quæ loquitur exaudire clãculũ
Satur nũc loquitur de me. & de parti mea:
me. Ait hanc dedisse me sibi. atq̃ eam meæ
Vxori subripuisse: quoniã sentio errare
Extemplo: quasi res cũ ea esset mihi: cœpi
Assentari:: mulier quicquid dixerat: idẽ ego
Dicebã. qd multis uerbis. minore nusq̃ bene fui dispẽdio
Adibo ad hominẽ: nam turbare gestio
Quis hic est qui aduersum sit mihi. pe. quid ais homo
Leuior q̃ pluma. pessime & nequissime:
Flagitiũ hominis subdole: ac minimi precii.
Quid de te merui: qua me causa perderes
Vt subripuisti te mihi dudũ de foro
Fecisti funus meo absenti prandio cur ausus facere:
Cui ego quæ eras hera. me. adolescẽs quæso qd tibi mecũ ẽ rei
Qui mihi maledicas ignoto insciens
An tibi malam rẽ uis pro maledictis dari
Postea? pen. quid est. edepol te dedisse intelligo.
me. Responde adolescens quæso quid tibi nomen sit?
pe. Et iam derides: quasi nomen non noueris.
me. Non edepol ego te: quod sciã. unq̃ ante hunc diem
Vidi: neque noui. uerũ hortor quisquis es
Si æquũ facias: mihi odiosus ne sias.
pe. Non me nouisti. me. non negẽ si nouerim.
pe. Menæchme uigila. me. uigilo hercle quidẽ quod sciã.
pe. Tuum parasitũ non nouisti. me. non sanũ est tibi
Adolescens sinciput intelligo. pe. respõde
Subripuisti uxori tuæ pallam istanc hodie
Atq̃ dedisti exotio. me. neq̃ ego uxorẽ habeo. neque
Ego erotio dedi. nec talia subripui.

pe. Satin sanus es. occisa sit hæc res. nō ego te indutū foras
Exire uidi palla. me. ue capiti tuo. omnes cinedos cēses:
Q uia tu es tu me indutum pallam prædicas!
pe. Ego hercle uero. me. nō tu abis quo dignus es
Aut te piari iube homo insanissime.
pe. Nunq̄ edepol quisq̄ me exorabit: quin tuæ
Vxori rem omnem iam: ut sit gesta eloquar
Omnes in te istæc recident contumeliæ.
Faxo haud inultū prandiū comederis.
me. Quid hoc est negotii satine ut quenq̧ conspicor.
Ita me ludificant. sed concrepuit hostium.

Ancilla. menechmus. adolescens

m Enechme amare ait te multum erotium
Vt hoc una opera ad aurificē deferas
Atque nunc ut addas auri pondo unciam
Iubeasq̧ spinter nouū reconcinnarier.
me. Est istud: & aliud si quid curari uolet
Me curaturum dicito: quicquid uolet.
An. Scin quod hoc sit spinter. me. nescio nisi aureū.
An. Hoc est quod olim clanculum ex armario
Te subripuisse tinniebas uxori tuæ.
me. Nunq̄ hercle factum. an. non meministi obsecro
Redde igitur spinter: si nō meministi. me. mane
Immo equidem memini: nempe hoc est: quod illi dedi
Istuc: ubi hercle armillæ sunt: quas una dedi:
An. Nunq̄: dedisti. me. nam pol una dedi die. an. accurare dicit
pe. Accurabitur: hæc palla: & spinter faxo referant simul.
An. Amabo mi menæchme in auris da mihi
Faciendas pondo duū nūmum: spathalia.
Vt te libenter uideam quom ad nos ueneris.
me. Fiat cedo aurū: ego manu preciū dabo.
An. Da sodes a te post reddidero tibi.
me. Immo cedo abs te. an. ego post tibi reddā duplex
me. Non habeo. an. at tu quando habebis: tum dato
Datuq̧ dicito. me. nūquid me uis. an. hæc me cura
Vt quantū possit quāq̧ liceat ueniant.
me. Iam ne abiit intro? abiit. operuit fores.
Dii me equidem omnes adiuuant. augent. amant.
Sed quid ego cesso: dum datur mihi occasio.
Tempusq̧ abire ab his locis lenoniis.

Propera menæchme:fer pedem:confer gradum.
Demam coronam:atq; abiiciam ad leuam manũ.
Vt si qui sequantur:hac me abiisse censeant.
Ibo & cõueniã seruom si potero meum
Vt hæc quæ bona dant di mihi:ex me sciat.

Mulier. Peniculus parasitus.

Go ne hic menditiar i matrimonio:ubi uir cõpilet clãculũ
e Quicqu d domi est:atq; ad amicã deferat.pe.qn tu taces.
Mãifesto faxo iã opprimes:seqre hoc mõ.pallã ad phrygiõem
Cum corona ferebat hodie tibi quã subripui domo.
Sed eccam coronam quã habuit num mẽtior.mul.hem hãc habuit
pe. Si uis persequi uestigiis:atq; edepol eccum optime reuortitur.
Sde pallã non fert.mu.quid ego nunc cũ illoc agam.
pe. Idem quod semp male habeas.mu.sic censeo.pe.huc concedamus
Ex insidiis aucupa

Menæchmus adoles. Mulier uxor.peniculus. parasitus.

T hoc utuntur maxime more morũ.molestoq; multũ
a Atq; uti quiq; sunt optumi maxumi:morẽ habent hũc
Cliẽtis sibi oẽs uolũt esse multos boni ne an mali sint:id haud
Q uæritant:res magis queritur q̃ cliẽtũ fides cuiusmodi cluat.
Si est pauper atq; haud malus:neq̃ habetur:sin diues malus est: is
Cliens frugi hẽtur qui neq; leges neq; æquũ bonũ usq; colũt.
Solicitos patronos habent:datũ denegant: quod datũ est
Litium pleni:rapaces uiri fraudulenti:qui aut fœnore aut piuriis
Habent rem paratam:mẽs est in querellis:iuris ubi dicitur dies.
Simul patronis dicit:qppe qui ꝓ illis loquãtur quæ malefecerint.
Aut ad populũ.aut in iure:aut ad iudicẽ res ẽ:sicut me hodie
Minus solicitũ cliẽs qdã habuit:neq; qd uoluit agere q̃ cũ licitũ est
Ita me adtinuit:ita me detinuit apud ædiles:præliis factis plurimis pessumis.
Dixi causam cõditiones tetuli tortas:cõfragosas.aut plus
Aut minus:opus q̃ erat:multo.dixeram cõtrouersiã.
Vt sponsio fieret:quid illæ prædã dedit:nec magis
Manifestũ ego hominẽ unq̃ ullũ teneri uidi:omnibus
Malefactis testes tres aderant accerrumi.di illũ omnes perdant
Ita mihi hunc hodie corrũpit diẽ meque adeo:qui hodie forũ
Vnquã oculis inspexi meis:diẽ corrupi optimũ.
Iussi apparari prandiũ:amica expectat me:scio
Vbi primũ est licitũ illico ꝓpaui abire de foro:irata ẽ credo nunc mihi
Placebit palla quã dedi:quã hodie uxori abstuli.

Atq; huic detuli erotio.pen.quid ais.ux.uiro me malo
Male nuptã.pen.satin audis quæ illic loquitur.
mu. Satis.me.si sapiam hinc intro habeã ubi mihi bene sit:
mu. Male male erit potius ne illam me castor fœnerator abstulisti:
Sic datur clançulũ te istæc flagitia facere censebas potesse.
me. Quid illic est uxor negocii.mu.men rogas.me.uin hũc rogem?
pe. Aufer hinc palpationes.me.perge tu quid tu mihi
Tristis es:scire oportet.pe.scit:sed dissimulat malus.
me. Quid negocii est.ux.pallã.me.pallã qd.ux.pallã quid paues
me. Nihil equidem paueo:nisi unũ palla pallorem incutit
p. Aut tu ne etiã mecũ esses prandium:perge in uirum
me. Non taces:pe.non hercle uero taceo: nutat ne loquar.
me. Non hercle ego quidẽ usquã quicq̃ nuto:neq; nicto tibi.
Vx. Non ego me castor mulier misera.me.q tu misera es mihi expedi
pe. Nihil hoc confidentius.qui quod uidet:ea pernegat.
me. Per iouem deosq; omnis adiuro uxor:satin hoc est tibi
• Me sibi nũnutasse credis.ux.iam tibi de istis illuc redi
me. Quo ego redeam.ux.equidẽ a phrygione censeo & pallam refer.
me. Quæ istæc palla est.ux.taceo iam quãdo nec rẽ commeminit suã.
me. Nũquis seruorũ deliquit:num ancillæ:aut seruæ tibi.
Responsa aut loquere impune non erit.ux.nugas agis.
pe. Tristis admodũ est.me.nõ mihi istuc satis placet.ux.nugas agis.
me. Cæterũ familiarum alicui irata es.ux.nugas agis.
me. Num mihi irata es saltem.ux.nunc tu non nugas agis
me. Dic mea uxor quid tibi ægre est.pe.bellus blanditur tibi.
me. Potin ut molestus ne sis non te appello.
pe. Aufer manũ.sic dat:pperato absente me comesse prandium:
Post ante ædis cum corona hederæ huc intro tetulisti pedem
me. Neq; edepol ego prãdi:neq; hodie huc intro tetuli pedẽ.
pe. Tum negas.me.nego hercle uero.pe.nihil hoc homine audacius.
Non ego te modo hic ante ædis cum corona florea
Vidi astare cum negabas mihi esse sanum sinciput
Et negabas me nouisse:peregrinũ aiebas esse.
me. Quin ut dudum diuerti abs te redeo nunc demũ domũ:
pe. Noui ego te non mihi censebas esse qui te ulciscerer:
Omnia hercle uxori dixi.Me.quid dixisti.pe.nescio:
Eam ipsus roga.me.qd hoc est uxor:quid nã hic narrauit tibi
Quid id est:quid taces:quin dicis qd sit.ux.quasi tu nescias
Palla est mihi domo subrepta.me.palla subrepta est tibi.
Vx. Me rogas.me.pol haud rogem te si sciam.pe.o hominẽ malũ.

Vt dissimulat. non potes celare: rem' noui ꝓbe.
Omnia herde ego edictaui. me. qd id est. ux. quãdo: nihil pudet
Neq; uis tua uoluntate ipse ꝓfiteri: audi atq; ades
Et quid tristis. & quid hic mihi dixerit: faxo scias.
Palla est mihi domo subrepta. me. palla subrupta est tibi.
pe. Viden ut scelestus capiat. huic subrupta est non tibi.
Nã ꝑfecto tibi subrupta si esset: salua non foret.
me. Nihil mihi tecũ ẽ. sed qd tu ais. ux. palla inquit periit domo.
me. Quis eã subripuit ux. pol istuc ille scit qui illã abstulit.
me. Quis hic hõ est. ux. menæchmus qdã. me edepol factũ neqter
Quis is menæchmus est. ux tu istic inq̃. me ego ne. ux. tu.
me. Quis arguit. ux. egomet: pe. & ego: atq; huic aice detulisti erotio.
me. Egon dedi. pe. tu istic inq̃. uin afferri noctuam.
Quæ tu tu usq; dicat tibi: nã nos iam nos defessi sumus.
me. Per iouẽ deosq; omnis adiuro uxor: satin hoc est tibi
Non dedisse. pe. imo hercle uero nos non falsũ dicere.
me. Sed ego illã nõ condonaui: sed sic utendã dedi.
Vx. Equidẽ ecastor tuã nec chlamydẽ deferas nec palliũ
Cuiq̃ utẽdũ mulierẽ æquũ est uestimentũ muliebre
Dare foras: uirũ uirile: quin refers pallam domum.
me. Ego faxo referẽt. ux. ex re tua ut opinor feceris
Nam domũ nũquã introibis nisi feres pallam simul.
me. Ego domũ. pe. qd mihi futurũ est: qui tibi hãc operã dedi.
Vx. Opera reddẽt: quando quid tibi erit subruptũ domo.
pe. Id quidẽ edepol nunq̃ erit nã nihil est: quod perdã domi
Cũ uiro cũ uxore. me. dii uos perdant: ꝓperabo ad forũ
Nã ex hac familia me plane excedisse intelligo.
Male mihi uxor sese fecisse censet. quom excludit foras.
Quasi non habeam. quo intromittar aliũ meliorẽ locũ.
Si tibi displiceo patiundũ: at placuero huic erotio
Quæ me non excludet a se. sed apud se occludet domi.
Nunc ibo orabo ut mihi pallã reddat: quã dudũ dedi
Aliam illi redimã meliorem: ecquis hic est ianitor.
Aperite: atq; erotiũ aliquis euocate ante hostium.

Erotiũ. menæchmus.

er. Vis hic me quærit sibi inimicitias magisq̃ ætati suæ
Menæchme cur ante ædis astas: sequere intro. me. mane
Scin qd ẽ: ꝙ ego ad te uẽio. ero. scio. ut tibi ex me sit uoluptas
me. Immo edepol pallam illam amabo te: quã tibi dudũ dedi
Mihi eam redde: uxor resciuit rem omnem: ut factũ est ordine

Ego tibi redimã bis tanto pluris pallam quam uoles
er. Tibi dedi equidẽ illã ad phrygionẽ ut ferres paulo prius:
Et illud spinter ut ad aurificẽ ferres ut fieret nouũ
me. Mihi tu dederis pallã & spinter:nunq̃ factũ reperies.
Ni ego quidẽ postq̃ illã dudũ tibi dedi:atq; abii ad forũ.
Nunc redeo:nũc te post illac uideo.er.uideo quã rem agis
Quia cõmisi ut me defrudes:ad eã rẽ affectas uiam.
me. Neq; edepol te defrudandi causa posco quin tibi dico
Vxorẽ resciuisse:nec te ultro oraui ut dares erotium
er. Tu te ultro ad me detulisti:dedisti eam dono mihi.
Eandem tunc reposcis:patiar:tibi habe:aufer:utere.
Vel tu uel tua uxor:uel etiã in oculos compigite.
Tu huc post hunc diem pedẽ intro nõ feres ne frustrassis.
Quando tu me benemerentẽ tibi habes despicatui
Nisi feres argentũ frustra me ductare non potes.
Aliam posthac inuenito:qua habeas frustratui.
me. Nimis iracunde hercle:tandẽ heus tu tibi dico mane
Redi.er.etiã ne astas:etiam audes mea reuorti gratia.
me. Abiit intro ocius:ita ædis nũc ego sum exclusissimus
Neq; domi:neq; apud amicã mihi iam quicq̃ creditur.
Ibo: & consulam hanc rem amicos:quid faciundũ censeant:

Menæchmus Aduena. Mulier.

me. nImis stulte dudum feci:cũ marsupiũ messenioni cũ argento
Concredidi:imersit aliquo sese credo in ganeum.
mu. Prouisam q̃ mox uir meus redeat domũ:sed eccum uideo
Salua sum pallã refert.me.demiror ubi nunc ambulet messenio.
mu. Adibo atq; hominẽ accipiam quibus dictis:hæret.
Non te pudet ꝓdire in conspectũ meum flagitiũ hoĩs cũ istoc
Ornatu.me.qd est?quæ res te agitat mulier.mu.etiã ne impudens
Mutire unũ uerbũ audes aut mecum loq;?
me. Quid tandem admisi in te ut loqui non audeam?
mu. Rogas me hominis impudentem audaciam.me.nõ tu scis
Mulier hecubam quapropter canẽ græci esse ꝑ rædicabant.
mu. Nõ equidẽ scio.me.quia idẽ faciebat hecuba quod tu nũc facis.
Omnia mala ingerebat:quẽq; aspexerat:
Itaq; adeo iure cœpta appellari canis.
mu. Nõ ego istæc flagitia possum perpeti:nã me iam ætatẽ uiduã esse
Mane licet:quã istæc flagitia tua pati:quæ tu facis.
me. Quid id ad me:tu te nuptam possis perpeti:an sis abitura a tuo
Viro an nõ.ita est:hæc peregrino ut aduenienti narrat fabulas

mu. Quas fabulas. non inquã patiar præter hac quin uidua
Viuam quam tuos mores perferam. me. mea quidẽ hercle causa
Vidua uictita: uel usq dum regnũ obtinet iuppiter.
mu. At mihi negabas dudũ subripuisse te nũc eãdẽ ante oculos
Attines non te pudet. me. heu hercle mulier multũ
Et audax & mala es tun tibi hanc subreptam dicere audes.
Quam mihi dedit alia mulier ut concinnandam darem.
mu. Ne istuc me castor iã patrẽ accersã meũ: atq enarrabo
Tua flagitia. quæ facis heus decio: quære meũ patrẽ: tecũ simul
Vt ueniat ad me: ita rẽ eẽ dicito. iã ego aperiã istæc tua flagitia
me. Sanan es: quæ mea flagitia. mu. pallam atque aurũ meũ domo
Suppillas tuæ uxori: & tuæ degeris amicæ satim hæc recte fabulor
me. Quæso hercle mulier si scis mõstra qd bibam tuam qui possim
Perpeti petulantiã: quem tu hominẽ arbitrare: mul. nescio
Ego te: me. scis me. mu. non te noui cũ pthaones me derides
At pol illum non potes patrẽ meũ huc q aduenit quin respicis
Nouistin tu illum. me. noui. cum calca simul
Eodem die uidi illũ: quo te ante hũc diẽ. mu. negas
Nouisse me: negas patrẽ meũ. me. idem hercle dicame
Sanũ uis adducere. mu. ecastor pariter hoc atq alias res soles

Senex. mulier. menæchmus.

T ætas mea ẽ: atq ut hic usus facto est gradũ pferã pgredi
a Properabo: sed id q̃ facile sit mihi: haud sum falsus.
Nam pernicitas deserit. consitus sum senectute: onustũ gero
Corpus. uires reliquere: ut ætas mala est mors mala est ergo
Nam res plurimas pessumas cũ aduenit affert: quas si
Autumem omnis: nimis lõgus sermo est: sed eo res mihi
In pectore & corde dura est: qd nam hoc sit negocii. quod filia sic
Repente expetit me: ut ad se se ire. nec quid id sit mihi
Certius facit quid uelit. quid me accersit: uerũ propemodũ iã scio
Q uid siet rei: credo cũ uiro litigiũ natũ esse aliquod.
Ita istæc tolent: quæ uiros subseruire sibi postulant: dote fretæ feroces
Et illi quo haud abstinẽt sæpe culpa: uerũ est modus tamen.
Quo id pati uxorẽ oportet nec pol filia unquã patrẽ accersit
Ad se nisi aliqd cõmissi adiurgii est causa: sed qcqd id est: iam sciam.
Atq eccam eam: ipsam ante ædis. & eius tristem uirũ uideo.
Id est quod suspicabã: appellabo hanc: ibo uorsum.
mu. Salue multũ mi pater. se. salua sis sed cur ab tuo
Seruo accersi iubes: quid tu es tristis: quid ille autẽ abs te iratus
Destitit: nescio quid uos uelitati estis inter uos duos.

mu. Loquere uter meruistis culpā paucis:non longos logos.
Nusq̄ equidē quicq̄ deliq:hoc primū te absoluo pater.
Verū uiuere hic non possum:neq durare ullo modo:proin tu me
Hinc abducas.Sen.quid istuc autē est.mu.ludibrio pater
Se. Habeor.Se.unde.mu.ab illo cui mandauisti meo uiro
Ecce autē litigiū:quotiens tandem edixi tibi ut caueres
Ne uter ad me iretis cū querimonia.mu.qui esto istuc mi pater
Cauere possū.Se.me interrogas.nisi non uis quotiens
Monstraui tibi uiro ut morem geras.qd ille faciat ne id obserues
Quo eat:quid rerū gerat?mu.at enim ille hinc amat meretricem
Ex proximo.Se.sane sapit:ob istanc industriam etiā faxo
Amabit āplius.mu.atq ibi potat.Se.tua qd ille cā potabit minus
Siue illic siue alibi libebit:quæ hæc malū impudentia est.
Vna opa ꝑhibere ad cœnā ne promittat postules:neue quenq̄
Accipiat alienū apud te:seruire tibi postulas uiros.dare
Vna opera pensū postules:inter ancillas sedere iubeas lanā carere
mu. Non quidē mihi aduocatū pater adduxi:sed uiro.
Hinc stas illinc causā dicis si ille quid deliquerit.
Se. Multo tanto illū accusabo q̄ te accusaui amplius:
Quando te auratam & uestitā bene habet:ampula spem.
Recte perhibent:melius sanā est mulier mētem sumere.
mu. At ille supillat mihi aurum:& pallas ex arcis modo
Me despoliat mea ornamenta etiā ad meretrices degerit.
Se. Malefacit si istuc facit:si nō facit:tu male facis.
Quæ insontem insimules.mu.qn etiā nunc habet pallā
Pater & spinter:qđ ad hanc detulerat:nūc qa resciui refert.
Se. Iam ego ex hoc ut factū est scibo ad hominē aliquē loquar:
Dic mihi istuc menæchme:quod uos disertatis.ut sciam
Quid tu tristis es.quid illā autē iratam abs te destituis
me. Quisquis es:qcqd tibi nomē est senex sūmum iouem
Deosq detestor.Se.qua de re:aut cuius rei rerū omniū
me. Me neq isti male fecisse mulieri:quæ me arguit
Hanc domo ab se subripuisse:atq abstulisse delirat:
Si ego intra ædis huius unq̄ ubi habitat penetraui.
Omniū hominū exopto ut fiam miserorū miserimus.
Se. Sanun es:qui istuc exoptes:aut neges te unquā pedem
In eas ædes intulisse ubi habitas insanissime.
me. Tum senex ais habitare me in illisce ædibus.Se.tu negas.
me. Nego hercle uero:imo occludere negē:nisi qua nocte emigrasti
Se. Concede hac filia qd tu agis:non hinc emigrasti.mu.quē in locū

aut q̃ ob rem obſecro.

Se. Non edepol ſcio.mu.profecto ludit te hic non tu te tenes
Se. Iam uero menæchme ſatis iocatus:nunc ad rem age redi
me. Quæſo quid mihi tecū eſt:unde aut quis homo tu es?
Tibi aut adeo iſti:quæ mihi moleſta eſt quoquo modo.
mu. Viden tu illi oculos uiere.ut uiridis exoritur color.
Ex temporibus:atq; fronte:ut oculi ſcintillāt uide.
me. Quid mihi melius eſt quādo illi me inſanire prædicāt
Ego me ad ſimulē inſanire:ut illos a me abſterreā.
mu. Vt pandiculās oſcitatur:quid nūc faciā mi pater.
Se. Concede huc mea nata ab iſtoc q̃ potes longiſſime.
me. Euboe atq; heu bromie quo me in ſiluā uenatū uocas?
Audio ſed non abire poſſum ab his regionibus
Ita illa me ableua rabioſa fœmina obſeruat canis.
Poſt autē illi circo ſalus:qui ſæpe ætatem ſua
Perdidit ciuē innocētem falſo teſtimonio.
Se. Ve capiti tuo!me.ecce apollo mihi ex oraculo īperat
Vt illi oculos exuram lampadibus ardētibus.
mu. Peri mi pater minatur mihi oculos eruere.
me. Hei mihi inſanire me aiunt ultro cū ipſi inſaniunt.
Se. Filia.mu.heus qd eſt.quid agimus:ſe.qd ſi ego huc ſeruos cito
Ibo abducam qui hūc hinc tollāt:& domi denunciant.
Priuſquā turbarū qd faciat.me.amplius enim hereo.
Ni occupo aliqd mihi conſiliū:hi domū me ad ſe auferent
Pugnis.mu.notas in huius ore quicquā pater.
Se. Næ iam his oculis abſcedat in malā magnā crucem:
me. Faciam quod iubes apollo!ſe.fuge domum quātū potes
Ne hic te obtundat.mu.fugio amabo:obſerua iſtūc mi pater:
Ne quo hinc abeat:ſum ne ego mulier miſera:quæ illæc audio
Aut male illūc amo uirū hunc impuriſſimum
Barbatū:tremulū titanū pgnatū cygno patre.
me. Ita mihi īperas ut ego huius mēbra atq; oſſa atq; artua
Cōminuā illo ſcipione:quē ipſe habet:dabitur malū.
Se. Me quidē ſi attigeris:aut ſi ppius ad me acceſſeris
me. Faciā quod iubes ſecurim capiā ancipitem:atq; hunc
Senē exoſſem:niſi dedolabo aſſulatim uiſcera
Se. Enimuero illud præcauēdū eſt atq; accurādū mihi.
Sane ego illū metuo:ut minatur:neqd male faxit mihi:
me. Multa mihi imperas apollo:nūc equos uinctos iubes
Capere me indomitos feroces:atq; currum inſcendere

Vt ego hunc proteram leonē gætulū olentem edentius
Iam ascendo in currū: iā lora teneo iā stimulū in manu est.
Agite equi: facitote sonitus ungularum appareant
Cursu celeri. facitote in flexu sit pedū pernicitas.
Mihin equis iunctis manere: ecce apollo denuo
Me iubes facere impetum in eū qui stat atq; occidere.
Sed quis hic est: qui me capillo hinc de curru deripit.
Se. Imperiū tuum demutat: atq; edictū apollinis.
Heu hercle morbū acrem & durum: dii uestrā fidē.
Vel hic qui insanit: quā ualuit paulo prius.
Ei de repente tantus morbus incidit.
Ibo atq; accersā medicū iam quātū potest.

Menæchmns. Sacerus Seruus:

me. Am ne isti abiere quæso ex conspectu meo.
i Qui me ui cogunt: ut ualidus insaniam.
Quid cesso ire ad nauem: dum saluo licet:
Vosque omnis quæso si senex reuenerit
Ne me indicetis qua platea aufugerim.
Sa. Lumbi sedendo: oculi expectando dolent.
Manendo medicum: dum se ex opere recipiat.
Odiosus tandem uix ab ægrotis uenit.
Ait se obligasse crus fractum æsculapio
Apollini autem brachium. nunc cogito
Vtrum me dicam ducere medicum: an fabrum:
Atq; æquum incedit: moue formicinū gradum.

Senex. medicus

Se. Quid esset illi morbi dixeras. me. narra senex
q Num laruatus. aut ceritus fac sciam.
Num cū ueternus: aut aqua intercus tenet
Se. Quin ea causa duco te: ut id dicas mihi
Atq; illū ut sanū facias. me. perfacile id quidem est
Sanū futurū: mea ego id promitto fide.
Se. Magna cum cura ego illū curari uolo.
me. Quin suspirabo plus sexcentū in dies
Ita ego illum cum cura magna curabo tibi.
Se. Atq; eccum ipsū hominem obseruemus: quā rē gerat.

Menæchmus Apol. Senex. medicus.

Depol ne hic dies puorsus atq; aduorsus mihi obtigit
Quæ me clam ratus facere: ea omnia fecit palā
Parasitus qui me cōpleuit flagitii & formidinis.

Meus ulyſſes ſuo qui regi tantũ concinit mali.
Quẽ ego hominẽ ſiquidem uiuo uita ſoluã ſua
Sed ego ſtultus ſum qui illius eſſe dico: quæ mea ſit.
Meo cibo & ſumptu educatus eſt: anima priuabo uirũ.
Cõdigne autẽ hæc meretrix fecit: ut mos eſt meretricius
Quia rogo pallã ut referatur rurſũ ad uxorẽ meam
Mihi ſe ait dediſſe heu edepol ne ego homo uiuo miſer.
ſe. Audin q̃ loq̃t. me. ſe miſerũ prædicat. ſe. adeas ueli.
med. Saluus ſis menæchme: quæſo cur aptas brachiũ.
Nõ tu ſcis quantũ iſti morbo nunc tu te faciaſ mali.
men. Quin te tu ſuſpendis. me. ecqd ſentis. mẽ. quidni ſentiã:
Non poteſt hæc res elebori iugere obtinerier
Sed qd ais menechme? mẽ. qd uis. med. dic mihi hoc qd te rogo
Album an atrũ uinũ potas. men. quin tu is in malã crucẽ.
ſe. Iã hercle occeptat inſanire primulũ. mẽ. qn tu me iterrogas
Purpureũ panẽ an puniceũ ſoleã ego eſſe: an luteũ:
Soleam ne eſſe auis ſquamoſas. piſcis pẽnatos. Se. papæ
Audin tu ut deliramenta loquitur: quid ceſſas dare
Potionis aliquid priuſq̃ percipit inſania.
me. Mane uero etiam pcũtabor alia. Se. occidis fac iam.
me. Dic mihi hoc: ſolent tibi unquã oculi duri fieri
men. Quid tu me locuſtam cẽſes eſſe homo ignauiſſime:
me. Dic mihi en unquã inteſtina tibi crepant quod ſentias?
men. Vbi ſatur ſum nulla crepitant: quando eſurio crepant:
me. Hoc qdẽ edepol haud pro inſano uerbũ reſpondit mihi:
Perdomiſcin uſq; ad lucẽ. mẽ. facilin tu dormis curans.
me. Perdormiſco ſi reſolui argentũ cui debeo.
men. Quin te iuppiter diq; oẽs percunctator perdiunt
ſe. Nunc homo inſanire inceptat. de illis uerbis caue tibi.
Modeſtior nunc quidẽ eſt de uerbis præ ut dudũ fuit.
Nã dudũ uxorẽ ſuã eſſe aiebat rabioſam canem.
mẽ. Quid ego dixi. Se. inſanis inquã. mẽ. ego ne. ſe. tu iſtic q mihi
Etiã me iunctis quadrigis minitatus proſternere
Egomet ecce uidi facere: egomet ecce arguo.
mẽ. At ego te ſacram coronam ſurripuiſſe iouis.
Et ob eã rẽ in carcerẽ te eſſe cõpactum ſcio.
Et poſtq̃ es emiſſus cẽſum uirgis ſub furca ſcio.
Tum patrem occidiſſe: & matrẽ uendidiſſe etiã ſcio.
Satin hæc pro ſano maledicta maledictis reſpondeo.
ſe. Obſecro hercle medice propere quicquid ſcis facturus face

Nõ uides hominẽ insanire.me.scin qd facias optimũ
Ad me face ut efferatur.se.itan censes.me.quidni.
Ibi meo arbitratu potero curare hoiem.se.age ut lubet:
men. At ego te pendentẽ fodiã stimulis triginta dies:
me. Eleborũ potabis faxo aliquos uiginti dies.
Accerse hoies qui illũ ad me deferant.se quot sunt satis.
men. Proinde ui insanire uideor.med.quattuor nihilhoius:
se. Iã hic erunt adserua tu istunc medice.me.imo ibo domũ
Vt parentur quibus paratis opus est:tu seruos iube hunc.
Ad me ferant.se.iã ego illic faxo erit.me.abeo.se.uale.
men. Abiit socerus:abiit medicus:nunc solus sũ:proh iuppiter:
Quid illuc est.quod hi hoies insanire prædicant.
Neq͂ insanio neque pugnas uelitis cepio
Sanos:saluos:alios uideo:noui homines adloquor.
An illi perperã insanire me uolunt:ipsi insaniunt.
Quid ego nunc faciã.domũ ire cupio.uxor non sinit:
Huc autẽ nemo intromittit:nimis prouentũ est nequiter.
Hic ergo usq͂ ad noctẽ saltẽ credo intromittat domũ

Messenio Seruus.

Pectamen bono seruo id est qui rẽ herilẽ procurat uidet
Collocat:cogitatque ut absente hero rẽ heri diligenter tutetẽ
Quã si ipse adsit.aut rectius tergũ q̃ gulã:crura q̃ uentrẽ
Oportet potiora esse cui cor modeste situ est.
Recordetur id:qui nihili sunt:quid iis precii detur.
Ab suis heris:ignauis:iprobis uiris:uerbera:compedes
Molæ magna lassitudo:fames.frigus durũ.
Hæc precia sunt ignauiæ:id ego male malũ metuo
Propterea bonũ esse certũ est:potiusq̃ malũ.
Nã magis multo patior facilius uerba:uerbera ego odi.
Nimioq͂ edo libentius molitũ:quã molitũ perhibeo.
Propterea heri imperiũ exequor bene & sedate.
Seruo id:atq͂ id mihi prodest:aliis esse ita ut in rẽ
Esse dicũt:sin ego ero ut me esse oportet.mecũ id mihi
Adhibeã culpa abstineam:hero ut omnibus in locis sim præsto.
Serui qui culpa carent & metuunt solent esse heris utibiles.
Nã illi qui nihil metuunt:priusquã malũ promeritũ est:metuunt:
Mecũ haud multũ prope est:quando cerulo faciam.preciũ exoluet
Ego extẽplo seruio.tergi ut in rẽ esse arbitror postquã
In tabernã uasa & seruos collocaui:ut iusserat.
Ita uenio aduorsum.nunc fores pultabo:adesse ut me sciat.

Neq₃ meũ ex hoc saltẽ damno aliũ eluo anfora.
Sed metuo ne sero ueniã depugnato prœlio:

Senex. menechmus. Lorarii. messenio. Seruus.

Er ego uobis deos atq₃ hoies dico:ut imperiũ meũ
Sapienter habeatis utq₃ iperaui atq₃ impero. facile
Illic homo iã in medicinã ablatus sublimen fiet.
Nisi quidẽ uos uestra crura. aut latera nihilipenditis.
Cauete quisquã quod illic minitetur uostrũ floccifecerit.
Quid statis. quid dubitatis:iã sublimẽ raptũ oportuit
Ego ibo ad medicũ:præsto ero illic:ut uenietis. mẽ. occidi
Quid hoc est negocii:quid illic homines ad me currunt obsecro.
Quid uoltis uos quid quæritatis. quid me circunsistitis.
Quo rapitis me:quo fertis me:perii. obsecro uostrã fidẽ
Epidãnienses subuenite ciues quid me mittitis.
Mes. Proh dii imortales obsecro:quid ego oculis aspicio meis.
Herũ meũ indignissime nescio quid subl mẽ ferunt.
me. Ecquis suppetias mihi audet afferre. mes. eo here audacissime
O facinus indignũ & malũ epidãni ciues. herũ
Meũ hic in paccato oppido luci deripier in uia q liber ad uos uenerit:
Mittitis. me. nũc obsecro te quisquis es: operã mihi ut des.
Neu sinas in me insignite fieri tantã iniuriã.
mes. Immo & operã dabo:& defendã. & subuenibo sedulo.
Nunq̃ te patiar perire. mederi te cuius.
Eripe oculũ isti ab humero qui tenet here te. obsecro
Hisce ego iã sementẽ in ore faciã. pugnosq₃ obserã.
Maximo hodie malo hercle uostro istunc fertis:mittite.
me. Teneo ego huic oculũ. mes. face ut oculi locus in capite appareat
Vos scelesti:uos rapaces:uos prædones. Lor. perimus
Obsecro hercle. mes. mittite ergo. men. qd me uobis tactio est
Plecte pugnis. mes. agite:abite:fugite hinc in malã crucẽ.
Hem tibi etiã quia postremus cedis hoc præmi feres
Nimis haud bene ora cõmentaui. atq₃ ex mea sentẽtia
Edepol here næ tibi suppetias tẽpore adueni modo.
me. Et tibi di semper adolescens:quisquis es:faciunt bene
Nam si absq₃ te essem hodie nunq̃ ad solẽ occasum uiuerem.
mes. Ego edepol si recte facias here me emittas manu.
me. Liberẽ ego te. mes. uerũ quando quidẽ here te seruaui.
men. Quid ẽ adolescens:erras. mes. qd erro. me. per iouẽ adiuro patrẽ
Me herũ tuũ non esse. mes. non taces. me. non mentior.
Nec meus seruus unquã tale fecit quale tu mihi.

mes. Sic sine igitur si tuũ negas me esse abire liberũ cũ uiatico.
me. Mea quidẽ hercle causa liber esto:atq; abito quo uoles
mes. Nempe iubes.me.iubeo hercle.si qd imperii est in te mihi.
mes. Salue mi patrone:me.cũ tu liber es messenio gaudeo.
mes. Credo hercle uobis:sed patrone te obsecro ne minus imperes mihi
Quã cũ tuus seruus fui apud te:habitabo & quãdo ibis una
Tecũ ibo domũ.me.minime.mes.nunc ibo in tabernã:uasa
Et argentũ ibi referã:me.recte:ẽ obsignatũ in uidulo marsupiũ
Id si attulerit dicã ut a me abeat liber quo uolet
Cũ uiatico.mes.id tibi iã nunc afferã.men.affer strenue.
mes. Saluũ tibi ut mihi dedisti redhibeo hic me mane.
men. Nimia mira mihi quidẽ hodie exorta sunt:multis modis
Alii me negant esse qui sum:atq; excludunt foras
Etiã hic seruũ esse se meũ aiebat:quẽ ego emisi manu:
Is ait se allaturũ cũ argento marsupiũ.
Id si attulerit:dicã ut a me abeat liber quo uolet:
Ne dũ quando sanus factus sit:a me argentũ petat.
Socer & medicus me insanire dicebant:quid sit
Mira sunt hæc nihilo mihi esse uidentur setius q̃ insomnia.
Nunc ibo intro ad hanc meretricẽ:q̃q̃ succenset mihi
Si possum exorare ut pallã reddat.quã referã domũ.

Menæchmus.sosides.messenio seruus.

me. En hodie usquã conuenisse audax audes dicere
Postq̃ aduorsum mihi imperaui ut huc uenires
Quin modo eripui hoies.qui te ferebãt sublimẽ quattuor
Apud hasce ædis tu clamabas deũ fidẽ atque hoium oium.
Quin ego accurro:teq; eripio oppugnando.ingratus
Ob eã rẽ:quia te seruaui me amisisti liberũ:
Quom argentũ dixi me petere & uasa
Tu quantũ potest percurristi obuiã:ut quæ fecisti inficias eas.
men. Liberũ ego te iussi abire.mes.certo.me.cui certissimum st.
Me a te potius fieri seruũ q̃ te unquã emittã manu.

Menæchmus.messenio.Sosides menæchmus:

me. Si uoltis per oculos iurare.nihilo hercle ea causa magis
Facietis:ut ego hodie abstulerim pallã.& spinter pessime
mes. Proh dii imortales qd ego uideo.mẽ.qd uides.mes.speculũ (tuũ
me. Quid negocii est.mes.tua ẽ imago tã consimilis est q̃ pŏt.
me. Pol profecto haud dissimilis:meã formã noscito
me. O adolescens salue qui me seruasti:quisquis es
men. Adulescens quæso hercle loquere tuũ mihi nomẽ nisi piget.

me. Non me edepol ita promeruisti de me:ut pigeat quæ uelis
Mihi est menæchmus nomē.me.immo edepol mihi.
me. Siculus sum siracusanus.me.ea domus & patria est mihi.
me. Quid ego ex te audio?me.hoc quod res est.mes.noui
Noui equidem hunc herus est meus:ego quidē huius seruus sū.
Sed me esse huius credidi:ego hunc censebam esse te
Huic etiam exhibui negociū:quæso ignoscas:si quid stulte dixi atq;
Imprudenter tibi.men.delirare mihi uidere non cōmeministi
Simul te hodie mecū exire e naui.mes eccū postulas.
Tu herus es.tu seruū quære:salue to tu:tu uale
Hunc ego esse aio menæchmū.mē.at ego me.mē.quæ hæc fabula ē
Tu es menæchmus.mē.me esse dico moscho prognatū patre.
men. Tu nā meo patre es prognatus.mē.imo quidē adulescens
Nec tuū tibi neq; occupare neq; præripere postulo.
mes. Dii imortales spē insperatā date mihi quā suspicor:
Nā nisi me animus fallit.hi sunt gemini germani duo nā & patrē
Et matrē cōmemorant pariter qui fuerunt sibi:
Sed uocabo herꝝ menæchme.mē.quid uis?mes.non ambos uolo.
Sed uter uestrꝝ est aduectus naui mecū.me.non ego?
mes. At ego te uolo igitur huc concede.me.concessi quid ē.
mes. Illic hō aut sycophanta:aut geminus est frater tuus:
Nā ego hominē homini simiiorē nunq̄ uidi alterū:
Nec aqua aquæ.nec lacte lacti.crede mihi usq̄ similius:
Quā hic tui est:tuq; huius:postea aūt eandē patriā ac patrē
Memorat:melius nos adire atq; hunc percunctarier.
me. Hercle quin tu me admonuisti recte:& habeo gratiā.
Perge operā dare obsecro hercle:liber esto si inuentus.
Hunc fratrē meū esse spero.mes.& ego idē spero fore
Quid uis tu:menæchmū opinor te uocari dixeras.mē.ita uero
mes. Huic itē menæchmo nomen ē:i sicilia syracusis natū esse dixisti.
Hic natus ē ibi:moscū tibi patrē fuisse dixti:huic itidē fuit.
Nunc operā potestis ambo mihi dare & uobis simul.mē.ꝓmeruisti
Vt ne quid ores:quod uelis quin impetres.mes.tanq̄ si me emeris
Argento liber seruibo tibi:spes mihi est uos inuenturos fratres
Germanos duos geminos:una matre natos:& patre uno uno die:
men. Mira memoras:utinā efficere qđ pollicitus possis.mes.possū sed nunc
Agite uterq; id quod rogabo:dicite:mē.ubi lubet.roga :respondebo.
Nihil reticebo quod sciā.mes.ē tibi nomen menæchmus?men.fateor
mes. Est idē tibi?mē.est.mes.patrē fuisse moscū tibi ais.mē.ita uero.
me. Et mihi.mes.es ne tu syracusanus.mē.certo.

mes. Quid tu me. quippe. mes. optime.
Vsq adhuc conueniunt signa: porro operā date: quid longissime.
Meministi dic mihi in patria tua. Mē. cum patre ut abii tarentū
Ad mercatū: postea inter hoies me deerrare a patre. atq inde auehi.
mes. Iuppiter supreme serua me. men. quid clamas quin taces.
Quot eras annos gnatus: cū & pater a patria auehit mes. septuennis
Nam tum dentes cadebāt primulū. neq patrē unq̄ post illa uidi:
men. Quid uostrū patri filii quot eratis? mes. & nūc maxie memini duo
men. Vter eratis tun aut ille maior? mes. æque ambo pares. mē. q pōt
mes. Gemini ambo eramus. mē. dii me seruatū uolūt. mes. si interpellas.
Ego tacebo. mē. potius tacebo. Mes. dic mihi uno noīe ambo eratis?
men. Minime nā mihi erat quod nūc est menæchmus: illū tū uocabant
Sosidem. mes. signa cognoui. me. contineri qn cōplectar nō queo.
Mi germane: gemine frater: salue ego sum sosides.
me. Quomodo igitur post menæchmo nomen est factū tibi
mes. Postq̄ ad nos renunciatū est te & patrem esse mortuū.
Auos noster mutauit: quod tibi nomen est fecit mihi
men. Hercle ita factū est ut dicis. mes. sed mihi hoc respondeto
men. Roga. mes. quid erat uestræ matri? men. theusimarce:
mes. Conuenit. mē. o salue insperate multis annis postq̄ conspicor.
So. Frater. & tu quem multis miseris laboribus
Vsq adhuc quæsiui: quenq ego esse inuentū gaudeo
mes. Hoc erat quod hæc te meretrix huius uocabat nomine.
Hunc censebat te esse: credo cū uocat te ad prandiū.
men. Nanq edepol hic mihi hodie iussi prandiū apparandū.
Clā meam uxorē quia pallam subripui dudum domo:
Eam dedi huic. So. hanc dicis frater pallā quā ego habeo.
men. Quomodo ad te puenit? So. meretrix hæc ad prandiū
Me adduxit: me sibi dedisse aiebat prandi perbene.
Potaui atq accubui scortū pallam & aurum hoc.
men. Gaudeo edepol si quid propter me tibi euenit boni.
Nam illa cū te ad se uocabat me esse credidit:
mes. Nunquid memorare: quin ego liber: ut iussi eam.
men. Optimum atq æquissimū orat frater: fac causa mea.
So. Liber esto: men. cum tu es liber gaudeo messenio.
So. Sed meliore est opus auspicio ut liber perpetuo ut siem
Quoniam hæc euenerunt frater nostra ex sententia
In patriam redeamus ambo. me. frater faciam ut uoles
Auctionem hic faciam: & uendam quicquid est: interim
Eamus intro frater. So. fiat. mes. scitim qd ego uos rogo. so. quid.

Mes. Præconium ut mihi detis. me. dabitur ergo nunc iã.
mes. Vis conclamari auctionẽ fore quidẽ. men. die septimi
Auctio fiet. mes. menæchme. men. mane sane septimi
Venibunt serui: suppellex: fundi: ædes: omnia uenibunt: quiqui
Licebunt: præsenti pecunia. uenibit uxor quoq; & iam si quis emptor
Venerit: uix credo tota auctione capiet quinquagesies.
Nunc spectatores ualete. & nobis clare applaudite.

Plauti Sarsinatæ. miles.

Argumentum:

m Eretricẽ athenis ephesum miles auehit:
Id dum hero amanti seruus nunciare uolt
Legato peregre ipsus captus in mari.
Et eidem illi militi dono datus est.
Suum arcessit herum athenis afferat.
Geminis communem suam parietem in ædibus
Liceret: ut quiret conuenire amantibus.
Obhærentis custos hos uidit de tegulis.
Ridiculus autem quasi sit alia deluditur
Itemq; impellit militem palestrio
Omissam faciat concubinam quando cæli
Senis uicini cupiat uxor nubere.
Vltro habeat: orat: donat multa: ipse in domo
Senis prehensus pœnas pro mœcho luit.

Aliud argumentum.

m Eretricem ingenuam deperibat mutuo
Atheniensis iuuenis naupacti domũ
Legatus abiit. miles in eandem incidit.
Deportat ephesum: inuitat seruos attici.
Vt nunciaret domino facto nauigat:
Capitur: donatur illi captus militi.
Ad herum ut ueniret ephesum scribit. aduolat
Adolescens: atq; in proxumo reuertitur.
Apud hospitem paternum medium parietem
Perfodit seruus: commeatus clanculum
Qua foret amantium: geminam fingit mulier
Sororem. ait esse mox ei dominus ædium
Suam clientam: sollicitandum ad militem
Subornat: capitur ille: sperat nuptias.
Dimittit concubinam: & mæchus uapulat.

Pyrgopolynices Miles. Artotrogus parasitus

 141

Vrate ut splendor meo sit clipeo clarior q̃ solis radii
c Esse olim cũ sudust solent. ut ubi usus ueniat contra
Conserta manu perstringat oculoꝝ aciem in acie hostibus:
Nã ego hanc machæram mihi consolari uolo: ne lamentẽ
Ne ue animũ despondeat quia se iampridem feriatam
Gestitẽ: quem misera gestitet fratrem facere ex hostibus.
Sed ubi artotrogus. art. hic est stat propter uirũ
Fortem atq̃ fortunatũ: & forma regia tũ bellator mars
Haud ausit dicere: neq̃ æquiparare suas uirtutes ad tuas.
pyr. Quem ne ego seruaui in campis curriculis donis ubi
Bumbomatides clutũ in staridis archidis erat imperator
Sũmus neptuni nepos. art. memini: nempe illum
Dicis cũ armis aureis. cuius tu legiones difflauisti spiritu.
Quasi uetus folia aut peniculum tectoriũ:
pyr. Istuc quidem edepol nihil est. art. nihil hercle hoc quidẽ
Præ ut alia dicam tu quæ nunquã feceris: periuriorẽ
Hoc hoie si quis uiderit: aut gloriaꝝ pleniorem q̃ illic est
Me sibi habeto. & ego me mancupio dabo
Si unũ epityꝝ edam apud illũ esuriens insane. pyr. ubi tu es.
Art. Eccũ edepol in elephanto in india quo pacto pugno præfigisti
Brachiũ. pyr. quid brachiũ. art. illud dicere uolui fœmur.
At diligenter hic eram pol si quidem connixus esses per coriũ:
Per uiscera: perque os elephante transmitteret brachiũ.
pyr. Nolo istæc hic nũc. art. ne hercle. operepreciũ id est mihi te
Enarrare: tuas q uirtutes sciã: uenter creat ois has erũnas: auribus
Peraudienda sunt: ne dentes dentiant. & assentandũ est
Quicquid hic mentibitur. pyr. qd illuc quod dico. art. hem scio iã
Quid uis dicere: factum est hercle memini fieri. pyr. qd id est?
art. Quicquid est. pyr. habes tabellas. art. uis rogare: habeo & stilũ.
pyr. Facete aduertis tuũ animũ ad animã meam.
art. Nouisse mores me tuos meditate decet. curãque adhibere
Vt præuolet mihi quo tu uelis. pyr. ecquid meministi?
art. Memini centum in cilicia: & quinquaginta cẽtũ in siclo latronie
Triginta sardis. sexaginta macedones sunt homines: quos
Tu occidisti uno die. pir. quanta istæc hominũ sũma est.
art. Septem milia. pyr. tantũ esse oportet. recte rationem
Tenes. art. at nullos habeo scriptos. sic memini tamen.
pyr. Edepol memoria est optima. art. offã emonet.
pyr. Dum tale facie: quale adhuc assiduo ædis cũmunicabo
Te semper mensa mea. art. quid in capadocia: ubi tu quingẽtos

Bumbomatides clu... ni istar aridis erat is imperator

qdr

Simul ni hebes machera foret: uno i ctu occideres
At pedites reliquia erant si uiuerent.
Quid tibi ego dicã: quod omnes mortales sciunt.
Pyrgo polynicẽ te unũ in terra uiuere
Virtute & forma: & factis inuictis summis
Amant te omnes mulieres: neq; iniuria
Qui sis tam pulcher: uel illæ quæ here pallio
Me reprehendere. pyr. quid here dixere tibi.
Art. Rogitabant hic ne achilles est inquit tibi?
Immo eius frater inquam: innuit illarum altera
Ergo me castor pulcher est inquit mihi.
Et liberalis uisus est: cæsaries quam decet
Næ illæ sunt fortunatæ: quæ cũ isto cubant
pyr. Ita ne dicunt tandẽ? art. quæ me ambæ obsecrauerint
Vt hodie quasi pompam illac præterducerem.
pyr. Nimia est miseria nimis pulchrũ esse hominem.
art. Molestæ sunt. orant. ambiunt. obsecrant
Videre. ut liceat ad sese accersi iubent.
Vt una liceat adire operam negocii.
pyr. Videtur tempus esse: ut eamus ad forũ
Vt in tabellis quas consignaui hic heri
Latronibus denumerem stipendiũ.
Nam rex seleucus me opere orauit maxumo
Vt sibi latrones cogerem: & conscriberẽ
Regi. hunc diem mihi operam decretũ est dare.
art. Age eamus ergo. pyr. sequimini satellites.

Palestrio seruus.

Ihi ad enarrandũ hoc argumentũ est comitas
Si ad auscultandũ uestra erit benignitas.
Qui autẽ auscultare nollet exurgat foras
Vt sit ubi sedeat ille qui auscultare uolt.
Nunc qua assedi causa in festiuo loco
Comœdiæ quam acturi sumus.
Et argumentum & nomen uobis eloquar.
Alazon græce huic nomen comœdiæ
Id nos latine gloriosum dicimus: hoc oppidum
Ephesum est: miles meus herus: qui hinc
Ad forum abiit gloriosus impudens
Stercoreus plenus periurii atq; adulterii
Ait sese ultro omnis mulieres sectarier.

Is derisui est qua qua incedit omnibus:
Itaq; hic meretricis labiis dum ducant eũ
Maiorẽ partem uideas ualgis suauiis.
Nam ego iãdiu apud huic seruitutẽ seruio.
Id uolo uos scire quomodo ad hunc deuenerim
In seruitutem ab eo cui seruiui prius:
Date operã:nam nunc argumentũ exordiar.
Erat herus athenis mihi adulescens optumus.
Is amabat meretricem matre athenis atticis
Et illa illum contra:qui est amor cultu optimus.
Is publice legatus naupactũ fuit magna reip.gratia.
Interim iuit hinc miles.forte athenas aduenit:
Insinuat sese ad illam amicã:heri
Occepit eius matris culpa pariter
Vino.ornamentis.opiparisq; obsoniis.
Itaq; intimũ ibi se miles apud lenã facit.
Vbi primũ euenit sublinit os:illi lenæ mrĩ mulieris.
Quã herus meus amabat.nã is illius filiã
Cõpegit in nauem miles clam matre sua.
Eamq; inuitã huc mulierem in ephesum auehit.
Ego quantũ unus possum mihi nauem paro.
Vbi amicã herilem athenis auectam scio.
Incedo ut eã rem naupactũ ad herum nunciẽ.
Vbi sumus prouecti in altũ:sicut uolunt:
Capiunt prædones nauẽ:illam ubi uectus fui.
Prius perii:q̃ ad heꝝ ueni:quo ire occeperam
Ille me cœpit.dat me huic dono militi.
Hic postq̃ in ædis me ad se duxit domũ:
Video illã amicam herilẽ athenis quæ fuit.
Vbi contra aspexit me:oculis mihi signũ dedit
Ne se appellarẽ.dein postq̃ occasio est
Conqueritur mecũ mulier fortunas suas.
Ait sese athenas fugere cupere ex hac domo.
Sese illũ amare meũ herum athenis qui fuit.
Neq; peius quẽquã odisse:q̃ istum militẽ.
Ego quoniã inspexi mulieris sententiã
Cœpi tabellas:consignaui clanculũ.
Dedi mercatori cuidã:qui ad illũ deferat
Meũ herũ:qui athenis fuerat:q hanc amauerat
Vt is huc ueniret:is non spreuit nunciũ.

Nam & uenit:& in proxumo hic diuortitur
Apud suũ paternũ hospitem lepidũ senem.
Itaq; illi amanti suo hospiti morem gerit.
Nosq; opera consilioq; adhortatur iuuat.
Itaq; ego paraui hic intus magnas machinas.
Qui amantes una inter se facerent conuenientias.
Nam unũ conclaue concubinæ quidẽ dedit
Miles:quo nemo nisi ea inferret pedem.
In eo conclaui ego perfodi parietem.
Qua cõmeatus clam esset hic huic mulieri.
Et sene sciente hoc feci:is consiliũ dedit.
Nã meus conseruus est homo haud magni precii
Quem concubinæ miles custodem addidit.
Ei nos factitiis fabricis.& doctis dolis
Glaucomam ob oculos obiiciemus:eumq; ita
Faciemus:ut quid uiderit:non uiderit.
Et mox ne erretis:hæc duarũ hodie uicem.
Et hinc:& illinc mulier fert imaginẽ:
Atque eadẽ erit:uerũ alia esse assimulabitur
Ita sublinitur os custodi mulieris.
Sed foris concrepuit hinc a uicino senis.
Ipse exit:hic ille est lepidus:quẽ dixi senex.

Periplectominus Senex.palestrio seruus.

I hercle defregeritis talos posthac quẽque in tegulis
n Videritis alienũ.ego uestra faciam latera loreare:
Mihi quidẽ iam arbitri uisunt meæ quid fiat domi.
Ita per impluuiũ intro spectant.nũc adeo edico omnibus
Quẽque a milite huc uideritis hominẽ in nostris tegulis:
Extra unũ palestrionẽ:hunc deturbatote in uia.
Quod ille galinam aut columbã se sectari aut simiam
Dicat:peristis ni usque ad mortem male mulctatis.
Atq; adeo ut nec legi fraudem faciam talariæ.
Accuratote:ut sine aliis domi agitem conuiuiũ.
pal. Nescio quid malefactũ nostra huic familia ẽ:quantũ audio:
Ita hic senex talos elidi iussit conseruis meis:
Sed me excepit:nihilifacio quid illis faciat cæteris.
Aggrediar hoiem:est ne aduorsum: est quasi:
Quid agis piplectomene:per.haud multos hoies si optandũ
Fuerit nũc uidere:& uenire q̃ te mauellem.pal.quid est?
Quid negocii est.per.res palam est.pa.quæ res palam est?

per. De teg ulis mõ nescio qs ispectauit uestrorũ familiariũ
Per nostrũ ipluuiũ itus apud nos philochomasiũ atq hospitẽ
Osculantẽs.pal.quis homo uidit:pe.tuus conseruus.
pal. Quis is erit homo.per.nescio ita abripuit repẽte sese subito.
pal. Suspicor me perisse.per.ubi abiit:cõclamo heus qd agis tu inquã.
Ille mihi abiens ita respondit.se sectari simiam
pal. Væ mihi misero cui pereundũ est ꝓpter nihili bestiã
Sed philochomasiũ hiccine ẽt est nũc.per.cũ exibã:hic erat.
pal. Si est iube trãsire huc quãtũ possit:se ut uideant domi
Familiares:nisi quidẽ illa nos uolt:qui serui sumus
Propter suũ omnis crucibus contubernalis dari. amorem
per. Dixi ego istuc nisi quid aliud uis.pal.uolo hoc dicito.
Parũq artẽ.& disciplinã:obtineat colorẽ.& queãdmodũ
Vt eũ qui hic se uidit:utrũ iũctũ iunctã ue esse uiderit.
Si quidem centies hic uisa sit:tamen inficias eat.
per. Os habet:linguã.perfidiã:malitiã.atq audaciam.
Confidentiã.confirmitatẽ.fraudulentiam.
Qui arguat se:eum contra uincat iureiurando suo.
Domi habet animũ falsiloquũ.falsificũ falsiiurium.
Domi dolos.domi dolefica.facta domi fallacias.
Nam mulier olitori nunquã supplicat.si qua est mala
Domi habet ortum:& cõdimẽta ad omnis molis melifica.
Ego istæc si erit:hic nũciabo:sed quid est palestrio
Quod uoluis astute tecũ in corde?pal.paulisper tace:
Dum ego mihi consilia in animũ conuoco.& dũ consulo
Quid agam:quẽ dolũ doloso contra conseruo parem.
Qui illã hic uidit osculantẽ:id uisum ne uisũ sit
Quæro.per.ego hinc abscessero abs te:huc iterim illuc sis uide:
Queãdmodũ astitit seuera fronte:curas cogitans
Pectus digitis pultat.cor credo euocaturus foras.
Ecce autẽ auortit nixus leua:in fœmina habet leuam manũ
Dextera digitis rationem computat feriens fœmur
Dexterũ:ita uehemẽter quo facta ægre suppetit
Concrepuit digitis.laborat crebro cõmutat status.
Ecce autem capite nutat:non placet quod repperit.
Quicquid est incoctũ nõ exprimit.bene coctũ id dabit
Ecce autẽ ædificat:colũnã mento suffulsit suo.
Apage non placet profecto mihi illa ædificatio.
Nã hoc colũnatim poẽtæ esse i audiui barbaro. porticum osculum meum
Cui bini custodes sẽper totis oris occubant. bini

Euge hucusq; me hercle astitis:& dulce & comœdice
Nunq̄ hodie quiescet prius q̄ id quod petit perfecit.
Habet opinor:age si quid agis uigila:ne somno stude
navis Nisi quidē hic agitari mauis uirgis:uigila:
Tibi ego dico.an heritatus ne sis heus te adloq; palestrio
Vigila inquā.expergis inquā lucet:hoc inquā.pal.audio
per. Viden hostis tibi adesse:quære ergo obsidiū:consule.
Arripe opē auxiliūq; ad hanc rē ppere:hoc non placide decet.
Ante mœnia aliqua aliquos ante te circunducere exercitū.
Cor in obsidiū perduellis nostris præsidiū para.
Intercludeinimicis cōmeatum tibi muni uiam.
Qua cibatus comeatusq; ad te:& legiones tuas
Tuto possit peruenire:hanc rem age:res subitaria est
Repperi cōminiscere.cedo callidū consiliū cito
Quæ hic est uisa:ut uisa non siet:facta infecta ut sient.
Magnū illic honorē incipis sed magna munitis mœnia
pal. Tu te unus si recipere hoc ad te dicis confidentia est.
Nos inimicos confligare posse.per.dico & recipio
Ad me.& ego imperatorē dicon id quod petis.
pal. At te iuppiter bene amet.per.at impti me quod cōmētus.pal.tace
Dū in regionē astutiarū mearū te induco:ut scias
Iuxta mecū mea consilia.per.salua sumes indidē.
pal. Herus meus elephanti corio circuntectus nō suo:
Neq; habet plus sapientiæ q̄ lapis.per.ego istuc scio:
pal. Nunc si rationē incipio:hanc instituā astutiā.
Vt philocomasiū huic sororē geminā germanā alterā
Dicā athenis aduenisse:& cū amatore aliquo suo.
Tam similē q̄ lacte lacti est:apud te eos hic diuortier
Dicā hospitio.per.euge euge lepide laudo cōmentū
Cōtra cōseruū tuū.pal.uix illic cū criminatus sit aduersū militē
Meus conseruus eā uidisse dic cū alieno osculari:eā arguā
Vidisse apud te cū suo amatore amplexantē:atq;
Osculantem.per.imo ut optume
Idem ego dicā si me exquiret miles.pal.sed simillimas
Dicito esse & philochomasio:id recipiendū est ut sciat:
Ne titubet:si quæret ex ea miles.per.nimis doctū dolū.
Sed si ambas uidere in uno milles concilio uolet.
Quid agimus.pal.facile ē:trecentæ possūt causæ concioni
Non domist:abiit ambulatū:dormit:ornatur:lauat.
Prandet.potat.occupast opere:non est non potest.

Quātū uis prolationū:dūmodo nunc prima uia
Inducamus uera ut esse credat:quæ mentibimur
per. Placet ut dicis.pal.ītro abi ergo.& sic istic ē mulier eā iube
Cito domū transire:atq; hoc ei monstra præcipe.
Vt teneat consilia nostra:quēadmodū exorsi sumus
De gemina sorore.per.docte tibi illam perdoctam dabo
Nū qd aliud.pal.intro ut abeas.per.abeo equidē igitur.
pal. Ego ibo domū ad quē hominē inuestigando:operā hāc dissimulando
Qui fuerit conseruus:qui hodie fuerit sectatus simiam.
Nā ille non potuit quin sermoni suo aliquē familiarē
Participauerit de amica:heri qui uidisset eam hic in proxumo
Osculantē cū alieno adulescētulo:noui morem ego
Et tacere solus scio:si inuenio qui uidit:ad eū
Vineas pluteosq; agam:res parata st impugnandoq;
Capere certa res est:si ita non repperio:ibo odorans q̄si
Canis uenaticus usq; donec persecutus uolpem ero uestigiis.
Sed fores concrepuerūt nostræ.ego uoce moderabo me.
Nā illic ē philocomasio custos meus conseruus:atq; it foras

Sceledrus.palestrio.Serui duo.

Sce. Isi qdem ego hodie ābulaui dormiens in tegulis.certo
Edepol scio me uidisse:hic pxime uicinæ philocomasiū
Herilem amicam sibi aliū quærere.pal.hic illam uidit
Osculantē quātū hūc audiui loquentē.Sce.quis hic est?
pal. Tuus conseruus:qd agis sceledre.sce.te palestrio uolupest
Cōuenisse.pal.qd iā?aut qd negocii fac sciam.sce.metuo.
pal. Quid metuis.sce.ne hercle hodie quantū hic familiarū est
Maximū in malū cruciatūq; insiliamus.pal.tu salis solus
Nam ego istam insulturam:& desulturam nihil hic moror.
Sce. Nescis tu fortasse apud nos facinus qd natū est nouū.
pal. Quod id est facinus:sce.impudicū.pal.tu te scis soli tetibi.
Mihi ne dixis:scire nolo.sce.non enim faciam qn scias.
Simiā hodie sū sectatus nostram in horū tegulis.pal.edepol
Sceledre homo sectatus nihili neq̄ bestiā.sce.di te pdāt.
pal. Te istuc æquū quō accepisti eloq.sce.forte fortuna
Per impluuiū huc despexi proximū:atq; ego illic aspicio
Osculantem philocomasiū cū altero nescio quo adulescente.
pal. Quod ego sceledre scelus ex te audio?sce.profecto uidi.
pal. Tuten.sce.egomet duobus his oculis meis.
pal. Abi nō uerisimile dicis:neq; uidisti.sce.nunc tibi lippus
Videor.pal.medicū istuc tibi melius perconctarier.

Vere enim si te di ament: temere hãc dedolas tabulã tuis
Nũc cruribus. capitiq̃ fraudẽ capitalẽ hinc creas iã tibi iã
Vt pereas: paratũ ẽ dupliciter. nisi supprimas tuũ stultiloquiũ
Sce. Qui uero dupliciter. pal. id dicã tibi. primũ dum si falsum.
Insimulas philocomasiũ hoc perieris: iterũ si id uerũ est
Tu ei custos aditus perieris. sce. quid ad me. pal. at nescio.
Sce. Hæc me uidisse ego certo scio. pal. pergin infœlix
Sce. Quid tibi uis dicã: nisi qd uiderim. qn ẽt nũc itus hinc in pxumo est
pal: Eho an non domi ẽ. sce. uisce. abi intro tute: nam ego mihi
Nihil credi postulo. pal. certũ est facere. sce. hic te opperiar.
Eadẽ insidias dabo: quã uxor ad stabulũ iuuenis recipiat
Se pabulo: qd ego nũc faciã. custodẽ me illi miles tradidit:
Nũc si indiciũ facio: interii: si taceo: tametsi hoc palam fuerit.
Quid peius muliere atq̃ audacius: dũ ergo in tegulis sum.
Illæc sumpto hospitio edit foras: edepol facinus fecit audax.
Hoccine simile sciat: credo alius tollat edis totas si tollat
Ad quẽ hic. crucẽ. hercle qcqd ẽ mussitabo: potius q̃ intereã male
Non ego possum quæ ipsa sese uendicat curarier.
pal. Sceledre sceledre. sce. qs homo interminat. pal. ẽ alter audacior
Qui magis inimicicias q̃ tu adquirat. sce. quid est.
pal. Iube nunc tibi oculos effodiri: qbus id quod nusq̃ ẽ uides.
Sce. Quid nusq̃. pal. non ego nũc emã uitã tuã uitiosa nuce
Sce. Quid negocii est. pal. quid negocii sit rogas. se. cur nõ rogẽ:
pal. Nõ ne tibi istã prætrũcari linguã largiloquã iubes.
Sce. Quãobrem iubeã. pal. philocomasiũ eccam domi: q̃ in pximo
Vidisse te aiebas osculantẽ: atq̃ amplectantẽ cũ altero.
Sce. Mirũst lolio uictitare & tam uili tritico. pal. quid iam.
Sce. Quia lusciosus. pal. uerbero: edepol tu eqdẽ cæcus nõ lusciosus
Nã illã quidẽ uidi domi. sce. quid domi. pal. domi hercle uero
Sce. Abi ludis me palestrio. pal. tã mihi sunt manus inquinatæ.
Sce. Quid dũ. pal. qa luto ẽã. sce. uæ capiti tuo. pal. istuc sceledre
Promitto fore nisi oculos: orationẽq̃ aliã cõmittas tibi.
Sed fores cõcrepuerũt nr̃æ. sce. at ego illas obseruo fores.
Nã nihil ẽ: q̃ hinc huc transire ea possit: nisi recto hostio.
pal. Quin domi eccã. sce. nescio utiq̃. pal. sceledre sceledre suscita te.
Sce. Mihi ego uideo: mihi ego sapio: ego credo plurimũ.
Me homo nemo deterreat: quin ea sit in his ædibus.
Hic obsistam: ne imprudenti hic ea se subrepsit mihi.
pal. Meus illic homo ẽ: deturbabo iã hic ego illũ de pugnaculis.
Vim iã faciã: ut stultũ dum fateare. sce. age face

pal. Neq te quicq̄ sapere corde:neq oculis uti.sce.scio neq solariū.
Neq ortū:nisi per impluuiū scio.pal.qd nūc si ea domi est.
Si facio ut eā hinc exire uideas domo dignus es uerberibus multis.
Sce. Dignus pal.serua istas fores ne tibi eadē subterducat istinc atq huc
Transeat.sce.cōsiliū ē ita facere.pa.pedes ego iam illā huc tibi
Sistā in uiā.sce.agedū ego face uolo scire utrū ego id qd mihi
Vidi uiderim:an illic faciat:quod facturū dicit:ut ea sit domi.
Nā ego quidē meos oculos habeo:nec rogo utendos foris:
Sed hic illi subparasitatus semp:hic ei proximus
Primus ad cibum uocatur primo pulmentū datur.
Nam illic noster est fortasse circiter triēnium.
Neq cuiq̄ q̄ illi nostra melius famulo familia.
Sed ego quid ago:at me agere oportet hoc obseruare hostiū.
Hic obsistā:hac quidem pol certo uerba mihi nunquā dabunt.

Palestrio.philocomasiū.Sceledrus.

pal. Præcepta facito ut memineris.phi.tolle monere mirū est
pal. At metuo ut satis sis subdola.phi.ne doceto:memini
Malas:ut sint malæ mihi sola ego supersū.pal.age.nūc iam
Insiste in dolos:ego abs te procul recedam:o quid astas
Sceledre.sce.hanc rē gero habeo auris loquere quid uis.
pal. Credo ego istoc exēplo tibi esse eundū esse actutū extra portā
Dispessis manibus patibulū cū habebis.sce.quā nā ob rem.
pal. Respice dū ad leuā:qs illæc ē mulier.sce.proh di imortales
Heri concubina ē hæc quidē.pal.mihi quoq pol ita uidet
Age nūc iam quādo lubet.sce.quid agā.pal.peri perpropere.
phi. Vbi iste bonus seruus:qui me maxume innocentē
Falso insimulauit.hem tibi.pal.hic dixit.phi.tibi
Quē dixisti tu te me uidisse in proxumo hic sceleste osculantē.
pal. Atq cū alieno adolescentulo dixit.sce.dixi hercle uero.
phi. Tun me uidisti.sce.atq his quidē oculis.phi.carebis credo.
Qui plus uident q̄ quod uidēt.sce.nunq̄ hercle deterebor.
Quin uiderim id quod uiderim.phi.ego stulta moror multū
Quæ cū hoc insano fabulē:quē pol ego capitis perdam.
Sce. Noli minitari:scio crucē futuram mihi sepulchrum:ibi mei
Maiores sunt siti.pater.auus.proauus.abauus.
Non mihi possunt minaciis tuis hisce oculi fodiri.
Sed paucis uerbis te uolo palestrio:obsecro unde exit hææ.
pal. Vnde nisi domo.sce.domo.pal.me uidente uideo.
Sce. Mirū ē facinus quomodo hæc hic transire potuerit.
Nam certo neq solariū apud nos:neq ortus ullus neq

Fenestra nisi clathrata.nã certo ego te intus uidi.pal.pergin
Sceleste intendere:& hanc arguere.phi.ecastor ergo mihi
Haud falsum euenit somnium:quod noctu hac somniaui.
pal. Quid somniauisti?phi.ego eloquar:sed ambo aduortito
Animũ.hac nocte insomnis mea soror gemina & germana
Visa uenisse athenis in ephesum cũ suo amatore quodam.
Hi ambo hospicio huc in proximũ mihi diuorti sunt uisi.
Sce. Palestrioni somniũ narratur.pal.perge porro.phil.ego læta
Visa:quia soror uenisset.propter eandẽ suspitionẽ maxumã
Sum uisa sustinere.nã arguere insomnis me familiaris meus
Mihi uisus est me cũ alieno adolesentulo:quasi nunc est
Osculatã esse cũ illa osculata mea soror gemina esset suum
Amicũ:ita me insimulatã perperã esse somniaui.
pal. Satin eadẽ uigilanti expetunt:quæ insomnis uisa memoras.
Heus hercle præsenti iam omnia abi intro:& cõprecare
Narrandũ ego istuc militi censebo.phi.facere certũ:neq;
Me quidẽ patiar perdi falso impune insimulatã.Se.timeo quid
Rerũ gesserim ita dorsũ totũ prurit.pal.scin te perisse nũc
Quid est domi certo?Sce.certa res est nũc nostrũ obseruare hostiũ
Vbi esset.pal.at scelere quæso ut ad id exẽplũ somnũ
Quasi simile somni aut.atq; ut tu suspicatus es eã uidisse
Osculantẽ.sce.me eã uidisse arbitraris.pal.næ tu hercle opinor
Obsecro respice si ad herũ hæc res peruenit:peristi pulchre
Sce. Nũc demũ experior prius ob oculos caliginẽ obtigisse.
pal. Dudũ edepol planũ hoc quidẽ:quæ huc usq; fuerit intus
Sce. Nihil habeo certi:qd loquar.nõ uideã.& si uidi
pal. Ne te edepol stultitia tua pene pdidit:dũ te fidem
Facere hero uoluisti.absumptus es pene:sed fores
Vicini pximi concrepuerunt:conticescã.

Philocomasiũ.Palestrio.Sceledrus.

phi. Nde ignẽ in arã:ut ephesiæ dianæ latas laudes gratesq; agam
I Eique ut arabico fumificẽ odore:amœna quæ me in locis
Neptuniis tẽplisq; turbulentis seruauit sæuis fluctibus
Vbi sum afflictata multũ.Sce.palestrio o palestrio
pal. O sceledre.quid uis.Sce.hæc mulier quæ hinc exit modo
Est ne herilis concubina philocomasium
An non est ista.pal.hercle opinor:ea uidetur:sed facinus
Mirũ est:quomodo hæc hinc nunc transire potuerit:siqdẽ ea est.
Sce. An dubiũ tibi est:eam eẽ hanc.pa.ea uidetur:sed facinus
Mirũ est quomodo hæc hinc transire potuerit siquidẽ ea est.

Sce. An dubiũ tibi est eam hanc.pa.ea uidetur:at eamus
Appellemus heus quid istuc:& philocomasium.quid tibi istic
In hisce ædibus debetur.qd negocii est.qd nũc taces tecũ loquor.
pal. Immo edepol tute tecũ.nam hæc nihil respõdet.
Sce. Te alloquar uitii probriq; plena:que circũ uicinos uages.
phi. Qui cũ tu fabularis.Sce.qui cũ nisi tecũ.ph.quis tu homo es
Aut mecũ quid est negocii.sce.men rogas:hem qui sim.
phi. Quin ego hoc rogẽ quæ nesciã.pal.quis ego sum igit̃ si tu
Hũc ignoras.phi.mihi odiosus qsqs es:& tu & hic.sce.nõ nos
Nouisti.phi.neutrũ.sce.metuo maxume.pal.qd metuis:
Sce. En m ne nosmet pdiderimus uspiam:nã neq; te neque me
Nouisse ait.pal.perscrutari hic uolo sceledre nos:nostri
An alieni sumus ne dũ qspiam nos uicinorũ ĩprudentis
Aliqs immutauerit.sce.certe equidẽ noster sum.
pal. Et pol ego:quæris tu mulier malũ:tibi dico heus philocomasiũ.
phi. Quæ te intemperiæ tenẽt:q me perperam perplexo
Nõie appelles.pal.eo q igit̃ uocare philocomasiũ dicere
Nomen si iniuria ẽ falsũ nomẽ possidere philocomasiũ
Postulas.at istuc non decet.& meo hero facis iniuram.
phi. Ego ne.pal.tu.phi.quæ heri athenis ephesum adueni
Vesperi cũ meo amatore adolescente atheniẽsi
pal. Dic mihi qd hic tibi in epheso est negocii.phi.geminã
Germanã meã hic sororẽ eẽ inaudiui.eam ueni quæsitũ
pal. Mala es.phi.immo ecastor stulta multũ:quæ uobiscũ
Fabulẽ:abeo.sce.abire nõ sinã te.pal.mitte sceledre
Manifestaria res est.sce.non omitto.ph.at iam crepabũt
Manus male tibi:nisi me omittis.sce.quid malũ adstas.
Quin detines altrinsecus.pal.nihil moror negociosũ
Mihi esse tergũ:q scio an ista non sit philocomasiũ.
Atque alia eius similis sit.ph.mittis me.an non mittis.
Sce. Immo ui atque inuitã:ingratis:uolutatim te rapiã domũ.
Hostiũ hoc mihi ẽ domiciliũ:athenis domus ẽ ac herus.
phi. Ego istã domũ neq; moror:neque uos q hoĩes sitis
Noui:neque scio.sce.lege agito te nusquã mittã.
Nisi das firmatã fidẽ:te huc si misero intro ituram.
phi. Vi me cogis:qsqs es:do fidẽ si omittis istoc me intro iturã quo iubes
Sce. Ecce omitto.ph.at ego abeo missa:sce.muliebri fecisti fide.
pal. Sceledre manibus amisisti prædam.sce.tam ea ẽ nr̃a q̃ p otis
Herilis cõcubia.uin tu facer̃ hoc strẽue.pa.qd faciã.sce.affer mihi
Machærã huc intus.pal.quid facies ea.sce.intro irrumpam

Recta in ædis quęque hic intus uidero cū philocomasio osculantē
Eum ego obtroncabo extemplo. pal. uisa ne ea est. sce. immo
Edepol plane ea est. pal. sed quomodo dissimulabat. sce. abi
Macheram huc effer. pal. iam faxo hic erit: neque eques neque
Pedes profectus. quisq̄ tanta audacia: qui æque faciat confidenter
Quanquæ mulieris faciunt. ut utrobiq; ratione docte diunt.
Nam ut sublinitur os custodi: cauto conseruo meo nimis beat
Quod cōmeatus est trās parietē. sce. heus palestrio machæra nihil opus
pal: Quid iam: aut quid opus est. sce. domi eccā herilē cōcubinam.
pal. Quid domi. sce. in lecto cubat. pal. edepol ne tū tibi malā rem
Reperisti ut prædicas. sce. qui iam. pal. quia hāc attingere
Ausus mulierē hic in proximo. sce. magis hercle metuo sed unq̄
Quisq̄ faciet. quin soror ista sit germana huius
Eam pol tu osculantē hic uideras: & quidem palam est
pal. Eam esse ut dicis. sce. quid propius fuit: q̄ ut perierē
Si locutus fuissem hero. pal. ergo si sapis musitabis: plus oportet
Scire seruum q̄ loqui: ego abeo: ne quid tecū consilii
Commisceam atque apud hunc uicinū tuæ mihi turbæ non placēt
Herus si ueniet: si me quærit hic ero: hic me accersito.

Sceledrus. periplectomenus senex.

Sce. Ati abiit ille: neq; herilꝭ negociū plus curat: q̄ si ñ suitutē seruiat
Certo quidē illa hic nostra intus ē in ædibus. nā ego excubātē
Eam domo ostendi: certūst nūc obseruationi operā dare
peri. Non hercle hisce homines: me marē sed fœminā uicini rētur esse
Serui militis. ita me ludificant: mea ne hic in uia hospita.
Quæ heri huc athenis cū hospite aduenit meo tracta & ludificata:
Ingenua & libera. sce. perii hercle: hic ad me recta abiit uia.
Metuo illæc mihi: res: ne malo magno fuat. quātū hunc audiui: facere uerborū senē
Accedam ad hominē. peri. tun sceledre huc scelerum caput
Meam ludificasti hospitā ante ædis modo.
sce. Vicine ausculta quæso. per. ego ausculte tibi.
sce. Expurgare uolo me. per. tu ne te expurges mihi
Qui facinus tantū tanq; indignū feceris?
An qa latrocinari arbitramini: qd uis licere facere uobis uerbero:
sce. Licet ne. per. at ita di deæq; me omnes ament. nisi mihi suppliciū
Virgarū de te datur longū diutinumque a mane ad uesperū:
Quod meas cōfregisti ibrices & tegulas ibi dum cōdignā te
Sectaris simiā: quodque inde ispectauisti meū apud
Me hospitē amplexū amicā cū osculabatur suam:

Quanq concubinā herilē isimulare ausus es probri pudicā: meq
Sūmi flagitii: tum q tractauisti hospitā ante aedis meas.
Nisi tibi suppliciū stimuleū dedatur. dedecoris pleniorē herū
Faciam tuū: q̄ magno uento plenū undarū mare:
sce. Ita sum coactus periplectomen: ut nesciā utrū ne postulare
Prius tecū aequunst. nisi istaec non est haec: neque ista se mihi
Me expurgare. hoc tibi uidetur aequus sicut etiā nūc: nescio
Quid uiderim. itast ista huius similis nostrae tua: si quidē nō eadē est
pe. Vise ad me intro iam scies. sce. licet ne. per. neque te inhibeo
Perplacide noscita. sce. ita facere certū est. pe. heus philocomasiū cito
Transcurre curriculo ad nos. ita negociū est. post quando
Exierit sceledrus a nobis. cito trāscurrito aduersū curriculo domū
Nunc pol ego metuo ne quid insucauerit: si hic non uidebit
Mulierem: aperitur dolus. sce. proh di immortales similiorē
Mulierē magisque eandē q̄ nostrae ea est non reor
Deos facere posse. pe. quid nunc? sce. cōmerui malū.
pe. Quid igitur ean est. sce. & si ea est: non ea est. per. uidistin istā.
sce. Vidi illā hospitē cōplexā atque osculantē. per. ea ne est
sce. Nescio. per. uin scire plane. Sce. cupio. per. abi intro ad uos domū.
Continuo inde sit ne ista haec domū uostrā intus. sce. licet.
Pulchre admonuisti sciā ego ad te exibo foras.
pe. Nunq̄ edepol hoiem quenq̄ ludificarier magis facete
Vidi: & magis miris modis: sed eccū egreditur.
sce. Periplectomene te obsecro p deos: atque hoies: perque stultitiā meā
Perque tuā gratiā. per. qd obsecras. sce. meae inscitiae meae &
Stultitiae ignoscas: nunc demū scio me fuisse excordē: caecū
Incogitabilē: nā philocomasiū eccā intus. per. qd nunc furcifer
Vidisti ambas. sce. uidi. per. herū exhibeas uolo. sce. meruisse eqdem
Me maximū fateor malū: & tuae fecisse me hospitae aio iniuriam
sce. Sed meā esse herilē incubinā censui: cui me custodē herus
Addidit miles meus. nā e summo puteo similior nunq̄ potest
Aqua aquae sumi: q̄ haec est atq ista hospita: & me despexisse
Ad te per impluuiū tuū fateor. per. qd ni fateare: ego q uiderim:
Sed philocomasiū me uidisse censui. per. ratus ne me istic hominē
Esse omniū minimi precii: si ego me sciente paterer uicino meo
Inferri apud me ita insigni te iniuriā. sce. nunc demū insipienter
Factū esse arbitror cū rem cognosco at non malitiose tamen
Feci. per. imo indigne nā hoī seruo suos domitos habere
Oportet oculos & manus orationēq. sce. ego ne si post hūc diem
Mutiuero: etiā qd ego me certo sciā: dato excruciatū: me egomet

Dedã tibi:nũc hoc mihi ignoscas quæso.per.uincã animũ meũ
Ne malitiose factũ id esse abs te arbitres:ignoscam tibi istuc
Sce. At dii tibi faciant bene.per.næ tu hercle si te di amãt linguã cõprimis
Posthac etiã illud:qđ scies:nesciueris:ne uideris quod uideris
Sce. Bene me mones:ita facere certũ est:satin ne oratus abiit
Nũqd nũc aliud me uis.per.ne me noueris.sce.dedit hic mihi
Verba:qua benigne gratia fecit ne iratus esset.scio quã rem gerat.
Vt me cũ extẽplo a foro aduenìam domũ amicũ prendat
Vna hic & palestrio me habent uenalẽ sensi:& iamdudũ scio.
Nunq̃ hercle ex ista nassa ego hodie escã petã:nã iam aliquo
Aufugiam.& occultabo aliquot dies:dũ hæ cõscilescũt.
Turbæ:atq; iræ leniũt:iam nũc satis & plus nimio merui mali.
Verũtamen de me qcqd est:ibo hinc domũ.
per. Illic hinc abscessit sat edepol certo scio occisam sæpe sapere
Plus multo suẽ cũ manducatur:ne id quod uidit uiderit.
Nã illius oculi:atq; auris:atq; opinio transfugere ad nos.
Vsq; adhuc actũ est ꝓbe:nimiũ festiua mulier operã
Præbuit:redeo in senatũ rursus:iam palestrio frequens
Senatus:sceledrus nũc aũt foras:domi apud me
Poterit nũc haberier.ibo intro:ne dũ absum multifortito suã.

Palestrio.pleusides.Ado.periple.

pal. Obiete intra limẽ etiã uos parumper pleusides.sinite me
Prius perspectari.ne uspiam insidie sint:conciliũque habere
Volumus:nã opus ẽ:nũc tuto loco.unde inimicus neqs nostris
Spolia capiat consiliis:unde inimicus nequis spolia capiat auribus.
Nam bene consultũ.inconsultũ si sit:inimicis usu esse potest.
Quin si inimicis usu est.obsit mihi.nã bene consultũ subripitur
Sæpissime:si minus cũ cura:aut catalogo loquendi lectũ est
Quippe si resciuere inimici cõsiliũ tuum:tuopte tibi
Consilio occludunt linguã.& cõstringunt manus:atq;
Eadem quæ illis uoluisti facere:faciunt tibi:sed speculabor
Nequis aut hinc a leua aut dextera nostro consilio uenator assit
Cum auritis plagis sterilis hinc ꝓspectus usq; ad ultimã
Plateam probe est.euocabo .heus periplectomene & pleusides
Progredimini.per ecce nos tibi obedictis.pal. facile ẽ iperiũ in bonis
Sed uolo scire eodẽ cõsilio:quod intus meditati sumus
Si gerimus rem.pe.magis ad rem nõ potest esse utibile:pal. immo
Quid tibi pleusides.ple.quid ne uobis placeat:displiceat mihi.
per. Quis homo sit magis meus q̃ tu es.ple.loquere lepide & cõmode.
pal. Pol ita decet hũc facere.ple.at hoc me facinus miserũ macerat.

Meumq; concorpus que cruciat.per.quid id est quod cruciat te?
ple. Me tibi istuc ætatis homini facinora puerilia obiicere:neq; te decora
Neq; tuis uirtutibus ea te expetere:te ex opibus sūmmis mihi honoris
Gratia mihique amanti ire opitulatū.atque ea te facere facinora
Quæ istæc ætas fugere:facta magis quidē sectari solet.
Eam pudet me tibi in senecta obiicere sollicitudinem.per.nouo
Modo tu homo amas:siquidē te quicq̄:quod faxis pudet
Nihil amas:umbra es amatū:magis q̄ amator pleusides.
ple. Hanccine ætatē exercere mei amoris gratia.per.quid ais tu ita ne
Tibi uideor oppido acheruntic us tam capulari stamine.tibi
Diu uideor uita uiuere:nā eqdem haud sum natus
Annos præter qnquaginta & quattuor:clare oculis uideo
Pernix sum manibus:sum pedes mobilis.pal.si albus
Capillus hic uidetur.neutiq̄ ibi ingenio senex inest.
In hoc emusitata sua sibi ingenua indoles.ple.pol id qdē
Experior ita esse ut prædicas palestrio.nā benignitas qdē
Huius oppido adolescentuli.per.immo hospes magis cū periculū
Facies:magis nosces mea comitate merito te amantem.
ple. Quid opus nota noscere.per.ut apud exemplū experiundi
Habeas:neges foris:nam qui ipse amauit:ægre amantis ingeniū
Inspicit.& ego amatoris aliquantulū habeo humorisq; etiā
In corpore.neque dū exarui ex amoris rebus & uoluptariis.
Vel cauillator facetus:uel conuiua cōmodus itē ero.
Neque ego oblocutor sum alteri in conuiuio.
In commoditate abstinere me apud conuiuas commode
Commemini & meæ orationis iustā partē persequi.
Et meā partē itidē tacere cū aliena est oratio
Minime sputator screator sum itidē:minime succidus
Post ephesi sum natus.non enim in apulis:non sum in umbria
pal. O lepidū semisenē:ne si quas memorat uirtutes habet
Atq; equidē plane eductū in nutricatū uenerio:
per. Plus dabo q̄ prædicabo ex me uenustatis tibi.
Neque ego unquā alienū scortū subagito in conuiuiū.
Neque præripio pulpamentū:neq; peruorto poculū
Neque per uinū unquā ex me oritur discidiū in conuiuio
Si quis ibi est odiosus:abeo domū:sermonem segrego.
Venerē amorē amœnitatēque accubans exerceo.
Et quidē edepol omnis mores ad uenustatē iugiter
Cedo tris mihi homines orichalco ita emptos istis moribus
pal. At quidē illuc ætatis qui sit non inuenies alterū

Lepidiorẽ ad omnes res. nec qui amicus amico sit magis.
per. Tu te me ut fateare faciã: esse adolesentẽ moribus.
Ita apud omnis comparebo tibi res benefactis frequens.
Opus ne erit tibi aduocato tristi iracũdo: ecce me.
Opus n e leni: leniorẽ dices q̃ mutũ est mare.
Liquidius cultiusq̧ q̃ uẽtus est fauonius.
Vel hilarissimũ cõuiuã me extimandũ exprimam tibi.
Vel primariũ parasitũ: atq̧ obsonatorẽ optumũ.
Tum ad saltandũ nõ cinedus magis usque saltat: q̃ ego:
pal. Quid ad illas artes optes. si optio eueniat tibi.
per. Huius pro meritis ut referri pariter possit gratia
Tibique: quibus nunc esset experiosum meæ sollicitudini
ple. At tibi tanto sumptu esse mihi molestũ est. per. mortus es.
Nam ĩ mala uxore: atque inimico siquid sumat sumptũ est.
In bono hospite atque amico quæstus est. quod sumitur.
Et quod in diuinis rebus sumas sumptus. sapienti lucro ẽ
Deũ uirtute euntẽ hospitio accipere: apud me est comitas.
Aes bibe: animo obseq̃re mecũ: atq̧ honerato hilaritus me
Liberæ sunt ædis. liber sum autẽ ego me uti uolo libere.
Nam mihi deũ uirtute dicã: propter diuitias datas
Licuit uxorem dotatã genere summo ducere.
Sed nolo mihi oblatratricẽ in ædis ĩtromittere.
ple. Cur non uis. nam procreare liberos lepidus sonus.
per. Hercle uero liberũ esse: id multo est lepidius.
Tu homo & alteri sapienter potis es consulere: & tibi
Nam bona uxor: si ea deducta est usq̃ gentiũ
Vbi ea possit inueniri: uerũ ego ne eã ducã domũ:
Quæ mihi nunq̃ hæc dicat e me mi uir lanã unde tibi palliũ
Malachũ: & callidũ: conficiãtur tunicæ q̃ mihi hibernæ bõæ
Ne algeã hac hyeme: hoc hoc nunq̃ uerbũ ex uxore audiã
Verũ priusq̃ galli cantent: quæ me somno suscitet
Dicat: da mihi uir calendis mittã cũ martiæ ueneriunt
Da qui faciat condiat: da quod dem quinquatribus
Percantatrici: & lectrici. ariolæ. atq̧ haruspicæ.
Flagitiũ est si nihil mittetur: quo supercilio spicit.
Tum patrica clementer non pota est: inquit munere.
Iampridem quia nihil abstulerit: succenset celaria.
Tum opstetrix expostulauit mecũ parũ missum sibi.
Quin nutrici non missurus quicq̃ quæ uernas alit.
Hæc atq̧ huius similia alia damna multa mulierũ.
Me uxore p̃hibẽt & quæ huius similis sermonis erant

pal. Dii tibi propitii sunt hercle:nã si istã semel amiseris
Libertatẽ:haud facile te in eundẽ rursus restitues locũ.
ple. At illa laus est magno in genere & in diuitiis maxumis.
Liberũ hominẽ educare generi monimentũ & sibi.
per. Quando habeo multos cognatos qd opus sit mihi liberis?
Nunc bene uiuo:& fortunate:atq; ut uolo:atq; animo ut lubet:
Mea bona mea morte cognatis dicã:inter eos parciant.
Illi apud me edũt me curant:uisunt:qd agã:ecqd uelim.
Priusq̃ lucet.assunt:rogitant noctu an somnũ cœperim.
Eos pro liberis habeo.quin mittũt munera.
Sacrificant.dant inde partẽ mihi maiorẽ quã sibi.
Abducũt extra me ad se prandiũ:ad cœnã uocant.
Ille miserrimũ se retur:minimũ qui misit mihi.
Illi inter se certant donis:ego mecũ musito.
Bona mea inhiant:certatim nutricũt & munera.
pal. Nimis bona ratione nimiũq; aperte tu multa uides:
Et tibi sunt gemini.& trigemini si te bene habes filii.
per. Pol si habuissem satis cœpissem miseriaꝝ:liberis
Censerẽ mererẽ cecidisset ne ebrius.aut de equo uspiã
Metuerẽ.ne ibi defregisset crura:aut ceruices sibi.
Ea insignitas pueros pariat.postea aut
Varum aut ualgum aut compnem aut petũ aut brocum filium:
pal. Huic hoĩ dignũ est diuitias esse.diu uitã dare
Qui ægre seruat.& q bene habet:suisq; amicis uolupe
O lepidũ caput.ita me dii deæq; ament:æquũ fuit
Deos parauisse uno exemplo:ne omnis uitam uiuerẽt
Sicuti merci preciũ statuit pro uirtute ut ueniat.
Quæ improba est pro mercis uitio dñm precio pauperat
Itidem diuos disperdisse uitã humanã æquũ fuit.
Qui lepide ingenuatus esset:uitã longinquã darent.
Qũi improbi & scelesti iis adimerent animã cito.
Si hoc parauissent:hoĩes essent minus multi mali.
Et minus audacter scelesta facerent facta:& postea
Qui hoĩes probi essent esset his annona uilior
per. Quid deorũ consilia culpes stultus inscitusq; sic.
Qui deos uituperes:nũc iã istis rebus desisti decet:
Nũc uolo obsonare uelut hospes:tua te ex uirtute
ple. Meæ domi accipiã benigne lepide:& lepidis uictibus.
Nihil me pœnitet:iã quanto sumptu fuerim tibi
Nã hospes nullus tã in amici hospitiũ deuorti potest.
Quin ubi triduũ continuũ fuerit:iam odiosus sit.

Verũ ubi dies decẽ continuos ite astodorũ illas
Tametsi dominus non inuitus patit̃:serui murmurant
per. Seruientis seruitutẽ ego mi seruos introduxi mihi
Hospes.non q̃ mihi iperarent:qbus ego essem obnoxius.
Si illud ægre fit uobis.mihi quod uolupe est mortẽ remigiorẽ gero.
Tamen id quod odiose faciundũ.fiat malũ atq; ingratis.
Nunc quod occepi obsonatũ pergam.ple.si certus tibi
Cõmodũ obsona:ne magno sumptu mihi quod uis sat est
per. Quin tu istanc orationẽ hinc ueterẽ atq; antiquã amoues
Nam proletario sermone nunc quidẽ hospes utere.
Nam hic solẽt:quando adcubuere:ubi cœna apposita est dicere
Quid opus fuit hoc sumptu tanto nostra gratia?
Insanuisti hercle.nã idem hominibus sat erat decẽ.
Qui eorũ causa obsonatũ est:culpant & comedunt tamen.
pal. Fit pol illud ad illud exẽplum.ut docte & perspecte sapit.
per. Sed idẽ homines nunq̃ dicunt quanq̃ appositũ est ampliter.
Iube illud demi:tolle hanc patinã:remoue pernã:nihil moror
Aufer illã offam penitã:probus hic conger frigidus
Remoue:abi aufer neminẽ eorũ hæc asseuerare audias.
Sed procellunt:sed procubunt:dimidiatim appetunt.
pal. Bonus hercle ut malos descripsit mores.per.haud centusima
Partẽ dixi:atq; ocium resistit:possum exprimere
pal. Igitur id quod agitur hoc primũ præuerti decet.
Nunc huc animũ aduortite ambo:mihi opus est opera tua
Periplectomene:nã ego inueni lepide sycophantiam.
Qui admutiletur miles cæsariatus:atq; uti
Huic amanti ad philocomasiũ hanc efficiamus copiã.
Vt hic eã abducat abeatq;.per.dare istãc orationẽ uolo
pal. At ego mihi anulũ dari istũc tuũ uolo.per.quã ad rem uis
pal. Quando habebo igitur rationẽ mea℞ fabricarũ dabo.
per. Vtere:accipe:pal.accipe a me rursum rationẽ doli:
Quã institui.ple.perpurgatis ambo damus tibi operã auribus.
pal. Herus meus ita magnus mœchus mulierũ ẽ:ut neminem
Fuisse atq; neq; futu℞ credo:ple.credo ego istuc idem.
pal. Itaq; alexandri præstare prædicat formã suã
Itaq; omnis ultro sectari in epheso memorat mulieres:
per. Edepol quidẽ de isto multo multa scio te non mentirier.
Sed ego ita esse ut dicis teneo pulchre:per in palestrio
Quã potes:tam uerba cõfer maxume ad cõpendiũ.
pal. Ecq̃ tu potes reperire forma lepida mulierẽ.

Cui fallaciarum corpusq; sit plenũ & doli:
pal. Ingenuam an ne libertinã.pal.atq; ictuc paruifacio dũmodo
Eam des quæ sit quæstuosa:quæ alat corpus corpore.
Cuiq; sapiat pectus.nã cor nõ potest:quod nulla habet.
per. Lautam uis.an quæ modũ sit lauta.pal.sic cõsuccidam.
Quã lepidissimam potes:quãq; adulescentẽ maxume.
per. Habeo eccillam meam clientam:meretricẽ adolescentulam.
Sed quid ea usus est.pal.ut ad te eam iam deducas domũ.
Itaque eam huc ornatam adducas matronaꝝ modo.
Capite compto:crinis uitasque habeat:adsimuletque se
Tuam esse uxorem ita præcipiendũ est.ple.erro:q̃ insistas uiam.
pal. At scietis:sed ecquæ ancilla est illi?per.est primita.
pal. Ea quoque opus est:ita præcipio mulieri:atq; ancillulæ
Vt simulet se tuam esse uxorem:& deperire hunc militẽ
Quasi hunc anulũ famescæ ancillæ dederit:eum porro
Militi ut darem:quasique ego ret sum interpres.per audio.
pal. Næ me surdum uerberat:ut si audis:ego recte meis
Dabo:tua mihi uxore dicã delatũ:& datum:
Vt sese ad eum conciliarẽ:ille eiusmodi est cupiet miser.
Qui nisi adulterio studiosus:rei nulli aliæ est improbus:
per. Non potui reperire sub sole quærẽs lepidiores duas ad hãc rẽ:
Quã ego:habe aium bonũ.pal ergo accurras & ꝑpera nũc tu
Ausculta mi pleusides.ple.tibi sum obediens hoc facto.
pal. Miles domũ ubi aduenerit memineris ne philocomasiũ noĩes.
ple. Quã nominẽ.pal.dic eam.ple.nempe eandẽ quæ dudũ
Constituta est.pal.pax:abis.ple.meminero:sed qd meminisse
Id refert.pal.ego enim dicam.tũ quãdo usus
Poscet:interea:tace:ut cũ etiã hic agit:actutũ partis defendas
Tuas.ple.ego eo intro igitur.pal.& præcepta sobrie ut cures face

Palestrio. Lucrio puer.

Vantas res turbo:quãtas moueo machinas.
Eripiam ego hodie concubinam militi.
Si centuriati bene sunt manipulares mei.
Sed illũ uocabo:heus sceledre nisi negociũ
Progredere ante ædis:te uocat palestrio.
lu. Nõ opera ẽ sceledro.pal.quid iam.Lu.sorbet dormiẽs
pal. Quid sorbet.Lu.illud stertit uolui dicere:sed quia
Cõsimile est:quod stertas quasi sorbeas.pal.heo ãn dormit
Sceledrus intus.Lu.nõ naso qdẽ.nã eũ magnũ clamat.
Tetigit calicem:clanculũ dimisit nardini unã ãphoram celarius

pal. Eo tu scelested:qui illi suppromus es.lu.quid uis.
pal. Quid libitũ est illi cõdormiscere.lu. oculis opinor.pal.non te
Istuc rogito scelus.procede huc:peristi iam nisi uerũ scio
Prompsisti tu illi uinũ.lu.non prompsi.pal.negas.
lu. Nego hercle uero:nam ille me uetuit dicere.
Neq3 equidem fœminas octo exprompsi in urceũ.
Neq3 ille hic calidũ exuunt in prandium.
pal. Neq3 tu bibisti.lu.dii me perdant si bibere potui.
pal. Qui iam.lu. quia enim obsorbui nam nimius calor
Cõburebat gutturem.alii ebrii sunt postq̃ potarunt:
pal. Bono suppromo cella credita.lu.tu hercle idẽ faceres
Si tibi esset credita:quoniã emulari non licet:nunc inuides
pal. Eho an unq̃ prompsit antehac:responde scelus
lu. Atq3 ut tu scire possis dico tibi:si falsa dicis excruciabere.
Ita uero ut tu ipse me dixisse dictites. potest sagina
Ego eiciar cellaria :ut tibi prompseris aliũ supprumũ pares
pal. Non edepol faciã:age:loquere audacter mihi.
lu. Nunq̃ edepol uidi promere uerũ hoc erat.
Mihi imperabat:ego promebam:postea
Hic illi cælebro capite sistebas cadi.
Sed in cella erat paulũ nimis loculi lubrici.
Ibi erat bilibris aqualis:hic propter cados
Ea sæpe decies complebatur die
Eam plenam atq3 inanẽ fieri:plenã a summo
Vbi bachabatur auia:quassabãt cadi
pal. Abi abi intro iam:uos in cella uinaria
Bachanal facitis:iam hercle ego herũ adducam foris
lu. Perii excruciabit me herus.domũ si uenerit
Quom hæc facta scibit:qa sibi non dixerim
Fugiam hercle aliquo.atq3 hoc indie extollam manũ.
Ne dixeritis obsecro huic uostram fidem.
pal. Quo tu agis.lu.missus sum alio iam huc reuenero
pal. Quis misit.Lu.philocomasiũ.pa.abi actutũ redi.
ul. Quæso tamen tu meam partem infortunii.
Si diuidetur me absente:accipito tamen.
pal. Modo intellexi quã rem mulier gesserit.
Quia sceledrus dormit.huc subcustodem suũ
Foris ablegauit:dũ eapse huc transire placet
Sed periplectomenus quã ei mandaui mulierem
Nimis lepida forma ducit:di hercle hanc rem ut iuuant

Quam digne ornata incedit:haud meretricie.
Lepide hoc succedit sub manus negocium.
Periplectomenus. Milphidippa. Acrotelatiũ. palistrio.
Em omnem accedere te ut uelim mea milphidippa:
Domi demonstraui in ordine hanc fabricam:fallatiasq;.
Minus si tenetis:denuo uolo præcipiatis plane
Satis si intelligitis.aliud est quod:potius fabulemur.
mil. Stulticia atq; insipientia non fallacia sit:
Me ire in opus alienũ:aut tibi meã operã policitari.
Si eam opificinã nesciã aut mala esse aut fraudulẽta.
per. At melius mouerier.mil. meretricẽ cõmoueri
Quam sane magis referat:nihil clã est:qn ego frustro. magni
Postq̃ adhibere auris meas ad tuam morã orationis.
Tibi dixi miles queãdmodũ potis est solus dare mulier
per. At nemo solus satis sapit.nã ego multos sæpe uidi oleo
Regionẽ fugere consilii:priusq̃ reperta habere.
acr. Si quid faciẽdum est mulieri male atq; malitiose:
Ea sibi imortalis memoria est meminisse & sempiterna:
Sin bene:aut quid fideliter faciundũ sit:eadem ueniunt
Obliuiose extemplo ut fiant meminisse nequeunt:
per. Ergo istuc mecũ cõuenit:nobis faciundũ utrũq;
Nam id ꝓderit mihi malitia male quod facietis ambæ.
acr. Dum nescientes quid bonũ faciamus:ne formida.
per. Mala nulla meretrix est.ac. ne paue peioribus cõueniũt
per. Ita uos decet cõsequimini.pal.cesso ego illis obuiam ire
Venire saluum gaudeo.lepide hercle ornatus incedit
per. Bene oportuneq; obuiam is palestrio:tibi adsunt
Quas me iussisti adducere & quo ornata.ac.heus noster.pal.esto ornatu
Palestrio acrotelantiũ salutat.acr.quis hic homo est
Qui tã pronota noiat.per.hic noster architectus est:
ac Salue architecte.pal.salua sis.sed dic mihi ecqd hic te
Onerauit preceptis.per.probe meditatã utranq; duco:
pal. Audire cupio queãdmodũ:ne qd peccetis paueo
per. At tua præcepta de meo nihil his nouũ apposui.
acr. Nẽpe ludificari militẽ tuũ herũ uis.pal.ex locuta es:
ac. Lepide & sapienter cõmode & facete res paratæ.
pal. Atq; huius uxorẽ te uolo assimulari.acr.fiat.
pal. Quasi militi animũ adiceris:simulare sic futurũ:
Quasi quæ hæc per me interpretem & tuã ancillã curetur
acr. Bonus uates poteras esse:num quæ sunt futura uides?

pal. Quasi q̃ anulũ hunc ãcillula tu abs te detulerit ad me.
Quẽ ego militi darem tuis uerbis. acr. uera dicis.
pal. Quid isti nunc memoratis meliust cõmeminere.
acr. Nam mi patronẽ hoc cogitato ubi ꝓbus est architectus
Bene liniatã si semel carinam cõlocauit.
Facile esse nauem facere: ubi fundata bene & statuistast.
pal. At sunt ebrii architecti: quæ te amant ut imperiti.
ac. Si non nos materiarius remoratur faber ad opus quidẽ
Noui indolẽ nostri ingenii: cito erit parata nauis.
pal. Nempe tu nouisti militẽ meũ herũ. acr. rogare. mirus
Populi odium quid ni nouerim: magnũ dicunt cincinatũ
Mœcũ unguentatum. pal. num ille etiã nouit. ac. nunq̃ uidit
Qui nouerit me: qs ego sũ. pal nimis lepide fabulare.
Eo poterit ueꝝ lepidius pol fieri. acr. potine ut hominẽ
Mihi des quiescas: cætera ni ludificata lepide
per. Culpã oẽm in me ĩpignito. pal. age igitur intro abite.
Insistite hoc negotiũ sapienter. acr. alia cura
Age phiplectomene has duc nũc intro: ego ad foꝝ illũ
Conueniam: atq; illi hunc ãnulũ dabo atq; prædicabo
A tua uxore mihi datũ. eamq; illum deperire
Hanc ad nos q̃ extemplo a foro ueniemus: mittito.
Quasi clanculũ admissa sit. per. faciemus alia cura.
pal. Vos modo curato: ego illũ ꝓbe iã oneratũ huc acciebo
per. Bene ambula. bene rem gere. at ego hoc efficiam plane
Vt cõcubinã militis meus hospes habeat hodie.
Atque hinc athenas abeat hodie hunc dolum dolamus
Quid tibi ego mittã muneris. acr. dat ne alii mulier operam.
pre. Lepidæ sunt & comes sunt. acr. cõfido iam futurum
Vbi facta erit cõlatio nostrarũ malitiarum
Haud uereor ne nos subdola ꝑfidia peruincamur
Abimus ergo intro: hæc uti meditemur. per. cogitate
Ne quid ubi miles uenerit titubetur. acr. tu morare.
Vt accurate & cõmode hoc quod agendũ est sequamur

Pyrgopolinices . palestrio

pyr. Olupest quod agas: si id ꝓcedit lepide ex sñia.
u Nã ego hodie ad seleucum regẽ misi parasitũ meũ
Vt latrones quos cõ duxi: hic ad seleucũ duceret
Qui eius regnũ tutarẽtur: mihi dum fieret ocium:
pal. Quin tu tuam rem cura potius quã seleuci: quæ tibi
Condicio noua. & luculẽta fertur per me interpretem.

pyr. Immo oīs res posteriores pono:atq̧ operam do tibi.
Loquere:auris meas profecto dedo in dicionē tuā
pal. Circūspicito dū:nequis nostro hic auceps sermoni sit.
Nam hoc negocii clādestino ut agerē:mādatur mihi.
pyr. Nemo adest.pal.huc arabonē amoris primū a me accipe
py. Quid hic unde est?pal.a luculenta atq̧ festiua fœmina.
Quæ te amat:tum quæ expetiscit pulchram pulchritudinem.
Eius nunc mihi anulum ad te ancilla porro ut ferrē:dedit.
py. Quid ea ingenua an festuca facta:serua an libera est?
pal. Vah ego ne ut ad te ab libertina eē auderē internūcius.
Qui ingenuis factis responsaret:req̧ ab se cupit uti
pyr. Nupta ista an uidua.pal.& nupta & uidua py. quo pacto potis
Vidua & nupta esse eadē.pal.quæ adulescens nupta sit cū sene.
qy. Euge.pal.lepida & liberali forma est.py. caue mendaciū.
pal. Ad tuam formā illa una digna est.py.hercle pulchrū prædicas.
Sed quis ea est.pal.senis huius uxor periplectomenis.py.pxumo.
pal. Ea demoritur te:atq̧ ab illo cœpit abire:odit senem.
Nunc te orare atq̧ obsecrare iussit:ut tui copiā sibi
Potestatēq̧ facias.py.cupio hercle equidē:si illa uult.
pal. Quæ cupit.py.qd illa faciemus cōcubina quæ domi est
pal. Quin tu illā iube abs te abire quo lubet:sicut soror
Eius gemina uenit ephesū:& mater:arcessūtque eam.
py. Ain tu aduenit ephesū mater eius.pal.aiunt q sciūt.
py. Hercle occasionē lepidā ut mulierē excludā foras.
pal. Immo uin tu lepide facere.py.loquere & cōsiliū cedo
pal. Vin tu illā actutū amouere a te ut abeat per gratiam?
py. Cupio .pal.tū te hoc facere oportet:tibi diuitiaꝶ affatim est
Iube sis auꝶ atq̧ ornamēta:quæ illi instruxisti mulieri
Dones habere:auferre abs te quod lubeat sibi.
py. Placet ut dicis.sed ne istā amittā:& hæc mutet fidem
Vide modo.pal.uah delicatus:quæ te tanq̄ oculos amet.
py. Venus me amat?pal.at tace:aperiūtur fores concede huc clāculū
Hæc celox illius est quæ hic egreditur internuncia.
py. Quæ hæc celox.pal.ancillula illius est:quæ hic egreditur foras
Quæ annulū istuc attullit:quem tibi dedi.py.edepol equidem
Bellula est.pal.phitecriū hæc est præ illa & spinturniciū.
Viden tu illam oculis mature facere:atq̧ aucupiū auribus.

Milphidippa.pyrgopolynices. Palestrio:

M. Am est ante ædis hircus:ubi est ludificandus mihi.
Dissimulabo:hos quasi nō uideā neq̧ esse hic etiā:dū sciā

pyr. Tace subausultemus:ecqui de me fiat mentio.
mil. Nũc qs nã hic prope adest qui rẽ alienã potius curet q̃ suã
Qui aucupet:quique quidẽ uesperi uiuat suo.
Eos nũc homines metuo mihi:ne obsint:ne ue obstẽt uspiã
Domo si ibit.ac dũ huc transiuit.atq; huius cupiẽs corporis est:
Quæ amat hũc hominẽ nimiũ lepidũ: & nimia pulchritudine.
Militẽ pygopolynicẽ:py.satin hæc quoq; me deperit.
Meã laudat speciẽ:ædepol huius sermones haud cinerẽ quæritãt
pal. Quo argumẽto.py.quia enim loquitur laute & minime sordide.
Tũ autẽ illa ipsa est nimiũ lepida nimisq; nitida fœmina.
Hercle uero iã adlubescit primulũ palestrio.
pal. Prius neq̃ illã oculis tuis.py.uideo id quod credo tibi:
Tũ hæc elocuta.illa autẽ absẽs abigit me:ut amẽ.hercle hãc qdẽ
pal. Nihil tu amassis:mihi hæc despõsatast.tibi si illa hodie nupserit.
Ego hãc cõtinuo uxorẽ ducã.py.qd ergo hãc dubitas colloqui?
pal. Sequere hac me ergo.py.pedisequus tibi sũ.mil.utinã cuius causa
Foras sum egressa:cõueniẽdi mihi potestas eueniat.
pal. Erit:& tibi exoptatũ obtinget:bonũ habe animũ: ne formida.
mil. Homo qdẽ ẽ.pal.q scit qd quæris ubi sit.m.quẽ ego hic audiui.
pal. Sociũ tuoꝝ cõsilioꝝ.& participẽ cõsiliariũ.mil.tũ polego
Id quod cælo haud cælo.pal.imo etiã sed non cælas
mil. Quo argumẽto?pal.infido cælas:ego sum tibi firme fidelis.
mil. Cedo signũ si hoc ueꝝ est.pa.amat mulier quædã quẽdã
mil. Pol istuc quidẽ multæ.pal.at nõ multæ de digito domũ mittũt
mil. Enim cognoui nũc:fecisti modo mihi ex procliuo parẽ
Sed hic nũc qs adest?pal.uel adest uel nõ.mil.cedo te mihi sole solũ
pal. Breuin an longinquo sermõe.m.tribus uerbis pal.iã ad te redeo.
pyr. Quid ego hic astabo tãtisper cũ hac forma:& factis.si sic frustror.
pal. Patere atq; ista.tibi ego hanc do operã.pi.pperãdo excrucior
Pal. Pedetentim:tu hæc scies:tractare soles hasce huiusmodi meritis
pal. Age age ut tibi maxime cõcinus:nullũ est hoc stolidius saxum.
Redeo ad te consiliũ quasi hunc depereant.mil.teneo istuc.
Conlaudato formam:& faciẽ & uirtutes cõmemorato.
pal. Ad eam rẽ habeo omnẽ faciẽ tibi ut dudũ iam demonstraui.
mil. Tu cætera cura & cõtempla:& de meis uenator uerbis.pi.aliquã
Mihi ptẽ hodie operæ des deniq; iã tandẽ ades illico.pal.assum
Impera si quid uis.pi.qd illa hæc narrat.pal.tibi pol se lamentari
Ait illam miserã cruciari:& lachrumãtem se afflictare:quia
Tis egeat:quia te careat.ob eam rẽ huc ad te missast.
py. Iube adire:pal.at scin quid tu facias:facito fastidii plenũ:

Quasi nō lubeat.me inclamato: quia sic tam uulgo uulgem.
py. Memini & præceptis parebo .pal.uoco ergo hāc:quæ te quærit.
py. Adeat si quid uult.pal.si qd uis adi mulier.mil.pulcher salue.
py. Meū cognomētū cōmemorauit:dii tibi dēt quæcūq; optes.
mil. Tecum ætatem exigere ut liceat.py.nimiū optas.mil.nō me dico
Sed herā meā: quæ te demeretur.py.multæ aliæ idē istuc cupiūt
Quibus copia non est.mil.ecastor haud mirū si te habes carū:
Hominē tam pulchrū:& præclara uirtute:& forma factis.
py. Heus dignior fuit qsq̄ hō q esse.pal.nō hercle humanū est credo:
Nā uulturio plus humani credo est.py.magnū me faciā nūc.
Quoniā illæc me conlaudat.pal.uiden tu ignauū ut sese inferat
Quin tu huic responde:hæc illa est:ab illa quā dudū.
pir. Quæ abilla:nā ita me occursant multæ meminisse haud possum.
mil. Ab illa quæ digitos despoliat suos.& tuos digitos decorat.
Nā hūc anuiū ab tui cupiente huc detuli huic porto
pyr. Quid nūc tibi uis mulier memora.mil.ut q̄ te cupit:eā ne spernas
Quæ per tuā nūc uitā uult sit.nec sit spes in te uno est. uiuit
pyr. Quid nūc uult:mil.te cōpellare:& cōplecti:& cōtrectare.
Nā nisi tu illi fers suppetias iam illa animū despondebit.
Age mi achilles:fiat quod te oro:serua illā pulchrā pulchre.
Exprome benignū ex te ingeniū mi uir cape occisor regū.
pyr. Heu hercle odiosas res:quotiens hoc tibi uerbero ego interdixi.
Meā ne sic uulgo polliciteris operā.pal.audin tu mulier.
Dixi hoc tibi dudū:& nūc dico nisi huic uerri affertur merces.
Non hic suo seminio quāq̄ porculenā partiturust.
mil. Dabit quātū ipsus precii poscet.pa.talētū philippū:huic opus auri est
Minus a nemine accipiet.mil.heu ecastor nimis uile est tandem.
pyr. Non mihi auaricia unq̄ inata est:satis est diuitiaꝶ
Plus mille auri :mille est modioꝶ philippei.pal.præter thesaurū.
Tum argenti mōtes non massas habet:ætna mōs nō æque altus
mil. Heu ecastor hominē periurū.pal.ut ludo.mil.qd ego tu sublectus
Scite.mil.sed amabo mitte me actutū.pal.qn tu huic respōdes aliqd
Aut factuꝶ aut nō factuꝶ.quid illā miserā tantū excrutias.
Quæ nūq̄ male de te merita est.py.iube eam exire huc ad nos.
Dic me omnia quæ uult facturū.mil.facis nūc ut facere æquū
Quæ te uult eandē tu uis.pal.nō hic insulsū habet ingeniū.
mil. Quūq; me oratricē nō spreuisti ut exorarem ex te.
Quid est ut ludo.pal.nequeo hercle quidē risu meo moderarier.
Ob eā causā huc abs te auorti.py.nō edepol tu scis mulier
Quātū ego honorē nūc illi habeo.mil.scio:& istuc illi dicā.

pal. Cõtra auro alii hãc uendere potuit operã. mil. pol istuc tibi credo
pal. Meri bellatores gignũtur: quas hic prægnantis fecit.
Et pueri annos octingentos uiuunt. mil. ue tibi nugator
py. Quin mille ãnorꝝ perpetuo uiuunt ab sæculo ad sæclum
pal. Eo minus dixi: ne hæc censeret me aduorsum se mentiri.
mil. Perii: quot hic annos uiuet: cuius filii tã diu uiuunt.
pyr. Postriduo natus sum ego mulier: q̃ iuppiter ex ope natus est
pal. Si hic pridie foret q̃ ille est: hic haberet regnũ in cælo
mil. Iã iã sat amabo ẽ. finite abeã si possũ uiua a uobis.
pal. Quin ergo abis quãdo responsũst. mil. ibo atqꝫ illã huc adducã
Quã ꝑpter opa ẽ mihi. nunqd uis. py. ne magis sim pulchre q̃ sum
Ita me mea forma habet solicitũ. pal. qd hic nũc stas: qn abis
mil. Abeo. pal. atqꝫ adeo audin tu: dicito docte & cordate: ut cor ei saliat
Philocomasio dic si ẽ hic domũ ut trãseat: hũc hic esse.
mil. Hic cũ hera ẽ: clã nostrũ hũc sublegerũt sermonẽ: lepide factũ est
Iã ex sermõe hoc gubernabũt doctius porro. pal. remorare.
mil. Abeo neqꝫ te remoror: neqꝫ te tango: neqꝫ te taceo.
pyr. Iube maturate illam exire huc iã istic rei præuortemur.

Pyrgopolynices. palestrio.

pyr. Vid mihi nũc es auctor: ut faciã palestrio de cõcubina nostra
Nullo pacto põt prius hæc in ædis recipi: quã illã omiserim.
Quid me cõsultas: qd agam: pal. dixi equidẽ tibi quo id pacto
fieri possit clementissime
Aurũ atqꝫ uestem omnẽ mulicbrẽ habeat sibi: quæ illi
Instruxisti: sumat: habeat: auferat: dicasqꝫ tempus maximũ esse
Vt eat domũ sororẽ geminã esse & matrẽ dicito: quibuscũ
Comitata recte deueniat domũ. py. quid tu scis eas adesse:
pal. Quia oculis meis uidi hic sororẽ esse eius. py. cõuenit ne ea.
pal. Cõuenit. py. ecquid fortis uisa est. pa. oia uis opinari
py. Vbi matrẽ esse aiebat soror. pal. cubare in naui lippã:
Atqꝫ oculis turgidis nauclerus: dixit: qui illas aduexit mihi.
py. Is ad quos nauclerus hospitio diuortit. pal. q uis. py. ecquid fortis
pal. Abi sis hic. nã tu qdẽ æque fuisti scitus emissarius.
Qui cõsectare q mares. quæ fœminæ. py. hoc age nũc istuc.
Quod das cõsiliũ mihi. tecũ illa uerba facere de ista re uolo
Nã cũ illa sane cõgruit sermo tibi. pa. qn potius cũ tu te ades
Tuã rẽ tute agas dicas uxorẽ tibi necessum esse ducere
Cognatos persuadere: amicos cogere. py. ita ne tu censes.
pal. Quid ego ni ita censeam. py. ibo igiẽ itro. tu hic ante ædis
Interim speculare ut ubi illæc ꝓdeat me ꝓuoces. pal. tu mõ

Istuc cura: quod agis. py. curatū id quidē ē qn si uoluntate
Nolet ui extrudā foris. pa. istuc caue faxis quin potius
Pergratiā bonā abeat abs te: atq; illæc quæ dixi dato.
Aurū ornamentaq; quæ illi instruxisti ferat. py. cupio
pal. Hercle credo te facile impetratū iri: sed abi intro: noli stare
pyr. Tibi sum obediens. pal. nūquid uidetur demutare. aut utiq;
Dixi esse uobis dudū hūc meū militē: nūc ad me ut ueniat usust
Acrotelotiū: ancillula eius: & pleusides: proh iuppiter.
Satine ut cōmoditas me usq; quaq; adiuuat.
Nā quos uidere exoptabam maxime: una exeūtis uideo de pximo.

Acrotelantiū. mil phidippa, pleusides. palestrio.

acr. Equimini: simul circūspicite: nequis adsit arbiter
Neminē pol uideo: nisi hūc quē uolumus cōuentū esse.
Ergo uoca. m. qd agis nr architecte? pa. ego ne architectus uah
mil. Quid est. pal. q eni nō sim dignus præ te. ut figā palū in parietē.
Eia uero nimis facete: nimisq; facunde mala est.
Vt lepide derūcinauit militem. m. at etiā parum.
Bono aīo es. negociū oē iam succedit sub manus:
Vos modo porro ut occepistis: date operā amicabilem
Nā ipse miles concubinā intro abit oratū suam
Ab se abeat cū sorore & matre athenas. ple. probe
pal. Quin etiā aurū. atq; ornaméta quæ ipse istruxit mulieri
Omnia dat dono: se ut abeat. ita ego consiliū ei dedi
ple. Facile istuc quidē est si & illa uolt. & ille aūt cupit.
pal. Non tu scis cū ex alto puteo sursum ad sūmū descenderis.
Maximū periculū ide etiam ab sūmo: ne rursū cadas.
Nūc hæc res apud sūmū puteū geritur: si præsenserit
Miles: nihil hanc ferre potuit. huius nūc q̄ maxime
Opus est dolis. ple. domi etiā ad eā rem uideo salis satis.
Mulieres tres: quartus tu te es. qntus ego: sextus senex.
pal. Quod apud nos fallaciarū: sextunst certo scio
Oppidū quo duis uidetur posse expugnare dolis.
Date mō operā. ac. id nos ad te & si qd uelles: uenimus.
pal. Lepide facitis nunc hoc tibi ego impero. ac. quid uoles.
pal. Militem lepide & facete laute ludificarier uolo.
ac. Voluptatem me castor mihi imperas. pal. & scīm quemadmodum:
ac. Nempe ut adsimilem me amore istius differri athenis
Quasiq; istius cā amoris ex hoc matrimonio
Abierim: cupiens istius oē ordinis nuptiarum.
pal. Nisi modo unū hoc: hasce ædis dicas dotalis tuas.

Hinc senem abs te abisse: postq̄ feceris diuortiū.
Ne ille mox uereatur introire in alienam domū.
Ac: Bene mones. pal. sed ubi ille exierit intus: illic te procul
Ita uolo adsimulare: præ illius forma quasi spernas tuam:
Quasiq; eius opulentitatē reuerearis: & simul
Formā amœnitatis: illius faciem: pulchritudinē
Cōlaudato. satin præcepisti. ac. teneo. satin est. si tibi
Meū opus ita dabo expolitum: ut īprobare non queas.
ple. Sat habeo: nūc tibi uicissim quoq; imperabo. pal. nūc dicito
Quā extemplo hoc erit factū. pa. ubi intro hæc abierit
Tu illico facito ut uenias ornatu huc naucleriaco.
Causeam habeas ferrugineā culturā ob oculos laneā
Palliolum habeas ferrugineū nam is colos thalassicus
Idē & connexū in humero læuo expapillato brachio
Præcinctus: aliquid assimulato quasi gubernator sies
Atq; apud hūc senē oia hæc sunt. nam is piscatores habet
ple. Quid ubi hero exornatus: quin tu dicis: quid facturus sum.
pa. Huc uenito & matris uerbis philocomasiū accersito.
Vt si itura est athenas: eat tecū ad portū cito.
Atq; adiuuet ferri in nauim: si quid in portu uelit.
Nisi eat: & te soluturum esse nauim: uentū operā dare.
ple. Satix placet pictura. perge. pa. illa extēplo nihil iā morabitur.
Vt eat: ut properet. ne sit matri moræ. ple. multis modis sapis.
pa. Ego illi dicā: ut me adiutorē: qui onus ferā ad portū: roget.
Ille iubebit me ire cum illa ad portū. ego adeo: ut tu scias
Prorsum athenas protinus abibo tecū. ple. atq; ubi illo ueneris.
Triduū seruire nunquā te. quin liber sis: sinam.
pa. Abi cito atq; orna te. pl. nunqd aliqd. pa. hæc ut memineris.
pl. Abeo. pa. & uos abite intro actutū: nam illū hinc sat scio
Iam exiturū esse intus. ac. sceledra apud nos imperiū tuū est
pal. Agite. abscedite ergo: ecce autē cōmodū aperitur foris.
Hilarus exit: impetrauit: inhiat quod nusq̄ est miser.

Pyrgopolynices. palestrio.

pi. Vod uolui ut uolo īpetraui p amiciciā & grām a philocomasio
pal. Quid nā tā intus fuisse dicā diu. py. nūq̄ ego quidē
Tam sensi amari: q̄ nūc ab illa muliere. pal. quid iā.
Vt multa uerba fecit: ut lenta materies fuit: uerū postremo
Impetraui ut uolui donaui quæ uoluit: quæ postulauit.
Te quoque dono dedi. pa. etiā me: quomodo ego uiuā sine te.
pyr. Age aio bono es: idē ego te liberabo. nā si posset ullo modo

Impetrari:ne te abduceret operam dedi:uerum oppressit.
pal. Deos spero teq; postremo tametsi istud mihi acerbust.
Quia hero te carendũ ẽ optimo:saltem id uolupe est
Cũ ex uirtute formæ uenit tibi mea opera sup hac uicina
Quam ego nunc concilio tibi.pyr.qd opus uerbis.
Libertatẽ tibi ego & diuitias dabo:si impetras.
pal. Reddã impetratũ.py.at gestio.pa.at modico disce
Moderare aio:ne sis cupidus:sed eccam ipsam egreditur foris.
Milphidippa:acrotelãtiũ.pyrgopolinices.palestrio.
mil. Era eccũ præsto militẽ.ac.ubi ẽ.Mil.ad leuã.ac.uideo:
mil. Aspice limis oculis:ne ille nos se uidere sentiat.ac.uideo:
mil. Edepol nũc nos tempus ẽ:malos peiores fieri:ac.tuũ est.
Initiũ obsecro tu te ipsũ couenisti.mil.ne parce uoci:ut audiat.
Acro Cũ ipso pol sum secuta placide ipsa ut libitũ est mihi.
Ociose meo arbitratu ut uolui.pir.audin quæ loqtur.
pal. Audio q̃ læta ẽ quia te adiit.mil.o fortunata mulier est.
Vt amari uideor dignus est.ac.permirũ ecastor prædicas:
Te adisse atq; exorasse p epistolã aut per nunciũ:quasi regẽ
Adiri eũ aiunt.mil.nã quæ ædepol uix fuit copia adeũdi:atq;
Impetrandi.pal.ut tu inclitus apud mulieres.pi.patiar
Quãdo ita uenus uult:ac.ueneri pol habeo gratiã
Tandẽq; & oro & queso ut eius mihi sit copia
Quẽ amo quẽque expetisso:benignusq; erga me ũt siet.
Quod cupit:ne grauetur.mil.spero ita futurũ:q̃q̃ illũ
Multæ sibi expetessunt:ille illas spernit segregat ab se omnis:
Extra te unã.ac.ergo istius metus me macerat:quod ille fastidiosust.
Ne oculi eius sententiã mutent:ubi uiderit me atq; eius
Elegantiã:meã extemplo speciẽ spernat.mil.non faciet.
Bonũ animũ habe:pi.ut ipsa se contẽnit.ac.metuo
Ne prædicatio tua nũc meã formã exuperet.
mil. Istuc curaui ut opinione illius pulchrior sis.ac.si pol me uolet
Ducere uxorẽ genua amplectar:atq; obsecrabo aliquo modo.
Si nõ qbo ĩpetrare:cõsciscam lœtũ.uiuere sine illo scio me nõ posse
pyr. Prohibendã mortẽ mulieri uideo mulierẽ adibon.pa.minime.
Nã tu te uilem feceris:si te ultro largiere:sine ultra ueniat sine ultro
Quæritet desideret.expectet si non perdere istã gloriã uis
Quã habes caue sis faxis:nam nulli mortali scio
Obtigisse hoc nisi duobus:tibi & phaoni lesbio
Tã miniæ te amarẽt.ac.eo intro.an tu illunc euocatũ Tam nimie
Foras mea milphidippa:mil.imo operiantur.dũ exeat aliquis

Ac. Durare nequeo.qn etiam intro occlusæ sunt fores:effringam
mil. Sana nõ est.simulauit inquã.ac.si parẽ sapientiã
Hic habet ad formã per amorẽ.si qd fecero clemẽti aio
Ignoscet.pal.ut quæso amore pdita est misera.py.mutuũ fit.
pal. Tace ne audiat:mil.qd astitisti obstupida.cur non pultas.
acr. Quia nõ ẽ intus:quẽ ego uolo.pa.q scis.ac.scio edepol olfacio
Nã odorẽ nasus sentiet:si intus fiet.pyr.ariolatur:qa
Me amat.ppterea uenus fecit eã ut diuinaret.ac.nescio
Vbi hic ppe adest.quẽ expeto uidere:olet.pfecto.py.naso pol
Iã hæc qdẽ plus uidet q̃ oculis.pal.cæca hercle est
acr. Tene me obsecro.mil.cur.ac.ne cadã.mil.qd ita.
acr. Quia stare nequeo:ita aius p oculos meos desit.
mil. Militẽ pol tu aspexisti.ac.ita.mil.nõ uideo ubi est.
ac. Videres pol si amares.mil.nõ edepol tu illũ magis
Amas q̃ egomet:si apte liceat.pal.oẽs pfecto mulieres
Te amãt ut quæq3 aspexit.py.nescio tu me ex hoc audieris:an non
Nepos sum ueneris.ac.mea milphidippa adi obsecro & cõgredere
mil. Vt me ueretur.pal.illa ad nos pergit.mil.uos uolo.py.& nos te
mil. Vt iussisti:herã meã eduxi foras.py.uideo.mil.iube ergo adire:
pyr. Induxi aium ne oderim itẽ ut alias quando orasti.
mil. Verbũ hercle facere nõ potis:si accesserit prope ad te.
Dum te obtuetur:linguã oculi præciderũt.py.leuandũ morbũ
Mulieri uideo.mil.uiden ut tremit atq3 extimuit postq̃ te aspexit.
pyr. Viri quoq3 armati idẽ istuc faciũt:iube domũ ire.
mil. Ne tu mirere melius mulierẽ.phy.sed quid uolt me agere.
mil. Ad se ut eas:tecũ uiuere uolt:atq3 ætatẽ exigere.
pyr. Egon illã adeã:quæ nupta sit:uir3 eius metuere æquũ est.
mil. Quin tua causa exegit uirũ a se.py.qui id facere potuit
mil. Quia ædes dotales huius sũt.py.ita ne.mil.ita pol dicã domũ ire
pyr. Ita ego illic ero.mi.uide ne sis in expectatiõe:ne illã animi excrucies
pyr. Nõ ero.pfecto.abite.mi.abimus.py.sed qd ego uideo.pa.qd uides.
pyr. Nescio quis eccũ incedit ornatu qdẽ thalassico.pa.is nos uolt.
Est.pfecto nauclerus:hic qdẽ est uidelicet accersit:accitã hic credo:

Pleusides.palestrio.pyrgopolinices.

Liũ alio pacto ppter amorẽ nesciũ fecisse multa
Neqter:uerear magis me amoris cã hoc ornatu icedere.
Ver3 cũ multos multa admisisse acceperim in honesta
Propter amorẽ.atq3 alienum a bonis mitto iã:ut occidit
Achilles quiuis passus est:sed eccũ palestrionẽ:stat cũ milite.
Oratio illo mihi demutãda ẽ.mea mulier pfecto nata st ex ipsa mora

Nã quæ uis alia quæ mora ẽ:æque mora.minor ea uidetur
Quã quæ.ppter mulierẽ ẽ.hoc adeo fieri credo consuetudine.
Nũc ego hãc accersam philocomasiũ:sed fores pultabo.
Heus ecqs hic ẽ.pal.adolescẽs:quid ẽ quis tu es:qd pultas.
ple. Philocomasiũ quærito:a matre illius uenio:si itura est
Eat omnis moratur:nauim cupimus absoluere
pyr. Iam dudũ res parata ẽ:palestrio auꝝ ornamẽta uestẽ
Præciosum omne ut ferat:duc adiutores tecũ ad nauim.qui ferant
Omnia cõposita sunt:quæ donaui.ut ferat.pa.co.ple.quæso hercle
Propera.py.nõ morabitur:qd istuc quæso:quod oculo factũ est tuo
ple. Habeo qdem hercle oculũ.py.ad leuũ dico.ple.eloquar.
Maris causa hercle hoc ego oculo utor minime.
Nam si abstinuissem a mari tanq̃ hoc uterer.
Sed nimis morantur me diu.py.eccos exeunt.

Palestrio.philocomasiũ.pleusides.pyrgopolynices.

pal. q Vid modi flendo quæso hodie facies.phi.quid ego ne fleam.
Vbi pulcherrime egi ætatẽ:inde abeo.pal.uiden hoiem tibi.
Qui a matre & sorore uenit.phi.uideo.py.audistin palestrio
pal. Quid uis.phy.quin tu iubes efferri omnia.quæ isti dedi.
ple. Philocomasiũ salue.phi.& tu salue:ple.materq; & soror
Tibi salutem me iusserunt dicere.phy.saluæ sient.
ple. Orant te:ut eas.uẽtus operã dũ dat:ut uelũ explicẽt.
Nam matri oculi ualerent mecũ uenisset simul:
phi. Ibo q̃q̃ inuita facio omnia pietas sic choibet.ple.sapis
pyr. Si non mecũ ætatẽ egisset:hodie stulta uiueret
phi. Istuc crucior a uiro me tali abalienarier
Nam tu q̃uis potestis facere ut fluat facetiis.
Et quia tecũ erã.ppterea animo erã ferocior.
Eam nobilitatẽ:uideo oia.py.ne fle.phi.non queo cũ te uideo.
pal. Habe bonũ animũ:scio ego:& quid doleat mihi.
Nam nihil miror si libenter philocomasiũ hic eras.
Formam huius.mores:uirtutẽ:animũ attinere hic tuũ.
Quem ego seruus quando aspicio hũc lacrumũ qui adiungitur
phi. Obsecro liceat cõplecti prius quã pficisco.py.licet.
phi. O mei oculi:o anime mi.pal.obsecro te mulier
Ne affligatur.py.qd istuc.pal.postquã abs te abit:animo malfactũ
Est huic repente miseræ.pyr.accurrite intro:atq; efferte aquã.
pal. Nihil aquam moror.pyr.quor.pal.malo ne interueneris
Quæso dum rescipiscit:capta inter se nimis:noxam hinc habet
Non placet labra labellis ferruminauit acre malum.

ple. Tentabã spiraretan non auræ.at nos iam oportuit.
Sin magis uis:ambos mittã.py.nolo retineat.ple.flet misera.
pyr. Exite atq; hæc ferte huc intus omnia:quæ isti dedi.
pal. Etiam nunc saluto te familiaris prius quam eo.
Conserui conseruæq; omnes bene ualete & uiuite.
Bene quæso inter uos dicatis:& mi absenti tamen.
pi. Age palestrio bono animo es.pal.heu nequeo quin fleam.
Quom abs te abeã.py.fer æquo aĩo.pal.scio ego qd doleat mihi.
ple. Sed quid hoc querreris.pi.qd uideo:lux salue
ple. Iam resipisti.phi.obsecro quẽ amplexa sum hominẽ:
Perii.sum ne ego apud me.pyr.ne timeas uoluptas mea
pal. Quid istuc est negocii.py.animus hãc modo hic reliquerat
pal. Metuoq; & timeo:ne hoc tandẽ palam fiat nimis.
pi. Quid id est.pal.nos palam ferre nũc p urbem omnia
Ne qs tibi hoc uitio uortat.py.mea nõ illorũ dedi
Parui ego illos facio:agite:ite cũ dis bene uolentibus.
pal. Tua ego hoc causa dico.py.credo.pal.iã uale.py.& tu bene uale:
pal. Ite cito:iam ego adsequar uos:cũ hero pauca eloquar.
Quanq̃ alios fideliores semper habuisti tibi q̃ me:tamen
Tibi habeo magnam gratiam rerum omnium.
Et si ita sententia esset:tibi seruire mauelim multo
Quam alii libertus esse.py.habe bonũ animũ.pal.ah
Cũ uenit in mentem:ut mores mutandi sient.
Muliebris mores discendi obliuiscẽdi stratiotici
pi. Fac sis frugis.pal.iam non possum:amisi oẽm libidinem.
pi. I sequere illos ne morere pal.bene uale.py.& tu bene uale.
Quæso ut memineris si forte liber fieri occeperim.
Mittam nunciũ ad te ne me deseras.phy.non est meũ.
pal. Cogitato identidẽ tibi quam fidelis fuerim:
Si id facies:tum demũ scibis:tibi qui bonus sit:qui malus
pi. Scio & perspexi sæpe sæpe:uerũ cũ ante hac tũ hodie maxime:
pal. Scies imo hodie a me uero factũ faxo post dices magis
pi. Vix reprimor:qn te manere iubeam.pal.caue istuc feceris
Dicent te mendacem:nec uerũ esse:fide nulla esse te.
Dicant seruorũ præter me esse fidelem neminem:
Nam si honeste censeam.te facere posse suadeam.
Verũ nõ potest:caue faxis.py.abi:iam patiar qcqd est.
Bene uale igitur.pa.ire melius est.py.strenue.pa.et ã nũc uale.
pi. Ante hoc factũ hũc sum arbitratus semper seruũ pessimũ.
Eũ fidelem mihi esse inuento cũ ego mecũ cogito.

Stulte feci:qui hunc amisi:ibo hinc intro nunc iam.
Ad amores meos exi hinc sonitũ fecere fores.

Puer.pyrgopolinices.

pu. E me moneatis.memini ego officiũ meum.
Ego nam conueniam illũ:ubi ubi est gentiũ.
Inuestigabo:operæ non parco meæ
pyr. Me quærit illic:ibo huic puero obuiam.
pu. Hem te quæro uir lepidissime cumulãte cõmoditate præter cæteros
Duo di quem curant.py.qui duo.pu.mars & uenus.
pyr. Facetũ puerũ.pu.intro te ut eas obsecrat:
Te uolt:te quærit.teq; expectans petit
Amanti fer opem.quid stas.quin intro is.py.eo.
pu. Ipsus illic se iam impediuit in plagas.
Paratæ insidiæ sunt:in statu stat senex.
Vt adoriatur mœchũ.qui forma est ferox.
Qui omnis se amare credit:quasq; aspexerit
Mulieres:eũ odore tam uiri q̃ mulieres.
Nũc in tumultũ ibo:intus clamorẽ audio.

Periplectomenus.pyrgopo.Cocus Cario sceledrus.

peri. Vcite istũ:si nõ sequtur:rapite sublimem foras facite inter
Terrã atq; cælũ ut sit:discidite.py.obsecro hercle piplectõene
peri. Neqcq̃ hercle obsecras:uid ut istic tibi sit actus cario culter pbe
Car. Quin iãdudũ gestit mœcho hoc abdomem adimere.ut faciã
Quasi puero in collo pendeant crepundia.py.perii.
Car. Haud etiam numero hoc dicis:iã ne in hominẽ inuoco
peri. Immo etiã prius uerberetur fustibus multũ quidẽ:
Cur es ausus subagitare alienam uxorẽ impudens.py.ita me
Dii ament ultro uẽtũ ẽ ad me.per.mẽtitur.py.pii mane dũ narro
peri. Quid cessatis.py.non licet mihi dicere.per.dic.py.oratus sum
Ad te huc uenire.per.quare ausus.py.hem tibi
Hodie sum satis uerberatus.obsecro.pe.quam mox ergo
Vbi lubet dispẽnite hoiem diuorsum.& distendite:py.obsecro
Hercle te ut mea uerba audias:prius q̃ seccat:per.loquere nõ dum
Donec factũ est.py.uiduã eẽ cẽsui:itaq; ancilla cõciliatrix
Dicebat mihi.per.iura te nõ nocituꝝ esse hoiem de hac re
Neminẽ:quod tu hodie hic uerberatus:aut qđ uerberare:si te saluũ
Hinc mittimus uenerũ nepotulũ.py.iuro per uenerẽ & martẽ
Me nocituꝝ nemini:qđ ego hic hodie uapulo:sed mihi id æq̃ factũ
arbitror.
Et si ĩtestatus nõ abeo hinc bene agiꝰ ꝓ noxia.per.quid si id nõ faxis

pyr. Vt uiuam semp ītestabilis.car.uerberetur etiam post tibi amittendum
Censeo.py.dii tibi bene faciant semp cū aduocatus mihi bene es.
Car. Ergo des minam auri nobis.phy.quamobrē.car.saluis testibus
Vt te hodie hinc amittamus ueneriū nepotulū.per.magis sapis.
De tunica chlamyde:& mucrone:qui speres.car.nō feret uerbero:
Etiā ne animā amittis.py.mitis sum eqdē fustibus obsecro
Vos.pe.soluite istū.py.gratiā hēo tibi.pe.si post hāc prendero hic
Arcebo testibus.py.causam haud dico.per.eamus itro cario
py. Seruos meos eccos uideo.philocomasiū iā pfecta est:dic mihi.
Sce. Iam dudū.py.hei mihi.sce.magis dicas si scias:qd ego scio.
Nam ille q lanā ob oculū habeat nauta non erat.
py. Quis erat igitur.sce.philocomasio amator.phy.qui tu scis.
Sce. Scio:nam postquā exierūt porta:nihil cessarūt illico osculari.
Atq amplexari iter se.py.uæ misero mihi uerba mihi data eē uideo
Scelus uir palestrio:is me hac illexit fraude:iure factū iudico.
Si sic aliis mœchis fiat minus hic mœchorū siet.
Magis metuāt:minus has res studeant:eamus ad me:plaudite.

Plauti:Sar.Mercator.

Argumentum.

m Issus mercatū ab suo adulescens patre.
Emit:atq portat scita forma mulierē
Requirit quæ sit:postquā eā uidit senex
Confingit seruus emptā matri pedissequā:
Amat senex hanc se adsimulans uendere
Tradit uicino:computat uxor sibi
Obduxisse scortum:tum charinum ex fuga
Rethrait sodalis:postquā amicam inuenit:

Argumentum.

m Ercatum a se filium extrudit pater.
Is pegre militis redimit ancillā hospitis
Amore captus:ut uehit:naui exilit.
Pater aduolat:uisam ancillam deperit.
Cuius sit percontatur:seruus pedissequam
Ab adulescente matri emptam ipsius:
Senex sibi perspiciens ut amico suo.
Veniret:natum orabat:natus ut suo
Hic filium subdiderat uicini pater.
Vicinus præmercatur ancillam senex.
Eam domi deprehensam coniunx illius.
Vicini scortum insimulat:protelat uirum.

Mercator expers patria fugere destinat.
Prohibetur a sodale. qui patrem illius
Orat: cum suo patre nato ut cederet:
Absente cum lenone perfido.

Charinus.

Vas res simul nunc agere decreuisti mihi
Et argumentum & meos amores eloquar.
Non ego idem facio: ut alios in comoediis
Vidi amantis facere: qui aut nocti: aut diei.
Aut soli aut lunae miserias narrant suas:
Quos pol ego credo humanis querimoniis
Non tanti facere quid uelint: aut qd non uelint:
Vobis narrabo potius meas nunc miserias.
Graece haec uocatur emporus philemonis
Eadem latine mercator martici
Pater ad mercatum hic meus me amisit rhodum
Biennium iam factum est: postq̄ abii domo.
Occepi amare forma eximia mulierem
Sed iam: ut simpliciter dicā: opera est auribus.
Atq; aduortendū ut animū adest benignitas:
Et hoc parum esse more maiorū instituti.
Per me percontatus sum: sumq; iudex illico.
Nam amorem haec cuncta uitia sectari solent.
Cura: aegritudo nimiaq; elegantia.
Hoc nō modo illum qui amat: sed quenq; attigit
Magno atq; solido mulctat infortunio:
Nec pol profecto quisq̄ sine grandi malo
Praeter q̄ res patitur studet elegantiae.
Sed amori accedunt etiā haec quae diximus:
Insomnia: aerumna: error. & terror. & fuga
Ineptia: stultitiaq;: adeo & temeritas.
Incogitantia. excors immodestia.
Petulantia. cupiditas & maliuolentia
Inheret etiam auiditas. desidia: iniuria.
Inopia. contumelia. & dispendiū.
Multiloquium. pauciloquium. hoc ideo fit:
Quia quae nihil attingunt ad rē: nec sumptus uidet.
Tum amator proferri saepe aduerso tempore.
Hoc pauciloquiū. rursum idcirco praedico.
Quia nullus unq̄ amator adeo callidus

Facundusq; in rem insit suam ut possit loqui.
Nunc uos mihi irasci ob multiloquium non decet
Eodem quo amorē uenus hanc mihi legauit diem.
Illuc reuerti certum.& conata eloquar.
Principio atq; animus ephebis ætate exiit
Atque animus studio amotus puerili
Meus est.amare ualide cœpi hic
Meretricem:ilico rex exulatum abibat
Leno importunus dominus eius mulieris
Vi summa quicq; poterat rapiebat domum
Obiurgare pater.hæc noctes & dies
Perfidiam:iniusticiam lenonum exprimere.
Lacerari ualide suam rem.illius augerier.
Summo hoc clamore interdum mussat loqui.
Abnuere:negitare:adeo me natum suum
Conclamitare tota urbe:& prædicare
Omnes tenerent:minitanti
Amorem:multos illexit in dispendium
Intemperantem.non modestum iniurium.
Trahere:exurire.me quod quirē ad se domū
Ratione pessima:eaq; ipsus optuma
Omnesq; mores inuenisse perseris.
Mores uidi funditari:ac dedere.
Conuitium tot me annos iam si pasceret.
Q uam nisi luderet.ne luberet uiuere:
Sese extemplo ex ephebis postq̄ excesserit.
Non ut ego amori:neq; desidiæ in ocio
Operam dedisse:neq; potestatem sibi
Fuisse adeo arte cohibitum esse a patre.
Multopere immundo rusticos exercitum:
Neq; nisi qnto anno quoq; posse tū uisere
Vrbē:atq; extēplo inde:ut spectauisset populum
Rus rursum confestim exigi solitum a patre.
Ibi multo primum se familiarium
Laborauisse.cum hæc pater sibi diceret
Tibi aras:tibi occassis:tibi seris:tibi eidem met
Tibi deniq;:iste pariet lætitiam habes
Postq̄ recessit uita patrio corpore
Agrum se uendidisse:atq; ea pecunia
Nauim metretas quæ trecentas tolleret

Paraſſe:atq; eam ſemper eis uectatam undique.
Adeo dum quæſtum haberet.peperiſſe bona.
Me idem diceret ſi ut deceret me forem
Ego me ubi inuiſum meo patri eſſe intelligo
Atq; odio eſſe me:quod placeret æquum fuit
Amens amanſque:ut animum offirmo meum:
Dico eſſe iturum me mercatum ſi uelit:
Amorem miſſum facere me.dum illi obſequar.
Agit gratias mihi:atque ingenium adlaudat meum.
Sed mea promiſſa non neglexit perſequi
Aedificat nauim gerariam:& merces emit.
Parata naui imponit præterea mihi
Talentum argenti:ipſe ſua adnumerat manu.
Seruum una mittit:qui olim a puero paruulo
Mihi pedagogns fuerat:quaſi uti mihi foret
Cuſtos.hiſce confeſtim nauim ſoluimus.
Rhodum uenimus.ubi quas merces uexeram
Omnis:ut uolui:uendidi ex ſententia.
Lucrum ingens facto:præterq̃ mihi meus pater
Dedit æſtimatas merces:ita peculium
Conficio grande:ſed dum in portu ibi ambulo:
Hoſpes me quidam agnouit:ad cœnam uocat.
Venio decumbo:acceptus hilare atque ampliter:
Diſcubitum noctu ut imus:ecce ad me aduenit
Mulier:qua mulier alia nulla eſt pulchrior.
Ea nocte mecum illa hoſpitis iuſſu fuit
Voſmet uidete:quã mihi ualde placuerit.
Poſtridie hoſpitem adeo oro ut uendat mihi.
Dico eius pro meritis gratum me & muniẽ fore.
Quid uerbis opus eſt mihi:atque aduexi heri.
Eam me aduexiſſe nolo reſciſcat pater.
Modo eam reliqui ad portum in naui:& ſeruolum
Sed quid currentem ſeruum a portu conſpicor.
Quem naui abire uetui:timeo quid ſit.

Acantio.Charinus.

c X ſũmis opibus uiribuſque uſq; experire:nitere:herus ut minor opera tua
Seruet̃ agedũ acãthio abige abs te laſſitudinẽ.caue pigricie ꝑuerteri.
Simul enicat ſpiritus.uix ſuffero.hercle anhelitũ ſimul autẽ.
Pleniſſime iis qui aduorſum eũt aſpelito detrude.detui ba in uiã

Hæc disciplina hic pessima est currēti properanti haud quisq̄
Dignū hēt decedere:ita tres simul res agēdæ sunt.qn̄ una occeperis
Et currēdū:& pugnandū:& ante iurgandū est in uia.
cha. Quid illud est? quod ille tam expedite exquirit cursuram sibi.
Cura est negocii quid sit:aut quid nunciet. Ac nugas ago:
Quā resisto tā maxime res in piculo uortit.ch.mali nescio'
Quid nunciat.ac.genua huc cursorē deserūt.pii.seditionē
Facit lien.occupat pcordia.pii aīam nequeo uertere nimis
Nihil tibi censiē.cha.at tu ædepol sume tibi laciniā atq; absterge
Sudorē tibi.ac.nunq̄ ædepol oēs balineæ mihi hanc lassitudinē
Eximēt.domin an foris dicā esse her̃ charinū.cha.ego aī pēdeo
Quid illud sit negocii.lubet scire me:ex hoc metu ut sim certus
ac. At etiā assisto:at etiā cesso foribus facere his assulas:apite aliqs.
Vbi charinus herus:domi est an foris.num qsq̄ adire ad hostium.
Dignū arbitrat̃.cha ecce me acāthio quē q̄ris.ac.nusq̄ est
Disciplina ignauior.cha.quæ te male res agitāt.ac.multæ here te
Atq; me.cha.qd ē negocii.ac.perimus.ch.principiū inimicis dato
ac. Ad tibi sortito id obtigit.cha.loquere id negocii quid est.
ac. Placide uolo adquiescere.
Tua cā rupi ramices iā dudū sputo sanguinē.cha.resinā
Ex melle ægyptiā uorato saluū feceris.ac.at ædepol tu calidā picē
Bibito ægritudo abscesserit.cha.hoīem iracūdiorē q̄ te noui
Neminē.ac.at ego maledicentiorē q̄ te noui neminē.
cha. Sin saluti quod tibi eē censeo:id cōsuadeo.ac.apage istiusmodi
Salutē.cruciatu quæ aduenit.cha.dic mihi an boni qd usq̄ est:
Quā qsq̄ uti possit sine malo oī:aut ne laborē capias cū illo ut uioles
A: Nescio ego istec philosophari nūquā didici:neq; scio:ego bonū malū
Quo accedit mihi dari haud desidero.cha.cedo tuā mihi dextrā.
Agedū acantio.ac.en dabitur tene.cha.uin tu te mihi obesse
Sequētē:an ne uis.ac.opa licet expiri:q me rupi cā currēdo tua.
Vt quæ scirē:scire actutū tibi liceret.ch.liberum caput tibi faciam pau
cos mensis.
ac. Palpo pcutis.ch.egon ausim tibi usquā qcq̄ facinus falsū ploqui
Quin iā priusq̄ sim elocutus scisse mētiri uolo.ac.ah lassitudinē
Hercle uerba tua mihi addunt:enicas:siccine mihi obsequens es.
cha. Quid uis faciā.ac tū id quod uolo.ch.qd ē igit̃ qd uis.ac.dicā.
cha. Dice.ac.at eni placide uolo.cha.dormiētis spectatores metuis
Ne e somno excites.ac.uæ tibi:tibi equidē a portu adporto hoc
cha. Quid fers:dic mihi.ac.uim metū:cruciatū curā.iurgiū:atq; inopiā
cha. Peri tu qdē thesaurū hunc apportauisti mali:nullus sum

ac: Immo es.ch.scio iã miseꝝ dices.ac.tu dixisti ego taceo.
cha. Quid istuc est mali.ac.ne rogites:maximũ infortuniũ est
cha. Obsecro dissolue iã me:nimis diu aĩ pẽdeo.ac.placide.
Multa exqrere etiã prius uolo quã uapulem.cha.hercle uero
Vapulabis nisi iã loquere:aut hinc abis .ac.hoc sis uide.
Vt palpator nullus ẽ:qñ occepi blãdior:cha.obsecro hercle oroq;
Vt istuc quid sit:actutum indices.quando quod mihi supplicandum
seruulo uideo meo.
ac. Tãdẽ idignus uideor.ch.ĩmo dignus.ac.eqdẽ credidi.ch.obsecro
Nũ nauis pit.ac.salua ẽ na uis:ne time.ch.qd alia armamẽta?
ac. Salua & sana.sũt.ch.qn tu expedis qd fiet.qd me p urbẽ currẽs
Quærebas mõ.ac.tu qdẽ ex ore orõnẽ mihi eripis.ch.taceo
ac. Taceo mõ si boni qd ad te nunciẽ:istes acriter.qn nũc
Cũ malũ audiũdunst:flagitas me ut eloquar.ch.obsecro hercle te
Istuc uti tu mihi malũ facias palã.ac.eloquar quãdo qdẽ me oras
Tuus pater.ch.quid meus pater.ac.tuã amicã.ch.qd eã?
ac. Vidit.ch.uidit.uæ misero mihi hoc quod te interrogo respõde.
ac. Quin tu si qd uis roga.ch.qui potuit uidere.ac.oculis.
cha. Quo pacto.ac.hiantibus.ch.hinc dierectus:nugare in te.
Capitali mea.ac.qui malũ ego nugor:si tibi:quid rogas respondeo.
cha. Certen uidit.Ac.tam hercle certe:q̃ ego te ac tu me uides:
cha. Vbi eam uidit.ac.intus intra nauim:ut proræ astitit.& cũ
Ea cõfabulatus ẽ.ch.pdidisti me.pater heo tu heo tu
Quin cauisti ne ue eã uideret uerbero.qn scelefte abstrudebas.
Ne eã cõspiceret pater:ac.qa negociosi eramus nos nrĩs negociis
Armamentis cõplicandis:& cõponẽdis studuimus:dum hæc
Agũtur:lembo aduehitur tuus pater pauxillulo.
Neq; quisq̃ hominẽ cõspicatust:donec in naui super
ch. Nequicq̃ mare subterfugi sæuis tempestatibus.
Eqdẽ iam me censebam eẽ in terrã:atq; in tuto loco:
Veꝝ me uideo ad saxa ferri sæuis flectibus.
Loquere porro quid sit actutũ.ac.postq̃ aspexit mulierem.
Rogitare occepit cuius esset.ch.qs respondit.ac.illico
Occurri:atq; interpello matri te ancillam tuæ emisse illã.
ch. Visũ tibi crederẽ id.ac.etiã rogas.sed scelestus subagitare occepit
ch. Illã ne obsecro.ac.mirũ quin me subagitaret.ch.edepol cor
Miseꝝ meũ quidẽ gutatim cõtabescit quasi in aquã idideris salẽ
Perii.ac.hem istuc unũ uerbũ dixisti uerissimũ stultitia istæc est.
ch. Quid faciã credo non credet pater si illam matri meæ æmisse dicã
Post aũt mihi scelus uidetur me parẽti ploqui mendaciũ

Neq͂ ille credet:neque credibile ē forma eximia mulierē.
Eam me emisse ancillā matri.ac.non taces stultissime.
Credet hercle:nam credebat iā mihi.cha.metuo miser
Ne patrē prendat ut sit gesta res suspicio:hoc quod te rogo
Responde.ac.quæso quid rogas.ch.nū esse amicā suspicari uisus est
ac. Non sed credebat.cha.uæ misero nullus sum:sed quid ego hic
In lamentando pereo:ad nauim non eo:sequere.ac.si istac ibis
Cōmodū obuiā uenies patri.postquā aspiciet te timidū esse
Atq͂ exaiatum:illico retinebit:rogitabit unde illā emeris.
Quanti emeris:timidū tentabit te.ch.ac ibo potius
Iā cēses patrē abiisse a portu.ac.qn ego hac præcucurri gratia
Ne te opprimeret imprudentē atq͂ eiectaret.ch.optume.

Demipho senex.

m Iris modis dii ludos faciūt hoībus:mirisq͂ exēplis somnia
Insomnis donant uelut ego nocte hac quæ præterit pxima
Insomnis egi satis:& fui homo exercitus : mercari mihi uisus sum formosam
Capram ei:ne noceret quā domi ante habui capram
Neu discordarent si ambo in uno essent loco.
Posterius quā mercatus fueram:uisus sum in custodiā simiæ
Concredere:ea simia adeo post haud multo ad me uenit.
Male mihi pcatur:& facit cōuitiū:ait sese illius opa:atque
Aduētu capræ flagitiū & dānū fecisse haud mediocriter.
Dicit caprā quā dederā seruandam sibi:
Suæ uxoris dotem ambedisse:oppido mihi illud
Videri mirū:ut una illæc capra uxoris simiæ dotem
Ambederit:instare factū simia atq͂ hoc deniq͂
Respondet:ni properē illā ab se abducere ad me domū:
Intro ad uxorē ductūrū meā:ast non habere cui
Cōmendarē caprā atq͂ oppido hercle bene uelle illi uisus sum
Quod agis:qd facerē cura cruciabar miser.interea ad me
Hædus uisust aggredirier.infit mihi pdicare sese ab simia
Capram abduxisse.& cœpit irridere me:ego enim lugere.
Atq͂ illā abductā conqueri:hoc quā ad rem credam
Pertinere somniū nequeo inuenire:nisi caprā illā suspicor iā me
Inuenisse quæ sit:aut quid uoluerit:ad portum hinc abii mane cum luce semel.
Postq͂ hic id quod uolui transegi:atq͂ ego conspicor nauim
Ex rhodo qua est heri aduectus filius conlibitū est illud mihi
Nescio qui uisere ascēdi in lēbum:atq͂ ad nauim deuehor

Atq; ego illic aspicio forma eximia mulierẽ:filius q̃ aduexit meus
Matri ancillã suæ quã ego postq̃ aspexi non ita amo:ut sani solent
Hoies.sed eodẽ pacto ut insani solẽt:amaui hercle eqdẽ ego olim
In adolescẽtia:uerũ ad hoc exemplũ nunq̃ ut nunc insanio.
Vnũ qdẽ hercle iã scio piisse me:uosmet uidete cæter℞ quãti sim
Nunc hoc pfecto sic est.hæc illa est capra.sed simia illa atq;
Hædus timeo quid uelint.sed conticescã uicinũ æccũ exit foras.

Demipho.Lysimachus.Lorarii.

De. P Rofecto ego illunc hircũ castrari uolo.ruri qui nobis exhibet negocium.
Nec omen illud mihi nec auspiciũ placet q̃si hircũ metuo ne uxor me
Castret mea:atq; illius hæc nũc simiæ ptis ferat.ly.i tu hinc ad uillã
Atq; istos rastros uillico:pisto ipsi facito corã ut tradas in manum.
Vxori facito ut nũcies.negociũ mihi eẽ:i urbe ne me expectet nã mihi
Tris hodie lites iudicandas dicito:ei & hoc memento dicere.lo.nunquid amplius.
ly. Tãtum est.de.lysimache salue.ly.euge demipho salue o qd agis:
Quid fit:De.quid miserrimus.Ly.dii melius faxint.de.di hoc quidem faciant.
ly. Quid est.de.dicam.si uideã tibi eẽ operam:aut ociũ.ly.quanq̃
Negociũ ẽ:siqd uis demipho nõ sũ occupatus unquã amico opã dare.
de. Benignitatẽ tuã mihi experto prædicas:qd tibi ego ætatis uideor
ly. Acherũticus senex:uietus:decrepitus.de.peruorse uides puer sum
Lysimache septuẽnis:ly.sanun es:qui puer℞ te esse dicis.
de. Vera prædico.ly.modo hercle in mentẽ uenit:quid tu dicere.
Senex cũ extemplo ẽ:iam nec sentit:nec sapit.aiunt solere eum
Rursum repuerascere.de.imo bis tanto ualeo:q̃ ualui prius.
ly. Bene hercle factũ:& gaudeo.de.imo scias oculis quoq; etiã plus iã
Video:quã prius.ly.bene ẽ.de.malam rẽ dico.ly.iã istuc nõ bonũ est
de. Sed ausim ne ego tibi eloqui qd uelim.ly.audacter.de.aium
Aduorte.ly.fiet sedulo.de.hodie ire in ludũ occepi litterariũ
Lysimache ternas scio iã.ly.qd ternas.de.amo.ly.tun capite
Cano amas senex neqssime.de.si canũ seu istuc rutilũ siue atrum st
Amo.ly.ludificas nunc tu me hic opinor demipho.
de. Decide collũ:si falsum ad te loquar:uelut scias me amare.
Cape cultrũ:seca digitũ:uel aurẽ:uel tu nasum:uel labrum
Si mouero me.seu secari sensero lysimache auctor sum.ut me
Amãdo enices.ly.si unquã uidisti pictũ amatorẽ hem illic ẽ.
Nam meo quidẽ animo uetulus decrepitus senex tantidẽ est.
Quasi sit signũ pictũ in pariete.de.nunc tu me credo.

Castigare cogitas.ly.egon te.de.nihil est iam:qđ tu mihi
Succēseas:fecere tale ante alii spectati uiri.humanū amarest
Humanū autē ignoscere ē nescis ne obiurga hoc nō uoluntas
Me impulit.ly.qui nō obiurgo.de.at ne deteriorē tamē
Hoc facto ducas.ly.ego ne te:athenæ desciuerint.de.uise sis
Mō ēt.ly.uisūst.de.certē.ly.pdis me.hic homo ex amore
Insanit:nūqd uis.de.uale.ly.ad portū ppero nam ibi mihi
Negociū est.de.bene ambulato.ly.bene ualeto.de.bene sit tibi.
Quin mihi quoq; etiā est ad portū negociū.nūc adeo ibo illuc
Sed optime gnatū meū uideo:eccū opperiar hoīem.
Hoc nūc mihi uiso ē opus:huic psuadere:quomodo potis sim
Vt illā uendat:ne ue det matri suæ:nā ei dono aduesse audiui
Sed præcauto opus.ne ad illā me aīum adiecisse aliqua sentiat.

Charinus.demipho.

Omo me miserior nullus ē æque opinor:neq; aduersa cui
h Plura sint sempiterna.satin qcqd ē:quā rē agere occepi.
Propriū neqd mihi euenire q̄ cupio:ita mihi mala res aliqua
Obiicitur bonūq; meū comprimit consiliū.miser amicā mihi paraui
Animi cā:precio eripui:ratus clā patrē meū posse habere.
Is resciuit:& uidit:& pdit me.neq; is cū roget qd loquar cogitatunst
Ita animi decē pectore icerti certant:nequid corde nūc consilii
Cape possim scio.tantus cū cura meus est error aīo.dū mei serui:
Perplacet mihi cōsiliū dū rursū haud placet:nec pater potius uidet
Induci ut putet mrī ancillā emptam esse illā.
Nūc si dico:ut res est:atq; illā mihi me emisse indico.
Quēadmodū existimet me:atq; illam abstrahat.
Trans mare hinc uenū asportet.scio sæuus q̄ sit homo:& durus
Igitur hoccine ē amare:arare mauelim:quā sic amare:
Iam hinc olim inuitū domo extrusit ab se:mercatū iussit ire.
Ibi hoc malū ego inueni:ubi uoluptatē ægritudo uincat:quid ibi
Inest amœni:nequiq̄ abdidi.abscondi abstrusam habebam
Musca est meus pater.nihil potest clam illū haberi nec sacrum
Nec tā prophanū qcq̄ ē qn ibi illico adsit:nec qui rebus meis confidam
Mihi ulla spes in corde ē.de.qd illuc qd solus secū fabulet filius
Solicitus mihi nescio quare uidetur.ch.atat meus quidē hic pater est
Quē uideo:ibo alloquar:quid fit pr̄.de uñ icedis:qd festinas
Gnate mi ch.recte pr̄.de.ita uolo:sed istuc quidē tibi:qđ
Cōmutatus color ē:nū qd tibi dolet.ch.nescio qd aīo meo ē
Aegre pater:postea hac nocte non quieui satis ex sententia.
de. Per mare ut uectus nunc oculi terrā mirantur tui.ch.magis

Opinor. de. id ē ꝑfecto uerū. actutū abſceſcerit ergo ædepol.
Si ſapias eas ac decūbas domi. ch. ociū nō eſt mādatis rebus
Præuorti uolo. de. cras agito perēdie agito. ch. ſæpe ex te audiui
Pater: rei mandatæ omnis ſapientis primū præuorti decet.
De. Age igitur: nolo aduorſari tuā aduorſus ſententiā. ch. ſaluus
Sum: ſi quidem iſti dicto ſolida, & perpetua eſt fides. de. qd illuc eſt.
Quī ille ſolus ſe in conſiliū ſeuocat: iā non uereor ne illā me amare
Hic potuerit reſciſcere: quippe haud etiam
quicquam inepte feci: amantes ut ſolent
Ch. Res adhuc quidē hercle in tuto ſt nam hunc neſcire ſat ſcio
De illa amica. quid ſi ſciret: eſſet alia oratio. de. quin ego hūc
Aggredior de illa. ch. qn ego hic me amolior eo ego: ut quæ mādat
Amicus amicis tradā. de. imo mane paucula ēt ſciſcitare prius
Volo. ch. dic qđ uelis. de. uſq; ne ualuiſti. ch. ꝑpetuo recte. dū quidem
Illic fui. uerū in portū huc ut ſū aduectus: neſcio qui animus mihi dolet
Nauſea edepol factū credo uerū actutū abſceſſerit ſed quid
Ais. de. ecquā tu aduexiſti tuæ matri ancillā. e rhodo. ch. aduexi.
De. Quid ea ut uidetur mulier. ch. nō edepol mala. de. ut morata eſt
Ch. Nullā uidi melius mea ſentētia. de. mihi quidē edepol uiſa ſt eū
Illā uidi. ch. heo an uidiſti pater. de. uidi uerū non ex uſu noſtro ſt
Neq; adeo placet. ch. q uero. de. quia nō noſtra formā habet dignā
Domo nihil opus nobis ancilla: niſi quæ texat. q̄ molat. lignū cedat
Pēſum faciat. ædis uerrat: uapulet: quæ habeat quottidianū familiæ
Coctū cibū. horū illa nihilū quicq̄ facere poterit admodū.
Ch. Ea cauſa equidē illā emi: dono quā darē matri meæ. de. ne des
Ne ue te auexiſſe dixeris. ch. dii me adiuuant. de. labefacto
Paulatim: uerū quod præterii dicere: neq; illa matrē ſatis honeſte
Tuam: ſequi poterit comes. neq; ſiná. ch. qui uero. de: quia illa
Forma matrēfam lias flagitiū eſt: ſi ſequatur. quando incedit
Per uias. cōtemplent. cōſpiciant. nutent: nictent: ſibilent
Vellicēt. uocēt: moleſti ſint. occētent hoſtiū: implenatur meæ
Fores carbonibus elegiorū: atq; ut nunc ſunt maledicentes
Homines uxori meæ mihiq; obiectēt lenociniū facere nā quid
Eſt opus. ch. hercle qui tu recte dicis & tibi aſſentior ſed quid
Illa nūc fiet. de. recte ego emero matri tuæ ancillā uiraginē
Aliquā non malā: forma mala ut matrē addecet familias.
Aut ſyrā aut ægiptiā: ea molet: conficiet pēſum pinſet flagro neq;
Propter eā quicq̄ eueniet noſtris foribus flagitiū. ch. quid ſi igitur
Reddat illi unde ēpta ē. de. minime gētiū. ch. dixit ſe redhibere
Si non placeat. de. nihil iſtoc opu ſt litigare nolo ego uos.

ch. Quā tuā autē accusari fidē multo edepol:siqd faciūdū est facere
Dāni mauolo q̄ obprobramētū aut flagitium muliebre.
Efferri domo me tibi illam posse opinor luculente uendere.
Dum quidē hercle ne minoris uēdas:q̄ ego emi pater.
de. Tace mō senex est quidā q illā mādauit mihi ut emerē ad istāc faciē
ch: At mihi quidā adolescēs pater mandauit ad illā faciē ita ut illa est:
Emerē sibi.de.uiginti minis opinor posse me illā uendere.
ch. At ego: si uelim iā dātur septē & uiginti minæ.de.at ego
ch: Quin ego inq̄.de.at nescis quid dicturus sum:tace
Tris minas accudere etiam possum:ut triginta siēt.ch.quo uortist
de. Ad illū qui emit.ch.ubi nam est is homo gētiū?de.eccillū uideo
Iubet quinq; me adbere etiā nūc minas.ch.hercle illunc
Dii infœlicitent quisqs est.de.ibidē mihi etiā nūc adnutat
Addā sex minas.ch.septē mihi nūq̄ ædepol me uincet
Hodie inueniet hodie cōmodis poscit pater.de.nequicq̄
Poscit ego habeo.ch.at illic pollicitust prior.de.nihil facio:
ch. Quinquaginta poscit.de.non centū dantur potine
Vt ne letigere aduersū animi sententiā maximā hercle
Habebis prædā.ita ille est cui emitur senex:sanus non est
Ex amore illius quod posces feres.ch.certo ædepol adolescēs ille:
Cui ego emo.efflictim perit eius amore.de.multo hercle ille magis
Senex si tu scias.ch.nūq̄ ædepol fuit nec; fiet ille senex insanior
Ex amore.q̄ ille adolescens cui ego do hanc operā pater
de. Quiesce inq̄ istanc rem ego recte uidero.ch.quid agis
de. Quid est.ch.non ego illam mancupio accepi:sed ille illam accepit
de. Sine.ch.non potes tu lege uēdere illā.de.ego aliqd uidero
ch. Post autē cōmunis est illa mihi cū alio:qd scio.quid sit ei
Animi uenire.ne eā uelit an non uelit.de.ego scio uelle
ch. At pol ego esse credo aliquē:qui non uelit.de.quid id mea refert.
ch. Quia illi suam rē esse æquū est in manu:de.quid ais.
ch. Cōmunis mihi illa est cū illo.is nūc hic non adest.de.prius
Respondes quā rogo.ch.prius tu emis q̄ uendo pater
Nescio inq̄ uelit ille illā nec ne abalienarier.de.quid illic quidā
Qui mandauit:cū ille nolet.nihil agis.nūq̄ ædepol prius
Quisquam illā habebit:potius quam ille quem ego uolo
Certū est.ch.censes certū esse.de.quin ad nauim iam hinc eo.
Ibi uenibit.ch.uin me tecū illo ire.de.nolo.ch.non places.
de. Meliust te quæ sunt mandatæ res tibi præuortier.ch.tu prohibes.
de. At tu excusato te fecisse sedulo ad portū ne bites dico iam tibi
ch. Auscultabitur.de.ibo ad portū.& ne hic resciscat cauto opust.

Non ipse emam. sed lysimacho amico mandabo. is se ad portũ
Dixerat ire dudũ: me moror. cũ hic adsto. ch. nullus sum occidi.

Charinus. Eutycus.

ch. Entheũ diripuisse aiũt bacchas. nugas maximas fuisse credo
Præ ut quo pacto ego diuorsus distraor. cur ego uiuo cur
Non morior. quid mihist in uita boni. certũst: ibo ad medicũ
Atq; ibi me toxico morti dabo: quãdo id mihi adimitur qua causa
Vitã cupio uiuere. eu. mane mane obsecro charine.
cha. Qui me reuocat? eu. eutychus tuus amicus & sodalis simul
Vicinus proximus. ch. non tu scis: quãtũ malarũ rerũ sustineã
eu. Scio omnia ego istæc. auscultaui ab hostio. omnẽ rẽ scio.
ch. Quid id est quod scis? eu. tuus pater uult uendere. ch. omnẽ rẽ tenes
eu. Tuã amicã. ch. nimiũ multũ scis. eu. tu is in gratus. ch. plurimũ
Tu scis. sed qui scis esse amicã illã meã. eu. tu te heri ipsus mihi.
ch. Satim ut oblitus fui tibi me narrauisse. eu. haud mirũ factũ est.
ch. Te nũc consulo respõde læto cẽses me ut pereã potissimũ.
eu. Nõ taces caue ictuc dixeris. ch. qd uis. me igitur dicere. eu. uim patri
Sublinire pulchre os tuo. ch. sane uolo. eu. uis ne eã ad portũ
ch. Quid potius q̃ uoles. eu. atq; eximiã mulierẽ precio: ch. q potius
Quã auro expẽdas. eu. unde auteritis. ch. achillẽ orabo aurũ
Mihi ut det. hector q expensus fuit. eu. sanũ es. ch. pol. sanus si sim
Non te medicũ mihi expetã. eu. tãti quãti poscit: uin tãti illam emi
ch: Auctarium adiicito uel mille nũmum plusq̃ poscet
eu. Iam tace: sed quid ais unde erit argẽtũ: q; des cũ poscet pater
ch. Inuenietur exquiretur aliqd fiet. eu. enicas iã istuc aliqd fiet
Metuo. ch. qui taces. eu. muto ĩperas. ch. satin istuc mandatust
eu: Potin ut aliquid cures? ch. nõ potest. eu. bene uale. ch. non edepol
Possũ prius q̃ tu ad me redieris. eu. melius sanus sis
ch. Vale. uince & me serua: eu. ego fecero. domi maneto
Me ergo. ch. actutũ face cũ prædam recipias.

Lysimachus. pasicompsa.

ly. Mice amico opã dedi uicinus q; rogauit hoc emi mercimoniũ
Mea es tu. sequere sane ne plora: nimis stulte facis. oculos
Corrũpis talis: qui tibi qdẽ qd rideas magis ẽ q̃ ut lamẽtere.
pa: Amabo ecastor mi senex eloquere. ly. exquire quid uis
pa. Curemeris me. ly. te ne ego? ut quod imperatur facias: item
Quid tu mihi si imperes ego faciam. pa. facere certũ pro copia
Et sapientia. quæ te uelle arbitrabor. ly. laboriose nihil tibi
Quicq̃ operis imperabo. pa. non edepol equidem mi senex non
Didici baiulare: nec pecua ruri pascere: nec pueros nutricare.

ly. Bona si esse uis bene erit tibi .pa.tum pol ego perii misera.ly.qui.
pa. Quia illuc unde huc aduecta sum:malis bene solitũst:nec mos
Meust:ut prædicem quod ego omnis scire credã.ly.oratio edepol
Pluris ẽ huius:q̃ quãti hæc ẽpta ẽ:quasi dicas nullã mulierẽ bonam esse
pa. Haud equidẽ dico .ly.rogare hoc unũ uolo.pa.roganti respondebo.
ly. Quid ais tu.quod nomen tibi dicã esse.pa.pasicõpse:ly.es forma
Nomen inditũ est.sed qd ais pasicõpsa.possin tu si usus uenerit
Subtegmen tenue nere.pa.possũ.ly.si tenue scis:scio te
Vberius posse nere.pa.de lanificio neminem metuo:una ætate
Quæ sit.ly.bonan hercle te & frugi arbitror natura:iã inde
Aetate cũ sis facere officiũ tuũ.pa.mulier pol docta didici:
Operã accusari nõ sinã meã.ly.hem istæc hercle res est
Qui tibi ecce illã dabo natã ãnos sexaginta peculiarẽ.pa.mi senex
Tã uetulã.ly.generi gratiast.eã si curabis pbona est tondetur
Nimiũ scite.pa.honoris cã qcqd est.qd dabitur gratũ habebo.
ly. Nũc mulier ne tu frustrassis.mea nõ es ne arbitrere.pa.dic igitur
Quæso cuia sum:ly.tuo hero redẽpta es rursum:ego te redemi.
Ille me orauit.pa.aĩus rediit si mecũ seruatur fides.
ly. Bono aĩo es.liberabit ille te homo edepol deperit
Atq̧ hodie primũ uidit.pa.ecastor iã bienniũ est
Cũ mecũ rẽ cœperit:nũc quando amicũ te scio esse
Illius indicabo.ly.qd ais tu iam bienniũ est cũ tecũ
Rem habet.pa.certe & inter nos coniurauimus ego
Cum illo:& ille mecũ ego cũ uiro: & ille cũ muliere
Nisi cum illo:aut ille mecũ.neuter stupri cã caput liniaret.
ly. Di ĩmortales etiam cũ uxore non cubet.pa.amabo
An maritus ẽ.Ly.neq̧ est neq̧ erit.pa.nolim quidẽ.
Homo hercle periurauit:nullũ adulescentẽ plus amo.
ly. Puer ẽ ille quidẽ stulta.nã illi quidẽ haud sane diust.
Cum dentes exciderint.pa.quid dentes.Ly.nihil est.
Sequere sis huc me.diẽ unũ orauit ut apud me
Perhiberem locum:ideo.quia uxor ruri est.

Demipho.

Andem impetraui ut egomet me corrumperem
t Empta est amica clam uxore & filio.certunst antiqua
Recolam:ut seruibo mihi decurso in spacio:breue quod
Vitæ reliquunst uoluptate uino & amore delectauero.
Nam hanc se bene habere ætatem nimio est æquius.
Adulescens cum sis:tum cum est sanguis integer
Rei tuæ querende conuenit operam dare.

Demũ igitur cũ ſis ſenex tunc in ociũ
Te colloces: dum potes. ſi uales id iam lucrõſt:
Quo minus hoc ut dico factis perſequar.
Interea tamen huc intro ad me inuiſã domũ.
Vxor me expectat iam dudũ exuriens domi.
Iam iurgio enicabit ſi intro rediero.
Verũ hercle poſtremo ut ut eſt. nõ ibo tamen.
Sed hunc uicinũ prius conueniã: quam domũ redeã
Vt mihi ædis aliquas cõducat uolo.
Vbi habitet iſtæc mulier: atq; eccũ it foras.

Lyſimachus. Demipho.

ly. Dducã ego illũ iã ad te ſicut uenero. de. me dicit:
ly. a Quid ais demipho. de. ẽ mulier domi. ly. qd cẽſes.
De. Quid ſi uiſã. ly. qd pperas. de. qd faciã. ly. quod
Opus eſt facito. ut cogites. de. quid cogitẽ equidem.
Hercle opus hoc facto exiſtimo. ut illuc introeam.
ly. Ita me uero ueruex introeas. de. quid aliud faciã?
ly. Prius hoc auſculta. atq; hic ades. prius etiã ẽ qd te facere
Ego equũ cẽſeo. nã nũc ſi illo introires amplecti uoles.
Confabulari atq; oſculari. de. tu quidẽ meũ animũ
Geſtas: ſcis quod acturus ſim. ly. peruorſe facies.
De. Qui ne ames. ly. tanto minus iã ætatis plenus anima
Fœtida: ſenex hircoſus. tu oſculere mulierẽ: uti ne
Adueniens uomitũ excutias mulieri. de. ſcio pol te amare.
Quom iſtæc præmõſtras mi: quod ſi igitur unã factã
Hoc ſi cenſes coquũ aliquẽ arripiamus: prãdiũ qui pcoquat
Apud te hic uſq; ad ueſperũ. ly. hem iſtuc cẽſeo. nũc tu
Sapiẽter loquere atque amatorie. de. quid ſtamus?
ly. Quin ergo imus: atq; obſoniũ curemus pulchre ut ſimus.
Equidẽ te ſequor: atq; hercle iuenies tu locũ illi ſi ſapis.
Nullũ hercle præter hunc diẽ: illa apud me erit
Metuo ego uxorem: cras ſi rure redierit.
Ne illã hic offendat. de. res parataſt. ſequere me.

ch. Charinus. Euticus.

Vm ne ego miſer. quinuſq̃ bene queo quieſcere.
s Si domi ſũ: foris ẽ animus. ſin foris ſũ: animus domi eſt
Ita mihi ĩ pectore atq; in corde facit amor ĩcẽdiũ.
Ni ex oculis lachrymę deſcẽdãt. iã ardeat credo caput.
Spem teneo ſalutẽ amiſi. redeat an nõ neſcio.
Si opprimit pater. quod dixit exulatũ abiit ſalus.

Sin sodalis quod promisit,fecit non abiit salus.
Sed tandem si podagrosis pedibus esset eutycus
Iam a portu rediisse potuit:id illi uitiũ maximũst.
Quã nimis tardus est aduorsũ mei animi sentẽtiã
Sed is ne est:quẽ currentẽ uideo:ipsus ẽ:ibo obuiã.
Diuom atq; hominũ:quæ speratrix atq; hera eadẽ es hominibus
Spem speratã cũ obstulisti hunc mihi tibi grates ago.
Nũquid restat:& ei disperii uoltus neutiq̃ huius placet.
Tristis incedit:pectus ardet heret:quassat caput:
Eutyche.eu.heu charine.ch.priusq̃ recipias
Anhelitũ uno uerbo eloquere: ubi ego sum: hiccine an
Apud mortuos.eu.neq; apud mortuos neque hic es.
cha. Saluus sũ:immortalitas mihi data est.hic emit illã.
Pulchre os subleuit pater:impetrabilior qui uiuat
Nullus est dico.obsecro si neque hic neq; acherũti sum.
Vbi sum?eu.nusq̃ gentiũ.ch.disperii.illæc
Interemit me modo oratio:odiosa ne oratio est cũ rem
Agas longinquũ loqui equidẽ ad capita rerũ pueni.
Eu. Primũ perimus.ch.quin tu illud potius nũtias
Quod nescio.eu.mulier alienata est abs te.ch.eutyche
Capital facis.eu.qui?ch.quia æqualẽ & sodalẽ ciuẽ
Liberũ enicas.eu.ne dixeris.ch.demisisti gladiũ
In gulã:iam cadã.eu.quæso hercle animũ ne desponde.
cha. Nullus est quẽ despondeã.loquere porro aliã rem.
Mala cui est empta.eu.nescio iam addicta atque
Abducta erat.cũ ad portũ uenio.ch.uæ mihi
Montis tu quidẽ mali me ardentis iam dudũ iacis.
Perge:excrucia carnifex:quãdo qdem occepisti semel
Eu. Nec tibi istuc magis diuidiæ est.q̃ mihi hodie fuit
cha. Dic mihi quis emit.eu.nescio hercle.ch.hẽ istuc inest
Operã dare bonũ sodalẽ.eu.quid me facere uis?
cha. Idem quod me uis:ut pereas.quin percotatus hominis
Quæ facies foret qui illã emisset:eo si pacto posset
Indagarier mulier.heu me miserũ.eu.fiere
cha. Omitte istuc quod nũc agis.eu.quid ego feci?
ch. Perdidisti me:& fidem mecũ tuã.eu.di sciunt culpã
Meam istanc non esse ullã.ch.eutyche deos abscentes
Testis memoras.qui ego istuc credã tibi.eu.quia
Tibi in manu est:quod credas:ego quod dicã id mihi
Mea in manu est.ch.de istac re argutus es:ut par pari

Respondeas ad mandata. claudus. cæcus. mutus. mancus.
Debilis ꝓmittebas te os sublinier meo patri egomet credidi
Homini docto rē mādaris lapidi maxio. eu. qd ego facerē
ch. Quid faceres? mē rogas reqreres: rogitares qs esset aut unde
Esset. qua prosapia. ciuis ne esset an ꝑegrinus. eu. ciuē esse
Aiebant atticū. ch. ubi habitaret inuenires saltē. si nomen
Nequ ꝑres. eu. nemo aiebat scire. ch. at saltē hominis
Faciem exquireres. eu. feci. ch. qua forma esse aiebant?
eu. Ego dicam tibi. canū. uarū: uentriosū: bucculentū
Breuiculū sub nigris oculis oblōgis malis pāsū aliquātulū
ch. Non hominē mihi: sed thesaurū nescio quē memoras mali.
Nunqd est: quod dicas aliud de illo? eu. tantū quod sciā
ch. Edepol ne ille oblongis malis mihi dedit magnū malū
Non possum durare: certunst exulatū hinc ire me.
Sed quā capiā ciuitatē recogito potissimū
Megara eretriā chorynthum chalicidē cretam cyprū
Sicyonē gnidū iacynthum: lesbiam. boetiam.
eu. Cur istuc ceptas consiliū? ch. quia enī me afflictat amor.
eu. Quid tu ais. qui cū illuc. quo nunc ire paritas ueneris.
Si ibi amare forte occipias. atq; itē eius sit inopia.
Iā inde porro aufugies deinde itē illinc si itē euenerit
Quis modus tibi exilio tandē eueniet. qui finis fugæ?
Quæ patria aut domus tibi stabilis esse poterit. dic mihi
Cedo si hac urbe abis amorē te hic relicturū putas:
Si id forte ita sat animo acceptū est certū id ꝓ certo si habes
Quanto te satius est rus aliquo abire: ibi esse ibi uiuere
Adeo dum illius te cupiditas: atque amor missum facit.
ch. Iam dixisti. eu. dixi. ch. frustra dixti: hoc mihi certissimū est.
Eo domū patrē atque matrē ut meos salutē: postea clā patrē
Patria hac effugiam: aut aliquid capiā cōsilii. eu. ut corripuit
Se repēte atque abiit: heu misero mihi: si ille abierit: mea
Oēs dicēt esse ignauia. certunst præconiū iubere iā quantū est
Conducier: qui illā iuestigent: q inueniant: post ad prætorē
Ilicorabo: ut conqsitores det mihi in uicis omnibus.
Nam mihi nihil relicti quicq̄ aliud iam esse intelligo.

Dorippa mulier. Syra anus.

Do. Voniam a uiro ad me rus aduenit nūtius: rus nō iturū.
Feci ego ingeniū meū: reueni ut illū ꝑsequar: q me fugit.
Sed anū nūc uideo cōsequi nostrā syrā: atque incedit: eccā tādē
Quin is ocius. sy. nequeo me castor: tantū hoc oneris est: q fero.

Do. Quid oneris. Sy. annos octogita & quattuor: & codē
Accedit seruitus: sudor: sitis: simul hæc quæ porto deprimunt
Do. Aliquid cedo: qui hāc uicini nostri aram augeā. sy. da sane
Hanc uirgā lauri. Do. abi tu intro. sy. eo. do. apollo quæso te
Vt des pacē ppitius salutē & sanitatē nostræ familiæ.
Meoq; ut pcas gnato pce ppitius. sy. di spii: pii misera: uæ misere mihi
Do. Satin sana es obsecro qd eiulas. sy. dorippa mea dorippa. do. qd
Clamas obsecro. sy. nescio mulier quæ ē itus i ædibus. do. qd mulier
Sy. Mulier meretrix. do ueron serie. sy. nimiū scis sapere.
Ruri quæ nō manseris. q̄ insipiens poterat persentiscere
Illā esse amicā tui uiri bellissimi. do credo me castor.
Sy. I hac mecū ut uideas simul tuam alcmenā pellicē iuno mea.
Do. E castor uero istuc eo quantū potest:

Lysimacus.

Arum ne est male rei quod amat demipho ni sūptuosus
Insuper etiā fiet: decē si ad cœnā uocasset sūmos uiros
Nimiū obsonauit. sed coquos quasi in mari solet
Hortator remiges hortarier ita hortabatur. egomet
Conduxi coquū: sed eccū demiror nō uenire ut iusserā
Sed qd nam hic a nobis exit. aperitur foris.

Dorrippa mulier. Lysimachus. uir.

Do. Iserior mulier me nec fiet: nec fuit. tali uiro quæ nupserim.
m Heu miseræ mihi: hē cui te & tu quæ habeas cōmedes uiro.
Hem qui decē talēta dotis detuli hæc ut uiderē: ut ferrē
Has cōtumelias. ly. perii hercle. rure iā rediit mea uxor.
Vidisse credo mulierē in ædibus: sed quæ loquatur exaudire
Hinc nequeo: accedā ppius. do. uæ miseræ mihi. ly. īmo mihi.
Do. Disperii. ly. eqdē hercle oppido pii miser. ut di te oēs
Demipho pdiūt. do. pol hoc est ire quod rus meus uir noluit
ly. Quid nūc ego faciā nisi ut adeā: atq; eloqr: iubet saluere
Suus uir uxorē suā: urbani fiūt rustici. do. pudicicius
Faciunt q̄ illi qui non fiunt rustici. ly. nunqd delinqunt rustici.
Do. Ecastor minus q̄ urbani: & multo minus malū quærūt sibi
ly. Quid aūt urbani deliquerūt dic mihi. do. qa illa mulier itus est
ly. Vidisti ne eam. do. uidi. ly. cuia ea sit rogitas.
Do. Rescicā tamē. cupio hercle scire: sed tu me tentas sciens.
ly. Vindicā cuia est illa. ædepol uæ mi nescio quid dicā.
Do. Hæres. Ly. haud uidi magis. do. quin dicis. ly. quin si
Liceat. do. dictū oportuit. ly. nō possum ita instas
Vrges quasi pro noxio. do. scio inoxius. ly. audacter

Quid uis dicito.do.dic igitur.ly.dicā.do. atqui
Dicundū est tamen.ly.illa scin ut etiā uis nomē dicā
do. Nihil magis manufesto teneo.inoxia es.ly.qua noxia
Ista quidē illa est.do.quæ.illa est.ly.illa.do.io illa
ly. Iam si nihil usus esset iam non dicerē.do.non tu scis quæ
Sit illa?ly.imo etiā scio:de istac sū iudex captus.
do. Iudex.iam scio nūc tu in cōsiliū istam aduocasti tibi.
ly. Immo sic sequestro mihi data ē.do.intellego nihil hercle istius quicꝗ
Numero purgas.ly.nimiū negocii reperi enim hereo

Coquus:lysimachus.Dorippa.Syra.

Gite:ite actutū.nam mihi amatori seni coquendast
a Cœna:atque cū cogito nobis coquendast.non ducti
Sumus:nam qui amat.quod amat si habet:id habet
Pro cibo uidere.amplecti osculari:alloqui.
Sed nos confido onustos redituros domum.
Ite hac:sed eccum:qui nos conduxit senex.
ly. Ecce autē:perii coquus adest.co.aduenimus.
ly. Abi.co.quo abeam?ly.abi.co.abeam.
ly. Abi.co. non estis cœnaturi:ly.iam saturi sumus:sed interii.
do. Quid ais tu etiā ne hæc illi tibi iusserunt ferri.quos inter iudex datus
co. Hæccine tua est amica.ꝙ dudū mihi te amare dixisti:cū obsonabas.
ly. Non taces.co.satis scitū filiū mulieris:ueꝝ hercle auet.
ly. Abin directus.co.haud mala est.ly.at tu malus co.scitam
Hercle opinor satis cōcubinā.ly.non abis:non ego sū.
Qui te dudū conduxi.Co.Quid est imo hercle tu istuc ipsus:
ly. Væ misero mihi.co.nempe uxor rurist tua:quā dudū dixeras
Te odisse æque:atqꝫ anguis.ly.ego. ne istuc dixi tibi.co.mihi quidem
Hercle.ly. ita me amabit iuppiter uxor:ut ego illud nūquā dixi.
co. Etiam negas.ly.nō te odisse aiebat uxorē uerū suā.do.palā
Istæc fiunt te me odisse.ly.quin nego.co.& uxorē suā
Ruri esse aiebat.ly.hæc ea est quid mihi molestus es.co.quia
Me non nouisse ais:ni metuis tu istāc.ly.sapio nā mihi unica est.
co. Vin me experiri.ly.uolo.co.mercedē dato.ly.cras petito:
Dabitur nūc abi.do.heu misere mihi nūc ego uerū
Illud uerbū esse experior uetus aliquid mali esse ꝓpter uicinū
Malū co.cur hic astamus.quin abimus.incomodi siquid
Tibi euenit:id nō est culpa mea.ly.quin me radicas miserū
co. Scio iam quid uelis.nēpe me hinc abire uis.ly.uolo.inq.
co. Abibitur.dragmā dato.ly.dabitur.co.dari ergo sis iube
Dari potest interea dū illi ponūt:ly.quin abis.potin ut molestus

Ne ſis.co.agite aponite obſoniū iſtuc ante pedes illi ſeni.
Hæc uaſa aut mox aut cras iubebo abſ te peti:ſequimini
ly. Fortaſſe te illū mirari coquū quod uenit:atque hæc adtulit:
Dicā quid eſt.do.nō miror:ſi quid damni facis aut flagitii
Nec pol ego patiar ſic me nuptā tā male:meaſque in ædis
Sic ſcorta obductarier:ſyra rogato meū patrē meis uerbis:
Vt ueniat ad me iam ſimul tecū.ſy.eo.ly.neſcis negotii
Quid ſit uxor obſecro.cōceptis uerbis iā iuſiurandū dabo
Me nūq̄ quicq̄ cū illa:iā ne abiit ſyra periihercle.ecce autē
Hæc abit:uæ miſero mihi.at te uicie di deæque ꝑdiūt cū tua amica.
Cūque amationibus:ſuſpicione ipleuit me indigniſſime:cōciuit
Hoſtis domi.uxor aceruma eſt ibo ad foꝝ:atq; hæc demiphoni eloq̄r
Me iſtāc capillo ꝑtracturum eſſe in uiā:niſi
hinc abducit quo uult exhiſce ædibus.
Vxor heu uxor quāq̄ tu irata es mihi:iubeas ſi ſapias:hæc intro
Auferier.eadē licebit mox cœnare rectius.

Syra ſerua.Eutychus adoleſcens.

ſy. Era quæ me miſit ad patrē:non eſt domi:rus abiiſſe aiebāt.
h Nunc domū renūciat.eu.defeſſus ſum urbem totā
Peruenarier nihil inueſtigo quicquā de illa muliere:ſed mater
Rure rediit:nam uideo ſyrā aſtare ante ædis:ſyra
ſy. Quis eſt qui me nominat.eu.herus atq; alūnus tuus ſū:ſy.ſalue
Alumne.eu.iam mater rure rediit.reſpōde mihi.ſy.cū quidē
Salute a familia maxima.eu.quid iſtuc negocii eſt.ſy.tuus pater
Belliſſimus amicā adduxit intro in ædis.eu.quomodo.ſy.aduenienſ
Mater rure eam offendit domi.eu.pol.haud cēſebam iſtaꝝ eſſe
Operaꝝ patrem etiāq; nūc mulier intus eſt.ſy.etiā.eu.ſequere me

Syra.

Caſtor lege dura uiuunt mulieres multoq; iniquiores miſeræ
e Quā uiri nā ſi uir ſcortū duxit clā uxorē ſuā id ſi reſciuit uxor
Impune eſt uiro.uxor uiro ſi clā domo egreſſa ē foras.uiro fit
Cauſa exigitur matrimonio utinā lex eſſet eadē quæ uxori eſt uiro
Nam uxor cōtēta eſt quæ bona eſt uno uiro q̄ minus uir una uxore
Contentus ſiet.ecaſtor faxim ſi itidē plectantur uiri.
Si quis clā uxorē duxerit ſcortū ſuam:ut illæ exiguntur:quæ in ſe
Culpam cōmerēt plures ſint uiri uidui quā nūc mulieres.

Charinus.

I Imē ſupum iferūq; ſalue ſimul autē uale:hūc hodie poſtremū
Extollo me a domo patria pedē uſus.fructꝰ.uictꝰ.cultꝰ iā mihi
Haꝝ ædiū iterēptuſt.iterfectuſt.aliēatuſt.occidi.dii penates

Meum parentũ.familiæ lar pater.uobis mando meũ parentũ rem
Bene ut tutemini ego mihi alios deos penatis persequar:aliũ larem
Aliã urbẽ:aliã ciuitatẽ:ab atticis abhorreo.nã ubi mores deteriores
Increbrescunt ĩ dies:ubiq; amici q infideles fient:nequeas pnoscere
Vbi quid eripiatur aĩo tuo quod placet maxume.
Ibi quidẽ si regnum detur:non est cupita ciuitas

Eutycus.charinus

Iuũ atq; hoĩum quæ speratrix atq; hera eadẽ es hoĩbus
Spẽ speratã quã obtulisti hãc mihi grates ago.ecqs nã deus ẽ
Qui mea nũc lætus læticia fiat.domi erat q; q̃ritabã sex sodales
Repperi:uitã:amiciciã:ciuitatẽ:lætitiã:ludum:iocũ.
Foꝝ inuenturus sim:ita pessimas pessundedi.irã inimiciciã
Mœrorẽ lachrymas.exiliũ.inopiã.solitudinẽ.stultitiã:
Exitiũ.pertinaciã.date di quæso coueniẽdi mihi eius celerẽ copiã
Apparatus sum.ut uidetis:abiicio supbiã:egomet mihi comes
Celator equus agasso.armiger.egomet sum mihi imperator.
Idẽ egomet mihi obedio.egomet fero quod usust.
Cupido quantus es:nã tu quẽuis cõfidentem facile tuis factis facis
Eundẽ ex cõfidente actutũ diffidentem denuo
Cogito quo nã illũ currã quæritatũ:ch.certa res est
Mensq; quærere illã quoquo hinc abducta ẽ gentiũ:
Neq; mihi ulla obsistat amnis:neq; mõs neque adeo mare
Nec calorẽ:nec frigus metuo.neq; uẽtũ:neq; grandinẽ
Imbrem perpetiar.laborẽ sufferã:solẽ sitim
Nõ concedã:neq; conquiescam usq̃ noctu:neque dius
Prius pfecto q̃ aut amicã:aut mortẽ inuestigauero
eu. Nescio cuia uox ad aurẽ mihi aduolauit.ch.inuoco
Vos diales ut me bene tutetis lares.eu.iuppiter
Est ne ille charinus.ch.ciues bene ualete.eu.ilico
Sta charine.ch.q me reuocat.eu.spes.salus.uictoria.
ch. Quid me uoltis?eu.ire,tecũ.ch.aliũ comitẽ quærite.
Nõ admittũt hi me comites q tenent.eu.q sunt ei
ch. Cura miseria.ægritudo lachrymæ lamentatio
eu. Repudia istos comites:atque hoc respice.& reuortere.
ch. Siquidẽ mecũ fabulari uis subsequere.eu.sta.illico:
ch. Malefacis properantẽ q me cõmorare:sol abit.
eu. Si huc item properes:istuc pperas:facias rectius.
Nunc secundus uentus nunc est:cape modo uorsoriam
Hic serenus fauonius est:hic auster imbricus.
Hic facit tranquillitatẽ.iste omnis fluctus conciet:

Respice ad dextrã charine huc nõne ex aduorso uides.
Nubis atra imberq instat. aspice nũc ad sinistrã: atq uides.
Cælũ ut splendore ẽ plenũ. ex aduorso uides:
Religionẽ illi obicit. recipiã me illuc sapis
O charine contra pariter fer gradum. & confer pedem
Porrige brachiũ. prende iã tenes. ch. teneo. eu. tene
Quo nũc ibas. ch. exulatũ. eu. qd tibi facere uis. ch. qd miser ẽ
eu. Ne paue: restituã iã ego te i gaudiũ utiq ut sis maxime.
ch. Quid uis audire: id audis. qd gaudeas. eu. sta illico amicus
Aduenio: multũ beneuolẽs tuã amicã. ch. qd eã
eu. Vbi sit ego scio. ch. tun eã: tune obsecro. eu. sanã & saluã
ch. Vbi eã saluã. eu. ego scio. ch. ego me mauelim.
eu. Potin ut aio sis trãquillo. ch. qd si animus fluctuat.
eu. Ego istũ in trãsquieto tuto sistã: ne time.
ch. Obsecro te loquere ubi sit: ubi eã uideris: qd taces.
Dic enicas me miserũ tua reticentia. eu. non longe
Hinc abest a nobis. ch. qn ergo cõmonstras: si tu uides.
eu. Nõ uideo hercle nũc: sed uidi mõ. ch. quã ego uideã: facis
eu. Faciã. ch. lõginquũ istuc amantist. eu. ẽt emutis oĩa
Cõmostrabo amicior mihi nullus uiuit. atq is est
Qui illã habet neq ẽ quoi magis me uelle melius æquũ siet.
ch. Nõ curã de istoc ullã quæro. eu. de illa ergo ego dico tibi
Sane hoc non in mentẽ uenit dudum ut ob
cha. Dic igitur ubi illa est. eu. in nostris ædibus. ch. ædis probas.
Si tu uera dicis: pulchre ædificatas arbitror
Sed qd ego istuc credam uidistin. an tu audita nuncias.
eu. Egomet uidi. ch. quis eam adduxit uos. eu. inique rogas
cha. Vera dicis. eu. nihil charine te quicq pudet.
Quid tua refert: qui cũ istac uenerit: dum istuc sic
Est profecto. cha. opta ergo ob istunc nunciũ: qd uis tibi.
eu. Quid si optabo. ch. deos orato ut eius faciant copiã
eu. Derides. ch. seruata res est demũ: si illã uidero: sed qn ornatũ
Hunc reiicio: heus aliquis est actutũ huc foras
Exite. illinc palliũ mihi huc ferte. eu. hem nunc tu mihi ut places
cha. Optime aduenĩes puer cape chlamydẽ: atq hæc istinc sine illico
Vt si hæc non sint uera inceptũ hoc itiner perficere exequar
eu. Non mihi credis. ch. omnia equidẽ credo: quæ dicis mihi.
Sed quin introducis me ad eã: ut uideã. eu. paulisper mane
cha. Quid manebo. eu. tẽpus nõ est introeundi. ch. enicas.
eu. Non opus est inquã nunc intro te ire. ch. responde mihi

Qua causa.eu.opere nō ē.ch .cur.eu.quia nō est illi cōmodū.
cha. Ita ne cōmodū illi nō est quæ me amat:quā ego contra amo.
Omnibus hic ludificatur me dolis:ego stultior:qd isti credam.
Cōmoratur:chlamydem sumā denuo.eu.mane parūper atq;
Hoc audi.ch.cape sis puer hoc paliū.eu.mater irata est
Patri uehemēter:quia scortū sibi ob oculos aduexerit
In ædis dū ruri ipsa abest:suspicatur illam amicam esse illi
Sonam sustulli.eā rē nunc exquirit intus.ch.iā machærast
In manu.eu.nā si eo te introducā.ch.tollo ampulā atq; hinc eo
eu. Mane mane charine.ch.erras.me decipere haud potes.
eu. Neq; uolo ædepol.ch.qn tu ergo itiner exequi meū me finis
eu. Non fino.ch.ego me moror.tu puere abi hinc intro ocius.
Iam in currū cōscēdi:iam lora in manus cœpi meas
eu. Sanus non es.ch.quin pedes uos in curriculū coniicitis
In cyprū recta: quādo quidē pater mihi exiliū parat
eu. Stultus es:noli istuc quæso dicere.ch.certū exequist.
Operā ut sumā ad peruestigādū ubi sit illæc.eu.qn domist
cha. Nam id quod dixit:id mentitust.eu.uera dico equidē tibi.
cha. Iam cyprum ueni.eu.qn sequere:ut illā uideas:quā expetis.
cha. Perconctatus non inueni.eu.matris iā iram neglego.
cha. Porro proficiscor quæsitū nunc pueni calcidem
Video hospitē:zacyntho dico quid eo aduenerim:
Cogito quis eā uexerit:qs habeat:si ibi inde audiuerit.
eu. Quin tu istas omittis nugas:ac mecū huc intro ābulas.
cha. Hospes respondit zacyntho ficos fieri nō malas
eu. Nihil mentitus est.ch.sed de amica se in audisse autumat
Hic athenis esse.eu.chalcas iste quidem zacyntust
ch. Nauem conscendo.pficiscor illico iā sū domi.iā redi
Exilio:salue mihi sodalis eutyche ut ualuisti:qd parētes
Metuat mr̄ dati bene uocas:benigne dicis:eras apud te
Nō domi si decet sic fieri oportet.eu.io.quæ isomnia.
Hic homo non sanu.ch.medicari amicus qn pperas.
eu. Sequere scis.ch.sequor.eu:clemēter q̄so calces deteras:
Audin tu.ch.iā dudū audiui.eu.pacem cōponi uolo
Meo patri cū matre.nā nunc est irata.ch.modo
Propter istanc modo.eu.ergo cura.ch.quin tu
Ergo i modo.eu.tam ppiciam reddā:q̄ cū ppicia est iuno ioui.

Demipho.Lysimachus.

de. Vasi tu nunq̄ quicq̄ adsimile huius facti feceris:
ly. q Nam mea uxor pter illā tota in fermēto iacet.

Edepol nũquã caui ne quid facerẽ :uix uiuus sum miser.
de. At ego expurgationẽ habebo:ut ne succenseat.
Sequere me:sed exeũtem filiũ uideo meum.
Demipho. Eutychus. Lysimachus. Charinus.
de. Iam credo placet principiũ:quid agis:quid fit eutyche.
u. Ad patrem ibo ut matris iram sibi esse sedatã sciat.
Optima opportunitate ambo autẽ uenistis.ly.quid rei est.
eu. Vxor tibi placida & placatast.certe dextras nũciam.
ely. Di me seruãt.eu.tibi amicam nullã esse nuncio.
de. Di te perdãt:quid negocii est nã quæso istuc.eu.eloquar:
Animũ aduortite igitur ambo.ly.quin tibi ambo operã
Dãus.eu.qui bono sunt genere nati ingenio malo
Suapte culpa genere capiũt genus ingeniũ ĩprobant:
de. Ve℞ hic dicit.eu.tibi ergo dicit.de.eo illud ue℞ est magis
eu. Nã te istac ætate haud æquũ fuerat filio tuo
Adolescenti amanti amicã emptam argẽto eripere suo.
de. Quid tu ais charine amicast illa.eu.ut dissimulat
Malus.de.ille quidẽ illã sese ancillã matri emisse dixerat.
eu. Propterea igitur tu mercatus nouus amator uetus puer.
cha. Optime hercle perge.ego assistam hinc alternis cæcus.
Quibus est dictis dignus usq; oneremus ambo.de.nullus sũ
eu. Filio suo qui innocẽti fecit tãtam iniuriam
Quẽ quidẽ hercle ego in exiliũ cũ iret:reduxi domũ
Nã ibat exulatũ.de.an abiit.eu.etiã loquere larua.
Temperare istac ætate istis decet te artibus.
de. Fateor:deliqui ꝑfecto.eu.etiã loquere larua.
Itidẽ ut tempus anni ætatẽ aliã aliud factũ cõuenit.
Vacuũ esse istac te ætate hic decebat noxiis.
Nam si istuc iuisset senecta ætate scortari senex
Vbi loci res sũma nostra publica.de.hei perii miser:
Adolescẽtes rei agendæ isti magis solent operã dare
Iam obsecro hercle uobis habere cũ porcis cũ fiscina
eu. Redde filio si habeas iam uolt.de.per me sibi habeat licet
Semper edepol.eu.quoniã ut aliter facias non est copiæ
de. Supplicii sumã quid uolt ipse ob hanc iniuriam.
Modo pacẽ faciatis:oro ut ne mihi iratus
Si hercle sciuissem:siue adeo ioculo dixisset mihi
Se illam amare.nũquã facerẽ:ut illã amanti abducerem:
cha. Eutyche te oro sodalis eius es:serua:& subueni
Hunc senem para me clientẽ:memorem dices beneficii.

eu. Ora ut ignoscat delictis tuis:atque adolescentiæ
cha. Pergin tu aut.eia superbe inuehere.spero ego mihi quoq;
Tẽpus tale euẽturũ: ut tibi gratiam referam parem.
de. Missas iã ego illas artifici.& quidẽ ego dehinc iã.ch.nihil
Consuetudine animus rursus te huc inducet.de.obsecro
Satis iam ut habeatis.quin loris cedite etiã si lubet.
eu. Recte dicis:sed istuc uxor faciet:cum hoc resciuerit.
de. Nihil opus resciscat.ch.quid istic nõ resciscet:ne time
eu. Eamus intro non utibile hic locus factus tuis
Dum memoramus.arbitri ut sint q̃ prætereant per uias
cha. Hercle qui tu recte dicis eadem breuior fabula
Erit:eamus.ly.hic est intus filius apud nos tuus
de. Optime est illac per hortũ nos domũ transibimus.
ly. Eutyche hanc uolo prius rẽ agi:q̃ meũ intro refero pedem
eu. Quid istuc ẽ?ly.suam quisq; homo rem meminit:respõde.
Mihi certon scis:nõ successere mihi tuã matrẽ.eu.scio.
ly. Vide.eu.me uide.ly.satis habeo:id quæso hercle ẽt uide
eu. Nõ mihi credis.Ly.imo credo:sed tamen metuo miser.
ch. Eamus intro.eu.imo dicamus senibus leges.ch.censeo
Prius habeamus quas leges teneãt:contẽtiq; sint.
Annos natus sexaginta qui erit:si quẽ scibimus seu maritũ
Seu hercle adeo celibẽ scortarier:cũ eo nos hic lege agemus
Inscitũ arbitrabimur:& per nos quidẽ hercle egebit
Qui suũ p̱degerit.neu quisq̃ posthac p̱hibeto adolescentẽ
Filiũ:quin amet & scortũ ducat.quod bono fiat mõ.
Siqs p̱hibuerit plus p̱det clã si p̱hibuerit palam.
Hæc adeo ut ex hac nocte primũ lex teneat senes
Bene: ualet atq; adolescẽtes:hæc si uobis lex placet:
Ob senũ hercle industriã uos æquũ est clare plaudere.

Pseudolus.

e Xporgi melius lumbos atque exurgier
Plautina longa fabula in scenam uenit.

Prologus.

Ræsentis numerat q̃ndecim miles minas
Simul consignat symbolum ut phœniciũ
p Ei det leno:qui eũ cum reliquo afferat
Venientem caculam interuortit symbolo
Dicens syrum se ballionis pseudolus
Opemq; herili ita tulit:nam simiæ
Leno mulierem quem is supposuit:tradidit:

Venit harpax uerus:res palam cognoscitur:
Senexq argentũ:quod erat pactus reddidit.

Pseudolus.Callidorus.

pse. Si ex te tacẽte fieri possem certior here quæ miseriæ te
Tã misere macerãt:duoꝶ labori ego hominũ parsissẽ
Lubens.mei te rogãdi & tui respondẽdi mihi.
Nunc quoniã id fieri nõ potest: necessitas
Me subigit:ut te rogitẽ:respõde mihi qd est quod tu
Exanimatus iam hos multos dies gestas tabellas tecũ:eas
Lachrymis lauis neq tui participẽ cõsilii quẽquã facis?
Eloquere:ut quod ego nescio:id tecũ sciã.cal.misere
Miser sum pseudole.pse.id te iuppiter ꝓhibessit.
cal. Nihil hoc iouis ad iudiciũ attinet sub ueneris regno uapulo:
Non sub iouis.pse.licet me id scire quid sit?nã tu me ãtidhac
Supremũ habuisti comitẽ cõsiliis tuis.cal.idẽ animus.nunc
Est.pse.fac me certũ qd tibi sit iuuabo.aut re.aut opa.aut
Consilio bono.cal.cape has tabellas:tute hinc narrato tibi
Quæ me miseria & cura cõtabefacit.pse.mos tibi geretur.
Sed quid hoc quæso?cal.quid est.pse.ut opinor: quærũt
Litteræ hæ sibi liberos:alia aliã scãdit.cal.ludis me ludo tuo
pse. Has quidẽ pol credo nisi sibylla legerit: interpretari aliũ
Posse neminẽ.cal.cur inclemẽter dicis lepidis litteris.
Lepidis tabellis.lepida cõscriptis manu.pse.an obsecro hercle
Habẽtq gallinæ manus.nam has quidẽ gallina scripsit.
cal. Odiosus mihi es:lege:uel tabellas redde.pse.imo enim
Pellegã:aduortito animũ.cal.nõ adest.pse.at tu cita.
cal. Immo ego tacebo.tu hinc ex cæra cita:nã istic meus aius
Nũc est:nõ in pectore.pse.tuã amicam uideo calidore.
cal. Vbi ea est obsecro.pse.eccã in tabellis porrectam:ĩ cæra cubat:
cal. At te dii deæq quãtus es.pse.seruassint quidem.
cal. Quasi solsticialis herba paulisper frui repẽte exortus sũ.
Repentino occidi.pse.tace dũ tabellas pellego.cal.ergo
Quin legis.pse.phœniciũ calydoro amatori suo per
Cerã & linũ litterasq interpretes salutẽ mittit
Et salutẽ abs te expetit.lachrymãs titubanti animo
Corde & pectore.cal.perii salutẽ nusquã inuenio
Pseudole:quã illi remittã.pse.quã salutẽ.cal.argenteã
pse. Pro lignea salute uis argenteã remittere illi.uidesis
Quam tu rem geras.cal.recita modo ex tabellis iam faxo scies
Quã subito argẽto mihi usus inuento siet.pse.leno me

Peregre militi macedonico minis uiginti uendidit
Voluptas mea:& priusq̃ hinc abit qndecim miles minas
Dederat:nũc unæ quinq; remorantur minæ.
Ea causa miles hic reliqt simbolũ expressam in cæra
Ex annulo suã imaginẽ:ut qui huc adferret eius similem
Symbolũ cum eo simul me mitteret ei rei dies
Hæc præstituta ẽ:proxima dionysia.pse.cras ea quidẽ
Sunt.cal.prope adest exitiũ mihi:nisi quid mihi
In te est auxilii.pse.sine pellegã.cal.sino.nã mihi
Videor quom ea fabularier:lege:dulce amarũq;
Vna nũc misces mihi.pse.nũc nostri amores:mores:
Consuetudines.iocus.lodus.sermo.suauis sauiatio.
Cõpressiones arcte amantiũ cõparatæ teneris labellis
Molles morsiunculæ.papillaꝝ horridulaꝝ oppressiũculæ.
Haꝝ uoluptatũ mihi omniũ:atq; itidem tibi distractio.
Dissidiũ.uasticies uenit:nisi quæ mihi intest aut tibi ẽ in me salus
Hæc quæ ego sciui ut scires curaui oĩa:nũc ego te experiar
Quid ames:quid simules.uale.cal.ẽ misere scriptũ pseudole.
pse. O miserrime.cal.qn fles.pse.puniceos oculos habeo.
Nõ queo lachrumam exorare ut expuant unam modo.
cal. Quid ita.pse.genus nostrũ semp sic coclitũ fuit.
cal. Nihil ne adiuuare me audes.pse.quid faciã tibi.cal.heu
pse. Heu:id quidẽ hercle ne par sis dabo.cal.miser sum:argentũ
Nusq̃ iuenio mutuũ pseudole.pse.heu:neq; itus nũmus ullus ẽ:
cal. Heu ille abducturus ẽ mulierẽ cras.pse.heu.cal istoccine
Pacto me adiutas.pse.do id quod mihi ẽ.nã is mihi thesaurus
Iugis in nostra est domo.cal.actũ hodie de me ẽ:sed potes
Nunc mutuã drachmã dare mihi unã:quã cras reddã tibi?
pse. Vix hercle opinor est:si me opponã pignori sed qd de
Drachma facere uis.cal.restim uolo mihi emere.pse:quãobrẽ?
cal. Qui me faciã pensilẽ:certũ ẽ mihi añ tenebras pseq tenebras.
pse. Quis mihi igiť drachmã reddet:si dederim tibi.an tu te ea
Causa uis sciẽs suspẽdere:ut me defraudes drachma:si
Dederim tibi?cal.ꝑfecto nullo pacto possum uiuere
Si illa a me abalienatur atq; adduciť.pse.qd fles.
Cucule uiues.cal.quid ego ni fleã:cui nec paratus
Nũmus argenti siet.neq; libellæ spes sit usquã gentiũ
pse. Vt litteraꝝ ego harum sermonẽ audio:
Nisi tu illi drachmis fleueris argẽteis:qd̃ tu istis lachrymis
Te ꝓbare postulas:nõ pluris refert.q̃ si imbrẽ in cribrũ geras.

Verũ ego te amantē:ne paue:non deſeram:ſpero alicunde hodie
Me bona opa:aut hac mea tibi inuenturũ eſſe auxiliũ argentariũ
cal. Ad id futurũ unde.pſe.unde unde dicā:neſcio qa futurũ eſt
Ita ſupcilium ſalit.cal.utinā quæ dicis:dictis facta ſuppetant.
pſe. Scis tu quidē hercle mea ſi cōmoui ſacra quo pacto & quātas
Soleam turbellas dare?cal.in te nūc ſunt oīs ſpes ætati meæ
pſe. Satin eſt ſi hanc hodie mulierē efficio tibi tua ut ſit:aut ſi tibi
Do uiginti minas.cal.ſatin ſi futurũ ē.pſe.roga me uiginti minas
Vt me effecturũ tibi quod ꝓmiſi ſcias roga.cal.obſecro hercle
pſe. Geſtio promittere.cal.dabis ne argenti mihi hodie uiginti minas?
pſe. Dabo:moleſtus nūc iam ne ſis mihi:atq; ne dictum tibi neges,
Dico prius ſi neminē aliũ potero:tuũ tangā patrē.cal.dii te
Mihi ſeruēt:uerũ ſi potes pietatis cā uel,etiā matrē quoq;
pſe. De iſtac re in oculũ utrũ uis cōgeſcito.cal.oculũ utrum
An ne in aurē.pſe.at hoc peruolgatũ eſt minus nunc nequis
Dictũ ſibi neget:dico oībus pube præſenti:ī cōtione omni populo
Oībus amicis notiſq; edico meis in hunc diē a me ut caueāt:
Ne credant mihi cal.tace obſecro hercle.pſe.qd negocii eſt.
cal. Oſtium lenonis crepuit.pſe.crura mauellē modo
cal. Atq; ipſe egreditur:penitus periurũ caput.
Leno.Lorarii.iiii.pſeudolus Seruus.calidorus adoleſcēs
Le. Xite.agite.ite ignaui.male habiti & mala cōciliati
Quorũ nunq̄ qcq̄ cuiq̄ uenit in mentē:ut recte faciant
Quibus niſi ad hoc exēplũ expior:nō pōt uſura uſurpari.neq; ego
Homines magis aſinos unquā uidi:ita plagis coſtæ callent:
Quos dũ ferias:tibi plus noceas.eo enim ingenio hi ſũt flagricibæ
Qui hæc habent conſilia:ubi data occaſio ē:rape clepe tene.harpaga
Bibe.effuge:hoc eſt eorũ opus ut mauelis lupos apud ouis linquere
Quā hos domi cuſtodes:at faciē cũ aſpicies eoꝝ haud mali uidenẽ
Opa fallũt.nũc adeo hāc edictionē niſi aīum aduortetis oēs
Niſi ſomnũ ſocordiamq;.ex pectore oculiſque amouetis
Ita ego ueſtra latera loris faciā ut ualide uaria ſint:
Vt ne periſtromata qdē æque picta ſint campanica:
Neque alexandrina beluata conſuta tapetia.
Atque heri ante dixerā oībus dederamque eas prouincias
Veꝝ ita uos æſtis perditi:negligentes ingeno improbo
Officiũ ueſtrum ut uos malo cogatis commonerier.
Nempe ita animati eſtis:uos uincere hoc duricia tergi atq; me
Hoc uideſſis ut alias res agũt.hoc agite.hoc animũ aduortite
Huc adhibete aures:quæ ego loquar.plagigera genera hominũ:

Nunq̃ ædepol ueſtrũ durius tergũ erit:q̃ tergĩnũ hoc meum
Cui nũc dolet:hem:ſic datur. ſi quis herũ ſeruus ſpernit.
Adſiſtite oẽs contra me:& quæ loquor:aduortite aium.
Tu qui urnã habes:aquã ingere.face plenũ ænũ ſit cito.
Lo. Te cũ ſecuri:caudicali præficio prouinciæ
At hæc retonſa ẽ.le.ſine ſiet.itidẽ quoq; uos eſtis plagis oẽs
Nũ qui minus ea gratia tamẽ omniũ opera utor.
Tibi hoc præcipio:ut niteant ædes:habes qd facias ꝑpera abi itr.
Tu eſto lectiſterniator:tu argentũ eluito:id extruito
Hæc cũ ego a foro reuertor:facite ut offendam parata
Vorſa præſterga ſtrata lautaq; coctaq; oia uti ſient
Ni mihi hodie natalis dies eſt:decet eũ omnes uos concelebrare
Pernã callũ glandiũ ſumen facito in aqua iaceant. ſatin audis
Magnifice uolo enĩ ſũmos uiros accipe:ut mihi rẽ eſſe reanẽ
Intro abite atq; hæc cito celebrate:ne mora quæ ſit cocus cũ ueniat
Mihi.ego eo in macellũ ut piſciũ qcqd eſt precio præſtinẽ
I puere præ:nequiſq̃ pertundat crumenã cautio eſt:
Vel opire:eſt quod domi dicere pene ſum oblitus.
Auditin:uobis mulieres hanc habeo edictionẽ.
Vos quæ in mũdiciis:molliciis:delitiiſq; ætatulam agitis
Viris cũ ſũmis inclitæ amicæ nunc ego ſcibo atq; hodie expiar
Quæ capiti quæ uentri opam det quæq; ſuæ rei:quæ ſõno ſtudeat.
Quã libertã fore mihi credã.& quã uenalẽ hodie expiar.
Facite hodie:ut mihi munera multa huc ab amatoribus cõueniant.
Nã niſi penus ãnuus hodie cõuenit:cras populo ꝓſtituã uos.
Natalẽ ſcitis mihi eſſe diẽ hunc:ubi iſti ſunt:quibus uos ocu'i eſtis.
Quibus uitæ:qbus delitiæ eſtis:qbus ſuauia.mamilla:mellita.
Manipulatim mihi munigeruli facite ante ædis iã hic adſint.
Cur ergo ueſtẽ.aurũ atq; ea qbus eſt uobis uſui phibeo.qd mihi
Domi niſi malũ ueſtra opa ẽ.hodie ĩprobe uino mõ cupidæ eſtis
Eo uos ueſtros panticeſq; adeo madefacitis cũ ego ſim hic ſiccus:
Nũc adeo hoc factũ ẽ optimũ:ut noĩe quãq; apellẽ ſuo
Ne dictũ eſſe actutũ ſibi quæpiã ueſtrarũ mihi neget
Aduortite animũ cunctæ principio hedillũ tecũ ago
Quæ amica es frumentariis
Quibus cũctis mõtes maximi aceriui frumenti ſunt domi.
Fac ſis ſit delatũ huc mihi frumentũ:hũc annũ quod ſatis
Mihi etiã familiæ oĩ ſit meæ:atq; adeo ut frumento afflũã
Vt ciuitas nomẽ mihi cõmutet:meq; ut prædicet
Lenone ex ballione regẽ iaſonem.cal.audin furcifer

Quæ loquitur:satin magnificus tibi uidetur.pse.pol iste
Atq; etiã maleficus:sed tace atq; hanc rem gere.
Le. Aeschrodora tu quæ amicos tibi habes lenonũ æmulos
Lanios qui itẽ ut nos iureiurando malo querunt rẽ.audi
Nisi carnaria tria grandia tergoribus onerata:iuberi hodie
Mihi erunt.cras quasi dircẽ olim ut memorant duo
Gnati iouis deuinxere ad taurũ.item hodie stringam ad carnariũ.
Id tibi profecto taurus fiet.cal.nimis sermone huius
Ira incendor.pse.hũccine hic hoiem pati colere iuuẽtutẽ
Atticã ubi sunt:ubi latent:quibus ætas integra ẽ q amãt a lenone
Quin cõueniũt:quin una omnes peste hac populũ hũc liberãt.
Sed nimis sum stultus:nimiũ fui
Inductus:ne illi audẽt id facere quibus ut seruiant
Suus amor cogit:simul prohibet faciant.
Aduersum eos quod uolũt:cal.uah tace.pse.quid est.
cal. Malemorigerus male facis mihi:cũ sermone huic obsonas.
pse. Taceo.cal.at taceas malo multo q̃ tacere te dicas.le.tu aũt
Xistilis fac ut aium aduortas.quoius amatores
Oliuinam domi habent maxumam.
Si mihi non iam huc culleus oliui deportatur
Teipsam culleo ego cras faciã deportere in pergulam.
Ibi tibi adeo lectus dabitur:ubi tu haud somniũ capias:
Sed ubi usq; ad lãgorẽ:tenes quorsum hæc tẽdãt quæ loquor:
En execrato:quæ tibi amicos tot habes tã ꝓbe oleo onustos
Nũc tua iam est hodie & tuoꝝ opera conseruorũ.
Nitidissimũ caput:aut num ipse ego pulmento utor magis
Vnctiusculo:sed scio tu oleũ haud magnipẽdis:uino te deuincis.
Sine mõ reprehendã ego cuncta hercle una opera nisi
Quidẽ hodie tu oĩa facis scelesta:hæc ut loquor.
Tu aũt quæ pro capite argentũ mihi iã ianq; sæpe numeras
Ea pacisci mõ scis sed quæ pacta es:non scis soluere.
Phœniciũ tibi hæc ego loquar:delitiæ summatũ uirũ
Nisi hodie mihi exfundis tuorũ amicorũ oẽ hoc penus adfertur
Cras pœni phœnicio chorio inuises pergulam.

Callidorus.pseudolus.ballio Leno.

cal. Seudole non audis quæ hic loqtur.pse.audio here eydem
p Atq; aium aduorto.cal.qd mihi es auctor huic ut mittã
Ne amicã hic meã ꝓstituat.pse.bene curassis.liqdo es aio
Ego pro me & pro te curabo.iamdiu ego huic bene.& hic mihi
Volumus.& amicicia est antiqua.mittã hodie huic suo die natali

Malā rē magnā & maturā. cal. qd opus ē? pse. potin aliā rem
Vt cures. cal. at. pseu. bat. cal. crucior. pse. cor dura.
cal. Nō possum. pse. fac possis. cal. quoniā pacto possim uincere animū
pse. In rē qđ sit præuortaris. quā rem aduerso aio auscultes
cal. Nugæ ista hæc sunt: non iucundū est nisi amans facit
Stulte. pse. pergin. cal. o pseudole mi sine sim nihili
pse. Mitte me sis. cal. sino. pse. modo ego aberam: cal. mane mane iam
Vt uoles me esse: ita ero. pse. nūc tu sapis. bal. it dies ego mihi cesso
I præ puere. cal. heus abiit. quin reuocas. pse. qd ꝑperas placide
cal. At priusquā abeat: quod hoc malū tā placidus puere hodie
pse. Nate heus: hodie nate: tibi ego dico. heus hodie nate: redi: &
Respice ad nos. tā & si occupatus: moramur: mane. sunt cōloqui
Qui uolūt te. bal. qd hoc est. quis est qui moram occupato
Molestā obtulit. pse. qui tibi sospitalis fuit? bal. mortuus est
Qui fuit: qui est uiuus. est. pse. nimis superbe. bal. nimis molestus.
cal. Reprehēde hominē adsequere. bal. i puere. pse. accedamus hac
Obuiam. bal. iuppiter te ꝑdat quisquis es. pse. te uolo
bal. At uos ego ambos. uorte hac te puere. pse. non licet conloqui te.
bal. At mihi non lubet. cal. sin tuā ē quippiā in rem.
bal. Licet ne obsecro uiuere an licet. uah manta. pse. omitte
cal. Ballio audi. bal. surdus sum: profecto inanilogus es. cal. dedi.
Dū fuit: bal. nō peto qđ dedisti. cal. dabo quando erit.
bal. Ducito qñ habebis. cal. heu heu quā ego malis ꝑdidi modis
Quod tibi detuli & quod dedi. bal. mortua uerba nunc
Facis. stultus es. rem actam agis. pse. nosce saltē hūc quis est.
bal. Iamdiu scio q fuit. nūc qui estis ipsus sciat. ambula tu
pse. Potin ut semel mō ballio hunc cū lucro respicias
bal. Respiciā istoc precio? nā si sacrificē sūmo ioui
Atq; in manibus exta teneam ut proiiciā interea loci
Si lucri quid detur: potius rem diuinā deseram.
pse. Nō potes pietati obsisti huic: ut res sunt cæteræ
Deos quidē quod maxume æquū est metuere: eos minimi facit.
bal. Cōpellabo. salue multū serue athenis pessume. pse. di te deæq;
Ament uel huius arbitratu uel meo: uel si dignus alio pacto
Neque ament neq; faciant bene: bal. quid agitur calidore.
pse. Amatur atq; egetur acriter: bal. misereat si familiā alere possim
Misericordia. pse. eia scimus nos quidē te qualis sis: ne prædices:
Sed scin quid nos uolumus. ba. pol ego prope modo ut male sit mihi
pse. Et id & hoc qđ te reuocamus: quæso aium aduorte. bal. audio.
Atq; in pauca ut occupatus nūc sum confer qd uelis.

pſe. Heu pudet quod tibi promiſit:quanq̃ id promiſit die
Quia tibi minas uiginti pro amica etiã non dedit.
bal. Nimio id quod pudet facilius fertur:q̃ illud quod piget
Non dediſſetis tũ pudet. me q̃a non accepi piget.
pſe. At dabit parabit aliquid hos dies:manta modo.
Nã hic id metuit:ne illã uendas ob ſimultatẽ ſuam.
bal. Fuit occaſio ſi uellet iãpridẽ argentũ ut daret.
cal. Quid ſi nõ habui. bal. iã habes:inuenires tuũ.
Ad daniſtã deuenires adderes fœnuſculũ ſurripuiſſes
Patri. pſe. ſurriperet hic patri audaciſſime:nõ piculũ.
Eſt ne quid recte mõſtres. bal. nõ lenoniũ eſt.
cal. Egon patri ſurripere poſſim quicq̃ cauto ſeni
Atq; adeo ſi facere poſſem:pietas prohibet. bal. audio
Pietatẽ ergo iſta amplexator noctu pro phœnico.
Sed cũ pietate amori uideo tuo præuortere:omnes tibi
Patres ſunt. nullus eſt tibi quẽ roges mutuũ argentũ
cal. Qui nomen quoq; iam interit mutuũ.
bal. Heus tu poſtq̃ hercle iſti a menſa ſurgũt ſaturi poti.
Qui ſuũ repetunt:alienũ reddunt natomemini
Ab alienis cautiores ſunt. nec reddant alteri.
cal. Nimis miſer ſum nũmum nuſq̃ repire argenti queo
Ita miſer & amore peo & inopia argẽtaria. bal. eme die
Cæca hercle oliuũ. id uendito oculata die. iã hercle uel
Ducentæ fieri poſſunt præſentes mine. cal. perii an non tum
Lex me perdit. qna uicenaria metuũt credere oẽs.
bal. Eadẽ ẽ mihi lex metuo credere. pſe. credere autẽ
Eho an pœnitet te qñ hic fuerit uſui. bal. nõ eſt iuſtus
Quiſq̃ amator:niſi q perpetuat data:detq; uſq; quando
Nihil ſit ſimul amare deſinat. cal. nihil ne temet miſeret.
bal. Inanis cedes. dicta nõ ſonãt:atq; ego te uiuũ ſaluũq; uellem:
pſe. Eho an iã mortuus ẽ illico uixit amator:ubi lenoni placet.
Semper tu ad me cũ argentata accedito querimonia.
Nam iſtuc quod nunc clamitare. non eſſe argentũ tibi
Apud nouercã querere:pſe. eho nũq̃ tu huius nupſiſti patri.
bal. Di melius faciant. pſe. fac hoc:quod te rogamus ballio
Mea fide ſi iſti formidas credere:ego in hoc triduo
Aut terra aut mari alicunde euoluã id argentũ tibi.
bal. Tibi ego credã. pſe. cur non. bal. q̃a pol. qua opera credã tibi:
Vna opera alligem fugitiuã canẽ agninis lactibus.
cal. Siccine mihi abs te bene merenti male refertur gratia.

bal. Quid nunc uis? cal. ut operiare hos sex dies saltē modo
Ne illā uēdas neu perdas me hoīem amantē. bal. bono
A io es uel sex opperibor menses. cal. euge homo
Lepidissime. bal. imo uin etiā te faciā ex læto lætantē magis?
cal. Quid iam? bal. quia enim non uenalem habeo phœniciū.
cal. Nō habes. bal. non hercle uero. cal. pseudole accersi hostias
Victmas. lanois ut ego huic sacruficem summo ioui.
Nā hic mihi nūc est multo potior iuppiter. inq̄ iuppiter
Nolo uictimas. ac nimis me extis placari uolo. propera
Quid stas accerse agnos: audin quid ait iuppiter. pse. iam hic ero
Vez extra portā mi etiā currendust prius. cal. quid eo
pse. Lanios inde accersam duos cū tintinabulis: eadē duo
Greges uirgaz inde ulmearū adegero: ut hodie
Ad litationē huic suppetat satius ioui in malam crucē.
cal. Istic ibit iuppiter lenonius: ex tua re non est ut ego emoriar:
pse. Qui dum? cal. ego dicā tibi qa ædepol dū ego uiuus uiuā
Nunquā eris frugi bonæ: ex tua re non est ut ego emoriar.
cal. Qui dū: pse. sic quia si ego emortuus sim: athenis te sit
Nemo neqor: cal. dic mihi obsecro uez hercle serio hoc
Quod te rogo est non habes uenalem amicā tu meā phœnicium
bal. Non ædepol habeo profecto: nam iampridē uendidi
cal. Quo mō? bal. sine ornamentis cū intestinis omnibus
cal. Meā tu amicā uendidisti. bal. ualde uiginti minis
cal. Viginti minis. bal. utz uis uel quater quinis minis
Militi macedonico etiā quindecim habeo minas
cal. Quid ego ex te audio. bal. amicā tuā esse factā argenteā.
cal. Cur id ausus facere. bal. libuit: mea fuit. cal. eo pseudole
I gladiū adfer. pse. quid opus gladio. cal. qui hunc
Occidā atq me. pse. quin tu te occides potius: nā hunc fames
Iam occiderit. cal. qd ais quātū terra tegit hominum
Periurissime. iurastin te illā nulli uenditurz nisi mihi:
bal. Fateor. cal. nempe conceptis uerbis. bal. etiam cōsulis quoq
cal. Periurauisti sceleste. ba: at argentū intro cōdidi ego scelestus
Nunc argentū promere possum domo. tu qui sis istoc genere
Gnatus nūmū nō habes. cal. pseu dole adsiste altrinsecus atq
Onera hūc maledictis. pse. licet nunq̄ ad prætorē atq cursim
Currā: lite utar manu. cal. ingere mala multa. pse. iam ego
Te differā dictis meis impudice. bal. ita est. pse. sceleste.
bal. Dicis uera. pse. uerbero. bal. quippini. cal. bustirape.
bal. Certe. cal. furcifer. bal. factū optume. cal. scio fraude

bal. Sũt mea hæc ista.pse.parricida.bal.perge tu.pse.sacrilege
bal. Fateor.cal.periure bal.uetera uaticinamini.cal.legirupa
bal. Valide.pse.pernicies adulescentũ.bal.acerrime.cal.fur.
bal. Babae.pse.fugitiue.bal.bombax.cal.fraus populi
bal. Planissume.pse.fraudulente.cal.impure leno.pse.cenũ.
bal. Cantores probos.cal.uerberauisti patrẽ atq; matrẽ.
bal. Atq; occidi quoq; potiusquã cibũ perhiberẽ.nũ peccaui qppiã
pse. Impertusũ ingerimus dicta doliũ.operã ludimus.
bal. Nunqd aliud e iã uoltis dicere?cal.ecqui te pudet.
bal. Te amatorẽ inuẽtũ esse inanẽ quasi cassam nucem.
Sed quãq̃ multa mala quæ in me dicta dixisti mihi
Nisi mihi attulerit miles quinq;:quas debet minas
Sicut hæc est præstituta:sũmæ argento dies
Si is non aderit:posse opinor facere officiũ meum.
cal. Quid id est?bal.si tu argentũ attuleris cũ illo perdiderim
Fidem hoc meum est officiũ ego operæ si sit plus
Tecũ loquar:sed si ne argẽto frustra ẽ.q; me tui misereri postulas
Hæc mea est sentẽtia.ut hinc porro quid agas consulas
cal. Iam ne abis:bal.negocii sũ plenus.pse.paulopost magis.
Illi homo meus est nisi omnes di me atq; homines deserũt.
Ex ossabo ego illũ similiter itidẽ ut murenã coquus
Sed nũc callidore operã mihi te uolo dare.cal.ec
Quid imperas.pse.hoc.ego oppidũ admenire ut hodie capiatur:
Volo:ad eã rẽ usust hoiem.astutũ.doctũ.scitũ.& callidũ.
Qui impata hæc facta reddat.nõ qui uigilans dormiat.
cal. Cedo mihi qd est facturus.pse.tẽpori ego faxo scies.
Nolo bis iterare sat sic longæ fiunt fabulæ.cal.optumũ:
Atq; æquissimũ oras.pse.ppera adi ac hominem cito
Pauci ex multis sunt amici hoi qui certi sient.
cal. Ego scio istuc.pse.ergo utrinq; tibi nunc delectũ para:
Ex multis exquire illis unũ:qui certus siet.
cal. Iã hoc faxo aderit.pse.potin ut abeas.cal.tibi morã dictis creas

Pseudolus.

Ostq̃ illic hinc abiit.tu astas solus psedudolus:
p Quid nũc acturus:postq̃ herili filio largitus dictis
Dapsilis.ubi sũt ea:cui neq; parata gutta certi cõsilii:
Neq; adeo argẽti.neq; nũc qd faciã scio.neq; exordiri
Primũ:unde accipias habeas neq; ad detexundã tellã
Certos terminos.sed quasi poeta:fabulas cũ cœpit:sibi
Quærit quod nusq̃ est gentiũ reperit tamen:facit illud

Verisimile quod mendacium est:nūc ego poeta fiam.uiginti minæ
Quæ nusq̄ nunc sunt inueniam tamen.
Atq; ego huic iampridē me daturū dixerā:at uolui incipere
Tragulā in nostrū senem:uerū is nescio quo pacto præsens it prius
Sed cōprimēda ē mihi uox atq; oratio:herū eccū uideo huc
Simonē una simul cū suo uicino caliphone incedere.
Ex hoc sepulchro uetere uiginti minas effodiā ego hodie:
Quas dē herili filio:nūc huc cōcedā:ut horū sermonē legā.

Simo.Calipho.Senes.ii.pseud.seruus.

si. I de dānosis aut de amatoribus dictator fiat nūc athēis
Atticis nemo antecedat filio credo meo:ita nūc p urbem
Solus sermo est oībus:eū uelle amicā liberare:& quærere
Argentū ad eā rē:hoc alii mihi renūciant:atq; id iā
Pridē sensi:& subolet mihi.pse.occisa est hæc res:heret hoc negocium
Quin cōmeatū uolui argentariū,pficisci.ibi nūc oppido
Opposita obstacula:præsensit nihil ē prædæ prædatoribus.cal.hoīes
Qui gestāt quiq; auscultāt crimina si meo arbitratu
Liceat oēs pendeāt gestores linguis:auditores auribus
Nā ista quæ tibi renunciātur filiū:te uelle amantē
Argēto circūducere forsitan ea tibi dicta sunt mēdacia.
Sed si ea uera sūt:ut nūc est maxime:qd mirū fecit.
Quid nouū:adolescens homo:si amat si amicā liberat.
pse. Lepidū senē.si.uetus nolo faciat.cal.at enī ne qcq̄uis
Vel tu ne faceres tale in adolescētia,pbū patrē esse oportet.
Qui gnatū suū esse,pbiorē quā ipsus fuerit postulet.
Nā tu qd dāni:& quod fecisti flagitii.populo uiritim
Potuit dispartirier:id ne tu mirari si patrissat filius
q̄pauci estis hoīes cōmodiorem
Illic esse patrē:esset ut eqor filio.si.quis hic loquitur
Meus hic est qdē seruos pseudolosus.hic mihi corrūpit filiū
Scelerū caput hic dux.hic ille ē pedagogus.hūc ego cupio excruciari
cal. Iā istæc isipiētia irā in promptu gerere quanto satius est
Adire blandis uerbis:atq; exqrere sint illa nec ne sint quæ tibi
Renunciantur.bonus animus in mala
re dimidiū est mali.Si.tibi auscultabo
pse. Itur ad te pseudole orōnē tibi para aduersum senē
Herū.salutato primū.ut equom est:postea si qd supsit uicinos
Impartio.si.salue qd agitur.pse.statur hic ad hūc modū
si. Statū uide hoīs callipho quasi basilicū.cal.bene
Cōsideter que te aditítisse intellige.pse.decet:innocens

Qui sit atq; inoxius: seruũ supbũ esse apud herũ potissimũ
cal. Sũt quæ te uolumus pcontari quæ quasi p nebulam
Nosmet scimus: atq; audiuimus. Si. conficiet iam te hic
Verbis ut tu censeas non pseudolũ: sed socratem tecum loqui;
pse. Ita ẽ: iampridem tu me spernis: sentio. paruam esse
Apud te mihi fidem esse intelligo
Cupis me esse neq̃ tamen ero frugi bonæ
si. Fac sis uacuas pseudole ædis auriũ: mea ut migrare dicta
Possint quo uolo. pse. age loquere qd uis tametsi tibi succenseo
si. Mihin domino seruos tu succenses. pse. iã tibi mirum id uidetur:
si. Hercle qui ut tu prædicas. cauẽdust mihi abs te irato
Atq; alio tu modo me uerberare atq; ego te soleo cogitas.
pse. Quid censes: Si. edepol merito esse iratũ arbitror
Cũ apud te parum stet fides: pse. iam sic sino.
Iratus sit ego ne quid noceat cauero
si. Sed qd ais? quid hoc quod te rogo. pse. si quid uis roga
Quod scibo. delphis responsum dicito. auorte
Ergo animũ. & fac sis promissi memor. Si. quid ais
Ecquã scis filium tibicinã meũ amare negat mea est
Liberare quam uelit ceuton Kaito ito negari
Ecquas uiginti minas p sicophantiam atq; pdoctos dolos
Paritas ut a me auferas. pse. abs te ego auferam
si. Ita quas meo gnato des qui amicam liberet fatere
Dycai toina chaytorionai fatetur
si. Dixin caliphon dudũ tibi. cal. memini. si. cur hæc
Tu ubi resciuisti illico cælata me sũt cur nõ resciui. pse. eloquar:
Quia nolebam te memorem prægigni malũ
Herũ: ut seruos criminaret apud herũ. si. iuberes hunc
Præcipitẽ in pistrinũ trahi. cal. nũquid peccatũ ẽ simo
pse. Immo maxime. si. desiste recte ego meã rẽ sapio calipho.
pse. Peccata mea sunt. animũ aduorte: nunc iã
Qua propter te expertẽ amoris nati habuerim.
Pistrinũ ineundũ scibã: si id faxem mihi.
si. Non a me scibas pistrinũ ineũdum tibi
Cũ ea mussitabas. pse. scibam. si. cur nõ dictum ẽ mihi?
pse. Quia aliud malum aderat: istuc aberat longius
Illud erat præsens: huic erat dieculæ.
si. Quid nũc agetis. nã hinc quidem a me non potest
Argentũ auferri. qui præsertim senserim
Ne quisq̃ credat nummum iam edicã omnibus

pſe. Nunq̄ ædepol cuiquā ſupplicabo dum quidē
Tu uiues tu mihi hercle argentū dabis:
Abs te equidē ſumā. ſi. ſi tu a me ſumes. pſe. ſtrenue.
ſi. Excludito mihi hercle oculum ſi dedero. pſe. ſi dabis
Iam dico ut a me caueas. cal. certe ædepol ſcio
Si abſtuleris mirū & magnum feceris facinus.
pſe. Faciam. ſi. ſi non abſtuleris uirgis ceditor.
pſe. Sed quid ſi abſtulero. ſi. do iouem teſtem tibi.
Te ætatem impune habiturū. pſe. facito ut memineris
ſi. Egon ut cauere nequeam cui prædicitur.
pſe. Prædico ut caueas dico inq̄ ut caueas: caue: hem iſtis
Mihi ut hodie manibus argentū dabis. cal. ædepol
Mortalem graphicum ſi ſeruat fidem.
pſe. Seruitū tibi me abducito: ni fecero. ſi. bene: atq;
Amice dices: nam nunc iam meuſt. pſe. uin etiam
Dicam: quo uos magis miremini. cal. ſtudeo hercle
Audire nam te auſculto libens: ſi. agedū nam ſatis
Libenter te auſculto loqui: pſe. priuſquā iſtā pugnam
Pugnabo. ego etiā prius dabo aliam pugnam claram
Et cōmemorabilem. ſi. quā pugnā. pſe. hem ab hoc
Lenone uicino tuo p ſicophantiā: atq; per doctos dolos
Tibicinā illam: tuus quam gnatus deperit
Eam circunducā lepidule momer. ſi. mirū quidem eſt
pſe. Effectum hoc hodie reddā utrunq; ad ueſperū
ſi. Siquidē iſtæc opera ut prædicas perfeceris
Virtute regi agathocli anteceſſeris: ſed ſi non faxis
Nunqd cauſa eſt: illico quin te in piſtrinum condam.
pſe. Non unū qdē diē modo. uerū hercle in oīs: quantus
Eſt: ſed ſi effecero dabi mihi argētū quod dē lenōi illico
Tua uoluntate. cal. ius bonū orat pſeudolus dabo iniq;
ſi. At enim ſcin quid mihi in mentē uenit? quid ſi iſce
Inter ſe conſenſerunt callipho. aut de compacto faciunt
Conſutis dolis: qui me argento circunuertant
pſe. Quis me audacior ſit: ſi iſtuc facinus audeam dicere imo
Sic ſimo ſi ſumus conſpecti ſiue cōſiliū unquā inimus
De iſtac re: aut ſi de ea re unquā inter nos cōuenimus
Quaſi in libro cum ſcribunt litteræ calamo
Stilis me totū uſq; ulmeis conſcribito. ſi. indice ludos
Nūc iā quādo lubet. pſe. da in hunc diem operam
Callipho quæſo mihi. ne qd te ad aliud occupes negociū.

174

cal. Quin rus ut irem iam heri constitueram?
pse. At nũc disturba quas statuisti machinas
cal. Nunc non abire certũ est istac gratia. lubido est ludos
Tuos spectare pseudole. & si hunc uidebo nõ dare argentũ tibi:
Quod dixi: potius q̃ id nõ fiat ego dabo: non demutabo.
pse. Nãque ædepol si non dabis: clamore magno: & multũ
Flagitabere. agite amouemini hinc uos intro nũc iam
Ac meis uicissim date locũ fallaciis. si. fiat: geratur
Mos tibi: sed te uolo domi usq; adesse. cal. qn tibi hanc
Opam dico at ego ad forum ibo iam hic adero.
Si. Actutũ redi. pse. suspicio est mihi nũc uos suspicarier.
Me iccirco hæc tanta facinora promittere:
Quin uos oblectẽ: hanc fabulã dum transigã.
Neq; sim facturus: qđ facturũ dixerã. non demutabo.
Atq; ẽt certũ: qđ sciã: quo sim facturus pacto nihil ẽt scio.
Nisi quia futurũ ẽ nam qui in scenam prouenit
Nouo modo. nouum aliqd inuentũ afferre addecet.
Si id facere nequeat. det locũ illi qui queat
Concidere aliquãtisper hinc mihi intro libet.
Cum concenturio in corde sycophantias
Tibicen uos interea hic dilectauerit.
Proh iuppiter ut mihi qcqd ago lepide omnia prospereq;
Veniunt. neq; quod dubitem. neq; qđ timeã meo ĩ pectore
Condictũ est consiliũ: nam ea stultitia ẽ facinus magnũ
Timido cordi credere. nã oẽs res perinde sunt
Vt agas ut eas magnifacias: nam ego in meo pectore prius ita
Paraui copias duplicis triplicis dolos. pfidias. ut ubicũq;
Cũ hostibus congrediar. maloꝝ meoꝝ fretus uirtute
Dicã mei industria: & malicia fraudulenti: facile ut uincã
Facile ut spoliem meos perduellis meis perfidiis:
Nũc inimicũ ego hunc cõmunẽ meũ: atq; nostrũ oĩum.
Ballionẽ exbalistabo lepide: date operam modo.
Hoc ego oppidũ admœnire: ut hoc die capiatur uolo.
Atq; ut hac meas legiones adducã. si hoc expugno
Facilem ego hanc rem meis ciuibus faciam?
Post ad oppidũ hoc uetus continuo mecũ exercitũ
Protinus obducã: inde me & simul participes oẽs
Meos præda onerabo. atq; opplebo mecũ: & fugã
Perduellibus meis esse: me ut sciant natum.
Quo sum genere gnatus. magna me facinora decet efficere:

Quæ posteri mihi clara & diu cluant:sed hunc quẽ uideo quis?
Quis hic est qui oculis obuiã ignorabilis obiicitur.libet scire.
Quid hic uelit:cũ machæra & huic quã rẽ agat:hinc dabo isidias?

Harpax cacula.pseudolus seruus.

har. I loci sũt atq; hæ regiões:quæ mihi ab hero sũt demonstratæ:
h Vt ego oculis rationẽ capio:q̃ mihi ita dixit herus meus miles
Septimas eẽ ædis a porta.ubi ille habitat leno:cui iussit
Symbolum me ferre:& hoc argentum nimis uelim
Certũ qui mihi faciat ballion leno ubi hic habitat.
pse. Si tace tace meus hic est homo ni oẽs di atq; homines
Deserũt nouo consilio nunc mihi opus est noua res subito
Mihi hæc obiecta ẽ:hoc præuortar:principio illa oĩa missa
Habeo quæ ante agere occepi:nã pol ego hũc stratioticum
Nunciũ aduenientẽ probe percutiã.har.hostiũ pultabo
Atq; intus euocabo aliquẽ foras.pse.quisquis es compendiũ
Ego te facere pultandi uolo:nã ego precator:& patronus
Foribus processi foras?har.tu ne esto ballio?pse.ĩmo uero
Ego eius sum subballio?har.qd istuc uerbi ẽ.pse.cõdus ꝓmus
Sum ꝓcurator peni.har.quasi te dicas atriensem:
pse. Immo atriensi ego ĩpero.har.qd tu seruus ne es añ liber.
pse. Nũc qdẽ etiã seruio.har.ita uidere & non uidere dignus
Qui liber fies.pse.nõ soles respicere te:cũ dicas iniuste alteri
har. Hũc hoĩem malũ esse oportet.pse.di me seruant:atq; amant
Nã hæc mihi mens est.ꝓcudam ego hodie hinc multos dolos
har. Quid illic secũ solus loqẽ.pse.qd ais tu adolescens.har.qd ẽ.
pse. Es ne tu añ nõ:es ab illo milite macedonico seruus eius:qui
Hinc a nobis est mercatus mulierẽ.qui argenti hero meo
Lenoni quindecim minas dederit quinq; debet.Har.sum
Sed ubi tu me nouisti gentiũ.aut uidisti.aut conlocutus.
Nam equidẽ athenis antidhac nunq̃ adueni neq; te uidi
Ante hunc diẽ unq̃ oculis meis.pse.qa uidere inde esse:
Nam olim cũ abiit:argento hic dies præstituta est quo
Ad referret nobis:neq; dum retulit.har.ĩmo adest.
pse. Tun attulisti.har.ego met.pse.quid dubitas dare.
har. Tibi ego dem.pse.mihi hercle uero:qui res ratiõesq; heri
Ballionis curo:argẽtũ accepto.expenso:& cui debet dato.
har. Siqdem hercle etiã supremi ꝓmptas thesauros iouis
Tibi libellam argenti nunq̃ credã:dũ tu strenuas:
pse. Res erit soluta.har.utinã potius sic seruauero.
pse. Væ tibi:tu inuentus uero meã qui forcilles fidem.

Quasi mihi non sexcenta talenta tanta soleant credier
har. Potest ut alii ita arbitrentur:& ego ut ne credam tibi
pse. Quasi tu dicas me te uelle argento circūducere.
har. Immo uero quasi tu dicas quasiq; ego aūt id suspicer.
Sed qd est tibi nomen.pse.seruus est huic lenoni syrus
Eū esse me dicā.syrus sum.har.syrus.pse.id est nomē mihi
har. Verba multa facimus:herus si domi ē tuus.quin,puocas.
Vt id agam quo missus hic sum.pse.qcqd est nomen tibi
Si intus esset.euocarem:uerū si dare uis mihi magis erit
Solutum:quā ipsi dederis.har.at enim scin quid est.
Reddere hoc nō perdere:herus misit nunc certe scio:
Hoc febrim tibi esse:quia nō licet hoc inicere ungulas.
Ego nisi ipsi ballioni nūmum credam nemini.
pse. At illic nūc negociosus est res agitur apud iudicem.
har. Di bene uortant.at ego quando eū esse censebo domi:
Rediero:tu epistolam hanc a me accipe:atq; illi dato:
Nam istic symbolum ē inter herū meū:& tuū de muliere.
pse. Scio equidē:ut qui argentū adferret:atq; expressam
Imaginē suā huc ad nos:quom eo aiebat uelle mitti mulierē.
Nā hic quoq; exemplū reliquit eius.har.omnem rem tenes:
pse. Quid ego ni teneā.har.dato ergo istū symbolū illi.pse.licet
Sed quid est tibi nomen.har.harpax.pse.apagete.
Harpax haud places.huc quidē hercle haud ibis intro ni qd
Harpax feceris.har.hostis uiuos rapere soleo ex acie:hoc
Nomen mihi ē.pse.pol te multo magis opinor uasa ænea
Ex ædibus.har.nō ita est.sed scin qd te orem syre.pse.sciam si
Dixeris.har.ego deuortor extra portā huc in tabernā tertiā
Apud anum illā doliarē claudam crassam chrysidem.
pse. Quid uis.har.inde ut me arcessas:herus tuus ubi uenerit.
pse. Tuo arbitratu maxime.har.nam ut lassus ueni de uia
Me uolo curare.pse.sane sapis.& consilium placet.
Sed uidessis ne in quæstione sis quando arcessam te.
har. Quin ubi prandero:dabo operā somno.pse.sane censeo:
har. Hūc quid uis.pse.dormitum ut abeas.har.abeo.
pse. Atq; audin harpage iubessis te opiri.beatus eris si cōsudaueris.

Pseudolus seruus

I imortales cōseruauit me illic homo aduentu suo:
d Suo uiatico reduxit me usq; ex errore in uiam.
Nam ipsa mihi opportunitas non potuit opportunius
Aduenire:quā hæc cauata ē mihi opportune epistola:

Nam hæc illa ea cornu copiæ eſt:ubi ineſt quicqd uolo.
Hic doli.hic fallaciæ omnes ſunt:hic ſunt ſycophantiæ
Hic argentum:hic amica amanti herili filio
Atq; ego nunc me glorioſum faciã & copi pectore
Quo mõ quicq; agerem:ut lenoni ſurriperem mulierculam
Iã iſtituta ornata cuncta in ordine habeo:ut uolueram
Certa deformata habebam:ſed profecto hoc ſic erit.
Centũ doctũ hoium conſilia hæc deuincit dea
Fortuna:atq; hoc ue℞ eſt.pinde:ut quiſq; fortuna utitur
Ita præcellet:atque exinde ſapere eũ omnes dicimus.
Bene ubi qd diſcimus conſiliũ accidiſſe hominẽ cautum
Eum eſſe declaramus:ſtultũ autem illum cui uertit male.
Stulti haud ſcimus:fruſtra ut ſcimus:cũ qd cupienter dari
Petimus nobis.quaſi quid in rẽ ſit poſſimus noſcere:
Certa amittimus dũ incerta petimus.atq; hoc uenit
In labore atq; in dolore:ut mors obrepat interim.
Sed iã ſatis ẽ philoſophatũ.nimis diu & lõgum loquor.
Di imortales orichalco contra non carum fuit
Meũ mendaciũ:hic mõ quod ſubito cõmentus fui.
Quia lenonis me eſſe dixi.nunc ego hac epiſtola
Tres deludã herũ:& lenonẽ:& q hãc mihi dedit epiſtolã.
Euge par pari.aliud autẽ quod cupiebã contingit.
Venit eccũ callidorus.ducit neſcio quẽ ſecũ ſimul.

Callidorus.charinus adoleſcens.pſeudolus.

cal. Vlcia atq; amara apud te ſum elocutus omnia.
Scis amorem.ſcis laborẽ:ſcis egeſtatẽ meam
ch. Cõmemini oia dic tu mõ me qd uis facere.faciã.
cal. Cũ hæc tibi alia ſum elocutus.ut ſcirẽ ſi ſcis de ſymbolo.
ch. Omnia inq̃.tu modo quæ me facere uis fac ut ſciam.
cal. Pſeudolus ita mihi imperauit.ut aliquẽ hominẽ ſtrenuum.
Beneuolentẽ adducerem ad ſe.cha.ſeruas imperiũ probe.
Nam ut amicum & beneuolentẽ ducis.ſed iſtic pſeudolus
Nouus mihi ẽ.cal.nimiũ eſt mortalis graphicus heuretes mihi eſt
Is mihi hæc eſſe effecturũ dixit quæ dixi tibi.
pſe. Magnifice hoiem cõpellabo.ca.cuia uox ſonat.pſe.io.
Io te te tyrãne:te rogo qui imperitas pſeudolo.
cal. Quæro quoi ter.pſe.trina triplicia tribus mõis.me tria gaudia
Artibus tribus:ter demeritas.dein lætıcias de tribus
Fraude partas per maliciã.& per dolum:& fallaciam
In libello hoc obſignato ad te attuli pauxillulo.

ch. Illic homo est ut paratragœdiat carnufex
cal. Confer gradum contra at saltem brachium
Dic utrū spē ne an matrē te resalutem pseudole:
pse. Immo utrūq;.ca.utrūq; salue:sed qd actū ē.pse.qd times
cal. Attuli hūc.pse.qd attulisti.cal.adduxi uolui dicere
pse. Quid istic est.cal.charinus.pse.euge.iā charynū uolo
ch. Quin tu qcqd opus est mihi audacter imperas
pse: Bene sit charine nolo tibi molestos esse nos.
ch. Vos molestos mihi:molestū est qdē.pse.tū igitur mane:
ch. Quid istuc ē.pseu.epistolā mō hāc itercepi:& symbolū:
cal. Symbolū.quē symbolū.pse.qui a milite alienatust:mō:
Eius seruus qui hunc ferebat cū qnq; argenti minis
Tuā qui amicam hinc accersebat ei os subleui modo.
cal. Quo mō.pse.horū causa hæc agitur spectatorꝫ fabula
Hi sciunt qui hic adfuerūt:uobis post narrauero.
cal: Quid nūc agimus.pse.liberā hodie tuā amicā amplexabere
cal. Ego ne.pse.tu te.ego ipsus inquā.siquidē hoc uiuet caput
Si mō mihi hoīem inuenietis ꝓpere.cal.q̄ facie.pse.malū
Callidū doctū:qui quando principiū prehenderit
Porro sua uirtute teneat.quid se facere oporteat.
Atq; eū qui nō hic usitatus sæpe sit.cha.si seruos est
Nūquid refert.pse.īmo multo mauolo quā liberū
cal. Posse opinor me dare hoīem tibi malū & doctū modo
Qui a patre aduenit charisto.nec dum exiit ex edibus
Quoquā.neq; athenas aduenit unquā ante hesternū diem
pse. Bene iubessis:sed qnq; inuentis opus est argenti minis
Mutuis quas hodie reddā.nā unā huius mihi debet pater.
ch. Ego dabo ne quære aliūde.pse.o hominē opportunū mihi
Etiā opust chlamyde & machæra:& petaso.ch.a me possum dare.
pse. Di īmortales non charinus mihi hic quidē ē:sed copia
Sed istic seruus ex charisto hic qui aduenit quid sapit
cal. Vsq; a cunabulis.pse.manuleatam tunicam habere hoīem decet.
Ecquid habet is homo aceti in pectore.cal.atq; acidissimi
pse. Quid si opus sit ut dulce promat indidem ecquid habet.
ch. Rogas:murinā:passum:defrutū:mellinā:mel:quoiusmodi
Quin in corde instruere quondā cœpit hermopoliū
pse. Euge pellepide charine.me meo ludo iam beas.
Sed qui nomen esse dicam ego isti seruo.ch.simiæ
pse. Scit ne in re aduorsa uersari.cha.turbo nō æque citus est
pse. Ecqd argutus est.ch.malorū facinorū sæpissime.

pse. Quid cum manifesto tenetur.ch.anguilast:elabitur:
pse. Ecqd is homo ē scitus.cal.plebiscitū nō æque scitū est.
pse. Probus homo est ut prædicare te audio.cal.imo si scias
Vbi te aspexerit.narrabit ultro quid esse uelis:
Sed qd es acturus.pse.dicā ubi hominē exornauero
Subriticiū fieri ego illum militis seruum uolo
Symbolū hunc ferat lenoni cū quinq3 argēti minis.
Mulierē ab lenone abducat.hem tibi omnē fabulā
Cæterū quo quicq3 pacto faciat ipsi dixero!
cal. Quid nūc igitur stamus.pse.hominē cū ornamētis omnibus
Exornatū adducite ad me:iā ad trapezitā æschinū
Sed properate.ch.prius illic erimus q̄ tu.pse.abite ergo
Ocius qcqd incerti mihi in animo prius:aut ābiguū fuit:
Nunc liquet:nūc defecatū.si cor mihi nūc peruiast
Omnes ordines sub signis ducā legiones meas
Aui sinistra auspicio liquido:atq3 ex sententia
Confidentia est inimicos meos me posse perdere.
Nunc ibo ad forū:atq3 onerabo meis præceptis simiā.
Quid agat neqd titubet:docte ut hanc ferat fallaciam.
Iam ego hoc ipsū oppidū expugnatū faxo erit lenoniū

Puer.

Vi seruitutē di dānūt lenoniā puero:atq3 idē si addūt
Turpitudinē!ne illi:quātū ego nūc corde cōspicio meo
Malā rem magnā multasq3 ærumnas danūt uelut hæc
Mihi euenit seruitus ubi ego omnibus puis magnisq3 miseriis
Præfulgior:neq3 ego amatorē mihi ullū inuenire queo.
Qui amet me ut cur & tandē nitidiuscule:nūc huic
Lenoni hodie est natalis dies:interminatust a minimo ad maximū
Si quis nō hodie munus misisset sibi:eū cras cruciatu
Maximo prœbitere.nūc nescio hercle rebus quid faciā meis
Neq3 ego illud possū:quod illi qui possunt solent.
Nūc nisi lenoni munus hodie misero:cras mihi potādus
Fructus est fullonius.heu q̄ ille hercle ego etiā nūc sū paruulus
Atq3 edepol ut nūc male eū metuo miser.si quispiā det
Qui manus grauior fiet.q̄q̄ illud aiunt magno gemitu fieri
Cōprimere dentes uideor posse aliquo modo.sed cōprimēda est
Mihi uxor:atq3 oratio.herus eccū recipit se domū:& ducit coquū.

Ballio Leno Cocus puer.

Bal. f Orū coquinū qui uocant:stulte uocant
Nā non coquinū est:uerū furinū est forū!

Nā ſi ego iuratus peiorē hominē quærerem
Coquum nō potui:q̄ hunc:quem duco: ducere
Multiloquum:gloriosū:insulsum inutilem.
Quin ob eam rem horcus recipere hunc ad ſe noluit.
Vt eſſet hic:q mortuis cœnā.coquat.nā hic ſolus illis coquere
Quod placeat pōt.co.ſi me arbitrabere iſto pacto ut prædicas
Cur cōducebas?bal.inopia.alius non erat
Sed cur ſedebas in foro:ſi eras coquus
Tu ſolus præter alios.co.ego dico tibi:
Hominū auaricia ego ſū factus iprobior coquus
Non meopte ingenio.Bal.q̄ iſtuc ratione.co. eloquar
Quia enim cū extēplo ueniūt conductū coquū
Ne illū quærūt qui optimus:& cariſſimuſt.
Illum cōducūt potius qui uiliſſimuſt
Hoc ego fui hodie ſolus obſeſſor fori.
Illi drachmis iiſſent miſeri me nemo poteſt
Minoris quiſq̄ nūmo ut ſurgā:ſubigere.
Non item cœnā condio ut alii coqui
Qui mihi condita prata in patinis proferūt:
Boues qui conuiuas faciunt.herbaſq; aggerunt.
Eas herbas herbis aliis porro condiunt.
Indunt coriandrū feniculū.alium.atrum olus
Apponūt rumicem:braſſicam:betam:blitū:
Eo laſarpicii librā pondo diluunt.
Teritur ſinapis ſcelerata cum illis:qui terūt
Priuſq̄ triuerūt oculi ut extilent facit.
Ei homines cœnas ſibi coquunt.cum condiant
Non condimentis condunt.ſed ſtrygibus
Viuis conuiuis inteſtina quæ exedunt.
Hoc hic quidē homines tam breuē uitam colunt
Cū haſce herbas huiuſmodi in ſuū aluū congerunt
Formidoloſas dictu non eſu modo:
Quas herbas pecudes nō edunt:homines edunt:
bal. O quid tu diuinis condimētis utere
Qui prorogare uitam poſſis hominibus:qui ea
Culpes condimēta.co.audacter dicito.nā
Vel ducenos annos poterunt uiuere meas
Qui eſſitabunt eſcas quas cōdidero:
Nam ego cicilendrū quādo inpatinas indidi
Aut ſi polindrum.aut mæcidem.aut

Sane scandicem.eat ipsæ sese patinæ
Feruefaciunt illico hæc ad neptuni pecudes
Condimenta sunt ac atharathrion.
bal. At te iuppiter diiqꝫ omnes perdant cum
Condimentis tuis cũque tuis omnibus mendacils.
co. Sine sis loqui me .bal.loquere:aqꝫ in malã crucẽ
co. Vbi omnes patinæ feruunt omnis perio.
Terrestres pecudes cecimandro.cõdio aut paropside
Is odos dimissis pedibus in cælũ uolat.
Eum in odorẽ cœnat iuppiter quottidie
bal. Odor dimissis pedibus.co.peccaui inscíens
bal. Quid est.co.qa dimissis manibus uolui dicere.
bal. Si nusq̃ is coctum quidnã cœnat iuppiter.
co. It incœnatus cubitum.bal.in malam crucem
Istaccine causa tibi hodie nũmum dabo
co. Fateor equidem me esse coquum carissimum
Verum pro precio facio: ut opera appareat mea
Quo conductus ueni.bal.ad furandũ quidem.
co. An inuenire postulas quenquã coquum.
Nisi miluinis aut aquilinis ungulis.
bal. An tu coquinatũ ire quoquã postulas
Quin ibi constructis ungulis cœnam coquas
Nunc adeo tu qui meus ame dico tibi:
Vt nostra properes amolliri omnia.
Tum ut huius oculos in occulis habeas tuis
Quoquo hic spectabit eo tu spectato simul
Si hic quo gradietur pariter progredimini.
Manum si protollet::pariter proferto manũ:
Suum siquid sumet id tu finito sumere
Si nostrũ sumet:tu teneto altrinsecus
Si iste ibit:ito:stabit.astato simul.
Si conquiniscet istic:conquiniscito simul
Item his discipulis prius custodes dabo.
co. Habe mõ animũ bonũ.bal.q̃so q̃ possim: doce
Animũ habere qui te ad me adducam domum?
co. Quia sorbitione faciam ego te hodie mea
Item ut medea peliam recoxit senem
Quem medicamento:& suis uenenis dicitur
Fecisse rursum ex sene adolescentulum:
Item te ego faciã.bal.eho an tu etiã ueneficus:

co. Immo ædepol uero hominũ seruator magis
bal. Hem mane quãti istuc unũ me coquinare perdoces.
co. Quid. bal. ut te seruem: neqd surripias mihi
co. Si reddis nũmos meos ne metuas quidẽ
Sed utrũ amicis hodie an inimicis tuis
Daturus cœnam. bal. pol ego amicis: scilicet
Quin tu illos inimicos potius q̃ amicos uocas.
co. Nam ego ita conuiuis cœnam conditam dabo
Hodie atq; ita suauiter conditam
Vt quisque quicque conditũ gustauerit.
Ipsos sibi faciã ut digitos prærodat suos.
bal. Quæso hercle priusq̃ quicq̃ cõuiuis dabis.
Gusta tute prius. & discipulis dato.
Vt prærodatis uestras furtificas manus
co. Fortasse hæc tu nũc mihi nõ credis q̃ loquor
bal. Molestus ne sis nimiũ: iã tu nimis non places
Hem illic ego habito intro abi: & cœnã coque
Propere. co. quin is accubitũ: & cõuiuas cedo
Corrũpit̃ iã cœna. bal. hem subolet sis uide:
Iam hic quoque scelestus ẽ coquus ut cõicio:
Profecto quid nũc primũ caueam nescio.
Ita in ædibus sunt fures prædo in proximo est:
Iam mihi hic uicinus apud forũ paulo prius
Pater calidori ope fecit maximo. ut mihi cauerẽ
A pseudulo seruo suo. neu fidẽ hei haberẽ. nã cum
Circuire in hunc diẽ: ut me si posset muliere
Interuorteret eũ ꝓmisisse firmiter dixit sibi
Sese abducturũ a me dolis phœnicium
Nunc ibo intro: atq; edicam familiaribus:
Profecto ne quis quicquã credat pseudulo.

Pseudolus Simia Sycophanta

pse: SI nunq̃ quenq̃ di immortales uoluere esse auxilio adiutum
Tũ me: & calidorũ seruatũ uolũt esse: & lenonẽ extinctũ
Cum te adiutorẽ genuere mihi tam doctum hominem atq; astutũ
Sed ubi illic est. sũ ne ego homo insipiens qui hæc mecũ
Egomet loquar solus. dedit uerba mihi hercle: ut opinor:
Malus cum malo stulte caui: tum pol ego interii: homo si ille
Abiit neque hoc opus quod uoluit: ego hodie efficiam

Sed eccũ uideo uerbeream statuã:ut magnifice infert sese
Hem te hercle ego circũspectabam nimis metuebam
male ne abisses.
sy. Fuit meum officium:ut facerem:fateor.pse.ubi restiteras.
si. Vbi mihi libitũ ẽ.pse.istuc ego satis scio.si.cur ergo q̃d scis me
Rogas.pse.at hoc uolo monere te.sy.monendus ne me moneat.
pse. Nimis tandem ego abs te contẽnor.si.quippe ego te ni cõtemnã
Stratioticus homo qui cluear.pse.iam
Hoc uolo quod occeptũst agi.sy. nunquid
agere aliud me uides
pse. Ambula ergo cito.sy.imo ociose uolo.pse.hæc ea occasio est
Dum ille dormit:uolo ut prior ut occupes adire.
Quid properas.sy.placide ne time:ita ille faxit iuppiter ut
Ille pallã ibidem ante quisquis ille est.qui adest a milite
Nunq̃ ædepol erit ille potior harpax:q̃ ego:habe animũ bonũ
Pulchre ego hanc explicatã tibi rẽ dabo si ego illum
Dolis atq; mendaciis in timorẽ dabo militarẽ aduenam
Ipse sese ut neget eum esse q siet:meq; ut esse autumet
Qui ipsus est?pse.qui potest:sy.occidis me cũ istuc
Rogitas.pse.o hominẽ lepidũ:te quoque etiam
Dolis atq; etiã mendaciis iuppiter te mihi seruet.si.imo mihi.
Sed uide ornatus hic me satis cõdecet.pse.optume habet.si.esto
pse. Tantũ tibi boni di imortales diuĩt quantũ tibi optes
Nã si exoptem quantũ dignus:tantũ dent minus nihilo est:
Neq; ego hoĩem quenq̃ uidi magis malũ & maleficũ
sy. Tun id mihi.pse.taceo.sed ego quæ tibi
Dona dabo:& faciã:si hanc rẽ sobrie accurassis?
sy. Potin ut taceas.memorẽ imemorem facit.qui monet quod
Memor meminit.teneo oĩa in pectore cõdita sunt:meditati
Sũt doli docte.pse.ꝓbus hic est homo.sy.neq; hic ẽ neque ego.
pse. At uide ne titubes.Sy.potin ut taceas?pse.ita me dii ament
sy. Ita non facient.mera iam mendacia fundis.pse.ut ego ob tuam
Simia ꝑfidiã te amo:& metuo.& magnifico
sy. Ego istuc aliis dare cõdidici:mihi obtrudere nõ potes palpum.
pse. Vt ego te hodie accipiã lepide.ubi effeceris hoc opus.
sy. Ha ha he.pse.lepido uictu uio:unguẽtis:& ĩter pocula pulpamentis
Ibidẽ una aderit mulier lepida tibi sauia sup sauia quæ det
sy. Lepide accipis me.pse.imo si efficis:tum faxo magis dicas.
sy. Nisi effecero cruciabiliter carnifex me accipito
Sed propera mihi mõstrare ubi sit hostium lenonis ædium:

pse. Tertiū hoc est. Sy. tace ædes hiscunt. pse. credo animo malest
Aedibus. sy. quid iam. pse. quia ædepol ipsū lenonem euomūt.
sy. Illiccine est. pse. illic est. sy. mala mercest. pse. illuc sis uide
Non prouersus uerum transuersus cedit: quasi cancer solet.

Ballio. Pseudolus. Sycophanta.

bal. Inus malū hūc hominē esse opinor: q̄ esse censebā coquū:
m Nā nihil etiā dū harpagauit præter cyatū: & cantharū.
pse. Heus tu nunc occasio est & tēpus. sy. tecū sentio.
pse. Ingredere in uiam dolis: & ego hic in insidiis ero!
sy. Habui numerū sedulo hoc est sextū a porta proximū
Angiportū in id angiportū me deuorti iusseras
Quotum has ædis dixerit: id ego admodū incerto scio:
bal. Quis hic hō chlamydatus est. aut unde ē. aut quē quæritat!
Peregrina facies uidetur hiominis. atq; ignobilis:
Sed eccum qui ex incerto faciet mihi quod quæro certius.
Ad me adit recta unde ego hominē hunc esse dicā gentiū!
sy. Heus tu qui cū hirquina stas barba: respōde quod rogo.
bal. Eo an non prius salutas. sy. nulla est mihi salus dataria
bal. Nā pol hic tantūdem accipies. pse. iam inde a principio ꝓbus
sy. Ecquem in angiporto hoc hominē tu nouisti te rogo.
bal. Ego memet me. sy. pauci istuc faciūt homines. q; tu prædicas.
Nam in foro uix decumus q̄squis est qui ipsus sese nouerit.
pse. Saluus sū. iam philosophatur. sy. hominē ego hic quæro
Malū legirupam. impiū. periurū. atq; improbum.
bal. Me quæritat. nam illa sūt cognamēta. nomen si memoret
Modo quid est ei homini nomen. sy. leno ballio
bal. Sum. ego ipse sū adulescens quē tu quæritas.
sy. Tu ne es ballio. bal. ego enimuero is sū.
sy. Vt uestitus est perfossor parietum
bal. Credo in tenebris: cōspicatus si sis me: abstineas manū!
sy. Herus meus. tibi me salutē multā uoluit dicer̄: hāc epistulā accipe
A me. hanc me tibi iussit dare. bal. q̄s is homost qui iussit!
pse. Perii nūc homo in medio luto est. nomē nescit hæret hæc res.
bal. Quā hanc misisse ad me autumas. sy. nosce imaginē: tute eius
Nomē memorato mihi ut sciam balliōnē te esse ipsū.
bal. Cedo mihi epistulam. sy. accipe & cognosce signū. bal. oho polymachæro
Purus putus est ipsus. noui herus: polymachæroplacides.
sy. Placides nomen est. scio iam tibi me recte dedisse epistulam.
Postq̄ polymachæroplacidæ elocutus nomē es. bal. sed quid

Agitis. ſy. quod hõ ædepol fortis: atq; bellator pbus. ſed ppera
Hãc pellegere quæſo epiſtulã. ita negociũ eſt: atq; accipe
Argentũ actutũ mulierẽq; mihi emitte. nã neceſſeſt
Hodie ſicyoni me eſſe. aut cras mortẽ exequi: ita herus meus
Eſt imperioſus. bal. noui: notis prædicas. ſy. propera pellegere
Epiſtulã ergo. bal. id ago ſi taceas modo. miles lenoni ballioni
Conſcriptã mittit polymachæroplacides imaginem
Obſignatam: quæ inter nos duo cõuenit olim: ſy. ſymbolũ
Eſt in epiſtula. bal. uideo: & cognoſco ſignũ: ſed in epiſtula
Nullam ſalutẽ mittere ſcriptam ſolet. ſy. ita militaris
Diſciplina eſt ballio manu ſalutẽ mitunt beniuolẽtibus
Eadem malam rem mittunt maleuolentibus
Sed ut occepiſti perge operã experier. quid epiſtula
Iſta narret. bal. auſculta modo. harpax calator
Meus eſt: ad te qui uenit. tu ne es harpax:
ſy. Ego ſum: atq; ipſe harpax quidẽ. bal. qui epiſtulã
Iſtam fert ab eo argentũ accipies.
Cũ eo ſimul mulierẽ mitti uolo. ſalutẽ ſcriptã dignũ eſt dignis
Mittere. te ſi arbitrarem dignũ miſiſſem tibi.
ſy: Quid nunc. bal. argentũ des. abducas mulierem.
ſy. Vter remoratur. bal. quin ſequere: ego intro: ſy. ſequor.

Pſeudolus.

Eiorem: ego hominem. magiſq; uerſute malum
p Nunq̃ ædepol quenq̃ uidi quam hic eſt ſimia
Nimiſq; ego illũ hominẽ metuo & formido male
Ne malus item erga me ſit. ut erga illũ fuit: ne in re
Secunda nũc mihi obuertat cornua: ſi occaſionẽ cœperit
Cautio eſt q̃ ſit malus: atq; ædepol eqdẽ nolo. nã illi bene uolo:
Nunc in metu ſum maximo triplici modo: primũ omniũ
Iam hunc comparem metuo meũ: ne deſerat me atque
Ad hoſtis tranſeat: metuo autẽ ne herus redeat etiã
Dũ a foro: ne capta præda capti prædones fiant: cũ hoc
Metuo: metuo ne illic huc harpax ueniat: priuſq̃ hinc
Hic harpax abierit cũ muliere: perii hercle nimiũ.
Tarde egrediuntur foras: cor conligatis uaſis expectat
Meũ: ſi non educat mulierẽ ſecũ ſimul ut exulatum
ſy: Expectore fugiat meo: uictor ſũ: uici cautos cuſtodes meos

Sycophanta. pſeudolus.

E plora neſcis ut res ſit phœniciũ uerũ haud multo poſt
n ſaxo ſcibis

Accubans:nõ ego te ad illũ duco dentatũ uirum
Macedoniensem:qui lenonẽ flectem facit
Cuiam te esse uis maxime ad eum duco te
Callidorum haud multo post faxo amplexabere:
pse. Quid tu intus.quæso desedisti.quãdiu mihi cor retunsust
Oppugnando pectore:Sy.occasionem reperisti uerbero
Vbi percõteris me insidiis hostilibus:qn hic metimur gradibus
Militariis.pse.atq; ædepol quãq̃ nequã homo es recte mones

Ballio.Leno.

Abæ nũc demũ mihi animus in tuto ẽ loco postq̃ iste hic
b Abiit atq; abduxit mulierẽ.mihi libet nũc uenire ꝑseudolũ
Scelerũ caput:& abducere a me mulierẽ fallaciis cõceptis.
Hercle uerbis:satis certo scio:ego peierare mauellem me milies
Quam mihi illũ uerba ꝑderidiculũ dare:nunc deridebo
Hercle hominem:si cõuenero:uerũ in pistrinũ credo ut
Conuenit fore nũc:ego simonẽ mihi obuiam uenire uelim.
Tu mea lætícia lætus promiscua siet:

Simo senex.Ballio leno.

si. Iso qd rerũ meus ulysses egerit.iam ne habeat
u Signũ ex arce ballionia.bal.o fortunate cedo fortunatã
Manũ simo.Si.quid est.bal.iã.si.qd iã.bal.nihil est
Quod metuas.si:qd est:uenit ne homo ad te.bal.non.
si. Quid est igiť boni?bal.minæ uiginti sanæ:ac saluæ sũt tibi
Hodie:quas abs te inde est instipulatus pseudolus.si.uelim
Quid est hercle.bal.roga me uiginti minas si ille hodie
Illa sit potitus muliere:siue eã tuo gnato hodie:ut promisit
Dabit?rogato obsecro hercle gestio ꝑmittere omnibus modis
Tibi esse rem ut saluã scias:atq; etiã habeto mulierẽ dono tibi?
si. Nullũ periculũ est.quod sciã.stipularier ut cõcepisti uerba:
Viginti minas dabin.bal.dabũtur.si.hoc quidẽ actunst
Haud male sed cõuenisti hominẽ.bal.immo ambo simul.
si. Quid ait.qd narrat.quæso quid dicit tibi.bal.nugas theatri
Verba quæ in comœdiis solent lenoni dici:quæ pueri sciũt:
Malũ.& scelestũ:& periurum aiebant esse me.
si. Pol haud mentitust.bal.ego haud iratus fui nam quãti refert
Nec recte dicere qui nihil faciat:quiq; inficias nõ eat
si. Quid est quid non metuas:ab eo id audire expecto.bal. quia
Nunq̃ a me abducet mulierẽ:iam nec potest.meministin:
Tibi me dudum dicere eã uenisse militi macedonico?
si. Memini.bal.hem illius seruos huc ad me argentũ attullit

Et obsignatũ symbolum. si. quid postea: bal. qui inter me
Atq; illum militẽ conuenerat is secum abduxit
Mulierem haud multo prius. si. bonan fide istuc dicis.
bal. Vnde ea sit mihi. si. uide modo ne illic sit cõtechnatus qppiã.
bal. Epistula: atq; imago me certũ facit. quin illã quidem iam
In sicyonẽ ex urbe adduxit modo. si. bene hercle factũ
Quid ego cesso pseudolum facere: ut det nomẽ ad molarũ
Coloniã: sed qs hic homo est chlamydatus. bal. non ædepol scio:
Nisi ut obseruamus quo eat. aut quã rem gerat.

Harpax. Simo: Ballio:

ha. m Alus & neq̃ est hõ qui nihili impiũ heri sui seruu s facit:
Nihili est autẽ suũ q officiũ facere imemor ẽ. nisi adeo monitus
Nã qui liberos esse illico se arbitrantur. ex cõspectu heri
Si sui se abdiderunt. luxuriantur. lustrantur. comedunt.
Quod habent nomen diu. seruitutis ferunt. nec boni ingenii
Quicq̃ in his inest. nisi ut improbis se artibus teneant. cum
His mihi nec locus. nec sermo conuenit: is unq̃ nobilis fuit.
Ego ut imperatũ est. & si abest hic adesse herum arbitror.
Hunc ego illum metuo: cum hic non adest. nec cum adsiet. metuã
Ei: rei operam dabo. nã in taberna usque adhuc: sineret syrus:
Cui dedi symbolum mansi: ut iusserat: leno ubi esset domi
Me aiebat arcessere: uerum ubi is non uenit: nec uocat:
Venio huc ultro: ut sciã: qd rei fiet: ne illic homo me ludificet.
Neque quicq̃ est melius: q̃ ut hoc pultem: atque aliquem
Euocem hinc intus: leno argentũ hoc uolo a me accipiat
Atque emittat mulierem mecũ simul. bal. heus tu. si. quid
Vis. ba. hic hoc meust. si. quidũ. bal. quia præda hæc mea est
Scortũ quærit habe argentũ. tam admordere hunc mihi
Lubet. si. iam ne illũ cõmesurus es. bal. dũ recens est.
Dũ datur: dũ calet: deuorari decet: nam boni uiri
Me pauperant: improbi alunt: augent rem meam mali.
Populi strenui mihi improbius uisi sunt. si. malũ quod
Tibi dabunt ut scelestus. har. me nunc cõmoror cũ has fores
Non ferio ut sciam sit ne ballio domi? bal. uenus mihi hæc
Bona dat. cum hos huc adiicit lucrifugas: damni
Cupido: qui se suamq; ætatẽ bene curant: edunt: bibunt:
Scortantur: illi sunt alio ingenio: atq; tu: qui neque
Tibi bene esse patere: & illis quibus est inuides?
ha. Heus ubi estis uos. bal. hic quidẽ ad me recta habet rectã uiã
ha. Heus ubi estis uos. bal. heus adolescens qd istic debetur tibi

Bene ego ab hoc prædiatus: si bono in bona scæna est mihi.
ha. Ecquis hoc aperit. bal. heus chlamydate. qd istic debet̃ tibi.
ha. Aedium dominũ: lenonẽ ballionẽ quærito. bal. quisqs
Es adulescens operam fac compendi quærere. har. quid iam?
si. Quia te ipsus corã præsens præsentẽ uides. har. tun in es
Chlamydate cauesis tibi acurio infortunio: atq; in hunc
Intende digitũ hic leno est. bal. at hic est uir probus
Sed tu non es uir: flagitare sæpe in clamore in foro
Cũ libello nusq̃ est nisi quod leno hic subuenit tibi.
ha. Quin tu mecũ fabulare. bal. fabulor quid uis tibi?
ha. Argentum accipias. bal. iam si dubiũ des: porrexi manũ
ha. Accipe hic sunt quinq; argent. lectæ numeratæ minæ.
Hoc tibi herus me iussit ferre polymachæroplacides
Quod deberet atq; ut mecũ mitteres phœniciũ. bal. herus tuus.
ha. Ita dico. bal. miles. har. ita loquor. bal. macedonius.
ha. Admodum inq̃. bal. te ad me misit polymachæroplacides.
ha. Vera memoras: bal. hoc argentũ ut mihi dares. ha. si tu quidẽ es
Leno ballio. bal. atque ut a me mulierẽ abduceres. ha. ita.
bal. Phœniciũ esse dixit. ha. recte meministi. bal. mane iam
Redeo ad te. har. at maturate propera. nam ꝓpero. uides
Iam diei multũ esse. bal. uideo hunc aduocare etiam uolo.
Mane modo istic. iam reuertar ad te quid nũc fiet simo.
Quid agimus? manifesto hunc hominem teneo: qui
Argentũ attulit. si. qd iam. bal. an ne scis quæ sit hæc res.
si. Iuxta cum ignarissimis:
Edepol hominẽ uerberonẽ pseudolũ: ut docte dolum
Cõmentust. tantundẽ argenti quantũ miles debuit
Dedit huic: atque hominem exornauit: mulierem q arcesseret.
bal. Pseudolus tuus allegauit hũc: quasi a macedonio milite esset.
si. Habes ne argentum ab homine. bal rogitas quod uides
si. Heus memento ergo dimidiũ istinc mihi de præda dare
Cõmune istuc esse oportet bal. quid malũ id totũ tuum est.
Quã mox mihi opam das. si. tibi do ecquidem. bal. qd nũc
Mihi ex auctor simo. si. exploratorem hunc faciamus ludo
Supposititiũ. bal. adeo domi cũ ipsus sese ludos fieri senserit.
bal. Sequere quid ais nempe tu illius seruos es. har. planussime.
bal. Quanti te emit. har. suaꝝ in pugna uirium uictoria:
Nam ego eram domi imperator sũmus in patria mea.
bal. An etiam ille unquam expugnauit carcerem patriam tuam.
har. Cõtumeliã si dices. audies. bal. quid tun hodie

Ex sicyone huc peruenisti.har.altero ad meridiem.bal.strenue
Me hercule isti:quis pernix hic est homo ubi suram
Aspicias:scias posse eum gerere crassas compedes
Quid ais tu ne etiã cubitare solitus es in cunis puer?
ha. Scilicet.bal.etiam ne facere solitus:es scin quid loquar.
ha. Sani ne estis.bal.quid hoc quod te rogo.
Noctu in uigiliã qñ ibat miles:tum tu ibas simul.
Coueniebat ne in uaginã tuã machæra militis?
ha. I in malã crucẽ.bal.ire licebit tibi tamen hodie tẽpori.
Ha. Quin tu mulierẽ mihi emittis:aut reddis argentũ.bal.mane.
Ha. Quid maneã.bal.chlamydẽ hanc cõmemores
Quãti cõductast.har.qd est.bal.qd meret machæra.
Ha. Heleborũ hisce hoibus opus est.bal.eo.ha.mitte:
bal. Quid mercedis petasus hodie domino demeret.ha.qd domino
Quid somniatis:mea eqdẽ hæc habeo omnia
Meo peculio empta nempe qd fœmina sũma sustinet.
Nũc tibi sunt.senes fricari sese ex antiquo uolunt
bal. Respõde obsecro hercle hoc uero serio quod te rogo.
Quid meres quãtulo argenti te cõduxit pseudolus.
ha. Qui istic pseudolust.bal.pceptor tuus q te hanc fallaciã
Docuit:ut fallaciis hinc a me mulierẽ abduceres.
ha. Quẽ pseudolũ quas tu mihi predicas fallacias
Quẽ ego hominẽ nullius coloris noui.bal.nõ tu istinc abis
Nihil est hodie istius sicophantiis quæstus.pin tu pseudole
Nuncies adduxisse aliam prædam qui occurrit prior
Harpax.har.is quidẽ ædepol harpax ego sum.bal.immo
Aedepol esse uis:purus putus hic sycophanta est.har.ego tibi
Argentũ dedi:& dudũ aduenięs extẽplo symbolũ seruo tuo
Heri imagine obsignatam epistolam hic ante hostiũ
bal. Meo tu epistulã dedisti seruo:cui seruo.ha.syro
bal. Non confidit:sycophanta hic neq̃ est.nugis meditatur male
Aedepol hominẽ uerberonẽ pseudolum:ut docte dolũ
Cõmetust:tantundem:argenti quantũ miles debuit
Dedit huic:atque hominẽ exornauit:mulierẽ q abduceret:
Nam illã epistulã ipsus uerus harpax huc ad me attulit.
ha. Harpax ego uocor:ego seruus sum macedonis militis.
Ego nec sycophantiose quicq̃ ago.nec malefice.
Neque istum pseudolũ mortalis qui sit noui neque scio
si. Tu nisi mirunst leno plane perdidisti mulierem.
bal. Aedepol næ istuc magis magisq; metuo:cũ uerba audio.

si. Mihi quoq; ædepol iam dudũ ille syrus cor perfrigefacit
Symbolũ qui hoc accepit: mira sunt pseudolus est
Ehe tu qua facie fuit dudũ: cui dedisti symbolũ
Ha. Rufus quidã: uentriosus: crassus: syrus: subniger.
Magno capite. acutis oculis ore rubicundo: admodũ
Magnis pedibus. si. perdidisti postq̃ dixisti pedes.
Pseudolus fuit ipsus: actũ est. bal. idẽ etiã morior simo.
si. Hercle aut te sinam emoriri: nisi argẽtum mihi redditur
Viginti minæ. har. atque etiam mihi aliæ uiginti minæ.
bal. Auferetur id præmium a me quod promissi per iocũ.
si. De improbis uiris auferri præmiũ: & prædam decet.
bal. Saltem pseudolum mihi dedas. si. pseudolũ ego dedã tibi
Quid deliquit dixin ab eo tibi ut caueres centies.
bal. Perdidit me. si. at me uiginti modicis mulctauit minis.
bal. Quid nũc faciã. har. si mihi argentũ dederis. te suspẽdito.
bal. Di te perdant. sequere sis me ergo hac ad forũ. ut soluam.
Ha. Sequor. bal. q̃d ego pegrinos absoluã. cras agã cũ ciuibus.
Pseudolus mihi centuriata habuit capitis comitia:
Qui illũ ad me hodie adlegauit. mulierẽ qui abduceret.
Sequere tu nunc: expectetis dum hac domũ redeã uia
Ita res gesta est: angiporto hæc certũ est cõsectarier.
Har. Si graderere q̃tũ loquere: iam isses ad forum.
bal. Certunst mihi hũc emortualem facere es natali die.

Simo Senex.

Ene ego illũ tetigi bene autem seruos inimicũ suũ:
b Nunc mihi certũ ẽ alio pacto pseudolo insidias dare.
Quam in aliis comœdiis fit: ubi cũ stimulis aut flagris
Insidiantur: at ego iam inultus promã uiginti minas:
Quas promisi si effecisset: obuiam ei ultro deferam.
Nimis illic mortalis doctus: nimis uersutus: nimis malus
Superauit dolũ troianum atq; uicit pseudolus.
Nũc ibo intro: argẽtũ promã: pseudolo insidias dabo.

Pseudolus seruus ebrius.

Vid hoc siccine hoc fit: pedes statin an nõ. an id uoltis ut me
q Hic iacentẽ aliquis tollat. nam hercle si cecidero uestrum
Erit flagitiũ: pergitin pergere: ha seuiendum mihi
Hodie est magnũ hoc uitium uino est: pedes captat primũ
Luctator dolust profecto edepol ego nũc probe habeo madulsam
Ita uictum excurato. ita magnis mundiciis digni ah itaq; in loco
Festiuo sumus festiue accepti: q̃d opus me multas agere ambages.

Hoc est homini quāobrem uitam amet. hic omnes uoluptates
In hoc omnes uenustates sunt: deis proximū esse arbitror.
Nam ubi amans cōplexust amantē: ubi ad labra labella adiungit
Vbi alter alterū bilingui manifesto interprehendūt
Vbi manu mamilla opprimitur: ac etiā si lubet corpora cōduplicant
Manu candida cantaꝶ dulciferum propinare mitissimā amicic iā
Neq; ibi esse alium alio odio ibi nec molestū: nec sermonibus
morologis uti.
Vnguenta: atq; odores lentiscos. corollas dari dapsiles. non enim
parce promi
Victū cætero. ne quis me roget. hoc ego modo: atq; herus minor
Hunc diem sumpsimus pothime
Postq̄ opus meum: ut uolui. omne perpetraui hostibus fugatis
Illos accubantis. potantis. amantis. cum scortis reliqui: & meū
Scortū ibidem. cordi: atq; animo suo obsequentes: sed postq̄
Exurrexi: orant me id ut saltem adhuc modū intuli.
Illis satisfacere minime ex disciplina quiui ego:
Qui lenonem capere didici: sed palliolatim amictus
Sic incessi ludibundus: plaudunt partim clamitant me ut reuertar
Occepi denuo hoc modo nolui idem. amice dabā me meæ
Vt me amaret. ubi circūuortor cado. id fuit nempe a ludo itaq;
Dum enitor pax iam pene inquinaui pallium: nimiæ tum
Voluptati ædepol fui ob casū: datur cantharus bibi.
Cōmuto illico pallium illud posui inde huc exii: crapulam
Dum amouerem nunc ab hero ad heꝶ meū maiorē uenio.
Fœdus cōmemoratū. aperite heu simoni me adesse
quis nunciat.

Simo. pseudolus. Bal. Leno.

si. Ox uiri pessumi me exciet foras. sed qd hoc quo modo
u Quid tu uideo ego. pse. cū corona ebriū pseudolū tuū
si. Libere hercle hoc quidē: sed uide statū: nū mea gratia
Pertimescet. pse. magis cogito seuiter blanditer ne alloquar
Sed hoc me uetat iā facere: quod fero: si q̄ in hoc spes sitast
Mihi. pse. uir malus uiro optumo obuiam it.
si. Di te amēt pseudole: sed in malam crucem:
pse. Cur ego me afflictor. Si. quid tu malū ergo in os mihi
Ebrius irructas. pse. molliter siste nunc me caue ne cadā:
Non uides me ut mandidus adeam.
si. Quæ ista hæc audacia: si te sic inter dius cū corolla ebriū
Incedere. pse. lubet. si. qd lubet pergin ructare in os mihi.

pse. Suauis ructus mihi est. sic sine mō. si. credo eqdē potesse te
Scelus massici mōtis uberrumos quattuor fructus ebibere
In hora una. pse. hiberna addito. si. sed hic tamē. pse. haud
Male mones. si. unde onustā celocē agere te prædicē.
pse. Cū tuo perpotaui modo: sed simo ut probe tactus ballio est
Quæ tibi dixi effecta reddidi. si. derides: pessumus homo est
pse. Mulier hæc facit: cū tuo filio libera accubat.
si. Omnia ut quicq̧ egisti ordine scio. pse. quid ergo dubitas
Dare mihi argentū? si. ius petis: fateor tene.
pse. At negas daturū esse te mihi tamen das: onera hunc
Hominē: atque me consequere. si. ac ego istum onerem.
pse. Onerabis scio. si. qd ego huic hoī faciā statim ultro.
pse. Et argentū aufert & me irridet. bal. uæ uictis.
pse. Vorte ergo humerū hem. bal. hoc ego nūquā ratus sum
Fore me ut tibi fierem supplex. heu heu. pse. desine.
bal. Doleo. pse. ni doleres tu: ego dolerē. bal. qd hoc auferre
Non pseudole abs tuo hero. pse. lubentissimo corde: atq̧ animo
bal. Non audes quæso aliquā ptem mihi gratiā facere hic argenti.
pse. Non me dicis auidū eē hominē. bal. nā hoc nūquā eris nūmo diuitior
pse. Neq̧ te mei tergi miseret si hoc nō hodie effecissem
bal. Erit ubi te ulciscar: si uiuo. pse. qd mini tare habeo
Tergum. bal. age sane. pse. igitur redi. bal. quid redeam?
pse. Redi mō: nō eris deceptus. bal. redeo. pse. simul
Mecū potatum. bal. ego ne eam. pse. fac quod te iubeo
Si is aut dimidiū. aut plus ēt faxo hinc feres. bal. eo duc me quo uis.
pse. Quid nūc: nūqd iratus es: aut mihi aut: filio pp̄ter has res simo?
si. Nihil profecto. pse. i hac. bal te sequor: quia uocas
Spectatores simul. pse. hercle me isti haud solent
Vocare neq̧ ergo ego istos: uero si uoltis adplaudere
Atq̧ approbare hunc gregem & fabulam in crastinum
uos uocabo.

Argumentum in penulum plauti.

Ver septuennis surripitur carthaginem
Ossor mulierum emptum adoptat hunc senex
P Et facit heredem: eius cognatæ duæ
Nutrixq̧ earū raptæ: mercatus lycus
Vexatq̧ amantem: at ille cum auro uillicum
Lenoni obtrudit: ita eum furto alligat:
Venit hanno pænus gnatum hunc fratris repperit.
Suasq̧ adgnoscit: quas perdiderat filias.

Prologus.

Chillem aristrachi mihi cõmentari lubet:
a Inde mihi principiũ capiã ex ea tragœdia:
Sileteq; & tacete atq; animũ aduortite.
Audire iubet uos imperator histricus.
Bonoq; ut animo sedeant in subseliis.
Et qui esurientes:& saturi uenerint.
Qui edistis:multo fecistis sapientius.
Qui non edistis:saturi fite fabulis.
Nam cui paratũ ẽ quod edat nostra gratia:
Nimia est stultitia sessum imprãsum incedere.
Exurge preco:fac populo audientiam
Iamdudum expecto si tuum officium scias
Exerce uocem quam peruiuis & colis.
Nam nisi clamabis statim te obrepet fames
Age nunc reside duplicem ut mercedem feras
Bonum factum esse dicta ut seruetis mea
Scortum exoletũ nequis in proscenio
Sedeat ni uelictor uerbum aut uirgæ muttiant
Neu designator præteriens obambulet
Neu sessum ducat:dũ histrio in scæna siet
Diu qui domi occiosi dormierunt.decet
Animo æquo nunc stent.uel dormire temperent
Serui ne obsideant liberis ut sit locus.
Vel æs pro capite dent:si id facere non queunt.
Domũ abeant.uitent ancipiti infortunio
Ne & hic uarientur uirgis & loris domi.
Si minus curassint:cum heri ueniant domum.
Nutrices pueros infantis anniculos
Domi ut procurent:neuq; spectatũ afferant
Ne & ipsæ sitiant & pueri pereant fame
Neue esurientes hic quasi hædi obuagiant
Matronæ tacitæ spectent:tacitæ redeant
Canora hic uoce sua tinnire temperent.
Domum sermones fabulandi conferant
Ne & hic uiris sint & domi molestiæ
Quodque ad ludorum curatores attinet
Ne palma detur cuiquam artifici iniuria:
Neque ambitionis causa extrudantur foras
Quo deteriores anteponantur bonis

Et hoc quoque etiam quod pene oblitus fui
Dum ludi fiunt:in popinam pedisse qui
Irruptionē facite:nunc dum occasio est
Nunc dum scriblitæ æstuant occurrite
Hæc quæ imperata sūt pro imperio histrico
Bonū hercle factū pro se quisq; ut meminerit
Ad argumentum nunc uicisatim uolo
Remigrare: ut æqui mecum sitis
Signatores eius.nunc regiones:limites
Cōfinia determinabo ei rei ego sum factus finitor
Sed(nisi molestū sit)nomen dare uobis uolo
Comœdias:sin odiosi sit dicam tamen
Siquidē licebit per illos:quibus est in manu
Carchedonius uocatur hæc comœdia.
Latinæ platus patruus pultiphagonides:
Nomen iam habetis.nunc orationes cæteras
Accipite.nam argumentum hoc hic censebit
Locus argumentost suum sibi proscænium.
Vos uiatores estis:quæso operam date
Cartaginenses fratres patrueles duo
Fuere summo genere & summis diuitiis
Eorum alter uiuit:alter est mortuus.
Propterea apud uos dico confidentius
Quia mihi pollictor dixit qui eum pollixerat
Sed illi seni cui mortuus est filius
Vnicus qui fuerat ab sublatus patre puer
Septuēnis surripitur carthagine
Sexēnio prius quidē quam moritur pater
Quom iam periisse sibi uidet gnatū unicū
Coniicitur ipse in morbum ex ægritudine
Facit illum heredem:fratrem patruelem suū
Ipse abiit ad acherontem sine uiatico
Ille qui surripuit puerū calydonē auehit
Vendit eum domino hic diuiti cuidam seni
Cupienti liberorū osori mulierum
Emit hospitalem:is filiū imprudens senex.
Puerum illum eūq; adoptat sibi pro filio
Eumq; heredem fecit:cū ipse obiit diem:
Is illic adulescens habitat in illisce ædibus
Reuertor rursus denuo carthaginem

Si quid amādare uoltis aut curarier
Argentum nisi qui dederit nugas egerit
Verum qui dederit magis maioris nugas egerit.
Sed illi patruo huius qui uiuit senex
Carthaginensi duæ fuere filiæ.
Altera quinquēnis: altera quadrimula
Cū nutrice una periere: a megaribus
Eas qui surripuit in anactorium deuehit
Venditque has omnis & nutricem & uirgines
Præsenti argento homini si homo est leno:
Quantū hominū terra sustinet. sacerrumo.
Vosmet nunc facite coniecturam cæterum
Quid id sit hominis cui lyco nomen siet
Is ex anactorio ubi prius habitauerat
Huc cōmigrauit in calydona haud diu
Sui quæsti causa is in illis habitat ædibus.
Earum hic adulescens alteram efflictim perit
Suam sibi cognatam imprudens: neque
Scit quæ scit neque eam unq̄ tetigit
Ita eum leno macerat. neque quicq̄ cū ea fecit
Etiānum stupri neque duxit unquā: neque
Ille uoluit mittere: quia amare cernit
Tangere hominē uolt leno: illam minorem
In concubinatū sibi uolt emere miles quidam
Qui illam deperit: sed pater illarum pœnus
Postq̄ eas perdidit mari: terra usquequaque quæritat
Vbi quanque in urbem est ingressus illico
Omnes meretrices: ubi quisque habitant: inuenit
Dat aurum: ducat noctem rogat: post ubi
Vnde sit: cuiatis capta ne an surrupta sit
Quo genere gnata: qui parentes fuerint.
Ita docte atque astu filias quærit suas
Et is oīs linguas scit: sed dissimulat sciens se
Scire pœnus plane est: quid uerbis opust
Is heri huc in portum naui uenit uespere
Pater harū idem huic patruus adolescentulo est
Iā ne hoc tenetis? si tenetis ducite ne dirumpatis
Quæso sinite transigi: hem pene oblitus sum reliquū dicere
Ille qui adoptauit hunc pro filio sibi
Illi pœno huius patruo hospes fuit

Is hodie huc ueniet:reperietq; hic filias
Et hunc sui fratris filium:ut quidem didici
Ego ibi ornabor:uos æquo animo noscite
Hic qui hodie ueniet reperiet suas filias:
Et hunc sui fratris filium. dehinc cæterum
Valete adeste:ibo.alius nunc fieri uolo
Quod restat alii faciant palam
Valete atq; adiuuate ut uos seruet salus.

Agorastocles adulescens. milphio seruus

ag. Saepe ego res multas tibi mãdaui milphio:dubias egenas:
Inopiosas cõsilii:quas tu sapienter:docte:& cordate:& cate:
Mihi reddidisti oppiparas:opa tua:qbus ꝓ bene factis fateor
Deberi tibi & libertatem & multas grates gratias. mi. scitunst per
Tempus hoc iã est uerbũ si uerbum uetus:nã tuæ blandiciæ mihi sunt
Quod dici solet gerræ germanæ ædepol liræ liræ. λῆροι ὄντως λῆροι
Nunc mihi blãdidicus es.heri in tergo meo tris facile corios
Cõtriuisti bubulos.ag.adamans ꝑ amorẽ si qd feci milphio
Ignoscere id te mihi æquũ est.mil.audi tu magis
Et ego nũc amore pereo:sine te uerberẽ itẽ:ut tu mihi fecisti
Ob nullã noxiã:post id loquar tu mihi amanti ignoscito.
ag. Si tibi lubido ẽ aut uoluptati:sino:suspende:uinci:uerbera.
Auctor sũ sino.mil.si auctoritatem postea defugeris ubi
Dissolutus tu fies:ego pẽdeã.ag.ego ne istuc ausim facere ꝓserũ tibi
Quin si feriri uideo te extẽplo dolet.mi.mihi qdẽ hercle.
ag. Immo istuc mauelim.mil.sed qd nũc tibi uis.ag.cur ego
Apud te mentiar amo imodeste.mil.meæ istuc scapulæ
Sentiũt.ag.at ego hanc uicinã dico adilphasiũ meã
Lenonis huius meretricẽ masculã.mil.iam pridẽ eqdem
Istuc ex te audiui.ag.differor cupidine eius.sed lenone istoc lyco
Illius domi nõ lutunst lutulentius.mil.uin tu illi neq̃
Dare nũc.ag.cupio.mil.en me dato.ag.abi dierectus
mil. Dic mihi uero serio.uin dare malũ illi.ag.cupio.
mil. Hem eundẽ me dato utrũq; faxo habebit:& neq;& malum
ag. locare.mil.uin tu illã hodie sine dãno & dispẽdio tuo
Tuã libertã facere.ag.cupio milphio.mil.ego faciã ut
Facias:sũt tibi intus aurei trecẽti nũmi philippi.ag.sexcẽti quoq;
ag. Satis sunt trecẽti.ag.qd iis facturus.mil.tace:totũ lenonẽ
Tibi cũ tota familia dabo hodie dono.ag.quid facturus.
mil. Iã scies tuus collubiscus nũc in urbest:uilicus eũ hic non
Nouit leno satĩ itelligis.ag.intelligo hercle:sed quod euades

Nescio.mil.non scis.ag.non hercle.mil.at ego iam faxo scies
ei dabitur aurum
Vt ad lenonē adferat dicatq́ se peregrinū esse ex alio oppido:
Se amare uelle:atq́ obsequi aīo suo:locū sibi uelle liberū
Præberier:ubi neq̃ faciat clam:ne qs sit arbiter:leno ad se
Accipiet auri cupidus:illico cælabit hoīem & aurꝫ.ag.cōsiliū
Placet.mil.rogato seruos uenerit ne ad eū tuus.ille me censebit
Quæri:cōtinuo tibi negabit:qd tu dubitas?quin extēplo
Duplicet tibi aurū:hominis fur leno sict.neq́ id unde efficiat
Habet:ubi in ius uenerit.addicet prætor familiā totā tibi.
Ita decipiemus fouea lenonē lycum.ag.placet consilium.
mil. Immo etiā expoliuero magis:hoc tum demū dices:nūc etiam
Rudest.ag.ego in ædem ueneris eo:nisi quid uis milphio
Aphrodisia hodie sūt.mi.scio.ag.oculos uolo meos delectare
Mūdiciis meretriciis.mi.hoc primū agamus:qđ cōsiliū cœpimus
Abeamus ītro:ut collibiscū uillicum hāc ꝓdoceamus:ut ferat
Fallaciam.ag.quanq̃ cupido uersatur in corde tamen
Tibi auscultabo.mi.faciā ut facto gaudeas:inest amoris macula
Huic hoī pectore:sine dāno magno quæ elui neutiq̃ pōt
Itaq́ hic scelestus est hō leno lycus:cui iā infortunii intenta
Ballistest ꝓbe quā ego haud multo post mittā e ballistario
Sed adelphasiū eccā exit:atq́ anterastilis:hæc ē prior quæ meū
Herū dementē facit:sed euocabo heus i foras agorastocles.
Si uis uidere ludos iucundissimos.ag.qd istuc tumultist milphio
mil. Hem amores tuos si uis spectare.ag.o multa tibi di dent bona
Cū mihi hoc obtulisti tam lepidū spectaculū.

Adelphasiū.anterastilis meretrices duæ.milphio seruus
Agorastocles adulescens

ad. Egocii sibi q uolet uim cōparare:nauē & mulierē hæc duo
n Cōparato.nā nullæ magis res duæ plus negocii habēt
Forte si occepis exornare neq́ unq̃ hæ duæ res satis ornantur
Neq́ eis ulla ornandi satis satietas est.atq́ hæc uti loquor.
Nūc mō docta dico:nā nos usq́ ab aurora ad hoc ꝙ diei est
Postq̃ aurora illuxit:nūq̃ cōcessauimus ex industria ambæ
Lauari:aut fricari:aut tergeri:aut ornari:poliri:expoliri:pingi:fingi
Et una binæ singulis quæ datæ nobis ancillæ:eā nos lauando
Eluēdo opam dederāt:ad gerundāq́ aquā sunt uiri duo defessi
Apagesis negocii quātū in muliere una est.si uero duæ:sat scio
Maxumo uni populo:cui lubet plus satis dare potis.sunt quæ noctes
Diesq́ in oī ætate semꝑ ornanī:lauanī:tergētur:poliuntur.

Postremo modus muliebris nullus est:neq̧ unq̄ lauando
Et fricãdo scimus facere nã quæ lauata ẽ:nisi perculta est
Meo quidẽ aio quasi iniusta est.an.miror equidẽ soror te istæc
Fabulari:quæ tã callida & docta sis & faceta:nã cum sedulo
Munditer nos habemus.uix ægreq̧ amatorculos inuenimus
ad. Ita ẽ uerũ hoc unũ tamen cogitato:modus omnibus in rebus soror
Optimũ ẽ habitu:nimia oĩa nimiũ exhibent negocium
Hoĩbus ex se.an.soror cogita amabo itẽ nos perhiberi:
Quasi salsa muriatica esse autumantur sine omni lepore & sine
Suauitate nisi multa aqua & diu macerantᷣ.olent.salsa sunt
Tangere ut nõ uelis.itẽ nos sumus eiuscemõi.mulieres sunt
Insulæ admodũ atq̧ inuenustæ:sine mũdicia & sumptu
mil. Coq̃ua est hæc q̃dẽ agorastocles:ut ego opinor.scit muriatica
Vt maceret.ag.q̃d molestus.ad.soror parce amabo.
Sat ẽ istuc alios dicere nobis:ne nosmet nostra etiã uitia loquamur.
an. Quiesco.ade.ergo amo te:sed hoc nũc respõde mihi.sũt hic
Oĩa quæ ad deũ pacẽ oportet adesse.an oĩa accuraui.
ag. Diẽ pulchrũ & celebrẽ & uenustatis plenum
Dignũ ueneri pol cui sunt aphrodisia hodie.
mil. Ecq̃d grãæ cũ huc foras te euocaui iã num me decet donari
Cado uini ueteris:dic dari:nihil respõdes:huic excidit
Vt ego opinor q̃d hic malũ astans obticuisti.ag.sine
Amẽ:ne turba tace.mil.taceo.ag.si tacuisses iã istuc
Taceo nõ natũ foret.an.eamus soror mea.adel.oho.amabo
Quid illic nũc p̄peras.an.rogas q̄a herus nos apud ædẽ
Veneris mãdat.adel.manet at pol mane
Turba ẽ nũc apud arã:an ibi uis inter ista uersarier?
Prosedas pistorum amicas relliquias alicarias
Miseras schœno deliburas schœnicolas sordidas
Quæ tibi oleant stabulũ:statũq̧:sellam:& sessibulũ merũ
Quas adeo haud quisq̄ unq̄ liber tetigit neque duxit
Domũi seruulorũ sordidulorũ scorta diobolaria.
mil. I in malã crucẽ tun audes etiã seruos spernere.
Propudiũ quasi bella sit:quasi eã ipsi reges discutiant.
En monstrũ mulieris,tantula tanta uerba fundit
Proh nebulæ cuius ego cyatho septem noctes non emam.
ag. Dii ĩmortales oĩpotentes q̃d ẽ apud uos pulchrius:
Quid habetis:q̄ mage ĩmortales uos credã eẽ q̄ ego siem.
Qui hæc tãta oculis bona cõcipio.nã uenus nõ ẽ uenus.
Hãc eq̄dẽ uenerẽ uenerabor:ut amet ac posthac p̄pitia.

Milphio heus milphio ubi es. mil. adsum apud te eccum.
ag. At ego elixus sis uolo. Mil. eni here facis delicias. ag. de te qdē
Hæc didici omnia. mil. ēt ne ut ames eā quā nūquam
Tetigeris: nihil illic qd ēst. ag. deos quoque ædepol & amo: & metuo.
Quibus ego tamen abstineo manus. adel. heu ecastor cū ornatū
Aspicio nostrū ambarū penitet: exornatæ ut simus. an. imo uero
Sane cōmode. nā pro nostro quæstu satis bene ornatæ sumus
Nō enim pōt quæstus iā cōsistere si eum sumptus supat soror
ad. Eo illud satius. si satis qd satis est: habitus plusq̄ sat est.
ag. Ita me di ament ut illa me amet malim q̄ di milphio
Nā illa mulier lapidē silicē subigere ut se amet. potest:
mil. Pol id qdē hanc mentire. nā tu es lapide silice stultior
Qui hāc ames. agat uide sis cū illa nūquā limaui caput.
mil. Currā igitur aliquo ad piscinā aut lacum: limū petā
ag. Quid eo opus sit. mil. ego dicam ut tibi & illi limem caput.
ag. In malam rē. mil. ibi sum equidē. ag. pgis. mi. taceo. ag. at.
Perpetuo uolo. mi. enimuero aere meo me lacessis: ludos &
delicias facis.
an. Satis nunc lepide ornatam credo soror te tibi uiderier.
Sed ubi exempla cōferūtur meretricū aliaꝝ: ibi tibi
Erit cordoliū si quā ornatā melius forte aspexeris
Inuidia in me nūq̄ innatast. neq; malicia mala soror
Bono ingenio me esse ornatā. q̄ auro multo mauolo.
Aurū in fortuna inuenitur: natura ingeniū bonum
Bonā ego quam beatam me esse nimio dici mauolo
Meretricem pudorem gerere magis decet: q̄ purpuram
Magis quidē meretricē pudorē q̄ aurū gerere condecet
Pulchrū ornatū turpes mores peius cœno collinunt.
Lepidi mores turpē ornatū facile factis comprobant.
ag. Eho tu uin tu facinus facere lepidū & festiuū. mil. uolo.
ag. Potes ne mihi auscultari. mil. possum. ag. abi domū ac suspende te
mil. Quāobrem. ag. quia nunq̄ audibis uerba tot tam suauia.
Quid tibi opust uixisse: ausculta mihi modo ac suspende te.
mil. Siqdem tu es mecum futurus pro una pensilis.
ag. At ego amo hāc. mil. at ego esse & bibere. adel. eho tu qd agis.
an. Quid rogas. adel. uiden tu pleni oculi sordium q erant iam
Splendent mihi. an. imo etiā in medio oculo parū sordis est.
ad. Cedo sis dextram. ag. ut tu quidē huius oculos in lutis manibus
Tractes aut teras. an. nimia nos socordia hodie tenuit.
ad. Qua de re obsecro. an. quia iā nō dudū ante lucē ad ædem

Veneris uenimus:primæ ut inferremus ignē in arā.ad.ah
Nō factost opus:quæ habēt nocturna ora.noctu sacrificatum
ire occupant
Priusq̄ expergiscatur uenus:depropereant sedulo
Sacrificare:nam uigilante uenere si ueniant eæ.
Ita sunt turpes.credo æcastor uenerem ipsam e fano fugent.
ag. Milphio ædepol milphionē miserū.mil.qd nunc uis tibi?
ag. Obsecro hercle ut mulsa loquitur.mil.nihil nisi laterculos
Sesumā.papaueremq̧ triticū & frictas nuces.
ag. Ecqd amare uideor.mil.damnum quod mercurius
Minime amat.ag.nanq̧ ædepol lucrū amare nullū amatorem
Addecet.an.eamus mea germana.adel.agesis ut lubet.
Sequere hac.an.sequor.ag.eunt hæ quid si adeamus.
mil. Adeas.ag.primū prima salua sis:& secunda tu in secūdo.
mil. Salue in precio tertia.an.salue extra preciū.mil.tum pol ego
Et oleū & operā perdidi.ag.quo te agis.ad.ego ne?in ædē
Veneris.ag.qd eo.adel.ut uenerē ꝓpitiē.ag.ehon irata est
Propitia hercle est uel ego pro illa spondeo.adel.qd tu ais.
Quid mihi molestus obsecro.ag.ah tā seuiter.adel.mitte amabo.
ag. Quid festinas turba nunc illic ē.adel.scio sunt illi aliæ quas spectare
Ego & me spectari uolo.ag.qui lubet spectare turpis pulchram
Spectādā dare.Adel.quia apud ædem ueneris hodie est mercatus
Meretricius.eo conueniunt mercatores ibi ego me ostēdi uolo.
ag. Inuendibili merce oportet ultro emptorē adducere.proba merx
Facile emptorē repperit:tam & si in abstruso sita est.
Quid ais tu quādo illi apud me mecū caput & corpus copulas?
ad. Quo die horcus ab acheronte mortuos amiserit.ag.sunt mihi intus
Nescio quot nummi aurei lymphatici.
mil. Deferto ad me faxo actutū cōstiterit lymphaticū.
Bellula hercle.ag.i directe in maximam malam crucem.
mil. Quam magis aspecto:tā magis ē nimbata:& nugæ meræ.
ad. Segrega sermonē.tedet.mil.age sustolle hoc amiculū.
ad. Pura sum cōperta.amabo ne attrectare agorastocles.
ad. Quid agam nūc.mil.si sapias curā hanc facere cōpendi potes.
ag. Quid ego nūc curē:quid agas milphio?mil.ecce odiū meū
ag. Quid me uis?ag.cur mihi hæc irata ē?mil.cur hæc tibi irata est.
Cur ego id curem.nanq̧ istæc magis tua est curatio.
ag. Iā hercle tu peristi nisi illam mihi tam tranquillam facis
Quā mare est olim cū ibi alcedo pullos educit suos.mil.quid
Faciā?ag.exora.blandire.expalpa.mil.faciam sedulo

Sed uidesis ne tu oratorē hunc pugnis plectas postea.
ag. Non faciā.adel.eamus nūc etiam morare.ag.male facis
ad. Bene promittis multa ex multis:omnia incassum cadunt
Liberare iurauisti me haud semel sed decies:dū te expecto.
Neq; usquā aliam mihi paraui copiā neq; istuc usq̄ apparet
Ita nūc seruio nihilominus i soror abscede tu a me:ag.perii
Eo qd agis milphio.mil.mea uoluptas:meæ delitiæ:mea uita:
Mea amœnitas:meus ocellus:meū labellū:mea salus:meū
Sauiū meū mel.meū cor.mea collustra.meus molliculus caseus. collustra p^m illud lac d icitur q^d a forn... 53 Cogn... ...
ag: Me ne ego illæc patiar præsente dici:discrucior miser nisi ego illum
Iubeo quadrigis cursim ad carnificem rapi.mil.noli amabo
Succensere hero meo cā mea.adel.ego faxo:sine.mil.irata es nimium
Pro te dabit.atq; te faciet ut sis ciuis attica atq; libera:
ad. Quin abire sinis.qd uis tibi qui beneuolunt:beneuisitēt:
mil. Si ante qdem mentitus sit:nunc iā dehinc erit tibi uerax.
ad. Abiice te dehinc sis sycophanta.mil.pareo.ad.at scin quomodo:
mil. Sine te exorem.sine te prendam auriculis:sine dem sauium
Iam ego hercule faciā plorantem illum:nisi te propiciam facio
Atq; hic me ne uerberet.illud faciet nisi te propicio.
Male formido.noui ego huius mores malos.q̄obrem
Amabo mea uoluptas sine te exorarier.ag.non ego homo
Trioboli sum nisi ego illi mastigiæ exturbo oculos atq; dētes
Hem uoluptatem tibi.hem mel.hē cor.hem labellū.hem
Salutē.hem sauium.mil.impie siccine oratorem uerberas!
Iam istoc magis etiā ocellū addas.& labellū & linguam
Eo qd facias malo.ag.siccine ego te orare iussi.mil.quomodo modi
Ergo orem.ag.rogas sic enim diceres scelestе.huius
Voluptas te obsecro.huius mel.huius cor.huius labellū.huius
Lingua.huius sauiū.huius collustra.huius dulciculus caseus.
Mastigia.huius cor.huius studiū.huius sauiū.mastigia
Oia illa quæ dicebas tua esse ea memorares mea.
mil. Obsecro hercle te.uoluptas huius.atq; odiū meū.huius amica
Māmeata mea inimica & maleuola.ocule huius lippitudo
Mea:mel huius fel meū.ut huic irata ne sis.aut si id fieri non
Potest.ad.capias restim ac te suspendas cū hero & uostra familia.
mil. Hem mihi iā uideo propter te uictitandū sorbilo
Itaq; iam quasi ostreatū tergū ulceribus gestito.
Propter amorē uestrū.ade.amabo men prohibere postulas.
Ne te uerberet magis q̄ mendax me aduorsum fiet.
an. Aliquid huic responde.mil.amabo cōmode: ne incōmodus nobis sit

Nã detinnet nos de nostro negocio.ad.uerũ etiã tibi hanc admittam
Noxiã unã agorastocles non sum irata.ag.non es.ad.non sum.
ag. Da ergo ut credam sauiũ.adel.mox dabo cũ ab re diuina rediero
ag. I ergo strenue.adel.sequere me soror.ag.atq; audin etiam
Veneri dicito multam meis uerbis salutẽ.adel.dicam.
ag. Atq; hoc audi.ad.qd ẽ.ag.paucis uerbis rẽ diuinã facito.atq; audin
Atq; respice:respexit idẽ pol uenerem credo facturam tibi.

Agorastocles adulescens. Milphio seruus

ag. Vid nũc mihi es auctor milphio.mil.ut me uerberes:atq;
Auctionẽ facias:nã ĩpunissime tibi qdẽ hercle uendere
Hasce ædis licet.ag.quid iã.mil.maiorem parte minore
Habitas in ea.ag.supersede istis uerbis.mil.qd nunc uis tibi.
ag. Trecentos philippeos collabisco uilico dedi dudũ:priusquã
me euocasti foras:
Nũc obsecro te milphio hanc p dextram:perque hanc sororem
Leuã perq; oculos tuos:perq; meos amores:perque adelphasiũ meam
Perque tuã libertatẽ.mil.hem nũc obsecras.ag.mi milphi
Disce mea cõmoditas mea salus fac:quod facturũ te esse promisisti
Mihi ut ego hũc lenonẽ perdã.mil.pfacile id quidem est
Adduc & testis tecũ:ego intus interim iam & ornamẽtis meis
Et sycophantiis tuũ exornabo uilicũ propera atque abi.
ag. Fugio.mil.meũ est istuc magis officiũ q̃ tuum.
ag. Ego ne si istuc lepide & faxis.mil.i modo.ag.ut non
Ego te hodie.mil.abi modo.ag.emittã manu.mil.i modo
Ag. Non hercle mæreã.ag.oh.mil.uah abi modo.ag.quantum
Acherũtest mortuorũ.mil.etiã ne abis.ag.neque quãtum est
Aqua in mari.mil.abiturus ne es.ag.neque nubes quantũ est.
mil. Pergin pergere.ago.neque stellæ ĩ cælo.mil.pergin aures tundere.
ag. Neque hoc.neq; illuc.neque enim uero serio neque hercle uero: Mil.qd
Opus est uerbis qppini quod uno uerbo dicere hic.quid uis licet.
ag. Neque hercle uero serio scin quomodo ita me dii amabunt uim bona
Dicam fide:quod hic inter nos liceat.ita me iuppiter scin quam
Vide tu:credin:quod ego fabuler.mil.si nequeo facere ut abeas
Ego met abire uolo.nã isti qdem hercle orationi œdippo
Opus ẽ coniectore:qui sphyngi interpres fuit.ago.illic hinc iratus
Abiit.nunc mihi cautio ẽ.ne mea culpa meo amori obiexim
Moram.ibo atque arcessam testis:quando amor iubet
Me obedientem esse seruo liberum.

Lycus leno Antamonedes miles.

Ly. Illũ infelicem omnes:qui post hunc diẽ leno ullam ueneri

Vnq̃ imolarit hostiã. qui ue ullum thuris granum
Sacrificauerit. nã ego hodie infelix dis meis iratissumis
Sex imolaui agnos. nec potui tamẽ ꝑpiciam uenerem
Facere: uti esset mihi quoniã litare nequeo. abii illinc illico
Iratus uetui exta ꝓsicarier. neq; ea aspicere uolui quoniã
Non bona haruspex dixit. deã eẽ idignã credidi.
Eo pacto auaræ ueneri pulcre adii manũ: quãdo id
Quod sat erat: satis habere noluit. ego pausam feci. sic ago.
Sic me decet. ego faxo posthac di deæq; cæteri cõtentiores
Mage erũt: atq; auidi minus. cũ scibũt ueneri ut adierit leno manũ.
Cõdigne haruspex. nõ hõ trioboli: oĩbus in extis aiebat
Portendi mihi malũ damnũq;. & deos esse iratos mihi.
Qui dei: diuini. haud humani. æquũ si crederet. mina mihi
Argenti dono post illa data ẽ. sed quæso ubi nã illic restitit
Miles mõ q hãc mihi donauit: quẽ ego uocaui ad prandiũ:
Sed eccũ icedit antamonides. an. ita ut occepi dicere.
Lenule de illac pugna pentethronica: qua sexaginta hoĩum
Vno die euolaticorũ manibus occidi meis. Ly. euolaticorũ
Hoĩum. an. ita dico quidẽ ẽ. ly. an obsecro usquã
Sũt hoĩes. uolatici. an. fuere: uerũ ego interfeci.
ly. Quomodo potuisti. an. dicã uiscũ legiõi dedi
Fundasque: eos prosternebã ut folia farfari. ly. cui rei. forsforus ẽ [illegible]
an. Ne adfundas uiscus adheresceret. ly. ꝑge optume hercle
Periuras. qui postea. an. in fundas infundebã grandiculos
Globos. ego illos uolãtis iussi funditarier. qd multa
Verba: quẽ quẽ uisco offenderãt: tã crebri ad terram
Decidebãt quã pira: ut qsq; ceciderat. eũ necabat illico.
Per cerebrũ pinna sua. sic quasi turturẽ. ly. si hercle istuc
Vnq̃ factũ est. tum me iuppiter faciat: ut semp
Sacruficẽ nec unq̃ litẽ. an. an mihi hæc non credis.
ly. Credo ut mihi est æquũ credere. an. age eamus intro: dum
Exta referuntur. uolo narrare tibi etiã unam pugnã
ly. Nihil moror. an. ausculta. nõ hercle tuũ iã
Elidã caput nisi auscultas: aut is in malam crucẽ.
ly. Malã crucẽ ibo potius. an. certũ ne est tibi. ly. certũ.
an. Tũ tu igitur die bono aphrodisiis addice tuã mihi
Meretricẽ minusculã. ita res diuina mihi fuit res serias
Oĩs extollo ex hoc die in aliũ diẽ. ꝑfecto festos habeã
Decretũ est mihi. nũc hinc eamus intro. sequere hac me
ly. Sequor in hũc diẽ iam tuus sum mercenarius.

Agorastocles adulescens. aduocati.

Ta me di ament tardo amico nihil est quicq̃ inæquius
i Præsertim hoi amanti q quicquid agit pperat omnia
Sicut ego hos duco aduocatos hoies spissigradissimos
Tardiores q̃ corbitæ sunt in tranquillo mari. atq;
E quidẽ hercle dedita opa amicos fugitaui senes. sciebam
Aetate tardiores. metui meo amori morã: ne quicq̃ hos
Procos mihi elegi: loripedis: tardissimos: q si ituri estis hodie
Ite. aut ite: hinc in malã crucem siccine oportet ire amicos
Homini amanti operã datum. nam iste quidẽ gradus
Succretust cribro polinario. nisi eũ pedicis condidicistis
Occrassari gradu. ad. heus tu: quanq̃ nos uidemur tibi plebei
Et pauperes. si nec recte dicis nobis diues de sũmo loco: diuitem
Audacter solemus mactare infortunio. nec tibi nos obnoxii
Sumus. istuc qd tu ames. aut oderis cũ argentũ pro capite
Dedimus nostrũ: dedimus non tuũ liberos nos esse oportet.
Nos te nihili pendimus. ne tuo nos amori seruos tuos esse addictos
Censeas. liberos hoies per urbẽ modico magis par est gradu
Ire seruili esse duco festinantẽ currere. præsertim in re populi
Placida atq; interfectis hostibus non decet tumultuari.
Sed si pperabas magis: pridie nos te aduocatos huc duxisse oportuit
Ne tu opinere: haud quisq̃ hodie nostrũ curret per uias
Neq; nos populus pceritis isectabit lapidibus. ag. at si ad prandiũ
Me in ædẽ uos dixissem ducere uinceretis ceruũ cursu uel grallatorẽ
Gradu. nũc uos qa mihi aduocatos dixi & testis adducere podagrosi
Estis: ac uicistis cocleã tarditudine. ad. at uero non iusta causa est.
Quo curratur celeriter. ubi bibas ædas de alieno quãtũ uelis.
Vsq; adfatim: qd tu inuitus nũq̃ reddas domino de quo ederis.
Sed tamen quomodocũq;: quanq̃ sumus paupculi.
Est domi qd edimus: ne nos tam contẽptim conteras.
Quicqd ẽ pauxillulũ illuc nostrũ: id omne intus est:
Neq; nos quenq̃ flagitamus. neq; nos quisq̃ flagitat.
Tua cã nemo nostrust suos rupturus ramices.
ag. Nimis iracundi estis eqdem. hæc uobis dixi per iocũ.
ad. Per iocũ item dictũ habeto: quæ nos itidẽ respondimus.
ag. Obsecro hercle opam ueloces hanc mihi: ne corbitã date
At trepidate saltẽ nã uos adprobare haud postulo:
ad. Siqd tu placide ociose q; agere uis operã damus.
Si pperas. cursores meliust te aduocatos ducere.
ag. Scitis rem narraui uobis: qd uestra opa mihi opus siet.

De lenone hoc. qui me amantē ludificatur tam diu:
Ei paratæ ut sint insidiæ de auro & de seruo meo.
ad. Oia istæc scimus. iā nos sibi spectatores sciāt hoꝝ hinc.
Nūc cā agitur. hæc spectatorū fabula: hosce satius est
Docere ut quando agas: qd agās sciant nos tu ne curassis
Scimus rē oem. qppe omnes simul didicimus tecum
Vna ut respondere possimus tibi. ag. ita ꝑfecto ē sed agite.
Igiē ut sciā uos scire rē expedite. & mihi quæ dudū uobis dixi dicite.
ad. Ita ne temptas. an sciamus non meminisse nostra:
Quomodo trecentos philippeos colabisco uillico dederis quos
Deferret huc ad lenonē inimicū tuū: isq; se ut assimularet
Peregrinum esse aliunde ex alio oppido ubi is detulerit:
tu eo quæsitum
Seruū aduentes tuū cū pecunia. ag. meministis memoriter
Seruastis me. ad. ille negabit milphionē quæri cēsebit tuū.
Adduplicabit omne furtū. leno addicet tibi: ad eam rem
Nos esse testis uis tibi. ag. tenetis rem. ad. uix qdem hercle
Ita pauxilla est digitulis primoribus. ag. hoc cito & cursim est
Agendū: properare iam quantū potest. ad. bene uale igiē
Te aduocatos melius celeris ducere tardi sumus nos
ag. Optime itis: pessume hercle dicitis: quinetiā deciderit uobis
Fœmina in talos uelim. ad. at ædepol nos tibi in lūbos linguā
Atq; oculos in solū. ag. eia haud nostrū est iracundos esse.
Quod dixi ioco. ad. nec tuū quidē est amicis per iocū
Iniuste loqui. ag. mittite istæc. quid uelim uos scitis.
ad. Callemus probe lenonē periurū ut perdas: id studeas.
ag. Tenetis rē ecce opportune egrediūtur milphio una & uillicus
Basilice exornatus incedit: & fabre ad fallaciā.
Milphio seruus. colabiscus uillicus. agorastocles adulescēs. aduocati.
Am tenes precepta in corde. col. pulchre. mil. uide sis calleas
col. Quid opus est uerbis. callū aprugnū callere æq; nō sinā: *Aprugnus*
mil. Fac modo ut conducta tibi sint dicta ad hanc fallaciam
col. Quin ædepol indoctior sum: quā in tragœdia comici. *Aprugnus*
mil. Probus homo est. ag. adeā propius adsunt testes.
Mil. Tot qdem non potuisti adducere hoies magis ad hanc rē idoneos.
Nam istorū nullus nefastust comitiales sunt meri
Ibi habitabant. ibi eos conspicias. q̄ prætorem sæpius
Hodie doctiores non sunt qui lites creant: quā hi sunt qui
Si nihil est litiū. lites serūt. ad. di te ꝑdant.
mil. Vos qdem hercle cōmendo quom. qui qui tamen

Et bene & benigne facitis. quom hero amanti opam datis:
Sed isti iã sciũt negocii qd sit. ago. omnẽ ordinẽ
Mil: Tum uos aĩum aduortite igitur. hũc uos lenonẽ lycũ
Nouistis. ad. facile. col. at ego pol eũ quali sit facie nescio.
Eũ uolo mihi demostretis hoĩem. ad. nos curabimus
Satis pceptũ. ago. hic trecentos nũmos numeratos habet
ad. Ergo nos inspicere oportet istuc aurũ agorastocles
Vt sciamus qd dicamus. mox p testimonio. ago. agite. ĩspicite.
Aurũ est. col. pfecto spectatores comicũ. macerato hoc
barbaria Pingues fiũt auro in barbaria boues: uerũ ad hanc rem
Agundã philippeũ est. ad. ita nos assimilabimus
col. Sed ita assimulatote quasi ego sim pegrinus.
q̃d ad. Scilicet: & quasi tu nobiscũ quid adueniens hodie
Oraueris. liberũ ut cõmostraremus tibi locũ: &
Voluptarium ubi amans posses pergere
mil. Heu ædepol mortales malos. ago. ego enim docui. mil. qs te
Porro. col. agite intro abite agorastocles ne hic uos
Mecũ cõspicetur leno: neu fallaciæ præpedimentũ
Obiiciatur. mil. hic hõ sapiẽter sapit. ago. facite qd iubet
Abeamus. sed uos satis dictũst. col. abi. ago. abeo. quæso dii
Mortales. col. quin abis. ago. abeo. mil. sapis.
phi col. Phi. tace. ad. qd ẽ? col. fores hæ fecerunt magnũ flagiciũ
Modo. ad. qd ẽ flagitii? col. crepuerũt clare. ad. di te
Perdiũt. pone nos recede. col. fiat. ad. nos priores ibimus:
col. Faciũt scurræ qd cõsueuerũt pone sese hoĩes locant
ad. Illic hõ ẽ qui egreditur leno. col. bonus est nam similis
Malus ẽ: iã nũc ego illi egredienti sanguinẽ exsugã pcul

Lycus leno Aduocati. collabiscus uillicus

Am istuc ego reuortar miles cõuiuas uolo reppire nobis
Cõmodos una sdiet. interibi attulerũt exta. atque eadẽ
Mulieres iã ab re diuina credo apparebũt domi. sed qd
Huc tantũ hoĩum incedũt. ecqd nam afferunt.
Et ille chlamydatus quisnã est. q sequitur procul
Aetolica ueste. ad. salutamus lyce: quãq̃ hanc salutẽ ferimus
Inuiti tibi: & quãquã bene uolumus leuiter lenonibus.
ly. Fortunati oẽs sitis qd certe scio nec fore & fortunã id
Si saturam fieri. ad. istic est thesaurus stultis in lingua situs:
Vt quæstui habeãt: male loq melioribus: uiã q nescit qua
Deueniet ad mare: eũ oportet amnẽ quærere comitẽ sibi.
ly. Ego male loquẽdi uobis nesciui uiã: nũc uos mihi amnes estis.

Vos certũ eſt ſeq:ſi bene dicetis uoſtra ripa uos ſequar.
Si maledicitis uoſtro gradiar limite.ad.ma'o bene facere tã undẽ
Eſt piculũ:quantũ bono malefacere.ly.qui uero.
ad. Scies malo ſi qd benefacias id beneficiũ interit bono ſi quid
Malefacias ætatẽ expetit.ly.facete dictũ.ſed quid iſtuc ad me
Attinet.ad.qa nos honoris tui cauſa huc ad te uenimus.
Quanq̃ bene uolumus leuiter lenonibus.
ly. Si qd boni apportatis habeo gratiã.ad.boni de noſtro tibi:
Nec ferimus nec damus tibi.neq; pollicemur neq; adeo uolumꝰ datũ:
ly. Credo hercle uobis ita ueſtra benignitas.ſed qd nũc uultis
ad. Hũc chlamydatũ quẽ uides ei mars iratus ẽ Ly.capite ueſtro
Iſtuc qdem.ad.hũc nunc lyce ad te diripiendũ adducimus
Cũ reda:hic hodie incedit uenator.domũ canes cõpellunt
In plagas lepide.ly.qs hic eſt:ad.neſcimus noſ iſtũ
Quidẽ qui ſiet.niſi dudũ ã mane ut ad portum pceſſimus atq;
Iſtũ e naui exeũtẽ oneraria uidimus:adiit ad nos extẽplo exiẽs
Salutat:reſpondemus.col.mortales malos.ut ingrediunt docte
In ſycophantiã.ly.qd deinde.ad.ſermonẽ nobiſcũ ibi copulat
Ait ſe pegrinũ eſſe huius ignarũ oppidi:locũ ſibi uelle liberũ
Præberier.ubi neq̃ faciat.nos hominẽ ad te adduximus
Tu:ſi te di ament:agere tuã rem occaſio ẽ.ly.ita ne ille eſt cupiens
ad. Aurũ habet.ly.præda hæc mea ẽ.ad.potare amare uolt
ly. Locũ lepidũ dabo.ad.at enim hic clam furtim eſſe uolt
Neq ſciant:ne ue arbiter ſit.nã hic latro in ſparta fuit.
Vt qdẽ ipſe nobis dixit apud regẽ attalum.inde nũc aufugit.
Quoniã capitur oppidũ.col.nimis lepide de latrone de ſparta
Optume.ly.di deæq; uobis multa bona dent.cũ mihi & bene
Præcipitis:& bonã prædã datis.ad.imo:ut ipſe nobis dixit.
Quo accures magis:trecẽtos nũmos philippeos portat:præ ſibi.
ly. Rex ſum ſi ego illũ hodie ad me hominẽ allexero.ad.quin hic
Quidẽ tuus ẽ.ly.obſecro hercle hortamini ut deuortatur
Ad me in hoſpitiũ optumũ.ad neq; nos hortari neq; dehortari
Decet hominẽ peregrinũ.tuã rem tu ages.ſi ſapis.
Nos tibi palũbem ad aream uſq; adduximus.nũc te illũ melius
Cape ſi captũ eſſe uis.ly.iã ne itis.col.qd qđ uobis mãdaui
Hoſpites.ad.cũ illuc te melius tuã rem adoleſcens loqui
Illic ẽ:ad iſtas res probus quas quæritas.col.uidere eqdem uos
Vellẽ cõ huic aurꝝ darẽ.ad.illinc pcul nos iſtuc iſpectabimus
col. Bonã dediſtis mihi opam.ly.it ad me.lucrꝝ.col.illud quidẽ
Quorſũ aſinus cædit calcibus.ly.blãde hoiem cõpellabo

Hospes hospitē salutat.saluū te aduenire gaudeo.col.multa tibi
Di dent bona cū me saluū esse uis.ly.hospitiū te aiūt quæritare
col. Quærito.ly.ita illi dixerunt qui hinc a me abierunt.
modo te quæritare a muscis
col. Minime gētiū.ly.qd ita.col.qa a muscis si mihi hospitiū quærerē
Adueniens huc irē in carcerē recta uia.ego id quæro hospitiū
Vbi ego curer mollius q̄ regi anthiocho curari solet.
ly. Aedepol ne tibi possū illū festiuū dare.siqdem potes esse
Pati i lepido loco:i lecto lepide strato.lepidam mulierē
Cōplexū cōtractare.col.is leno uiā.ly.ubi tu
Leucadio lesbio.thassio choo uetustate uino edentulo ætatē
Inriges ibi te replebo usq; unguentū egeumatis
Quid multa uerba faciā:ubi tu laueris:ibi ut balneator faciat
Vnguētariā.sed hæc latrocinanē quæ ego dixi oīa
col. Quid ita.ly.quia aur; poscunt præsentariū.col.qn hercle
Accipere tu nō mauis q̄ ego dare.ly.qn sequere me intro
col. Duc ergo me itro.addictū tenes.ad.quid si euocemus foras
Huc agorastoclē ut ipse testis sit sibi.certi sumus
Heus tu qui furem captas egredere ocius.
Vt tu te inspectes aurum lenoni dare:
Agorastocles adulescens iidem.
ago. Vid ē qd uultis testes.adu.spectā ad dexterā tuus seruus
q Aurū ipsi lenoni dabat.col.age accipe hoc sis hic sunt
Numerati aurei trecēti nūmi:qui uocātur philippi.
Hinc me ꝓcura.ꝓpera.hosce absumi uolo.ly.ædepol fecisti
Prodigū promū tibi age eamus intro.col.te sequor
ly. Age age ambula ibiq; reliqua alia fabulabimur.col.equidē
Narrabo tibi res spartiaticas.ly.qn sequere me ergo.
col. Abduc intro.addictū tenes.ago.qd nūc mihi auctores
Estis.ad.ut frugi sies.ago.qd si animus esse nō sinit:
ad. Esto ut sinit.ago.uidistis leno cū aurū accepit.ad.uidimus
ago. Eū uos esse meū seruū scitis.ad.scimus.ago.rē aduersus
Populi esse leges.ad.sciuimus.ago.hem istæc uolo ergo uos
Cōmeminisse oīa mos cū ad prætorē usus ueniet.
ad. Meminimus.ago.quid si recentire ædis pultē.censeo
Si pultē nō recludet.ad.pedem frangito.ago.si exierit
Leno.cēsetis hoiem iterrogē.meus seruus si ad eū uenerit.nec ne
ad. Quippini.ago.cū auri ducentis nūmis philippis ad.qppini
Ibi extemplo leno errabit.ago.qua de re.aduo.rogas qa centū
Nūmis minis dentur.ago.bene putassis.alium censebit

Quæritari.ad.scilicet extemplo denegabit.
Iuratus quidē homo furti se adstringit.ago.haud dubiū
Id quidē quantū eum erit delatum
ad. Quippini.ago.diespiter uos perduit.ad.te quippini
ago: Ibo & pultabo ianuā.ad.ita quippini.ago.tacendi tēpus
Est.nā crepuerūt fores.foras egreditur.ad.uide lenonem
Lycū.ago.adeste quæso.ad.quippini si uoles:operire capita
Ne nos leno uiderit:qui illi male rei ante fuimus inlites:

ly: Lycus leno.agorastocles.aduocati.

V spendant oēs nūc se iā haruspices:qd ego illis posthac
Quod loquantur creduā:q ī re diuina dudū dicebāt mihi
Malū dānūq; maximū portēdier.is explicaui meam
Rē post illa lucro.ago.saluus sis leno.ly.di te amēt agorastocles
ago. Magis me benigne nūc salutas quā antidhac.ly.trāqllitas
Euenit qsi naui in mari ut cūq; ē uētus:exin uelum uortit.
ago. Valeāt apud te quos uolo.atq; haud te uolo.ly.ualeāt ut
Postulatū ē:uer; nō tibi mitti a me si audies hodie
Adelphasiū tuā die festo:celebri nobiliq; aphrodisiis.
ago. Calidū prādidisti prandiū hodie.dic mihi.ly.quid iā.
ago. Quia hoc nūc frigefactas cū rogas.hoc agesis leno
Seruū eē audiui meū apud te.ly.apud me:nunq
Factū repies.ago.mentire.nā ad te uenit:aurūq; attulit
Ita mihi renūciatū ē:qbus credo satis.ly.malus es.captatum
Me aduenis cū testibus:tuo; apud me nemo:neq; qcq tui.
ago. Mementote illuc aduocati.aduo.meminimus
ly: Ha ha he.iā teneto qd sit:pspexit mō:hi qui illū dudū
Cōciliauerūt mihi pegrinū spartanū:id nūc hisce
Credo auditū me eē hos trecētos philippos factu; lucri:
Nūc hunc inimicū qa esse sciuerūt.mihi eum
Adlegauerūt:suū q seruū diceret cum auro
Esse apud me:cōposita ē fallacia:ut eo me priuēt
Atq; inter se diuidāt:lupo agnū eripe postulāt nugas agūt
ago. Negas ne apud te eē au;:nec seruū meū.ly.nego & negando
Siqd refert aio.ad.peristi leno.nā iste ē huius uillicus
Quē tibi nos eē spartiatē diximus:q ad te trecētos philippos
Modo detulit.idq; in istoc adeo aurū inest marsupio.
ly: Ve uostræ ætati.ad.id qdem nunc est tuæ
ago. Age omitte actutū furcifer marsupiū manufesto
Fur es:mihi quæso hercle operā date dū me uideatis seruū
Ab hoc abducere.ly.nūc pol ego perii.certo.haud arbitrario

Cõſulto hoc factũ ẽ mihi:ut inſidiæ fierent:ſed qd ego
Dubito fugere hinc in malã crucẽ:priuſq̃ obtorto collo
Ad prætorẽ trahor.heheu q̃ ego habui ariolos haruſpices
Qui ſi qd boni promittunt pro ſpiſſo euenit.
Id qd mali ꝓmittunt præſentariũ eſt:nũc ibo
Amicos cõſulã:quo me mõ ſuſpẽdere æquũ cenſeant potiſſimũ.

Agoraſtocles adoleſcẽs.collabiſcus uillicus.aduocati.

ago. Ge tu ꝓgredere:ut teſtes uideãt te ire iſtinc foras
a Eſt ne hic ſeruus meus.col.tũ me hercle uero agoraſtocles
ago. Quid nũc ſceleſte leno.ad.qui cũ litigas abſceſſit.
ago. Vtinã hinc abierit malã crucẽ.ad.ita nos uelle æquũ eſt
ago. Cras ſuſcribã homini dicã.col.nunqd abſcedam.
ago. Sumas ornatũ tuũ.col.nõ ſum nequicq̃ miles
Factus paululũ prædæ intus feci:dum lenonis familia
Dormitat.extis ſum ſatur factus probe abſcedam hinc intro
ago. Factũ a uobis comiter.bonã dediſtis aduocati operã mihi
Cras mane quæſo ĩ comitio eſtote obuiã.tu ſequere me
Intro uos ualete.ad.& tu uale iniuriã illic inſignite poſtulat
Noſtro ſibi ſeruire nos cenſet cibo.ueꝝ ita ſunt iſti nñi diuites
Siqd benefacias:leuior pluma ẽ gratia.ſi qd peccatũſt
Plũbeas iras gerũt.domos abeamus noſtras.ſultis nũc iam
Quando id quod ire operam dedimus impetrauimus.
Vt perderemus corruptiõnẽ ciuium

Milphio ſeruus

Syn. Xpecto quo pacto meæ technæ ꝓceſſuræ ſiẽt:ſtudeo hũc
e Lenonẽ ꝑdere ut meũ herũ miſerũ macerat
Is me aũt porro uerberat:incurſat pugnis:calcibus:
Seruire amãti miſeria ẽ:præſertim q qd amat
Caret:at at e fano recipe uideo ſe ſynceraſtum
Lenonis ſeruũ:quid habeat ſermones auſcultabo.

Synceraſtus.milphio ſerui.ii.

Atis ſpectatũ ẽ:deos atq; hoĩes eius negligere gratiã.
Cuiuſmõi herus & cõſimiles:uelut ego hẽo nũc huiuſmõi
Neq; piurior neq; peior alter uſq̃ ẽ gentiũ:
Quã herus meus ẽ neq; tã luteus:neq; tã cœno cõlitus.
Ita me di amẽt:uel in latumiis:uel in piſtrino mauelim
Agere ætatẽ præpeditus latera forti ferro:
Quã apud lenonẽ hũc ſeruitutẽ colere.qd illuc ẽ genus
Quæ illic hoĩum corruptellæ fiũt:di uoſtrã fidem
Quod uis genus ibi hominũ uideas:q̃ſi acherũtem ueneris:

Equitem:peditem:libertinū:furem adfugitiuū uelis
Verberatū uinctū:addictum:q habet quod det.ut homo est
Omnia genera recipiuntur itaq; in totis ædibus
Tenebræ: latebræ:bibitur:estur:quasi in popina haud secus
Ibi tu uideas litteratas epulas:pice signatas nomina insūt
Cubitū longis litteris.ita uinariorū habemus nostræ dilectū domi.
mil. Omnia ædepol mira sunt ne si herus hunc heredē facit nā id qdem
Illi meditatur.uerba facit emortuo:& adire lubet hominem
Equidem nimis eū ausculto libens.syn.hæc cū hic uideo
Fieri crucior preciis emptus maximis apud nos expeculiatos
Seruos fieri si uixeris.sed ad postremū nihil apparet:male partū
Male disperit.mil.proinde habet orationē.quasi ipse sit
Frugi bonæ:qui hercle ipsus ignauiorem potis est facere ignauiam
sy. Nunc domū hæc ab æde ueneris refero uasa:ubi hostiis
Herus nequiuit propitiare uenerem suo festo die.
mil. Lepidam uenerem.syn.nā meretrices nostræ primis hostiis
Venerem placauere extemplo.mil.o lepidam uenerē denuo
sy. Nunc domū ibo.mil.heus syncerafte.sy.synceraftum qui
Vocat mil.tuus amicus.sy.haud amice facis cui cum
Onere offeres moram.mil.at ob hanc rē tibi reddam
Vbi uoles:ubi iusseris.sy.habe rem pactā:si futurū:si do tibi
Operā hanc modo.mil.ut enim ubi mihi uapulandum est
Tu corium sufferas.sy.appage:nescio quid uiri sis.
mil. Malus sum.sy.tibi sis.mil.te uolo.sy.at onus urget
mil. At tu appone:& respice ad me.sy.fecero:quanq̄ haud otium est
mil. Saluos sis synceraste.sy.o milphio di omnes deæq; ament
mil. Quēnam hominē.sy.nec te milphio neq; herū meū adeo
mil. Quē ament igitur.sy.aliquē:nā nostrorū nemo dignus est
mil. Lepidū eloquere me decet.mil.qd agis.sy.facio quod
Manifesto hi mœchi haud ferme solent.mil.quid id est
sy. Refero uasa salua.mil.di te & tuū herum perdiunt
Me non perdāt:illum ut perdant facere possim si uelim : mil: qui?
sy. Meū herū ut perdant hei mihi metuā milphio.mil. quid
Id est cedo.sy.malus es.mil.malus sum.sy. male mihi est
mil. Memorandū esse aliter decet.mil.qd est qd male sit:cui id omnē sit
Quod edis:quod ames affatim.neq; triobolū ullum
amicæ das:& ductas
Gratis.sy.diespiter me sic amabit.mil.ut qdē ædepol dignus es
sy. Vt ego hanc familiā interire cupio.mil.adde operam si cupis.
sy. Sine pēnis uolare haud facilest. meæ alæ pēnas non habent.

mil. Nolite ædepol deuelisse. iam his duobus mẽsibus uolucres tibi
Erunt hircinæ. sy. in malam rem. mil. i tu atq; herus
sy. Verũ enim qui homo cũ norit: cito homo præuorti potest.
mil. Quid iam. si. quasi tu tacere quicq̃ potis sis rectius
mil. Tacitus tibi resistã: q̃ quod dictũ est male mulieri.
sy. Animũ inducã facile ut tibi istuc credã ni te nouerim
mil. Crede audacter meo periculo. sy. male credã. & credã tamen
mil. Scin tu herũ tuũ meo hero esse inimicũ capitalem. sy. scio
sy. Propter amorem. mil. omnẽ operã perdis. sy. qd iã. mi. quia
Doctũ doces quid ergo dubitas quin lubenter tuo hero
Meus quid possiet facere. faciat male eius merito. tum autem
Si quid tu adiuuas eo facilius poterit facere. sy. at ego hoc
Metuo milphio. mil. quid est quod metuas. sy. dũ hero insidias
Parem ne ætate perdiar si herus meus me esse locuutũ cuiquã
Mortali sciat continuo is me ex synceraſtum fecerit
mil. Nunq̃ ædepol mortalis quisq̃ fiet me certior.
Nisi hero meo uni indicasso atq; ei quoq; ut nõ enunciet
Id esse facinus ex te ortũ. sy. male credã & credã tamen
Sed hoc tu tu tecũ tacitũ habeto. mil. fidei non melius creditur
Loquere. locus occasioq; est libere. hic soli sumus. sy. herus si tuus
Volet facere frugem meũ herũ perdet. mil. qui id potest
sy. Facile. mil. fac ergo id facile noscam: ut ille possit noscere.
sy. Quia adelphasiũ q̃ herus deamat tuus: ingenua est. mi. quomodo?
sy. Eodẽ quo soror illius altera anteraſtilis. mil. sed q id credam
sy. Quia illas emit in anactorio paruulas.
mil. Quanti. sy. duo de uiginti minis de prædone siculo. mi. quanti
sy. Duo de uiginti minis. mil. duas illas. sy. nutricẽ earũ tertiã
Et ille qui eas uẽdebat dixit se furtiuas uẽdere ingenuas carthagine
Aiebat esse. mil. di uostrã fidẽ nimiũ lepidũ memoras facinus
Nã herus meus agoraſtocles ibidẽ gnatus: inde surruptus fere
Sexẽnis post ibi qui eum surripuit huc deuexit meoq; hero
Eum hic uendidit: is in diuitias homo adoptauit hũc: cũ diẽ obiit suum
sy. Oĩa memoras quo id facilius fiat: manu eas asserat suas popularis
Liberali tacitus causa. mil. tace modo ꝓfecto adincitas lenonẽ
Rediget: si eas abduxerit. quin prius disperibit faxo q̃ unam
Calcem ciuerit ita paratũ est. sy. ita di faxint: ne apud lenonem
Hũc seruiam. mil. qui hercle conlibertus meus faxo eris: si di uolent
sy. Ita di faxit. nũc qd aliud memorare milphio. mil. ualeas beneq;
Vt tibi sit. sy. pol istuc tibi & tuo hero est in manu. uale. & hæc
Cura clanculum ut sint dicta. mi. non dictũ est. uale.

sy. At enim nihil est nisi dũ calet. hoc agitur. mil. lepidus cõmones
Et ita hoc fiet. Sy. pba materiest: si probũ adhibes fabꝝ
mil. Potin ut taceas. si. taceo atq; abeo. mil. mihi cõmoditates creas
Illinc hinc abiit di imortales meũ herũ seruatũ uolunt
Et hunc disperditũ lenonẽ. tantũ eum instat exitii
Satine priusq̃ unũ sit iniectũ telum: tum instat alterũ
Ibo intro: hæc ut meo hero memorẽ: nã huc si ante ædes seuocem
Quæ audiui modo: nũc si eadẽ hic iterũ inscitiast
Hæro uni potius intus ero odio: q̃ hic sim oĩbus uobis:
Di imortales quanta aduenit calamitas
Hodie ad hũc lenonẽ: sed ego nũc cur me morer
Id negociũ institutũ. si nõ datur cessatio: nã & hoc nocte
Consulendũ. quod homo cõcreditũst & illud autem
Inseruiẽdunst consiliũ uernaculũ remorsi sit
Qui malã rem mihi det: merito fecerit.
Nũc introibo: dũ herus adueniat a foro operiar domi

Hãno pœnus loquitur punice.

Ythalonim ualon uth si corathissima comsyth
Chin lach cunyth mumys tyal micthibarii imisehi
Lipho canet hyth bynuthii ad ædin bynuthii.
Byrnarob syllo homalonin uby misyrthoho
Bythlym mothyn noctothii uelechanti dasmachon
Yssidele brin thyfel yth chylys chon. them liphul
Vth bynim ysdibur tynno cuth nu agorastocles
Ythe maneth ihy chirsæ lycoth sith naso
Bynni id chil luthili gubulin lasibit thym
Bodyalyt herayn nyn nuys lym monchot lusim:
Exanolim uolanus succurratim mistim atticum esse
Concubitũ a bello cutin beant lalacant chona enus es
Huiec silic panese athidmascon alem induberte felono buthume
Celtũ comucro lueni. at enim auoso uber hent hyach aristoclem
Et te se anechc nasoctelia elicos alemus duberter mi comps uespti
Aodeanec lictor bodes iussum limnimcolus.
Deos deasq; ueneror qui hanc urbem colunt. ut quod de mea re
Huc ueni rite uenerim. measq; ut gnatas & mei fratris filiũ
Reperirem. esseritis di uostrã fidẽ quæ mihi surreptæ sunt.
Et fratris filiũ. qui mihi antehac hospes antimadas fuit
Eum fecisse aiunt: sibi quod faciũdũ fuit eius filium
Hic prædicant esse agorastoclem. deũ hospitalẽ ac tesseram
Mecũ fero. in hisce habitare monstratust regionibus.

Mil: cu monts ho̅or

Tesseram hospitalis

Hos percontabor:qui huc egrediuntur foras.

Agorastocles.milphio.pœnus.

ago. In tu tibi dixisse syncerastũ milphio:has esse ingenuas ambas
a Subritias carthaginensis.mil.aio.& si frugi esse uis
Eas liberali iã adserere causa manu.nã tuũ flagitiũst tuas
Popularis te pati seruire ante oculos.domi quæ fuerunt liberæ
pœ. Proh di imortales obsecro uestrã fidem.certa est profecto hoꝝ
Hominũ oratio:quã orationẽ hãc aures dulces deuorant.
Vt mihi absterserũt omnẽ sorditudinẽ.ago.si ad eã rem
Testis habeam:faciã quod iubes.mil.quid tu mihi testis
Quin tu insistis fortiter.aliqua fortuna fuerit adiutrix tibi.
ago. Incipere multo est:q̃ impetrare facilius.mil.sed quæ nam
Illæc auis est quæ huc cũ tunicis aduenit nũnam a balineis
Circũductus pallio facies quidem ædepol hoĩs
Seruos quidem ædepol antiquosq; habet.ago.qui scis
mil. Viden hoĩ sarcinatos conseq:atq;ut opinor digitos ĩ manibus
Nõ habẽt.ago.qd iã?mil.qa incedũt cũ anulatis
Auribus adibo.atq; hosce appellabo punice si respõdebunt
Punice pergam loq:si non tũ ad hoꝝ mores linguã deuertero
Quid ais?ecqd cõ meministi punice?ago.nihil ædepol.
Nam qui scire potui dic mihi:q illũ sexẽnis perierim carthagine
pœ. Proh di imortales plurimi ad hũc modũ
Periere pueri liberi carthagine.mil.qd tu ais tu.ago.qd uis.
mil. Vin appellem hũc punice.ago.an scis.mi.nullus me est pœnus
Punior ago.adi atq; appella qd uelit qd uenerit.q sit cuiatis unde
Sit ne parseris.mil.auo cuiates estis:aut quo ex oppido.
pœ. Anno muthũ balle baccha edre anech.ago.quid ait.
mil. Hannonẽ sese ait carthagine carthaginensẽ muthũ ballis filiũ
pœ. Vo.mil.salutat.pœ.domini.mil.domi:uult tibi dare hinc
Nescio quid audin pollicerier.ago.salũta hũc rursus
punice uerbis meis
A. vo mil. Auo nõne hic mihi tibi inquit uerbis suis.pœ.me barbocca
mil. Istuc sit tibi potius q̃ mihi.ago.qd ait.mil.miserã esse prædicat
Buccã sibi fortasse medicos nos esse arbitrat̃.ago.si est.nega
Esse nolo ego errare hospitẽ.mil.auditu rufen nuco istam
ago. Sic uolo pfecto uera cũcta huic expedirier.roga nũquid
Opus sit?mi.tu q zonã nõ habes.qd in hãc uenistis urbẽ:
Aut quid quæritis.pœ.muphursa.ago.quid ait?
pœ. Moinlec hiãna.ago.quid uenit.mil.nõ audis mures
africanos prædicat.

In põpã ludis dare uelle ædibus.pœ.lalech labchana nl liminicoht
ago. Quid nũc ait.mi.lingulas canalis ait se aduexisse & nuces.
Nunc orat operã ut des sibi:ut ea ueniãt.ago.mercator credo est
pœ. Isam.mi.arbinam quidem.pœ.palum erga dectha
ago. Milphio qd nunc ait.mi.palas uendũdas sibimet mergas datas
Vt ortũ fodiat:atq; ut fũrmentũ metat.ad messim credo nisi
Quidem tuam.ago.quid istuc ad me.mi.certiorẽ te esse uolui
Ne quid clam: furtiue accepisse censeas.
pœ. Muphonniũ sucoram.mi.hem caue si feceris
Quod hic te orat.ago quid ait.aut quid orat.expedi.
mil. Sub cratim ut iubeas se supponi:atq; eo
Lapides imponi multos:ut sese neces.
pœ. Gunebel balsamen erasan.ago.narra quid est
Quid ait.mil.non hercle nũc quidem quicq̃ scio
pœ. At ut scias nunc dehinc latine iam loquar.
Seruũ hodie te esse oportet:& neq̃ & malũ hominem
peregrinũ atq; aduenam qui irrideas.mi.athercle te
Hominem & sycophantam & subdolũ:qui huc aduenisti nos
Captatũ migdilia bisulci lingua:quasi proserpens bestia.
ago. Maledicta hinc aufer linguã cõpescas.tace maledicere.
Huic tu tẽperabis.si sapis.meis cõsãguineis nolo te iniuste loq
Carthagini ego sum gnatus:ut sis sciẽs.pœ.o mihi popularis
Salue.ago.& tu ædepol quiqs es.& si quid opus est quæso
Dic atq; impera popularitatis causa.pœ.habeo gratiam
Ve℞ ego hic hospitem unũ habeo antidamæ filiũ:
Quæro cõmostretis:nouistis agorastoclem
ago. Sed ecquẽ adolescentẽ tu hic nouisti agorastoclem
Siqdẽ antidamarchi quæris adoptaticiũ:ego sum ipsus:quẽ
Tu quæris.pœ.hem qd ego audio.ago.antidame gnatũ
Me esse.pœ.si ita est te esse iam confer,si uis hospitalẽ eccã attuli
ago. Agedũ huc ostende:est par probe nã habeo domũ
pœ. O mi hospes salue multũ.nã mihi tuus pater:pater tuus ergo
Hospes antidamas fuit.hæc mihi hospitalis tessera cũ illo fuit
ago. Ergo hic apud me hospitiũ tibi prebebitur.nam haud repudio
Hospitiũ:neque carthaginem inde sũ horiũdus
pœ. Di dent tibi omnes quæ uelis.mi.qd ais qui potuit fieri ut
Carthagini gnatus sis.hic autem habuisti ætolum patrem.
ago. Surruptus sum illinc:hic me antidamas hospes tuus emit & is
Me sibi adoptauit filiũ.pœ.demarcho itẽ ipse fuit adoptatius
Sed mitto de illo.ad te redeo.dic mihi.ecquid meministi tuũ

Parentũ nomina. ago. patris atque matris memini.
pœ. Memorãdũ mihi si noui forte: aut si sunt cognati mihi.
ago. Ampsigura mater mihi fuit. Iachon pater. pœ. patrem atque
Matrem uiuerent uellem tibi. ago. an mortui sũt. pœ. factũ
Quod ægre tuli. nam mihi sobrina ampsigura tua mater fuit.
Pater tuus is erat frater patruelis meus. & is me hæredẽ fecit:
Cum suũ obiit diem: quo me priuatũ ægre patior mortuo
Sed si ita est: ut tu sis Iachonis filius signũ esse oportet
in manu leua tibi
Ludenti quero: quod momordit simia ostẽde: inspice: iam aperi
Audi atq; ades. ago. mi patrue salue. pœ. & tu salue agorastocles
ago. Iterũ mihi gnatus uideor: quod te reperi. mi. pol istã rem uobis
Bene euenisse gaudeo: & te moneri nõne uis. pœ. sane uolo.
mil. Paterna oportet reddi filio bona. æquũ est habere hunc bona
Quæ possedit pater. pœ. haud postulo aliter. restituent omnia
Suam rẽ sibi saluam sistã: si illo aduenerit. mi. facito sis reddas
mil. Etsi hic habet tamẽ. pœ. qn mea quoq; iste habebit si qd de me fuat:
mil. Festiuũ facinus uenit mihi in mentẽ modo. pœ. quid id est
Tua est opus opera. pœ. dic mihi quid lubet. profecto uteris
pœ. Vt uoles operã meam. qd est negocii. mi. potin fieri subdolus
Inimico possum amico insipientia est. mi. inimicus hercle est
Huius: pœ. male faxim lubens. mil. amat a lenone hic: pœ. facit
mil. Sapienter puto. mil. leno hic habitat uicinus. pœ. male faxim lubẽs
Ei duæ puellæ sunt meretrices. seruulæ sorores. earũ hic alteram
Efflictim perit: neq; eam incestauit unq̃. pœ. acerba
mil. Amatio est. mil. hũc leno ludificatur. pœ. suũ quæstũ colit
Hic illi malam rẽ dare uolt. pœ. frugi si id facit. mil. nũc hoc
Cõsiliũ capio: & hanc fabricam apparo. ut te allegemus
Filias dicas tuas. surruptasque esse paruulas carthagine
Manu liberali causa ambas asseras quasi filiæ tuæ sint ambæ
Intellegis. pœ. intellego hercle. nã mihi item gnatæ duæ
Cũ nutrice una surreptæ sũt paruulæ. mil. lepide hercle
Adsimulas. iam in principio id mihi placet pœ. pol. magisq̃
Vellẽ. mil. heu hercle mortalem catũ malũ crudũq;
Et olidũ & subdolũ: ut adflet quo illud gestu faciat
Facilius. me quoque dolis iam superat architectorem
pœ. Sed earũ nutrix qua sit facie mihi expedi. mi. statura
Haud magna corpore aliquo. pœ. ipsa ea est. mi specie
Venusta ore atque oculis pernigris
pœ. Formam quidem hercle uerbis depinxisti mihi. mi. uin eam

Videre.poe.filias malo meas sed atque euoca illam si eae
Meae sunt filiae.si illarũ est nutrix.me continuo nouerit:
mil. Heus ecquis hic est:nũciate:ut prodeat foras gideneme.est
Qui illam conuentam esse uult
Giddeneme nutrix.Hãno poenus.milphio seruus
gid. Vis pultat.mil.qui te proximus est.gid.quiduis.mil.eho
Nouistin tu illũc tunicatũ hominẽ q siet.Gid.nã quẽ
Ego aspicio proh supreme iuppiter herus meus hic qdẽ est:
Mearũ alũnarũ pater hãno carthaginensis.
mil. Ecce aũt mala:praestigiator hic qdẽ poenus probus est
Perduxit omnis ad suã sententiã.gid.o mi here salue hanno
Insperatissime mihi tuisq; filiis salue atq; eo
Mirari noli neq; me contẽptarier.cognoscin giddenemen
Ancillam tuã:poe noui sed ubi sũt meae gnatae.id scire expeto
ago. Apud aedẽ ueneris.poe.quid ibi faciũt dic mihi?
ago. Aphrodisia hodie ueneris est festus dies oratũ ierunt deam:ut
Sibi esset ppitia.gid.pol satis scio ĩpetrarunt.quãdo hic hic
Adest.ago.eo an huius sunt illaec filiae.gid.ita ut praedicas.
Tua pietas nobis plane auxilio fuit cũ hic aduenisti hodie in ipso
Tempore nanq; hodie earũ mutarentur nomina:facerẽtq;
Indignũ genere quaestũ corpore:haudones.illi hauon
Bene si illi in mustine me ipsi.& eneste.dũ & alamna cestinum
ago. Quid illi locuti sũt inter se dic mihi.mil.matrẽ hic salutat suã.
Haec aũt hũc filiũ.tace atq; parce muliebri suppellectili.
ago. Quae ea est supellex.poe.clarus clamor.sine modo
Tu adhuc has itro:& una nutricẽ simul iube abire hanc ad te.
ago. Fac qd imperat.mil.sed qs illas tibi monstrabit:ago.ego
Doctissime.mil.abeo igitur.ago facies modo quam
memores mauelim
Patruo aduenienti coena curetur uolo.poe.lachanã uos:quos
mil. Ego iã detrudã ad molas.inde porro apud eũ:atq; ad robustũ
Codicẽ ego faxo hospitiũ hoc leniter laudabitis.
ago. Audin tu patrue dico ne dictũ neges.tuã mihi maiorẽ filiã
Despondeas.poe.pactã rem habeto.ago.spõdes ne igitur
poe. Spondeo.ago.mihi patrue salue.nã nũc es plane meus.
Nunc demũ ego cũ illa fabulabor libere:nũc patrue si uis
Tuas uidere filias:me sequere.poe.iamdudũ eqdẽ cupio & te sequor
ago. Quid si eamus illis obuiã.poe.at ne inter uias praebiteram metuo
Magne iuppiter restitue certas mihi ex incertis nũc opes
ago. Ego quidem meos amores mecũ confido fore.sed eccas uideo

Ipſas . pœ. hæccine ſunt meæ filiæ: quante e quãtulis iã ſunt factæ.
Scin quid eſt throcæ ſunt cælũ ne fuſtoli ſolẽ
mi. Opinor hercle hodie quod ego dixi per iocũ: id euenturũ eſſe
Et ſeuerꝫ eſt ſeriũ. ut hæ inueniãtur hodie eſſe huius filiæ.
ago. Pol iſtud quidem iam certũ eſt. tu iſtos milphio abduce
Intro nos haſce hic præſtolabimur.

Adelphaſiũ. Anteraſtilis meretrices duæ. Agoraſtc cles adoleſcens. Hanno. pœnus

ade. Vt hodie operæ prætiũ eius q amabilitati animũ addiceret.
Occulis epulas dare. delubrꝫ q hodie ornatum eo uiſcere uenit
De amaui ecaſtor illic ego hodie lepidiſſima mũera meretriciũ
Digna diua uenuſtiſſima uenere: neq͂ cõtempſi eius opus hodie
Tanta ibi copia uenuſtatũ aderat: in ſuo quæq͂ loco ſita munde
Arabius murrhinuſq͂ omnis odor complebat haud
Sordere uiſus eſt feſtus dies uenꝰs. nec tũ fanũ tantus ibi
Clientarũ erat numerus. quæ ad calydoniã uenerãt uenerẽ.
Certo enim quod quidẽ ad nos duas attinuit: præpotentes pulchræ
Paciſq͂ potentes ſoror fuimus. neq͂ ab iuuentute ibi in ridiculo
Habitæ quod pol ſoror cæteris omnibus factũ eſt. an. malum iſtuc
Aliis uideatur: q̃ uti tute ſoror colaudes. ade. ſpero equidẽ
Vt pol ego cũ ingeniis quibus ſumus atq͂ aliæ cognoſco
Eo ſumus gnatæ gñe: ut deceat nos eſſe a culpa caſtas
pœ. Iuppiter q genus colis aliſq͂ hoium p quem uiuimus uitalẽ æuũ
Quẽ pœnes ſpes uitæ ſũt hominũ omniũ. da diẽ hũc ſoſpitẽ quæſo
Rebus mis agũdis: & qbus annos multos carui: quaſq͂ prima
Perdidi paruas: redde his ubertatẽ. iuicte præmiũ: ut eẽ ſciã pietati
ago. Omnia faciet iuppiter faxo nã mihi ẽ obnoxius: & me metuit:
pœ. Tace quæſo. ago. næ lachryma patrue. ad. ut uolupeſt homini mea
Soror ſi q͂ agit: cluet uictoria. ſicut hodie ꝑ cõiter alias præſtitumus
Pulcritudine. an. ſtulta ſoror es magis q̃ uolo. an uero pulchra
Videre obſecro: ſi tibi illi nonos oblitũ eſt fuligine
ago. O patrue o patrue mi patruiſſime. pœ. qd eſt fris mei gnate
Quid uis expedi. ago. at enim uolo hoc agas. pœ. at enim ago
Iſtuc. ago. patrue mi patruiſſime. pœ. qd eſt. ago. eſt lepida & lauta
Vt ſapit. phœ. ingeniũ patris habet: quod ſapit.
ago. Quæres iãdiu ædepol ſapientiã tuã ecqd quẽ abuſa eſt
Ago. Nũc hinc ſapit. hinc ſentit. quicqd ſapit meo amore.
ade. Nõ eo ſumus genere prognatæ: tã & ſi ſumus ſeruæ ſoror
Vt deceat facere noſ quicq̃: qd homo q̃ſq̃ irrideat
Multa ſũt mulierũ uitia. ſed hoc e multis maximũ eſt cũ ſibi nimis

Placent.minusq; operam ut placeant uiris nimiæ uoluptati est quod
In exitis nostris portentū est soror:qđq; haruspex de ambabus
Dixit.ago.uelim de me aliquid qđ dixerit.ade.nos fore inuito
Domino nostro diebus paucis liberas.id ego nisi quid di aut parentes
Faxint:quid sperem haud scio.ago.mea fiducia hercle haruspex
Patruelis promisit scio libertatē:quia me amare haud scit
ade. Soror sequere hac.an.sequor.pœ.priusq̄ abiit si uis
Clama has.ago.nisi piget consistite.ade.qs reuocat.ago.q bene
Volt uobis facere.ad.facere occasio est.sed quis homo est.
ago. Amicus uobis.ade.qui quidem inimicus nō est bonus est hic homo.
ago. Mea uolupias.ade.post istum malim:q̄ malū.ago.siquidē
Amicicia est habenda:cū hoc habendū est.ade.haud precor
ago. Multa bona uobis facere uult.ade.bonus bonis benefeceris
pœ. Gaudio ero uobis.ade.at ædepol nos uoluptati tibi.
pœ. Libertatique.ade.isto precio tuas nos facile feceris.ag.patrue mi
Ita me di amabunt:ut ego si sim iuppiter.iam hercle ego
Illam uxorem ducam:& iunonem extrudam foras ut pudice
Verba fecit cogitare & cōmode.ut modeste orationem præbuit
Certo hæc mea est:sed ut astu sum adgressus eas.pœ.lepide
Hercle atq; cōmode:perge etiā tenta rem in pauca confer.
Sitiunt qđ sedent.ago.quid istic.quod faciundū est:cur nō agimus.
In lisos uolo nunc tene patrue.pœ.tu frugi si bonæ es.ago.uin ego
Hāc ad prhēdam.ade.an patruus est:agorastocles tuus hic
ago. Iā faxo scibis nunc pol ego te ulciscar probe:nā faxo mea eris spōsa
pœ. Ite in ius ne moramini antestare me atq; duce.ago.ego
Te antestabor:postea hāc amabo:atq; amplexabo sed illud
Quidē uolui dicere:imo dixi hercle quod uolebam:
pœ. Moramini in ius uos uoco.nisi honestiust prehendi.
ade. Quid in ius uocas nos:quid tibi debemus.ago.dice illi
ade. Etiā.ne meæ latrant canes.ag.ac tu hercle adludiato
Dato.mihi pro offa sauiū.pro osse linguā obicito.ita hanc
Canem faciam tibi oleo tranqlliorem.pœ.ite scitis
ede. Quid nos fecimus tibi.pœ.fures estis ambæ.ad.nos ne tibi
pœ. Vos inq̄.ago.atq; ego scio.ade.quid furti estis.ag.hūc
Rogato.pœ.qa ānos multos filias meas celauistis clam me
Atq; eqdē ingenuas liberas sūmoq; genere gnatas.
ade. Nunq̄ me castor repies tu istuc probrum penes nos.
ago. Da pignus ni nūc periures ni sauiū uter ut ridet.
ade. Nihil tecū ago abscede obsecro.agō.atq; hercle mecū agēdū est
Nam hic patruus meus ē.ꝓ hoc mihi patronus sim necesse est.

Et prædicabo quo modo uos furta faciatis multa. quoq modo
Huius filias apud uos habeatis seruas: quas uos ex patria liberas
Surruptas eē sitis. ade. ubi sūt eæ. aut quas obsecro satis imaceratæ
poe. Quin eloquar. ago. censeo ergo patrue. ade. misera timeo qd hoc
Sit negocii mea soror: ita stupida sine aio asto. poe. aduortite animū
Mulieres primū: si id fieri possit ne idigna indignis di darēt id. ego
Euenire uellem nūc quod boni mihi di dant. uobis uostræque matri
Eas dis est æquū gratias nos agere sempiternas: cum
nostrā pietatem approbant
Decorātq di imortales. uos meæ estis ābæ filiæ: & hic cognatus uester
Huiusce fratris filius. ade. amabo num hi falso obiectant
gaudio nos. ago. at me
Ita di seruent ut hic pater est uester. date manus. ade. salue isperate
Nobis pater te complecti nos sine. poe. ne cupite atque
expectate. an. pater salue
Ambæ filiæ sumus amplectamur ambæ. ago. quis me amplectetur
Postea. poe. nūc ego sū fortunatus. multorꝝ annorꝝ miserias nūc
Hac uoluptate sedo. ade. uix hoc uidemur credere. poe. magis quin
Credatis dicā nā uostra nutrix primū me cognouit. ad. ubi amabo est
poe. Apud hūc est. ad. quæso qui lubet tam diu tenere collū priusq̄ te
Mihi despōderit. ago. omitto. ad. sperate salue. omitte salte tua
Littera. nolo ego istuc: scenicā cōdamus alter alterū ego inneruū
Brachialem quibus nunc in terra melius est. ag. eueniūt digna dignis
Tandē huic cupitū cōtigit o apella zeuxis pictor
Cur numero estis mortui. hic exemplū ut pigeretis nā alios pictores
Nihil moror huiusmodi tractare exempla. poe. di deæq omnes
Vobis habeo merito magnas gratias. cū hac me lætitia tāta & tantis
Affecistis gaudiis. ut meæ gnatæ ad me redirent in potestatē meā
ade. Mi pater tua pietas plane nobis auxilio fuit. ag. patrue
facito in memoriam
Habeas tuā maiorē filiā mihi te despondisse. poe. memini
ag. & dotis quid promiseris.

Antamenides miles eidem.

I ego minā non ultus fuero, pbe: quā lenōi dedi tū, pfecto
Me sibi habeant scurræ ludificis caueis. ēt me ad prandiū ad se
Adduxit ignauissimus: ipse abiit foras. me reliquit
pro atriensi in ædibus.
Vbi nec leno neq illæ redeunt. nec quod edā qcq̄ datur pro more.
Parte prādii pignus cœpit abiit foras. sic dedero xerē militari
Tetigero lenūculū. nactus ē hominē. mina quē argēti circūduceret

Sed mea amica nunc mihi irato obuiā uenire uelim.
Iam pol ego illam pugnis totam faciā ut sit murulea
Ita replebo atritate: atrior multo ut fiet q̄ ægypti: aut qui
Cortinam ludis per circū ferunt. anta. tenesis me arte mea
Voluptas male ego metuo miluos. mala illa bestia ē ne forte me
Auferat pullū tuū: ut nequeo satis te cōplecti mi pater.
ant. Ego me moror propemodū: hoc obsonare prandiū potero mihi:
Sed quid hoc est. quid hoc. qd hoc est. qd ego uideo. quo modo
Quid hoc ē cōduplicationis. quæ hæc est congeminatio.
Quis hic homo ē cū tunicis lōgis. quasi puer cauponius.
Satin ego oculis cerno. est ne illæc mea amica anterastilis.
Et ea est certo. iā pridem ego me sensi nihili pendier
Nō pudet puellam amplexari baliolū in media uia.
Iā hercle ego illū excruciandū totū carnufici dabo.
Sane genus hoc muliebrosum est tunicis demisiciis
Sed adire certū ē hanc ad amatricem aphricam. heus tu tibi
Dico tu mulier. ecqd te pudet. qd tibi negocii aūt ē cū istoc dic mihi
pœ. Adolescens salue. anta. nolo nihil ad te attinet qd tibi hanc
Digito tactio ē. pœ. qa mihi lubet. anta. lubet. pœ. ita dico
an. Ligula i in malam crucem. tu ne amator audes esse hallex uiri.
Aut contrectare: quod mares homines amāt. de gulpta menasarapis
Senicinctiū: manstruga: halagoras. amatū autē plenior
Alii ulpici quā romani remiges. Ago. nūc tibi adolescens
Malæ an dentes pruriunt: qui huic es molestus: an malā rē quæritas.
Cur non adhibuisti dū istæc loquereris tympanū. nā te cinædum
Esse arbitror magis q̄ uirū. anta. Scin q̄ cinedus sum
Ite istinc serui foras efferte fustis. ago. heus tu si quid periocū
Dixi: nolito inseriū conuertere. an. quid tibi lubido est obsecro
Antamenides loqui inclementer nostro cognato & patri: nam hic
Noster pater est: hic nos cognouit modo: & hūc sui fratris filiū
an. Ita me iuppiter bene amet: benefactū gaudeo: & uolupest mihi.
Si qd lenoni obtigit magni mali. cūq; e uirtūte uobis fortuna
Obtigit. ade. credibile ecastor dicit. crede huic mi pater
pœ. Credo. ago. & ego credo: sed eccum lenonē lycū bonū uirū
Eccū uideo se recipit domū. pœ. quis hic est utrū is
Est & lēo lycus: ago. in seruitute hic habuit duas filias tuas & mihi hic
Aurifur est. pœ. bellum hominem quem noueris. ago. rapiamus
Intus pœ. minime. ago. quapropter. pœ. quia
Iniuriarum multo induci satius est.

Lycus. Leno. Agorastocles. Hāno. Fœ. Anta. miles

ly. Ecipitur nemo quidē mea ſententia:qui ſuis amicis
d Narrat recte res ſuas.nā oibus amicis meis id demū cōuenit.
Vt me ſuſpendā ne addicar agoraſtocli.ago.leno eā in ius
ly. Obſecro te agoraſtocles ſuſpendere ut me liceat.pœ.leno in ius
Te uoco.ly.qd tibi mecū autē.pœ.quia haſce liberas
Ingenuaſq; eſſe filias ambas meas:q̄ ſūt ſurreptæ cū nutrice puulæ.
ly. Iam pridē equidē iſtuc ſciui & miratus fui neminē uenire:qui
Iſtas adſereret manu.meæ quidē profecto nō ſunt.anta.leno
In ius eas.ly.de prandio tu dicis:debetur.dabo.ago.duplum
Pro furto mihi opus eſt.ly.ſume hinc qdē.pœ.& mihi ſupplicis
Multis.ly.ſume hinc quid lubet.an.& mihi quidem
Minam argenti.ly.ſume hinc quid lubet
Collo rē ſoluam iā omnibus quaſi baiolus.
Nunquid recuſas contra me.ago.aduerſum quidē ite igit intro
pœ: Mulieres ſed patrue mihi tuā.ut dixiſti mihi:deſponde filiā
Haud aliter auſim.ant.bene uale.ago.& tu bene uale.an.leno
Arabonē hoc pro mina mecū fero.ly.perii hercle.ago.imo
Haud multo poſt in ius uenerís.ly.quin egomet tibi me addico.qd
Prætore opus eſt.uerū obſecro te.ut liceat ſymplū ſoluere
ago. Trecentos philippos:credo conradi poteſt.cras auctionē faciā
ago. Tantiſper quidē ut ſis apud me lignea in cuſtodia.ly.fiat
Sequere intro patrue mi.ut hūc feſtū diē habeamus hilarem.
Huius malo.& bono noſtro.multū ualete.multa uerba fecimus.
Malū poſtremo omne ad lenonē redit.nunqd poſtremū eſt
Condimentū fabulæ.ſi placuit plauſum poſtulat comœdia.

Agoraſtocles.Lycus.Leno.hāno pœ.adelph.
Anteraſtilis.Antamenides.

Vam rē agit is miles.q lubet patruo meo loqui inclementer
q Ne mirere mulieres qd eū ſequūtur modo cognouit filias
Suas eſſe has ambas.ly.hem quod uerbū auris meas
Tetigit.nūc perii.unde hæ perierunt.ago.domo
Carthaginenſes ſunt.ly.at ego ſū perditus illuc ego metui
Semper ne cognoſceret eas aliquis:quod nūc factum eſt
Væ miſero mihi periere opinor duodeuiginti minæ
Qui haſce emi.ago.& tu ipſe periſti lyce cartaginēſes ſunt
ly. At ego ſū perditus pœ.quis hic eſt utrū is eſt
Nouelle nouellicus in ſeruitute filias habuit duas.ago.& mihi
Auri fur eſt.pœ.bellū hominē quem noueris.leno
Rapacem te eſſe ſemper credidi uerum etiam furacem
Qui norunt magis.ly.accedā per ego te tua te genua obſecro

Et hunc cognatũ:quem tuũ esse intelligo.quãdo boni estis
Vt bonos facere addecet facite.& uestro subueniatis supplici.
Iampridẽ equidem istas sciui esse liberas.& expectabã si quis
Eas assereret manu.nã meæ ꝓrsum non sũt.tũ autem tuũ aurũ
Reddam:qđ apud me est.& iusiurandũ dabo:me malitiose
Nihil fecisse agorastocles.ago.qđ mihi par facere sit inde tamen
Egomet consulam omitte genua.ly.mitto si ita sententia est
ago. Heus tu leno.ly.qđ lenonem uis inter negotiũ
ago. Vtinam mihi argentũ reddas:priusq̃ in neruũ abducere.
ly. Di meliora faxint.ago.sic es tu ideo cœnabis foris
Aurum argentũ:collũ:leno scias te nunc debere simul
pœ: Quid me hac re facere deceat. egomet mecũ cogito.
Si uolo hũc ulcisci:litis sequor in alieno oppido.
Quantũ audiui ingeniũ & mores eius quo pacto sient.
ade. Mi pater ne quid tibi cũ istoc rei siet.te maxime obsecro
an. Ausculta soror:i abi diiunge inimicitias cũ improbo:
pœ. Hoc agesis leno:quãq̃ meruisse te ut pereas:scio.
Nõ experiar tecũ.ago.neq; si aurũ mihi reddes meũ
Leno quando:ex neruo emissus cõpingare incarcerem
ly. Iam autẽ:ut soles:ego pene tibi me purgatũ uolo:
Si quid dixi iratus aduorsum animi tui sententiã:
Id uti cognoscas quæso: & cũ istas inuenisti filias
Ita me di amẽt mihi uoluptatis est.pœ.ignosco & credo tibi
an. Leno tu aũt amicã mihi des facito:aut auri mihi reddas minã
ly. Vin tibicinam meam habere.an.nihil moror tibicinam
Nescias utrũ ei maiores:buccæ ne an mamæ sient
ly. Dabo quod placeat.ago.cura:ly.aurũ cras sat referã tuũ
ago. Facito in memoria habeas.ly.miles sequere me.an.ego
Vero sequor.ag.qđ ais patrue qñ hinc ire cogitas carthaginẽ
Nam tecũ una ire certũ est.pœ.ubi primũ potero illico
ago: Dũ auctionẽ facto:hic opus est aliquot ut maneas dies:
pœ. Faciã ita ut uis.ag.agesis eamus.nos curemus.plaudite.

Plauti.Persa.

Argumentum.

Profecto domino suos amores toxilus
Emit atq; curat leno ut emittat manu
Raptamq; tu emeret de prædone uirginẽ
Subornatam.suadet sui parasiti filia
Atq; ita intricatũ ludit potans dorpaliũ
Serui duo Sagaristio.Toxillus

Vi amans egens ingressus est: princeps in amoris uias:
q Superauit ærumnis suis ærumnas herculis
Nācū leonē & cū excedra: cū ceruo: cū apro ætolico
Cum auibus stymphalicis cū antæo deluctari mauelim
Quā cum amore, ita fio miser quærendo argento mutuo.
Nec quicq̃ nisi: non est: sciunt mihi respondere: quos rogo.
Quin hero suo seruire uult bene seruus seruitutem.
Næ ædepol illum multa in pectore suo conlocare oportet
Quæ hero placere censeat præsenti atque absenti suo.
Ego neq; lubenter seruio: neq; satis sum hero ex sententia
Sed quasi lippo oculo me herus meus: manum
abstinere haud quit tamen
Qui mihi imperet: & quin me suis negociis præfulciat. sa.
quis illic est
Qui cōtra me astat. tox. quis hic est qui contra me astat
Similis est sagaristionis. sa. toxillus hic quidē meus est amicus
to. Is est profecto. sa. eū esse opinor. to. congrediar
sa. Contra aggrediar. to. o sagaristio di ament te. sa. o toxile
Dabūt di quæ optes ut uales. to. ut quæo
sa. Quid agitur. to. uiuitur. sa. satin ergo ex sententia:
to. Si eueniūt quæ exopto satis. sa. nimis stultæ amicis utere
to. Quid iā. sa. qa iā īperare oportet. to. mihi quidē tu iam
Eras mortuus quia te nō uisitaui. sa. negociū ædepol
to. Ferreū fortasse. sa. plusculū ānū fui præferatus apud molas:
Tribunus uapularis. to. uetus iam istæc militia est tua
sa. Satin tu usq; ualuisti. to. haud probe. sa. ergo ædepol
Palles. to. saucius factus sum in prœlio: ueneris sagitta
Cupido cor meū trāsfixit. sa. iā serui hic amant:
to. Quid ergo faciā dis ne aduorser q̃si titani cū dis belligerem.
Quibus sat esse nō queam. sa. uide mō ut meæ catapultæ tuū ne
Transfigāt latus. to. basilice agito eleutheria. sa. quid iam
to. Quia herus peregre est. sa. ain tu peregre est. to. sicut tibi bene
Esse potes. pati. ueni. uiues mecū basilico accipiere uictu.
sa. Vah iam scapulæ pruriunt: quia te istæc audiui loqui
to. Sed hoc me unū excruciat. sa. qdnam idem: to. hæc
De sūma hodie est. mea amica sit ne libera an sempiternā
Seruitutem seruiat. sa. qd nunc uis ergo
to. Cū tibi me potis es sempiternū. sa. queādmodū
to. Vt des mihi nūmos sexcentos: quos pro capite illius pendam
Quos cōtinuo tibi reponam in hoc triduo: aut quatriduo. age

Sis benignus.ſubueni.ſa.qua confidentia rogare tu a me
Argentũ tantũ audes impudẽs quin ſi ego met totus ueneã
Vix recipi potis eſt:quod tu me rogas.nã tu aquã a pumice
Nunc poſtulas qui ipſus ſitiat:to.ſiccine hoc te mihi facere
ſa. Quid faciã.to.rogas:alicunde exora mutuũ.ſa.tu fac
Idẽ quod rogas me.to.quæſiui nuſq̃ repperi.ſa.quærã
Equidem.ſi quis credat.to.nempe habeo in mũdo.ſa.ſi id
Domi eſſet mihi:iam pollicerer:hoc meũſt:ut faciã ſedulo
to. Quicquid erit recipe te ad me.ſa.quære tamẽ egõ item
Sedulo ſi quid erit iam ut ſcias.to.obſecro te reſecro.
Operam da hanc mihi fidelẽ.ſa.ah odio me enicas
to. Amoris uitio nõ meo nũc tibi morologus fio.ſa.at pol
Ego abs te conceſſero.to.iam ne abis.ſa.bene ambulato
to. Sed recipe te q̃ primũ potes caue fuas mihi in quæſtione
Vſq; ero domi dum excoxero lenoni malum.

Saturio paraſitus.

Veterem atq; antiquũ queſtũ malo ſeruo:atq; obtineo
Et cum magna cura colo.nã nũq̃ quiſq̃ meoꝝ.maioꝝ fuit
Quin paraſitãdo pauerint uẽtres ſuos.pr̃.auos ꝓauos
Abauos.atauos tritauos quaſi mures ſemp edere alienũ cibum.
Neq; edacitate eos qſq̃ poterat uincere.neq; his
Cognomẽtũ duris capitonibus.unde ego hunc quæſtũ obtineo
Et maioꝝ locũ neq; quadruplari me uolo.
Neq; enim decet ſine meo piculo ire aliena ereptum bona.
Neq; illi qui faciunt mihi placẽt.plane loquor.nã publicæ rei
Cauſa qui cũ id facit:magis q̃ ſui quæſti animus iduci poteſt
Eum eſſe ciuem & fidelẽ & bonũ.ſed ligiru pã qdã ne det in publicum
Dimidiũ:atq; etiã in ea lege adſcribier.ubi quadruplator quẽpiam
Inlexit manũ.tantidẽ ille illi rurſus iniiciat manum.
Vt æqua parti ꝓdeant ad tris uiros.ſi id fiat.ne iſti faxim uſquã
Appareant qui hic albo rete aliena oppugnant bona.
Sed ſum ne ego ſtultus qui rem curo publicam.
Vbi ſunt magiſtratus:quos curare oporteat.
Nunc huc introibo:uiſam heſternas reliquias.
Qui cuenerint recte nec ne.num infuerit
Febris.oportene fuerint.nequis obreptauerit.
Sed aperiuntur ædes.remorandus eſt gradus.

Toxillus ſeruus.Saturio paraſitus.

Mnẽ rẽiueni:ut ſua ſibi pecunia hodie illã faciat leno
to. Libertã ſuã:ſed eccũ paraſitũ cuius mihi auxilio eſt opus

Simulabo q̄si nō uideā ita eliciā uer̄. curate istic uos atq;
Adproperate oculos: ne mihi moræ sit quicq̄: ubi ego intro
Aduenero. cōmisce mulsum: struthea: colutheaq; appara.
Bene & in strutheis cōcaleat: & calamū iniice: iā pol ille hic
Aderit credo cōgerro meus. sa. me dicit euge. to. lautū credo
Abalineis iā hic adfutur̄. sa. ut ordine omnem rem tenet
Colloræ facite ut madeant. & colliphia ne mihi incocta detis.
to. Rem loquitur uerā nihil sunt crudæ: nisi quas madidas glutias
sa. Tum nisi cremore crasso socias: collircū nihil est macrū illud.
E pigro cōpellucidū. quasi iure se amesse. uis decet. collircū
Nolo i uesicā quod eat in uentrem uolo. to. prope me hic
Nescio quis loquitur. sa. o mi iuppiter
Terrestris & cœpulonus. compellatiuus.
to. O saturio oportune aduenisti mihi. sa. mendaciū ædepol dicis
Atq; haud te decet: nā esurio uenio nō aduenio saturio.
to. At ædes. nā iā intus uentris fumāt focula. calefieri iussi reliqas.
Pernā quidē ius est apponi frigidā. postridie ita fieri iussi
sa. Ecqd hal legis. to. uah rogas. sa. sapis mutū ad geniū
to. Sed ecqd meministi here qua de re ego tecū mentionē fecerā
sa. Memini ut muræna & conger ne calefierent. nā nimio melius
Oppetuntur frigida. sed quid cessamus prœliū cōmitere.
Dū mane est omnis esse mortalis decet. to. nimis pene manest.
sa. Mane: quod tu occeperis negociū agere: id totū ꝓcedit diem.
to. Quæso animū aduorte hoc enim iam heri narraui tibi:
Tecūq; oraui: ut nūmos sexcentos mihi dares utēdos mutuos
sa. Memini: & scio: & te me orare & mihi non esse quod darem.
Nihil parasitus est cui argentū domi idest
Lubido extēplo cœpere est conuiuiū tuburcinari de suo si quid
Domi est. cynicum eē egētē oportet parasitū probe.
Ampullam: strigilem scaphiū. soccos. palliū. marsupiū
Habeat inibi paulū præsidii. qui familiarē suā uitā
Oblectet modo. to. iam nolo argentū filiā utendā tuā
to. Mihi da. sa. nunq̄ ædepol cuiq̄ etiam utendā dedi.
Non ad istoc quod tu instimulas. sa. quid eam uis. to. scies
Quia forma lepida & liberali est. sa. res ita st. to. hic lèno
Neq; te nouit: neq; gnatā tuā. sa. me ut quisq̄ norit.
Nisi ille qui præbet cibū. to. ita est. hoc tu mihi reperire
Argentū potes. sa. cupio hercle. to. tum tu me sine illā
Vendere. sa. tū illā uendas. to. imo aliū adlegauero.
Qui uendat. q esse se peregrinū prædicet. sicut istic leno nōdū

Sex mēſes megaribus huc cōmigrauit.ſa.pereunt reliquæ
Poſterius iſtuc tamē poteſt.to.ſcin quā poteſt nunquā
Hercle hodie hic prius edis:ne fruſtra ſis:ꝙ te hoc facturū
Quod rogo adfirmas mihi atq; niſi gnatā tecum huc iam
Quātū potes:adduces:exigam hercle ego te ex hac decuria
Quid nūc.qd ē.qn dicis quid facturus ſis.ſa.quæſo hercle
Me quoq; etiam uendas lubet.dū ſaturū uendas
to. Hoc ſi facturus face.ſa.faciā equidē quæ uis.to.benefacis
Propera.abi domū.præmōſtra docte præcipe aſtu filiæ
Quid fabuletur:ubi ſe natā prædicet:qui ſibi parētes fuerint
Vnde ſurrupta ſit.ſed longe ab athenis eē ſe gnatā autumet
Et ut adfleat:cū ea memoret.ſa.etiā tu taces
Ter tanto peior ipſa ē:quā illam tu eſſe uis.to.lepide
Hercle dicis.ſed ſcin qui facias cape tunicā atq; zonam.
Et chlamydē afferto:& cauſam quā ille habeat:qui hanc
Lenoni huic uendat.ſa.heu probe.to.quaſi ſit pegrinus
ſa: Laudo.to.& tu tuā gnatā tamen ornatā adduce
Lepide in peregrinū modū.ſa. ornamēta
to. Abs chorago ſumito:dare debet:præbēda ædiles locauere.
ſa. Iam faxo hic aderūt ſed ego horum nihil ſcio
to. Nihil hercle uero.nam ubi ego argētū accepero
Continuo tu illā a lenone adſerito manu.ſa.ſibi habeat.
Si non extemplo ab eo abduxero..to.abi & iſtuc cura;
Ego puerꝝ uolo mittere da amicam meam ut habeat
Animū bonū,me eſſe effecturū hodie.nimis lōgum loquor.

Sophoclidiſca lena.lēneſcelene ancilla.

Atis fuit indocte imemori inſipienti dicere totiens
Nimis tandē me qdē ꝑ barda & ꝑ ruſtica reor habitam
Eſſe abs te.quāq̄ ego uinū bibo: at mādata nō conſueui ſimul
Bibere.unā eqdē iam ſatis tibi bis ſpectatā cenſueram eſſe
Et meos mores.nā equidē te iam ſector.qn tū hunc annū
Cū interim credo.cuius ſi in ludū iret:potuiſſet iam fieri
Vt ꝑbe lr̄as ſciret cū interim meū ingeniū fans non edidiciſti
Atq; infans.potin ut taceas potin ne mōeas memini & ſcio
Et calleo:& cōmemini.amas pol miſera id tuus ſcatet aīus.
Ego iſtuc placidū tibi ut ſit faciam.len.miſer eſt qui amat:
ſo. Certo is quidem nihil eſt:qui nihil amat:qd ei homini opus uita eſt
Ire decet me heræ obſequens filia libera mea opera ocius ut ſit
Conueniā hunc toxillū:eius auris quæ mādata ſunt:onerabo

Toxillus ſeruus.pægnium puer.ſophocidiſcha.

to. Atin hæc tibi sunt plana & certa:sati hæc meministi & tenes
peg. Melius q̃ qui docuisti.to.ain uero uerbereũ caput.
peg. Aio enimuero.to.qd ergo dixi.peg. ego recte apud illam
Dixero.to.nõ ædepol scis.pe.da hercle pignus ni omnia
Memini & scio.to.equidẽ si scis tute:quot habeas hodie
Digitos in manu eo dẽ pignus tecũ.pe.audacter si lubido
Est perdere.bona pax sit potius.to.tun igitur sine me
Ire.to.& iubeo & sino:sed ita uolo te curare:ut domi sis cũ ego
Te esse illi censeam.pe.faciã.to.quo ergo is nunc.
peg. Domũ uti domi sim cũ illi censeas.to.scelus tu puer es
Atq; ob istam rem ego aliquid te peculiabo.
peg. Scio fidei hercle herili:ut soleat ipudicicia opprobari.
Nec subigi queant unq̃ ut pro ea fide habeant iudicẽ
to. Abi mõ.pe.ergo laudabis faxo.to.sed has tabellas pægniũ
Ipsi lenisse lenæ fac des.& quæ iussi nũciato.so.cesso ire ego
Quo missa sum.pe.eo ego.to.i sane ego domũ ibo face rẽ hãc
Cũ cura geras:uola curriculo.pe.istuc marinus passer pcircũ
Solet illic abiit hinc ĩtro huc sed quis hæc est quæ me
Aduorsum ĩcedit.to.benignũ hic quidẽ est.
peg. Sophoclidisca hæc pecularis ẽ eius:quõ ego sum missus.so.nullus
Esse hodie hoc puero peior phibetur cõpellabo.pe.cõmorandust
Apud hanc obieci.so.pægniũ delitiæ pueri salue.qd agis
Vt uales.pe.sophoclidisca di me amabunt.so.quid me
Vtrũ.pe.hercle si ut digna es faciant:odio hercle habeant
Et faciãt male.so.mitte male loq.pe.cũ ut digna es dico
Bene nõ male loquor.so.qd agis.pe.fœminã scelestã
Te astans cõtra cõtuor.so.certe equidẽ puerum peiorẽ
Quã te noui neminẽ.pe.qd mali facio:aut cui male dico
so. Cui pol cũque occasio ẽ.pe.nemo homo unq̃ ita
Arbitratus ẽ.so.at pol multi esse ita sciunt.pe.heia.
so. Heia.pe.tuo ex ingenio mores alienos pbas.fateor
Ergo pfecto:me esse ut decet lenonis familiæ.
Satis iã dictũ habeo:sed qd tu cõfitere ut te autumo
peg. Fatear si ita sim.so.iam abi uicisti.pe.abi nũc iã.so.ergo
Hoc mihi expedi quo is.pe.quo tu.so.dic tu prior
Rogaui.pe.at post scies.so.eo ego hinc haud longe:
peg. Et quidẽ ego haud longe.so.quo ergo scelus.
peg. Nisi sciero prius ex te:tu ex me nũq̃ hoc qd rogitas scies:
so. Nũq̃ ecastor hodie scibis:prius q̃ ex te audiuero
peg. Ita ne ẽ.so.ita ne ẽ.pe.mala es.so.scelestus.pe.decet me

so. Me quidē haud decet.pe.qd ais certū est celare quo iter
Facias pessuma.so.offirmasti occultare quo te imittas
Pessume.pe.par pari respondes:dicito:abi iam quando
Ita certa res ē:nihilo facio scire ualeas.so.asta.peg.at ppero
so. Et pol ego ire.pe.ecqd habes.so.ecqd tu.pe.nihil equidem
so. Cedo manum ergo.pe.est ne hæc manus.so.ubi illa altera est
Furtifica læua.pe.domi eccā huc nullā.attuli.so.habes nescio qd
peg. Ne me attrecta subigatrix.so.sin te amo.pe.male operam
Locas.so.qui.pe.qa enim nihil amas:cū ingratū amas.
so. Tēpori hanc uigilare oportet formulam:atq; ætatulam.
Ne ubi capillus uersipellis fiat:fœde semper seruias
Tu quidē haud etiā es octoginta pondo.pe.at cōfidentia
Illa malitia militatur multo magis q̄ pondere.
so. Atq; ego hanc nūc operā perdo.pe.qd iam so.qa peritis pdico
peg. Sed ego cesso:so.mane.pe.molesta es.so.ergo quoq; nisi scio
Quo agas te.pe.ad uos.so.& pol ego ad uos.pe.qd eo.so.qd
Id ad te attinet.pe.enim non ibis nunc uicissim:nisi scio,
so. Odiosus es.pe.lubet nūq̄ hercle istuc exterebrabis tu
Vt sis prior q̄ ego fiem.so.malitia certare tecū miseria est:
peg. Merx tua mala est.so.quid ē quod metuas.pe.idē istuc q tu.
so. Dic ergo.pe.ne hoc cuiq̄ homini edicerē oēs muti ut loquerētur
Prius edictū est magnope mihi ne cuiq̄ homini
Crederē.oēs muti ut loquerenť prius hoc q̄ ego.so.at tu hoc face
Fide data credamus.pe.noui omnes sunt lenæ leuifidæ.
Neq; tippulæ leuius pondus ē q̄ fides lenonia.so.dic amabo
peg. Dic amabo.so.nolo ames.pe.facile impetras.so.tecū habeto
peg. Et tu hoc taceto.so.tacitū erit.pe.celabitur:so.toxilo
Has fero tabellas tuo hero.pe.abi.eccillū domi at ego hanc
Ad lēnisselenē tuam heram obsignatam abietem:
so. Quid istuc scriptū.pe.iuxta tecū si tu nescis.nescio nisi fortasse
Blāda uerba.so.abeo.pe.at ego abiero.so.ambula.

Sagaristio seruus.

Qui opulēto inclyto:opē gnato.supremo ualido uiri potētī
Opes:spes:bonas copias:cōmodāti lubens uitulorq; merito
Quia meo amico amiciter hanc cōmoditatis copiam
Danunt argenti minuti:ut egenti opem afferam
Quod ego nō magis somniabā:neq; opinabar:neq; censebam
Num herus meus ad me iā misit:domitos boues uti sibi mercarer
Eā fore mihi occasionē.ea nūc quasi decidit de cælo:dedit
Argentū:nā ibi mercatū dixit esse die septimi:stultus q hoc

Mihi daret argentū.cuius ingeniū nouerat.nā hoc argentū
Alibi abutar:boues quos emerē:nō erant:nūc & amico meo
Prosperabo:& genio meo multa bona faciā.diu quod bene
Erit:die uno absoluā.tax tax tergo erit meo.non curo
Nunc amico bobus domitis mea ex crumena largiar.
Nā id demū lepidū ē.triparcos hoīes uetulos auidos aridos
Bene admordere qui alienū seruo obsignant cū sale.
Virtus ē ubi occasio admonet dispicere.qd faciet mihi.
Verberibus cedi iusserit:compedes imponi uapulē
Ne sibi me credat supplicem fore.ne illi mihi iam nihil noui
Offerri pōt.quin sim peritus.sed toxili pueꝝ pægniū eccū.

Pægnium puer.sagaristio seruus.

Ensum meū quod da unst confeci nunc
p Propero domū.sa.mane & si properas
Pægniū ausculta.pe.emere oportet quem tibi
Obedire uelis.sa.asta.pe.exhibeas molestiā ut opinor
Siqd debeam.sa.q nunc sic tam es molestus.pe.scelerate
Etiā respicis.sa.scio ego quid sis ætatis.pe.eo istuc.
Maledictū ipune auferes.sa.ubi toxilus est tuus herus
peg. Vbi illi libet:neq͂ te consulit.sa.etiā ne dicis ubi sit uenefice.
peg. Nescio inquā mulmitribatu.sa.maledicis maiori.
peg. Prior promeritus:perpetiare.seruā operam.linguam
Liberā herus me iussit hēe.sa.dicis ne mihi ubi sit toxilus.
peg. Dico ut perpetuo pereas.sa.cedere hodie tu restibus.
peg. Tua qdē cucule causa.nō hercle si os perciderim tibi:
Metuā morticine.sa.uideo ego te iam incubitatus es.
peg. Ita sum.qd id attinet ad te.at nō sum ita uita gratis
sa. Confidens.peg.sum hercle uero:nā ego me confido
Liberꝝ fore tu te nunꝗ speras.sa.potin ut
Molestus ne sies.pe.quod dicis facere non quis
sa. Abi in malam rem.pe.at tu domū nam ibi tibi parata
Præstost.Sa.uadatur hic me.pe.utinā uades desint
In carcere ut sis.sa.quid hoc.pe.quid est
sa. Etiam scelus male loquere.pe.tandem ut liceat
Cū seruus sis seruū tibi maledicere.sa.ita ne specta
Quin dedero.pe.nihil iā nihil habes.sa.di deæq͂ te oēs perdant
Nisi hodie:si prehēdero:defigam in terram colaphis.
peg. Amicus sum:eueniāt uolo tibi quæ optas:atq͂ id fiat:tū me
Defigas te cruci ipsum ꝑpediem adfigēt alii.sa.quin te di deæq͂
Scis quid hinc porro dicturus fuerim:nil linguæ moderari queam

Potin abeas.pe.abigis facile nã umbra mea intus uapulat
Sa. Vt iſtũc di deæq; pdant:tanq̃ pſerpens beſtia bilinguis
Et ſceleſtus hercle illũ abiiſſe gaudeo.fores apite:ecce aũt
Quẽ conuenire maxime cupiebã egreditur foras
Toxillus.Sagariſtio ſerui.ii.Sophoclidiſca ancilla.
to: Aratũ iã eſſe dicto:unde argentũ ſit futurũ iubeto.
Habere animũ bonũ.dic me illã amare multũ:ubi ſe adluat
Ibi me adluat quæ dixi ut nũciares ſatin ea tenes.So.magis
Calleo q aprugnũ callũ calet.to.ppera abi domum
ſag. Nũc ego huic graphice facetus fiã ſubnixis alis me inferã
Atq; amicibor glorioſe.To.ſed qs hic anſatus ambulat.
ſag. Magnifice conteſtabor.to.ſagariſtio hic quidẽ:ſed quid
Agitur ſagariſtio ut ualetur ecqd qđ mandaui tibi eſt ne
In te ſpeculæ.Sa.adito uidebiť factũ.uola.uenito.pmoueto.
tox. Quid hoc id in collo tibi tumet.ſa.uomicaſt.preſtare parce:
Nã ubi qui mala tetigit manu dolores cooriuntur.
to: Quãdo iſtæc innataſt tibi.ſa.hodie.to.ſecari iubeas.
ſag. Metuo ne imaturã fecem:ne exhibeat plus negocii.
tox. Inſpicere morbũ tuũ lubet.ſa.abi atq; caueſis a cornu
tox. Quid iã.ſa.qa boues bini hic ſũt in crumena.to.emitte ſodes
Ne enicet fames inire paſtũ.ſa.eni metuo:ut poſſim imbubilẽ
Reiicere ne uagẽtur.to.ego reiiciam.ſa.habe animũ bonũ
Crediť.cõmodabo.ſequere hac ſis.argentũ hic eſt quod
Me dudũ rogaſti.to.quid tu ais.ſa.dominus me boues
Mercatũ eretriã miſit.nunc mihi eretria erit hæc tua domus.
tox. Nimis tu facere loquere.atq; ego omne argẽtũ tibi actutum
Incolume redigã.nã iam omnes ſycophantias iſtruxi &
Cõparaui quo pacto ab lenõe auferã hoc argentũ.ſa.tãto melior
tox. Et mulier ut ſit libera.atq; ipſe ultro det argentũ:
Sed ſequere me:ad eã rẽ uſus eſt tua mihi opa.ſa.utere ut uis.
Paraſitus.Virgo perſa.
Væ res bene uortãt mihi & tibi & uẽtri meo:perẽnitatiſq;
Adeo huic ppetuo cibo ut mihi ſupereſit:ſuppetat:ſupſtitet
Seqre hac mea gnata mecũ dis uolẽtibus:cui rei opa deť ſcis.
Tenes:ĩtelligis:cõmunicaui tecũ conſilia mea.ea cauſa ad hoc
Exẽplũ te exornaui ego.uẽibis tu hodie uirgo?uir.amabo mi pater
Quanq̃ libẽter eſcis alienis ſtudes:tui ne uẽtris cauſa filiã
Vẽdis tuã.pa.mirꝫ qn regis philippi cã:aut attali
Te potius uẽdã q̃ mea:quæ ſis mea.uir.utrũ tu pro
Ancilla me habes:an pro filia.pa.utrũ hercle magis in uẽtris

Rem uidebitur:meũ opinor ĩperiunſt in te nõ in me
Tibiſt.uir.tua iſtæc poteſtas ẽ pater:uerũtamen
Quanq̃ res nr̃æ ſunt pater pauperculæ:modicæ:& modeſtæ
Melius ẽ tamẽ ita uiuere.nã ubi ad pauptatẽ ĩmigrant ĩfamiæ
Grauior pauptas ſit.fides ſublæſtior.pa.enimuero odioſa es
uir. Nõ ſum neq; me eẽ arbitror cũ praua natura eẽ te pcipio pater
Nã inimici famã nõ ita ut nata ẽ.ferunt.pa.ferant eantq;
In maximã malã crucẽ:nõ ego inimicitias oĩs pluris exiſtimo
Quã menſa inanis nũc ſi apponatur mihi.uir.pater hominũ
Immortalis eſt fama.etiã tum uiuit:cũ eſſe credas mortuã.
pa. Quid metuis ne te uendã.uir.nõ metuo pr̃:uerũ inſimulari nolo
pa. At ne qcq̃ ne uis.meo modo iſtud potius fiet q̃ tuo fiat
Quæ hæ res ſunt.uir.cogita hoc uerbũ pr̃.herus ſi minatus eſt
Malũ ſeruo ſuo.tãetſi id futurũ nõ ẽ:ubi captũſt flagrũ.
Dũ tunicas ponit:quãta afficitur miſeria.ego nũc qd
Nõ futurũſt formido tamen.ſa.uirgo atq; mulier nulla
Erit:qn ſit mala quæ præter ſapiet q̃ placet parẽtibus.
uir. Virgo atq; mulier nulla erit:qn ſit mala:quæ reticet ſiqd
Fieri puorſe uidet.pa.malo cauere meliuſt te.Vir.at ſi nõ
Licet cauere qd agã:nã ego tibi cautũ uolo
pa. Malus ne ego ſũ.uir.nõ es neq; me dignũſt dicere.uerũ ei
Rei operã do ne alii dicãt qbus licet.pa.dicat quod
Quiſq; uult:ego de hac ſententia nõ demouebor.uir.at
Meo ſi liceat modo ſapiẽter potius faciã q̃ ſtulte.pa.libet
Lubere p me tibi.uir.licere ĩtelligo uerũ libere:haud liceat
Si lubeat mihi.pa.futura es dicto obediens an non patri
uir. Futura.pa.ſcis nam tibi quæ præcepi oĩa & id ut
Surrupta fueris.uir.docte calleo.pa.& q parentes fuerint
uir. Habeo in memoria:neceſſitate me mala ut fiam facis.
Verũ uideto:me ubi uoles nuptum dare ne hæc
fama faciat repudioſas nuptias
pa. Tace ſtulta.nõ tu nunc hominũ mores uides.quoiuſmodi hic cum
Mala fama facile nubitur.dũ dos ſit.nullũ uitiũ uitio uortitur.
uir. Ergo iſtuc facito ut ueniat in mentem tibi.me eſſe indotatam.
pa. Caueſis tu iſtuc dixeris.pol deũ uirtute & malorũ meũ
Ne te indotatam dicas cui dos ſit domi.librorũ ecce illũ habeo plenũ
Soracũ.ſi hoc accuraſſis.lepide cui rei opam damus.dabũtur
Dotis tibi ĩde ſexcẽtilogi atq; attici oẽs.nullũ ſiculũ accepis
Cũ hac dote poteras uel medico nubere.uir.quin tu me ducis
Si quo ducturus pater uel tu me uẽde.uel face:quod tibi lubet.

pa. Bonũ æquũq; oras. sequere hac. uir. dicto sum audiens.

Dordalus leno.

Vid nam esse acturũ hunc dicam uicinũ meum:
q Qui mihi iuratus est sese hodie argentũ dare.
Quod si non dederit. atq; hic dies præterierit.
Ego argentũ ille iusiurandum amiserit.
Sed ibi cõcrepuit fores quisnam egreditur foras.

Toxilus seruus. dordalus leno.

to. Vrate istuc intus iã. ego domũ me recipiã. do. toxille qd agit̃
to. c Eo lutũ lenonũ cõmixtũ. eo strequilinium publicũ:
Impure i hõeste. i iur̃ illex. iure labes populi. pecuniæ accipiter.
Auide. atq; iuide. procax. rapax. trahax. trecentis uersibus
Tuas ĩpuritias loqui nemo potest accipin argentũ. accipe sis
Argentũ impudens tenessis. argentũ etiam tu argentũ tenes
Possum te facere ut argentũ accipias. lutũ qui nisi iurato
Mihi nihil ausus credere. Dor. sine respirare me tibi ut
Respondeã uir sũme populi stabulũ seruitriciũ
Scortorũ liberator. subiculum flagri. cõpedum tritor.
Pistrinorũ ciuitas peniserue. lurco. edax. fugax. furax.
Cædo sis mihi argentũ. argentũ ĩnq̃ cedo. quin tu mihi
Argentũ reddis. nihil ni te pudet leno te argentũ poscit..
Solita seruius: pro liberanda amica ut oẽs audiant
to. Tace obsecro hercle ne tua uox ualide ualet. dor. referũdæ ego
Habeo linguã natã gratiæ. eodẽ mihi precio sal perhibet̃ quo tibi
Nisi me hæc defendet. nunq̃ delinquet salẽ. to. iã omitto
Iratus eẽ. id tibi succẽsui: qa te negabas credere argẽtũ mihi.
dor. Mirũ qn tibi ego crederẽ: ut ipse mihi faceres: quod partim
Faciũt argẽtarii. ubi qd credideris citius extẽplo a foro
Fugiũt. q̃ ex porta ludis cũ emissust lepus.
to. Cape hoc sis. dor. quin das. to. nũmi sexcẽti hic erunt probi.
Numerati. fac sit mulier libera atq; huc cõtinuo adduce. dor. iã
Faxo hic erit. nõ hercle cui nũc hoc dem spectandũ scio:
to. Fortasse metuis iã a foro argentarii abeunt. quã in cursu rotula
Circũuortitur. abi istac aduorsis angiportis ad forũ.
Eadẽ ista hæc facito mulier ad me trãseat per hortũ. dor. iam
Hic faxo aderit. to. at ne propalam. dor. sapienter sane.
to: Supplicatũ cras eat. do. ita hercle uero. to. dũ stas reditũ oportuit.

Toxillus.

s I quam rẽ accures sobrie aut frugaliter
Solet illa recte sub manus succedere

Atq; ædepol firme ut qſq; rem accurat ſuam
Sic ei procedit. poſt principio deniq; ſi malus
Aut nequanſt: male res uertunt: quas agit
Sin autem frugiſt eueniunt frugaliter
Hanc ego rem exorſus ſum facete & callide
Igitur prouentura bene confido mihi.
Nunc ego lenonem ita hodie intricatũ dabo.
Vt ipſus ſeſe qua ſe expediat neſciat.
Sagariſtio heus exi. atq; educ uirginẽ.
Et iſtas tabellas quas conſignaui tibi.
Quas tu attuliſti mihi ab hero meo uſq; e pſia

Sagariſtio. Toxillus ſerui duo.

ſa. Vnqd moror. To. euge euge ornatus baſilice
n Tiara ornatum lepide condecora tuum
Tum hãc hoſpitã. at trepidula ut graphice decet
Sed ſatin eſtis meditati ſa. Tragici & comici
Nunq̃ æque ſunt meditati. T. lepide hercle adiuuas
ſa. Age illuc aſpice de procul in conſpectũ. T. tace
Vbi cum lenone me uidebis conloqui.
Id aderit adeundi tempus non agite uos

Dordalus leno. Toxillus ſeruus.

Vi homini di propitii ſunt. aliqd obiiciunt lucri
e Nam ego hodie cõpendi feci. non panes ĩ dies
Ita ancilla mea q̃ fuit hodie ſua nũc eſt argento. uicit
Iam hodie. alienũ cœnabit nihil guſtabit de meo.
Sum nepbus. ſum lepidus ciuis: q atticã hodie ciuitatẽ maximã
Maiorẽ feci: atq; auxi ciui femia. ſed ut & ego hodie fui benignus
Et ego multis credidi. nec ſatis a quoq̃ hoĩe accepi: ita pſũ credebã
Oĩbus. nec metuo qbus credidi hodie: neqs mihi ĩ iure abiuraſſit
Bonus uolo iã ex hoc die eẽ. qd̃ neq; fiet neq; fuit. T. hũc ego hoĩem
Hodiæ in trãſennã doctis ducã dolis. itaq; huic inſidiæ paratæ
Sũt probe aggrediar uirũ quid agis. cedo unde agis te
Dordale. D. credo tibi di dent quæ uelis. T. eo an iã manu emiſiſti
Mulierem. D. credo epol credo inq̃ tibi. To. iã libera eſt
Enicas. D. qn tibi me dico credere. To. dic bona fide. iã libera ẽ.
do. I i ad fotꝝ ad prætorẽ. exquire ſi quidẽ credere mihi nõ uis
Libera inquã ẽ ecquid audis. To. at tibi di benefaciãt oẽs.
Nunq̃ enim poſthac tibi nec tuo ꝝ qd̃ nolis uolã. Dor. abi
Ne iura ſatis credo. To. ubi nunc tua libertaſt.
Do. apud te. T. ain apud me eſſe.

do. Aio inq̄.apud te ē inquā.to.ita me dī ament.ut ob iſtam rem:
Tibi multa bona inſtant a me.nā eſt res quædā quam occultabam
Tibi dicere.nūc eam narrabo.unde tu ꝑgrāde lucrū facias.
Faciā ut mei memineris dū uita uiuas.do.benedictis
Tuis benefacta aures meæ auxiliū expoſtulāt.to.tuū
Promeritunſt.merito ut faciā:& ut me ſcias eſſe factuꝝ
Tabellas tene has.pellege.do.hæ qd ad me.to.imo ad te attinēt.
Et tua refert:nā e pſia ad me adlatæ mō ſunt iſtæ a meo domino
do. Quādo.to.haud dudū.do.qd iſtæc narrāt.to.pcūctare ex ipſis
Ipſæ tibi narrabūt.do.cædo ſane mihi.to.at clare recitato.
do. Tace dū pellego.to.haud uerbū faciā.do.ſalutē dicit toxilo
Timarchides & familiæ oī ſi ualetis gaudeo ego ualeo.
Recte & rē gero:& facio lucrū:neq̄ iſto redire his octo
Poſſū mēſibus.itaq̄ hic ē qd me detinet negociū.eleuſipolim
Perſæ cœpe urbē in arabia ꝑlenā bonaꝝ reꝝ:atq̄
Antiquū oppidū:ea cōparatur præda.ut fiat auctio
Publicitus:ea res me domo exptem facit.operā atq̄ hoſpitiū
Ego iſti præhiberi uolo.qui tibi tabellas affert.cura quæ is uolet.
Nā is mihi honores ſuæ domi habuit maxumos.d.qd id ad me.
Aut ad meā rē refert:pſæ quid reꝝ gerant
Aut qd herus tuus.to.tace ſtultiloque neſcis qd inſtet boni
Nequicq̄ tibi fortuna faculā lucrificam allicere uolt:
dor. Quæ iſtæc fortuna lucrifica eſt.to.iſtas:quæ norunt:roga:
dor. Ego tantūdem ſcio quātū tu.niſi quod pellegi prior
Sed ut occepiſti:ex tabellis noſcerem:to.bene me mones
Fac ſilētium.nunc ad illud uenies:quod refert tua.
dor. Iſte qui tabellas adfert adduxit ſimul forma expetenda
Liberalē mulierē furtiuā:adductā ex arabia penitiſſuma:
Eam te uolo accurare:ut iſtic ueniat.ac ſuo periculo is emat
Qui eā mercabitur.mancipio neq̄ ꝑmittet.neq̄ quiſq̄
Dabit probum & numeratum argentū ut accipiat face
Hæc cura:& hoſpes cura ut curetur.uale.
to. Quid igiť poſtq̄ recitaſti quod erat cæræ creditum:
Iā mihi credis.do.ubi nūc illeſt hoſpes.qui haſce attulit.
to. Iā hic credo aderit.accerſiuit.illa mādauit.do.nihil mihi opus eſt
Litibus:neq̄ trichis.quamobrē ego argentū numerē foras
Niſi mancipio accipio.qd eo mihi opus mercimonio
to. Tacē an nō taces.nunq̄ ego te tam eſſe matulam credidi.
Quid metuis.do.metuo hercle uero ſenſi ego iā cōpluries
Neq̄ mihi haud imperito eueniet tali ut in ludo hæream.

to. Nihil picli uidetur.do.scio istuc.sed metuo mihi.to.mea qdē
Istuc nihil refert.tua ego refero gratia ut tibi recte
Conciliandi primo facerem copiam.do.gratiā habeo
Sed te de aliis:q̄ alios de te suauius est fieri doctos.to.nequis
Vero ex barbaria penitissuma persequatur.etiam tu illam
Destinas.dor.uideam modo mercimonium.to.æqua dicis
Sed optume eccū ipse adducit hospes ille:qui
Has tabellas attulit.do.hiccine.est.to.hic est
dor. Hæccine illast furtiua uirgo.to.iuxta tecū æque scio.
dor. Nisi qui aspexi equidē ædepol liberalist quisquis es
Sat ædepol concinna facie.to.ut cōtemptim carnufex
Taciti cōtemplemur formā.do.laudo consilium tuū

Sagaristio:persa uirgo:toxillus serui duo dordalus lēo

sa. Atin athenæ tibi uisæ fortūatæ:atq3 opipæ.per.urbis speciem
Vidi hominum mores prospexi parum.
to. Nunqd,in principio cessauit uerbum docte dicere!
dor. Haud potui etiam in primo uerbo perpsicere sapientiam.
sa. Quid id:qd uidisti:ut munitū muro tibi uisunst oppidū.
per. Si incolæ bene sunt morati:pulchre munitū arbitror
Perfidia.& peculatus ex urbe:& auaritia si exulant.
Quarta inuidia:quinta ambitio:sexta obtrectatio
Septimū periurium.to.euge.per.octaua indiligentia
Nona iniuria:decimū quod pessimū adgressu scelus
Hæc nisi unde aberunt:cētuplex murus rebus seruandis parū fit
to. Quid ais tu.dor.qd uis.to.tu in illis es decem sodalibus.
Te in exiliū ire hinc oportet.dor.qd iam!to.quia piurus es
dor. Verba quidē haud idocte fecit.to.ex tuo inq̄ usust.eme hanc
dor. Aedepol qui cū hanc magis cōtēplo magis placet.to.si hanc emeris
Dii imortales:nullus leno te alter erit opulentior
Euortes tuo arbitratu homines fundis:familiis:
Cum optimis uiris rem habebis:gratiam cupient tuam.
Venient ad te cōmessatum.dor.at ego intromitti nolo
Hac enim illi noctu occentabūt hostium:exurent fores.
to. Proinde tu tibi iubeas cōcludi ædes foribus ferreis:
Ferreas ædes cōmutes:limina indas ferrea:ferream seram
Atq3 anulū:ne si ferro parseris ferreas tute tibi impingi
Iubeas crassas compedis.dor.in malū cruciatū i sane.
to. Hanc eme atq3 ausculta mihi.do.modo ut sciā quantū dicet.
to. Vin huc uocē.do.ego illo accessero.to.quid ais hospes.
sag. Venio adduco hanc:ut dudum dixeram.nā heri in portū noctu

Nauis uenit uenire hãc uolo:ſi poteſt.ſi nõ põt:ire hinc uolo
Quantũ poteſt.do.ſaluus ſis adoleſcens.ſa.ſiquidẽ hanc
Vendidero precio ſuo.to.atq aut hoc emptore uẽdes pulchre:
Aut alio nõ potes.ſa.es ne tu huic amicus.do.tanq̃
Di oẽs qui cælũ colunt.to.tum tu mihi es inimicus certus.
Nam generi lenonio nunq̃ ullus deus tam benignus fuit.
Quin fuerit propitius.ſa.hoc age opus neſt hac tibi empta:
dor. Si tibi ueniſſeſt opus mihi quoq; empta ẽ.ſi tibi ſubiti nihil eſt.
Tantũdeſt mihi.ſa.indica fac preciũ.do.tua merx eſt.
Tua indicatio eſt.to.æquũ hic curat.ſa.uin bene emere.
dor. Vin tu pulchre uendere.to.ego ſcio hercle utrunq; uelle:
dor. Age:indica prognariter.ſa.prius dico hanc mancupio
Nemo tibi dabit.iam ſcis.do.ſcio indica minimo daturus:
ſa. Qui ſis:qui duci queat.to.tace tace nimis tu quidem hercle
Homo ſtultus es pueriliter.dor.quid ita.to.quia enim te
Ex puella prius percontari uolo:quæ ad rẽ referunt.dor. & q
Hercle tu me monuiſti haud male.uideſis ego ille doctus leno
Pene in foueã decidi:niſi hic adeſſet.quãtũ ẽ adhibere hoiem
Amicũ ubi qd geras.to.quo genere.aut qua in patria ſit nata:
Aut quibus parentibus.ne temere hanc emiſſe
dicas ſuaſu atq; impulſo meo.
Niſi moleſtũ ẽ.percontari hanc paucis hic uult.ſa.maxime
Suo arbitratu.dor.quid ſtas abi tute:atq; ipſe itidẽ roga
Vt tibi percontari liceat:quæ uelis & ſi mihi dixit dare
Poteſtatem eius.ſed ego te malo tamen eum ipſe adire ut
Ne contemnat te ille.to.ſatis recte mones hoſpes.uolo
Ego hanc percontari.ſa.a terra ad cælum quid lubet.
to. Iube dũ ea huc accedat ad me.ſa.i ſane.ac morẽ illi gere
Percontare exquire quid uis.dor.age age nunc tu impera
Vide ut ingrediare auſpicato.to.liquidũ ẽ auſpiciũ
Tace cõcede ſis iam ego illam adducam.dor.age
Vt rẽ eſſe in noſtram putas.to.ſequere me adduco hanc.
Siqd uis ex hac percontarier.do.enim uolo te adeſſe.
to. Haud poſſum:quin huc operam
Dem hoſpiti cui herus iuſſit:qd hic.ſi nõ uult me adeſſe una.
ſa. Immo i modo.to.do ego tibi operã.do.tibi ibidẽ
Das:ubi tu tuũ amicũ adiuuas.exquire.to.heus tu
Aduigila.per.ſatis eſt dictũ.quanq̃ ego ſerua ſum:ſcio ego
Officium meum:ut quæ rogitet uera.ut accepi.eloquar
to. Virgo hic homo probus ẽ.per.credo.to.nõ diu apud hunc

Seruies.per.ita pol spero si parentes facient officium suũ
dor. Nolo ego te mirari si nos ex te percontabimur
Aut patriã tuã aut parentes.per.cur ego id mirer
Mi homo:seruitus mea mihi interdixit nequid mirer
Malũ meũ.to.di istã perdant ita cata est & callida.
Habet cor quam dicit quod opust.dor.quid nomen
Tibi ẽ.to.nũc metuo ne peccet.per.lucridi nomẽ in patria fuit
to. Nomen atq; omen quantiuis ẽ precii.quin tu hanc emis
Nimis pauebã ne peccaret:expediuit:do.si te emã mihi quoq;
Lucridẽ cõfido fore te.to.tu si hanc emeris unquã
Hercle hunc mensem uertentẽ credo seruibit tibi.
dor. Ita uelim qdẽ hercle.to.optata ut cõueniant operã addito
Nihil adhuc peccauit etiam.dor.ubi tu nata es.per.ut mihi
Mater dixit in culina in angulo ad leuam manũ
to. Hæc erit tibi fausta meretrix:nata est in callido loco
Vbi rerũ oĩum bonarũ copia est sæpissime.
Tactus est leno.qui rogaret ubi nata esset diceret
Lepide lusit.dor.at ego patriam te rogo quæ sit tua
per. Quæ mihi sit.nisi hæc ubi nũc sum.do.at ego illã quæro
Quæ fuit.per.oẽ ego ꝑ nihilo eẽ ducto:qd:fuit:qñdo fuit
Tanq̃ hoiem qñ aiam efflauit:quod eũ quæras
Qui fuit.to.ita me di bene ament.sapienter atq; equidẽ
Miseret tamẽ.dor.sed tamen uirgo quæ patria est tua
Age mihi actutũ expedi qd taces.per.dico equidẽ patriã
Quando qdem hic seruio.hæc patriast mea.to.iam de istoc
Rogare omitte.non uides nolle loqui:ne suarũ se miseriarũ
In memoriã inducas.dor.qd est captus ne est pater?
per. Nõ captus:sed quod habuit:id ꝑdidit.to.hæc erit bono
Genere nata:nihil scit nisi uerũ loqui.dor.quis fuit
Dic nomẽ.per.qd illum miserũ memorem qui fuit.
Nunc & illum miserũ & me miseram æquũ est nominarier
dor. Quoiusmodi is in populo habitust.per.nemo qsq̃ acceptior.
Serui liberiq; amabãt.to.hoiem miserũ prædicas.
Cũ ipsus probe perditus ẽ & beneuolentis perdidit.dor.emã.
Opinor.to.etiã opinor.dor.summo genere esse arbitror
to. Diuitias tu ex istac facies:ac facies.do.ita di faxint.to.eme mõ
per. Iam hoc tibi dico.iam actutũ ecastor meus pater ubi me sciet
Venisse huc aderit hic:& me absentẽ redimet.To.quid nunc
dor. Quid est.to.audin quid ait.per.nã & si res sũt fractæ
Amici sunt tamẽ.dor.nescis ꝑ ora libera eris actutũ si crebro cades

Vin mea eſſe.per.dū quidem ne nimis diu tua ſim.uolo.
to. Satin:ut meminit libertatis.dabit hæc ſibi grandis bolos
Age ſi quid agis.ego ad hunc redeo.ſequere.reduco hāc tibi.
Adoleſcēs uin uēdere iſtanc.ſa.magis libet q̄ pdere.
to. Tum tu pauca in uerba cōfer.quid datur tanti:indica.
ſa. Faciā ita:ut te uelle uideam:ut emas.habe tercentū minis
dor. Nimiūſt.ſa.octoginta.dor.nimiūſt.ſa.nūmus abeſſe hinc
Nō poteſt.qd nunc dicam.dor.qd id eſt ergo eloquere actutū.
Atq; indica.ſa.tuo periculo ſexaginta hæc datur argenti minis
dor. Toxile quid ago.to.di deæq; te agitant irati:& ſcelus qui hac
Nō pperes deſtinare.dor.habebo.to.heu prædatus probe
Abi argentū effer huc.non ædepol minis trecentis
Caraſt.feciſti lucri.ſa.heus tu etiā pro ueſtimētis huc
Decem accedāt minæ.dor.abſcedent eni:non accedent.
to. Taceſis.nō tu illū uides quærere anſam:infectum ut
Faciat:abis ne atq; argentū petis.
dor. Heus tu ſerua iſtū.to.qn tu is itro.do.abeo atq; argētū affero.

Toxilus.ſagariſtio ſerui.perſa uirgo.

Edepol dediſti uirgo operā laudabilē:probam &
Sapientē:& ſobriā.pe.ſi qd bonis boni fit:eſſe
Idē & graue & gratū ſolet.to..audin tu perſa:ubi
Argētū ab hoc accepis ſimulato quaſi eas prorſum in nauē
per. Ne doce.to.per angiportū rurſum te ad me recipito
Illac p ortū.per.qd furtū ē prædicas.to.at ne cū argento
Protinā pmittas domū:moneo te.per.qd te dignunſt:me
Dignum eſſe uis.ſa.tace parce uoci:præda pgreditur foras.

Doralus leno.toxilus ſeruus.ſaturio.paraſitus.uirgo.

dor. Robati hic argēti ſūt ſexagita miæ.duobus nūmis minus eſt.
ſa. Quid ei nūmi ſciunt:dor.cruminā hāc emere:aut facere
Vt remigret domū.ſa.ne nō ſat eſſes leno:id metuebas miſer
Impure:auare.ne cruminā amitteres.to.ſine quæſo quando
Lenoſt:nihil mirꝫ facit lucro faciundo.do.ego auſpicaui in hūc diē
Nihil mihi tā prauiſt:qn me id pigeat pdere:age accipe hoc ſis.
Nūqd cæterū.ſa.huic in collū niſi piget:impono noſtro fiat
Me uoltis.to.qd tam properas.ſa.ita negociunſt
Mandata æque ſūt.uolo deferre epiſtolas geminū aūt
Fratrē ſeruire audiui hic meū.tū ego ut requirā atq;
Vt redimā uolo.to.atq; ædepol tu me cōmonuiſti:haud male
Videor uidiſſe hic forma pſimilem tui:eadē ſtatura.ſa.qppe q
Frater fiet.do.quid attinet nos ſcire.ſa.auſculta ergo ut ſcias.

Vaniloqdorus uirginis uendo uidet.nugipilo q des argentū
Extenebronydes te digni loq des:nū des expalponides
Quod semel larripides nunq̄ eripi.dor.heu hercle nomen
Multis modis scriptunst tuū.sa.ita sunt persarū mores
Longa nomina cōtortiplicata habemus.dor.nunqd
Cæterum uoltis uale.sa.& uos nā animus in nauist meus.
dor. Cras ire potius hodie hic cœnares uale
Toxillus seruus.dordalus leno.saturio parasites:uirgo
to. Ostq̄ illic abiit:dicere hic qd uis licet.ne hic tibi dies inluxit
Lucrificabilis.nā nō emisti hāc:ueꝝ fecisti lucꝝ.dor.ille qdem
Iā sit qd negocii gesserit:q mihi furtiuā meo piculo uedidit:
Argentū accepit:abiit.qui ego nunc scio an iā adferatur
Hæc manu.quo illū sequar?in persas nugas.to.credidi gratū fore
Beneficiū meū apud te.dor.imo eqdē gratiā tibi toxille habeo
Nā sensi te sedulo mihi dare bonā operā.to.tibin ego imo serui
dor. At at oblitus sum itus dudū edicere:quæ uolui edicta.adserua hanc
to. Saluast hæc quidē.par.pater nunc cessat.to.qd si admoneā.
par. Tēpus est.to.heus saturio exi.nūc est illa occasio inimicū ulcisci
sa. Ecce me nunqd moror.to.age illuc abscede pcul ecōspectu.tace
Vbi cum lenone me uidebis conloqui.tum turbam facito.sa.
dictum sapienti sat est.
Dordalus leno.toxillus seruus.
Ranscidi loris oīs aduēies domi.ita mihi suppellex squalet
Atq; ædes meæ.to.redis tu tandē:do.redeo.to.ne
ego hodie tibi
Bonā uitā feci.dor.fateor habere gratiā.to.nū qppiā aliud
Me uis.dor.ut bene sit tibi.to.pol istuc quidē oē iam ego
Vsurpabo domi:nā iā inclinabo me cū liberta tua.
Saturio parasitus.dordalus leno. Virgo
Isi ego illum hominem perdo.dor.perii.sa.atq; optime
eccum ipsum ante ædes
per. Salue multū mi pr.sa.salue mea gnata.dor.psa me pessūdedit.
per. Pater hic meus est.dor.hem qd pater.perii oppido qd ego igitur
Cesso infœlix lamētarier minas sexaginta.sa.ego pol te faciā scelus
Te quoq; etiā ipsum ut lamēteris.do.occidi.sa.age ambula
In ius leno.dor.qd me in ius uocas.sa.illic apud prætorē dicā
Sed in ius uoco dor.nō ne antestaris.sa.tuā ego cā carnufex
Cuiq̄ mortali libero auris atterā q hic cōmercaris ciuis hoīes
Liberos.dor.sine dicā.sa.nolo.do.audi.sa.surdus sum ambula
Sequere hac:dor.scelesta fles uirginaria.sa.sequere hac mea gnata

Me uſq; ad prætorem:per.ſequor.

Toxillus.ſagariſtio ſerui duo:meretrix lemniſcilene.

to. Oſtibus uictis.ciuibus ſaluis.re placida.pacibus pfectis

h bello extincto.

Re bene geſta.itegro exercitu:& præſidiis.cũ bñ nos iuppiter
Iuuiſti:diq; alii oẽs cælipotẽtes:eas uobis habeo grates.atq; ago.
Quia pbe ſum ultus meũ inimicũ:nũc ob eã rẽ iter participes
Diuidã prædã:& participabo:ite foras:hic uolo ante hoſtiũ
Et ianuã meos participes bene accipe:ſtatuite hic lectulos ponite
Hic quæq; adſolent hic ſtatui uolo.primũ aqla mihi unde ego oẽs
Hilaros.ludẽtis.lætificãtis faciã:ut fiant:quoꝝ opera hæc
Mihi facilia factu facta ſunt.quæ uolui effieri.nã ĩprobus eſt homo
Qui beneficiũ ſcit ſumere.& reddere neſcit.lem.toxile mi cur
Ego ſine te ſum.to.cur aũt tu ſine me es.lem.age dum ergo
Accede ad me.atq; amplecteres is.to.ego uero nihil hoc magis
Dulceſt.lem.ſed amabo oculus meus quũ in lectis nos actutũ
Commodamus
Oĩa quæ tu uis ea cupio.to.mutua fiũt a me:age:age:ergo
Tu ſagariſtio accũbe in ſũmo.ſa.ego nihil cedo parẽ quẽ pepigi
to. Tẽpori.ſa.mihi iſtuc tempori ſeroſt:
Age accũbe hũc diẽ ſuauẽ meũ natalẽ agitemus amœnũ
Date aquã manibus.apponite mẽſam do hãc tibi florentẽ
Florẽti.tu hic eris dictatrix.nobis age puere a ſummo
Septẽnis cyathis cõmitte hos ludos.moueamus.propera.
Pægniũ trade cyathos mihi das cædo ſane.bene mihi bene
uobis bene meæ amicæ.
Optatꝰ hic mihi dies datꝰ hodieſt:ab dis qa te licet liberã me amplecti
le. Tua factũ opa bene oĩbus nobis hæ meæ manus tuæ poculũ donant
Vt amantẽ amãti decet.to.cedo.lem.accipe.to.bene ei
Qui inuidet mihi & ei qui hoc gaudio gaudet.

Dordalus.leno.toxillus.ſagariſtio ſerui.lemni ſcilene pægnium.

dor. Vi ſunt.qui erunt:quiq; fuerũt:qq; futuri ſunt.poſt hac ſolus ego omnibus

Antideo facile miſerrimus hominũ ut uiuã.pii:interii.
peſſimus hic mihi
Dies hodie iluxit.corruptor ita me toxillus pfabricauit.itaq;
Meã rẽ diuexauit uehiculũ argẽti miſer eieci:amiſi:neq;
Quĩobrẽ eieci hẽo:qui illũ pſam atq; oẽs pſas:atq; etiã oẽs
Perſonas male di oẽs pdant ita miſer toxillus hæc mihi conſtituit

Quia ei fidē nō habui argenti:eo mihi eas machinas molitust.
Quem pol ego ut nō incruciatū atq; in cōpedis cogā si uiuā
Si quidē huc unq̄ herus redierit eius:quod spero.sed qd ego aspicio
Hoc uide quæ hæc fabulast pol hic quidem potant.adgrediar.
O bone uir salueto.& tu bona liberta.to.dordalus hic quidē est
sa. Quin iube adire.to.adi si libet agite ad plaudamus.
Dordale homo lepidissime salue locus hic
Tuus ē:hic accūbe:ferte aquam pedibus.præben tu puere.
dor. Næ sis me uno digito attigeris:ne te ad terrā scelus adfligam.
to. At ego tibi hoc cōtinuo cyatho oculum excutiam tuum
dor. Quid ais crux.stimulorū tritor:quo modo me hodie uersauisti.
Vt me in trichas cōiecisti.quo modo de persa manus mihi additast.
to. Iurgū hinc auferas si sapias.do.at bona liberta hæc sciuisti
Ea me celauisti.lē.stultitiast:cui bene esse licet:eum præuorti
Litibus posterius ista hæc te magis par agerest.do.uritur cor mihi.
to. Da illi cantharū.extingue ignē:si cor uritur.caput ne ardescat.
dor. Ludos me facitis itelligo.to.uin cinedū nouū tibi dari pægniū
Quin lude.ut soles:quando liber locust.hic hui babæ basilicæ
Te intulisti & facete.pe.decet me facetum esse.& hunc irridere
Lenonē lubidost.qn̄ dignust.to.pge ut ceperas.pe.hoc leno tibi
Peri pculit.do.me ppe.pe.hē serua rursum.do.delude ut lubet.
Herus dū hinc abest.pe.uiden'ut tuis dictis pareo sed quin tu meis'
Contra itē dictis seruis.atq; hoc quod tibi suadeo scias.do.qd est id.
pe. Restim tu tibi cape crassam:ac suspende te.do.caue sis me attingas.
Ne tibi hoc scipione malū magnū demutere.te condono:
to: Iam iam pægnium da pausam.do.ego pol uos
Eradicabo.pe.at te ille qui supra nos habitat qui tibi male uolt.
Maleq; faciet.nō hi dicūt:uerū ego.to.age circunfer mulsum
Bibere usq; plenis cantharis.iādiu factū est.postq̄ bibimus
Nimis sicci sumus.dor.di faciant ut id bibatis:qd̄ uos nūq̄ transeat:
to. Nequeo leno quin tibi saltē staticulū olim quē hegea faciebat:uide
Vero si tibi satis placet me quoq; uolo reddere.diodorus quem
Olim faciebat in ionia.dor.malū ego uobis dabo.nisi abitis.
to. Etiā mutis ipudens.iā ego tibi:si me inritassis psam adducā denuo.
dor. Iā taceo hercle.atq; tu psa es.qui me usq; admutilauisti ad cutē
to. Tace stulte:hic eius geminus est frater.do.hiccinest.to.ac geminissimus
dor. Di deæq; & te:& geminū fratrē excrucient.sa.qui te perdidit.
Nā ego nihil merui.do.at enim qd ille meruit.tibi id obsit uolo.
to. Agite sultis hunc ludificemus.nisi indignust.sa.non opust.

lē. At me aud par ē.to.eo credo quia nō incōciliauit cū te emo.
lē. Attamen nō tamen.to.caue ergo sis malo.& sequere me.
lē. Te mihi dicto audientē esse addecet.to.nā hercle absq; me
Foret meo præsidio.hic faceret te prostibulā propediem.
Sed ita pars libertinoꝝ est.nisi patrono qui aduersatus est.
Nec satis liber sibi uidetur.nec satis frugi.nec sat honestus:
Ni id efficit ni ei maledixit.ni grato ingratus repertus est.
lē. Pol benefacta tua me hortantur.tuo imperio paream.
to. Ego sum tibi patronus plane:qui huic pro te argentū dedi
Hic est hic est:hūc uolo ludificari.le meo ego in loco sedulo
Curabo.dor.certo illi homines mihi nescio quid mali consulunt
Quid faciant.sa.heu uos.to.qd ais.sa.hiccine dordalus est
Leno.qui hic liberas uirgines mercatur.hiccinest qui fuit
Quondā fortis.do.quæ hec res est:hei colaphū icit.malū uobis.
Dabo.to.at tibi nos dedimus dabimusq; etiā dor.hei nates
Peruellit.peg.licet iam dius sæpe sūt expūctæ.do.loquere
Tu etiam frustū pueri.lē.patrone in intro amabo ad cœnā:
do. Mea ignauia tu nunc me irrides.lē.qa nec te uolo bene
Vt tibi sit.do.nolo mihi bene esse.lem.ne fit.to.quid igitur
Sexcenti nūmi quid agunt:quas turbas danunt.do.male:
Disperii sciunt referre probe inimico gratiā.to.satis
Sumpsimus supplicii iam.do.fateor manus uobis do:
to. Et post dabis sub furcis abi intro in crucē an ne hic parū
Feci.do.tum hisce habēt cōuenisse te toxillū.to.me.
Spectatores bene ualete:leno periit:plaudite.

Plauti Rudens.

Argumentum.

Ete piscator de mari extraxit uidulū
Vbi erant herilis filiæ crepundia.
r Dominū ad lenonē quæ surrepta uenerat
Ea in cliētelam suscepta imprudens patris
Naufragio eiecta deuenit cognoscitur
Suoq; amico pleusidippo iungitur.

Arcturus

Vi gentes omnes mariaq; & terras mouet
q Eius sum ciuis ciuitate cælitū
Ita ut uidetis sū splendens stella:cādida:
Signū quod semper tempore exoritur suo
Hic atq; in cælo nomen arcturo est mihi
Noctu sum in cælo clarus:atq; inter deos

Et inter mortales ambulo:interdius
Et alia signa de cælo ad terram occidunt
Qui est imperator diuũ atq; hominũ iuppiter
Is nos per gentis alium alia disparat
Qui facta hominũ:mores pietatem.& fidem
Noscamus:ut quenq; adiuuet opulentia.
Qui falsas litis falsis testimoniis petunt:
Quique in iure abiurant pecuniam:
Eorũ referimus nomina.exscripta ad iouem
Quotidie ille scit quis hic quærat malũ.
Qui hic litem adipisci postulant periurio.
Mali res falsas qui impetrant apud iudicem:
Iterum ille eam rem iudicatam iudicat.
Maiore mulcta mulctat.quã litẽ auferũt:
Bonos in aliis tabulis exscriptos habet.
Atq; hoc scelesti in animũ inducũt suũ:
Iouem se placare posse omnibus hostiis
Et operam & sumptũ perduunt.ideo
Fit quia nihil ei acceptũ est a periuriis.
Supplicii facilius si q pius est a dis supplicãs
Quam qui scelestus est inueniet ueniã sibi.
Id circo moneo uos ego hæc:qui estis boni.
Quiq; ætatem agitis cũ pietate & cũ fide
Retinete porro post factũ ut lætemini.
Nunc huc qua causa ueni argumẽtũ eloquar
Primũ dum huic esse nomen urbi diphilus
Cyrenas uoluit.illic habitare demones
In agro atq; uilla proxima propter mare:
Senex:q huc athenis exul uenit.haud malus
Neq; is adeo propter malitiã patria caret.
Sed dum alios seruat:se impediuit.interim
Rem bene paratam comitate perdidit.
Huic filiola uirgo periit paruula.
Eam de predone uir mercatur pessumus:
Is eam huc cyrenas leno aduexit uirginẽ:
Adolescens quidã huius:ciuis atticos;
Eam uidit ire e ludo fidicinio domũ.
Amare occœpit:ad lenonẽ deuenit.
Minis triginta sibi puellã destinat.
Datq; arabonẽ.& iureiurando alligat.

Is leno:ut se æquū est:flocci nō fecit fidē
Neq; quod iuratus adolescenti dixerat:
Ei erat hospes parui siculus senex
Scelestus agrigentinus urbis proditor.
Is illius laudare infit formā uirginis.
Et aliarū itidem quæ eius erāt mulierculæ.
Infit lenoni suadere:ut secū simul
Eat in siciliā:ibi esse homines uoluptarios,
Dicit potesse ibi eum fieri diuitē
Ibi esse quæstū maximum meretricibus
Persuadet.nauis clanculū conducitur
Quicqd erat noctu in nauē cōportat domo
Leno.adulescenti qui puellā ab eo emerat:
Ait sese ueneri uelle uotū soluere:
Id hic est ueneris phanū.& eo ad prandiū
Vocauit adolescentē. huc ipse hunc illico
Conscendit nauē.auehit meretriculas
Adulescēti alii narrant:ut res gesta sit.lenonē
Abiisse ad portū adulescens uenit.
Illorum nauis longe in altū abscesserat.
Ego quoniā uideo uirginē asportarier.tetuli
Ei auxiliū & lenoni exitiū simul.
Increpui hibernū & fluctus moui maritimos
Nā arcturus signū sum omniū accerrimū
Væhemēs sū exoriēs cū occido uehemētior.
Nunc ambo in saxo leno atq; hospes simul
Sedent eiecti.nauis cofracta est
Iis illa autē uirgo.atq; altera itidem
Ancilla de naui timidæ desiluerūt in scaphā
Nunc eas ab saxo fluctus ad terrā ferunt
Ad uillā illius exul ubi habitat senex
Cuius deturbauit uentus tectū & tegulas
Et seruus illic est eius:qui egreditur foras
Adulescens.huc iā adueniet.quē uidebitis
Qui illā mercatust de lenone uirginē
Valete:ut hostes uestri diffidant sibi.

Scepario seruus

P Roh di imortales tēpestatē cuiusmodi
Neptunus nobis nocte hac misit ꝓxima
Detexit uentus uillā.qd uerbis opust:

Non uentus fuit uerũ alcmenæ euripidi
Ita omnes de tecto deturbauit tegulas.
Illustrioris fecit.fenestrasq; indidit.

Plesidippus.adox.Dæmones.Sceparnio seruus.

ple. Tuos & uris adduxi negociis.neq; id pcessit.q̃ uos duxi gr̃a
c Neq; qui lenonẽ ad portũ prehẽdere.sed mea desidia spẽ
Deserere noluĩ eo uos amici detinui diutio. nũc huc ad ueneris
Phanum uenio uisere.rem diuinam se facturũ dixerat.
de. Si sapiam.hoc quod me mactat.cõcinnẽ lutũ.sce.prope me
Hic nescio quis loquitur.de.heu sceparnio.sce.qui nominat me:
ple. Qui pro te argentũ dedit.sce.quasi me tuũ esse seruũ dicas.
de. Luto usus multo.multam terram confode.
Villam integundã intellego totã mihi.nã nũc plucet ea
Quã cribrũ crebrius.ple.pater salueto amboq; adeo.de.saluus sis
Sed utrũ tu uir ne an fœmina es:q illũ patrẽ uoces.ple.uir
Sum equidẽ.de.quære uir porro patre filiolam ego unã
Habui.eam unã perdidi uirile sexus nũq̃ ullũ habui.
ple. At di dabunt.sce.tibi quidẽ hercle quisqs es magnũ malũ:
Qui oratione nos:hic occupatos occupes.ple.isticcine uos habitatis.
sce. Quid tu id quæritas.an quo furatũ mox uenias uestigas loca
ple. Peculiosũ esse decet seruon & probũ:quẽ hero præsente
Prætereat oratio:aut q indemẽter dicat homini libero.
sce. Et impudicũ.& impudentẽ hominẽ addecet
Molestũ ultro aduenire ad alienã domũ:cui debeatur
Nihil.de.tace sceparnio:quid opus adolescẽs.ple.isti
Infortuniũ qui præfestinet.ubi herus adsit præloqui.
Sed nisi molestũst paucis percõtarier uolo ego ex te.
de. Dabit̃ opa atq; in negocio.sce.qn tu in plaudẽ is exagitasq;
Harundines q pertegamus uillã:dum sudunst.de.tace
Tu siquid opus est dice.ple.dic quod te rogo ecquẽ tu hic
Hominẽ chrispũ:incanũ:uideris.malũ piurũ palpatorem
de. Plurimos:nã ego ppter eiusmodi uiros uiuo miser.ple.hic dico
In phanũ ueneris qui mulierculas duas secũ adduxit:quique
Adornaret sibi:ut rem diuinã faciat aut hodie aut heri:
de. Nõ hercle adolescens iam hos dies cõplusculos queq̃ istic
Vidi sacruficare.neq; potest clã me esse:si qui sacruficant:
Semp petũt aquã hic:aut ignẽ:aut uascula:aut cultrũ
Aut ueru aut aliam extarẽ:aut aliqd qd uerbis opust
Veneri paraui uasa & puteũ.nõ mihi nũc interuallũ sã hos
Dies multos fuit.ple.ut uerba phibes:me periisse prædicas

de. Mea qdē hercle causa saluus sis licet. Sce. heus tu qui phana ueneris
Causa circūis. iubere melius est prandiū ornari domi.
Fortasse tu huc uocatus es ad prādiū. ille q te uocauit. nullus
Venit. ple. admodū. sce. nullūst periculū te hinc ire
Imprausum domū: cererem te melius q̄ uenerē spectarier
Amorē hæc curat. triticū curat ceres. ple. deludificauit me
Ille homo idignis mōis. de. ph dii imortales. qd illuc est sceparnio
Hominū secūdū littus. sce. ut mea est opinio propter uiam.
Illi sunt uocati ad prandiū. de. qui? sce. quia post cœnā credo
Lauerunt: heri cōfracta nauis in mari est illis. de. ita est
At hercle nobis uilla in terra & tegulæ. sce. hui homunculi
Quāti estis eiecti ut natant. ple. ubi sunt homines obsecro.
de. Hac ad dexteram uiden secūdū littus. ple. uideo sequimini.
Vtinā is sit: quē ego quæro: uir sacerrimus. ualete.
Sce. Si non moneas nosmet meminimus. sed o palemon sancte
neptuni comes
Qui hercule socius esse diceris. quod facinus uideo. de. qd uides:
Sce. Mulierculas uideo sedentis in scapha solas duas ut adflictantur
Miseræ: euge euge pbene ab saxo abuortit fluctus ad litus scaphā.
Neq; gubernator unq̄ potuit. nō uidisse undas me maioris censeo
Saluæ sunt. si illos fluctus deuitauerūt. nūc nunc periculunst
Eiecit alterā at iuadost iā facile enabit euge pace uides ne
Alterā illā ut fluctus eiecit foras. surrexit horsum se capessit.
Salua res. desiluit hæc aūt altera ī terrā e scapha: ut præ timore
Ingenua i undas cōcidit saluast. euasit ex aqua iā in littore est
Sed dextro uorsum aduersa it i malā crucē hem errabit illæc hodie
de. Quid id refert tua. sce. si ad saxū qd capessit ea: deorsum cadit:
Errationis fecerit cōpendiū. de. si tu de illarū ornaturus ue paries
Illis curandū cēseo sceparnio si apud me es seruus: mihi
dari operam uolo.
de. Bonū æquūq; oras. de. sequere me hac ergo. sce. sequor.

Palestra mulier.

Imio hominū fortunæ minus miseræ memorantur
n Experiūdo iis datur acerbū: hoc deo complacitū est
Me hoc ornatu. ornatā in īcertas regiones timidā: eiectā
Hanccine ego ptem capio ob pietatē præcipuā. nā hoc mihi haud
Laborist: laborē hūc potiri: si erga parentē aut deos me ipiaui.
Sed id si pte curaui: ut cauerē: tū hoc mihi īdecore: iniq;. imodeste
Datis di. nā qd hēbūt sibi igit ipii posthac. si adhūc modū
Est in noxiis honor apud uos: nā me si sciā fecisse aut parentis

Scelesle.minus mei misererer sed herile scelus me sollicitat:
eius me impietas
Male habet.is nauē atq; omnia pdidit in mari.nec bonorꝫ eius sūt
Reliquiæ.etiā q̄ simul uecta mecū in scapha st excidit:ego nunc sola sū
Quæ mihi si forte salua:saltē labor lenior esset hic mihi eius opera.
Nūc quā spē:aut opē:aut consilii qd capessā:ita ho solis locis cōpotita
Sū.hic saxa sūt.hic mare sonat.nec quisq̄ homo mihi obuiā uenit:
Hoc quod induta sum sūmæ opes oppido:nec cibo:nec loco
tecta quo sim:scio.
Quæ mihi ē spes.q̄ me uiuere uelim?nec loci gnara sū.nec diu hic fui
Saltē aliquē uelim:qui mihi ex his locis aut uiā:aut semitam
Monstret.ita nūc hac an illac eā:incerta consilii.nec prope
Vsq̄ hic quidē cultū agrum conspicor:algor.error.pauor.
Me omnia tenent.hæc parentes mei haud scitis miseri:
Me nūc miserā esse uti sum libera.ego pro gnata fui.maxime
Nequicq̄ fui.nunc q minus seruio q̄ si forem serua
Nata neq; quicquā unquā iis pfuit qui me sibi eduxerūt.
Ampelisca.Palestra mulieres duæ
am. Vid mihi melius est quid magis in rem est.q̄ corpore
q uitam secludam.
Ita male uiuo atq; ita mihi multæ in pectore sūt curæ exaiales
Dent uitæ haud parco.pdidi spem:qua me oblectabam
Omnia iam circūcursaui.atq; in latebris omnibus preptaui
Quærere cōseruā uoce:oculis:auribus.ut puestigarē neq; eā usquā
Inuenio.neq; quo eam:neq; qua quærā cōsultūst:neq; quē rogitē.
Responsorē quēquā interea inuenio.neq; magis solæ terræ
Solæ sunt:q̄ hæc loca.atq; hæ regiones.neq; si uiuit:eam
Viuā nunquā:quin īueniā:desistā.pal.quæ nā uox mihi
Prope hic sonat.am.pertimui quis hic loquitur prope.pal.spes
Bona obsecro subuenta mihi.am.mulier est muliebris uox mihi ad
Aures uenit:eximes ex hoc miserā metu.pal.certo uox
Muliebris auris tetigit meas.num ampelisca obsecrost.am.ten
Palestra audio.pal.quin uoco ut me audiat nomine illam suo:
Ampelisca.am.hem quis est.pal.ego palestra.am.dic ubi es.
pal. Pol ego nūc in malis plurimis.am.socia sum.nec minor pars meast:
Quā tua sed uidere expecto te.pal.mihi es æmula.am.cōsequamur
Gradu uocē.ubi es.pal.ecce me accede ad me:atq; adi cōtra.
am. Fit sedulo.pal.cædo manū.am.accipe.pal.dic uiuis ne obsecro.
am. Tu facis me quidē ut uiuere nūc uelim:quādo mihi te licet tangere.
Vt uix mihi credo:ego hoc te tenere obsecro:āplectere spes mea

Vt me omniũ iã laborũ leuias. pal. occupas præloq: quæ inest oratio
Nũc abire hinc decet nos. am. quo. amabo ibimus. pal. littus hoc
Persequamur. am. sequor quo lubet: siccine hic cũ uiuo: a ueste
Grassabimur. hoc quod est. id necessariũ est perpeti. sed qd hoc obsecro est.
pa. Quid. am. uiden amabo phanũ. uides ne hoc. pal. ubi est. am. ad
Dexterã uideo. decorũ dis locũ uiderier. pal. haud longe
Abesse oportet homines hinc. ita huc lepidust locus.
Est deus uenerор. ut nos ex hac erumna eximat miseras
Inopis erumnosas. aut aliquo auxilio adiuuet

Sacerdos & eædem mulieres.

q Vi sũt. qui a patrona preces mea expetentes sunt. nã uox
precantum me
Huc foras excitauit: bonã atq obsequentẽ deã: atque
haud grauatam
Patronam exequũtur: benignãq multũ. pal. iubemus te
Saluere mater. sal. saluete puellæ sed unde uos ire cũ uuida ueste
Dicam obsecro tã mestiter uestitas. pal. illico hinc imus: haud lõgulæ
Ex hoc loco. uerũ lõge hinc abest: unde uectæ sumus. sa. nempe
E quo ligneo per uias cæruleas estis uectæ. pal. admodũ
sa. Ergo æquius uos erat candidatas uenire hostiatasque ad hoc
Phanũ. ad istunc modũ nõ ueniri solet. pal. quæ nũc eiectæ e mari
Sumus ambæ: obsecro unde nos hostias agere uoluisti huc
Nunc tibi amplectimur genua egentes opum quæ in locis
Nesciis nescia spe sumus: ut tuo recipias tecto: serues que nos
Miseriarũ quæ te ambarũ uti misereat: quibus nec locus ullus
Nec spes parata est. neque hoc amplius quã quot uides nobis
Quicquam st. sa. manus mihi date: exurgite a genibus ambæ.
Misericordior nulla me est fœminarũ: sed hæ pauperes
Sunt inopesque puellæ: egomet uix uitã colo. ueneri
Cibo meo seruibo: am. ueneris phanũ obsecro hoc est.
sa. Fateor ego huius phani sacerdos clueo. uerũ quicquid est comiter
Fiet a me. quo non copia ualebit ite hac mecũ:
pol. Amice benigneque honorẽ mater nostrũ habes. sa. oportet.

Piscatores.

o Mnibus modis q pauperes sunt: homines miseri uiuũt
præsertim qbus nec questus est: nec dedicere artẽ ullã:
Necessitate qcquid est domi. id sat est habendũ. nos iã de
Ornatu probe modũ ut locupletes sumus. his cœnã
Atq hæ harundines sunt nobis quæstu & cultu.
Ex urbe ad mare huc prodimus pabulatũ pro exercitu

Gymnaſtico.& paleſtricũ hoc habemus.echinos.lopadas.
Oſtreas balanos captamus.conchas.marinam urticã.muſculos
Plaguſias ſtriatas.poſt id piſcatũ hamatilem & ſaxatilem
Aggredimur cibum captamus e mari.ſi uentus non uenit.
Neque quicq̃ captũ eſt piſcium.ſalſi lautiq; pure domum
Redimus clanculũ.dormimus incœnati.atq; ut nunc
Valide fluctuat mare.nulla nobis ſpes eſt.niſi quod concharũ
Capſimus incœnati ſumus profecto nũc uenerem hanc
Veneremur bonam.ut nos lepide adiuuerit hodie

Trachalio ſeruus.& iidẽ piſca.

Tr. Nimo aduerſaui ſædulo ne herꝶ uſq̃ præterirem
a Nã cũ modo exibat foras:ad portũ ſe aiebat ire me huc obuiã
Iuſſit ſibi uenire aduenerís phanũ.ſed quos ꝑcõter cõmode
Eos quos uideo aſtare adhibo.ſaluete fures maritimi: conchitæ
Atq; hamiotæ.famelica hominũ natio:qd agitis? ut peritis
pi. Vt piſcatorẽ æquũ eſt famæ:ſitiq;:ſpeq;. tr.ecquem
Aduleſcentem huc dũ hic haſtatis:ſtrenua facie rubicũdũ
Fortem:q tres duceret chlamydatos cũ macheriis uidiſtis.
pi. Nullũ iſtac facie ut prædicas ueniſe huc ſcimus.tr.ecquem
Recaluũ ac ſilonẽ ſenẽ ſtatutũ.uentrioſum.tortis ſuperciliis
Contracta fronte fraudulentũ deoꝶ odiũ:atq; hominũ:
Malũ mali uitii: ꝓbriq; plenũ q duceret mulierculas duas ſecũ
Satis uenuſtas.pi.cũ iſtiuſmodi uirtutibus operiſq; natus qui ſiet:
Eũ qdem ad carnificẽ eſt æqus:q̃ ad uenerẽ cõmeare.
ar. At ſi uidiſtis dicite.pi.huc ꝓfecto nullus uenit.uale.tr.ualete
Credidi factũ eſt : qđ ſuſpicabar:data uerba hero ſũt.leno abiit
Scæleſtus exulatũ in nauem aſcendit:mulieres auexit:ariolus ſum
Is huc herꝶ etiã ad prandiũ uocauit ſceleris ſemen
Nunqd mihi meliuſt:q̃ illico hic opperiar herũ dũ ueniat
Eadem hæc ſacerdos uenerea:ſiqd amplius ſcit
Si uidero exquiſiuero:faciet me certiorẽ

Mulier.Ampeliſca.Trachalio ſeruus.

Ntelligo hãc quæ ꝓxima ẽ uillã ueneris phano pulſare iuſſiſti
i Atq; aquã rogare:cuius ad auris uox mihi aduolauit.
Obſecro qs hic loquitur.tr.quẽ ego uideo.eſt ne ãpeliſca quæ
Foras e phano egreditur?am.eſt ne hic trachalio:quẽ cõſpicor
Calator pleuſidippi.tra.ea eſt.am.is eſt trachalio ſalue.tra.
ſalue ampeliſca.
am. Quid agis tu.tr.ætatẽ haud malã male.am.melius ominare
Veꝶ omnes ſapientes decet cõferre & fabulari.ſed pleuſidippus

Tuus herus ubi amabo est:tr.eia uero:quasi nō sit intus.am. neque
Pol est neq̧ ullus quidē huc uenit.tr.nō uenit.am.uera predicas.
tr. Nō est meū ampelisca.sed q̄ mox coctū est prandiū
am. Quod prādiū obsecro te.tr.nempe rem diuinā facitis hic.
am. Quid somnias amabo.tr.certe huc labrax pleusidippū uocauit
Ad prādiū herꝝ meū herus uester.am.pol haud
miranda facta dicis.
Si deos decepit & homines lenonū more fecit.tr.nō rem diuinā
Facitis hic uos:neq̧ herus.am.ariolare.tr.qd tu agis hic igitur:
am. Ex malis multis:metuq̧ sūmo:capitaliq̧ ex periculo:orbas auxiliiq̧
Opumq̧ huc recipit ad se hæc sacerdos ueneria me & palestrā.
tr. An hic palestra st obsecro heri mei amica.am.certo.tra.inest
Lepos in nūcio tuo magnus mea ampelisca:sed istuc periclū
Perlubet qd fuerit uobis scire.am.confracta est mi trachalio
Hac nocte nauis nobis.tr.qd nauis quæ istæc fabula est.
am. Non audiuisti amabo:quo pacto lēo clāculū nos hinc auferre uoluit
In siciliā.& qcquid domi fuit in nauē iposuit.ea nūc
Perierūt omnia.tr.oh neptumne lepide salue:nec te aleator ullus
Est sapientior.pfecto nimis lepide iecisti bolū periurꝝ perdidisti
Sed nūc ubi est leno labrax.am.perit potando opinor.
Neptunus magnis poculis hac nocte eū iuitauit.credo hercle
An an eo datū quod biberet.tr.ut ego amo te mea ampelisca
Vt dulcis es.ut mulsa dicta dicis.sed tu & palestra quo modo
Saluæ estis?am.scibis faxo nauis timidæ ambæ in scaphā insiluimus
Quia uidemus ad saxa nauē ferrier.pperans exolui restim:
Dū illi timēt nos cū scapha tēpestas dextrouorsum differt
Ab illis itaq̧ nos uentisq̧ fluctibusq̧ iactatæ exēplis plurimis
Miseræ ppetuā noctē:uix hodie ad litus pertulit nos uentus
Exanimatas.Tr.noui neptunus ita solet:q̄uis fastidiosus
Aedilis est.siquæ improbæ sunt merces iactat oēs.am.uæ
Capiti atq̧ ætati tuæ.tr.tuo mea ampelisca.sciui lenonē
Facere hoc qd fecit.sæpe dixi:capillū promittā.optimunst
Occipiāq̧ ariolari.am.cauistis ergo tu atq̧ herus ne abiret
Cū scibatis.tr.qd faceret.am.si amabat.rogas qd faceret.
Aut seruaret.dies noctesq̧ in custodia esset semper
Verꝝ ecastor ut multi fecit:ita probe curauit pleusidippus
tr. Cur tu istuc dicis?am.res palam ē.tr.scin tu etiā q it lauatū
In balineas:ibi cū sedulo sua uestimēta seruat
Tamē surripiuntur:qppe qui:quē illorꝝ obseruet:fallus est
Fur facile quē obseruet uidet.custos qui fur sit:nescit

Sed duce me ad illā:ubi est.am.i sane in ueneris phanū.huc intro
Sedentē flentēque opprimes tr.ut iam istuc mihi molestust
Sed quid flet.am.ego dicā tibi hoc sese excruciat animi:
Quia leno ademit cistulā ei:quā habebat:ubique habebat
Qui suos parentis noscere posset.eam ueretur ne perierit
tr. Vbi nā ea fuit cistellula.am.ibidē in naui conclusit ipse
In uiduū:ne copia esset eius quis suos parentes nosceret.
tr. O facinus impudicū quā liberā esse oporteat seruire postulare
am. Nūc eam cū naui scilicet abisse pessū in altū.
Et aurū & argentū fuit lenonis ibidē.credo aliquem
Immersisse atq̧ eū excepisse.id misera mœstast
Sibi eorū uenisse inopiā.tr.iam istoc magis usus factost:
Ne eam intro consoler.q̧ eam ne se sic excruciet animi.
Nam multa præter spem:scio multis bona euenisse.
am. At ego etiā qui sperauerint:spem decepisse multos.
tr. Ergo animus æquus optimū est erumnæ condimentū:
Ego eo intro:nisi quid uis.am.eas:ego quod mihi imperauit
Sacerdos id faciā atq̧ aquā hinc de proxumo rogabo.
Nā extēplo siue uerbis suis peterē daturos dixit neq̧ digniorē
Censeo uidisse anū me queq̄.cui deos atq̧ homines censeam
Benefacere magis decere.ut lepide:ut liberaliter:ut honeste
Atque haud grauate timidas:egentes:humidas:eiectas:exaiatas
Accipit ad sese.haud secus q̄ si ex se simus natæ.ut ea ipsa succincta
A quā calefactat ut lauemus.nūc memora illis īpera hinc aquam
Vnde mihi īperauit:heus ecquis in uillast.ecquis recludit.ecq̧s ꝓdit.

Sceparnio seruus. Ampelisca mulier.

S. Vis est qui nostris tā ꝓterue foribus facit iniuriā.am.ego sū
sce. Hem quid hoc boni est:heu ædepol specie lepida
mulier.am.salue adolescens.
sce. Tu multū salueto adolescentula.am. ad uos uenio.
sce. Accipiā hospitio:si mox uenis item ut adfectam
am. Nam nūc nihil est:qui te maneam.sce. sed quid ais
Mea lepida hilara.am.ah nimiū familiariter me adtrectas
Proh di imortales ueneris effigia hæc quidē est.ut in ocellis
sce. Hilaritudo est:eia corpus cuiusmodi subuolturiū illud q̄dem
Subaquilū uolui dicere.uel papillæ cuismodi.tum quæ indoles
In sauio est.am.non ego sum polluta pago.potin ut me abstineas
Manū.sce.non licet te sic placide bellā belle tangere.
am. Ociū ubi erit:tū tibi operā ludo & delitiæ dabo.nūc quāobrē
Huc sum missa amabo uel tu mihi aras uel neges.sce.quid nūc

Vis.am.sapientior natus qd uelim:indiciū facit:sce.meus quoq;
Hic sapiētior natus qd uelim indicium facit
Hic sacerdos ueneris hinc me petere aquā iussit a uobis.sce.at ego
am. Basilicus sum quē nisi oras guttā nō feres.nro illū puteū periculo
Et ferramētis fodimus.nisi multis blādiciis a me gutta nō ferri pōt.
Cur tu aquā grauare amabo:quā hostis hosti cōmodat.sce.cur tu
am. Operā grauare mihi:quā ciuis ciui cōmodat.am.imo etiā tibi
Mea uoluptas:quæ uoles faciam oia.sce.euge saluus sum.hæc iā
Me suā uoluptatem uocat:dabitur tibi aqua:ne nequicq̄ me ames.
Cedo mihi urnā.am.cape:ppera amabo efferre.sce.manta iā hic
Ero uoluptas mea.am.qd sacerdoti meæ dicā:hic demoratā iā diu
Vt etiam nūc misera timeo ubi oculis intueor mare:sed quid ego
Misera uideo pcul in littore meū herū lenonē sicilienſemq; hospitem
Quos piisse ambos misera cēsebā in mari.iā illud plus mali nobis
Viuit q̄ ratæ.sed qd ego cesso fugere in fanū:ac dicere hæc
Palestræ in aram ut confugiamus:prius q̄ huc scelestus leno ueniat.
Nosq; hic opprimat.confugiā hinc:res ita suppetit subito.

Sceparnio seruus

Roh di īmortales īaqua nunq̄ credidi uoluptatem inesse tātā
p Vt hāc traxi lubēs.nimio minus altus puteus uisus est q̄ prius
Vt sine labore hāc extraxi.præficisci ne satis neq̄ sum ut p te
Qui hodie inceperim amare.hem tibi aquā.mea tu belliata.hem
Sic uolo te ferre honeste.ut ego fero.ut placeas mihi.sed ubi es
Delicata cape aquā hanc.sicubi es amat hercle me.ut ego opinor
Delituit mala ubi tu es.etiā ne hanc urnā acceptura es.ubi es
Cōmodule melius.tandē uero serio etiā acceptura es urnā
Hanc.ubi tu es genuū.nusq̄ hercle.urnā iam ego hanc in
Media uia.sed aūt.quid si hanc hinc abstulerit quispiā
Sacrā urnā uēeris.mihi exhibeat negociū metuo hercle ne illa mulier
Mihi insidias locet.ut cōprehendar cū sacra urna uenerια
Nempe optime iure in uinculis enicet magistratus.si quis me hanc
Habere uiderit:nam hæc literatast ab se cantat cuia sit.iam hercle
Euocabo hinc hāc sacerdotē foras.ut hanc accipiat.nam accedam
Huc ad fores:heus siptolemæo gratia cape hanc urnam tibi:
Muliercula:hanc nescio quæ huc ad me detulit.in pferundast.
Reperi negociū siquidē his mihi ultro adgerūda etiā est aqua.

Labrax leno.charnides parasitus.

Vi hō sese miseꝝ & mendicū uolet.neptuno credat sese:
la. q Atq; ætatē suā.nā siqs cū eo qd rei cōmiscuit ad hoc exēplū
Amittit ornatū:domū ædepol:libertas lepida es q̄nunq̄ pedem

Voluisti in nauē mecū hercle una īponere.sed ubi ille meus est hospes
Qui me pdidit:atq; eccū incedit.ch.quo malū properas labrax
Nā eqdem te nequeo consequi tam strenue.la.utinā te prius
Quā oculis uidissem meis malo cruciatu in siciliā prebiteres.
Quē propter hoc mihi obtigit misero mali.utinā cū in ædis meas
Te adduxi in carcere illo potius cubuissem die.
Deosq; imortales quæso:dū uiuas:uti omnes tui similes hospites
Habeas tibi:malam fortunam in ædis te adduxi meas.quid mihi
Scelesto tibi erit auscultatio.quid ue hinc abitio.qd ue in nauē iscēscio
Vbi perdidi etiā plus boni q̄ mihi fuit.ch.pol minime
Miror nauis si fractast ibi scelus te & scelesté parta quæ uexit bona.
la. Pessū dedisti me blandimētis tuis scelestiorē cœnā cœnaui tuā
Quā quæ thyestæ quondā anteposita est & atreo.perii animo
Male fit contine quæso caput.ch.pulmoneū ædepol
nimis uelim uomitū uomas
la. Heu palestra atq; ampelisca ubi estis nūc.ch.piscibus in alto
Credo præbent pabulū.la.mendicitatē mihi obtulisti opera tua
Dū tuis ausculto magnidicis mendaciis.ch.bonā est quod habeas
Gratiā merito mihi:qui te ex insulso salsū feci opera mea.
la. Quin tu hinc is a me in maximā malā crucē.ch.da eas quæ res
Agebā cōmodū.la.heu quis uiuit me mortalis
Miserior.ch.ego multo tanto miserior q̄ tu labrax.
la. Qui.ch.quia ego indignus sum:tu dignus qui scies.la.o scirpe
Scirpe laudo fortunas tuas.qui semper seruas gloriā aritudinis
Equidem meam uelitationē exerceo.nam omnia corusca
Præ tremore fabulor.ch.edepol neptune es balneator frigidus
Cū uestimentis postq̄ abs te abi:alego ne thermopoliū
Quidē ullū instruit.ita salsam præbet potionē & frigidā.
Vt fortunati sunt fabri ferraii.qui apud carbones adsident.
Semper calent.la.utinā fortuna nūc anatina uterer
Vt cum exissem ex aqua arerem tamen.ch.quid si aliquo
Ad ludos me ꝓ manduco locē.la.quapropter:ch.quia
Pol claré crepito dentibus.iure optimo me lauisse arbitror
la. Qui.ch.quia auderē tecū in nauē ascendere quia
Fundamento mihi usq; mouisti mare.la.tibi autē auscultaui:
Tu ꝓmittebas mihi illic esse questū maximū meretricibus.
Ibi me corruere posse aiebas diuitias.ch.iā postulabas:
Te īpurata belula totā siciliā deuoraturū insulam:
la. Quæ nam balæna meū uorauit uidulū:aurū:atq; argentū.
Vbi omne compactū fuit.ch.eadē illa credo quæ

Meũ marſupiũ quod plenũ argenti fuit. in ſacciperio
la. Heu redactus ſũ uſq; ad hãc unã tuniculã:& ad hoc miſellũ
Palliũ. perii oppido. ch. uel cõſiliare mihi quidẽ tecũ licet.
Aequas habemus partes. la. ſaltẽ ſi mihi mulierculæ eſſent
Saluæ ſpes aliqua forẽt. nũc ſi me adoleſcens pleuſidippus uiderit.
A quo arabonẽ ꝓ paleſtra acceperã: iam ſe exhibebit
Hic mihi negotiũ. ch. qd ſtulte ploras. tibi quidẽ ædepol
Copiaſt: dũ lingua uiuet qui rem ſoluas omnibus:

Sceparnio ſeruus. Charmides paraſitus: Labrax leno:

Vid eſt illuc obſecro negotii: quod duæ mulierculæ
Hic in phano ueneris ſignũ flẽtes amplexæ tenent. neſcio quẽ
Metuẽtes miſere nocte hac uero proxũa: ſe iactatas atq; eiectas
Hodie eſſe aiunt e mari: la. obſecro hercle adoleſcens ubi
Iſtæc ſunt quas memoras mulieres. ſce. hic in phano ueneris
la. Quot ſunt. ſce. totidẽ quot ego & tu ſumus.. la. nempe meæ
ſce. Nempe neſcio iſtuc. la. qua ſunt facie. ſce. ſcitula. uel ego
Amare utrãuis poſſũ: ſi probe adpotuiſſem. la. nẽpe puellæ
ſce. Nempe moleſtus es. uiſe ſi lubet. la. meas oportet intus eſſe
Hic mulieres meæ charmides. ch. iuppiter te pdat: & ſi ſunt
Et ſi nõ ſunt tamen. la. introrũpã iam huc in ueneris
Phanũ. ch. in baratrũ mauelim obſecro hoſpes
Da mihi aliqd loci ubi condormiſcã. ſce. iſtic ubi uis cõdormiſce
Nemo prohibet. publicũ eſt. ch. at uides me: ornatus ut ſim
Veſtimẽtis uuidis recipe me in tectũ. da mihi ueſtimenti aliqd
Aridi dũ areſcũt meæ in aliquo tibi gratiã referam:
ſce. Tigillũ eo illud mihi unũ areſcit. ſi uis dabo. eodẽ amictus
Eodem tectus eſſe ſoleo ſi pluit. tu iſtæc mihi dato. exareſcãt faxo
ch. Eo an te pœnitet in mari quod delaui ne hic in terra eluam
ſcet Eluas tu an exũgare ſiccũ ueꝝ interdũ tibi ego nunquã
Quicq̃ credã. niſi accepto pignore. tu uel ſuda. uel peri algu.
ch. Vel tu egrota: uel uale barbaꝝ hoſpitẽ mihi in æde is. ſce. nihil
Moror ſat litiũ. eſt. iam ne abis uenalis. uenalis illic ductitauit
ch. Quiſqs eſt non eſt miſericors. ſed quid ego hic aſto infœlix uuidus
Quin abeo hinc in ueneris phanũ: ut edormiſcã hanc crapulã
Quam potaui præter animi quã libuit ſententiã quaſi uinis græcis
Neptunus nobis ſuffudit mare: itaq; aluũ ꝓdiſperauit nobis
Falſis poculis. quid opuſt uerbis ſi inuitare nobis pauliſper pgeret.
Ibidẽ obdormiſſemus. nũc uix uiuos amiſit domũ.
Nũc lenonẽ quid agit intus uiſam conuiuã meũ

Demones: is

Iris modis di ludos faciũt hominibus mirisq; exẽplis
m Nã omnia insomnis danũt. ne dormiẽtis qdẽ sinũt qescere.
Velut ego hac nocte. quæ pcessit pxia: mirũ atq; ĩscitũ sõniaui
Somniũ ad hirũdininũ nidũ uisa est simia adscensionẽ ut
Faceret admolirier. neq; eas eripere quibat inde: post ibi uidebatur
Ad me simia adgre fier. rogare scalas: ut darẽ utendas sibi.
Ego ad hoc exẽplũ simiæ respõdeo. natas ex phi omena atque
Ex progne esse hirundines. ago cũ illa nequid noceat meis
Popularibus. atq; illa animo iã fieri ferocior uidetur. ultro mihi
Malũ minitarier: in ius uocat me. ibi ego nescio quo modo iratus
Videor mediam arripere simiã. cõcludo in uincula
Bestiã nequissimã nunc quam ad rem dicam hoc
Attinere somniũ nunq̃ hodie quiui ad coniecturã euadere.
Sed quid in ueneris phano clamoris oritur animus miratur

Trachalio seruus. Demonis senex.

tr. Roh cyrnẽses populares uestrã ego ĩploro fidẽ. agricolæ.
p Accolæ. ppinqui qui estis his regionibus ferte opẽ ĩopiæ: atq;
Exemplũ pessimũ pessũdate. uindicate ne ĩpiorũ potior sit
Polẽtia: q̃ innocentũ: qui se scelere fieri nolunt nobiles.
Statuite exemplũ ĩpudenti. date pudori præmiũ. facite hic lege
Potius liceat. q̃ in ui uicto uiuere. currite huc. in ueneris phanũ.
Vestrã iterũ ĩploro fidẽ: q ppe hic adestis: qque auditis clamorẽ meũ
Ferte suppetias: q ueneri ueneriæque antiste more antiquo in custodiã
Suũ cõmiserũt caput. prætorquete iniuriæ prius collũ q̃ ad uos
Perueniat. de. quid istuc est negotii. tr. p ego hæc genua te obtestor
Senex qsqs es. de. qn tu ergo omitte genua & qd sit mihi expedi
Ecqui tu es. tr. teque oro & quæso si speras tibi hoc ãno multũ
Futurũ sirpe & laserpiciũ eãque euenturã exagogã
Capuã saluã & sospitẽ. atq; ab lippitudine usque siccitas
Vt sit tibi. de. sanun es. tr. seu tibi cõfidis fore multã magudarim
Vt te ne pigeat dare operã mihi quod te orabo senex
de. At ego te p crura & talos tergũque obtestor tuũ: ut tibi ulmeã uberẽ
Esse speres uirgide miã. & tibi hoc ãno euenturã uberẽ messem
Mali ut mihi istuc dicas negotii qd sit quod tumultues.
tr. Qui lubet maledicere. eqdẽ tibi bona exoptaui omnia. de. bene
Equidẽ tibi dico: q te digna ut eueniant precor. obsecro
Hoc. reuortere ergo qd negotii est. tr. mulieres duæ ĩnocentes
Intus hic sunt tui indigentes auxilii. qbus aduorsũ ius legesq;
Insignite ĩiuria hic facta est. fitq; in ueneris phano. tũ sacerdos ueneria
Indigne adflictatur. de. quis homo est tanta cõfidentia

Qui sacerdotẽ uiolare audeat:sed eæ mulieres quæ sunt:aut qd iis
Iniqui fit.tr.si das opam eloquar.ueneris signũ sunt amplexæ nunc
Eas deripe uult:eas ambas esse oportet.
de. Quis hic est qui deos tam paruipendit:
tr. Fraudis:sceleris parricidii.periurii plenus.
Legirupa ĩpudens impurus.iuerecũdissimus uno uerbo
Absoluã.lenost.qd ullũ porro prædicẽ.de.ædepol infortunio
Hoiem prædicas donabilẽ.tr.q sacerdotis scelestus faucis
Interpresserit.de.at magno cũ malo suo fecit hercle.ite istinc
Foras turbalio sparax ubi estis.tr.i obsecro intro:subueni illis:
de. Iterũ aũt imperabo.sequimini hac.tr.age nunc iam iube
Oculos elidere itidẽ:ut sepiis faciũt coqui.de.ꝓripite hominẽ
Pedibus huc itidẽ quasi occisam suẽ.tr.audio tumultũ.opinor leno
Pugnis plectitur.nimis uelim ĩprobissimo hoĩ mala se dentauerint
Sed ecce ipse egrediuntur timidæ e phano mulieres

Trachalio seruus.palestra.ampelisca sorores duæ.

pa. Vnc idẽ cũ oĩum copiarũ atqꝫ opũ auxilii præsidii
Viduitas nos tenet. cuia est quæ salutẽ afferat
rtem ingredi persequamur.
In metu nunc sumus ambæ importunitas
Tantaqꝫ iniuria nos est modo hic intus ab nostru hero
scelestus sacerdote manũ præcipes repulit:propulit
Perq̃indignis modis:nosque absigno intimo uideri potuit suas
Sed nũc sese ut ferunt res fortunæque nostræ:par est moriri.neqꝫ est
Melius more in malis rebus meis seriis.tr.qd est quæ illæc oratiost
Cesso ego has consolari heus palestra pa.qui uocat.tr.ampelisa
am. Obsecro qs est qui uocat.pal.qs is ẽ q nominat.tr.si respexis scies
pal. O salutis meæ spes.tr.tace ac bono animo es me uide.pa.si modo
Id liceat uis ne opprimat:quæ uis:uim mihi afferam ipsa adigit:
tr. Ah desine nimis inepta es.am.desiste dictu nũc iam miserã me
Consolari.pal.nisi qd re præsidium apparas trachalio.acta hæc res est
Certunst morire q̃ hunc pati lenonem in me.
Sed muliebri animo sum tamen misere in mentẽ mihi mortis
Metus mẽbra occupat ædepol.tr.hunc acerbũ
Bonũ animũ habete.pa.nã obsecro unde.tr.mus mihi inuenitur.
Ne inquã timete adsidere hic in ara.am.qd ista ara plus
prodesse nobis potest q̃ signũ in phano hic itus ueneris:quod
Amplexæ modo unde abreptæ p uim miseræ.tr.sedete hic modo
Ego hinc uos tamen tutabor.ara m habete hanc uobis pro castris
Mœnia hinc ego uos defensabo presidio ueneris malitiã lenonis

Cõtra icendá.am.tibi auſcultamus:& uenus alma ambæ te obſecramus
Arã amplexantes hãc tuã lachrymantes:genibus nixe in cuſtodiã
Nos tuã ut recipias & tutere:illos ſceleſtos q tuũ fecerunt phanũ
Parui arenoſq;:ut hãc tua pace arã obſedere
aut eæ ambæ ſumus opera neptunei noctu
Habeas neue idcirco nobis uitio uortas.ſiquippianſt minus
Quod bene eſſe lautũ arbitrare.tr.æquũ has patere
Intellego.decet abs te id ĩpetrari.ignoſcere his te cõuenit.
Metus has:id ut faciãt:ſubigit:te ex conca natã eſſe autumãt.
Caue tu harũ conchas ſpernas.ſed optume eccũ exit
Senex patronus. mihiq; & uobis

Demões ſenex.labrax.leno.Mulie.ii.lorarius.tra.ſeruus:

de. Xi ephano natũ quantũ eſt hoĩum ſacrilegiſſime:uos in aram
e Abite ſeſſum:ſed ubi ſunt.tr.huc reſpice.optume iſtuc
Volueramus:iube modo accedat ꝓpe hunc legerupicnem
Hic nobiſcũ dis facere poſtulas.de.pugnũ in os impũge.
la. Iniqua hæc patior cũ precio tuo.de.at etiã minitatur audax.
la. Ius meũ ereptũ eſt mihi.meas ancillas mihi inuito eripis.
De ſenatu cyrenenſi quẽuis opulentũ.tr.ſi tuas eſſe oportet
Ni ue eas eẽ oportet liberas:neu te in carcerẽ cõpingi eſt æquũ
Aetatẽq; ibi te uſq; habitare:donec totũ carcerẽ contriueris.
la. Nõ hodie iſti rei auſpicaui:ut cũ furcifero fabuler.
Te ego appello:de.cũ iſtoc primũ qui te nouit diſputa:
la. Tecũ ago.tr.atq mecũ agendũſt:ſunt ne illæ ancillæ
Tuæ?la.ſunt.tr.agendũ ergo.tange utrã uis digitulo minimo mõ
la. Quid ſi attigero.tr.extẽplo hercle ego te follẽ pugillatoriũ
Faciã:& pendentẽ incurſabo pugnis piuriſſime.
la. Mihi nõ liceat me has ancillas ueneris de ara abducere:
de. Eſt lex apud nos.la.qd mihi cũ ueſtris legibus
Cõmercii.equidẽ iſtas iam ambas educam foras.
Tu ſenex ſi iſtas ambas:huc arido argentoſt opus:
de. Hæ aũt ueneri cõplacuerũt.la.habeat ſi argentũ dabit.
de. Do tibi argentũ nunc adeo ut ſcias meã ſentẽtiã.
Occipito modo illis afferre uim ioculo pauſillulũ.
Ita hinc ego te ornatũ amittam:tu ipſus te ut non noueris:
Vos adeo:ubi ego innuero uobis ſi non ei caput exoculaſſitis
Quaſi murteta iuncis:itẽ ego uos uirgis circõuinclam
la. Vi agis mecũ.de.etiã uim ꝓportas flagitii flagrantia.
Tun trifurcifer mihi audes inclementer dicere.la.fateor ego
Trifurcifer ſum tu es homo adprime ꝓbus.tr.nũc q minus

Hasce oportet eẽ liberas.la.quid liberas.tr.atq; heras tuas
Quidẽ hercle atq; ex germana græcia:nã altera hæc ẽ nata
Athenis sine testibus.de. quid ego ex te
Audio.tr.hanc athenis esse natã liberã.de.mea popularis
Obsecro hæc ẽ.tr.nõ tu cyrenẽsis es.de.imo athenis natus
Altusq; educatusq; atticis.tr.obsecro defende ciues tuas
Senex.de.o filia mea:cũ ego hanc uideo meaꝝ absens
Miseriaꝝ cõmones:trina quæ pĩit mihi iam tanta esset
Si uiuit scio.la.argentũ pistisce ambabus cuiæ erant
Domino dedit:qd mea refert hæ athenis natæ:an thebis siẽt?
Dũ mihi recte seruitutẽ seruiãt.de.ita ne impudens
Tu ne hic fallis:uirginalis liberos parẽtibus subiectos hẽbis
Atq; indigno quæstu conteres.nã huic alteræ patria quæ sit
Profecto nescio:nisi scio,pbiorem hãc esse q̃ te ipuratissime:
Tuæ istæ sunt.la.cõtende ergo:intersit tergo utri.
De. Ni offerrumẽtas habebis pluris in tergo tuo:q̃ ulla nauis
Longa clauos:tũ ego ero mẽdacissimus postea aspicito meũ
Quãdo ego tuũ inspectauero.ni erit tam sincerũ:ut quis
Dicat ampullarius:optimũ esse opere faciundo
corium & sincerissimũ.
Quid causæ ẽ qn uirgis te usq; ad saturitatẽ sauciẽ
Quid illas spectas? quas si attigeris:oculos eripiã tibi
la. At qn qa uocas utranq; iam mecũ abducam simul.
de. Quid facies.la.uolcanũ adducã.is ueneris ẽ aduersarius
de. Quo illic it.la.heus ecqs hic est heus.de. si attigeris hostiũ
Iam hercle tibi messis in ore fiet mergis pugnis
la. Nullũ habemus ignẽ ficis uictitamus aridis.de.ego dabo
Ignẽ:siquidẽ in capite tuo conflandi copiast
la. Ibo hercle aliquo quæritatũ ignẽ.de.quid cũ inueneris
la. Ignẽ magnũ hic faciã.de.quin ut manũ exuras tibi.
la. Immo hasce ambas hic in ara ut uiuas cõburam.de.id uolo
Nã hercle te barba cõtinuo arripiã:& ignẽ coniiciam.
Teq; ambustulatũ obiiciã magnis auibus pabulũ.
Cũ cõiecturã egomet mecũ facio:hæc illa est simia
Quæ has hirundines ex nido uolt eripere ingratus
Quid ego somnis somniaui.tr.scin qd tecũ oro senex
Vt illas serues.uim defendas:dũ ego heꝝ adduco meũ.
de. Quære heꝝ atq; adduce.tr.at hic ne.de.maximo malo suo
Si attigerit siue occeptassit.tr.cura.de.curatũ est abi
tr. Nũc quoq; asserua ipsum.ne quo abiat nã promisimus

Carnufici aut talentũ magnũ:aut hunc hodie fiſtere.

Demones ſenex.labrax leno paleſtra.ampeliſca.

de. Trũ tu leno cum malo libentius quieſcis.an ſic ſine
u Malo ſi copia eſt.la ego quæ tu loquere
flocci non facio ſenex
Meas quidẽ te inuito:& uenere:& ſũmo ioue
De ara capillo iã deripiã.de.tãge dum.la tãgam hercle uero
de. Agedũ ergo accede huc modo.la.iube dũ recedere iſtos
Ambo illuc modo.de.imo ad te accedent.la.nõ hercle
Egomet cenſeo.de.qd ages ſi propius
accedent.la.ego receſſero.
Verũ ſi ſenex te unq̃ in urbe offendero
Nunq̃ hercle quiſq̃ me lenonẽ dixerit:ſi non te ludos
Peſſimos dimiſero. de.facito iſtuc qđ minitaris.ſed nũc interim
Si illas attigeris dabitur tibi magnũ malũ.la.q̃ magnũ uero!
de. Quãtũ lenoni ſat eſt.la.minacias ego iſtas flocci nõ facio tuas
Equidẽ eas te inuito iam ambas rapiã.de.tange dum
la. Tangã hercle uero.de.tange ſat ſcin quomodo i dum
Turbalio curriculo affer duas.clauas.la.clauas.de.ſed pbas
Propera cito.ego te hodie faxo recte acceptũ ut dignus es
la. Heu ſceleſtus galeã in naui pdidi.nũc mihi opportuna
Hic.eẽt.ſalua ſi foret.licet.ſaltẽ iſtas mihi appellare.
de. Nõ licet hem optime ædepol.eccũ clauator aduenit.
la. Illud qdem edepol tinnimentũ ẽ auribus.de.age accipe
Illã alterã clauã ſparax age alter iſtinc.alter hinc adſiſtite!
Adſiſtite ambo:ſic audite nunc iã.ſi hercle illic illas hodie
Digito tetigerit inuitas niſi tunc exoculaſſitis uſq; adeo
Donec qua domũ abeat neſciat:piſtis ambo.ſi appellabit
Quẽpiã:uos reſpondetote iſtinc iſtarũ uicẽ.ſin ipſe abire
Hinc uolet quãtũ põt extẽplo amplectitote crura fuſtibus:
la. Etiã me abire hinc nõ deſinẽt.de.dixi ſatis & ubi ille
Seruus cũ hero huc aduenerit.qui herũ accerſiuit i tote
Extẽplo domũ.curate hæc ſultis magna diligentia
la. Heu hercle ne iſtic phana mutanẽ:cito iã hoc herculis ẽ
Veneris phanũ qđ fuit.ita duo deſtituit ſigna:hic cũ
Clauis ſenex non hercle quo hinc nunc gentiũ aufugiã ſcio
Ita mihi nũc utrũq; ſeuit & terra & mare:paleſtra.lor.quid uis!
la. Apage controuerſia ẽ:hæc equidẽ paleſtra quæ reſpõdit non mea eſt.
Heus ampeliſca.lo.caueſis infortunio ut põt.la.ignaui.
Homines ſatis recte monẽt.ſed uobis dico heus uos nũ moleſtia eſt

Me adire ad illas ppius.lo.nihil nobis quidē.la.nūqd molestū
Mihi erit.lo.nihil si caueris.la.qd ē quod caueā.lo.hē a crasso
Infortunio.la.quæso hercle adire ut liceat.lo.abeas si uelis.
la. Bene ergo hercle factū.habeo.uobis gratiā.non accedam.
Potius illic astate ilico ædepol prouenit nequter multis modis
Certum st hasce hodie usq; obsidione uincere.
Pleusidippus ado.trachilo seruus mulieres duæ
Leno.lora.charmides.
ple. Eā ne ille amicā leno ui uiolēta de ara deripere ueneris uoluit
tr. m Admodū.ple.qn occidistis extēplo.tra.gladius nō erat.
ple. Capes aut fustem:aut lapidē.tra.qd ego quasi canē amēs
Hominē insectarer lapidibus neqssimū.la.nūc pol ego
Perii.pleusidippus eccū adest conuerret iā hoc me totū cū puluisculo
ple. Etiā ne in ara tūc sedebāt mulieres:cū ad me pfectus ire.
tr. Ibidē nūc sedent.ple.qs illas nūc illic seruat.tra.nescio quis
Senex uicinus ueneris.is.dedit operā optimā.is nūc cū seruis
Seruat.ego mandauerā.ple.duc me ad lenonē recta ubi
Illic ē homo.la.salue.ple.salutē nihil moror opta otius
Rapite obtorto collo mauis an trahi utrū uis opta:dū licet
la. Neutrū uolo.ple.abi sane ad littus curriculo trachalio
Iube illos in urbē ire obuiā ad portū mihi:quos mecū duxi
Qui hūc ad carnificē traderent.post huc redito:atq; agitato
Hic custodiā.ego hūc scelestū in ius rapiā exulem
Age ambula in ius.la.qd ego deliqui.ple.rogas q arabonē
A me accepisti ob mulierē.& eā hinc abduxisti.la.nō auexi.
ple. Cur negas o.la.qa pol puexi.auehere nō quiui miser
Equidē tibi me dixerā præsto fore apud ueneris phanū qd
Multa sum ne ibi:ple.i iure cām dicito hic uerbū sat ē.seqre
la. Obsecro te subueni mi charmides.rapior obtorto collo.ch.qs
Me noiat.la.uiden me ut raptior.ch.uideo atq; inspecto lubens
la. Nō subuenire mihi audes.ch.qs homo te rapit.la.aduleiscens
Pleusidippus.ch.ut nactus habe bono aīo melius est te
In neruū corripere.tibi obtigit qđ plurimi exoptant sibi.
la. Quid id ē.ch.ut id qđ quærant iueniāt sibi.la.sequere obsecro
Pariter.ch.suades qualis es tu.in neruū rape eo me obsecras:ut te
Sequar etiā retentas.la.perii.ch.uerū sit uelim.
ple. Tu mea palestra & ampelisca ibidē illico manete:dū ego huc redeo
lo. Equidē suadeo ut ad nos abeant potius dū recipis.ple.placet
Benefacitis.la.fures mihi estis.lo.qd fures.ple.rape.
la. Oro obsecro palestra.ple.sequere carnifex.la.hospes.ch.non sum

Hospes.repudio hospitiũ tuũ.la.siccine me spnis.ch.sic ago semel
Ibo.la.di te infœlicitẽt.ch.isti capiti dicito.credo aliũ in aliã
Belluã hominẽ uortier illic i columbũ credo leno uortitur
Nã in columbari collũ haud multo post erit.in neruo mille
Hodie nidamẽta congeret uerũtamẽ ibo ei
Aduocatus ut siem.siq mea opa citius addici' põt.

Demones senex.

Enefactũ & uolupe ẽ me hodie his mulierculis
Tetulisse auxiliũ:iã clientas repperi:atq; ambas
Forma scitula atq; ætatula.sed uox scælesta me oĩbus seruat modis
Neqd significẽ qppiã mulierculis.sed grippus seruus noster
Quid rerꝫ gerat miror·de nocte qui abiit piscatũ ad mare.
Pol magis sapuisset si dormiuisset domi.iam nũc & operã
Ludos facit & retiã.ut tẽpestas ẽ nũc:atq; ut noctu fuit
In digitis hodie percoquã quod cœperit.ita fluctuare uideo
uehementer mare.
Sed ad prandiũ uxor me uocat.redeo domum
Iam meas opplebit aures sua uaniloquentia.

Grippus piscator.

Neptuno has ago meo patrono grãs:qui salsis locis incolit
Pisculẽtis:cũ me ex suis locis pulchre ornatũ expediuit.
Tẽplis reducẽ.plurima præda onustũ.salute horreiaq;
In mari fluctuoso.piscatu nouo me uberi cõpotuit:miroq;
Modo:atq; incredibile hic piscatus mihi lepide euenit:
Neq; pisciũ ullã una iã hodie põdo cœpi.nisi huc qd fero i rete:
Nã ut de nocte multa impigreq; exurrexi:lucrũ præposui
Sopori & qeti.tẽpestate seua expiri expetiui:
Pauptatẽ heri qui & meam sententiã tolerarẽ.opa
Haud fui parcus mea.nimis homo nihilst qui piger est
Nimisq; id genus odi ego male.uigilare decet hominẽ
Qui uult sua tẽpori conficere officia.nõ enim illum
Expectare oportet:dũ herus se ad suũ suscitet officiũ.
Nã qui dormiũt libẽter:sine lucro & cũ malo quiescũt.
Nã ego nũc mihi:q impiger fui repperi ut piger si uelim siẽ.
Hoc ego in mari qcquid hic inest repperi qcquid inest.
Graue quidẽ thesaurũ hic ego inesse reor nec mihi conscius
Est ullus homo.nũc hæc tibi occasio grippe obtigit.
Vt liberes ex populo præter te.nunc sic faciã:
Sicut consiliũ est ad herũ ut ueniã docte atq; astute.
Pauxillatim pollicitabor pro capite argentũ.ut sim liber.

Iam ubi liber igitur domũ instruã agrũ:ædes mancipia.
Nauibus magnis mercaturã faciã.apud reges rex phibebor.
Post animi cã mihi nauẽ faciã:atq; imitabor stratonicũ.
Oppida circũuectabor.ubi nobilitas mea erit clara.
Oppidũ magnũ cõmunibo & ego urbi grippo indã nomẽ
Monimentũ meæ famæ.& factis ubiq; regnũ magnũ istituam.
Magnas res hic agito in mentẽ instruere.nũc hũc uidulũ condã.
Sed hic rex cum aceto pransurus ẽ & sale sine bono pulmẽto.

Trachalio seruus.Grippus piscator.

Eus mane.Gri.qd maneã.tr.dũ hanc tibi quã trahis rudẽtem
h Cõplico.gr.mitte modo.tr.at pol ego te adiuuabo nã
Bonis quod benefit:haud perit.gr.turbida tempestas heri fuit
Nihil habeo adolescẽs pisciũ.ne tu mihi esse postules
Nõ uides me referre uuidũ retẽ sine squamoso pecu.
tr. Nõ ædepol piscis expeto:quã tui sermonis indigens:
gr. Enicas iã me odio qsqs es.tr.nõ sinã ego abire hinc te
Mane.gr.cauesis malo:qd tu malũ nam me retrahis.
tr. Audi.gr.nõ audio.tr.at pol qui audies post.gr.quin
Loquere qd uis.tr.eo mõ est opere preciũ:quod tibi
Ego narrare uolo.gr.eloquere quid id ẽ.tr.uide nuspiã
Consequtur ppe nos.gr.ecqd ẽ:quod mea referat:
tr. Scilicet sed bonis cõsiliis eo qd in te mihi ẽ.gr.quid negocii est
Modo dic.tr.dicã tace si fidẽ modo das mihi.te nõ fore infidũ
gr. Do fidẽ tibi fidus ero qsquis es.tr.audin furtũ ego uidi
Qui faciebat.nouerã dominũ id cui fiebat.porro ad furem
Egomet deuenio.feroq; ei conditionẽ hoc pacto.
Ego istuc furtũ scio:cui factũ est.nũc mihi si uis dare dimidiũ
Indiciũ domino nõ faciã.is mihi nihil etiam respondit.
Quid inde æquũ ẽ dari mihi dimidiũ:uolo ut dicas:
gr. Immo hercle amplius.nã si non dat domino dicũdũ censeo.
tr. Tuo cõsilio faciã.nũc aduorte animũ.namq; hoc oẽ attinet ad te.
gr. Quid factũst.tr.uidulũ istũ cuius ẽ noui ego hominẽ
Iãpridẽ.gr.qd est.tr.& quo pacto piit.gr.at ego quo
Pacto inuẽtũst scio & qui iuenit hominẽ noui & dominus qui
Nũc ẽ scio.nihilo pol pluris tua hoc quãti illud refert mea.
Ego illũ noui cuius nũc est.tu illũ cuius ante hac fuit.
Hunc hõ feret a me nemo ne tu te speres potius.tr.non ferat
Si dominus ueniat.gr.dominus huic nemo ne frustrassis
Nisi ego nemo natust:hũc q cœpi in uenatu meo.tr.itane uero.
gr. Ecquẽ esse dices in mari piscem meũ:quos cũ capio siqdẽ

Cœpi mei ſunt:habeo pro meis.nec manu adſerũtur.neq; illinc
Partẽ quiſq̃ poſtulat.in foro palã oẽs uendo pro meis
Venalibus.mare quidẽ cõmune certoſt oĩbus.tr.adſentio
Qui minus hunc cõmunẽ quæſo mihi eſſe oportet uidulũ.
In mari inuentũſt.cõmune ẽ.gr.ne impudenter impudens.
Nã ſi iſtuc ius ſit quod memoras:piſcatores perierũt.
Quippe cũ extẽplo in macellũ piſces prolati ſient
Nemo emat:ſuã quiſq; partẽ piſciũ poſcat ſibi
Dicat in mare cõmuni captos.tr.quid ais impudens
Auſus etiã cõparare uidulũ cũ piſcibus.eadẽ tandẽ
Res uidetᷓ:gr.in manu nõ ẽ mea.ubi demiſi retem atq; hamũ
Quicqd hæſit extraho.meũ quod rete atq; hami mei
Nacti ſunt.meũ potiſſimũſt.tr.imo hercle haud ẽ
Si quidẽ quod uas excœpiſti.gr.philoſophe.tr.ſed tu nunq̃
Piſcatorem uidiſti uenefice uidulũ piſcem cœpiſſe:aut pro
Tuliſſe illũ in forũ.nõ enim tu hic quidẽ occupabis oĩs
Queſtus.quos uoles.& uitorẽ & piſcatorẽ te eſſe ĩpure poſtulas
Vel te mihi monſtrare oportet.piſcis q̃ ſit uidulus.uel quod
In mari nũ natũ ẽ:neq; habet ſquamas neferas.g.qui tu
Nunq̃ audiuiſti eẽ antehac uidulũ piſcem.tr.ſcelus
Nullus ẽ.gr.ĩmo eſt profecto.ego qui ſum piſcator:ſcio
Vero raro.capitur.nullus minus ſæpe ad terrã uenit.
tr. Nil agis.dare uerba ſperas mihi te poſſe furcifer.quo colore eſt
gr. Hoc colore capiunᷓ pauxilluli ſunt alii puniceo colore magni
Item atq; atri.tr.ſcio tu hercle opinor in uidulũ te
Piſcem conuertes:niſi caues.fiet tibi puniceũ coriũ
Poſtea atrũ denuo.gr.quod ſcelus hodie hoc inueni.
tr. Verba facimus:it dies:uideſis cuius arbitratu nos facere uis.
gr. Viduli arbitratu.tr.ita enimuero ſtultus es.gr.ſalue thales
tr. Tu iſtunc hodie nõ feres niſi das ſequeſtrũ.aut arbitrum.
Cuius hæc res arbitratu fiat.gr.quæſo ſanus es.
tr. Elebroſus ſum.gr.at ego ceritus.hunc nõ amittã tamẽ:
tr. Verbũ adde etiã unũ.iã in cerebro colaphos abſtrudã tuo.
gr. Ego iã te hic itidẽ quaſi penicillus nouos exugere ſolet
Ni hunc amit.is exugẽbo quicqd humoris tibiſt
Tange.affligam te ad terrã itidem:ut piſcem ſoleo polypum.
tr. Vis pugnare.quid opuſt.quin tu potius prædã diuide.
gr. Hinc tu niſi malũ fuiſti nihil potes.tr.niſi poſtulas abeo
Ego hinc.gr.at ego hinc offlectã nauẽ.tr.ne quo abeas.mane
Si tu prorœta iſti naui es:ego gubernator ero.gr.mitte rudẽtẽ

Scelesto.tr.mittā.omitte uidulū.gr.nunq̄ hercle hinc hodie
Ramēta fies fortunatior.tr.nō probare pnegando mihi potes
Nisi pars datur.aut ad arbitrū reditura: aut sequestro ponitur.
gr. Quē ne ego excepi in mari.tr.at ego inspectaui e littore
gr. Mea opera labore & rete & horia.tr.num qui minus si ueniat.
Nunc dominus cuius ē.ego qui ispectaui procul te hūc hre furtum
Quā tu nihilo mane mastigia quo argumēto socius non sum
Et fur sum fac dum ex te sciā.gr.nescio neq; ego istas uestras
Leges urbanas scio.nisi qa hunc meū eē dico.tr.& ego item
Esse aio meū.gr.mane.iā repirem quo pacto nec fur.
Nec socius scies.tr.quo pacto.gr.sine me hinc abire.tu abi
Tacitus tuā uiā nec tu me cuiq̄ indicassis:neq; ego tibi
Quicq̄ dabo:tu taceto:ego musitabo:hoc optimū atq;
Aeqssimū est.tr.eo qd cōditionis audis ferre.gr.iā dudū
Fero ut abeas.rudentē amittas.mihi molestus ne sies.
tr. Mane dū refero conditionē.gr.te obsecro hercle aufer mō.
tr. Ecquē in his locis nouisti.gr.oportet uicinos meos
tr. Vbi tu hic hitas.gr.porro illic longe usq; i campis ultimis
tr. Vin qui i i hac uilla habitat eius arbitratu fieri.
gr. Paulisper remitte restem.dū concedo.& consulo
tr. Fiat. gr. euge salua res ē.præda hæc perpetua ē mea
Ad meū her; arbitrū uocat me.hic intra præsepis meas
Nunq̄ hercle hodie abiudicabit ab suo triobolū.ne iste
Haud sit q̄ cōditionē tetulerit.ibo ad arbitrū
tr. Quid igitur.gr.quāq̄ istuc esse ius meū certo scio
Fiat istuc potius q̄ nunc pugnē tecū.tr.nunc places
Quanq̄ ad ignotū arbitrū me apellis:si adhibebit fidem
Et si ē ignotus notus:si non notus ignotissimus ē.

Demōes senex. Mulieres. palestra. Ampelisca. Trachalio. Grippus

Vpio ædepol quāq̄ uobis quæ uoltis mulieres
c Metuo.ppter uos.ne uxor mea me extrudat ædibus.
Quæ me pelices adduxisse dicet āte oculos suos.uos cōfugite i
In aram potius quā ego.mu.misere perimus.
de. Ego uos saluas sistā ne timete.sed quid uos foras
Prosequimini: quoniā ego adsum faciet nemo iniuriā.ite
Inquā domū amabo.nūc iam ex præsidio præsides
gr. O præsalue.de.salue grippe quid fit.tr. tuus ne hic seruus est.
de. Haud pudet.tr.nihil ago tecū:de.ergo abi hinc sis.tr. quæso
Responde senex.tuus hic seruus est.de.meus est.tr.hem istuc
Optime quādo tuus est ite; saluto te.de.& ego te.tu ne es:

Qui haud multo prius abisti hinc herꝝ accersitū.tr.ego is sum
de. Quid nūc uis tibi.tr.nēpe hic tuus ē.de.meus ē.tr.istuc
Optime qñ tuust.de.qd negocist.tr.uir scelestus
Illic ē.de.quid fecit tibi uir scelestus.tr.homini ego isti talos
Subfringi uolo.de.qd ē.qua de re nūc litigatis iter uos
tr. Eloquar.gr.imo ego eloquar.tr.ego opinor:rē facesso.
gr. Siquidē sis pudicus.hinc facessas.de.grippe animū aduorte
Ac tace ut istic prius dicat audi loquere tu.gr.alienon.
Prius ꝗ tuo dabis orationē.de.ut nequiter cōprimitur.
tr. Ita ut occœpi dicere:illum quem dudū lenonem
Extruxisti:hic eius uidulū eccillū.gr.non habeo
tr. Negas qđ oculis uideo.gr.at ne uideas uelim habeo
Nō habeo:qđ tu me curas qd reꝝ gerā.tr.quo mō habeas:
Id refert iure an ne iniuria.gr.ni istū cœpi nulla causa est:
Quin me condones cruci:si in mari reti apprehendi
Qui tuū potius ē:quā meū.tr.uerba dat.hoc mō res gesta est
Vt ego dico.gr.qd tu ais?de.qđ primarius uir dicat:cōprime.
gr. Nū sis si tuus est.tr.qd tu idē mihi uis fieri quod herus
Cōsueuit tibi.si ille te cōprimere solitus.hic noster nos nō solet.
de. Verbo illo modo ille uicit.quid nūc tu uis.dic mihi.
tr. Equidē neqꝫ ego partē posco mihi istinc de istoc uidulo.
Neqꝫ meū hodie esse unꝗ dixi sed istic inest cistellula
Huius mulieris:quā dudū dixi fuisse liberam
de. Nempe tu hanc dicis:quā esse aiebas dudū popolarem meā.
tr. Admodū & ea quæ olim parua gestauit crepundia.
Istic in ista cistula insūt:quæ istic inest in uidulo.hoc neqꝫ isti
Vsus ē:& illi miseræ suppetias feret:si id dederit quis uos
Parētes quærat.de.faciā ut det tace.gr.nihil hercle ego sum
Isti daturus.tr.nihil peto nisi cistulam & crepundia.
gr. Quid si ea sunt aurea.tr.qd istic tua:aurū auro expendetur.
Argentū argento exequabimus.gr.facias aurū ut uideā.
Post ego faciā ut uideas cistulā.de.caue malo ac tace
Tu pge ut occepisti dicere.tr.unū te obsecro:ut te huius
Cōmiserescat mulieris:siqdem hic lenonis eius ē uidulus
Quē suspicor:hic nisi de opinione certū nihil dico.
gr. Viden scelestus is aucupatur.tr.sine me ut occœpi loqui.
Si scælesti illius ē hic cuius dico uidulus:hæc poterūt nouisse.
Ostēdere hic iube.gr.ain ostendere?de.haud iniquū dicit
Grippe:ut ostendatur uidulus.gr.imo hercle insignite iniqꝫ
de. Quidū.gr.qa si ostendero:cōtino hūc nouisse dicē scilicet.

tr. Scelerũ caput.ut tu es.itẽ omnis censes esse:piuri caput.
gr. Oia istæc ego facile patior:dũ hic huic a me sentiat.de.atq;
Nũc abs te stat ue℞ hic tibi testimoniũ grippe aduorte animũ
Tu paucis expedi.gr.quid postulas.tr.dixi equidẽ.sed si
parum intellexti
Dicã denuo hasce ambas:ut dudũ dixi ita esse oportet liberas.
Hæc athenis parua fuit uirgo surrupta.gr.dic mihi qd ista
Ad uidulũ ptinẽt.seruæ sint istæ.an liberæ.tr.oia ite℞ uis mẽorari
Scelus.ut defiat dies.de.abstine maledictis.& mihi
Quod rogaui dilue.tr.cistellam istic inesse oportet gaudeã.
In isto uidulo.ubi sunt signa.q parentes noscere hæc possit suos:
Quibus cũ parua periit athenis sicut dixi prius.gr.iuppiter
Te diq; perdant.qd ais uenefice.qd istæ mutæ sunt:quæ
Pro se fabulari nõ queant.tr.eo tacẽt.qa tacita bonast mulier
Semp.q̃ loquens.gr.tu pol pro portione nec uir:nec mulier es
tr. Quidũ:gr.qa enim neq; loquẽs es neque tacẽs unq̃ bonus.
Quæso en unq̃ hodie licebit mihi loq.de.si præter hac uerbũ faxis
Hodie:ego tibi cõminuam caput.tr.ut id occœpi dicere senex
Eam te quæso cistulam ut iubeas hũc reddere illis ob eam
Si quid postulat sibi mercedis dabitur.aliud qcqd ibi ẽ habeat sibi.
gr. Nũc demũ istuc dicis:quoniam ius meũ esse intelligis
Dudũ dimidiã petebas partẽ.tr.imo etiam nunc peto
gr. Vidi petere miluũ:etiã cũ nihil auferet tamẽ.de.non ego te
Cõprimere possum sine malo.gr.si istic tacet ego tacebo:si iste loquitur
Sine mea p re mea pte loqui.de.cedo mõ mihi istũ uidulũ grippe.
gr. Concredã tibi:ac si isto℞ nihil sit.ut mihi reddas.de.reddetur.gr. tene
Audi nũ iã palestra atq; ampelisca hoc q; loquor:est ne hic uidulus
Vbi cistellã tuã iesse aiebas.pal.is est:gr.perii hercle miser:
Vt prius q̃ plane aspexit:illico eũ esse dixit.de.faciã ego hanc rem
Nã tibi cistellã isticcine eẽ oportet & gaudeã in isto uidulo pal.ubi ego
Dicãqcquid ierit nominatim:tu mihi nullũ ostenderis si falsa
Dicã frustra dixero.uos tamẽ istæc qcquid istic ierit uobis
Habebitis sed si erunt uera.tũ obsecro te ut mea mihi reddantur
gr. placet ius me℞ oras meo qdẽ aio.de.at meo hercle.
gr. Quid si ista aut superstitiosa aut ariola ẽ.atq; oia qcquid
Insit uera dicet i me habebit ariola.De.nõ feret nisi uera dicet
Neqcq̃ ariolatur.pal.solue uidulũ.ergo ut qcquid sit
Ve℞ q̃ primũ faciam.hoc habet.gr.solutũ ẽ aperi
Video cistellã.de.hæccine ẽ pal.istæc est:o mi parẽtes hic uos
Cõclusos gero:huc opesq; spesq; uest℞ cognoscẽdũ cõdidi.

gr. Tũ tibi hercle deos iratos eẽ oportet:qſqs es quæ parẽtis
Tã in anguſtũ tuos locũ cõpegeris.de.gripe accede huc.
Tua res agitur.tu puella iſtinc ꝓcul dicito qd inſit:& qua
Facie memorato oĩa ſi hercle tãtulũ peccaſſis:quot poſteriſ
Poſtules te ad uerũ cõuorti:nugas mulier magnas egeris.
gr. Ius bonũ oras:tr.ædepol haud te orat.nam tu iniurius
de. Loquere nũc iam puella.grippe animũ aduorte ac tace
pal. Sũt crepundia.de.ecca uideo.gr.peri in primo prœlio.
de. Mane ne oſtenderis qua facie ſunt:reſpõde ex ordine.
pal. En ſiculuſt aureolus primũ litteratus.de.dicedũ
In eo enſiculo litterarum qd ẽ.pal.mei nomen patris
poſt altrinſecus eſt ſecuricula ancipes.itẽ aurea litterata
Ibi matris nomẽ in ſecuriculaſt.de.mane dic in enſiculo
Quod nomen ẽ paternũ.pa.dæmones.de.di imortales
Vbi loci ſunt ſpes meæ.gr.imo ædepol meæ.de.ꝓgite
Obſecro cõtinuo placide.gr.aut ite in malã crucẽ:de.loquere
Matris nomẽ hic in ſecuricula qd ſiet.pal.dædalis.de.di me
Seruatũ cupiũt.gr.at me ꝑditum.de.filiam meam eſſe
Hanc oportet grippe.gr.ſit per me quidẽ:qn te di omnes
Perdant:qui me hodie oculis uidiſti tuis:meq; adeo ſceleſtũ
Qui non circũſpexi centies prius:me nequis inſpectaret.
Quã rete extraxi ex aqua.pal.poſt ẽ ſicula argenteola
Et duæ connexæ maniculæ & ſucula.gr.quin tu i directa
Cũ ſucula & cũ porculis.pal.& bulla aurea ẽ:pater quam
Dedit mihi natali die.de.ea eſt ꝓfecto.cõtineri qn cõplectar
Non queo.filia ſalue mea:ego is ſum qui te produxi pater.
Ego ſum dæmones & mater tua ecca hic intus.dædalis.
pa. ſalue mi pater inſperate.de.ſalue ut te amplector libens.
Volupeſt.cũ iſtuc ex pietate ueſtra uobis cõtingit.de.cape dũ
Hũc ſi potes fer itro uidulũ age trachalio.tr.ecce grippi ſcelera
Cũ iſtæc res male euenit.tibi grippe gratulor.de.age eamus
Mea gnata ad matrem tuã quæ ex te poterit argumẽtis hanc rem
Magis exquirere quæ te magis tractauit:magiſq; ſigna ꝓnouit tua.
tr. Eamus itro oẽs.quãdo operã promiſcuã damus.pal.ſequere me
Ampeliſca.am.cũ te di amant uoluptati eſt mihi.gr.ſum ne ego
Sceleſtus.qui illac hodie excepi uidulũ.aut cũ excepi.qui non
Alicubi in ſolo abſtruſi loco:credebã ædepol turbulentam prædã
Euenturam mihi:quia illa mihi:turbulenta tempeſtate euenerat.
Credo ædepol ego illic ineſſe auri & argẽti largiter.qd melius eſt.
Quã ut hinc intro abeam:& me ſuſpendã clanculũ:

Saltē tantiſper dum abſcedat hæc a me ægrimonia.

Dæmones ſenex.

Roh di imortales qs me eſt fortunatior:qui ex īprouiſo
p Filiā iueni meā?ſatin ſicui hoī dei eſſe benefactū uolāt
Aliquo illud pacto obtigit optatū piis ego hodie neq; ſperaui
Neq; credidi.is īprouiſo filiā inueni tamē.& eam de genere
Sūmo adoleſcenti dabo ingenuo athenienſi & cognato meo.
Ego eū adeo accerſi huc ad me q̄primū uolo:iuſſiq; exire
Huc ſeruū eius.ut ad forū iret:nōdum egreſſum eſſe eū id miror
Tamē accedam opinor ad fores:qd conſpicor?uxor cōplexa collo
Retinet filiā.nimis inepta atq; odioſa eius amatio eſt.

Dæmones .trachalio ſeruus.

de. Liquādo obſculādo melius ē uxor pauſam fieri. atq; adorna
a Vt rem diuinā faciā:cū intro aduenero laribus familiaribus
Cū auxerunt noſtrā familiā.ſunt domi agni.& porci ſacres
Sed qd iſtum remoramini mulieres trachaſionē:atq; optime
Eccū exit foras.tr.ubi ubi erit tamē inueſtigabo & mecū
Ad te adducam ſimul pleuſidippum.de.eloquere ut hæc res
Obtigit de filia:eum rogato:ut relinquat alias res & huc ueniat.
tr. Licet.de.dicito daturam meā illi filiā uxorē.tr.licet.de.& patrē.
Eius me nouiſſe & mihi eſſe cognatū.tr.licet.de.ſed ꝓpera
tr. Licet.de.iam hic fac ſis cœna ut curetur.tr.licet.de.oīa illicet.
tr. Licet.ſed ſcin qd eſt quod te uolo.quod promiſiſti ut memineris
Hodie ut liber ſim.de.licet.tr.fac ut exores pleuſidippum
Vt me emittat.de.licet.tr.& tua filia facito oret:facile exorabit.
de. Licet.tr.atq; ut mihi ampeliſca nubat.ubi ego ſim liber
de. Licet.tr.atq; ut gratum mihi beneficiū factis experiar.
de. Licet.tr.oīa licet.de.licet tibi rurſum refero gratiam
tr. Sed ꝓpera ire in urbē actutū & recipe te huc rurſum.
de. Licet.tr.iā hic ero:tu iteribi adorna cæterū quod opus eſt.
de. Licet.tr.hercules iſtum infœlicitet cū ſua licentia:ita meas
Repleuit aures quicquid memorabam:licet.

Grippus piſcator.demones ſenex.

gr. Vā mox licet te cōpellare demones.de.qd eſt negocii grippe
gr. q De illo uidulo.De.ſi ſapias ſapias quod di boni danunt
Equū uidetur tibi ut ego alienū quod eſt:meū eſſe dicā.
gr. Quod ne ego inueni in mari.de.tanto melius illi obtigit:q perdidit
Tuū eſſe nihilo magis oportet uidulū.gr.iſto tu paūp es cū nimis
Sancte pius.de o grippe gripte ī ætate hominū plurimæ fiunt
Tranſennæ ubi decipiuntur dolis:atq; ædepol in eas plærūq; eſca

Imponitur.quã si qs auidus poscit escam auariter:decipitur
In trasenna auaritia sua.ille qui consulte.docte.atq; astute.cauet
Diutine uti bene licet partũ bene.mihi istæc uidetur præda
Prædatũ irier:ut cũ maiore dote abeat quã aduenerit.
Ego ne:ut quod a me ablatũ esse alienũ sciam:celẽ:minime
istuc faciet noster demones
Semper cauere hoc sapientissimũ est:ne cõscii sint ipsi maleficiis
Suis:ego mihi cũ lusi nihil moror ullum lucrũ.
gr. Spectaui ego pridẽ comicos ad istunc modũ sapiẽter dicta
Dicere:atq; iis plaudier cũ illos sapientis mores mõstrabat
Populo.sed cũ inde suam qsq; ibant diuorsi domũ:nullus erat
Illo pacto:ut illi iusserant.de.abi intro ne molestus.linguæ
Tempera:ego tibi daturus nihil sum.ne tu frustra sis.gr.at ego
Deos quæso:ut qcquid in illo uiduloſt.si aurũ si argentũ est
Omne id ut fiat cinis.de.illuc est:qd nos nequã seruis utimur
Nam illic cũ seruo siquo congressus foret:& ipsum sese & illũ
Forti adstringeret:dũ prædã habere se censeret interim:
Præda ipsus esset præda prædã duceret:nũc hinc intro ibo
Et sacrificabo.post ibi uidebo nobis cœnã cõtinuo coqui.

Pleusidippus adole.trachalio seruus.

ple. Teꝝ mihi istæc oia itera mi aie.mi trachalio.
Mi liberte.mi patrone.imo potius mi pater
Repperit patrẽ palæstra suũ atq; matrẽ.tr.repperit.
ple. Et popularis est.tr.opinor.ple.& mi nuptura est
tr. Suspicor.ple.censen hodie despondebit eam mihi quæso.
tr. Censeo.ple.qd patri etiã gratulabor cũ illam inuenit.
tr. Censeo:ple.quid matri eius?tr.censeo?ple.quid ergo
Censes.tr.qd rogas censeo.ple.dic ergo quanti censes.
tr. Ego ne censeo.ple.adsume quidẽ ne censionẽ semp facias:
tr. Censeo.ple.qd si curram.tr.censeo.ple.an sic potius placide
tr. Censeo.ple.etiã ne eam aduenіens salutem.tr.censeo
ple. Etiam patrẽ.tr.censeo.ple.post eius matrem.
tr. Censeo.ple.qd postea?etiã ne aduenіens cõplectar eius patrem.
tr. Non censeo.ple.qd matrẽ.tr.nõ censeo?ple.qd eãpse illam:
tr. Non censeo:ple.peri dilectũ dimisit:nũc non censet cum uolo:
tr. Sanus non es sequere:ple.duc me mi patrone quo libet:

Labrax leno.

la. Vis me est mortaliũ miserior:qui uiuat alter hodie:quem
q Ad recuperatores modo damnauit pleusidippus:abiudicata
A me modo est palæstra:perditus sum:nã lenones ex gaudio

Credo esse ꝑcreatos.ita oēs mortales siqd est mali lenoni
Gaudent.nūc alterā illam:quæ mea est:uisam huc in ueneris
Phanum.saltem ut eā abducā:de bonis quod restat relliquiaꝝ.

Grippus piscator.labrax leno:

gr. Vnq̄ ædepol hodie ad uespeꝝ grippū inspicietis uiuum:
n Nisi uidulus mihi reddatur.la.peri:cū mētionē fieri audio
Vſq̄ uiduli:quasi palo pectus tundat.gr.istic scelestus liber
Est:ego qui in mari prehendi rete a q̄ excepi uidulū ei dare
Negatis quicq̄.la.proh di imortales suo hic sermone arrexit
Auris.gr.cubitū hercle longis litteris signabo usquequaq̄.
Si quis perdiderit uidulum cum auro atq̄ argento multo:
Ad grippū ut ueniat.nō feretis istū:ut postulatis.la.meū
Hercle illic homo uidulum scit:qui habet:ut ego opinor
Adeūdus mihi illic est homo.di quæso subuenite.gr.quid me
Intro reuocas.hoc uolo hic ante hostiū extergere nam hoc
Quidē pol est rubigine non e ferro factū est:ita quanti magis
Extergeo rutilū atq̄ tenuius fit.nā qdem hoc uenatust:
Verū ita in manibus cōlenescit.la.adulescens salue.
gr. Dite ament cū inraso capite.la qd fit?gr.ferrū extergetur
la. Vt uales.gr.qd tu nū medicus quæso es.la.imo ædepol una
Littera plus sum q̄ medicus.gr.tū tu mēdicus es.la.tetigisti acu.
gr. Videtur digna forma sed qd tibi est.la.hac ꝓxima nocte i mari & alii
Contrafracta est nauis.ꝑdidi qcqd erat miser ibi omne.
gr. Quid ꝑdidisti.la.uidulū cū auro atque argento multo
gr. Eo qd meministi i uidulo:qd ꝑit & qd ifuerit ibi.la.quid refert?
Qui perit.gr.tamen si nō hoc aliud fabulemur.qd si ego sciā
Qui iuenerit.uolo ex te scire signa.la.nummi octingenti
Auri i marsupio iferūt.præterea centū denaria philippia
In pasceolo seorsus.gr.magna hercle prædast largiter.mercedis
Indipiscar.di hoies respiciunt.bene ego hinc prædatus ibo
Profecto huius est uidulus:ꝑge alia tu expedire.la.talentū
Argenti cōmodum magnū inerat in crumina.prætera sinus
Epichsis:cantharus.gaulus.cyathus.gr.papæ.diuitias tu quidem
Habuisti luculentas.la.miserū istuc uerbū & pessimū est habuisse
Et nihil hēre.gr.qd dare uelis:q istæc tibi iuestigetidicetque
Eloquere ꝓpere celeriter.la.nūmos trecētos.gr.trichas:
la. Quadrigētos.gr.tramas putidas:la.qngētos.gr.cassam glandē.
la. Sexceētos:gr.curculiūculos minutos fabulare.la.dabo septingentos
gr. Os calet tibi:nū git frigide fcās:la.mille dabo nūmos:gr.somnias.
la. Nihil addo:gr.abi igitur.la.audi.gr.si hercle abiero hinc:hic non ero.

La. Vincentũ & mille.gr.dormis.la.eloquere quantũ pcſtules
gr. Quo nihil iuitus addas talẽtũ magnũ nõ poteſt triobolũ hinc abeſſe
proin tu aias uel neges.la.qd iſtic neceſſũ ẽ uideo.dabitur talentũ
gr. Accede dũ huc.uenus hæc uolo.arroget te.la.ꝙ tibi libet id mihi ĩpera
gr. Tange aram hãc ueneris.la.tãgo.gr.ꝑ uenerẽ hãc iurandum eſt tibi
la. Quid iurẽ.gr.qđ iubeo.la.præi uerbis qd uis.id quod domi eſt.
Nunq̃ ulli supplicabo.gr.tene aram hanc.La.teneo.gr.deiura te
Mihi argentũ daturũ eodẽ die: uiduli ubi ſis potitus.la.fiat.
gr. Venus cyrenenſis te teſtor mihi ſi uidulũ illũ:quẽ ego in naui ꝑdidi
Cũ auro atq; argento ſaluũ inueſtigauero.iſq; in poteſtatẽ meã
peruenerit tum ego huic grippo dico inqto.& me tangito.
la. Tũ ego huic grippo dico uenus:ut tu audias talentũ argenti magnũ
Cõtinuo dabo.gr.ſi fraudaſſis.dic ut te ĩ quæſtu tuo uẽus eradicet
Caput:atq; ætatẽ tuã tecũ hoc habeto.tamen ubi iuraueris.
la. Illa negat uorſum ſiqd peccaſſo.uenus ueneror te.ut oẽs miſeri
Lenones ſint.gr.tñ fiet.& ſi tu fidẽ ſeruaueris tu hic operire
Iã ego faxo exibit ſenex eũ tu continuo uidulum repoſcito.
la. Si maxime mihi illũ reddiderit uidulũ.nõ ego illi hodie debeo
Trinobolũ meus arbitratus lingua quod iuret mea
Sed conticeſcã.eccum exit.& ducit ſenem.

Grippus piſcator.demones ſenex.labrax leno.

gr. E quere hac.ubi iſtic leno? & heus tu hẽ tibi hic habet uidulum
de. Habeo:& fateor eẽ apud me:& ſi tuus ẽ:hẽas tibi oĩa ut ɋcqd
Infuere:ita ſalua ſiſtẽtur tibi.tene ſi tuus ẽ.la.o di ĩmortales
Meus ẽ.ſalue uidule.de.tuus ne ẽ?gr.rogitas:ſiqdem hercle
Iouis fuit meus tamen.de.oĩa inſunt ſalua:una iſtinc ciſtella
Excepta eſt mõ cũ crepundiis:qbuſcũ hodie filiã ĩueni meã.
la. Quã.de.tua quæ fuit paleſtra ea filia inuentaſt mea.
la. Bene me hercle factũ eſt cum iſtæc res tibi ex ſententia
Pulchre euenit:gaudeo.de.iſtuc facile non credo tibi.
la. Immo hercle ut ſcias gaudere me:mihi triobolum ob eã ne duis
Cõdono te.de.benigne ædepol facis.la.imo tu qdẽ hercle uero.
Heus tu iã habeas uidulũ la.habeo.gr.ꝓpera.la.qd ꝓperabo.
gr. Reddere argentũ mihi.la.neq; ædepol tibi do:neq; quicq̃
Debeo.gr.quæ hæc factio eſt.nõ debes.la.nõ hercle.uero.
gr. Non tu iuratus mihi es?la.iuratus ſum:& nunc iurabo:ſi quid
Voluptati eſt mihi iuſiurandũ rei reſeruandæ non ꝑdendæ conditũ ẽ
gr. Cedo ſis mihi talentũ magnũ argenti periuriſſime
de. Grippe qđ tu iſtũ talentũ poſcis?gr.iuratuſt mihi dare.
la. Libet iurare:tu ne o pontifex periuro es.de.qua pro re argentũ

Promisit hic tibi.gr.si uidulũ istum redegissem in potestatẽ
Eius iuratus:dare mihi talentũ magnũ argenti.la.cedo
Qui cũ habeã iudicẽ in dolo malo istipulatus sis:ni ue etiã
Dũ siem quinq; & uiginti natus ãnos.gr.habe cũ hoc
la. Alio it opus iã ab isto auferre:aut sim si istuc cõdemnauero.
de. promisisti huic argentũ la.fateor.de.quod seruo ꝓmisisti
Meũ eẽ oportet ne tu leno postules.te hic fide lenonia uti nõ potes.
gr. Iã te ratus nactũ hominẽ quẽ defraudandũ dares
Dandũ huic argentũ est probũ.id ego continuo huic dabo
Adeo me ut hic emittat manu.de.quãdo ergo tibi benignus
Fui:atq; hæc tibi opa mea sunt seruata.gr.imo hercle mea
Ne tu dicas tua.de.si sapies tacebis tũ te mihi benigne itidẽ
Addecet benemerenti bene ferre gratiã.la.nempe pro meo
Iure oras.de.mi℞ qn tuũ ius meo piculo abs te expetã.
gr. Saluus sum.leno labascit:libertas ꝑtenditur.de.uidulũ
Istic ille inuenit:illud mancipiũ meũ est:ego tibi hunc porro
seruaui cum magna pecunia.
la. Gratiã habeo & de talento nulla cã est qn feras qđ isti
Sum iuratus.gr.heus tu mihi dato ergo si sapis.de.tacen an non:
gr: Tum meã rem simulas agere tibi mu non hercle istoc
Me interuortes si aliã crædã perdidi.de.uapulabis si uerbũ
Addes istuc unũ.gr.uel hercle enica nõ tacebo unq̃ alio
pacto:nisi talento cõprimor.la.tibi operã hic qdẽ dat:tacebo
de. Cõcede hoc tu leno licet.gr.palam age nolo murmur ullum
Neq; susurrũ fieri.de.dic mihi quãti illã emisti tuã alterã
Mulierculã ampeliscã.la.mille nũmos denumeraui.de.uin tibi
Cõditionẽ luculentã ferre me.la.sane uolo.de.diuiduũ
Talentũ faciã.la.benefacias.de.pro.illa altera libera
Vt sit dimidiũ tibi sũmæ.dimidiũ huic cædo.la.maxime.
de. pro illo dimidio ego grippũ emittã manu quem propter tu
Vidulũ:& ego natã inueni.la.benefacis.gratiã habeo magnã.
gr. Qui mox mihi argentũ ergo redditur.de.res soluta est
Grippe ego habeo.gr.hercle at ego me mauolo.de.nihil
Hercle hic tibi est.ne tu speres.iusiurandi uolo gratiã facias
gr. Peri hercle nisi me suspendo occidi nunq̃ hercle iterũ
Defraudabis me qdẽ post hũc diẽ.de.hic hodie cœnato leno
la. Fiat cõditio placet.de.sequimini intro spectatores uos quiqui
Ad cœnã uocẽ.ni daturus nihil sum neq; sit qcq̃ pollucti domi
Ne ue adeo uocatos credã uos esse ad cœnã foras
Verũ si uoletis plausum fabulæ huic clarũ dare

Comessatum omnes uenitote ad me ad ãnos sedecim
Vos hic hodie cœnatote ambo.la.fiat.de.plausum date.

Stichus.plauti

Argumentum.

Enex castigat filias: quod hæ uiros
Tam pseuerent peregrinantis pauperes
Ita sustinere fratres: neq; relinquere
Contraq; uerbis delenitur cõmodis.
Habere sineret quos semel nactæ forent
Viri reueniunt opibus aucti trans mare
Suam quisq; retinet: ac stico ludus datur.

Panegyris pynacium sorores.

Credo ego miseram fuisse penolopã soror suo
c Ex animo quæ tamdiu uidua uiro suo caruit
Nam nos eius animum de nostris factis noscimus
Quarum uiri hinc absunt quorumq; negociis absentũ
Vt est æquũ solicitæ noctes & dies soror sumus semper
pi. Nostrum officium nos facere æquũ est neque id magis
Facimus q̃ nos monet pietas.sed hic mea soror
Adsis dum multo uolo tecum loqui de re uiri
pa. Saluæ.ne amabo.pi.spero quidem & uolo.sed hoc
Soror crucior: patrem tuum meũque adeo unice qui unus
Ciuibus ex omnibus probus perhibetur: eum nunc improbi uiri
Officio uti.uiris qui tãtas absentibus nostris facit iniurias.imerito
Nosque ab his abducere uolt.hæ res uitæ me soror saturãt hæ mihi
Diuidiæ & senio sunt.pa.neu lachruma soror.neu tuo id aĩo
Fac quod tibi tuus pater facere minatur.spes est eum melius
Facturum noui ego illũ.ioculo istæc dicit.neque ille sibi
Mereat persarum montes: q esse aurei perhibentur: ut istuc faciat
Quod tu metuis.tamen si faciat minime irasci decet
Neque id imerito eueniet.nã uiri nostri domo ut abierunt
Hic tertius ãnus.pi.ita ut memoras.pa.cũ ipsi interea uiuant:
Valeant: ubi sint: qd agant neq; participant nos.neq; redeunt:
pi. An id doles soror quia illi suũ officiũ nõ colunt cũ tuũ facis
pa. Ita pol.pi.tacesis cauesis audeã ego istuc: caue posthac ex te:
pa. Nã quid iã.pi.qa pol meo animo omnis sapientis suũ officiũ
Aequũ ẽ colere.& facere q̃obrem ego te hoc soror tam & si
Es maior moneo.ut tuũ memineris officiũ.& si illi iprobi sint
Atq; aliter nos faciant q̃ equũ ẽ.tamen pol neqd magis simus
Omnibus obnixæ opibus: nostrũ officiũ meminisse decet.

pa. Placet taceo. pi. at memineris facito. pa. nolo ego soror
Me credi esse imemorem uiri neq; ille eos honores mihi quos habuit
Perdidit. nā pol mihi grata acceptaq; huius est benignitas.
Et me qdem hæc cōditio nūc non periit. & neq; ē cur nūc studeā
Has nuptias mutarier: uer; postremo in patris ptāte ē sitū
Faciendū id nobis qd parentes imperāt. pi. scio atq; i cogitando
Mœrore angor. nā prope modū iam ostendit suā sententiā.
pa. Igitur quæramus nobis quid facto usus sit

Antipho. panegyris. pinaciū filiæ.

Vi manet ut moneatur semp seruos homo officiū suū
q Nec uoluptate id facere meminit seruos is hiru haud pbus est
Vos meministis quo: Kalendis petere demēsum cibum
Qui minus meministis: quod opus sit facto: facere in ædibus.
Iam quidē in suo quæq; loco nisi erit mihi sitū suppellectilis
Cū ego reuortar: uos monumētis cōmonefaciam bubulis
Non hoies habitare mecū mihi uidentur sed sues
Facite: sultis nitidæ ut ædes meæ sint cū redeam domū iam ego
Domi adero. ad meā maiorē filiā inuiso domū. si qs me quæret
Inde uocatote aliq: aut iam egomet hic ero. pi. quid agimus
Soror: si offirmabit pater aduersū nos. pa. pati nos oportet
Quod ille faciat: cuius ptās plus pōt. am. si manere hic sese malint
potiusq̄ alio nubere. nō faciant qd mihi opust decurso ætatis
Spacio: cū eis gerere bellū: cū nihil quāobrem faciā meruisse
Arbitror. minime uolo turbas: sed hoc mihi optimū factu arbitror.
Principiū ego quo pacto cū illis occipiā. id ratiocinor. utrū
Ergo perplexim lacessam orationē ad hunc modū: quasi nunquā
Quicq̄ in eas similē: quasi nihil inde audiuerim eas in se meruisse
Culpā. an potius tēptem leniter an minaciter. scio littis fore ego
Meas optume noui. exorādo aduersando sumendā operā censeo
pi. Gratiā a pr̄e si petimus: spero ab eo ipetrasse. aduersarii sine dedecor
Et scelere summo haud possumus. neq; ego factura sum neq; tu
Vt facias cōsiliū dabo. uer; ut exoremus: noui ego nr̄os. exorabile est
an. Sic faciā adsimulabo quasi aliquā culpā in sese admiserint.
Perplexabiliter ear; hodie ppauefaciā pectora. post in agam
Igitur deinde ut animus meus erit: faciā pacem. multa scio facienda
Verba ibo intro. sed aperta est foris. pi. certo enim mihi paternæ
Vocis sonitus auris accidit. pa. is est ecastor ferre aduorsū
Hominē occupemus osculū. pi. salue mi pater. an. & uos ambæ
Illico agite abscedite. pi. osculū. an. sat est mihi oculi uestri.
pi. Qui amabo pater. an. quia ita meæ animæ salsura uenit

pi. Asside hic pater.an.non sedeo:istic uos sedete.ego sedero
In subsellio.pi.mãe puluinũ.an.bñ ꝓcuras mihi satis sic fultũ ẽ mihi
pi. Sine pater.an.qd opus est.pi.opus est.an.morẽ tibi gerã
Atq; hoc satis est.pi.nũq̃ enim nimis curare possunt
Suũ parentẽ filie.cũ æquius est nos potiorẽ habere q̃ te
Postidea pater uiros nostros:qbus tu uoluisti esse nos matressamilias
an. Bonas ut æquũ est facere facitis:cũ tamen absentis uiros
Perinde habetis:quasi presentes sint.pi.pudicicia est pater
Eos magnificare qui nos socias sumpserũt sibi.an.nũquis
Hic est alienus nostris dictis auceps auribus.pa.nullus præter nos
Teq;.an.uostrũ animũ adhiberi uolo:nam ego ad uos
Nunc imperitus reꝝ & morũ mulieꝝ discipulus uenio
Ad magistras.quibus matronas moribus:quæ optumæ sunt esse
Oportet.sed utraq; ut dicat mihi.pa.quid istuc est quod huc
Exquæsitũ mulieꝝ mores uenis?an.pol.ego uxorem
Quæro:postq̃ uostra mater mortua est.pa.facile inuenies &
Peiorem & peius moratã pater q̃ illa fuit meliorẽ neq; tu
Reperies neque uidet sol.an.at ego ex te exqro atq; ex istac
Tua sorore.pi.ædepol pater scio:ut oportet esse sint:ita ut ego
Aequũ censeo.an.uolo scire ergo ut æquũ censes.pi.ut p urbem
Cũ ambulent omnibus os obturẽt:nequis merito maledicat sibi.
an. Dic uicissim nũc iam tu.pi.qd uis tibi dicã pater.an.ubi
Facillime spectat̃ mulier quæ ingenio est bono.pa.cui malefaciũdi est
Potestas quæ ne faciat id tẽperat.an.haud male istuc age tu
Altera ultra sit conditio pensior.uirginẽ an uiduã habere.
pi. Quãta mea sapientia est.e malis multis.malũ quod minimũ est
Id minimũ est malũ:q potest mulieres uitare uitet ut quotidie
Pridie caueat:ne faciat quod pigeat postridie.
an. Quæ tibi mulier uidetur multo sapientissuma.pa.quæ tamen cũ
Res secũdæ sunt:se poterit noscere.& illa quæ æquo aĩo patiet̃ sibi
Esse peius q̃ fuit.an.ædepol uos lepide temptaui uostrũq; ingeniũ
Sed hoc est quod ad uos uenio:quodque esse ambas cõuentas uolo
Mihi auctores ita sunt amici:ut uos hinc abducã domũ.pa.at enim
Nos quaꝝ res agitur aliter auctores sumus.nam aut olim nisi tibi
Placebant:non datas oportuit:aut nũc nõ æquũ est abduci pater
Illisce absentibus.an.uos ne ego patiar cũ medicis nuptas me uiuo
Viris:pi.placet ille meus mihi mendicus suus rex reginæ placet.
Idem animus est in paupertate:qui olim in diuitiis fuit:
an. Vos ne latrones & mendicos hoĩes magnipenditis.pa.nõ me tu
Argento dedisti opinor nuptũ sed uiro.an.quid illos expectatis

Qui abhinc iã abierũt trienniũ. qn uos capitis cõditionem ex pessuma
Primariã. pa. stulticia est pr̃ uenatũ ducere inuitas canes
Hostis & uxor: inuita quæ ad uirũ nuptũ datur. an. certũ ne est
Neutrã uostrarum persequi imperiũ patris. pi. persequimur.
Nã quo dedisti nuptũ abire nolumus. an. bene ualete ibo atq;
Amicis uostra cõsilia eloquar. pa. pbiores credo arbitrabũt: si pbis
Narraueris. an. curate igitur familiarẽ rem: ut potestis optume
pa. Nũc placet: cũ recte mõstras: nũc tibi auscultabimus. nũc soror
Abeamus intro. pi. imo interuisam domũ si a uiro tibi
Forte ueniet nũcius. pa. facito ut sciã. neq; ego te celabo: neq;
Tu me celassis quod scies. eo crocoticiũ. parasitũ galasimum
Huc arcessito. tecũ adduce. nã illũ ecastor mittere ad portũ uolo
Si quæ forte ex asia nauis heri aut hodie uenerit. nã dies totos apud
portũ seruos unus assidet. sed tamẽ uolo iteruisi ppera: actutũ redi
Gelasinus ancilla. Crocotium. parasitus.
ge. f Amẽ fuisse suspicor matrẽ mihi. nã postq̃ natus sum satur
Nũq̃ fui: quã ego matri meo refero iuitissimus: quã neq; retulit
Ego refero meæ mr̃i famĩ grãm nã illa me ĩ aluo mẽses gestauit decem
At ego illã in aluo gesto plus ãnos decẽ. atq; illa puerũ me gestauit
Paruulũ: quo minus laboris illã cœpisse existimo. at ego non
Pauxillulã in utero gesto famem: uerum hercle multo maximã
Et grauissimã aridi dolores mihi oboriuntur quotidie. sed matrẽ
Parere nequeo: nescio quomodo audiui sæpe hoc uolgo dicier:
Solere elephantũ grauidã perpetuos decẽ eẽ annos. eius ex semine
Hæc certo ẽ fames: nã iam complures ãnos utero hæret meo. nũc si
Ridiculũ hominẽ quæret qspiã: uenalis ego sum cũ ornamẽtis
Omnibus in animẽtis. exi supplementũ quærito. gelasino nomen
Mihi ididit pauro pater. ppter paupertatẽ hoc adeo nomẽ reperi:
Quia ide iã a pauxillo puero ridiculus fui. eo quia paupertas
Fecit ridiculus forẽ. nã illa omnes artes pdocet: ubi quẽ attigit:
Per annonã carã dixit me natũ pater: ppterea credo nunc
Esurio acrius. sed generi nostro hæc reddita est begnitas. nulli
Nugare soleo. si qs esum me uocat. oratio una iterit. hominũ pessume
Atq; optima hercle meo aĩo & satis sũma. qua ante utebantur.
Veni illo ad cœnã: sic face: pmitte uero. ne grauare. est cõmodũ
Volo iquam fieri. non amittam. qn eas nũc reperere ei uerbo
Vicariũ nihil qdẽ hercle uerbũ ac uilissimũ. uocẽ te ad cœnã.
Nisi egomet cœnẽ foris ei hercle ego uerbo lũbos defractos uelim
Ni ue repleuerit si cœnassit domo. hæc uerba subigunt me
Vt mores barbaros discã: atq; ut faciã præconis compendiũ

Itaq; auctionẽ prædicẽ ipse.ut uenire itẽ.cro.hic ille est parasitus!
Quẽ accersitũ missa sum.quæ loquitur auscultabo priusq̃ colloquar
ge. Sed curiosi sunt hic q iã plures mali alienas res q curant studio
Maximo qbus ipsis nulla est res q̃ pcurẽt sua ei quãdo quẽ auctionẽ
Factuꝝ sciũt:adeunt:perquirũt quicqd fiet causæ illico
Alienũ æs cogat.an pararit prãdiũ.uxorin sit reddenda
Dos diuortio.eos oĩs tametsi hercle haud indignos iudico qui ut
Multũ miseri sint laborẽt nihil moror.dicã auctiõis causam
Vt animo gaudeant nã curiosus nemo est qui nõ sit maliuolus.
Ipse egomet quãobrẽ auctionẽ prædicem dãna
Euenerũt maxuma misero mihi ita me mancupia miserum
Adfecerunt.male potationes.plurimæ demortuæ.quot adeo cœnæ:
Quas defleui mortuæ.quot potiones mulsi.quot autẽ prãdia
Quæ inter continuũ perdidi trieniũ.præ mœrore adeo
Miser atq; ægritudine cõsenui.pene sum fame emortuus
Ridiculus æquæ nullus est.quãdo esurit nũc auctionẽ
Facere decretũ est mihi.foras necessũ est quicquid habeo uendere
Age sultis præda erit præsentiũ iocos ridiculos uendo.age
Licemini.q cœna poscit ecq poscit prãdio.hercules
Te amabit prãdio.cœna tibi.ehẽ adnuistin.nemo meliores dabit
Nullos meliores eẽ parasitos sinã.uel unctiones:græcas: sudatorias.
Vel alias malacas ampularias cauillationes.adsentaciũculas.
Ac periuraciunculas parasiticas.rubiginosam strigilẽ:ampullã
Rubidã parasitũ.inanẽ.quo recondas reliquias.hæc uenisse
Iam opus est:quantũ potest ut decumã partem herculi pollucea.
cor. Ecastor auctionẽ haud magni precii adhæsit homini ad infimũ
Ventrẽ fames.adhibo hominẽ.ge.qs hæc est quæ aduorsũ it
Mihi.epignomi ancilla hæc quidẽ est crocociũ.cro.gela sine salue
ge. Nõ est id nomen mihi cro.certo mecastor id fuit nomen tibi.
ge. Fuit desertũ.ueꝝ id usu pdidi.nunc micotrogus nomine
Ex uero uocor.cr.heu ecastor.risi te hodie multũ.ge.quãdo
Aut quo in loco.cr.hic cũ auctionẽ predicabas.ge.pessuma
Ehon audisti.cr.te quidẽ dignissimã.gel quo nũc is.
cro. Ad te.ge.qd uenis.cr.panegyris rogare iussit te ut opere
Maximo mecũ sim tu ut ires ad sese domũ.gel.ego illo
Mehercule uero eo quãtũ potest iam ne exta cocta sunt:
Quod tramis fecerat.cr.illa quidẽ nullũ sacrificabit.
ge. Quomodo.qd igitur me uolt.cr.tritici modios decẽ
Rogare opinor te uolt.ge.me ne ut ab sese petã.cr.imo
Vt abs te mutuũ nobis dares.ge.negato esse qd dem nec mihi

Nec mutuũ:neq; aliud qcq̃:nisi hoc quod habeo palliũ.
Linguã quoq; etiã uenditariã.cr.haud nulla tibi lingua est:
Ge. Quæ quidẽ dicat dabo ueterẽ reliq.eccã illã:quæ dicat:cedo.
Cr. Malũ tibi di dent.ge.hæc eadẽ dicit tibi.cr.qd nũc iturus.an non?
Ge. Abi sane domũ.iam illo uenturũ dicito:propera atq; abi demiror
Quid illæc me ad se accersi iusserit.quæ nũq̃ iussit me ad se
Accersi ante hũc diem.postq̃ uir abiit eius.miror qd fiet
Nisi ut periclũ fiat.uisam qd uelit.sed eccũ dinaciũ eius puerũ
Hoc uide satin.ut facete atq; ex pictura astitit.ne iste ædepol
Vinũ poculo pauxillulo sæpe exanclauit submetrũ scitissime.

Dinaciũ puer gelasinus parasitus.

di. Mercurius iouis qui nũcius phibetur:nũq̃ æq; patri suo nũcium
Lepidũ attulit.q̃ ego nũc meæ heræ nũciabo:itaq; onustũ
Pectus porto læticia lubẽtiaq;.neque lubet nisi gloriose qcq̃
Proloqui:pfecto amœnitates omniũ uenerũ & uenustatũ
Afferret.ripisq; superat mihi atq; abundat pectus læticia meũ.
propterea dinaciũ pedes ortare honesta dicta factis.
Nũc tibi potestas adipiscendi est gloriã.laudẽ decus.
Heræque egenti subueni.benefacta maiorꝝ tuorꝝ exauge.
Quæ misera expectatione est epignomi aduentu uiri.
Proinde ut decet amat uirũ suũ cupide.nũc expedi pinaciũ
Age ut placet:curre ut lubet:caue quẽquã floccifeceris.
Cubitis depulsa de uia.trãquillã cõcinna uiã.si rex
Ge. Obstabit.obuiã regem ipsum prius peruortito.
Quidnã dicã dinaciũ lasciuibundũ tam lubenter currere.
di. Harundinẽ fert sportulãque:& hamũ piscarium
Sed tandẽ opinor æquius est herã mihi esse supplicem
Atq; oratores mittere ad me donaq; ex auro:& quadrigas
Qui uehar.nã pedibus ire non queo.ergo iam reuortar
Ge. Ad me iri & supplicari egomet mihi censeo æquum
di. An uero nugas censeas:nihil esse quod ego nũc scio.
Tantũ portu apporto bonũ.tam gaudiũ affero grande.
Vix ipsa domina hoc nisi sciat exoptare a dis audeat
Nũc ultro hoc deportẽ.haud placet.neq; id uero officiũ arbitror
Hic hoc uidetur mihi magis meo conuenire huic nuncio
Aduersum ut ueniat obsecret:se ut nuncio hoc imptiam
Secũdas fortunas decent superbiæ
Sed tandẽ cũ recogito q potuit scire hæc scire me
Hæ nãque ex merore eximã benefacta maiorũ meũ exaugeam,
Atq; illam augeã ex insperato opportuno modo contundã facta

Thaltibii contemnāq omnis nūcios.simulq adcursurā meditabor
Me ad ludos olympiæ.sed spaciū hoc occidit.breuest curriculo.
Quā me pœnitet.qd hoc occlusā ianuā uideo.ibo & pultabo fores
Apite atq approperate fores facite ut pateāt.remouete morā.
Nimis hæc res sine cura geritur.uide quādudū hic ædes pulto
Non opam datis.experiar fores an cubiti an pedes plus ualeant:
Mimis uellē hæ fores herū fugissent.ea causa ut haberēt malū
Defessus sū pultando hoc postremū est uobis.gel.ibo atq hunc
Cōmpello.saluus sis.di.& tu salue.ge.iam tu piscator factus
di: Quāpridē non edisti.ge.unde is.quid fers.quid festinas:
di: Tua qd nihil refert:ne cures.ge.qd istinc est.di.qs tu uides colubras
ge. Quid tam iracūdus.di.si in te pudor adsit nō me appellas.
ge. Possū scire ex te uerū.di.potes hodie nō cœnabis
Panegyris mulier. gelasinus parasitus. dinaciū puer.
pa. Visnā obsecro has frāgit fores ubi est.tū hæc facis.tū mihi
q Huc hostis uēis?ge.salue tuo accersitu uēio huc.pā. ean gratia
Fores effringis.ge.tuos iclamatui delinquūt.ego quid me
Velles uisebā.nam eqdē harum miserebat.di ergo auxiliū
Propere latū est.pa.qs nā hic loquitur tā prope nos.di.dinaciū
pa: Vbi is est.di.respice me & relinque egentē parasitū
Panegyris.pa.dinaciū.di.istuc indidere nomen maiores mihi
pa. Quid agis.di.qd agam rogitas.pa.qd ni rogitē
di. Quid mecū ē tibi.pa.men fastidis propudiose.
Eloquere prope.di.iube me omittere igitur hos
Qui retinēt.pa.qui retinēt.di.rogas oīa membra
Lassitudo mihi tenet.pa.linguā quidē sat scio tibi non
Tenere.di.ita celeri curriculo iui propere a portu tui
Honoris cā.pa.ecqd apportas boni.di.nimio īpartior
Multo tanta plus q̄ speras.pa.salua sum.di.at ego perii
Cui medullā lassitudo pbibit.ge.qd ego cui misero medullā
Ventris pcepit fames.pa.ecquē cōuenisti.di.multos.
pa. Ad uirꝫ ecquē.di.plurimos uerꝫ ex multis nequiorem
Nullū q̄ hic ē.ge.quo modo iā dudū ego istū patior:
Dicere iniuste mihi præter hac si me irritassis.di. ædepol
Esuries male.ge.animū inducā:ut istuc uerū te
Elocutū esse arbitrer.di.mūdicias uolo fieri hic ferte
Huc scopas.simulq harundinē.ut operam oēm araneorū
Perdā:& texturā improbā:dehinc iamq earꝫ omnis telas.
ge. Misera fulgebunt postea.di.quid illas itidē esse censes
Quasi tectū ueste unica.cape illas scopas.gel.capiam

din. Hoc egomet tu hoc cõuerre. ge. fecero. din. ecqs huc effert
Nasciternã cũ aqua gel. sine suffragio populi tamen
Aedilitatẽ hic quidẽ gerit. din. age tu otius pinge humũ
Consperge ante ædis. gel. faciã. din. factũ oportuit
Ego hinc araneas de foribus deiiciam: & de pariete.
Aedepol rem negociosam. pan. qd sit: nihil etiam scio.
Nisi forte hospites uenturi sunt. din. lectos sternite
pan. principiũ placet de lectis. din. alii lingua cedite. alii pisces
Depurgate: quos piscator attulit. pernã & glandiũ deiicite
gel. Hic hercle homo nimiũ sapit. pal. nõ ecastor ut ego opinor
Heræ morẽ geris. din. imo res omnis relictas habeo
Præ quod tu uelis. pan. tũ tu igitur qua causa tu missus es
Ad portũ expedi. din. dicã postq̃ me misisti adportũ
Cũ luci simul cõmodũ radiosus esse sol superabat
Ex mari. dũ percontor portitores ecquæ nauis uenerit
Ex asia: negant uenisse cõspicatus sũ interim circerũ
Quo ego me maiorẽ nõ uidisse censeo in portũ uento
Secundo uelo passo peruenit. alius aliũ percõtamur
Cuia est nauis: quid uehit: interim epignoniũ conspicio
Tuũ uirum & seruũ stichum. pan. hem quid
Epignoniũ elocutus. din. tuũ uirũ. pan. & uitam meam.
din. Venit inq̃. pan. tũ eum ipsũ uidisti. din. ita ego libens.
Argenti auriq; aduexit multũ. pan. nimis factũ bene.
gel. Hercle uero capiã scopas: atq; hoc cõuerrã libens.
din. Lanã purpurãq; multã. gel. hem q uentrẽ uestiam
din. Lectos eburatos auratos. gel. accubabo regie
din. Tũ babylonica & peristromaton sella & tapetia aduexit
Nimiũ bonæ rei. gel. hercle rẽ gestã bñ. din. post ut occepi
Narrare fidicinas. tibicinas. sambucas. aduexit secum
Forma exumia. gel. euge quãdo adhibero adludiabo
Tum sum ridiculissimus. din. post hæc unguenta
Multigenerũ multa. gel. non uendo logos: iam non
Faciã auctionẽ. mihi obtigit hæreditas maliuoli perq̃sitores
Auctionũ perierint hercules decimã esse audactam tibi
Quã noui gratulor. din. post aũt aduexit secũ parasitos
gel. Hei perii miser. din. ridiculosissimus. gel. reuerrã certe hoc
Quod cõuerri modo: pan. uidistin uirũ sororis pãphilippũ
din. Nõn. pan. adest. imo aiebant eũ uenisse simul sed ego huc
Citus præcurri ut nũciarẽ nũciũ optabilẽ
gel. Venales logi sunt.

Illi quos negabã uendere ilico & meo malo est quod maleuolẽtes
Audeant hercules sane qui deus sis discessisses nõ male.pa.i intro
Dinaciũ:iube famulos rem diuinã mihi apparent bene uale
Gle. Vin administrẽ.pan.sat seruoꝝ habeo domi.gel.enim uero
Gelas ine opinor uenisti futile si neqꝫ ille adest neque hic
Qui uenit quicquã subuenit ibo intro ad liberos & discã
De dictis melioribus:nam ni illos hoĩes expello ego occidi planissime.
Epignomus adolescens.Stichus seruus.
Ep. Vm bene re gesta saluus conuortor domũ:neptuño grates hẽo
c Et tẽpestatibus:simul mercurio qui in mercemoniis
Iuit lucrisqꝫ quadruplicauit rẽ meã olim quos abiens
Adfecta agrimonia eos nũc lætantis faciã aduentu meo
Nã iam antiphonẽ cõueni ad finẽ meũ cũqꝫ eo reueni
Ex inimicia in gratiã uidete queso quid potest pecunia
Quoniã bene re gesta redisse me uidet magnasque adportauisse
Diuitias:domũ sine aduocatis ibidẽ ĩ circerũ in stega
In amiciciã atqꝫ in gratiã conuortimus:& sic hodie apud me
Cœnat & frater meus:nã heri ambo in uno portu fuimus:sed mea
Hodie suluta est nauis aliquãto prius age adhuc has intro quas
Mecũ adduxi stiche.Sti.here siue ego taceã seu loquar scio:
Scire te quas multas tecũ miserias mulctauerim
Nũc hunc diẽ unũ ex multis illis miseriis uolo me eleutheriã
Capere aduenientẽ domũ:& ius & æquũ postulas sumas stiche
In hunc diẽ te nihil moror:abi quo lubet:cadũ tibi ueteris
Vini propino.S.papæ ducã hodie amicã.Ep.uel decem
Dum de tuo tibi cœnes hodie.st.si hãc rõem instituis amicã ego
Habeo stephaniũ hinc ex proximo tui fratris ancillã:eo
Condictũ symbolũ ad cœnã ac eius cõseruũ sangarinũ syrũ
Ep. Eadẽ est amica ambobus:riuales simus. Ep.age abduc eas intro
Nũc tibi dedo diem.St.meã culpã habe o nisi perexcruciauero
Iam hercle ego per hortũ amicã trãsibo meã mi hanc
Occupatũ noctẽ eadẽ symbolã dabo & iubebo ad sangarinũ
Cœnã coqui:aut egomet ibo atqꝫ obsonabo obsoniũ atqꝫ
Id ne nos miremini homines seruulos potare amare atqꝫ ad cœnã
Cõdicere licet hæc athenis nobis:sed cum cogito potius q̃
In diuidiã ueniã est etiã hic hostiũ:aliud autem
Posticũ nostrarũ harꝫ ædiũ potiscam partem magis
Vtuntur ædiũ:ea ibo obsonatũ:eadẽ referã obsoniũ
Per hortũ:utroqꝫ cõmeatus cõtinet:ite hac secũdum
Vos me:ego hunc lacero diem.

Gelasinus parasitus:Epignomus adol.

gel. Ibros cõspexi tam cõfido q̃ potiſt me meũ
Obtenturũ regem ridiculis meis nũc interuiſo iam ne
A portu aduenerit ut eũ aduenientẽ meis dictis delniã
ep. Hic quidẽ Gelaſinus eſt paraſitus q uenit Gel. auſpicio hodie
Optumo exiui foras:muſtela murẽ abſtulit præter pedes
Cum ſtrena obſecrauit. ſpectatũ hic mihi eſt:nã ut illa
Vitam reppetit hodie ſibi: itẽ me ſpero facturũ augurio
Hoc facit epignomus:hic quidẽ eſt qui aſtat:ibo atq; alloquar.
Epignome ut ego te nunc cõſpicio libens ut præ lætícia lachrymæ
Præſiliũt mihi. ualuiſti a uſq;.ep. ſuſtentatunſt ſedulo.
gel. Bene atq; amice dicis:di dent quæ uelis:propino tibi ſalutẽ plenis
Faucibus:cœnabis apud me quoniã ſaluus aduenis.
ep. Vocata eſt opera Ge. Nuw quidẽ tam graue eſt:promitte:ep. certũ eſt
gel. Sic fac inquã.ep.certa res eſt.ep.lubente hercle
Me facies..ep.idẽ ego iſtuc ſcio:quando uſus ueniet fiet
gel. Nunc ergo uſus eſt.ep.non ædepol poſſũ.gel. Quid
Grauare cenſeas.neſcio quid uero habeo in mundo:ep.i modo
Aliũ conuiuã quærito in hunc diem.gel. Quin tu
promittis:ep. Non grauer ſi poſſiem.Gel. Vnũ quidem
Hercle certũ promitto tibi libẽns:accipiã certo
Si promiſeris.ep. Valeas.Ge.certũ eſt.ep.certũ
Cœnabo domi.ge.quãdo quidem tuã non uis promittere.
Vin ad te ad cœnã ueniã.ep.ſi poſſim uelim.uerum
Hic apud me cœnãt alleni nouẽ.gel.haud poſtulo
Equidem me in lecto accũbere:ſcis tu me eſſe uni
Subſelli uirũ.ep.at ii oratores ſunt populi ſummi uiri
Ambracia huc ueniũt huc legati publice.ge.ergo oratores populi
Sũmates uiri ſũmi accũbent:ego infimatis infimus
ep. Haud æquũ te iter oratores accipi.ge.eqdẽ hercle orator ſum
Sed ꝑcedit parũ.ep.cras de reliquis nos uolo multum uale.
gel. Peri hercle uero plane nihil.
Obnixe uno gelaſimo minus ẽ:quã dudum fuit
Certũ eſt muſtelæ poſthac nũquã credere.nam incertiorem
Nullã noui beſtiam.quin & ipſa decies in die mutat locũ
Eam ego auſpicaui in re capitali mea.certũ eſt amicos
Conuocare.ut conſulam qua lege nunc me eſurire oporteat

Antipho ſenex.pãphilippus.epignomus adoleſcẽtes duo.

an. I Ta me di bene ament.meaſq; mihi bene ſeruaſſint filias
Vt mihi uolupeſt pãphilippe:quia uos in patriam domum

Rediſſe uideo.bene geſta re ambos te & fratrem tuũ.pã.ſatis
Abs te accipiam niſi uideã mihi te amicũ eſſe antipho nũc quia
Te amicũ mihi experint eſſe creditur tibi.an.uocem ego
Te ad me ad cœnã:frater tuus niſi dixiſſet mihi te apud ſe
Cœnaturũ eſſe hodie:cũ me ad ſe ad cœnã uocat:& magis
par fuerat me dare uobis cœnã aduenientibus:q̃ me ad illud
Promittere.niſi nolẽ ei aduerſarier.nũc me gratiã abs te
Inire uerbis nihil deſidero.cras apud me eritis & tu & ille
Cũ ueſtris uxoribus.pan.eat apud me perinde:nam ille
Heri me iam uocauerat in hunc diem.ſed ſatin ego tecũ
pacificatus ſum antipho.an.quãdo ita rẽ geſſiſtis uti uos uellẽ
Amicos atq; addecet.pax cõmerciũque eſt uobis mecũ
Nam hoc tu facito cogites.ut cuiq; homini res parata eſt
Firmi amici ſunt.ſi res laſſæ labant itidẽ amici cõlabaſcunt.
Res amicos inuenit.ep.iam redeo.nimia uoluptaſt.ſi diu
Abſueris a domo.domũ ſi redieris:ſi tibi nulla eſt ægritudo
Animo obuiã.nam ita me abſente familiarẽ rem uxor
Curauit meã.omniũ me exilem atq; inanẽ fecit
Aegritudinũ.ſed eccũ fratrem pamphilippũ incedit
Cũ ſocero ſuo.pan.qd agitur epignome.ep.qd tu quãdudũ
an. In portũ uenis huc.pan.lõgiſſime.epi.poſt illa iã iſte ẽ trãqllus tibi
Magis q̃ mare qua ambo eſtis uecti.ep.facis ut alias res ſotẽs hodie ne
Exoneramus nauem frater.pan.clementer uolo nos met potius
Oneremus noſmet uiciſſatim uoluptatibus.q̃ mox
pan. Cocta es cœna.impranſus ego ſum.ep.abi intro ad me:& laua.
ep. Deos ſalutatũ atq; uxorẽ modo intro deuortor domum.
Apud nos hæc illa feſtinat cũ ſorore uxor tua.pan.optumũ eſt
Iam iſtoc more minus erit.ep.iam ego apud te ero.an.priuſquã
an. Abis præſente te huic apologum agere unum uolo.ep.maxume
Fuit olim quaſi ego ſum ſenex ei.& filiæ duæ erãt:quaſi nunc meæ
pan. Sunt eæ erant duobus nuptæ fratribus quaſi nunc meæ ſint uobis.
Miror quo euaſuruſt apologus.an.minori ille adoleſcenti
Fidicinã & tibicinã peregre aduexerat.quaſi nunc tu.ſed ille
Erat celebs ſenex:quaſi ego nunc ſum.pan.perge obſecro
præſens hic quidẽ eſt apologus.an.deinde ſenes ille illi dixit
Cuius erat tibicina:quaſi ego nunc tibi dico.pan auſculto atq;
Animũ aduorto ſedulo.an.ego tibi meã filiã bene qui cũ
Cubitares dedi.nũc mihi reddi ego æquũ eſſe abs te:qui cum
Cubitem.cenſeo.pan.quis iſtuc dicit.an ille quaſi tu.an.quaſi
Ego nunc dico tibi.imo duas dabo inquit ille adoleſcens

una ſi parum eſt
Et ſi duarũ pœnitebit inquit.addentur duæ.pan. qs iſtuc quæſo
An ille quaſi ego.an.is ipſe quaſi tu.ſenex ille:quaſi ego.
ſi uis inquit quatuor
Sane dato.dũ equidē hercle qđ edant addas.meũ ne cõtrũcet cibũ
pan. Videlicet parcũ illũ fuiſſe ſenē.qui dixerit.quoniã ille illi pollicet̃
Qui eum cibum popoſcerit.an.uidelicet fuiſſe illum nequam
Adoleſcentem:qui ilico ubi ille poſcit:denegauit dare ſe granũ tritici
Hercle quia æquũ poſtulabat ille ſenex quãdoquidem filiæ illæ
Dederat dotē:accipere pro tibicina.pan.hercle ille quidē certe
Adoleſcens docte uorſutus fuit:quis enim illi concubinã dare
Dotatam uoluit.an.ſenex quidē uoluit ſi poſcet indipiſci
De cibo.quia nequiuit qua lege licuit.uelle dixit fieri.fiat ille
Inquit adoleſcens facis benigne inquit ſenex.habeon
Rem factam inquit faciã ita inquit ut fieri uoles.ſed ego
Ibo intro & gratulabor uoſtrũ aduentũ filiis.poſtea ibo lauatũ
In pilum.ibi fouebo ſenectutem meã.poſt ubi lauero:otioſus uos
Opperiar accũbens.pan.graphicũ mortalē anthiphonē.
Vt apologum fecit quã fabre id iam nũc ſceleſtus eſſe
Ducit pro adoleſcentulo:dabitur homini amica:noctu quæ
In lecto accendet ſenem nãque ædepol aliud quidē illi
Quid amica poſſit neſcio.ſed quid agit paraſitus noſter gelaſinus
Etiã ualet.epi.uidi ædepol hominē haud pdudũ.pa.qd agit.
epi. Quod famelicus.pan.quin uocaſti hominē ad cœnã.ep.neqd
Adueniens perderē:atq; eccũ tibi lupum in ſermone:præſens eſuriens
Adeſt.pan.ludificemur hominē.epi.capti cõſilii memorē mones.
Gelaſinus paraſitus pãphilippus epignomus ado.ii.
gel. S Ed ita quod occepi narrare uobis.cũ hic nõ adfui:cũ amicis
Deliberaui iam:& cum cognatis meis.ita mihi auctores fuere
Vt egomet me hodie iugularē fame.ſed uideo ne ego pãphilippũ
Cũ fratre epignomo atq; is eſt.aggrediar hominē.ſperate
Pãphilippe o ſpes mea o mea uita.o mea uoluptas ſalue.
ſaluum gaudeo
Peregre in patriã rediſſe ſaluũ.pa.ſalue gelaſine.ge. ualuiſtin
Bene:pan.ſuſtētaui ſedulo.ge.ædepol.gaudeo.ædepol ne egomet
Mihi modiũ nunc mille eſſe uelim argenti.epi.quid eo opus eſt:
gel. Hũc ad cœnã hercle ut uocē te non uocē aduorſũ te
Fabulare.illud quidē ambos & uocem.epi.ædepol te uocē
Libenter.ſi ſuperfiat locus.ge.quin tu ſtas.obſtrufero aliquid
Strenue.ep.imo unũ hoc potet.ge.quid.ep.ubi cõuiuæ

Abierint.tum uenias.ge.uæ ætati tuæ.ep.una lautū
Non ad cœnā dico.ge.di te perdunt:quid agis pamphilippe.
pan. Ad cenā hercle alio promisi foras.ge.quid foras.
pan. Foras hercle uero.gel.qui malū tibi lasso libet tibi foris cœnare.
pan. Vtꝝ tu censes.gel.iubedum mihi cœnā coqui:atq; ad illū
Renūciari.pa.solus cœnabo domi.gel.nō enim solus me uocato
pa. At ille ne succenseat mea qui causa sumptū fecit.ge.facile
Excusari potest:mihi modo ausculta iube cœnā domi coq
ep. Non me quidē faciet auctore hodie ut illū decipiat.
gel. Non tu hic abis.nisi me nō pspicere cēses qd agas.cauesis tu tibi.
Nam illic homo tū hæreditatē inhiat:quasi esurients lupus
Non tu sis q̄ eflictentur homines noctu hic in uia.
pan. Tanto pluris qui defendant ire aduorsū iussero
gel. Non it quia tanto opere suades.ne euitat.iube domi
Mihi:tibi:tuæq; uxori celeriter cœnā coqui:si hercle faxis
Non opinor dices deceptū fore.pan.per hanc tibi cœnā
In cœnato gelasine esse hodie licet.ge.ibis ne ad cœnā foras
ep. Apud fratrem cœno in proxumo.ge.certū ne est.pan.certū
gel. Aedepol te hodie lapide percussū uelim.pan.non metuo
per hortū transibo.non prodibo in publicū.ep.quid agis
Gelasine.gel.oratores tu accipis.habeas tibi.ep.tua pol refert
Enim.gel.siquidē in ea refert opera:utere.ep.posse ædepol
Tibi opinor etiā uni locū cōspicor.ubi accubes.
pan. Sane faciundū censeo.ge.o lux oppidi.ep.si arte poteris
Accubare:gel.uel inter cuneos ferreos:tantillū loci ubi
Catellus cubet.id mihi sat est loci:pan.exorabo aliquo mō
ep. Veni.ge.huccine.ep.imo in carcerē.nā hic quidē
Meliorē geniū tuū non facies.eamus tu pan. deos
Salutabo modo.postea ad te cōtinuo transeo.gel.quid agitur
ep. Dixi equidē in carcerē ires.gel.quin iusseris
Eo quoq; ibo.pan.di imortales:hic quidē ui in sūma in crucem
Cœna aut prādio perduci potest.gel.ita ingeniū meū est qui cū uis
Depugno multo facilius:q̄ cū fame.pa non ergo is tu apud me
Satis spectata est mihi iam tua fœlicitas dum parasitus mihi
Atq; fratri fuisti:rem cōfregimus:nūc ego nolo e gelasimo mihi te
Catagelasimū.ge.iam ne abisti gelasime uide quides
Capturus consilii.ego ne.tu ne.mihi ne.tibi ne.uides ut
Annona est grauis.uides benignitates hominū perire
Et pthymiæ.uides ridiculos nihili fieri.atq; ipsos parasitarier.
Nunq̄ ædepol me uiuū quisq̄ in crastinū prospiciet diem

Nam intus mihi iam potione uincea onerabo gulam
Neq; ego hoc cōmittā:ut homines mortuū me dicant fame.
Stichus seruus.
Ore hoc sit.atq; est ita mea sententia.si quē hominē expectant
m Eum solent prouisere.qui hercle illa causa nihil otius uenit
Idē ego nūc facio.qui prouiso sagarinū.qui nihil otius uenit
Tamē hac gratia iam hercle ego decumbā solus.si ille huc nō
Venit.cadū modo hinc a me huc iuno transferā.
postea accūbam:qua senex tabescit dies.
Sagarinus Stichus serui.ii.
Aluete athenæ:quæ nutrices græciæ:terra herilis prima.
s Te uideo libens.sed amica mea & cōserua qd agat stephaniū
Cura est ualeat.nā sticho mandauerā.salutē ut nūciaret:
Atque ei ut diceret me hodie uentuꝝ.ut cœnā coqueret tempori.
Sed stichus est hic quidē.st.fecisti hercle facetias cū hoc donauisti
Dono tuū seruū stichū.proh di imortales.quot ego
Voluptates fero:quot risiones.quot iocos.quot sauia saltationes
Blandicias pro hymias.sa.stiche.st.hem.sa.quid fit
sti. Euge sangarine lepidissime:foro cōuiuam dionysiū mihique
Et tibi·nanq; ædepol cœna dicta est.locus liber datus est mihi.&
Tibi apud uos:nam apud nos est cōuiuiū.ibi noster cœnat
Cū uxore.adeo & antipho ibidē herus est noster:hoc mihi
Dono datū st.sa.qs somniauit auꝝ.sti.qd id ad te
Attinet:pin tu lauare ꝑpera.sa.lautus sum.sti.optime
Sequere ergo hac me intro.sa.ego uero sequor.sti.uolo
Eluamus hodie.pegrina oīa relinque:athenas nunc colamus
Sequere me.sa.sequor & domū redeundi principiū placet
Bona scena strenaq; obolū accessit mihi
Stephanium ancilla.
Irā uideri nemini uestrū uolo spectatores.qd ego hinc
m Quæ illic habito exeā faciā uos certiores.domo dudū huc
Accersita sum.quoniā nunciatū est istaꝝ uēturos uiros ibi
Festinamus oēs lectis sternēdis studuimus mūdiciisq; apparādis
Inter illud tamē negotiū meis curaui amicis sticho:&
Conseruo sangarino meo cœna cocta ut esset.stichus
Obsonatus est.cæterū ego curando id adlegaui.
Nūc ibo hinc & amicos meos curabo hic aduenientes.
Sangarinus.stichus serui duo.
a Gite.ite foras.ferte pōpam.cado te præficio stiche.
Oibus modis tēptare certunst nr̄um hodie conuiuiū

Ita me di amēt lepide accipiamur. quoniā hoc recipiemur in loco
Quisquis prætereat comessatū uolo uocari. sti. conuenit.
Dū quidē hercle quisq; ueniat cū uino suo. nam hinc quidē
Hodie pollectura: præter nos iactura nemini dabitur. nosmet
Inter nos ministremus monotrophe. hoc cōuiuium est
pro opibus nostris. satis cōmodule nucibus: fabulis: ficulis.
Oleæ interrupto lupillo cōminuto crustulo sat est seruo homini
Modeste melius facere sumptū. q̄ ampliter suum quenque
Decet. quibus diuitiæ domi sunt scaphio & cantharis batiochis
Bibunt. nos nostro samiolo poterio. tamen uiuimus nos tamen
Efficimus pro opibus nostra mœnia. saga. amica uter uir ubi
Accumbamus. Sti. abi tu sane superior atq; adeo: nitu scire possis
Facto ego hoc tecū diuido uide utram tibi libet etiā nunc capere.
Cape prouinciā. sa. quid istuc est prouinciæ. Sti. utrū fontale
An libero imperiū te inhibere mauis. san. nimio liquido libero
Sed amica mea & tua dum cœnat: dūque se exornat nos
Volo tamen ludere inter nos strategū te facio huic conuiuio.
Sti. Nimiū lepide in mente uenit potius q̄ in subsellio
Cynice accipiemur q̄ in lecticis. sa. imo enim hic magis est dulcius.
Sed interim stratege noster cur hic cessat cantharus
Vide quot cyathos hos bibimus. sti. tot quot digiti sunt tibi
In manu: cantio est græca
Tibi ꝑpino decuma fonte. tibi tute īde si sapis. sa. bene uos
Bene nos: bene te: bene me: bene nostrā etiā stephaniū
Bibe si bibis. sti. non mora erit apud me. sa. ædepol
Conuiui sat est. mō nostra huc amica accedat. id abest;
Aliud nihil abest. lepide hoc actū est tibi propino
Cantharum. uinum tu habes. sti. nimis uellem aliquid
Pulpamenti. sa. si horū quæ adsunt pœnitet. nihil est
Tene aquam. sti. melius dicis. nihil moror cuppedia.
Bibe tibicen age siqd agis bibendū hercle hoc est ne nega.
Quid hic fastidis. qd faciundū uides esse tibi. quin bibis:
Age siqd agis. accipe īquam. nō hoc impende publicū
Aut tuū istuc est te uereri. eripe ex ore tibias
Vbi illic biberit uel seruato meū modum: uel tu dabo.
Sti. Nolo ego nos pro summo bibere. nulli relerimus postea.
Nāq; ædepol. quāuis de subito uel cadus uerti potest.
Sa: Quid āgitur. quāq̄ grauatus fuisti. non nocuit tamen.
Age tibicē. qñ bibisti. refer ad labea tibias. suffla
Celeriter tibi buccas. quasi proserpens bestia. agedum stiche

Vter demutassit.procul mutabitur.St.bonū ius dicis
Impetrare oportet.quia æquū postulas.age ergo
Obserua si peccassis.multa hic retinebo illico.sa.optimū atq
Aequissimū oras.st.hem tibi hoc primū omniū hæc
Facetiast:amare inter se riuales duos uno cantharo potare.
Vnum scortū ducere hoc memorabilest.ego tu sum.tu es
Ego:unianimi sumus:unam amicā amamus ambo.mecū
Vbi est:tecum est tamen tecum autem ubi est mecū autem
Ibi est.neuter utri inuidet.sa.ohe iam satis nolo obcedes
Catuli ut ludunt uolo nunc uin amicā huc euocemus.
Ea saltabit.sti.censeo.sa.mea suauis.amabilis.amœna.
Stephaniū ad mores tuos foras egredere.satis mihi pulchra es
Sti. At enim pulcherrima.sa.fac nos hilaros hilariores.
Opera atq aduentu tuo.peregre aduenientes te expetimus.
Stephaniscidiū.mel meum.si amabilitas tibi nostra
Placet.si tibi ambo accepti sumus stephaniū.

Stephaniū ancilla.eidem

m Orem uobis gerā meæ deliciæ.nam ita me uenus amæna
Amet.ut ego hic iam dudū exissem uobiscū foras
Nisi me uobis exornarē:nam ita est ingeniū muliebre:
Bene cum lauta est tersa:ornata:ficta est:infecta est tamen
Nimioq sibi mulier meretrix repperit odiū ocius
Sua imundicia:quam in perpetuū ut placeat mundicia sua
Sa. Nimiū lepide fabulata est.sti.ueneris mera est oratio
Sangarine.sa.quid est.sti.totus doleo.sa.potus tanto miserior
Ste. Vtrū tibi accūbo.sti.utrū ubi tu uis.ste.cum ambobus uolo
Nam ambos amo.sti.uapulat peculiū.actū est fugit hoc
Libertas caput:ste.date mihi locū ubi accūbam.amabo siquidē
Placeo:tum mihi cupio cū utroq ei mihi bene.sti.
despero.sa.quid ais?
Sti. Quid ego.sa.ita me di ament.nūq̄ ei fiet hodie hæc:qui non
Saltem tamen age mulsa mea suauitudo.salta saltabo
Ego simul.sti.nunq̄ ædepol me istoc unices quin ego
Ibidem pruriā.ste.siquidē mihi saltandū est tum uos date
Bibant tibicini.sti.& quidem nobis.sa.tene.tibicen primū
Postidea loci.si hoc eduxerit.proinde ut consuetus antehac
Celeriter lepidam & suauem cantionē aliquā occipio
Cinædicā.ubi perprurissamus usq exunguiculis.inde huc aquā

Eidem duo.

Sa. t Ene tu hoc educe.dudū placuit potio:nūc minus

Grauate iam accipit.tene tu interim meus oculus.
Da mihi suauiũ.dũ illic bibit prostibiles tandẽ
Stantem stantis autem dare amicũ amicæ
Euge euge sic furi datur qui dicitur quanquam
Grauatus non nocui.tamen age iam infla buccas
ste. Nunc iam aliquid suauiter redde cantionẽ ueteri pro ui nouã

Eidem

sa. Vi ionicus aut cynedicus.qui hoc tale facere possiet
q Si istoc me uorsu uiceris alio me prouocato fac tu hoc modo
sti. At tu hoc modo.sa.babæ.sti.tate.sa.papæ.sti.pax
Nunc pariter ambo omnis uoco cinædus contra statis.esse
Nobis non magis potis est:quã fungo imber.
Intro hinc abeamus.nunc iam.saltatũ satis pro uinost
Vos spectatores plaudite.atq; ite ad nos comessatum:

Plauti Trinũmus:

Hesaurũ abstrusum abiens peregre charmides
Remq; omnẽ amico callicli mãdat suo
t Istoc absente male rem perdit filius
Nã & ædis uẽdit.has mercatur callicles
Virgo indotata soror istius poscitur
Minus quo cum inuidia ei det dotem callicles
Mandat qui dicat aurũ ferre sese a patre.
Vt uenit ad ædis:hunc deludit charmides
Senex ut rediit cuius nubuntur heri

Luxuria inopia

lu. Equere me mea gnata ut munus fũgaris tuum
In. s Sequor sed finẽ for quẽ dicã nescio.lu.adest hem
Ille sũt edes:i itro nũc iã.nũc ne qs erret uostrũ
paucis in uiã deducã:siqdem operã dare promittitis
Nunc primũ igitur quæ ego sim:& quæ illa hæc siet.
Huc quæ abiit intro dicã si animũ aduortitis
Primũ mi plautus nomen luxuriæ indidit.
Tũ mihi hanc gnatã esse uoluit inopiam.
Sed huc quid introierit impulsum meo:accipite
Et date uacuas auris dũ eloquor.adulescens quidã est:
Qui in hisce habitat ædibus:is rẽ paternã me adiutrice
perdidit qui me aleret nihil uideo esse reliq.dedi meã gnãtã:
Qui cum ætatẽ exigat.sed de argumẽto ne expectetis fabulæ:
Senes qui huc uenient:hi rem uobis aperient.huic nomen græce
Est thesauro fabulæ.philemõ scripsit:plautus uertit barbare

Nomen trinũmo fecit:nunc hoc uos rogat ut liceat possidere
Hanc nomen fabulã:tantũ est ualete.adeste cũ silentio.

Megaronides.

E amicum castigare ob merita mala noxia
n Immane est facinus.ueꝝ in ætate utile & conducibile:
Nam ego amicum hodie meum concastigabo pro comme-
rita noxia.
Inuitus.ni me id inuitet ut faciam fides.nam hic nimium morbus
Mæres inuasit bonos ita plerũq; oĩs iam sunt intermortui.
Sed dum illi ægrotant interim mores mali quasi herba irrigua
Succreuerũt uberrimæ.neq; quicq̃ hic uile nunc est
Nisi mores mali.eoꝝ licet iam messem metere maximã
Nimioque hic pluris pauciorum gratiã faciunt.pars hominũ
Quã id quod prosit pluribus.ita uincunt.illud
Conducibile gratiæ quæ in rebus multis obstant.
Odiosæque sunt remoràque faciunt rei priuatæ & publicæ.

Callicles megaronides senes duo.

cal. Arẽ corona nostrũ decorari uolo.uxor.uenerare.ut
l Nobis hæc habitatio.bona.fausta.fœlix fortunataq; eueniat:
Teq; ut q̃primũ possim:uideam emortuã.
me. Hic ille est senecta ætate qui factus est puer:qui admisit
In se culpã castigabilẽ.adgrediar hoiem:
cal. Cuia uox ꝓpe me sonat.me.tui beneuolentis:si ita es:ut ego uolo
Sin aliter es inimici atq; irati tibi.cal.o amice salue atque
Aeq̃lis ut uales megaronides.me.& tu ædepol salue callicles
cal. Valen ualuistin.me.ualeo & ualui rectius.cal.quid agit
Tua uxor ut ualet.me.plusq̃ ego uolo.cal.bene hercle
Est.illã tibi bene ualere & uiuere.me.credo hercle te
Gaudere:si qd mihi mali est.cal.oĩbus amicis quod mihi est.
Cupio eẽ idẽ.me.eo tua uxor qd agit.cal.imortalis est
Viuit uicturaq; ẽ.me.bene hercle denũcias deosq; oro ut
Vitæ tuæ supstes suppetat:dũ quidẽ hercle tecũ nupta
Sit.cal.sane uelim.me.uin cõmutemus:tuam ego ducã.
Et tu meã:faxo haud tantullũ dederis uerboꝝ mihi.
Nãq; enim tu credo mihi iprudenti obrepseris:ne tu hercle
Faxo haud scias quã rem egeris.cal.habeas ut nactus.
Nota mala res optumast.nã ego nũc si ignotã capiã:quid
Agã nesciã.me.ædepol proinde ut bene uiuitur:diu
Viuitur sed hoc animũ aduorte:atq; aufer ridicularia
Nã ego dedita opera huc ad te aduenio.cal.quid uenis.

me. Malis te ut uerbis multis multũ obiurgem.cal.men:
me. Nũ qs est hic alius præter te atq; me.cal.nemo ẽ.qd igitur?
me. Rogitas te ne obiurgitẽ:nisi tute mihi me censes
Dictuʒ male.nã si in te ægrotant artes animique tui
Sin imutare uis ingeniũ moribus.aut si demutant mores
Ingeniũ tuũ.neq; eos antiquos seruas ast captas nouos
Oibus amicis morbũ tu incuties grauem:ut te uidere
Audireq; ægroti fient.cal.quid in mentẽ uenit
Tibi istæc dicta dicere.me.qa omnis bonos bonasq;
Adcurare addecet:suspitionẽ & culpam ut abs se segregent.
cal. Nõ põt utrũq; fieri.me.q̃propter.cal.rogas:ne admittã
Culpã:ego meo sum ꝓmus pectori suspicio est in pectore alieno
Sita nã nũc ego si te surripuisse suspicer ioui coronã de capite:
E capitolio:qđ in culmine astat summo.si id nõ feceris:atque
Id tamẽ mihi lubeat suspicarier.qd tu id ꝓhibere me potes.
Ne suspicer.sed istud negocii scire cupio qcquid ẽ.me.haben
Tu amicũ aut familiarẽ quempiam:cui pectus sapiat.
cal. Aedepol haud dicã dolo.sunt quos scio eẽ amicos:sunt quos suspicor
Sũt quorʒ ingenia atq; animos nõ possim noscere.ad amici
Partẽ an ad inimici ꝓueniant.sed tu ex amicis certis mihi es
Certissimus:si qd me fecisse ĩscite aut improbe.si id me
Nõ accusas tute ipse obiurgandus es scio.me.& si huc alia causa
Ad te adueni æquũ postulas.cal.expecto si quid dicas
me. Primũ dum omniũ male dictitatur tibi uulgo in sermonibus:
Turpilucri cupidũ te uocant ciues tui:tũ autẽ sunt alii:qui te
Vulturiũ uocant.hostis ne an ciuis comedis parui pẽdere.
Hæc cũ audio in te dici excrucior miser.cal.est atq; nõ est
Mihi in manu megaronides:qn dicãt nõ est merito ut ne dicant
Id est.me.fuit ne hic tibi amicus charmides
Cal.est & fuit:id ita esse
Vt credas:rẽ tibi auctorẽ dabo.nã postq̃ hic eius rem confregit
Filius:uidetq; ipse ad paupertatẽ protractũ esse:se suamq;
Filiã esse adulti uirginẽ simul eius matrẽ suãque uxorẽ mortuã
Quoniã hinc iturust ipse in seleuticã:mihi cõmẽdauit uirginẽ.
Gnatã suã & rẽ suã omnẽ.& illũ corruptũ filium
Hic si inimicus eẽt credo haud crederet.me.quid adulescẽtẽ
Quẽ eẽ corruptũ uides:qui tuæ mandatus ẽ fidei & fiduciæ.
Quin eũ restituis:qn ad frugẽ corrigis.ei rei operã dare fuerat
Aliquãto æquius.si qui probiorẽ facere possis.nõ uti in eandẽ
Tute accederes infamiã.malũq; ut eius cũ tuo misceres

Malo cal. quid feci. me. quod homo nequã. cal. nõ istuc meũ est.
me. Emistin de adolescẽte has ædes: quid taces? ubi nũc tute habitas?
cal. Emi atq; argentũ dedi minas quadraginta adolescẽti ipsi
In manũ. me. dedistin argentũ? cal. factũ: neq; facti piget
me. Aedepol fidei adolescẽtẽ mandatũ malæ dedisti ne hoc pacto ei
Gladiũ qui se occideret & quid secus ẽ. aut quid interest dare
Te in manus. argentũ amanti hoĩ adolescẽti. animi impoti
Qui exedificaret suã inchoatam ignauiã. cal. non ego
Illi argentũ redderẽ. me. non redderes. neq; de illo quicq̃
Neq; emeres neq; uenderes: nec qui deterior esset faceres copiã:
Inconciliastin eũ: q mandatust tibi: illum qui mandauit eum
Exturbasti ex ædibus ædepol mandatũ pulcre. & curatũ probe.
Crede huic tute iam suã melius rẽ gesserit. cal. subigis maledictis
Me tuis megaronides nouo modo. adeo ut quod meæ cõcreditũ
Sit taciturnitati clam fidei & fiduciæ. ne en unciarem cuiq̃.
Neu facerem palam? ut mihi necesse sit iã ad tibi concredere
me. Mihi qd credideris: sumes ubi posueris. cal. circũspice dum te ne
Quis adsit arbiter nobis. & quæso itidẽ idem circũspice.
me. Ausculto si quid dicas. cal. si taceas loquar. quoniã hinc est
profectus peregre charmides: thesaurũ mihi demonstrauit:
In hisce ædibus. hic in conclaui quodã. sed circũspice
me. Nemo ẽ. cal. nũmorũ philippeum ac tria milia
Id solus sum p amiciciã & per fidẽ flens me obsecrauit.
Suo ne gnato crederẽ: ne ue cuiq̃. unde ad eũ id
posset pmanascere: nũc si ille huc saluus reuenit reddã
Suũ sibi. si qd eo fuerit: certo illius filiæ. quæ mihi mãdata
Sit habeo: dotem unde dem: ut eã in se dignã conditionẽ,
Conlocem. me. proh di ĩmortales uerbis paucis q̃ cito
Aliũ fecisti me. alius ad te uenerã. sed ut occepisti perge
porro ploqui. cal. qd tibi ego dicã: qui illius sapientiã
Et meã fidelitatẽ: & celata oia pene ille ignauus
Funditus pessundedit. me. qui dũ. cal. qa rure dum sum
Ego unos sex dies me absente atque insciẽte incõsultu meo
Edes uenales hasce inscribit litteris. adesuriuit magis
Et inhiauit acrius lupus. obseruauit: dũ dormitarẽt canes.
Gregem uniuersum uoluit tecũ auertere. fecisset ædepol.
Ni hæc præsensissent canes. sed nũc rogare ego uicissim te uolo.
Quid fuit officiũ meũ me facere. face sciã. utrũ indicare
Me ei thesaurũ æquũ fuit: aduersum quod eius
Me obsecrauisset pater. an ego alium dominũ paterer

Fieri hisce ædibus qui emisset.eius esset ne eius pecunia?
Emi egomet potius ædis argentũ dedi thesauri
Causa.ut saluũ amico traderem:neq; adeo hasce emi
Mihi nec usuræ meæ.illi redemi rursum a me argẽtũ dedi
Hæc sunt:seu recte:seu puorse:facta sunt:egomet fecisse
Confiteor:megaronides hem mea malefacta:hem meã
Auariciã ubi.hascine me ꝑpter res maledictas
Famas ferũt.me.pausa.insisti castigatorẽ tuũ occlusisti
Linguã nihil ẽ qui respondeam.cal.nũc ego te quæso
Vt me opera & consilio iuues.cõmunicesq; hãc mecũ meã
Prouinciã.me.polliceor operam ergo ubi eris paulopost domi
cal. Nũquid uis.me.cures tuã fidẽ.cal.fit sedulo.me.sed quid ais?
cal. Quid uis.me.ubi nunc adulescẽs habet cal.posticulũ
Hoc recipit cũ ædis uendidit.me.istuc uolebã scire.
I sane nũc iam sed quid ais.cal.qd.me.nũc uirgo nẽpe apud te ẽ
cal. Ita est iuxtaq; eam curo cũ mea.me.recte facius.cal.nũ prius
Quã abeo me rogitaturus.me.uale.nihil ẽ profecto stultius
Neq; stolidius:neq; mẽdaciloquius.neq; argutũ magis.
Neq; confidẽtiloquius.neq; periurius:q̃ urbani assidui
Ciues:quos scurras uocãt.atq; egomet me adeo cũ illis
Vna ibidẽ traho:qui illoꝝ uerbis falsis acceptor fui
Qui oia se simulant scire:nec quicq̃ sciunt.
Quod quisq; in animo habet:aut habituri sunt
Sciũt:id quod in aurem rex reginæ dixerit.sciũt quod
Iuno fabulata sit cũ ioue quæ neq; futura:neq; facta sunt:
Tamen illi sciũt.falso.nã uero laudent:culpent:quẽ uelint.
Non floccifaciũt:dum illud quod lubeat sciant ois
Mortalis hunc aiebãt callicẽ indignũ ciuitate hac
Esse uiuere:bonis qui hunc adolescentẽ euertisset suis
Ego de uerbis eoꝝ famigeratoꝝ inscius profilui amicũ
Castigatũ inoxiũ.quod si exquiratur usque ab stirpe auctoritas
Vnde qcquid auditũ dicant.nisi id appareat famigerator
Ne sit cũ damno & malo.hoc ita si fiat.publico fiat bono
paucissimi faxi:q sciãt.q; nesciũt occlusioreq; habeãt stultiloquẽtiã

Lysiteles.adolescens.

Vltas res simul i meo corde uerso multũ in cogitando
m'. Dolorẽ idipiscor.egomet me cõquoquo.& macero:& dfatigo
Magister mihi exercitor aius.hinc ẽ.sed hoc nõ liquet.
Nec satis cogitatũ.si uerã potius haꝝ mihi artẽ expetessam
Vtrã ætati agundæ arbitrer firmiorẽ.amori ne an rei

Obseq potius par fiet. utra in parte plus uoluptati sit uitae
Ad aetatē agūdā. de hac re mihi satis haud liquet. nisi hoc
Si faciā opinor. simul exputem. iudex sim reus
Quae ad eā rē: ita faciā: ita placet. oium primū
Amoris artis eloquar. quēadmodū expediant. nunq̄
Amor quēq̄ nisi cupidū hominē postulat: se in plagas
Conicere. eos cupit. eos consectat̄. subdole blandit̄. ab re
Cōsulit. blādiloquētulus. harpago. mēdax. cuppes. auarus
Elegans. despoliator. latebricolarū hominū corruptor.
Blādus inops. celati indagator. nā quā ad quod clamat
Quā extemplo saeuis sagittis percussus est. ilico res foras
Labitur. liquitur. da mihi hoc mel meū: si me amas: si audis.
Ibi ille cuculus occelle mi fiat. & istuc: & si amplius uis dari:
Dabitur ibi illa pendentē ferit. iam amplius orat. non sat
Id ē mali. ni amplius etiam quod bibit. quod comest.
Quod facit sumpti. nox datur. ducitur familia tota.
Vestipicii unctor. auri custos. flabelliferae. sandaligerulae
Cātrices. cistellatrices. nūcii. renūcii. raptores panis & pens'
Fit ipse: dū illis comis ē: inops amator. haec ego cū ago cū
Meo aio recolo: ubi qui eget: quā precii sit parui. apage te
Amor nō places. nihil te utor. quāq̄ illud ē dulce: esse & bibere
Amor amara dat. tibi satis quod aegre fit. fugit forum.
Fugat uos cognatos. fugat ipse se a suo contuitu:
Neq; enim eū sibi amicū uolunt dici. mille modis amor
Ignorādust procul adhibendus est. atq; abstinendū
Nam qui in amore praecipitauit; peius perit. q̄ si saxo saliat:
Apage sis amor. tuas res tibi habe: amor mihi amicus ne fuas unquam
Sunt tamē quos miseros maleq; habeas: quos tibi obnoxios
Fecisti certunst ad frugem applicare animus. quāq̄ ibi animo
Labos grandis capitur. boni sibi haec expetunt rem fidem honorem
Gloriā: & gratiam, hoc ꝓbis preciunst eo mihi magis lubet
Cum probis potius: q̄ cū improbis uiuere uanidicis.

Philto senex. lysiteles adolescens.

Vo. illic homo se penetrauit ex aedibus. ly. pater adsum
q Impera quod uis. neq; tibi ero in mora. neq;
latebrose me abs tuo
Cōspectu occultabo. phil. feceris par tuis caeteris factis patrem
Tuū si percoles: per pietatē nolo ego cū improbis te uiris
Gnate mi neq; in uia neq; in foro ullū sermonē exequi
Noui ego hoc saeculū moribus qbus sit malus bonū malū

Esse uolt ut sit sui similis turbant miscent mores mali rapax
Auarus inuidus sacrũ prophanũ:publicũ priuatũ habent
Hiulca gens hæc ego doleo hæc sunt quæ excruciant
Hæc dies noctesq; hæc tibi canto ut caueas quod manu nõ queũt
Tangere tantũ fas habent quo manus abstineant.
Cætera rape:trhae fuge late:lachrumas hæc mihi cũ uideo
Eliciũt qa ego ad hoc genus hominũ duraui quin prius
Me ad pluris penetraui:nã hi mores maiorũ laudant.
Eosdem latitant hisce ego te artibus gratiã facio neu colas
Neu imbuas ingeniũ meo modo & moribus uiuito antiquis
Quæ ego tibi præcipito & facito nihil ego istos moror fatuos
Mores & turbidos:qbus boni dedecorãt se hæc tibi si mea
Imperia capesses multa bona in pectore consident
ly. Semper ego usq; ad hanc ætatẽ ab ineũte adolescẽtia
Tui seruitutem seruiui imperiis & præceptis pater.
Proin ego me liberũ eẽ ratus sum:pro imperio tuo
Meũ animũ tibi seruitutem seruire æquũ censui.
phil. Qui homo cũ aĩo inde ab ineũte ætate depugnat suo
Vtrũ ita id ne eẽ mauelit ut eũ aĩus æquũ censeat.
An ita potius ut parentis eum esse & cognati uelint
Si aĩus hominẽ perpulit actũ est si animo seruiuit non sibi
Si ipse animũ perpulit dũ uiuit:uictor uictorꝫ cluet
Tu si animũ uicisti potius q̃ animus te est quod gaudeas.
Nimio satius tui opust te ita esse q̃ ut animo lubet
Qui animũ uincunt.q̃ quos animus semp probiores
Cluentis.ly.istæc ego mihi semp habui ætati tegumentũ
Meæ ne penetrassem me usq̃ ubi esset damni cõciliabulũ
Ne noctu irem obambulatũ:neu suũ adimerẽ alteri
Neu tibi ægritudinẽ pater parerẽ parsi sedulo.
Sarta tecta tua præcepta usq; habui mea modestia
phil. Quid exprobras bene q fecisti tibi fecisti nõ mihi
Mihi quidẽ ætas acta est tua istuc refert maxime
Is probus est quẽ nõ pœnitet q̃ bonus sit & frugi bonæ
Benefacta benefactis aliis prætegito ne perpluant
Qui ipsus se cõtẽnit in ea est indoles industriæ
ly. Ob eã rẽ hæc pater autumaui qa res quædãst quã uolo
Ego me abs te exorare.phil.quid id ẽ:ueniã iã dare gestio
ly. Adolescẽti huic genere sũmo amico atq; æquali meo
Minus qui caute & cogitate suã rem tractauit pater
Bene uolo ego illi facere:si tu nõ uenis.phil.nempe de tuo

ly. De meo nã quod tuumst meumst oẽ meũ est autẽ tuum
phil. Quidis:eget ne?ly.eget.phil.habuit ne rem.ly.habuit
phil. Qui eam perdidit:publicis ne adfinis fuit:an maritumis
Negociis mercaturá ne an uenales habuit:ubi rem perdidit
ly. Nihil istorũ:phil.quid igitur.ly.p comitatem ædepol
Pater præterea aliquantũ animi causa in deliciis disperdidit
phil. Aedepol hominẽ prædicatũ ferme familiariter qui
Quidẽ nũq̃ per uirtutẽ rem confregit atq; eget
Nihil moror eũ tibi esse amicũ cũ eiusmodi uirtutibus
ly. Quia fine omni malicia si tolerare eius egestatem uolo
phil. De mendico male meretur q ei dat quod edat aut quod bibat
Nã & illud quod dat pdit:& illi producit uitam ad miseriá
Non eo hoc dico:quá quæ tu uis:ego uelim & faciá lubens
Sed ego hoc uerbũ cũ illi cuidá dico præmonstro tibi
Vt ita te aliorꝝ misereat:caue tui alius misereat
ly. Deserere illum.& deiuuare in rebus aduersis pudet.
phil. Pol pudere q̃ pigere præstat totidem lrís.ly.ædepol
Deum uirtute dicam pater & maiorꝝ & tua multa bona
Bene parta habemus bene si amico feceris ne pigeat fecisse
Vt potius pudeat si nõ feceris.phi.dem.magnis diuitiis siqd
Demas plus fit an minus.ly.minus pater:sed ciui
Immunifico scis qd cantari solet:quod habes ne habeas.
Et illud quod nũc nõ habes habeas malũ quãdo qdem
Nec tibi bene eẽ potes pati nec alteri.phil.scio eqdem
Istuc ita solere fieri:uerꝝ gnate mi is est imunus cui
Nihil ẽ q munus fungatur suũ.ly.deũ uirtute
Habemus:& q nosmet utamur pater & aliis q comitati
Simus beneuolẽtibus.phil.nõ ædepol tibi pnegare possum
Quicq̃ quod uelis cuius egestatẽ tolerare ius loquere
Audacter patri.ly:lesbonico huic adolu scenti charmidæ filio
Qui illic habitat.phil:qui comedit quod fuit:quod non fuit
ly. Ne obprobra pater multa ueniũt homini quæ uult quæ ne uult
phil. Agedũ eloquere quid dare illi nũc uis.ly.nihili cuiq; pater.
Sapientiæ ætas cõdimentumst sapiens ætati cibus est.
phil. Mentire ædepol gnate atq; id nunc facis haud consuetudine
Nã sapiens quidẽ pol ipse fingit fortunam sibi.
Eo ne multa quæ ne uolt eueniunt.nisi fictor malus siet.
ly. Multa opa opus fictuare:qui se fictorem probum
Vitæ esse agendæ expetit.sed hic admodum adulescentulus.
phil. Non ætate uerꝝ ingenio adipiscitur sapientia

ly. Tu modo ne me prohibeas accipere: siqd det mihi
phil. An eo egestatem tu tolerabis si quid ab illo acceperis.
ly. Eo pater. phil. pol ego istam uolo me rationem edoceas:
ly. Licet scin tu illum quo genere gnatus sit. phil. scio adprime probo.
ly. Soror illi est adulta uirgo grandis: eã cupio pater ducere
Vxorẽ phil. sine dote. ly. sine dote. phi. uxorẽ. ly. ita tua re salua.
Hoc pacto ab illo inibis sũmam gratiã neq̃ cõmodius
Vllo pacto ei poteris auxiliarier. phil. ego indotatã te
Vxorẽ ut patiar. ly. patiundũ est pater: & eo pacto
Addideris nostræ lepidã famã familiæ. phil. multa ego possum
Docta dicta & quãuis facũde loqui. historiam uetere
Atq̃ antiquã. hæc mea senectus sustinet uer ego quãdo
Te & amiciciã & gratiã i nostrã domũ uideo adlicere:
Et si aduersator tibi fui. istæc iudicio tibi pmitto posse. duc
ly. Di te seruasſint mihi. sed adde ad istã gratiam unum.
phil. Quid id est autẽ unũ: ly. eloquar tu te ad eum adeas
Tu te concilies. tute poscas. ecce res nimio citius
Transiges. firmũ omne erit: quod tu egeris: grauius erit
Tuũ unũ uerbũ ad eã rem q̃ centũ mea. phil. ecce autem
In benignitate hoc reperi negocium dabitur opera.
ly. Lepidũs uiuis hæ sunt ædes. hic habet lesbonico
Est nomen. age rẽ cura. ego te opperiar domi.

Philto senex.

n On optima hæc sunt: neq̃ ego ut æquũ censeo:
Verum meliora sunt q̃ quæ deterruma.
Sed hoc unũ consolatur me atq̃ animũ meum
Quia qui nihil aliud nisi quod sibi soli placet
Consulit aduorsum filium nugas agit
Miser ex animo fit: satius nihilo facit
Suæ senectuti is acriorem hyeme parat.
Cum illam opportunam tempestatem corciet.
Sed aperiuntur ædes quo ibam cõmode
Ipse exit lesbonicus cum seruo foras

Lesbonicus adolescens. Stasinus seruus. phylto senex

m Inus qndecim dies sunt. qd p his ædibus minas q̃dragints
Accepisti a callicle. ẽ ne hoc qd dico stasime. sta. cũ cõsidero
Meminisse uideor fieri. le. qd factunst eo. sta. comessum
Expotũ. exutum. elotũ in balneis. piscator pistor abstulit.
Lanii. coqui. holitores. myropolæ. aucupes. consit cito
Quã si tu obicias formicis papauerẽ. le. minus hercle

In hisce rebus sumptus est eximiis.sta.qd qđ dedisti scortis
le. Ibidem una traho.sta.quid quod ego defraudaui.
le. Hem ista ratio maxuma est.sta.non tibi illud apparere
Si sumas potest nisi tu imortale rere esse argentū tibi.
Sero atq; stulte prius quod cautū oportuit:postq̄
Comedit rem.post rationē putat.le.nequaq̄ argenti
Ratio cōparet tamen.sta.ratio quidē hercle apparet
Argentū œchete minas quadraginta accepisti a callicle
Et ille ædis abs te mācipio accepit.le.admodum.
phil. Pol opinor adfinis noster ædis uendidit.pater cū peregre
Veniet.in porta est locus.nisi forte iuenirē filiū cū repserit
Sta. Trapezitæ mille drachmarum olympicū:quas de ratione
Debuisti:redditæ.le.nempe.quas spopondi.sta.imo
Quas depēdit iquit.qua spōsione pro nuper tu exactus es.
Pro illo adulescēte:quē tu aiebas esse diuitē factum.
Vt quidē illud pierit.le.factum id quoq; est.
Nam nunc eum uidi miserum & me eius misertū st
Sta. Miseret te alioꝝ:cui te nec miseret nec pudet.
phil. Tempus adeundi.le.ē ne hic philto qui aduenit
Is hercle ē ipsus.Sta.ædepol næ ego istū uelim meū
Fieri seruū cū suo peculio.phil.heꝝ atq; seruū plurimum
Philto iubet saluere lesbonicū & stasimū.le.di diunt
Tibi philto quæcūq; optes:quid agit filius.
phil. Bene uult tibi.le.ædepol mutuū mecum facit
Sta. Ne quicquā illud uerbun st bene uult.nisi qui bene facit:
Ego quoq; uolo eē liber.ne quicquā uolo.hic postulet
Frugi esse nugas postulat.phil.meus gnatus me ad te
Misit.inter se atq; uos affinitatē ut conciliarē & gratiā:
Tuam uolt sororem ducere uxorem:& mihi
Sententia eadem st.& uolo.le.haud nescio tu
Bonis tuis rebus meas res irrides malas.phil.hō ego sum:
Homo tu es.ita me amabit iuppiter.neque te derisum ueni
Neq; dignū puto.uerū hoc ut dixi.meus me orauit filius:
Vt tuam sororem poscerem sibi uxorē.le.mearū rerū
Me nouisse equū st ordinem:cū uestris nostra non est
Aequa factio.adfinitatem uobi aliam quærite.
Sta. Satin tu sanus mentis aut animi tui.qui conditionem
Hanc repudies.nam illum tibi ferentarium esse amicum
Inuentū intellego.le.abin hinc dierecte.sta.si hercle
Ire occipiam uotis.le.nisi qd me aliud uis philto tibi

Reſpõdi.phil.benigniorem leſbonice te mihi q̃ nũc
Experior eſſe:confido fore.nam & ſtulte facere:& ſtulte fabularier
Vtrunq; leſbonice in ætate haud bonũſt.Sta.uer hercle
Hic dicit.le.oculũ tibi effodiam:ſi uerbũ addideris.
Sta. Hercle quid dicã tamen.nam ſi ſic non licebit:luſcus dixero.
phil. Ita tu nũc dicis non eſſe equiperabiles ueſtras cũ noſtris
Factiones:atq; opes.le.dico.phil.quid tũc ſi in ædem
Ad cœnã ueneris.atq; ibi opulentus tibi par forte ut uenerit
Appoſita ſit cœna:popularem quã uocant.ſi illi congeſtæ
Sint epulæ a clientibus.ſi qd tibi placeat.qd illi cõgeſtũ ſiet
Aedes ne an incœnatus cũ opulento accumbes:le.edam
Niſi ſi ille uetet.Sta.at pol ego ẽt ſi uetet edã:atq; ambabus
Malis expletis uorem.& quod illi placeat præripiam potiſſimũ:
Neq; illi concedã qcq̃ de uita mea uerecondari neminem.
Apud menſam decet.nam ibi de diuinis atq; humanis cernitur
phil. Rem fabulare.Sta.non tibi dicam dolo.decedam ego illi
De uia:de ſemita:de honore populi.uer quod ad uentrẽ attinet.
Non hercle hoc longe:niſi me pugnis uicerit cœna hac annona eſt
Sine ſacris hereditas.phil.ſemp tu hoc facito leſbonice cogites
Id optumũ eſſe.tute ut ſis optumus:ſi id neq; uiæ ſaltem ut
Optumis ſis proximus.nũc conditionẽ hanc:quã ego fero
Et quã abs te peto dare:atq; accipe leſbonice.te uolo.dei
Diuites ſunt.deos decet opulentia:& factiones.uer nos homũculi
Salillũ aĩæ.quæ cũ extẽplo amiſimus:æquæ mendicus
Atq; ille opulentiſſimus cenſetur ad acherontẽ mortuus.
Sta. Mir ni tu illuc tecũ diuitias feras:ubi mortuus ſis
Ita ſis ut nomen cluet.phil.nũc ut ſcias hic factiones atq; opes
Non eſſe.neq; noſ tuã negligere gratiã ſine dote poſco tuam
Sororẽ filio:quæ res bene uortat habeõ pactã:quid taces.
Sta. Proh di ĩmortales conditionẽ quoiuſmodi:phil.quin fabulare
Di bene uortãt.ſpondeo.Sta.heu ubi uſus nihil erat dicto:ſpondeo
Dicebat:nunc hic quoniã opus.eſt nõ quit dicere.
le. Cũ adfinitate ueſtra me arbitramini dignũ:habeo uobis
Philto magnã gratiã ſed & ſi hercles grauiter cecidit ſtultitia mea
philto ẽ ager ſub urbe hic nobis eum dabo dotem ſorori.
Nam is de ſtultitia mea ſolus ſuperſit præter uitã reliquus
phil. Profecto dotem nihil moror.le.certũſt dare
Sta. Noſtram ne nutricem here:quæ nos educat:abalienare
A nobis caueſis feceris qd edemus noſmet poſtea.le.etiã tu taces
Tibi ego rationẽ reddã.Sta.plane perimus niſi quid ego

Cōminiscor. philto te uolo. phil. si quid uis stasime. Sta. huc
Cōcede aliquantū. phil. licet. Sta. arcano tibi ego hoc.
Dico ne ille ex te sciat: neue alius quisq̄. phil. crede
Audacter quid lubet. sta. per deos atq̧ hoïes dico ne tu
Illū agrum tuū finas unq̄ fieri neq̧ gnati tui.
Ei rei argumentū dicam phil. audire ædepol lubet. Sta. primū
Omniū olim terra cū proscinditur in quinto quoq̧ sulco
Moriūtur boues. phil. apage. Sta. acherontis hostiū in nostrost
Agro: tum uinū priusq̄ coactūst: pendet putidum
le. Consuadet homini credo & si scelestus est. at mihi infidelis
Non ē. Sta. audi cætera post id frumēti quādo alibi messis maximast
Tribus tantis illi minus reddit: quā obseueris. phil. hem istic
Oportet obseri mores malos: si in obserendo possint interficier.
Sta. Neq̧ unq̄ quisq̄: si cuius ille ager fuit:
Quin pessume ei res uorterit. ciuiū fuit alii exulatū
Abierūt: alii emortui: alii se suspendere. hem nunc hic
Cuius ē ut adicitas redactus. phi. apage a me istunc agrū
sta. Magis apage dicas. si omnia audiueris. nā fulguritassunt
Alternæ arbores: sues moriuntur angina acerrumæ
Oues scabræ sunt. tam glabræ hē q̄ hæc est manus
Tum aūt syrorū genus. quod patientissumū
Hominū nemo extat. qui ibi sex menses uixerit.
Ita cuncti solsticiali morbo decidunt. phil. credo ego
Istuc stasime ita esse. sed campas genus multo syrorū
Iam anteit patientia. Sta. sed iste est ager profecto ut te
Audiui loqui malos in quem oēs publice mitti decet.
Sicut fortunatoꝝ memorant insulas. quo pacto cuncti qui
Aetatem egerunt caste conueniant contra istoc
Detrudi maleficos æquū uidetur. q qdē istius sint modi
Hospitiū est calamitatis. qd uerbis opust quanuis
Malam rem quæras. illic reperias. le. at tu hercle illi
Et alibi. Sta. cauesis dixeris me tibi dixisse hoc. phil. dixisti
Arcano satis. Sta. qn hic quidem cupit illum ab sese
Abalienarier. si qdem repperire posset cuius os sublinat.
Meus qdem hercle nūquā fiet. Sta. si sapies quidem.
Lepide hercle de agro ego hunc senem deterrui.
Nam qui uiuamus nihil est: si illum amiserit.
phil. Redeo ad te lesbonice. le. dic sodes mihi. quid hic
Locutus tecū. phil. quid censes homost
Vult fieri liber. ueꝝ quod det: non habet.

277

le. Et ego esse locuples:uerum nequicq̃ uolo.Sta.licitum
Si uelles nunc quoniam nihil est:non licet.le.quid tecũ stasime
Sta. De istoc quod dixisti modo si antea uoluisses:esses nunc sero cupis
phil. De dote mecũ cõuenire nihil potes.quid tibi lubet:tute
Agito cũ nato meo:nunc tuam sororẽ filio posco meo
Quæ res bene uortat:quid nũc etiam non uis.le.quid
Istic quando itauis:di bene uortant.spondeo.phil.nunq̃
Aedepol cuiq̃ tam expectatus filius natus:q̃ illud est
Spondeo natũ mihi.sta.di fortunabunt uestra consilia
phil. Ita uolo.le.sed stasime abi huc ad meam sororẽ ad callidẽ
Dic hoc negocii quomodo actũ ẽ.sta.ibitur
les. Et gratulator meæ sorori.sta.scilicet.phi.i hac lesbonice
Mecũ ut corã nuptiis dies cõstituatẽ.eadẽ hæc confirmabimus
les. Tu istuc cura.quod iussi.ego iam hic ero.dic callidi me ut
Conueniat.sta.quin tu i modo.le.de dote ut uideat
Quid possit facto.sta.i modo.le.nam certũst sine
Dote addere.sta.quin tu i modo.le.neq; enim illi
Damno unq̃ esse patiar.sta.abi modo.le.meam
Neglegentiam.sta.i modo.les.o pater.æquũ uidetur
Quin quod peccarim.sta.i modo.le.potissimũ mihi
Id obsit.sta.i modo.le.o pater en unquã aspiciam te.
Sta. I modo i modo i modo.tandem impetraui abiret.di.
Vestram fidem ædepol re gesta pessume:gesta prob
Si quidem ager nobis saluus est.& si admodum
In ambiguo est etiam nũc quid de hac re fiat.
Sed id si alienatur actũst de collo meo gestandus
Peregre clipeus.galea sarcina.effugiet ex urbe ubi erunt
Factæ nuptiæ.ibit istac aliquo in maximam malam crucẽ
Latrocinatũ aut in asiam:aut in ciliciam:ibo huc
Quo mihi imperatũst & si odi hanc domũ
Postquã exturbauit hic nos ex nostris ædibus

Callides senex.seruus.stasimus:

cal. Vo mõ tu istuc stasime dixisti.sta.nostrũ herilẽ filiũ
Lesbonicũ suam sororẽ despondisse hoc modo.cal.cui
Homini despondit.sta.lysiteli.philtonis filio sine dote
cal. Sine dote ille illam tantas diuitias dabit:non credibile
Dicis.sta.at tu ædepol nullus credas.si hoc non credis:ego
Credidero.cal.quid.sta.me nihil pendere.cal.quãdudũ
Istuc aut ubi actũst.sta.ilico hic ante hostiũ tam modo
Inquit prænestinus.cal.tanton in re perdita quã in re

Salua lesbonicus factus est frugalior. Sta. atq; equidem
Ipsus ultro uenit philto oratū filio. cal. flagitium quidem
Hercle fiet. nisi dos dabitur uirgini postremo ædepol ego
Istam rem ad me attinere intellego. ibo ad meū castigatorē
Atq; ab eo consiliū petā. Sta. propemodū quid illic
Festinet sentio. & subolet mihi. ut agro euortat lesbonicū
Quando euertit ædibus. o here charmide quoniā absente te
Hic tua res distrahitur tibi. utinam te redisse saluū uideā.
Vt inimicos tuos ulciscar: ut mihi ut erga te fui & sum referas
Gratiam. nimium diffici est repperiri amicū ita ut nomen
Cluet. cui tuam cū rem crederis sine omni cura dormias.
Sed generū nostrū ire eccillum uideo cum affini suo.
Nescio quid non satis inter eos conuenit. celeri gradu
Eunt uterq;. ille reprehendit hunc priorem pallio.
Haud iuxta me astiterunt. huc aliquantū abscessero.
Est lubido orationem audire duorum affinium.

Adol. duo. Lysitales. Lesbonicus. Seruus Stasimus.

Ta ilico. noli aduersari. neq; te occultassis mihi. le. potin
f Vt me ire. quo profectus sum sinas. ly. si in rem tuam
Lesbonice esse uideatur gloriæ aut famæ. sinam: le. quid est
Facillimum facis. ly. quid id est. Le. amico iniuriam
ly. Neq; meust neq; facere didici. le. indoctus q̄ docte facis
Quid faceres siquis docuisset te. ut sic odio esses mihi.
Qui bene cū simulas facere mihi. te male facis. male cōsulis
ly. Ego ne. le. tu ne. ly. quid malefacio. le. quod ego uolo
Id cū facis. ly. tuæ rei bene consulere cupio. le. tu mihi
Es melior q̄ egomet mihi. sat sapio. satis in rem quæ
Sint meam ego conspicio mihi. ly. an id est sapere: ut qui
Beneficiū beneuolente repudies. le. nullum beneficiū
Esse duco id. quod cui facias: non placet. ly. scio ego: &
Sentio ipse quid agam: neq; a me officium migrat
Nec tuis depellor dictis. qui rumori seruiam. le. quid ais?
ly. Nam retineri nequeo quin dicam ea: quæ promeres
Ita ne tandem maiores famam tradiderunt tibi tui:
Vt uirtute eorū anteparta per flagitium perderes.
Atq; honori posterorū tuorū ut uindex fieres.
Tibi paterq; auosq; faciliem facit & planam uiam
At quærendum honorem. tu fecisti ut difficilius foret
Culpa maxīe & desidia. tuisq; stultis moribus: præoptauisti
Amorem tuū uti uirtuti præponeres. nunc te hoc pacto

Credis posse obtegere errata.le.ah non itast.ly.capesis
Virtuté animo:& corde expelle desidiá tuo.i foro operã
Amicis da:haud in lecto amicæ ut solitus es.atq; ego istum
Agrum tibi reliqui ob eã ré enixe expecto:ut tibi sit qui te
Corrigere possis.ne omnino iopiá ciues obiectare possint tibi
Quos tu inimicos habes.le.oia ego istic q̃ tu dixisti.scio
Vel exsignauero:ut rem patriam:& gloriam maiorum
Fedarim meum.sciebam ut esse me deceret:facere non
Quibam miser.ita ui ueneris uictus:ocio captus.in fraudẽ
Incidi.& tibi nunc pinde ac merere:sũmas habeo gratias.
ly. At.operã perire meã sic & te:hæc dicta corde spernere
perpeti nequeo.simul me piget parum pudere te
Et postremo nisi me auscultas:atq; hoc ut dico facis.
Tute pone te latebis.facile ne inueniat te honor.
In occulto iacebis.cum te maxume clarum uoles.pernoui
Equidem lesbonice imperitum tuũ ingenium admodum.
Scio te sponte non tuapte errasse.sed amorem tibi
pectus obscurasse atq; ipse amoris teneo omnis uias
Ita est amor.balista ut iacit̃.nihil sic celere ẽ.neq; uolat.
Atq; is mores hominum moros & morosos efficit
Minus placet magis quod suadet̃..quod dissuadet̃ placet.
Cum inopiast cupias.quãdo eius copiast.tum non uelis.
Ille qui aspellit is compellit.ille qui nõ suadet.uetat.
Insanũst & malũ in hospitiũ deuorti ad cupidinem.
le. Sed te moneo hoc etiã atq; etiã.ut reputes.qd facere expetas.
Si istuc ut conare facis indicium tuũ incendes genus.
Tum igitur tibi quærit cupido.genus qui restinguas tuũ.
Atq; erit.si nactus.proinde ut corde amantes sunt capti
Nesciunt illum qdem.relinques genus.qui conclusit tuũ
Facile est inuentu.datur ignis tametsi ab inimicis petas.
Sed tu obiurgans me a peccatis rapis deteriorem in uiam.
Meam uis sororẽ tibi dem.suades sine dote.hoc nõ cõuenit.
Me qui abusus sum tantam rem patriam.porro in diuitiis
Esse.agrũq; habere.egere illã autẽ.ut me merito oderit:
Nunquã erit alienis grauis.qui suis se concinnat leuem
Sicut dixi faciã.nolo te iactari diutius.ly.tanto meliust te
Sororis causa egestatã exequi.atque eũ agrũ me habere
Quã te tua qui tolleres mœnia.les.nolo ego mihi te
Tam prospicere.qui meam egestatẽ leues.sed ut inops
Infamis ne sim.ne mihi hanc famam differant.me

Germanā meam sororem in concubinatū tibi sine dote
Dedisse. magis q̄ in matrimoniū. quis me improbior
Perhibeatur esse. hæc famigeratio te honestet. mecū collutet.
Etsi sine dote duxeris: tibi sit emolumentū honoris. mihi
Quod obiectent fiet. ly. cui te dictatorem censes fore. si
Abs te agrū acceperim. neq; uolo: neq; postulo: neq; cēseo ueꝝ tamen
Is est honos hoi pudico: meminisse officiū suū. scio equidem
Te aiatus ut sis studio sobolet. sentio: id agis ut ubi adfinitatem
Inter nos nostram adstrinxeris: atq; eum agrum dederis:
Nequicq̄ hic tibi sit. qui uitam colas: effugias ex urbe
Inanis profugiens: patriam deserens. cognatos adfinitatem. amicos
Factis nuptiis mea opera hinc proterritū te meaq; auaricia autument
Id me cōmissurum. ut patiar fieri: ne animum iduxeris. qs me
Improbrior perhibeatur esse. hæc famigeratio te honestet: me aūt
Cōlutulet. & si sine dote dixeris tibi sit emolumentū honoris.
Mihi aūt quod obiectent fiet. Sta. nō enim possum qn exclamē
Euge euge lysiteles facile palmā habes hic uictus. uicit tua comœdia
Hic agit magis ex argumēto: & uersus meliores facit etiā ob stultitiā
Tuam te tueris. multa abomina. le. quid tibi interpellatio
Aut in concilium huc accessio est. Sta. eodem pacto quo huc accessi
Abscessero. le. i hac mecū domū lysiteles ibi de istis rebus plura
Fabulabimur. ly. nihil ego i occulto agere soleo. meus ut aius
Est: eloquar si mihi tua soror: ut ego æquū censeo. ita nuptū datur
Sine dote: neq; tu hinc habiturus: qđ meū erit: id erit tuū
Sin aliter aiatus es. bene qđ agas eueniet tibi. ego amicus
Nūq̄ tibi ero: alio pacto: si sententia est. Sta. abiit hercle
Ille qdam. ecquid audis lysiteles. ego te uolo. hic quoq; hinc
Abiit. stasime restas solus. quid ego nūc agā: nisi uti sarcinā
Cōstringā: & clypeū ad dorsum accōmodem fulcimenta
Iubeā suppingi soccos. non sisti pōt. uideo caculā militarem
Me futuꝝ aut longius. aut aliquem ad regem in saginā
Herus se coniecit meus. credo ad summos bellatores
Acrem fugitorē fore. & capturū spolia. sibi illum qui
Meo hero aduersus uenerit. egomet aūt quo me extemplo arcum
Mihi & pharetrā & sagittas sumpsero cassidem in caput: dormibo
Placide in tabernaculo: ad forū ibo. nudius sextus cui
Talentū mutuū dedi reposcam. ut habeā mecū quod
Feram uiaticum.

Megaronides. Callides. senes duo

me. u T mihi rem narras calides. nullo modo potest fieri prsus

Quin dos detur uirgini.cal.nãq; hercle honeſte fieri ferme
Non poteſt:ut eam perpetiar ire in matrimonium ſine dote
Cum eius rem penes me habeam domi.me parata dos domiſt
Niſi expectare uis:ut eam ſine dote frater nuptum conlocet
Poſt ad eas tute philtonem & dotem dare te ei dicas facere
Id eius ob amicitiã patris.uerũ hoc ego uereor ne iſtæc pollicitatio
Te in crimẽ populo ponat atq; infamiã.non temere dicant
Te benignũ uirgini datam tibi dotem ei:quã dares eius a patre
Ex ea largitate illi:neq; ita ut ſit data columen te ſiſtere illi
Et detraxiſſe autument.nunc ſi operiri uis aduentũ charmidis
perlongũſt.huic ducendi interea abſceſſerit.cal.nã hercle
Omnia iſtæc ueniunt in mentem mihi me.uide ſi hoc utibile magis
Atq; in rem deputas:ut adeam leſbonicũ edoceas ut res ſe habet.
cal. Vt ego nunc adueſcenti theſaurũ indicem indomito:
pleno amoris.ac laſciuiæ.minime hercle uero:nã certe ſcio
Locũ quoq; oẽm ubi ſituſt comederit.quẽ fodere
Metuo.ſonitũ ne ille exaudiat.neu ipſam rem iudicet:
Dotem dare ſi dixerim.me.quo pacto ergo agetur.ca.clam dos
Depromi põt.dum occaſio ei reperiatᷓ.interim ab amico
Alicũde argentũ rogẽ.me.potin ẽ ab amico alicũde exorari
ca: Põt.me.gerræ ne tu illud uerbũ actutũ inueneris.mihi quidẽ
Hercle non eſt qđ dem mutuũ.cal.malim hercle ut uerũ
Dicas q̃ fides mutetur.me.ſed uide conſiliũ ſi placet
ca. Quid conſiliſt.me.ſcitũ:ut ego opinor conſiliũ iueni.ca.quid eſt
me. Hõ cõducatur aliquis iam quantũ poteſt:quaſi ſit peregrinus
cal. Quid is ſcit facere poſtea me.is homo exornetur graphice
In peregrinum modũ:ignota facies.q̃ nonuiſa ſit.falſidicus confidens
cal. Quid tum poſtea.me.quaſi ad adueſcentẽ a patre ex ſeleucia
Veniat:ſalutem ei nunciet uerbis patris illũ bene gerere rem
Et ualere & uiuere & eum reditũrũ actutum ferat.
Epiſtolas duas eas nos conſignemus.quaſi ſint a patre
Det alterã illi:alteram dicat tibi dare ſeſe uelle.cal. perge
porro dicere.me.ſeque aurũ ferre uirgini dotem a patre
Dicat patremq; id iuſſiſſe aurũ tibi dare.tenes iam?
cal. propemodum atq; auſculto perlubens.me.tum tu igitur demum
Adoleſcenti aurũ dabis ubi erit locata uirgo in matrimoniũ.
cal. Scite hercle ſane.me.hoc ubi theſaurũ effoderis:ſuſpitionem
Ab adoleſcente amoueris:cenſebit aurũ eſſe a patre alienatum
Tibi tu de theſauro ſumes.cal.ſatis ſcite & pbe
Quã q̃ hoc me ætatis ſycophantari pudet.ſed epiſtulas

Quando obsignatas adferet. si quando obsignatas
Attulerit epistolas: non ne arbitraris eū adulescentē anuli
paterni signū nosse. me. etiam tu taces sexcentæ ad eam
Rem causæ possunt conligi: illū quē habuit. perdidit
Alium post fecit nouū. iam si obsignatas non feret dici hoc
Potest apud portitorem eas resignatas tibi inspectasq; esse.
Me. In huiusmodi negotio diē sermonē terere segnicies mera st.
Qui uis sermones possunt longi texier: abi effodias aurū
Iam confestim clanculū: seruos. ancillas: amoue. atq; audin
Ch. Quid est? me. uxorem quoq; ipsam hanc rē ut celes face.
Nam pol tacere nūquā quicquā est quod queat.
Quid nūc stas. quin tu te hinc amoues: & te moues. apperi
Deprome. inde hauri ad hanc rem quod sat est. continuuo
Operito denuo. sed clanculum sicut præcepi cunctos
Exturba ædibus. cal. ita faciam. me. at enim nimis
Longo sermone utimur. diē cōficimus. quod iā properato st
Opus nihil ē de signo: quod uereare me uide. cal. lepida est
Illa causa: ut cōmemoraui dicere. apud portitores esse
Inspectas. me. deniq; diei tempus non uides. qd illū putas
Natura illa atq; ingenio: iam dudū ebrius t. quid uis
probare poterit tum quod maxumū st adferre: non petere
Hisce dicet. cal. iam sat est. me. ego sycophantā iā conduco
De foro: epistolasque iam consignabo duas. eumque
Huc adulescentem meditatū probe mittam. cal. eo
Ego igitur intro ad officiū meū. tu istuc age. me. actū reddā.

Charmides senex.

Alsipotenti & multipotēti iouis fratri: & nerei neptūo
s Lætus lubens laudes ago: & grates: gratiasq;
habeo. & fluctibus salsis
Cum penes te potestas omnis quidē foret & meæ uitæ
Quoniā tuis me ex locis in patriā reddā facis
Atq; neptune tibi ante alios deos gratias ago: atq; habeo summas.
Nam te omnes sæuūque seuerumque atq; auidis moribus cōmemorāt
Spurcificū. imanem. intolerandū: uesanum. contra opera
Expertus. nā pol placido te & clementi: meo usq; modo: ut uolui usus
Sū in alio atque hanc tuam gloriā iā ante auribus acceperā. &
Nobiles apud homines pauperibus te parcere solitū. diuites
Damnare atque domare. abi laudo scis ordine. ut æquum st.
Tractare homines. hoc dis dignū st. semper mendicis modesti sint
Fidus fuisti. infidū esse iterant. nam absque foret te: sat scio in alto

Distraxissent:disquē tulissent satellites tui me miserū fede.
Bonaque omnia.item una mecū passim ceruleos per campos.ita
Quasi canes haud secus circūstabant nauem turbines.uenit
Imber fluctusque atq; procellæ infensæ:fregere malū
Ruere antennas.scindere uela:ni tua pax propitia foret præsto.
Apage me sis deinde hinc certunst ocio me dare satis partū habeo
Quibus ærumnis deluctaui filio.dū diuitias quæro.sed qs hic est
Qui in plateam ingreditur cū nouo ornatu:specieque simul.
Pol quanq̄ domū cupio:operiar:q̄ hic rem gerat

Sycophanta.charmides senex.

Vic ego diei nomen trinūmo faciā.nā ego operā meam
h Tribus nūmis hodie locaui ad artes nugatorias
aduenio ex seleucia
Macedonia.asia atq; arabia:quas ego neque oculis neque pedibus
Vnq̄ usurpaui.uiden egestas quid negocii dat homini
Misero mali.qui ego nūc subigor triū nūmorum causa:ut has
Epistolas dicā ab eo hoie me accepisse.quē ego qui sit homo:nescio.
Neq; noui.neq; natus nec ne is fuerit:id solide scio.ch.pol hic qdē
Fungino genere est.capite se totū tegit.hillurica facies uidetur
Hominis eo ornatu aduenit.sy.ille q me conduxit:ubi conduxit
Adduxit domū.quæ uoluit mihi dixit.docuit & præmōstrauit
Prius quomodo:quiq; agerem.nunc adeo siquid ego addidero
Amplius.eo conductor melius de me nugas conciliauerit.
Vt illæ me exornauit:ita sum ornatus argentū hoc facit.
Ipse ornamenta a chorago hæc sumpsit suo periculo:nunc
Ego si potero ornamentis hominem circunducere dabo operā
Vt me esse ipsum plane sycophantā sentiat.char.q̄ magis
Specto:minus placet mihi hæc hominis facies.mira sunt
Ni illic homost aut dormitator:aut sector zonarius.loca
Contemplat.circūspectat sese:atq; ædis noscitat:credo
Aedepol quo mox furatū ueniat speculatur loca magis.lubidost
Obseruare qd agat.ei rei operā dabo.sy.has regiōes demōstrauit
Mihi ille conductor meus.apud illas ædis sistendæ mihi sunt
Sycophantie.fores p ultabo.ch.ad nostras ædes hic quidem
Habet rectā uiā.hercle op inor mihi aduenienti hac noctu
Agitandæ sunt uigiliæ.sy.aperite hoc:aperite:heus ecquis
His foribus tutelam gerit.ch.quid adulescens quæris:quid uis
Quid istas pultas.sy.heus senes census coniuratori recte
Rationē dedi lesbonicū hic adulescentē quæro:in his
Regionibus ubi habitet & itē alterū ad istanc capitis albitudinē

Calidem aiebat uocari:qui has mihi dedit epistulas.
ch. Meũ gnatũ hic quidẽ lesbonicũ quærit:& amicũ meũ
Cui ego liberosq; bonaq; cõmendaui calidem.sy.fac me si
Scis certior hisce homines ubi habitent pater.ch.quid eos quæris?
Aut quis es?aut unde es?aut unde aduenis?sy.multa simul
Rogitas.nescio quid expediam potissimũ.sin unũ quicquid
Singilatim & placide percontabere:& meũ nomen:&
Mea facta & itinera ego faxo scias.ch.faciã ita ut uis
Agedũ nomen tuum primũ memora mihi.sy.magnũ
Facinus incipis sic petere.ch.quid ita.sy.quia pater
Si ante lucem ire occipias a meo primo nomine:cõcubiũ
Sit noctis prius q̃ ad postremũ perueneris:ch.opus
Factost & uiatico ad tuũ nomen ut tu prædicas.sy.est
Minusculũ alterũ quasi uasculũ uinariũ.ch.hic homo
Solide sycophanta est quid ais tu adolescens.sy.quid est.
ch. Eloquere isti tibi quid homines debent:quos tu quæritas.
sy. Pater istius adolescentis dedit has duas mihi epistulas lesbonici
ch. Mihi est amicus.teneo hunc manifestariũ me sibi
Epistulas dedisse dicit.ludam hominẽ probe.sy.ita ut
Occepi:si animũ aduortas dicam.ch.dabo operam tibi.
sy. Hanc me iussit lesbonico suo gnato dare epistulam.
Et item hanc alteram suo amico callicli iussit dare.
ch. Mihi quoq; ædepol quoniã hic nugatur:cõtra nugari lubet.
Ubi ipse erat.sy.bene rem gerebat.ch.ergo ubi.
sy. In seleucia.ch.ab ipson istas accepisti.sy.e manibus
Dedit mihi ipse in manus.ch.qua facie est homo
sy. Sesquipede quidem est q̃ tu longior.ch.nouistin hominẽ.
sy. Ridicule rogitas quocũ una cibũ capere soleo.ch.quod
Est ei nomen.sy.quod edepol homini probo.ch.lubet
Audire.sy.ille ædepol ille.ue misero mihi.ch.quid est
Negocii.sy.deuoraui nomen imprudens modo.ch.non
Placet qui amicos intra dentes cõclusos habet.sy.atq; etiã
Modo uorsabatur mihi in labris primoribus.ch.tempori
Huic hodie ante ueni.sy.teneor manifesto miser.ch.iam
Ne cõmentatus es nomen.sy.deũ hercle me atq;
Hominũ pudet.ch.uide homo ut hominẽ noueris.
sy. Tanq̃ me fieri istuc solet in manu teneas
Atq; oculis uideas:id desideres litteris recõminiscar.
ch. Est principiũ homini callicias.sy.non est.ch.callippus
sy. Non est.ch.callidemides.sy.non est.ch.callinicus.

fy. Non est.ch.callimarcus.sy.nil agis.neq; adeo ædepol
Floccifacio.quãdo egomet memini mei.ch.at enim multi
Lesbonici sunt hic:nisi nomen patris dices:non monstrare
Possum istos homines:quos tu queritas.quod ad.exemplũ est
Coniectura si reperire possumus.sy.ad hoc exemplũ est
ch. An chares an charmides.sy.hem
Istic erit:qui istum di perdant.ch.dixi ego iamdudũ tibi
Te potius benedicere æquũst homini amico:q̃ male
sy. Satin inter labra atq; dentes latuit uir minimi præcii.
ch. Ne male:loquare ei præsenti amico.sy.qd ergo ille ignauissimus
Mihi latitabat.ch. si appellasses:respondisset nomine.
Sed ipse ubi est.sy.pol illum reliqui ad rhadamantẽ in cecropia
Insula.ch.qui homo est.ne insipientior qui ipse egomet
Vbi sim q̃ritẽ.sed nihil discũducit huic rei.qd ais.sy.qd
ch. Hoc quod te rogo:quos locos adisti.sy.nimiũ miris modis
Mirabiles.ch. lubet audire nisi molestũst.sy.qn discupio
Dicere omniũ primũ in pontũ aduecti arabiam
Terrã sumus.ch.eo an etiã arabiast in ponto.sy.est nõ
Illa ubi thus gignitur.sed ubi absinthiũ fit.atq; cinila gallinacea
ch. Nimiũ graphicũ hunc nugatorẽ.sed ego sum insipientior
Qui egomet:unde redeã hunc rogitẽ:q̃ ego sciã.atq; hic
Nesciat.nisi quia lubet experiri quo euasurust deniq;
Quod est tibi nomen adulescens.sy.pax idẽ nomen mihi
Hoc quottidianust.ch.ædepol nomen nugatoriũ:q̃si dicas;
Siquid crediderim tibi pax periisse illico.sed quid ais
Quo inde iisti porro.sy.si animũ aduortes eloq̃r:ad caput
Amnis qd dę cælo exoritur sub solio iouis.ch.sub solio iouis
fy. Ita dico.ch.e cælo.sy.atq; medio quidẽ.ch.eo an etiã
In cælum ascendisti.sy.immo doriola aduecti sumus
Vsque aqua aduorsa per aniene.ch.eo an etiam uidisti
Iouem.sy.callidis ad uillã aiebant serui depromptum cibum
Mandere porro. ch.porro nolo quicq̃ prædices
fy. Eo hercle sies molestus.ch.nam pudicũ neminẽ
Esse oportet qui abs terra ad cælũ peruenerit.
fy. Dimittã ut te uelle uideo.sed mõstra hosce homines mihi
Hos ego quæro.quibus me oportet has deferre epistolas.
ch. Quid ais tu nunc.si forte eũ ipsũ charmidẽ cõspexeris
Illum quem tibi istas dedisse cõmemoras epistolas.
Noueris ne hominẽ.sy.ne tu me ædepol arbitrare beluã.
Qui quidẽ non nouisse possim:qui cũ ætatẽ exegerim

An ille ita esset stultus: qui mille nũmos crederet
Philippeum. quod me aurũ deferre iussit ad gnatũ suũ
Atque ad amicũ caliclé: cui rem aiebat mãdasse hic suã.
Mihi cõcrederet. ni me ille & ego illũ nossem probe.
ch. Enimuero ego nũc sycophãtæ huic sycophantari uolo
Si hunc possum illis mille nũmis philippeis circũducere
Quos sibi me dedisse dixit quẽ ego qui scit homo nescio:
Neq; oculis ante hunc diẽ unquã uidi: ei nimirũ crederẽ
Cui si capitis res siet: nũmũ nũq̃ credã plumbeũ
Adgrediundũst. hic hõ masticheus. pax te tribus uerbis uolo.
sy. Vel trecẽtis. ch. habẽ tu id aurũ quod accepisti a carmide.
sy. Atq; etiam philippeũ numeratũ illius in mensa manu
Mille nũmos. ch. nempe ab ipso id accepisti charmide.
sy. Mirũ quin ab auo eius aut proauo acciperẽ: qui sunt mortui
ch. Adulescens cedo dum istuc aurũ mihi sy. quod ego aurũ
Dem tibi. ch. quod a me te accepisse fassus. sy. abs te accepisse
ch. Ita loquor. sy. qs tu homo es? ch. qui mille nũmum
Tibi dedi ego sum charmides. sy. neq; ædepol tu is es: neque hodie
Is unq̃ eris auro huic quidẽ. ac si sis nugator nugari nugatori
Postulas. ch. charmides ego sum. sy. neq̃q̃ hercle es.
Nã nihil auri fero nimis argute obrepsisti meapse occasiũcula
postq̃ ego me aurũ ferre dixi post tu factus charmides
prius tu non eras. q̃ auri feci mentionẽ. nihil agis proin tu
Te itidem ut charmidatus es: rursũ recharmida
ch. Quis ego sũ igitur: siquidẽ is non sũ qui sum. sy. quid
Id ad me attinet: dũ ille ne scis. quẽ ego esse nolo. sis mea
Causa quod lubet. prius nõ is eras. qui eras nũc is factus qui
Tu non eras. ch. age siquid agis. sy. quid ego agam
ch. Aurũ redde. sy. dormitas senex. ch. fassus charmidẽ
Dedisse aurũ tibi. sy. scriptũ quidem. ch. properas:
An non properas abire actutũ ab his regionibus
Dormitator priusq̃ ego hic te iubeo multari male
sy. Quãobrem. ch. quia illũ quẽ ementitus es: ego sũ ipsus
Charmides: quẽ tibi epistulas dedisse aiebas. sy. eoque
Es. ch. is enimuero sum. sy. ain tu tandẽ is ipsus es:
ch. Ipsus inq̃ charmides sum. sy. ergo ipsus ne es
ch. Ipsissimus abi hic ab oculis. sy. eniuero serio quoniã aduenis
Vapulas meo arbitratu & nouorũ ædiliũ.
ch. At etiã male dicis. sy. imo saluus quãdo quidẽ
Aduenis di te perdant si te floccifacio. an periisse prius

Ego ob hanc operã argentũ accipi te macto infortunio
Sed herũ qui ſis:qui nõ ſis floccũ. nõ interdũ
Ibo ad illũ renũciabo. qui mihi tris nũmos dedit.
Vt ſciat ſe perdidiſſe. ego abeo. male uiue & uale
Quod di te omnes aduenientẽ peregre perdant charmides.
ch. Poſtq̃ ille hinc abiit. poſt loquendi libere uidetur.
Tempus ueniſſe. atq; occaſio iam dudũ meũ ille
pectus pungit aculeus: qd illi negocii fuerit ante ædis meas
Nam epiſtula illa mihi cõcenturiat metũ in corde
Et illud mille nũmum quã rẽ agat nunquã ædepol
Temere tintinabulũ niſi qui illud tractat: aut mouet
Mutũ tacet. ſed qs hic eſt qui huc in plateam curſurã incipit.
Lubet obſeruare quid agat huc conceſſero.

Staſimus. ſeruus. charmides ſenex

ch. Taſime fac te propere celerem. recipe te ad dominũ domũ
ſ Ne ſubito metus exoriatur ſcapulis ſtulticiã abde: gradũ
Adpropera. iãdudum factunſt cũ abiſti domo
Caue ſis tibi: ne bubuli in te quottabi crebri crepent.
Si abieris ab heri queſtione. ne deſtiteris currere. ecce
Hominẽ te ſtaſime nihil. ſat in thermopolio condaliũ
Es oblitus. poſtq̃ termopotaſti gutturẽ. recipe te
Et recurre petere recenti. ch. hic quiſqs eſt curculioſt
Exercitoris hũc hominẽ curſurũ docet. ſta. quid homo
Nihil nõ pudet te. tribus ne te pateris memoria eẽ oblitũ
An uero quia cũ frugi hominibus ibi bibiſti: q ab alieno
Facile cohiberent manus terruchus fuit cerconicus
Crinnus. cercobolus collabus oculi crepidæ cruriicrepidæ
Ferriteri maſtigiæ inter eos ne homines condariũ te
Redipiſci poſtulas quoꝝ coꝝ unus ſubripuit currenti
Curſori ſolũ. ch. ita me di ament graphicũ furẽ
ſta. Quid ego? quid periit? petã: niſi etiam laborẽ addã
Num apponã apotechã inſuper: quin tu quod periit
periiſſe ducis. cape uorſoriã. recipe te ad heꝝ. ch. nõ
Fugitiuuſt hic homo cõmeminit domi. ſta. utinã
Veteres mores ueteris parſimoniæ potius maiori honori
Hic eſſent quã mores mali. ch. di imortales baſilica hic quidẽ
Facinora inceptat loqui. ſta. qui quærit: uetera amare hũc
Morẽ maioꝝ ſcias nã nũc mores nihil faciũt: quod licet:
Niſi quod lubet ambitio iã more ſanctaſt liberaſt a legibus.
Scuta iacere fugere q; hoſtis more habent licentiã

Petere honorē pro flagitio more fit:ch.morē improbū
sta. Strenuos præterirae more fit.ch.neq̄ id est.sta.mores
Leges perduxerūt iam in potestatē suā.magis qui sūt
Obnoxii q̄ parentes liberis.eæ miseræ etiā
Ad parietē sunt fixæ clauis ferreis ubi malos mores
Adfigi nimio fuerat æquius.ch.lubet adire atq̄
Appellare hunc.uer̄.ausculto perlubens sed metuo
Si compellabo ne aliā remo occipiat loqui.sta.neque
Istis quicq̄ lege sanctunst.leges mori seruiūt:mores autē
Rapere pperant:qua sacrū qua publicū.hercle istis malā
Rem magnā moribus dignunst dari:non ne hoc
publice animū aduorti.nā id genus hominū hominibus
Vniuersis est aduorsū.atq̄ omni populo malefacit.
Male fidē seruando.illis quoq̄ abrogant etiā fidē.qui nihil
Meriti quippe ex eor̄ ingenio ingeniū hor̄ probāt
Hoc qui in mentē uenerit mihi:re ipsa modo cōmonitus sum
Siquis mutuū quid dederit:fit pro proprio perditū.
Quū iam repetas:inimicū amicū beneficio inuenis tuo.
Si mage exigere cupias duarū rer̄ exoritur optio.
Vel illud quod crediderīs perdas.uel illū amicū miseris:
ch. Meus ē hic qdē stasimus seruus.Sta.nā ego talentū mutuū
Quod dederam talento inimicū mihi emi.amicū uendidi.
Sed ego sum insipientior qui rebus curem publicis potius quā
Id qd proxumūst meo tergo.tute iam geram eo domū.
ch. Heus tu asta ilico.audi heus tu.Sta.nō sto.ch.at ego te stare uolo
sta. Quid si egomet te uelle nolo.ch.ha nimiū stasime seuiter
sta. Emere meliust cui iperes.ch.pol ego emi.atq̄ argentū
Dedi:sed si non dicto audiēs es.qd ago.Sta.dānum malū.
ch. Bene mones.ita facere certunst.St.nisi qdē es obnoxius
ch. Si bonus es.obnoxius sū.sin secus es.faciā uti iubes.St.qd
Id ad me attinet bonis ne seruis tu utare:an malis.ch.qa
Boni malique in ea re pars tibi ē.St.partem alterā tibi
Permitto.illā alterā ad me quod boni est:apponito.
ch. Si eris meritus fiet.respice ad me huc.ego sum charmides
sta. Hem quis ē.qui mentionē facit homo hominis optimi:
ch. Ipse hō optimus.st.mare.terra cælū di uestrā fidem
Satin ego oculis plane uideo.est ne ipsus an nō est.is est
Certe is est is est profecto.o mi here exoptatissime salue.
ch. Salue stasime.Sta.saluū te.ch.scio & credo tibi.sed omitto
Alia:hoc mihi responde.liberi quid agunt mei quos reliqui hic

Filiũ atq; filiam. St. uiuũt. ualent nempe. ch. uterq;. St. uterq;
ch. Di me saluũ & seruatũ uolunt. cetera intus ociose percũctabor
Quæ uolo. eamus intro. sequere. st. quo tu te agis. ch. quonã nisi
Domũ. sta. hiccine nos habitare cẽses? ch. ubi nã ego alibi censeã
sta. Iam. ch. quid iam. st. non sunt nostræ ædes. ch. quid
Ego ex te audio. st. uẽdidit tuus natus ædis. ch. perii. st. presentaris
Argenti minis numeratis. ch. quot. st. quadraginta.
ch. Occidi. qui eas emit. st. callicles. cui tuã rem cõmendaueras
Is habitatũ huc cõmigrauit. nosq; exturbauit foras.
ch. Vbi nũc filius meus habitat. St. hic in hoc posticulo. ch. male disp[...]
st. Credidi ægre tibi id: ubi audisses: fore. ch. ego miser meis
periculis sum. per maria maxima uectus capitali periculo
Per prædones plurimos me seruaui saluus redii. nũc hic
Disperii miser propter eosdẽ. quoꝝ causa fui hac ætate
Exercitus adimit animã mihi ægritudo stasime. tene me.
st. Vis ne aquã tibi petã. ch. res quom iam animã agebat
Tum esse offusam oportuit

Callicles. charmides senes. Stasimus seruus:

cal. [Q]uid hoc hic clamoris audio ante ædis meas.
ch. O callicles. o callicles quali ne amico mea cõmendaui bona
cal. Probo. & fideli. & fido & cũ magna fide. & salue
Et saluũ te aduenisse gaudeo. ch. credo oĩa istæc si itast
Vt prædicas. sed qs iste ẽ tuus ornatus. cal. ego dicã tibi.
Thesauꝝ effodiebã ĩtus. dotẽ filiæ tuæ quæ daretur.
Sed intus narrabo tibi & hoc. & alia sequere. ch. stasime
sta. Hem. ch. strenue curre in pireeũ: atq; unũ curriculũ
Face uidebis iam illic nauem: qua aduecti sumus
Videto sangarionem quæ imperauerim curare: ut efferant.
Et tu ito simul. solutũst portitori iam portitoriũ
sta. Nihil ẽ moræ. ch. tu ambula auctutũ redi. sta. illic sum
Atq; hic sum. cal. sequere tu me hac intro. ch. sequor.
sta. Hic meo hero amico solus firmus restitit: neq; demutauit animũ
De firma fide hic unus ut ego suspicor seruat fidem
Quanquã labores multos ob rem eũ ego cepisse censeo
Hic homo ẽ omniũ hoĩum præcipuus uoluptatibus gaudiisq;
Anteponẽdus. ita cõmoda quæ cupio eueniũt. quod ago
Adsequitur. subest. subsequitur. ita gaudiis gaudiũ suppetat.

Lysiteles adulescens.

[m]Odo me stasimus lesbonici seruus conuenit. is mihi dixit
Suũ herũ peregre huc aduenisse charmidem.

Nunc mihi is ꝓpere conueniendus est:ut quæ cũ eius
Filio egi:ei⁹rei fundus pater sit potior.co.sed fores hæ
Sonitu suo mihi moram obiiciunt incõmodæ

Charmides.callicles senes.ii.lysiteles.lesbonicus.ado.ii.

ch. Eq̃ fuit:neq̃ erit neq̃ esse quenq̃ hominũ interdũ
n Arbitror:cui fides:fidelitasq̃ amicũ erga æquiperet suũ
Nam exhædificauisset me ex ædibus.si absq̃ te foret
ch. Si quid amicũ erga benefeci:aut consului fideliter
Non uideor meruisse laudẽ.culpa caruisse arbitror.
Nã beneficiũ homini propriũ quod datur propriũ erit
Quod datũ utendunst:id repetendi copiast:quando uelis
ch. Est ita ut tu dicis.sed ego hoc nequeo mirari satis.
Eum sororem despondisse suam in tam fortem familiã
Lysiteli quidem philtonis filio.ly.enim me nominat.
ch. Familiã optimã occupauit.ly.quid ego cesso hos
Conloqui.sed maneã etiã opinor.nãq̃ hoc cõmodũ
Orditur loqui.ch.ua.cal.quid ẽ est.ch.oblitus intus
Dudũ tibi sum dicere.modo mihi aduenienti nugator
Quidã accessit obuiam:nimis per graphicus sycophanta:
Is mille nũmum se aurũ meo datu tibi ferre:& gnato
Lesbonico aiebat meo:quem ego nec qui esset noram.neq̃
Eum ante usq̃ conspexi prius.sed quid rides.cal.meo
Adlegatu uenit.quasi qui aurũ mihi ferret abs te quod darẽ
Tuæ gnatæ dotem:ut filius tuus quãdo illi a me darem:esse
Allatũ id abs te crederet.neu quis rem ipsam posset itelligere.
Et thesaurũ tuũ me esse penes.atq̃ eum a me lege populi
Patriũ posceret.ch.scire ædepol.cal.megaronides
Cõmunis hoc meus & tuus beneuolens cõmentust
ch. Qui nũc laudo cõsiliũ.&ꝓbo.ly.q̃d ego ineptus dũ sermonem uereor
Interrumpere.solus sto:nec quod conatus sum agere ago.hoies
Conloquar.ch.quis hic ẽ:qui huc ad nos incedit.ly.charmiden.
Socerũ suũ lysiteles salutat.ch.di dẽt tibi lysiteles:quæ uelis.
cal. Non ego sum salute dignus.ly.imo salue callicles:nunc priorem
Acquũst me habere.tunica propior pallio est.ch.deos
Volo consilia uestra recte uortere:filiã meã tibi desponsatã esse audio
ly. Nisi tu ne uis.ch.imo haud nolo.ly.sponden ergo
Tuã gnatã uxorem mihi.ch.spondeo & mille auri
philippũ dotis.ly.dotẽ nihil moror.cal.si illa tibi placet.
placenda dos quoq̃ ẽ:quã dat tibi.ch.postremo quod uis
Nõ duces.nisi illud quod nõ uis feras.cal.ius hic orat.ly.ĩpetrabit

Te aduocato atq; arbitro istãc lege filiam tuã sponden mihi
Vxorem dari.ch.spondeo.cal.& ego spondeo idem hoc:
ly. O saluete adfines mei.ch.atq; ædepol sũt res quas ꝓpter tibi tamen
Succensui.cal.quid ego feci.ch.meũ corrumpi quia ꝑpessus filium
cal. Si id mea uoluntate factunst:quod mihi succenseas.
Sed sine me hoc abs te impetrare quod uolo.ch.quid id est
cal. Scies siquid stulte fecit:ut ea missa facias omnia.quid quassas
Caput.ch.cruciatur cor mihi & metuo.cal.quidnã id est
ch. Cũ ille itast:ut esse nolo id crutior.metuo si id denegem
Quod me oras:ni te leuiorẽ erga me putes: non grauabor
Faciam ita ut uis.cal.probus es eo ut illũ euocem
ch. Miserunst male ꝑmerita ut merita:si mihi ulcisci non licet.cal.apite
Hoc aperite propere & lesbonicũ si domist foras euocate ita
Subitost.propere quod eum conuentũ uolo.le.quis homo
Tam tumultuoso sonitu me exciuit subito foras.cal.bene uolens
Tuus atq; amicust.le.satin est salue dic mihi.cal.recte tuũ
Patrem rediisse saluũ peregre gaudeo.les.quis id ait.cal.ego
les. Tun uidisti.cal.& tute idem uideas licet.le.o pater pater mi
Salue.ch.salue multum gnate mi.les.si quid tibi pater laboris
ch. Nihil euenit.ne time.bene re gesta saluus redeo.si tu modo
Frugi esse uis hæc tibi pactast callicli filia.le.ego ducã pater:
Etiã & siquam aliã iubebis.ch.quãq̃ tibi succensui.
ca. Miseria una quidem hominist affatim.ch.immo huic parunst
Nam si pro peccatis centum ducat uxores parunst
les. At iam posthac temperabo.c.dicis si facies modo
ca. Nũc qd causa est quin uxorem cras domũ ducat.ch.optimunst.
Licet tu in pendinũ paratus sis:ut ducas plaudite.

plauti Truculentus.

Argumentum.

Res unam pereunt adulescentes mulierem
Rure unus.alter urbe.peregre tertius
t Vtque ista ingenti militem tãgat bolo
Clam sibi supposuit clandestino editũ.
Vi magna seruos est:ac trucibus moribus:
Id peni rapiant domini parsimoniam
Et is tamen mollitur miles aduenit
Natique causa dat propensa munera:
Tãdem compressæ pater cognoscit omnia:
Vtque natam ducat:qui uitiarat:conuenit.
Suumque is repetit a meretrice subditũ.

Prologus.

Erparuam partem postulat plautus loci de uestris magnis
p Atq; amoenis moenibus athenas: quo sine architectis cõferat
Quid nũc daturi estis: an nõ? at nunc meliorem
Quidem uobis me ablaturũ sine mora. qd si de uestro
Quippiam orem abducere me hercle in odiis resident
Mores pristini ad negãdum ut celeri lingua utamini.
Sed hoc agamus. qua huc uentunst gratia.
Athenis tracto ita: ut hoc est proscenium
Tantisper dum transigimus hãc comoediam:
Hic habitat mulier: nomẽ cui est phronesium.
Hæc huius sæculi mores in se possidet.
Nunq̃ ab amatore suo postulat id quod datunst.
Sed reliq̃ dat operam: ne sit reliquũ poscendo: atq; auferẽdo
Vt mos est mulierꝝ. nam omnes id faciunt. cum se a mari
Intellegunt. ea se peperisse puerũ simulat militi.
Quo citius rem ab eo auferat cũ puluisculo qd multa.
Superẽ mulierẽ his. cũ aĩa ad eum habenti euorterit.

Dinarchus adulescens.

On oĩs ætas ad perdiscendũ sat est nam antidum id p̃discat
n Ah. quot pereat modis neq; ea ratõe me absq; se unq̃
Educet uenus. quã penes amantũ summa sũmaꝝ redit.
Quot amans exemplis ludificetur. quot modis pereat.
Quotq; exoretur exorabulis. quod illic blandiciæ. quot illic
Iracundiæ sunt. quot sunt perclamanda: di uostram fidem. habui
Quid peierãdum est. etiã præter munera primum
Dum moeret animus. præmiũ si obolust obeunt tres noctis.
Tutor interea loci aut æra aut uinũ. autoleũ. aut triticũ:
Temptat benignus ne an bonæ frugi sies: quasi in piscinam
Rete q iaculũ parat: quando abiit rete pessum: abducit.
Infra sin iecit retem: piscis ne effugiat cauet dũ huc
Dum illuc rete ore ĩpedit piscis. usq; adeo dolium foras eduxit
Itidem est amator. si id quod oratur dedit: atq; est benignus
potiusq̃ frugi bonæ adduntur noctes interim ille
Hamũ uorat. si semel amoris poculũ accepit mere.
Eaq; intra pectus se penetrauit potio. extemplo & ipsus
perit & res: & fides. si iratũ scortum fortest amatori suo:
Bis periit amator: ab re atq; animo simul sin alter
alteri potior est idem perit
Si raras noctes ducit: ab animo perit. si increpauit ipsus

Gaudet res perit ita & in ædibus lenoniis priusq̃ unũ
Dederis:centũ quæ poscat parat.aut petit aurũ concissa
Pallula est.aut empta ancilla.aut aliquod uasum argentũ:
Aut uasũ æneũ aliquod.aut lectus dapsilis .aut armariola
Græca:aut aliqd semper quod pereat debet amans scorto
Suo.atq; hæc cælamus nos damna industria.cum iam rem
Fidemq;.nosq;.nosmet perdimus.neq; parentes:neque
Cognati sentiant:quos cum cælamus sic facimus conscios
Qui nostræ ætati tempestiue temperant.unde ante parata
Demus post partoribus.faxim lenonũ & scortorũ plus est
Et minus damnosorũ hominũ:q̃ nunc sunt:fiet
Nam nunc lenonũ & scortorũ plus est fere
Nam nusq̃ alibi:sic sunt circum argentarias:q̃ olim
Muscarum est eum caletur maxime.scorti lenones
Quasi sedent quotidie.ea nimia est ratio quippe q certe scio
Aeri plus scortorũ esse iam quam ponderum.
Quos quidem quam ad rem dicam in argentariis
Referre.habere.nisi ꝓ tabulis.nescio ubi hæ perscribantur
Vsuraria accipiat dico expensa.neq; censeat
Postremo id magno in populo:mulier hominibus
Re placida atque ociosa uictis hostibus.amare oportet
Omnes:qui quod dent habent.nam mihi hæc meretrix
Quæ hic habet phronesium suum nomen.omnem
Expectore emouit meo phronesim.nam phronesis
Est sapientia.nã me fuisse huic fateor summũ atq; intumũ
Quod amantis multo pessimũ est.pecuniæ.eadem postquã
Alium reperit qui plus daret damnosiorem me exinde
Amouit loco.quẽ infestum ac odiosũ sibi esse memorabat mala
Babyloniensem militem.is nunc dicitur uenturus peregre
Eo nunc cõmenta est dolũ.peperisse simulat sese.ut me
Extrudat foras.eum esse simulant militẽ puero patrem
Atque ut cũ solo pergræcetur militi.cum isti suppositũ
Puerũ.opus.pessima mihi uerba retur dare se:an me censuit
Celare se potesse grauida si foret.nã ego lemno aduenio.
Athenas nudiustertius legatus.hinc quo cum publico
Imperio fui.sed hæc qbus melius est staphiũ est ancillula
Cum ea quoq; etiam mihi fuit commertiũ.

Astaphium ancilla.Dinarchus idem

ast. a D fores auscultato atq; adserua has ædis.
Nequis aduentor grauior abeat.quã adueniat.

Neu qui manus attulerit steriles intro ad nos:
Grauidas foras exportet. noui ego hominũ mores.
Ita nunc adulescentes morati sunt. quin ei
Aut se nec adueniunt ad scorta congerones
Consultassunt consilio. quando intro adueniunt:
Vnus eorũ aliqs oculũ amice usq; oggerit. dum illi agant
Cum uident quempiam se adseruare. obludunt. qui custodem
Oblectent p ioculum & ludũ. de nostro sæpe edunt quod
Fartores faciunt. fit pol hoc. & pars spectatorũ scitis.
Hæc uos me haud mentiri. ubi usus pugnæ &
uirtuti de prædonibus prædam capere
At nos rursum lepide referimus gratiã furibus nostris
Nam ipsi uident cum eo♃ aggerimus bona loqui
Etiã ultro ipsi aggerunt ad nos: di. me illis qdem uerberat uerbis
Nam ego huc dona congessi. ast. cõmemini. iam pol ego
Visam si domi erit. mecũ adducam. di. heus mane dũ
Astaphiũ priusq̃. ast. qs reuocat. di. scies respice huc.
Ast. Quis est. di. uobis qui multa bona esse uult.
Ast. Dato si esse uis. di. faxo erunt. respice
Huc modo. ast. io enicas me miserã. quisqs es. di. pessima
Mane. ast. odiosus es dinarchus. ne illic est atq;
Is est is aduas lisli ittuli. fer contra manum. & pariter
Gradere tibi seruio: atq; audiens sum imperii. di. tute qd agis
Ast. Valeo. & ualidum teneo peregre quoniam aduenis uiuus
Di. Benigne dicis asta te amabo. ast. sine me ire: quo iussit. di. eas,
Sed quid ais quid uis istic quo iter inceptas quis est
Quem arcessis? ast. archinam obstetricem. di. mala fœmina es
Ast. Soleo una est disciplina. di. manifestam mendacii mala
Te teneo. ast. quid iam amabo. di. quia te adduciturã huc dixeras
Eum ipsum. ast. in onea a se nũc mulier facta est ex uiro. di. mala est
Ast. præstigator sed tandem loquere qui sis homo. di. est astaphium
Vnus amator: ast. nimis ociosum arbitror hominem esse. di. quia
Nam arbitrare. ast. quia tuo uestimento & cibo alienis
Rebus curas. di uos mihi ddistis ociosũ. A. qd iã amabo. di. expedibo
Rem perdidi. meũ negotiũ abstulistis. si rem seruassem.
Fuit ubi negotiosus essem. as. an tu te bene rem p ublicam
Aut amoris alia lege habere posse postulas. qn tu ociosus fias.
di. Illa haud ego habui publicum. peruorse interpretaris.
Nam aduoi sum legem amem ob meã scripturã pecudem accipit.
Fierique. as. idem quod te facis: faciunt rem male gerentes. ubi non

Est scriptura unde dent: incusant publicanos. di. male uertit
Res pecuaria mihi apud uos. nunc uicissim uolo habere
A ratiunculã pro copia apud uos. ast. non aruus hic qui arari solcat
Sed pascuus est ager. si rationes habiturus
Ad pueros ire melius est nunc nos habemus publicũ. illi alii
Sunt publicani. di. utrosq; percognoui probe idem
ast. Istoc pol tu ociosus. cũ illic & hic peruorsus es. sed utris
Cum re esse mauis. di. procatiores estis uos. sed illi periuriosi.
Illis perit quicquid datur. neq; ipsis apparet quicq̃
Vos saltem siquid quæritis: & bibitis: & comestis.
Postremo illi sunt improbi. uos neq̃ & gloriosi. maleq;
In nos illis. ast. ea omnia tibi dicis dinarche. & nostram
Et illorũ uicem. di. quid istuc. ast. rationẽ dicã. qa qui
Alterũ incusat probri. ipsum se intueri oportet.
Tu a nobis sapiens nihil habes. nos neq; abs te habemus.
di. O astaphiũ haud istoc mõ solita es me ante appellare:
Sed blande. cũ illuc quod apud uos nunc est: apud me haberẽ.
ast: Dum uiuit. hoiem noueris. ubi mortuus est. quiescas
Te dũ uiuebas noueram. di. an me mortuũ arbitrare
ast. Qui potis est amabo. planius qui antehac amator sũmus
Habitus ẽ: istunc ad amicã uerius uerimonia referre.
di. Vestra hercle factũ iniuria. quæ pperaueritis olim rapere
Ociose oportuit. diu ut essem incolumis uobis.
ast. Amator similis est oppidi hostilis. di. quo argumento est. ast. quam
primũ expugnari potis est amator. optimũ est amicæ. di. & ego fateor
Sed longe aliter est amicus atq; amator. certe hercle q̃ ueterrimus
Amomini optimus amicus. non hercle occiderunt. mihi etiam
Fundi & ædis. ast. cur obsecro ergo ante hostiũ pignoto alieno
Que astas. i intro haud alienus tu quidẽ es. nã ecastor neminem
Hodie mage amat corde atq; animo suo siquidem habes fundũ
Atq; ædis. di. in medio sunt linguæ sitæ uestræ atq; orationes.
Corda bella sunt sita atq; acerbo aceto linguis dicta dulcia
Datis. corde amare factis amantis. siqd non danunt: at. non didici
Fabulare. di. nõ istæc mea benignitas docuit te fabulari. ast. sed istos
Qui cũ geniis suis belligerant parce pmi. di. mala es atq; eadẽ quæ
Soles inlecebra. ast. ut expectatus peregre aduenisti. nam obsecro
Cupiebat te hera uidere. di. quid tandẽ. ast. te unũ ex omnibus amat
di. Euge. funde & ædes per tempus subuenistis mihi. se. qd ais
astaphiũ: ast. quid uis
di. Est ne intus nũc phronesium. ast. tibi quidẽ intus. di. ualet. as. imo

Aedepol melius iã credo fore:ubi te uidebit.
di. Hoc nobis uitiũ maximũ ẽ:cũ amamus:tunc perimus.
Si illud quod uolumus dicitur palam cũ mentiuntur:
Verꝫ esse insciti credimus.ne ut in æstu mutuãtur ira:
ast. Eia haud ita ẽ res.di.ain tute amare.ast.immo unice unum
di. Peperisse eã audiui.ast.ha obsecro tace dinarche.di.qd iam.
ast. Horresco misera mentio quotiens fit partionis.ita pœne
Tibi fuit phronesiũ i intro amabo.
Vise illã atqꝫ operire ibi.iam exibit nam lauabat.
di. Quid ais tu quæ nunq̃ fuit prægnans :qui parere potuit
Nam equidem uterum illi:quod sciam:nunq̃ extumere sensi.
ast. Celabat metuebatque te:ne sibi persuaderes ut abortioni
Operã daret:puerũque lite necaret.tum pol isti puero quidem
Est pater babyloniensis miles.cuius nunc ista aduentũ expetit
Immo abeo ut nunciatust iam hic adfuturũ aiunt eum nõdum
Aduenisse miror.di.ibo igĩt intro.ast.quippini tam audacter.quam
Domũ ad te:nam tu ædepol noster.sed iam nunc dinarche
Quam mox te recepisti.iam hic ero.ꝑpe est:profecta quo sum
di. Redi uero actutũ.ego interim te apud uos opperibor.

Astaphium ancilla.

A ha ha hercle quieuit.qa introiuit odium tandẽ sola sum.
h Nunc quidẽ meo arbitratu loquar libere:quæ uolam:
Et que lubebit huic hominẽ amanti me hera apud nos dixit
Veniã de bonis nam fundi ædes obligatæ sunt ob amoris prandiũ
Verꝫ apud hunc me hera cõsilia sũme loquitur libere:magisqꝫ
Adeo ei consiliarius hic amicus est q̃ auxiliarius.
Dum fuit dedit.nunc nihil habet.quod habebat nos habemus
Istinc id habet:quod nos habuimus.humanum facinus factũ est
Actutum fortunæ solent mutarier.uaria uita est.nos diuitem
Eum meminimus.atqꝫ isti pauperes nos.uertere sese memoriast
Vices sic.quid ita miretur si eget:necesse est nos patier a uita
Aequum factũ est.piaculũ est misereri nos hominum
Rem malegerentiũ.bonis esse oportet dentibus lenam probam
Adridere quisquis ueniat:blandeqꝫ alloqui.male corde
Consultari.bene loq.lingua meretricẽ esse similẽ sentis condecet
Quemquẽ hominẽ attingerit:profecto aut malũ aut damnũ
Dari.nunq̃ amatoris meretricẽ oportet caulam noscere.
Quin ubi nihil det:pro infrequente eũ mittas militia domũ:
Nec unq̃ quisq̃ probus erit amator:nisi qui rei
Inimicust suæ.nugæ sunt.nisi quod modo cum dederit

Dare iam iubeat denuo is amatur. hic apud nos: q quod edit
Iocatus datum. dum habeat tum amet. ubi nihil habeat.
Alium quæstum cæpiat. æquo animo ipse si nil habeat
Aliis qui habent det locum probus est amator: qui
Relictis rebus rem pdit suam. at nos male agere prædicant:
Viri solere secum. nosq; esse auaras. qui si nunquã
Alienos agimus tandem. nam ecastor nostri. q̃ satis dedit
Suæ quisq̃ amicæ amator. neq; pol satis accepimus.
Neque ulla satis poposcit. nam quando sterilis est amator
Satis si negat se habere quod det soli nec satis accipimus.
Satis cum quod det non habet. semper datores nouos
Oportet quærere: qui de thesauris integris dona
Danunt. hui ut hic agrestis est adolescens: qui hinc abit
Nimis pol mortalis lepidus: nimisque probus dator
Sed is clam patre etiam hanc noctem illac
per hortũ transiliuit ad nos. eũ uolo conuenire.
Sed est huic unus seruus uiolentissimus.
Qui ubi quanq; nostrarum uidet ,ppe ædis hasce egrediens
Item ut de frumento anseres clamore absterret: & abigit.
Is item est agrestis. sed fores quicquid est futurum feriam.
Ecquis huic tutellam ianuæ gerit. ecquis intus exit.

Stratilax seruus. Astaphium ancilla.

Vis illic est q tam ,pterue nostras ædis arietat.

q Ego sum respice ad me. st. qd ego. ast. nõne ego uideor te tibi.

Ast. Quid tibi ad hasce accessio est ædis ,ppe: aut pultatio st

Str. Salue. str. satis est mihi tuæ salutis: nihil moror. non salueo.

Ast. Aegrotare malim q̃ esse tua in salute sanior
At uolo scire quid debeť hic tibi nostræ domi. ast. comprime.
Spo meam qdem hercle. tu quem solitas comprimas.

Str. Imprudens perridiculũ ut rustico suadet stuprum
Iram dixi. str. ut esse cœpisti fidẽ si ẽ una altera. ast. nimis hic

Ast. Quidẽ truculentus. str. pgin male loqui mulier mihi.
Quid tibi ego aũt dico. Str. qa enim me truculentũ noĩes

Ast. Nunc adeo nisi abis actutũ: at dicis quid quæras. scito
Iam hercle ego hic te mulier: quasi sus catulos pedibus
Proteram. ast. rus mer hic qdem est pudendũ: & uero
Clurinũ pecus. str. aduenisti huc subtentatũ exorna.
Quia tibi insuaso infecisti propudiosa pallulam. an eo
bella es quia cœpisti arma aduenias. nũc places.
Cum me illi uelim mẽtiri. dices quid quod te rogo

Mancupium:qui accipias gesta tecũ.hæ nos an uos
Dignos dant.lauiniæ hic sunt quas habes uictorias.
Ast. Ne attigas me.Str.tangam ita me amabit sarculum
Vt ego me ruri iam examauerim patulum moueri
Cunq; ita noctẽ in stramentis pernoctare perpetem
Quam tuas centũ cœnatas noctes mihi dono pari
Rus tu improbras ut nacta es hoiem.quẽ pudeat probri
Sed quid apud nostras negocii mulier ẽ ædis tibi
Quid tu hoc occurras in urbẽ.quotienscũq; aduenimus
Ast. Mulieres conuenire uolo uostras.str.quas tu mulieres
Mihi narras:ubi musca nulla fœmina ẽ in ædibus:nulla istinc
Mulier habitat:rus inquã abi erunt abi.ast.quid clamas insane.
Str. Abire hinc ni propera grandigras.iam ego istoc fictos
Compositos.crispos cinnos tuos unguentatos usq; ex cerebro
Expellam.ast.quanã grã.str.qa adeo foras nr̃as iunctas audes
Accedere.qaq; istas buccas tam belle purpurissatas habes
Ast. Erubui mecastor misera.ppter clamorem tuũ.Str.ita ne erubuisti
Quasi uero corpori reliqris tuo potestatẽ coloris ulli capiẽdi mala
Buccas rubricata omne corpus intinxit tibi.pessume estis.ast.qd est
Quod uobis pessume hæc.Str.scio ego plus:q̃ me arbitraris scire.
Ast. Quid id ẽ obsecro qd̃ scias.Str.herilis noster filius apud uostrã perit
Vt pastute eũ iniiciatis in malam fraudẽ:& præmiũ.
Sanus si uidear edicã.ast.dicis cõtumeliã.nemo hominũ
Hic pire solet.apud nos res pdunt suas:ubi pdiderũt
Res:abire hinc si uolũt uti ius licet:ego nõ noui adulescentẽ
Vestrũ:Str.ueron.ast.serio?Str.qd maceria illa ait in horto
Quæ ẽ:quæ in noctes singulas latere fit minor.qua is ad uos
Damni permensus uiam est:ast.nõ miꝝ uetus est maceria lateres
Si ueteres ruunt.Str.ain tu male lateres ueteres ruere:nunquã
Edepol mihi quisq̃ homo mortalis posthac duarũ reꝝ creduit.
Ni ego uesta hero amaria facta denarrauero.ast.ẽ ne ille
Violentus.Str.suã non enim ille meretriculis muniendis rem
Cogit:ueꝝ parsimoniæ duriciæ æq; quæ nunc duo sciã.
Exportatur pessumũ.hem tuos exungula.male uiuitis.
Ego ne hic musitẽ.iam enim eccere ibo ad forum:atq; hæc
Facta narrabo seni.neq; istuc in se gestit.ast.ergo coget exanimem
Mali.si ecastor hic homo sinapi uictitet:non censeam tamesse
Tristem posse.Str.at pol ero beneuolens uti estis uos.astauerũ ego
Illũ:quãq̃ uiolentust.spero immutaui põt blandimentis
Ornamentis cæteris meretriciis.uidi ecqdem iumentũ ex

indomito domitum
Fieri atq; alias beluas:nunc ad heram ire uidebo eccũ odiũ
Progreditur meũ.tristis exit.adconuenire etiã hic dũ phronesiũ.

Dinarchus. Astaphium ancilla.

di. Iscis ego credo qui usq; dum uiuont lauant:minus diu
p Lauare:q̃ hæc lauat phronesiũ.si proinde amentur
Mulieres diu q̃lauant.oẽs amatores balneatores fient.
ast. Non quis parũ pdurari:opperirier.di.quin hercle lassus iam sum
Durãdo mis.ast.mihi quoq; p̃ lassitudie opus ẽ lauare.di.sed obsecro
Hercle astaphiũ intro hac nuncia me adesse cui pperet suauiũ
Vt satis lauerit.ast.licet.di.audin etiã.ast.qd uis.di.di.me
perdunt qui te reuocaui.nõ tibi dicebã i modo.ast.quid iam
Reuocabas.di.iprobus nihiliq; homo q tibi mille passus pepit moræ:
Sed qd hæc hic autẽ tãdiu ante ædis stetit:nescio quẽ præstolata est
Credo militẽ illum student.iam quasi uulturii triduo prius
prædiuinant quo die esuri fient.illũ iniant oẽs illi est
Aius oibus.me nimio magis respiciet:ubi is huc uenerit
Quã si hinc ducentos ãnos fuerim mortuus.ueꝝ seruire suaue ẽ
Ve misero mihi post actum plector.qa ante partũ perdidi
Veꝝ nũc si qua mihi obtigerit hereditas magna atq; luculenta
Nũc postq̃ scio dulce.atq; amarũ qd sit es pecunia.ita ego illã
Aedepol seruẽ itaq; parce uictitem.ut nulla faxim cis dies
Paucos siet.ego istos.qui nunc me culpant confutauero
Sed adsentio aperiri fores quæ absorbent qcqd uenit ĩfra pessulos

Phronesium. Dinarchus.

Vm tibi nã amabo ianua ẽ mordax mea.quo introire
n Metuas mea uoluptas.di.feruide ut tota floret ut oleum
Nitide nitet:phr.q tam infacetus lemno aduenĩes:qd ue
Non des amicæ dinarche suauiũ.di.uah uapulo hercle
Ego nunc phr.atq; adeo male.quo te auortisti.di.salue
Phronesiũ.phr.salue hic ne hodie cœnas:saluus cũ aduenis!
di. Promisi iube.cœnabo ubi tu iusseris.ph.hoc me libente facies
di. Aedepol me magis.nempe tu heris hodie mecũ mea phronisiũ
phr. Velim si fieri possit.di.cedo soleas mihi pperate afferte
Mensam amabo:phr.sanũ es.di.non ædepol bibere possum iam
Ita aio malest.phr.mane aliqd fiet cibi:di.sparsisti
Aquã.iam rediit aius.deme soleas.cedo uiuũ
phr. Idẽ es ecastor qui soles sed dicas mihi bene nã ambulasti
di. Huc qdẽ hercle bene.qñ tui uidendi est
Copia.phr.cõplectere libens.di.at hoc est melle dulci dulcius.

Hoc tuis fortunis iuppiter præstant meæ.
Da nūc suauiū.phr.imo uel decē.utinā istoc pau p essem:
di. Plus pollicere q̄ ego a te postulo.utinam a principio
Rei itē parsissem meæ.ut nūc reparcis suauiis.phr.siqd tibi
Cōpendi facere possim factū.di.ædepol uelim iam auertisse
Iam pol mihi qdem atq; oculis meis.phr.nū tibi sordere uideor.
di. Non mihi qdem.ueq; tempestas memini quondam fuit.
Cū inter nos sorderemus alteri sed qd ego facinus audiui
Adueniens tuū:qd tu hic absente me noui negocii gesseris.
phr. Cunq; bene præuenisti:sane gaudeo tibi mea cōsilia sumas
Semp credidi eqdē nec peperi pueq;:nec prægnans
Fui ueq; adsimulaui:me esse prægnantē:haud eram.
di: Quæ ꝓpter mea uita.phr.ꝓpter militem babyloniensem:
Qui quasi uxorē sibi me habebat āno uno:dum hic fuit.
di. Ego senserā.sed quid istic.cui rei item adsimulare retulit.phr.ut
Esset aliqui si aquæ usq; ē & redimiculū.reuersionē ut ad me faceret
Denuo nunc huc remisit nup ad me epistulā:sese expertuq;:
Quāti sese penderē siqd peperissem educarē tollerē bona sua me
Habiturū oia esse.di.ausculto libens.qd deniq; agitis? phr.mater.
Ancillas iubet.quoniā iam dicimus mensis aduentat prope.
Aliā aliorsum ire.præmandare & quærere pueq; aut
Puellam.q supponant mihi.qd multa uerba faciā tonstricē
Syrā nouisti nostrā quæ erga ædem sese habet.di.noui
phr. Hæc una opa circūit per familias pueq; uestigat clanculū ad me
Detulit datū sibi esse dixit:mercis male.eū.di.nunc non illa
peperit?quæ peperit prior.sed posterior.phr.ordine omnē rē tenes.
Nūc ut præmisit nūciū miles mihi nō multo post hæc aderit
di. Nunc tu te interim q̄si puerpera hic ꝓcura.phr.quippini ubi sine
Labore res geri pulchre pōt ad suū queq; æquū ē quæstum
Esse calidū.di.qd me futuq; est.quando miles
uenerit:relictus neabs te uiuam
phr. Vbi illud quod uolo habebo ab illo:facile inueniā quo modo
Diuortiū & discordiā inter nos parē.post id ego totū te cū
Mea uoluptas usq; æro assiduo.di.imo.hercle uero accubuo
Mauelim:qn dis hodie sacrificare pro puero uolo adscititio
phr. Immo hercle uero qnto die qd fieri oportet censeo
Non audes aliqd mihi dare munus ciuiliū lucrū.di.hercle
Videor facerē mihi uoluptas me heia ubi qppiam me
posces.phr.at ego ubi abstulit.di.iam faxo hic aderit.seruolum huc
Mittā meū.phr.sic facito.di.qcqd aūt erit boni cōsulas

phr. Ecastor munus te curaturũ scio. ut cuius me non pœniteat
Mitte mihi. di. nũ qppiã me uis aliud. phr. ut quando otium
Tibi sit me reuisas. di. ualeas. phr. uale. di. proh di ĩmortales non
Amantis mulieris sed sociæ unanimantis fidentis fuit:
Officium facere. qđ mõ hæc facit mihi. suppositionẽ pueri
Quam mihi credidit germanæ quod sorori nõ credit soror
Ostendit mihi iã sese medullitus: se infidelem nũquã
Dum uiuat fore ego ne illam ut non amẽ? ego ne illud nõ bene uelim
Me potius non amabo quã huic desit amor ego isti nõ munus mittam
Iam mõ ex hoc loco iubebo ad istam quinq̃ perferri minas
præterea obsonari dũtaxat hic mina multo illi potius bene erit
Quæ bene uult mihi: q̃ mihimet oĩa quæ mihi facto mala.

Phronesium meretrix.

Vero isti date mammã. ut miseræ matres sollicitæq̃
P Ex aĩo sunt cruciantq̃ ædepol cõmentũ male
Cũq̃ eã rẽ in corde agito: nimio minus perhibemur
Malo q̃ sumus ĩgenio. ego prima de me modo dicta dictito
Quanta est cura in aĩo. quantũ corde capio dolorem:
Dolus ne occidat morte pueri. mater dicta quod sum. eo magis
Studeo uitæ quæ hoc ausa sum. tantundẽ dolũ adgrediar
Lucri cã auara probrum. sum executa alienos dolores
Mihi supposui. nullam rem oportet dolose: adgrediri: nisi
Astute accurateq̃ exequare: uosmet iã uidetis ut ornata
Incedo puerperio. ego nunc me esse ægram adsimulo
Male quod mulier facere icœpit. eius nisi efficere ppetrat
Id illi morbo: id illi senio est. ea illi miseræ miseriast.
Si benefacere incœpit. eius enim cito odium percipit
Nimisq̃ paucæ sunt defessæ maleq̃ facere occeperent
Nimisq̃ pauce efficiunt. siqd occeperint benefacere.
Mulieri nimio malefacere melius est onus: q̃ bene
Ego qđ mala sum. matris opa mala sũ & meapte malitia
Quæ me grauidã eẽ adsimulaui militi babylonio. eã nunc
Malitiã accuratã miles ĩueniat uolo. istic haud multo post
Credo aderit. nũc prius precauero sciens cumq̃
Ornatu ut grauida quasi puerperio cubem. date mihi
Huc eiectã atq̃ ignem in aram ut uenerer. uicinã meam
Hic apponite: atq̃ abite ab oculis. operæpreciũ face ut
Accũbam: accede adiutare sic decet puerperam. soleas
Mihi date pallium inice in me huc archilis. ubi est astaphiũ
Fer huc uerbenã mihi thus & bellaria. date aquã manibus

Nunc ecastor ut ueniret miles uelim.

Stratophanes miles. phronesiũ meretrix. Staphiũ ancilla

E expectetis spectatores meas pugnas dũm prædicem

n Manibus duellis prædicare soleo haud in sermonibus.

Scio ego multos memorauisse milites mendaciũ

Et homeronidam & postilam illi memorari potest.

Qui & conuicti & condemnati falsis de pugna sient

Non laudandus est qui plus credit. quæ audit. q̃

Quæ uidet. num placet cũ illi plus laudant: quæ audiunt

Quã quæ uident. pluris est occulatus testis: unus q̃ auriti

Decem: qui audiunt audita dicunt. q uident plane sciunt

Non placet quẽ scurræ laudant manipularis musitant

Neque illi quoꝝ lingua gladioꝝ aciem præstringit domi

Strenui nimio plus prosunt populo: q̃ arguti & cati

Facile sibi facunditatem uirtus arguta inuenit

Sine uirtute argutũ ciuẽ mihi habeã pro præfica

Quæ alios conlaudat eabse se uero non põt. nunc

Amicam decimo mense post athenas atticas uiso

Quã grauidam reliq meo compressu. qd ea agat

phr. Vide qs loqtur. asta. iam propinquat miles mea

Phronesium tibi adest stratophanes

Nunc tibi opus egram ut te adsimules: phr. tace.

Cui adhuc ego tu malã emonet ruri a me maficio

Vincere est repperit mulier ut ego opinor uina dea aut

Hoiem ut uolo. Str. euge astaphiũ eccam mihi

Aduorsum. phro. salue ecastor stratophanes uenire saluũ

St. Scio sed peperit ne obsecro phronesium. ast. peperit pueꝝ

Nimium lepidum. str. ecqd mihi similis est. ast. rogas.

Quin ubi natust machæram & clipeum poscebat sibi

St. Meus est scio iam de argumentis nimium quidem similis est

Ast. pape iam manust. st. iam ne lectat legionem quã spoliare

Velit. ast. here nudiusqntus natus qdẽ ille est. sta. qd postea

Inter tot dies quidẽ hercle iam actum aliquid oportuit

Quid illi ex utero exiciost priusq̃ poterat ire in prœliũ

Ast. Consequere atq; illam saluta & gratulare illi. st. sequor

phr. Vbi illa obsecro est quæ me hic reliquit ab se: abisti

Ast. Adsum adduco tibi exoptatũ stratophanẽ. ph. ubi is est obsecro

St. Mars peregre aduenieus salutat nerienem uxorem suam.

Cum tu recte prouenisti cumq; es aucta

Liberis gratulor. cũ mihi tibiq; magnum dedisti decus

phr. Salue qui me interfecisti pene & uita & lumine. quiq;
Mihi magnos dolores per uoluptatem tuam condidisti in corpus:
Quo nūc etiā morbo misera sum. St. eia quā ob rē mea uoluptas
Tibi obuenit labos iste. filiū peperisti: q edis spoliis opplebit tuas
phr. Multo ecastor magis oppletis opus est tritici granariis. næ illæ priusq̃
Spolia capiat hinc nos extinxit fames. st. habe bonū animū
phr. Sauiū sis pete hinc ab me nequeo caput
Tollere. ita do. itaq; me ego doleo
Neq; iam queo pedibus mea sponte ambulare: sta. si me ex medio
Mari sauiū petere tuū iubeas: petere haud pigeat me.
Id ita esse experta es. nūc experiere mea phronesiū me te
Amare: adduxi ancillas tibi eccas ex syria duas. istas dono
Adduce hoc tu istas. sed reginæ domi suæ fuere ambæ
Ver; patriam ego excidi manu. his te dono. pœnitet
ne te quod ancillæ sunt.
phr. Iā: qn etiam superducas quæ mihi comedant cibū. st. hoc quidem
Hercle si ingratunst donū cedo tu mihi istam puere pallulam.
Mea uoluptas attuli eccā pallulam ex pari gratia tibi tene tibi.
phr. Hoccine mihi ob labores tantos tantillū dari. str. peri miser
Iam auro contra constat filius etiānum nihilipēdit. addit purpurā
Exorat tibi attuli tuas ponto amœnas. tene tibi uoluptas mea
Accipe hoc. abduce hasce. in cōspectus uestras. phr. & qdem has
Me nihil castor. neq; me res. Stra. nihil ne huic sat est? ne unū uerbū
Quidē dixit. uiginti minis uenire illæc posse credo dona: quæ ei
Dono dedi: uehementer mihi nunc est irata. sentio: atq; intelligo
Verū adibo. quid ais nunc tu? nūne uis me uoluptas mea
Quo uocatus sum ire ad cœnā: mox huc cubitum iuero.
Quid taces? planissume ædepol perii. sed quid illuc boni est.
Quis homo est. qui inducit pompā tantā: certunst quo ferant
Obseruare. huic credo fertur. uer; iam scibo magis.

Geta. Stratophanes miles phronesium astaphiū

Te ite hac simul mulieri damnigeruli foras gerrones
i Bonor; exagogæ. satin se quis amat nequid quin
Nihilis itaq; improuise partibus expoliat
Nam hoc qui scitā: nequis id quærat ex me. domi sit quæ facit
Improba facta amator qui bōa sua pro stercore habet foras
Iubet ferri. metuit publicos. mundissimunst. puras sibi esse uolt
Aedis. domi qcquid habet pditur exeo. quādo q̃dem ipsus
perditust. secreto hercle quidē illum adiutabo: neq; mea qdē
Opera unq̃ nihilominus propere q̃ potest peribit

Nam iam de hoc obsonio de mina deminui modo quinq;
Nūmos mihi detraxi partē herculaneā. nā hoc adsimile est
Quasi de fluuio q aquā deriuat sibi. nisi deriuetur tn̄
Oīs aqua abeat in mari. nā hoc in mare abiit misereq;
periit sine bona omni gratia. hæc cū uideo fieri. suffuror
Suppilo de præda prædam capio meretricē ego itē esse reor
Mare ut est. quod des deuorat nunq̄ habundat. hoc saltem
Seruat me cū illi subest apparet. des quantū uis nusquā
Apparet: neq; datori neq; acceptricæ. uelut meretrix meū herē
Miserum sua blanditia intulit in
pauperiē. priuauit bonis. luce honore. atq; amicis.
At at eccam. adest propinque: credo audiuisse hæc me loqui
pallida est. ut peperit puerum alloquar quasi nesciam. iubeo
Vos saluere. phr. noster geta. qd ais ut uales. Geta. ualeo & uenio
Ad minus ualentem. & melius. q ualeat. fero. herus meus ocellus
Tuus ad te ferre me hæc iussit tibi dona quæ uides. illos ferre.
Et has quinq; argenti minas. phro. pol. haud perit. quod illum
Tātum amo. getta. iussit operare. ut hæc grata haberes tibi.
phr. Grataq; ecastor habeo. iube auferri itro hæc ad me
Ecqd auditis ecquæ tam imperat suis. get. nolo auferant
Desiccari iubet. phr. ipudens mecastor. quanti est negotii
Ge. Tu bona fide. tu ne ais impudentē me esse ipsa: quæ sis stabulū
Flagitii. phr. dic amabo te ubi est dinarchus. ge. domi
phr. dic ob hæc dona
Quæ abmiserit. me illū amare plurimū oīum hoīum
Erga eūq; honorem cumq; habere omnium maximum
Atq; ut huc ueniat obsecrare. ge. ilicet. sed quisnā illic homost
Qui ipsus secum est tristis animo hercle homost suo miser.
Quisqs est: dignus est me castor. phr. ecquid est nō
nouisti obsecro
Qui illic apud me erat huius pater. usq; ad ientaculum
Iussit ali. mansi auscultaui. obseruaui. quem pernam noui
Hominem. nihil illicq; est illic est me intuetur gemens.
Traxit ex intimo uentre suspirium hoc. uide. dentibus
Frendit icit. femur. ge. num obsecro nam ariolus. qui ipsus
Se uerberat. St. nūc ego meos aīos uiolentos meamq; iram
Ex pectore iam promam. loquere unde es tu
Cuius es: cur ausus inclementer mihi dicere. get. lubido est
Str. Istuc ne mihi responsas. ge. hæc non ego te floccifacio.
Str. Quid tu: cur ausa es aliū te dicere amare hominē. ph. libitunst

Str. Ain tandem istuc primum experiar tu tantuli doni causa:
Holerum. atq; æscarū. & poscarꝝ mæchum malachum
Cincinnatum . umbratilocum tympanotribam amas
Hoiem nō nauci: quæ hercles. ge. meo ne hero tu improbe
Et maledicere audes fons uitii & peiuri. Str. uerbū unū
Adde istoc. iam hercle ego te hic affatim officiam. ge. tange
Modo. iam ego te hic agnum faciam & mediū distruncabo.
Si tu in legione bellator ciuis. at ego in culina aues.
phr. Si æquū facias. aduentores meos non incuses quorum mihi
Dona accepta & grata habeo: tuaq; igrataq; quæ abs te accepi.
Str. Tū pol ego & donis priuatus sum & peri. ph. plane. istuc est
Quid nunc ergo hic odiose es confessus omnibus te iis
Str. Peri hercle hodie: nisi hunc a te abigo. ge. accede huc mō
Adi huc modo. str. etiam scelus minitare: quem ego
Affatim iam iam concipilabo: quid tibi huc uentio est?
Quid tibi hanc aditio est? quid tibi hanc notio est inquā
Amicam meam? emoriere otius: si manu uiceris
ge. Quid manu uicerim? Stra. fac quod iussi. mane. iā. ego te hic
Affatim conficiam. ge. occidi optumū est. captio est. istam
Machæram longiorē habes: q̄ hæc est. sed herum
Sine dum petere: siquidē belligerandum est tecum.
Ibo domum ego. tecū bellator arbitrum æquū cœperim
Sed ego cesso mi hinc amouere uenire. dum saluo licet
Phronesium meretrix miles. Stratophanes.
Ate iam soleas atq; me intro actutū ducite: nam mihi de uento
d Miseræ condoluit caput. Str. qd mihi futuꝝ ē. cui duæ ācillæ
Dolent: quibus te donaui. iā ne abisti. hem sic dat̄. quo pacto
Excludis quæso esopitius planius q̄ exclusus nunc sum pulchre
Ludificor. sine quantulo mihi opere nūc psuaderi potest. ut ego hisce
Suffringam talos. totis ædibus num quippiā auarum.
ut ad mores mulierum
Rost q̄ filium peperit. aios substulit. nūc quasi mihi dicat hæc te
Iubeo. neq; uolo itroire in ædis. at ego nolo. nō eo: ego faxo
Dicat me in diebus pauculis crudum uirum esse. sequere
me hac: uerbum sat est.
Strabax adolescens. Astaphiū ancilla. Stratilax.
Vs ma.. e dudum hinc ire me iussit pater. ut bubus
r Glandē prādio depromerē. post illoc ueni: q̄ aduenit
Si dis placet ad uillā: argentū meo q̄ debebat patri
Qui ouis tarentinas erat mercatus de patre. quærit patrem

Dico esse in urbe. interrogo quid eũ uelit homo crumină
Sibi de collo detraxit. minas uiginti mi dat accipio libens
Condo in cruminã. ille abiit: ego perp ere minas ouis
In crumina hac in urbem detuli. fuit ædepol mars
Meo iratus patri. nã oues illius haud longe absunt a lupis
Nunc ego istos mondulos urbanos amasios.
Hoc ictu exponã atq; omnes eiiciã foras eradicare est
Certũ cum primis patrẽ. post id locorũ matrem. nũc
Hodie efferã ad hanc argentũ q̃ mage amo quã
Matrem meã. tat ecquis nulla est: ecquis aperit hoc ostiũ:
ast. Quid istuc alienũ est amabo mi strabax. q nõ extemplo
Intres an ne. oportuit ita te quidẽ. qui es familiaris. str. ibitur
Ne me morari censeas. asta. lepide facis
Stratilax Astaphium.
str. Irum uidetur ruri herilem filiũ strabacẽ nõ redisse. nisi si
m Clanculũ conlapsus est hic in corruptellã suã. asta. iã pol hic
Me iclamauit si aspexerit. str. nimio minus seuos iã sũ astaphiũ
Quã fui. iam non sum truculentus. noli metuere quid uis.
asta. Quid. tuã expecto truculentiã. Str. dic impera mihi. quid tibi
Et quo uis modo. nouos omnis mores habeo ueteres perdidi.
Vel amare possũ: uel etiã scortũ ducere. asta. lepide me castor
Nuncias: sed dic mihi an & parasitũ te fortasse ducere
str. Intellexisti lepide quid ego dicerẽ. heus tu iam postq̃
In urbem crebro conuenio: hic factus iam sum cauillator
Probus. asta. quid id est ambo. istæc ridicularia. cauillationes uis
Opinor dicere. ita ut pauxiliũ differat a cauillibus. sequere
Intro me amabo mea uoluptas. Str. tene hoc tibi. rabonẽ habeto
Vt mecũ hac nocte sies. ast. peri rabonẽ quã esse dicã
str. Hanc beluã. asta. quin tu arabonẽ dicis. str. ita facio lucri
Vt prænestinis conea est ciconia. asta. sequere obsecro. str. strabacẽ
Hic opperiar modo si rure ueniat. ast. is qdẽ apud nos est. hic strabax
Modo rure uenit. str. prius ne q̃ ad matrẽ suam. heu ædepol
asta. Hominẽ nihili. asta. an ne autẽ ut soles iam ne. str. nihil dico
I intro amabo. cedo manũ. str. te ne in tabernã ducor
Deuorsoriam ubi male accipiar mea mihi pecunia
Dinarchus adolescens.
Eq; gnatus est. neq; progignetur: neq; potes reperier
n Cui ego nũc dictũ aut factũ melius q̃ mihi esse uelim
Di magni ut ego lætus sũ. & lætitia differor. ita ad me
Magna nũciauit chiamus hodie gaudia. mea dona de

Amata acceptaque habita esse apud phronesiũ.cũ hoc iam
Volupelt tum hoc nimio magnæ melliniæ mihi:militis odiosa
Ingrataq; habita totus haudeo.mea pila est:si repudiatur
Miles:mulier mecũ perit saluus sum
Quia pereo.si nõ peream plane esuriam nunc speculabor.
Quid tibi agatur:quis ea in ro:qui foras ueniat.procul
Hinc obseruabo:miles quid facturus fuat
Quia nihil habeo unum animos monuit mihi omnia agam precario

Ancilla:Adolescens.

Epide efficiã mea hera officiũ.inde intus modo ut tu tuũ
Item efficias.ama id quod decet rem tuam estum ex inani
Nunc dum isti lubet dũ habes tempus ei obsecundes.
prome uenustatem amanti tuam.ut gaudia compares
Ego interim hic restriticis præsidebo.iste dũ sic faciat domũ
Ad te exagogam.& queq̃ interim istuc ad uos
Qui sit hodie intromittã.tu perge ut lubet.ludin istos.
di. Quis est iste astaphiũ.indica qui perit.asta.amabo hiccine
Tu eras?di.molestus ne sum?asta.nũc magis q̃ fuisti nã nisi quin
Nobis usust:nobis molestus.di.sed obsecro da mihi operã ut
Narrẽ quæ uolo.di.nam quid est.asta.mea refert nõ mus sed
Intus bolos quos dat.di.qd amator nouus quispiam?
asta. Integrũ & plenũ adortast thesaurũ.di.quis est
asta. Eloquar.sed diu taceto.nouistin tun hunc strabacẽ.di.quid ni
asta. Solus sũmã habet hic apud nos.nunc is est fundus nobis.
Animo bono male gerit.di.perii.hercle ego idẽ.ast.stultus es
Qui facta infecta facere uerbis postules thetis quoq; etiã
Lamentando lausũ fecit filio.di.nõ ego nunc intro
Ad uos mittar.ast.quid num miles magis?di.quia
Enim plus dedi.ast.plus enim est intromissus:q̃ dabas
Sine uicissim.qui dant operã:oblitos quod dant:operã utier.
Litteras didicisti.quando scis sine alios discere.
di. Discant.dũ mihi cõmentari id liceat ni oblitus siem
Quod dedi.ast.interea magister dũ tu cõmentabere
Volt interim illã indidẽ cõmentari.qui rem acciperet
Identidem:di.dedi equidẽ hodie hei quinq; argenti deferri
Minas præterea unã inobsonatũ.asta.idem istoc delatũ scio
De eo.nunc bene sum tua uirtute.di.imo & inimici mei
Bona istæc edent.mortuũ hercle me.q̃ ut id patiar
Mauelim mihi inimicos inuidere.q̃ me inimicis meis
Nam inuidere alii bene esse.tibi male esse miserũ est

Quid inuident egent. illis quibus inuidetur rem habent
asta. Sultus quidē es operire. di. quid iam. ast. quia pol mauelim nūc licet
di. Da obsonii me participē fieri. ast. si uolebas participari: auferres
Dimidiū domū. nam idem ut acheronti hic ratio accepti
Scribitur. intro acceptū quando acceptunst. non potest
Ferri foras. bene uale. di. siste. as. omittes me. di. omitto intro. as. ad te
Quidē. di. imo istoc ad uos. ast. iri nō potest. di. imo potest
Experiri sine. ast. imo opperire. uis est experiri
Dicam adesse nisi occupata st. di. resiste hem frustra fit. redin.
ast. At non redeam. si uocat me: quæ in me potest: plusq̄ potest
Vno uerbo eloquere. di mitti me intro. ast. mendax es abi
di. Vnum aiebat. ast. stridia dixti uerba atq; mendacia.
di. Abiit intro. induit ego ut hæc mihi patiar fieri. iam hercle
Ego tibi incelebra ludos faciam clamore in uia. quæ
Aduersum legem accepisti plurimis pecuniā
Iam hercle apud omnes magistratus faxo: erit nomē tuū
Post id ego in te manū iniiciam quadrupus uenefica
Suppostrix puer; ego ædepol tua probra aperibo omnia:
Nihil me. perdidi omne quod fuit. fio impudens.
Nec mihi adest ad aliū pensi. iam quos capiā calceo. sed quid
Ego hic clamo quid si me iubeat intromittier conceptis me non
Facturū uerbis. iurem si lenit. nugæ sunt. si stimulos pugnis
Cædis. manibus plus dolet. de nihilo nihil ē irasci: quæ te non
Floccifacit. sed quid hoc est proh di imortales callidem uideo senem
Alterā tonstricem huius: alterā ancillā suam: meus qui adfinis
Fuit: ancillas duas constrictas ducere pertimui postq̄
Vna cura cor meū mouit. modo timeo: ne me malefacta antiqua
Mea sine iueniā oīa. Calli. senex Ancilla. ii. Dinarchus adolescēs
Gon tibi maledicā. aut tibi male uelim ut animo meo st
cal. c propemodū exptæ estis q̄ ego sim tranquillus usq;
Homo. rogitaui ego uos uerberantis has pendētis simul
Cōmemini. quo quicq̄ pacto sitis confessæ: scio hic nunc
Volo scire eodem pacto. sine malo fateamini quāq̄ uos
Colubrino ingenio ambæ estis edico prius ne duplicis habeatis
Linguas ne ego bilinguis uos necem nisi ad tintinaculos
Voltis uos educi uiros. an. uis subegit uer; fateri: ita lora lædunt
Brachia. cal. at si uer; mihi eritis fassæ. an. uincis exolue. cal. mihi
Etiam nūq̄ fit negocii fassis incertusq; sum. nisi quia
Timeo tamē. an. ego nec qd peccaui scio. cal. oium primū diuersa est
Et eni sic istud uolo. ne iter uos significetis. ego ero paries loquere tu

an. Quid loquar.cal.quid puero actũst:mea quẽ peperit filia
Meo nepoti.capita rerꝫ expedite:an.istæ dedi.cal.iam
Tace accepistin puerũ tu ab ac.an.accepi.cal.tace
Nihil moror præterea.satis est fassa.an.inficias non eo
cal. Iam liuorem scapulis istoc concinnas tuis conueniunt
Adhuc utriusq; uerba.di.uæ misero mihi mea nũc facinora
Aperiũtur:clam quæ speraui fore.cal.loquere tu qui dare
Te huic puerũ iussit.an.hera maior mea.cal.quid tu
Cur eũ accepisti.an.hera me rogauit minor.puer ut
Ferretur.eaq; ut celarentur omnia.cal.loquere ut
Quid eo fecisti puero.an.ad meã heram detuli.cal.quidde
Puero tua hera facit.an.heræ meæ extemplo dedit.cal.cui
Malũ heræ.an.duæ sunt istæ.cal.caue nisi quod te rogo:nisi
Ea quæ exquiro.an mater filiæ dono dedit inquã.cal.plus
Quã dudũ inq̃ loquere.an.plus tu rogitas.cal responde
Otius quid illa cui donatust.an.supposuit.cal.cui.an.sibi
Pro filio.cal.pro filiolo! di.obsecro uostrã fidẽ.ut facilius
Alia quã aliæ unde puerũ natũ paret.hæc labore alieno
Puerũ peperit sine doloribus.puer quidẽ beatus mater duas
Habet:& auias duas.iam metuo patres quot fuere uidesis
Facinus muliebre.an.magis pol hæc malitia pertinet ad uiros
Quã ad mulieres.uir eam non mulier prægnantẽ fecit
cal. Et idẽ ego istuc scio.tu bona ei custos fuisti.an.plus põt q plus
Valet.uir erat:plus ualebat.uicit quod petebat:adest uni
cal. Et tibi quidẽ hercle idem attulit magnum malũ.an.de istoc
Ipsa & si tu taceas re ab se experta intellego.cal.nũq̃ te
Facere hodie ut cuius quis esset diceret.an.tacui at nunc
Nõ tacebo quãdo adest.necesse indicẽ.di.lapideus sum
Cõmouere me miser nõ audeo.res palam omnis est meo
Illic nũc sunt capiti ostia.meũ illuc facinus mea stultitia est
Timeo q̃ mox non miner.cal.loquere filiam meam
Quis integrã stuprauerit.uideo ego te propter mala
Facta qui es patronus parieti.di.neq; uiuus neq; mortuus
Sum:nec quid nũc faciã scio.neq; ut hinc abeam:neq; ut
Ad hunc adeam scio.timore torpeo.cal.dicin an non
an. Dinarchus cui illã prius dici sponderas.cal.ubi is homo est
Quẽ dicis.di.adsum callicles.per tua obsecro genua
Vt tu istuc insipienter factũ:sapiẽter feras mihiq; ignoscas
Quod animi impos uini uitio fecerim.cal.non placet
In mutũ quippiã conferri.quod loq non põt.nã uinum si

Fabulare possit se defenderet.nõ uinũ moderari
Sed uim solent:qui quidẽ probi sunt uerum
Qui improbus est.siue subibit.si adeo caret temeto
Tamen ab ingenio est improbus.di. scio
Equidẽ quæ uolo multa mihi audienda obnoxia.ego tibi
Me obnoxiũ esse fateor:culte compote mi
Callicles uide quæso ne facias iniuriã.reus solutus
Causam dicit.tã estis iuero.sanũ es cal.soluite istas
Agite.abite.tu domũ.& tu autẽ domũ eloquere
Hæc heræ ut puerũ reddat siquis eum petat.eamus
Intus.di.quid uis intus me ire.tu es prætor mihi.
Verꝝ te obsecro:ut tuã gnatã des uxorẽ callicles
cal. Eundẽ stulte iudicasse quidem istã rem intelligo.
Nã haud mansisti ut ego darẽ illam.tute sumpsisti tibi.
Nunc habeas.ut nactus ueꝝ hoc ego te multabo bolo.
Sex talenta malana dotis demã pro istac inscitia
di. Bene agis.mecũ.filiũ istinc tu te melius est repetere.
Cæterũ uxorem quãprimũ potest abduci ex ædibus.
cal. Ego adeo iam illi remittã nunciũ.adimeo dicã ut aliã
Conditionẽ filio inueniat suo at ego ab hac pueꝝ reposcã
Ne mox inficias eat nihil est.nam ipsa & ultro ut factunst fecit
Omnẽ rem palã:sed nimiũ pol oportuna ecce ab se
Egreditur foras.ne ista stimulũ longe habet.quæ usq; illinc
Cor pungit meum.

Phronesiũ meretrix. Adulescens
Dinarchus.astaphiũ ancilla.

Litea & lutea est meretrix:nisi quæ sapit in uino ad rẽ suã
b Si alia membra uino madeant.cor sit saltẽ sobriũ
Nã mihi diuidia est in tonstricẽ meã:sicut multã male
Ea dixit.eum dinarchi puerũ inuentũ filiũ
Vbi id audiuit:quãq̃ penes est.me omnis res.& liberi
Video eccũ qui meis tutorem me adoptatis bonis
di. Mulier adsum profectust.ph.qd agitur uoluptas mea
di. Non uoluptas.aufer nugas.nihil ego nũc de istac re ago.
phr. Scio me castor qd uis.& quid postulas.& quid petas
Me uidere uis.& me te amare postulas.puerũ petis.
di. Di imortales ut planiloqua ẽ.paucis ut rẽ ipsam attigit
phr. Scio equdiẽ sponsam tibi esse:& filiũ ex sponsa tua.
Et tibi uxorẽ ducendã iã esse.alibi iam animũ tuum
Me q̃si pro derelicta sis habiturus.sed tamẽ cogitato mus

Pusillus q̄ sit sapiens bestia:ætatē qui uni cubili
Nūq̄ cōmittit suā.quasi unū obsideatur aliūde perfugium
Gerit.di.ociū ubi erit:de istis rebus iā amplius tecū loquar.
Nūc puer redde.ph.imo amabo ut hos dies aliquos sinas
Eum esse apud me.di.minime.nā eo quid opus.
phr. In re mea triduū hoc saltē:dum aliquo miles circūducitur
In eā rē siquid habebo:tibi quoq; etiā proderit.si auferes
Puer:a milite oīs tum mihi spes animā efflauerit
di. Factū cupio nā re facere si uelim nō est locus.nūc puero
Vtere & pcura:quādo pcures habes.ph.multū amabo
Te ob istā rem me castor ubi domi metues malū.fugito huc
Ad me saltē.amicus mihi esto manubinarius.di.bene uale
Phroneśiū.ph.iā tum oculū uocas id quoq; interim
Furatim nomē cōmemoraui ter.di.nūqd uis facultas ope
Vbi mihi erit ad te uenero.ph.ille quidē abiit accessit dicere
Hic quis uidelicet:ue ē uerbū quod memorat.ubi amici
Ibidē opus.propter hūc spes etiā se hodie tantum rim
Militē:quē ecastor mage ama q̄ dudum.id qd cupio inde
Auferre:quæ cū multū abstulimus haud multū apparet.quod
Datū est.ita sunt gloriæ meretricū.ast.ha tace.ph.qd est obsecro:
ast. Adest pueri.ph.sine eū ipse adire huc.sine si is est modo
Sine eū ipsum adire ut cupio ad me hac recta si tenent:
Ne istū ecastor hodie astis confectum fallaciis

Miles Ancilla. Meretrix. Rusticus.

O mihi amare fero suppliciū dānis ad amicā meam
Vt illud acceptū sit prius:quod perdidi hoc addā insuper
Sed qui uideo herā atq; ancillā ante ædis.adeū da est hæc mihi
Quid hic uos agitis.ph.ne me appellat.mi.nimiū sæuis.ph.sic
Potin es ut mihi molestus ne sies.mi:qd astaphiūst.as.merito ecastor
Tibi succēset legon atq; ne isti etiā parū male uolo.mi.ego
Mea uoluptas siquid peccaui.prius suppliciū ad hanc minā fero
Auri si mihi rides.ph.manus uetāt prius q̄ penes sese habeāt:quicq̄
Credere puero opus est cibū.opus est matri autē quæ puerū lauit
Opus nutrici utrē habeat ueteris uini largiter ut dies noctesq;
Potet.opus istic nō opus est carbonibus.fasciis opus est puluinis
Cunnis.incunabilis oleū opus est.farina.purus est totū diem
Nunq̄ hoc uno die efficiatur opus:quin opus semper siet
mi. Non enim possunt militares pueri etanio exducier
Respice ergo.accipe hoc.q istuc exefficias opus.ph.cedo
Quanq̄ parū est.mi.ad omne manus istic poste parust

Tuo arbitratu quod iubebis addabitur.da nunc sauium
phr. Mitte me inq̄ odiosus.mi.nihil fit.non amor.teritur dies.
ruf. Plus decem pondo amoris pausillis perdidi accipe hoc
Atq; aufero intro.ubi mea amica est centiū.neq; ruri neq;
Hic operis quicquā facio.corrumpor si tu ita miser
Cubādo in lecto hic expectādo obdurui.sed eccam uideo
Heus amicā quid agis.mi.quis illic homo.ph.quem
Ego castor mage amo quā te.mi.quā me.quomodo
phr. Hoc mō ut molestus ne sis.mi.iam abis postquā aurū habes
ph. Condidi intro quod dedisti.Ruf.adest amica.te adloquor.
phr. At ego ad te ibo.Ruf.ad me delitia.phr.hercle uero serio.Ru.quāquā
Ego tibi uideor stultus gaudere aliquī me uolo.nam quanq̄
Est bella malo tuo nisi tu ego aliqui gaudeo.uin te
Amplecter.& suauium dem.ph.quid uis face.gaudeam
mi. Meos ne ante oculos ego illam patiar alios amplexarier:
Mortuū hercle me duco satius.abstine hoc mulier manu
Nisi te mea manu in machæra & hunc uis mori
ruf. Nihilipharisatius est miles.si te amari postulas.auro haud ferro
Deterrere potes ne amet.mi.qui malum
Bella aut eatieta est quæ ames hominē istimodi.phr.uenit ne
In mentē tibi quod uerbū in cauea dixit histrio
Omnes homines ad suū quæstum calent & fastidiunt
mi. Huccine hominē te amplexarier tā horridū atq; squalidū.
phr. Quāq̄ hic squalidus ē quāquā hic horridus.citus bellū init
mi. Dedi ego auꝝ.ph.dedisti:filio cibaria
ast. Nūc si hanc tecū esse speras:alia opus est auri mina.
mi. Malā rem his & magnā.magnopere serua uiaticum
Quid isti debet nisi tria.Ru.quæ nam tria.
mi. Vnguēta noctes sauiū.ph.par pari respondet.
Veꝝ nunc saltē si amas:da tu mihi de tuis deliciis sum
Quicqd pauxillulū.mi.quid ita.ph.ab auo ē qđ idem
Dictū supfert campas dicit abaui consultam istuc
mi. Mihi homo caue faxis uulnus tibi iam cui sunt dentes ferrei
Vulgo ad se oīs intromittit.abstine istanc tu manum
ruf. Iam hercle iam magno tu uapulato uir strenuus.
mi. Dedi ego huic aurū.Ru.at ego argentū.mi.at ēt ꝑallulam
ruf. At ego oues etiam.nā & alia multa quæ poscet dabo
Melius te munere certare mecum q̄ minaciis
phr. Lepidus ecastor mortalis ē.strabax mi perge obsecro
Stultus atq; insanus dānis certant.nos saluæ sumus

mi. Age prior tyro aliquid. Ru. imo tu prior perde & peri.
mi. Hem tibi talentū argenti philippei ē. tene tibi.
phr. Tanto melior noster esto. sed & uostro uiuito. mi. ubi est q̄d
Tu das. solue zonas. ꝓuocat̄. qd times. Ru. tu pegrinus. hic
Habito timeo. meos. non ego ambulo. pecua ad hāc ego in
Crumina obligata defero. mi. quid dedi. ut distinxi hoīem
ruf. immo ego uero qui dedi. ph. i intro amabo & tu ergo ad me.
ruf. Cū tu eris mecū quidem. quid tu quid ais. mi cū hoc an ego
Posterior dedi. ph. tu dedisti. iam daturus est. istuc habeo. hoc expeto
Vez utriq; mos geratur amboꝝ ex sententia
Fiat ut rem gratam uideo: hoc accipiūdunst. quod datur.
ruf. Meū quidē te lectum certe occupare non sinam
asta. Lepide me castor aucupabatq; ex mea sententia
phr. Aeque ut rem bene gestam uestram rursum bene geram
Amabo siquid animatust facere. faciam: ut sciam:
Veneris causa adplaudite. eius hæc ī tutela est fabula.
Spectatores bene ualete. plaudite atq; exurgite.

Eusebius Scutarius Vercellensis georgio Merulæ alexandrino omni um doctissimo. S.

Confecimus nō minus sedulo q̄libēter prudētissime præceptor quod nobis supioribus diebus iniunxisti: plautinas. n. comœdias latinæ linguæ dilicias (ut puto) pro doctrina nr̄a satis diligēter recognouimus ut. s. emēdatiores iprimerent̄: Quod tu iprimis: De in alii legentes si has in præsentiaꝝ ipressas cū aliis exēplaribus cōferre uoluerint facile iudicabūt. Expunximus haud paucos errores & quasi spongia deleuimus quos oparii dormitātes: & mācipes incuriosi cōmiserant: q nō tm̄ falsas dictiōes ꝑ ueris dū ponunt præuaricati culpā commeruere: sed & paginas extra regiōes suas: & chartas in alias decurias puerse trāslatas iseruerāt: ut iā oia eēnt confusa. ne dicā cōtaminata: nec elegantissimus poeta fabulas ueꝝ cōfusaneos libros miscellaneoꝝ aut stromatū istar scripsisse uideret̄. Hoꝝ iscitia qbusdā ī comœdiis actus īternoscere: diuisionēq; quā clarissimi grāmatici existimāt scitu itellectu ue in hoc genere præcipuā quæ per prologū prothesin: epithasin & catastrophen fieri solet uix percipere poteramus. diligentiā tuā quā sūma fide in hoc libro adhibu eras negligentia sua plurimū obscurauerant. Quæ pleraq; oia curauimus ut ī ordines suos reponerēt̄. Et ita effectū est ut te nō pœniteat nos huic recognitiōi præfecisse. Cognoscent profecto lectores si modo quod uerius est uerimonia sine liuore profiteri

nō recuſauerint in laborioſiſſima huius opis emēdatiōe merulā herculeos labores exāclaſſe. nos præter correcta īpreſſoꝝ errata addimus corollariū q nixi magnis auctoribus loca nōnulla caſtigauimus: quæ niſi magis ad oſtētationem quā ad cōem utilitatē a maleuolis feciſſe uideremur hic ſingillatim annotauiſſemus. plura qdē reliqmus intacta quæ ꝓculdubio caſtigatiōis egent. ſed maluimus legētibus rē ītegrā ſeruare quā in hoc aīo nr̄o īdulgere. Satius qppe & tutius ē habenis moderari q̄ totis uiribus equū in curſurā impellere. Tu. n. ſæpiſſime ſoles ut pote q animi es īgenui ingenueq; doces diſcipulos tuos admonere ut temperamēto quodā oībus ī rebus utanť ne audaculi pluſq̄ opus ſit caſum & præcipitiū ferāt. Et quēadmodū in hoc ita in id genus plurimis nō ſolū q ſub te ꝓficiūt: ſed oēs lrati lratorūq; amatores tibi debēt & ꝓinde te amant: colūt: uenerant & obſeruāt. Et ut ex cōſulto omittā qd librum iam pridē de orthographia ſcripſiſti cōſumatiſſimi opis Virgiliani in multis uerā lectionē reſtituēs. Et de hoīe aduerſus Galeotū: Cōmētarioloſq; in ſapphus libellū. Quod ānotamēta in lepidiſſimū epigrāmographū: qbus illius arguti & docti ſales: ueneresq; ītelligi poſſunt. Ac interpretationē ſane utilē in. m. t. cic. artificioſam orōnē pro. Q. Ligario: & argumētū in epiſtolā ad Lētulum Spintherē. Quod rei ruſticæ ſcriptores maxima abs te lucubratione adamuſſim correctos ſuis uerbis. i. latiniſſimis exornaſti: multaq; interpres fidiſſimus: & nōnunquā paraphraſtes e græco in latinū traduxiſti. Quod eruditiſſimas enarrationes in Iuuenalem multiiuga doctrina refertas. Et itē epicedia: epithalamia infinitaſq; in oī genere dicēdi oratiōes edidiſti. Quod obſeruatiōes tuæ tā grææ q̄ latine quas fere īnumerabiles obſeruaſti iā diu uolitēt p ora uirū a qbuſdāq; auctore diſſimulato excipianť: & frōte ꝑfricta recitent pro ſuis: quos utiq; manifeſtos furti tenemus: atq; plagiaria lege agitari poſſunt. Et ut alia haud paꝝ multa abs te elaborata ſcienter ꝑteream. Elegantiſſimā cōſcripſiſti: & adhuc cōſcribis hiſtoriā de antiqtate uicecomitū orſus a priordio urbis opulētiſſimæ: iuſſu excellētiſſimi & liberaliſſimi principis Ludouici Mariæ Sfortiæ uicecomitis Barii ducis: oēs hiſtoricoꝝ leges ſeruans lacteā quādā cū fide maxima ubertatē. liuianāq; in cōcionibus maieſtatē fœliciſſime aſſecutus ꝓceres uel potius heroas huius præcipue gētis: nō fabiis: nō Camillis: nō Metellis: nō ſcipionibus: nō Mariis: non Marcellis. non (ut ſemel dicam) ipſis Cæſaribus uirtute & rebus ab ſe geſtis īferiores a ſqualore atq; ab obliuionis iniuria in lucem: & in memoriam aſſeruiſti. utq; uera in mediū afferres nihilq; perperam diceres diligentiam quā olim in litteris excitandis: & a ſcitu uendicandis eam in tua hiſtoria præſtitiſti: Quam rem Hermolaus Barbarus uir quidem ſummæ auctoritatis: & ſi quiſq̄ hu-

iusce saeculi nr̄i doctus est & disertus: doctissimus disertissimusq̨ sub inde dicere solebat cū hic apud Illustrissimū principē nostrū uenetae legationis officiū fungeret. uoluisti mediusfidius oēs historias. annales: chronica: ephe meridas: genealogias: tabulas: codicillos: & diplomata deniq̨ oia ad hāc rē facientia quae p oēs italicas urbes fuerūt penitus per scrutari: Cūq̨ tota haec uicecomitū familia ob talia in suos merita tantū tibi debeat quātū uix nunq̄ psoluere possit: plus ēt atq̨ etiā Georgio de bere fatet̄ Magnificus & Splendidissimus eques Albertus uicecomes: Senator illustris: liberrimi ingenii: ac rei militaris scientissimus: cuius maiorꝝ praeclara & egregia facinora belli domiq̨ gesta omnino uel magna ex pte oblitterata imo obsoleta ad ppetuā famam atq̨ imortalitatē reuocasti: iam ad plautū unde sumus digressi reuertamur qui & ipse cū per te solū (unū nemīnē excipio) reuiuiscat: quaestiones tuas plautinas maximopere desyderat: qbus: argutissimi sensus: iucūdae urbanitates: uernilia dicta: suaues facetiae: & sales non inuenusti ex obscuris dilucidi ex ambiguis plautinissimi fiant: Quas ad coronida fere perductas si (ut spero) in hac proxima explanatione edere curaueris & his codicibus connectere: ipsum ante omnes plautum mox festiuissimi poetae studiosos tibi imperpetuum addixeris: Carmē lusimus: in quo calamitosam nobilissimorꝝ comicorum deflemus iacturam qui nobis noīe tantum sunt cogniti: quod (qualecunq̨ est) nisi paulo longiores fuissemus in huius epistolae recessu imprimi decreueramus. Vale optimarum litterarum princeps: & egregium decus.

FINIS

Impressum uenetiis &c̄. āno dn̄i. M. cccc. lxxxxv. die. xxiii. nouēbris.

Registrum huius operis.

a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. x. y. z. &. ɔ. ꝝ. A. B. C. D. E. F.

Oēs sunt quaterniores preter a quot ē duernus & F quot ē ternus.

Francisci Meliorati Miniatensis
1625

